

هەریمی کوردستان - عێراق
پەرلەمانی
کوردستان - عێراق

پروژۆکۆلەکان

112

سالی / 2019 □ بەرگی سەدو دوازدە

چاپی یەكەم / سالی 2021

له بلاقراوهكانى پەرلهمانى كوردستان - عىراق

ناوى كتيب: پرۆتۆكۆلهكانى سالى(2019)ى پەرلهمانى
كوردستان - عىراق
بهرگى: 112
چاپى يهكهه: 2021
تيراژ: 250

پيداچوونهوهونهخشهسازى: سنوبر صابر حسن

ئىنصات كردن: نهوړۆز شىرزاد، دلير اكرم، شوان محمد، كۆفان خسرو، تارا رشاد، ريبين رشاد، ارام
كمال، شيلان ملاعباس، رهنجدەر رقيب.

ژمارهى سپاردنى به كتيبخانهى نيشتمانى ههريمى كوردستان:

پیرىست

پروتوكولى دانىشتنى ژماره (9) خولى پىنجه مى هه لىژاردن □ شەممە 2019/12/10 ل 5

پروتوكولى دانىشتنى ژماره (10) خولى پىنجه مى هه لىژاردن □ دوو شەممە 2019/12/16 ل 113

پروتوكولى دانىشتنى ژماره (11) ى خولى پىنجه مى هه لىژاردن □ چوار شەممە 2019/12/18 ل 217

پروتوكولى دانىشتنى ژماره (12) خولى پىنجه مى هه لىژاردن □ سى شەممە 2019/12/24 ل 357

پەرلەمانى كوردستان - عىراق

پرۆتوكۆلى دانىشتىنى ژمارە (9)ى

سى شەممە رېكەوتى 2019□12□10

خولى پىنجه مى ھەلبژاردن

پروتۆكۆلى دانىشتىنى ژماره (9)

سى شەممە رېكەوتى 2019/12/10

كاتزمىر (11) ى پېش نيوپۇرى رۆزى سى شەممە رېكەوتى 2019/12/10 پەرلەمانى كوردستان - عىراق بە سەرۇكاپەتى بەرپىز ھېمن ھەورامى جىگىرى سەرۇك و، بەرپىز منى نى فھوجى سكرتېرى پەرلەمان، دانىشتىنى ژماره (9) ى ئاسايى خولى پېنجهمى سالى (2019) ى خۆى بەست.

بەرنامەى كار:

بەپىى حوكمى بېرگەى (يەكەم) ى ماددەى (16) و ماددەى (47) لە پەپىرەوى ناوخۆى پەرلەمانى كوردستان عىراق، دەستەى سەرۇكاپەتى پەر لەمان بېرپارىدا بەرنامەى كارى دانىشتىنى ژماره (9) ى ئاسايى سالى يەكەم لە خولى پېنجهمى ھەلبىزاردنى پەرلەمانى كوردستان لە كاتزمىر (11) ى پېش نيوپۇرى رۆزى سى شەممە رېكەوتى (2019/12/10) بەم شېوہىە بېت:

يەكەم/ خويىندەنەوى دووہمى پېشنىيازى ياساى رىكلامى بازىرگانى لە ھەرىمى كوردستان - عىراق بە پىى حوكمى ماددەگانى (87 و 88 و 89) لە پەپىرەوى ناوخۆى پەرلەمانى كوردستان.

دووہم/ خويىندەنەوى يەكەمى پېشنىيازە بېرپارى رۆزانى بۆنە فەرمىيەگانى نەتەوہى توركمان بە پىى حوكمى ماددەگانى (79 و 80 و 82) ى پەپىرەوى ناوخۆى پەرلەمانى كوردستان.

بە پىى حوكمى بېرگەى چوارەمى ماددەى (48) لە پەپىرەوى ناوخۆى پەرلەمانى كوردستان - عىراق لە سەر داواى ژمارەى ياسايى ئەندامانى پەر لەمان دەستەى سەرۇكاپەتى پەر لەمان بېرپارىدا بەزى يادگردنى بېرگە يەك بەرپىزبەندى سىيەم بۆ بەرنامەى كارى دانىشتىنى ژماره (9) ى ئاسايى رۆزى سى شەممە رېكەوتى 2019/12/10 بەم شېوہىەى خوارەوہ بېت:

سىيەم/ قسە كردن و تاوتوى كردنى پرسى كېشەى كارەباى نىشتمانى و دابەش كردنى سووتەمەنى لەم وەرزى سەرمايەدا بەسەر ھاوولاتيان.

بەرپىز ھېمن احمد حمەصالح/ جىگىرى سەرۇكى پەرلەمان:

بەناوى خواى بەخشندەى مېھربان.

بەناوى گەلى كوردستان، دانىشتنەكەمان دەست پى دەكەين، بەرپىزان ژمارەى دانىشتىنى ژماره (9) ى ئاسايى وەرزى دووہمى سالى يەكەمى خولى پېنجهمى ھەلبىزارد نەگانى پەر لەمانى كوردستان، بەرپىز سەرۇكى پەرلەمان بە ھۆى ئىلتزامى وەكو سەردانىكى بۇ شارى ھەلبەجە نەيتوانى بەشدار بى، بە پىى بېرگەى (19) ى پەپىرەوى ناوخۆ ئەم دانىشتنە دەست پى دەكەين و، ئىستاش داوا لە بەرپىز سكرتېرى پەر لەمانى كوردستان دەكەين، پوختە يەك لە دانىشتنى پېشووتر و ناوى ئامادە نەبووان لە دانىشتنى پەر لەمان و كۆبوونەوہى لىژنەكان بە مۆلت و بى مۆلت لەگەن بەرنامەى كار بھوئىنئىتەوہ، فەرموو.

بەرپز منى نبى قهوهچى / سكرتېرى پەرلەمان:
بەرپز سەرۆكى پەرلەمان.

بەرنامەى كار:

بە پىي حوكمى مادده (5) و برگهكانى يەكەم و دووم لە ماددهى (16) و برگهكانى سىيەم لە ماددهى (18) و برگهكانى يەكەم و دووم و سىيەم و چوارەم و پىنچەم لە ماددهى (20) و ماددهكانى (47 و 48 و 52 و 54 و 55 و 56 و 57) لە پەپرەوى ناوخۆى پەر لەمانى كوردستان - عىراق دەستەى سەرۆكايەتى پەرلەمان برپارى دا بەرنامەى كارى دانىشتنى ژمارە (9)ى ئاسايى خولى پايىزەى سالى يەكەم لە خولى پىنچەمى ھەلا بزاردىنى پەر لەمان لە كا ترمىر (11)ى پى شىوهرۆى رۆزى سى شەممە رىك كەوتى 2019/12/10 بەم شىوھىەى بىت:

يەكەم/ خويندەنەوى دوومى پىشنىيازى ياساى رىكلامى بازرگانى لە ھەرىمى كوردستان - عىراق بە پىي حوكمى ماددهكانى (87 و 88 و 89) لە پەپرەوى ناوخۆى پەرلەمانى كوردستان.

دووم/ خويندەنەوى يەكەمى پىشنىيازە برپارى رۆزانى بۆ نە فەرمىيەكانى نە تەوى توركمان بە پىي حوكمى ماددهكانى (79 و 80 و 82)ى پەپرەوى ناوخۆى پەرلەمانى كوردستان.

بە پىي حوكمى برگەى چوارەمى ماددهى (48) لە پەپرەوى ناوخۆى پەرلەمانى كوردستان - عىراق لە سەر داواى ژمارەى ياسايى ئەندامانى پەر لەمان دەستەى سەرۆكايەتى پەر لەمان برپارى دا بە زىادكردى برگە يەك بە رىزبەندى سىيەم بۆ بەرنامەى كارى دانىشتنى ژمارە (9)ى ئاسايى رۆزى سى شەممە رىككەوتى 2019/12/10 بەم شىوھىەى خوارەوى بىت:

سىيەم/ قسە كردن و تاوتوى كردنى پرسى كىشەى كارەباى نىشتمانى و دابەش كردنى سووتەمەنى لەم وەرزی سەرمايەدا بەسەر ھاوولاتیان.

پوختەى دانىشتنى ژمارە (8)ى ئاسايى رۆزى چوارشەممە رىككەوتى 2019/12/4 بەم شىوھىەى خوارەوى بوو:

- 1- دەستپىكردى دانىشتن لەلایەن بەرپز سەرۆكى پەرلەمانى كوردستان.
- 2- خويندەنەوى بەرنامەى كار و پوختەى دانىشتن و ناوى نامادە نەبوونى ئەندامانى دانىشتنى پى شوو بە مۆلەت و بى مۆلەت، ناوى نامادە نەبوونى ئەندامانى لە كۆبوو نەوى لىژنە ھەمىشەيەكان بە مۆلەت و بى مۆلەت لەلایەن بەرپز سكرتېرى پەرلەمان.
- 3- دەست پى كردنى برگەكانى بەرنامەى كار لەلایەن بەرپز سەرۆكى پەرلەمان.
- 4- دەنگدان لەسەر پىداچوونەوى چەند مادده و برگەيەكى ياساى ژمارە (3)ى سالى 2019 ياساى بەخاوەن كردنى ئەو زەوييانەى زيادەرۆيان لەسەر كراوە لە سنوورى شارەوانىيەكان لە ھەرىمى كوردستان - عىراق دواى گەرانبەوى لەلایەن بەرپز سەرۆكى ھەرىم بە برپارى ژمارە (4)ى سالى 2019 سەرۆكايەتى ھەرىمى كوردستان.

5- خويندنه وهى يه كه م بۇ پيشنيازى ياساى مادده هوشبهره كان و كارتىكهره عه قلىيه كان له ههرىمى كوردستان - عىراق.

6- خستنه پرووى خويندنه وهى بىرۆكهى پهرله ماننار بهرپز (له نجه ابراهيم عبدالرحمن) سه بارهت به بهرز راگرتنى رۆزى جيهانى قوربانىانى جينو سايد.

7- دواخستنى دانىشتن له لا يه ن بهرپز سه رۆكى پهر له مان بۇ رۆزى سى شه ممه رى پىك كه وتى 2019/12/10.

بهرپز سه رۆكى پهر له مان ناوى ئه و ئه ندا ما نهى مؤلّهت پيدراون يان به بى مؤلّهت ئاماده نه بوون بۇ دانىشتنى ژماره (8) ئاساى خولى پاييزه له بهروارى 2019/12/4 به يانى:

1- ابوبكر عمر عبدالله / مؤلّهت

2- جلا محمد عبدالله / مؤلّهت

3- جيهاد جبار محمد / مؤلّهت

4- زانا خالد سمايل / مؤلّهت

5- سه روان محمد على / مؤلّهت

6- شنو ئه شقى عبدالله / مؤلّهت

7- شيرين امين عبدالعزىز / مؤلّهت

8- شيركو جودت مستهفا / مؤلّهت

9- عثمان على سمايل / مؤلّهت

10- گلستان باقى سليمان / مؤلّهت

11- هاورى بناء محمد / مؤلّهت

12- هه لز احمد محمد / مؤلّهت

ناوى ئه و ئه ندا ما نهى به بى مؤلّهت ئاماده نه بوون بۇ دانىشتنى ژماره (8) ئاساى خولى پاييزه له بهروارى 2019/12/4 ئىواره، له دانىشتنى دووه م:

1- نازاد اكرم بهرم / مؤلّهت

2- باپير كامه لا سليمان / مؤلّهت

3- سعيد مستهفا تترخان / مؤلّهت

4- عبدالستار مجيد قادر / مؤلّهت

5- محمد سعدالدين انور / مؤلّهت

6- هيمداد صباح بلال / مؤلّهت

ناوى ئه و ئه ندا ما نهى كه مؤلّهت پيدراون يان به بى مؤلّهت له كۆبوو نه وهى ليژنهى هه ميه شه ييه كانى پهر له مان ئاماده نه بوون:

ليژنەى داكۆكى كردن لە مافى ئافرهت لە 2019/12/8 :

ئاشنا عبدالله قادر / مۆلەت بە كارى ليژنە.

جلال محمد عبدالله / مۆلەت.

بدریە اسماعیل سعید / مۆلەت.

ليژنەى پهيوه‌ندیه‌كانى ره‌ه‌ندى كوردستانى لە 2019/12/9 :

كاروان عبدالرحمن / مۆلەت

ژیان طاهر احمد / مۆلەت

شیرین یونس عبدالله / مۆلەت

محمد سعدالدین انور / مۆلەت

ليژنەى رۆشنبیری و كۆمه‌لگه‌ى مه‌ده‌نى و وه‌رزى و لاوان لە 2019/12/9 :

جلال محمد عبدالله / مۆلەت

فیصل عباس عولا / مۆلەت

ليژنەى كاروبارى ته‌ندروستى و ژینگه‌ و مافى به‌كاربه‌ر لە 2019/12/9 :

مسلم عبدالله رسول / مۆلەت لە ليژنەى تر كۆبوونه‌وى هه‌بوو.

جلال محمد امين / مۆلەت لە ليژنەى تر كۆبوونه‌وى هه‌بوو.

لقمان حمد حاجى / مۆلەت لە ليژنەى تر كۆبوونه‌وى هه‌بوو.

ليژنەى كاروبارى په‌رله‌مان و سكاڵا لە 2019/12/9 :

شایان كاكه‌صالح / مۆلەت

راهی ره‌ه‌به‌ر ابراهيم / ئاماده‌نه‌بوو.

سه‌روان محمد على / ئاماده‌نه‌بوو.

زۆر سوپاس.

به‌رپز هێمن احمد همه‌صالح / جیگری سه‌رۆكى په‌رله‌مان:

زۆر سوپاس به‌رپز سكرتیری په‌رله‌مان، پيش ئه‌وه‌ى ده‌ست به‌ بره‌گه‌كانى دانێشتنه‌كه‌مان بكه‌ین به‌ناوى ده‌سته‌ى سه‌رۆكايه‌تى و سه‌رحه‌م په‌رله‌مانتاره به‌رپزه‌كان زۆر به‌ گه‌رمى به‌خیرها‌تنى به‌رپز وه‌زیری رۆشنبیری حكومه‌تى هه‌ریمی كوردستان و به‌رپز وه‌زیری هه‌ریم بۆ كاروبارى په‌رله‌مان و ستافه به‌رپزه‌كانیان ده‌كه‌ین، هه‌روه‌ها ده‌مانه‌وى ئیوه‌ى به‌رپز و خۆشه‌ویست ئاگاداربه‌كه‌ینه‌وه به‌رپزان دواى ئه‌وه‌ى كه‌ دوینى به‌ پى حوكمى بره‌گه (4) ى مادده‌ى (48) بره‌گه‌ په‌كه‌مان ئیزا فه‌ كرد بۆ كارنامه‌ى ئه‌م‌رۆى دانێشتنى په‌رله‌مانى كوردستان، به‌ سوپاسه‌وه‌ دوینى به‌پى مادده‌ى (53) به‌رپز وه‌زیری كارهبای حكومه‌تى هه‌ریمی كوردستان خۆى داواى كرد كه‌ له‌ بره‌گه‌ى سییه‌م له‌م دانێشتنه به‌ شدار بێ و انشالله له‌

برپگه‌ی سییه‌م به‌شدار ده‌بی له‌گه‌لمان، ئیستاش ده‌ست به‌جی به‌جی کردنی برپگه‌کانی به‌رنا‌مه‌ی کار ده‌که‌ین، نوقته‌ نیرام هه‌یه؟ کاک‌ فەرموو بیکه.

به‌پێز ازاد اکرم به‌رام:

به‌پێز سه‌رۆکی په‌رله‌مان.

به‌پێزان ئه‌ندامانی په‌رله‌مانی کوردستان، له‌به‌رنامه‌ی کاری په‌ر له‌مانی کوردستان، خالی دووهم بۆ نه‌کانی تورکمانیه‌ی، بۆ نه‌ی رۆژی خویندنی تورکمانی له‌ هه‌ولێر 1993/11/17 ده‌ستی پێ کردوو و بۆ نه‌ی رۆژنامه‌گه‌ری تورکمانی که‌ یه‌که‌م..... .

به‌پێز هێمن احمد حمه‌صالح/ جیگری سه‌رۆکی په‌رله‌مان:

کاک‌ ازاد نوقته‌ نیرامه‌که‌ چیه‌ پیمان بلی؟ به‌پێزم.

به‌پێز ازاد اکرم به‌رام:

به‌پێز سه‌رۆکی په‌رله‌مان.

یه‌که‌ ده‌قیقه‌ یه‌، نوقته‌ی نیرامیه‌ که‌ له‌به‌رنا‌مه‌ی کار له‌ یه‌کیکیان ئیمزا هه‌یه‌ و له‌ یه‌کیکیان ئیمزای سه‌رۆکی په‌رله‌مان نییه‌، لۆیه‌ ده‌مه‌وی ئه‌وه‌ روونکردنه‌وه‌ی هه‌بی، ئی ده‌مانه‌وی بزانیان سه‌به‌بی چیه‌؟.

به‌پێز هێمن احمد حمه‌صالح/ جیگری سه‌رۆکی په‌رله‌مان:

نا کاک‌ نازاد نوقته‌ نیرام نییه‌ مجال ناده‌م، سارا خان فەرموو.

به‌پێز سارا دلشاد بکر:

به‌پێز سه‌رۆکی په‌رله‌مان.

سارا چاوشلی، داوا ده‌که‌ین گۆرانکاری له‌ ریزبه‌ندی به‌رنامه‌ی کاردا بکریت، برپگه‌ی دووهم بکریت به‌رپگه‌ی یه‌که‌م، بۆ نه‌ فەرمیه‌کانی تورکمان بکریت به‌رپگه‌ی یه‌که‌م، سیفته‌ی به‌په‌له‌ی بدریت بۆ ئه‌وه‌ داوا ده‌که‌ین، زۆر سوپاس.

به‌پێز هێمن احمد حمه‌صالح/ جیگری سه‌رۆکی په‌رله‌مان:

نا ئه‌وه‌ برپگه‌یه‌ له‌ ئالوگۆر کردن سیفته‌ی به‌ په‌له‌ نییه‌، ماده‌یه‌کی تره‌، به‌پێزم، ئه‌وه‌ پێشنیاره‌ی به‌پێز سارا خان چه‌ند که‌س پشتگیری ده‌کات، ئه‌بی سی که‌س پشتگیری بکات به‌ پێی ماده‌ی (48) بۆ ئه‌وه‌ی په‌ر له‌مانی کوردستان ده‌نگی له‌ سه‌ر بدات له‌ سه‌ر ئالوگۆری برپگه‌کانی به‌رنا‌مه‌ی کار، به‌پێزان به‌ پێی ماده‌ی (48) برپگه‌ی (3) پێشنیاریک هه‌یه‌ له‌ یه‌ن به‌پێز په‌ر له‌مانتار (سارا) و سی په‌ر له‌مانتاری به‌پێزیش پشتگیریان کردوو له‌ سه‌ر ئالوگۆری به‌رنا‌مه‌ی کار، چه‌ند که‌س له‌ گه‌ل ئه‌وه‌ یه‌ ئه‌م ئالوگۆره‌ له‌به‌رنا‌مه‌ی کار بکات؟ ده‌ست به‌رز بکاته‌وه‌؟ به‌پێزان ئالوگۆره‌ که‌ ئه‌وه‌ یه‌ برپگه‌ی دووهم خویند نه‌وه‌ی یه‌که‌می پێشنیازه‌ برپاری رۆژانی بۆ نه‌ فەرمیه‌کان له‌ جیاتی برپگه‌ی دووهم بی له‌ برپگه‌ی یه‌که‌م دا قسه‌ی له‌ سه‌ر بکرئ، چه‌ند که‌س له‌ گه‌له‌ با ده‌ست به‌رز بکاته‌وه‌؟ له‌کاتی ده‌نگدان گه‌توگۆ ناکرئ به‌پێزان تکایه‌،

به دهنگى (58) په رله ماننارى بهرپز نالوگور لهو برپگه يه بهرنامه ي کار دهکين، ئيستا بهرپزان دهست به فهرموو کاک على نهگه ر نوخته نيزاميه بى زحمهت.

بهرپز على حمه صالح:

بهرپز سهروكى په رله مان.

ئيستا كيشه ي كاره با و كيشه ي سووته مه نيش به شيكه له برپگه كه، چونكه رهنكه هم دوو بابه ته درپز بكيشي ته وه و فرياي دانيشتنى همپرو نه كه وين، بو خه لگى كوردستان نه وه بابه تيكي ئانيه، بو يه من پيشنيار ده كه م نه وه بكرپ ته خالى يه كه م، خالى سيهم بكرپ ته خالى يه كه م، نه گه ر وه زيرى كاره با ناماديه.

بهرپز هيمن احمد حمه صالح / جپگرى سهروكى په رله مان:

بهرپز كاك على، ئيمه نه و بابه ته مان خسته دهنگدان و به دهنگى (58) په رله ماننارى هي ناوه، بو يه ئيستا ئيمه دهست به جى به جى كردنى دانيشتنه كان گرنگن به رده و اميان پى دده ين، دانيشتنى ناماده بوونى بهرپز وه زيرى كاره با له سه ر داواى خو يه تي بو خسته رپروى نه و داتا و زانيار بيانه ي كه وه زارت لايه تي به پى مادده ي (53) نه ندامانى نه نجو مه ني وه زيران ده توانن له سه ر داواى خو يان به شدارى دانيشتنه كانى په رله مانى كوردستان بكن و گفتوگو بكن، ئيستا دهست به جى به جى كردنى بهرنامه ي كارى دانيشتنى همپرو دهكين، برپگه ي دووم ده بپته برپگه ي يه كه م، داوا له بهرپز ليژنه ي ياسايى ده كه ين فهرموون بپنه شوينى خو يان، به ئى بهرپزان نه ندامانى په رله مان، كاك بزار فهرموو.

بهرپز بزار خالد عبدالله:

بهرپز سهروكى په رله مان.

پيشنيزه بر يارى روظانى بو نه فهرميه يه كانى نه ته وه ي توركمان كه له لايه ن ژماره ي ياسايى نه ندامانى په رله مانه وه پيشكش كراوه، هم پيشنيزه برپاره له سى مادده پيكهاتووه له گه ل هو يه كانى دهر چوواندن، ناوى نه ندامانى په رله مان، نه وانه ي كه واژوو يان كردووه نه مانه ن:

- 1- محمد سعدالدين انور
- 2- همداد صباح بلال
- 3- ازاد اكرم بهرام
- 4- جنان جبار بويا
- 5- روبينا اوملك
- 6- روميو ههكارى
- 7- سارا دلشاد بكر
- 8- هيقيدار احمد سليمان
- 9- بهمن كاك عبدالله احمد

- 10- باپير كاملا سليمان
- 11- ئومىد عبدالرحمن حسن
- 12- ياسين خضر طه
- 13- د.محي الدين حسن يوسف
- 14- فيصل عباس عولا
- 15- على حمه صالح
- 16- منى نبى قهوه چى
- 17- بزار خالد كۆچەر

بەرپىز سەرۋىكى پەر لەمان، ئىمە لە لىژنەى كارو بارى ياساى پەر لەمان داوا لە بەرپىزتان دەكەين ئەم پىشنىيازە برپارە ئاراستەى لىژنە پەيوەندىدارەكانى پەر لەمان بكرى، سوپاس.

بەرپىز ھىمن احمد حمە صالح / جىگىرى سەرۋىكى پەر لەمان:

بەئى سوپاس بۇ بەرپىز سەرۋىكى لىژنەى ياساى، كاك ابوبكر، كاك سۇران نوقتە نىزامىتان ھەبوو، كاك ابوبكر فەرموو.

بەرپىز ابوبكر عمر عبدالله:

بەرپىز سەرۋىكى پەر لەمان.

ئەو پىشنىيازە ياساىيەى كە ئەمپرۇ گىفتو گۆى لە سەر دە كرى، پىموا يە پەيوە ندارە بە شىكى بە وەزارەتى بازارگانى يەو، لەبەر ئەو دەبووا يە بەرپىز وەزىرى بازارگانىش ھاو شىوەى وەزىرى رۇشنىبىرى و وەزىرى شارەوانى و گەشتوگوزار لىرە ئامادەبوونايە، زۇر سوپاس.

بەرپىز ھىمن احمد حمە صالح / جىگىرى سەرۋىكى پەر لەمان:

سوپاس بۇ كاك ابوبكر، بەرپىزان ھەر بۇ زانىيارى ئىوەى بەرپىز و خۇشەويست، ئا مادەكردنى را پۇرتى ھاوبەش لەسەر پىشنىيازە ياساى رىكلامى بازارگانى بە ئامادەبوونى خودى بەرپىز وەزىرى بازارگانى بوو لە چەند رۇزى پىشووتر، ئىستاش نوپنەرى وەزارەتى بازارگانى لىرە يە، بەرپىز وەزىرى ھەرىم بۇ كارو بارى پەر لەمانىش ھەر راو سەرنج و تىبىنىيەكى وەزارەت ھەبى، كاك سۇران فەرموو.

بەرپىز سۇران عمر سعید:

بەرپىز سەرۋىكى پەر لەمان.

ئىمە لە 9/17 لە دانىشتىكى ئا ساى پەر لەمان ھەموارى پەپەرەوى ناوخۇى پەر لەمانى كورد ستانمان كرددو، تا نە لە وە قائىع بىنيو مە نە چاپى نوپشمان لەبەردە ستە، بۇ يە داواى روونكرد نەو دە كەم، پىويستىشمان پىيەتى، چونكە ناوى لىژنەكانىش گۇراوہ و لىرە گۇرانكارىيەكان نىيە، زۇر سوپاس.

بەرپز هېمن احمد حمەصالح / جېگىرى سەرۆكى پەرلەمان:

دەست خۆش كاك سۆران بەلئى تېبىنىيە كە و نوقتە نىزامىيە كەت پە سەندە، داوا لە بەرپز سكرتېرى پەر لەمان و بەرپۆبەرا يەتى كارو بارى پەر لەمان دە كەين ئەم بابە تە چارە سەر ب كەن، پەپرەو بەو تەعدىلاتا نەى كە هە يە چاپ بكرى تەو و بلاو یش بكرى تەو، كاك مەم ئە گەر نوقتە نىزامە لە سەر برپگەكانى بەرنامەى كار كاك مەم تەكايە؟ فەرموو.

بەرپز مەم برهان محمد قانع:

بەرپز سەرۆكى پەرلەمان.

جەنابت تەوزىچىكت دا و وتت دانىشتنى برپگەى سىيەم كە پەيوەندارە بە كيشەى كارە با لە سەر دا خوازى وەزىرى كارەبا بوو،

بەرپز هېمن احمد حمەصالح / جېگىرى سەرۆكى پەرلەمان:

نەخىر من وام نەوت، نەخىر كاك مەم تەكايە ئىمە و تمان بە پىي ماددەى (48) برپگەى چوارەم لە سەر داواى ژمارەى ياسايى ئەندامانى پەرلەمانى بەرپز بابەتئىك داوا كرا ئىزافە بكرى بۆ بەرنامەى كار، داواى ئەوەى كە راگەيەنرا بەياننامەى سەرۆكايەتى پەرلەمان بلاو كرايەو بەرپز وەزىرى كارەبا بە پىي ماددەى (53) خۆى داواى كرد لەسەر داواى خۆى بىت بەشدار بى لەو برپگەيەى دانىشتنى پەر لەمانى كوردستان، بۆ ئەوەى داتا و زانىارىيەكانى وەزارەتى كارەبا لەسەر كەمى كارەبا بۆ راى گشتى و پەرلەمانتارە بەرپزەكان روون بكتەو، كاك مەم فەرموو.

بەرپز مەم برهان محمد قانع:

بەرپز سەرۆكى پەرلەمان.

كەواتە دەستپيشخەريەكە لەو (12) پەر لەمانتارە بەرپزە بوو كە دانىشتنەكە و سەرۆكى پەر لەمانىش ئىشارەتى پىي كردوو.

بەرپز هېمن احمد حمەصالح / جېگىرى سەرۆكى پەرلەمان:

نوقتە نىزامە؟ مژدە خان فەرموو.

بەرپز مژدە محمود محمد:

بەرپز سەرۆكى پەرلەمان.

دانىشتنى رابردوو پرسىارىكم ئاراستەى سەرۆكايەتى پەر لەمان كرد كە هىچ رېكارئىك گىراو تە بەر بۆ ئەوەى كە بە حكومەت بوترى ئەو فەترە زەمەنىيەى كە ديارى نەكراو بۆ دامەزراندنى دەر چووانى

.....

بەرپز هېمن احمد حمەصالح / جېگىرى سەرۆكى پەرلەمان:

بەرپز مژدە خان ئەو نوقتە نىزام نىيە، فەرموو.

بەرپىز مژدە محمود محمد:

بەرپىز سەرۋىكى پەرلەمان.

من پىۋىستىم بە ۋەلامە لەبەرئەۋەدى پىرسىارتان ئاراستە

بەرپىز ھېمەن احمد حمەصالح / جىگىرى سەرۋىكى پەرلەمان:

بەرپىزان سوپاس بۇ لىژنەى ياساى، ئىستا ئەو پىشنىيازە ياساى بۇنە فەرمىيەكانى توركامان ئاراستەى لىژنەى ياساى دەكەين و گشت ئەندامانى پەرلەمانى كوردستان، بۇ ئەۋەدى راپۇرتى لەسەر ئامادەبەكەن، ئەو پىشنىيازە ياساىيە ئاراستەى لىژنەى ياساىى و لىژنەى رۇشنىبرى و سەرجمە ئەندامانى پەرلەمانى كوردستان دەكەين، كاك ئازاد فەرموو.

بەرپىز ازاد اكرام بەرام:

بەرپىز سەرۋىكى پەرلەمان.

لەبەرئەۋەدى ھەر بىست رۇژەك ماۋە خولى پايىزە خلاس بىت، داۋا دەكەين سىفەكى ئىستىعجال بۇنەكانى توركامانى بىكرىت، سوپاستان دەكەين.

بەرپىز ھېمەن احمد حمەصالح / جىگىرى سەرۋىكى پەرلەمان:

مەبەستت لەسەر ئامادەكردنى راپۇرتە بە پىي ماددەى (92)، بەرپىزان بە پىي ماددەى (92) بۇ بەخشىنى خەسلەتى بە پەلە بە ئامادەكردنى راپۇرت لەماۋەى ھەفتەيەك لەسەر ئەم پىشنىيازە ياساىە ئەم پىشنىيارە ھەيە، چەند كەس لەگە ئە ئەم خەسلەتە بە پەلەى پى بدرىت دەست بەرز بىكاتەۋە؟ بە دەنگى (55) پەرلەمانتار سىفەتى بە پەلە دەدەينە ئامادەكردنى راپۇرت، ئىستاش دەست بە جى بەجى كىردنى بىرگەى دوۋەم دەكەين، نوقتە نىزامە كاك كاروان لەسەر چ خالىك؟ فەرموو.

بەرپىز كاروان عبدالرحمن عبدالله:

بەرپىز سەرۋىكى پەرلەمان.

ھەلەبەت من ئىجتىرامى زۇرم بۇ رۇژى نىشتمانى خوشك و برا توركاما نەكان، بەلام يەك دنيا كىشەى گەۋرەترمان ھەيە لە پەرلەمانە كە

بەرپىز ھېمەن احمد حمەصالح / جىگىرى سەرۋىكى پەرلەمان:

كاك كاروان نوقتە نىزام نىيە، رىگەت پى نايەم، پىكەتەى توركامان پىكەتە يەكى ئە سىلى ئەم ۋلاتەن بە پى ياسا و بنەما دەستورىيەكان مافەكانىان پارىزراۋە، بۇيە ئىمە مامەلە يەكى پەپرەۋى دەكەين بە پىي ماددەى (92) پىشنىيارىك كراۋە خەسلەتى بە پەلە بدرى و دەنگى ھىناۋە، ئىستا دەچىنە سەر جى بەجى كىردنى بىرگەى دوۋەم، كاك سۇران فەرموو.

بەرپىز سۆران عمر سعید:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

ماددەى (92) دە ئى (پەرلەمان بە خەسلەتى بە پە لە دەروانىتە پرۇژە و برپارى تاپبەت بە بودجە و ئىعتىمادى زىدەگى و ژمىرە كۆتايى)، ئەمە هېچ پەيوەندى بە ئەمەوہ نىيە،

بەرپىز هېمن احمد حمەصالح / جېگىرى سەرۆكى پەرلەمان:

ھەرودھا دەتوانى برپار لەسەر ھەر بابەتتىكى ترى بەپە لە بدات، كاك سۆران ئەوہش لە برگە كە ھە يە، فەرموو.

بەرپىز سۆران عمر سعید:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

ئىمە پىشتر چى بابەتى بەپەلەمان برپار داوہ، ھەفتەى داھاتوو پرۇژەى چاگسازى دىت.

بەرپىز هېمن احمد حمەصالح / جېگىرى سەرۆكى پەرلەمان:

كاك سۆران تەواو نوقتە نىزامى نەبوو، دەچىنە سەر جى بەجى كەردنى برگەى دووہم كە خویند نەوہى دووہمى پرۇژە ياساى رىكگلامى بازگانىيە، بۇيە داوا لە بەرپزان لە لىژنەى ياساى دەكەين تەنھا دەستەى سەرۆكايەتيان لىرە بىئى ئە ندامانى ترى بەرپىز بچنەوہ شوپنى خويان، داوا لە بەرپزان ئە ندامانى پەرلەمان لە دەستەى سەرۆكايەتى لىژنەى رۆشنىبرى و شارەوانى دەكەين ئەوانىش بىئە شوپنى خويان، بەرپزان ئەندامانى پەرلەمانى كوردستان، ئىستا دەست بە جى بەجى كەردنى برگەى دووہم لەبەرنامەى كار دەكەين كە خویند نەوہى دووہمى پىشنىيازە ياساى رىكلامى بازگانىيە، بەرپزان ھەرودك ئاگادارن لە دانىشتنى ژمارە (6) ى ئاساى و وەرزى دووہم كە لە رۆژى 10/30 بەرپۆہ چوو خویند نەوہى يە كەم بۇ پىشنىيازە ياساى رىكلامى بازگانى لە ھەرىمى كوردستان - عىراق كرابوو، ئاراستەى ھەر سى لىژنە بەرپزەكەى لىژنەى ياساى و لىژنەى رۆشنىبرى و لىژنەى شارەوانى و تىكراى ئە ندامان كرابوو، لە بەر گرنگى و بايەخى ئەم پىشنىيازە و لەسەر پىشنىيازى بەرپزان لە پەرلەمانى كوردستان ئىمە لە دانىشتنى پىشووتر گفتوگۆ لەسەر خویند نەوہى دووہممان دواخت بۇ دانىشتنى ئەمپۆ، ئەم سى لىژنە ھەمىشەيىە بەرپزە راپۆرتى خويان لەسەر ئامادەكردووہ بە ئامادەبوونى بەرپىز وەزىرى بازگانى، ئىستا داوا لە لىژنەى تايبەتمەند دەكەين بە پىي حوكمى ماددەى (87) برگەى يەكەم و دووہم دەقى ئەو پىشنىيازە ياساىە كە لەلا يەن رىژەى ياساى پەرلەمانتارانى بەرپىز پىشكەش كرابوو، واتە ئە سلى دەقە كە ئەوہى كە پىش خویند نەوہى يەكەم خرابوو و پىشكەش كرابوو ئەوہ بخویننەوہ، دواتر داوا لە لىژنەكانى تر دەكەين بۇ ئەوہى دەقى راپۆرتەكەشيان بخویننەوہ، دواتر دەيخەينە بەردەستى ئىوہى بەرپىز و خویشەويست بۇ ئەوہى بەپىي ماددەى (87) برگەى يەكەم و دووہم ئىوہ برپار بەدن كاميان بىيەتە بنەما بۇ گفتوگۆكردن، فەرموون بەرپىز لىژنەى تايبەتمەند، فەرموو.

بەرپز سلما فاتح تۇفيق:

بەرپز سەرۆكى پەرلەمان.

بەرپزان ئەندامانى پەرلەمان، ئەو پېشنيازه ياسا ئەسلىيەكەي كە ئاراستەي ليژنەي رۇشنييري كرابوو ئەم پرۇژەيەيە كە بۇتاني دەخوينمەوه.

پېشنيازه ياساي ريكلامى بازارگاني لە ھەريمي كوردستان

بەشى يەكەم

بەرگە گشتيەكان

ماددەي/1

مەبەستى ئەم دەستەواژە و زاراوانە لەم ياسايەدا ھاتوون ماناكانى لەبەرامبەريان دا نووسراوه:

- 1- ھەريم: ھەريمي كوردستان - عيراق
- 2- حكومت: حكومتى ھەريمي كوردستان
- 3- ھەزير: ھەزيرى رۇشنييري و لاوانى حكومتى ھەريمي كوردستان
- 4- ھەزارەت: ھەزارەتى رۇشنييري و لاوانى حكومتى ھەريمي كوردستان
- 5- حكومتە خوجيەكان: يەكە كارگيري پاريزگانى ھەريمي كوردستان - عيراق
- 6- ريكلامى بازارگاني: چالاكيەكە كە لەرپدگەي بەكارھيئانى كەنا ئەكانى راگەيان ندىن و ھۆيەكانى پەيوەندى كەردن بە ئا مانجى بەرھودان بە كالا يان خزمەتگوزاريەك بۆ مەبەستى ھا ندىنى بەكاربەر بۆ كرينى يان بەكارھيئانى.
- 7- داخووزيكارى ريكلام: كەسيك يان لايەنيكە كە داواكارى ريكلامەكە بۆ مەبەستى بەرز كەردنەوهى ئاستى فرۇشتنى بەرھەمەكانى.
- 8- بەرھەمھيئنى ريكلام: كەسيكە يان كۆمپانيايەكە كە ريكلام بەرھەم دەھيئيت بە پيى دا خووزى كارى ريكلام دەبى بۆ مەبەستى بلاوكەردنەوهى جەماوهرى.
- 9- بلاوكەردنەوهى ريكلام: كەسيك يان لايەنيكە كە ريكلام بە شيوەيەكى جەماوهرى بلاودەكاتەوه بۆ ئەم بلاوكەردنەوهيەش پەنا دەباتە بەر كەنا ئەكانى راگەياندىن يان ھۆيەكانى پەيوەندى كەردن.
- 10- كەنا ئەكانى راگەيان ندىن: واتا تە لەفزيون، راديو، مالاپەرە ئەليكترونيەكان و بلاوكەردنەوهى خولەكيە چاپكراوكان.
- 11- ھۆيەكانى پەيوەندى كەردن: واتا تۆرەكانى ئينتەرنيت و تە لەفون و ئەو پرۇگرامانەي پەيوەندى كەردن كە لە رپگەي مۇبايل و پەيوەندى كەردنەوهى ئەنجام دەدرپت.
- 12- ھۆيەكانى گواستەوه: جۆرەكانى ئۆتۆمبيل و پاس و ماتۆر و پاسكيل و شەمەندەفەر و فرۇكە دەگرپتەوه.

13- كالا: بەرھەممىكى پىشەسازىيى يان كشتوكالىيە ياخود گويزەرەوہ يان ماددەى سەرەتايى
يان ھەر بەرھەممىك كە بكيشرىت يان ببيورىت و ريكلامى بۇ بكرىت.

ماددەى/2

مەوداى بەكارھيئانى ئەم ياسايە

ئەم يا ساىە بۇ ھەر ريكلامىكى بەر ھەمھيئراو رىك خراو يان بلاو كراوہ لە ھەرىمى كورد ستان دا
بەكاردەھيئندرىت.

بەشى دووہم

پىداويستى و رىگەپى نەدراوھكان

ماددەى/3:

پىداويستىە گشتىيەكان بۇ بەرھەمھيئان و بلاوكردنەوہى ريكلام:

- 1- دەبى ريكلام راستگوياىنە قابىلى تيگەپشتن و روون و رەوان بىت
- 2- ئەو ريكلامە چاپكراوانە پىويستيان بە مۇلەت ھە يە دە بى ناوى ئەو لايە نەى مۇلەتى داوہ و
ھەررەھا ژمارەى مۇلەتەكەشى لەگەل دابىت.
- 3- لە كاتى بەكارھيئانى زان يارى ئا مارى و ئەنجا مەكانى توپژى نەوہدا دە بى پە چاوى سەر چاوہ
گونجاوھكان پەيوہست بكرىن.
- 4- لەريكلامى ئەو كالاىە قابىلى ئاگر گرتن يان مەترسىدارە ئا ماژە بە تايبەتمەندىيەكانى ئەو
كالاىە بكرىت.

ماددەى/4:

ئەم چالاگىيانەى خواروہ لەبەرھەمھيئان و بلاوكردنەوہى ريكلامدا رىگەپى نەدراون.

- 1- ريكلامى ئەو چالگىيانەى كە پىويستيان بە مۇلەتە، بەلام مۇلەتيان وەرئەگرتووہ.
- 2- ئەم ياسايە ناچىت بۇ ھەر چەشنە ريكلامىكى سىياسى، ئايىنى يان جىگاكى ئايىنى و ھەرچە شەنە
ھەوال و زانىارى يان راگەيانكراويك، جگە لەو چالاگىيانەى كە پەيوہنديان بە بازرگانى يان بە
بازاركردنەوہ ھەيە بەكاربھيئندرىت.
- 3- ئەگەر ناكۆك بىت لەگەل پرنسىپەكانى پەيماننامە نيودەولەتتىيەكان.
- 4- ريكلامى ئەو بەرھەمەى بە پىي ياسا و رىنمايەكانى حكومەت قەدە غە و رىگەپى نەدراون بۇ
بەرھەمھيئان و بازرگانى كردنيان ھاوردەكردنيان لەرىگەى سنوورەكانەوہ.
- 5- ئابروو و چاكە ناو بانگى پىشەيى تاك يان توپژىك پىشەل ب كات يان لەرىگەى بەراوردى
نادروستەوہ لە نرخى بەرھەمەكانى خەلگانى تر كەم بكاتەوہ.
- 6- ريكلام ئەو بەرھەمە نە سەلمىئراوانەى كە پىويستە پە چاوى پىوہرە كانى ستانداردى جۇرىتى
تەندروستى بى بە گوپرەى ياسا و رىنمايەكانى ھەرىمى كوردستان.

- 7- بېيټه ھۆى سەرھەلدىنى كىردەيەك يان كۆمەلە كىردەيەك كە لە دژى ياسا و رېنمايىيەكانى ھەرىم.
- 8- رىكلامى ئەو پىرۇزا نەى كارى گەرى خىراپ يان لە سەر ژىنگە ھە يە و ناكۆكن لە گەل يا سا و رېنمايىيەكانى ژىنگە پارىزى لە ھەرىم دا.
- 9- ھاندەر بى بۇ توندوتىزى و پۇرنۇ گىرافى و ئىستىغالى جىنى يان دەبىتە ھۆى مەترسى دروست كىردن بۇ سەر ژىان و تەندىروستى و ئاساشى كۆمەلگا.
- 10- بەكارھىنانى سومبول و سرودە نىشتىمانى و نەتەوھىيەكانى كورد و ئايىنەكانى كورد و كەسايەتییە ئايىنەكان.
- 11- يەكپىزى پىكھاتەكانى كۆمەلگاى كوردستان تىك بدات.
- 12- سوکايەتى بە بەرھەمە ھونەرى و مېژووى و نەتەوايەتى و كىلتورىيەكانى ھەرىم بکات.
- 13- دەستەواژەى نە شىاو وینەى وای تىدابىت يان توندوتىز بى كە دژى بەھای كىلتورى و كۆمەلایەتى و پەروەردەيى ئايىنەكانى ھەرىم بىت.
- 14- پىشىلى ياساكانى تايبەت بە خاوەندارى فکرى بکات.
- 15- بانگەشە بۇ جىكارى رەگەزى جىندەرى بکات.
- 16- بەرھەمى ناوخۆى بەخراب و بى كەلگ ناوببات.
- 17- بېيټە ھۆى رەنجاندىن و ئازاردانى دەروونى خاوەن پىداوېستىيە تايبەتییەكان و ئەو كەسانەى تووشى نەخوشى دەگمەن بوون.
- 18- ھە ندىك دە ستەواژە وە كو (100% گىرەن تى، 100% بە سوود) بى ھاو تاترىن و ھاوشىوھەكانىان بەكارھىنرا بى.
- 19- ناوھىنانى ناوھندىك يان دەزگايەكى زانستى بۇ يەكلاگردنەوھى باشى كالاكە بەبى ئەوھى لەلایەن سەرچاوەيەك باوەرپىكراوھ يەكلايى كرابىتەوھ.
- 20- نووسىن و وینەى وای تىدابىت كە ناوھرۇكەكانى ئاماژە بىت بۇ ئازاردانى ئاژەل.
- 21- بەسووك تەماشاكردنى ئايىنەكان و دابونەرىتەكانى نەتەوھو پىكھاتەكان و شىوازەكانى لە ھەرىم.
- 22- رىكلام بۇ ئەو كالاىانەى خوارەوھ رىگەپىنەدراوھ:
- 1/ ماددەى ھۇ شىبەر يان ئەو ماددا نەى ھەمان كارى گەرى ماددەى ھۇ شىبەريان ھە يە.
- 2/ قومار و گىرەو تەرخان كىردنى خەلات و پاكىشانى تىروپىشك لە رىكلامەكان دا تەنھا لەو كاتا نەدا كە رىگەپىدراوھ بەشىوازىك ھەلومەرجى سوودمەند بوونى گىشتىان تىدابىت بە تەواوھتى رپوون و ئاشكرا بىت لە جى بەجى كىردن و دىنبايى تەواو بدىت.
- 3/ پۇرن و كارى لەشفرۆشى و نىشاندىانى جەستەى ژن بە رپووتى و نىمچە رپووتى بۇ مەبەستى سەرنج پاكىشان و رەواج پەيداكردىن.

4/خواردنەو ھەھولییەکان.

5/چەك و تەقەمەنى و یارى ئاگرى.

6/توتن و جگەرە.

23- ريكلام قەدەغە گراو لە بواری تەندروستی دا:

یەك/ ريكلامى دەرمانيك لیستی تۆمارى دانەبیت.

دوو/ ريكلامى دەرمان بە ناوی بازرگانییەكەییەو.

سى/ ريكلامى كارگەكان بەرھەمھینانى دەرمان كە مۆلەتى حكومەتيان نییە.

چوار/ ريكلام بۆ ريكخراوى تەندروستی بى مۆلەت و پىسپۆرى رینگەپینەدراو و شیوازی چارە سەرگردنى یان خزمەتگوزارى نەچەسپاو و نەسەلمینراو.

پینچ/ ريكلام بۆ ئەو دەرمانا نەى كارىگەرەیان لە سەر میشك و دەروون ھە یە و رەزامە ندى نوو سراوى پزیشكى و پىسپۆرى لەو بواری بۆ وەرنەگراو.

شەش/ ئەو ريكلامانەى تايبەتن بە دەرمان و كەرەستەى پزیشكى و ئەكتەرى ريكلامكارەكان پزیشكك یان پىسپۆرى دەرمانساز نەبن.

24- رینگەپینەدراوكان لە ريكلامى منالان دا:

1/ بى ریزی كردن دايك و باوك سەرپەرشتیاریانى منال.

2/ نیشانەدانى ريكلام لە ماوہى بەرنامەى منالاندا، ھەر وھا لە ماوہى پینچ خو لەك پيش و پینچ خو لەك دواى ماوہى منالان.

3/ پيشنیاز گردنى شیوہى راستەوخۆ یان كارىگەرى دانان لەسەر منال بۆ ئەوہى دايك و باوك یان كە سانى تر رازى بكەن تا كالاى ريكلام بۆ گراویان بۆ بەدەستبھینن.

4/ سەرنج راكیشانى منال كە خاوە ندرییتی منال یان ئەو كالا یە وا یان ئى دە كات كە لە منالانى تر پيشكەوتوو تر بن، یان بۆ ئەوہى نەبوونى ئەو كالا یە ئەوان لە ئاستى منالانى تر دوا دەخات.

5/ بە كەم نیشانەدان یان بە زۆر نیشانەدانى ئاستى زانیارى و ئەزموون و كرددوہى پىوپیست بۆ مندال لە كاتى بەكارھینانى كالا یەك دا.

6/ بەكارھینانى مندال لە ريكلام كردندا بۆ كالا یان خزمەتگوزارییەك كە منال بەكارھینەر یان كریارى نین.

7/ نیشانەدانى مندال لە جینگەییەكدا كە لەگەل تەمەنى ئەو دا ناگونجیت.

25- ريكلام بۆ بازرگانى كردن بەو ئازەلانەى دەگمەنن و مەترسى لەناوچوونیان لەسەرە.

26- ريكلام كردن بۆ كرىن و فرۆشتنى ئەندامانى جەستەى ئازەلى كیوى یان رەنگى رپووەكى

نا یان یان كە راو كردن و لیکرد نەوہیان بۆ ماوہ یەكى ديارى كراو بە پىی بریاری حكومەت رینگەپینەدراو.

ماددهى/5:

پابه‌ند كردنى كەنالەكانى راگەياندىن بە بلاوكردنه‌وى ريكلامى ھۆشيارى ژينگەيى بى بەرامبەر و نابى له دوو خولەكيش كەمتر بى له ماوهى (24) كاتزمىرى شەو و رۆژىك دا.

بەشى سىيەم

پیداويستى و ريگه پینه‌دراوه‌كان

بەرپرز سەرۆكى پەرلەمان

داوا دەكەم ئەگەر جەنابتان رازى بن بەرپرز سەرۆكى لىژنەى شارەوانى بيخوینیتەوه سوپاستان دەكەم.

بەرپرز ھىمن احمد حمەصالح/ جیگری سەرۆكى پەرلەمان:

كاك لقمان فەرموو.

بەرپرز لقمان حمد حاجى:

بەرپرز سەرۆكى پەرلەمان.

بەشى سىيەم

پیداويستىيەكان و ريگه پیدراوه‌كان و مافەكان

ماددهى/6:

بلاوكردنه‌وى ريكلام لەسەر ھۆيەكانى گواستنه‌وه:

1- جگە لەو حالەتەنەى لە ياسا ديارى كراون، ريكلام لە سەر ھۆيەكانى گواستنه‌وه ئەنجام دەدریت، بەلام دەبیت پيشتر پکھاتن كرابى لەگەل خاوهنى ھۆيەكانى گواستنه‌وه يان نوینەرى خاوهنى خۆى گواستنه‌وه‌كە.

2- حكومەتە خۆجیيەكان پالپشت بە ياسا و رینمايیەكانى حكومەت بە لەبەر چاو گرتنى ھۆيەكانى سەلامەتى ھاتو چۆ، سەلامەتى پیداويستىيە ستاندارەكان، بلاوكرد نه‌وى ھۆيەكانى گواستنه‌وه فەراھەم دەكەن.

ماددهى/7:

ريكلام لە شوینە گشتیيەكان دا:

1- بلاوكرد نه‌وهو دا نانى ريكلام لە شوینى گشتیيدا لە سەر بالەخانە ناھكومیيەكان لە شەقام چوارپیانە گەورەكان دا بە دا نانى پۆستەر لە سەر ستوون، گلۆپى رووناك كەرەوه و كەرەستە نەگەرۆكەكانى تر ريگه پیدەدریت بە مەرجى وەرگرتنى رەزامەندى حكومەتى خۆجیى.

2- حكومەتە خۆجیيەكان پالپشت بە ياسا و رینمايیەكانى حكومەت دەبى سەلامەتى پیداويستىيە ستاندارەكانى بلاوكردنه‌وى ريكلام لە شوینە گشتیيەكاندا دەست نیشان بكەن.

3- نابى ريكلام لە شوینە گشتیيەكان دا لەگەل نیشانەكانى ھاتووچۆ دا ھاوشیۆه بن و ببنە بەرەبەست بۆيان و زیان بە سەلامەتى ھاتووچۆ بگەيەن.

4- ريكلام لەو شوپنانەدا قەدەغەيە:

- 1/ مزگەوت و كەنيسە و پەرسنگا و شوپنەوارە دپرينەكان و ديواربەندەكانيان.
- 2/ دامودەزگاكاني دەولەت و ئەو جيگا و بينايانەي كە مولكي دەولەتن.
- 3/ مۆنۆمېنت و باخچە گشتيەكان و ديواربەندەكانيان.
- 4/ ھەر جيگايەكي ديكە كە حكومەتە خۆجپيەكان ديارى دەكەن.
- 5- حكومەتە خۆجپيەكان پالپشت بە ياسا و رپنمايەكان دە توانن 20% دا ھاتى بەدەستھاتوو لە دانانى ريكلام لە شوپنە گشتيەكان دا بۆ مەبەستى باش كردنى رپگاوېانەكان بەكاربھينن.
- 6- حكومەتە خۆجپيەكان بۆ لاگردنى ريكلامى ھەلمەتى ھەلبژاردن و سەلامەتى ديارى كردنى سزاي لانبەردن و ريكلام لە شوپنە گشتيەكان دا دواى تەواوېوونى وادەي ياسايى ديارى كراوى ھەيە.
- 7- مەرھەكاني رپگاپيدان بۆ ھەلئاسيني ريكلام لە شوپنە گشتيەكان دا:

1/ ماوہى مۆلەتى دانانى ريكلام تەنھا دوو سال دەبیت و قابیلی نوئى كوردنەو دەبى و داواكار مانگيک پيش كۆتايى ھاتنى مۆلەتەكەي داواى نوئى كوردنەو بكات.

2/ لە ماوہى مۆلەتى ريكلامە كاتيەكان دا بەرپيكتەوتن لەگەل حكومەتە خۆجپيەكان دەبیت.

3/ نابى لە كاتى رۆژدا رادەي تيشكى روناكى سەر شاشەكانى ريكلامى ئەليكترونى سەر شەقامەكان لە پينج ھەزار (لوكس لومز م 2) تپپەر بى و لە شەوانيش دا نابى لە (لوكس لومز م 2) زياتر بى.

ماددەى/8:

بلاو كوردنەوہى ريكلام لەرپگەي تەلەفون و تۆرەكانى پەيوەندى كوردنەوہ:

1- پاش راگەيا ندى ئەو زانياريا نەي پشكدار داواى دە كات دە بى ريكلام لە رپى خزمەتگوزارى تەلەفونى و تۆرەكانى پەيوەندى كوردن پيشكەش بكریت.

2- پيشكەش كردنى خزمەتگوزارى ريكلام بۆ دا خوازی كاری ريكلام دە ستەبەرە بە مەرچيک لەبەرەمبەر ريكلامەكە دا برپيک پارە كە ھەردوولا لەسەرى رپك دەكەون بە پپى ياسای ديارى كراو بداتە كۆمپانياكانى تەلەفون يان تۆرەكانى پەيوەندى كوردن.

3- ئەگەر داخوازی كاری ريكلام مەرھە ياسايەكانى ريكلامى جي بھجى كورد و لايەنى بەرامبەر ئامادە نەبوو ريكلامەكەي بۆ بلاوبكا تەوہ بۆي ھەيە سكالای ياسايى لەدزی تۆمار بكا و داواى قەرەبووبكات.

ماددەى/9:

بلاو كوردنەوہى ريكلام لەرپگەي راديؤ و تەلەفزيؤنەوہ:

1- ريكلام كوردن وەك ناوبەر لە نيوان فيلم، دۆكيؤمېنتەرى يان شانۆيى و راديؤيى و پپوويستى لە مۆلەتى دانەرى ئەو بەرھەمانەيە يان ھەلگىرى مافى كۆپى راپتە.

2- له ماوهی په خشی بهرنا مهگانی مندالان دا دهبیت تنها نهو ریکلاما نه بلاوبکرې نهوه که بو مندالان.

3- له ماوهی په خشی بهرنا مهی پهرودهبی دا ده بی تنها نهو ریکلاما نه بلاوبکرې نهوه که په یوه نندیدارن به پهروده.

ماددهی/10:

بلاوکردنه وهی ریکلام له ریگه ی نه نته رنیته وه:

1- بلاوکردنه وهی ریکلام ریگای پی نادرې ریکلامی خو ی یان هر کهس و دامه زراوه یه کی دیکه له گوشه یه کی مالپه ره که ی دابنی نه گهر پیشتر مؤلته ی ریکلام لهو جیگه یه دا به کهس و لایه نی تر درابی.

2- هه موو نهو مهرج و پیداویستیانه ی له بلاوکردنه وهی ریکلام دا که له مادده ی (3 و 4 و 5 و 6 و 7 و 8 و 9) ی نه م یاسایه دا هاتوون له بلاوکردنه وهی ریکلام دا له ئینته رنیت جی به جی ده کری.

بهشی چوارم

ماف و ریڅستن و سزاگان

ماددهی/11:

مافهگان

1- سپونسره بو ی هه یه به ریڅکه وتن له گهل خاوهن یان که سی یه که می که نا له گانی راگه یا نندن برپار له سر ده ست نیشان کردنی واده و شوینی ریکلام بدات.

2- به ره مهین و بلاوکه ره وهی ریکلام مافی نه وه یان هه یه داوا له پشکداری ریکلام بکه ن به لنگه ی متمانه پی کراوی زانیاریه گانی و ههروه ها مؤلته ی کالی ریکلام بو کراو راده ست بکات.

3- نهو که سه ی زانیاری دهر باره ی بهر هه مهین و بلاو که ره وهی ریکلام به ده ست هی ناوه پیوی سته نهینیه گانی نهو لایه نه به پاریزی.

4- که نا له گانی راگه یا نندن ماف یان هه یه سوودمه ند بن له ریکلامه گانی وهزارت و فه رماندگه گانی حکومت و په رله مان و ده سه لاتی دادوهی و دهبیت مافی چوون یه کیان له بلاوکردنه وه دا بو زامن بکری.

5- له حالته ی نیشاندانی تاك ناوه که ی، ناوبانگی، ژیانی، سامانی، کاری هونه ری، یان گپرا نه وهی قسه و گو ته گانی یا خود به کارهینانی شیوازه گانی تری نی شان دان له ریکلام دا پیوی سته پیش به ره مهینانی ریکلامه که مؤلته ی نهو که سه یان میراتگره گانی به ده ست هی نابیت.

6- نه گهر به ره ینه ر یان بلاو که ره وه یا خود دا خوازی کاری ریکلام به برپار یان هه له سه نگانندی وهزارت رازی نه بن بو یان هه یه سکالا له دزی وهزارت تو مار بکه ن.

ماددهی/12:

رېځخستن

- 1- بۇ رېځخستن رېكلام بەرپوبهرايه تېيەك له ناو و وزارت دا به ناوی بهرپوبهرايه تي چاودپیری کردنی رېكلام دروست دهگریت.
 - 2- بهرپوبهرايه تي چاودپیری کردنی رېكلام ئەم ئەرکانه ی دهبیئت:
 - 1/ چاودپیری کردنی جی به جی کردنی ئەم یاسایه پالپشت به رېنماییه کانی وزارت.
 - 2/ گرتنه بهری رېوشوینی یاسایی و کارگری له حاله تی پیشیلکردنی ئەم یاسایه دا.
 - 3/ به پپی حوکمه کانی ئەم یاسایه بهرگری ده کات له ماف و بهرزه وه ندی بهر هه مهینی رېكلام دا خوازی کاری رېكلام، که ناله کانی راگه یانندن و وەرگر له بلا و کراوه ی رېكلام دا.
 - 4/ راگرتنی بلا و کردنه وه ی رېكلامیک که پیشیلکاری یاسایی تیدا بیئت.
 - 5/ تو مارکردنی سه رپېچیه کان و کو کردنه وه ی به لگه و بهرزه کردنه وه ی راپورت بۇ وزارت.
- مادده ی/13:

سزاکان

- 1- ئەگەر رېكلامیک بلا و کرايه وه پېچه وانه ی برگه کانی ئەم یاسایه بوو ئەوا دا خوازی کاری رېكلام، بهر هه مهینی رېكلام بلا و کرايه وه ی رېكلام سزا دهدرین به غه رامه کردنی برپیک که له پینج ملیون دینار که متر نه بی و له (25) ملیون دینار زیاتر نه بی.
- 2- له حاله تی دوو باره بوونه وه ی پیشیلکاریه کانی برگه ی یه که می ئەم مادده یه سزا که دوو هینده زیاد دهگری و بهر هه مهینی رېكلام بۇ ماوه ی سی مانگ مۆله ته که ی هه لده په سی درپیت.
- 3- هه رکه سیك به مه به ست هه لاسی به کرد نه وه ی یان دران یان خود شیواندنی رېكلامیک ی رېگه پیدراو سزا دهدرئ به زیندانی کردن بۇ ماوه یه که له شهش مانگ زیاتر نه بی و هه روه ها قه ره بوو کردنه وه ی که سی زیان ئی که وتوو که له دوو ملیون دینار که متر و له (25) ملیون دینار زیاتر نه بی.
- 4- دوا ی ناگادار کرد نه وه ی لایه نی په یوه ند یدار به بلا و کرد نه وه ی رېكلامیک که له لایه ن وزارت ته وه به وه ی تو مارکردنی سکالا له دژیان له لایه ن داوا کاری گشتی یان هه ر که س و لایه نیکی دیکه پیویسته راس ته وخو رېکلامه که تا دهر که وتنی ئەنجامی کو تایی سکالا که له په خش کردن و بلا و کرد نه وه بوه ستینرئ، به پېچه وانه وه دوو باره، چهنه د باره بلا و کرد نه وه ی رېکلامه که دوا ی بهرزه کردنه وه ی سکالا ئەگەر پیشیلکاریه که ی له سه ر ساغ بووه وه، لایه نی بلا و که ره وه ی رېکلام سزاده درپیت به غه رامه کردن که له پانزه ملیون دینار که متر و له په نجا ملیون دینار زیاتر نه بی.
- 5- ئەگەر کو مپانیاکانی بهر هه مهینانی رېكلام پېچه وانه ی ئەم یاسایه کاریان کرد ئەوا:
 - 1/ وزارت به نوو سراوی فه رمی ناگاداریان ده کاته وه.

2/ ئەگەر دواى ئاگادار كوردنەو ھەر بەردەوام بوون غەرامەيەك دەكرين بە برېك كە لە دە مليون دینار كەمتر و لە پەنجا مليون دینار زیاتر نەبیت.

3/ ئەگەر ھەر بەردەوام بوو مۆلەتى كۆمپانیاكەى ئى وەردەگيریتەو.

ماددەى/ 14:

پېويستە لەسەر وەزارەت رېنمايى پېويست بۇ ئاسانكارى جى بەجى كوردنى ئەم ياسايە دەربكات.

ماددەى/ 15:

دواى بلاوكردنەو ى ئەم ياسايە لەرۆژنامەى فەرمى وە قائىعى كوردستان دا دە چیتە بواری جى بەجى كوردنەو.

ھۆيەكانى دەرچوواندى ئەم ياسايە

لەبەرگىرى ريكلام بۇ خزمەتكردنى بەكاربەر و گەشەپيدانى ئابوورى و پيشكەش كردنى خزمەتگوزارى باشت بە ھاوولاتيان و دروست كردنى كېپرکېى دروست بۇ بە بازار كردن و ھەروەھا كەم كوردنەو ى لايە نە خراپەكان و زيان بەخشەكانى ريكلام ئەم ياسايە دەرچووينرا.
سوپاس.

بەرپىز ھېمەن احمد حمەصالح/ جېگرى سەرۆكى پەرلەمان:

سوپاس، بەگەرمى بەخېرھاتنى بەرپىز وەزىرى كارە باى حكومەتى ھەرىمى كوردستان دەكەين، بەرپىزان ديارە ئەو ى كە خوینرا يەو لەلا يەن لىژنەى تايبەتمە ند دە قى ئەو پيشنيازە ياسايە بوو كە لە خویندەو ى يەكەم دا لەلا يەن ژمارەى ياسايى ئەندامانى پەرلەمانى كوردستانى لەسەرى ئىمزا كرابوو كە لە دانىشتنى پيشووتر خرابوو پوو، ديارە ئەم سى لىژنە تايبەتمە ندە بەرپىزەش راپورتىكى ھاوبە شيان نامادەكردوو، بۇيە داوايان ئى دەكەين راپورتە ھاوبەشەكەيان بۇ ئىو ى بەرپىز و خۆشەويست بخویندەو، فەرموو.

بەرپىز عباس فتاح صالح:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

بەناوى خواى گەورە.

بۇ سەرۆكايەتى پەرلەمانى كوردستان

بابەت/ راپورتى ھاوبەش

لىژنەى كاروبارى ياسايى، لىژنەى رۆشنىرى و كۆمەلگای مەدەنى و وەرزش و لاوان، لىژنەى شارەوانى و گواستەنەو گەياندن و گەشتوگوزار، رۆژى يەك شەممە رېكەوتى 2019/12/8 كاتژمىر 12 كۆبوونەو ى ھاوبە شيان ئەنجام دا بە مەبەستى نووسىنى راپورتى ھاوبەش سەبارەت بە خویندەو ى دووم تايبەت بە پيشنيازى ياساى رېكخستنى ريكلامى بازارگانى لە ھەرىمى كوردستان - عىراق، دوا گفتوگۆ كردن و تاوتوئى كردن لىژنەكان گەيشتنە ئەم ئەنجامانەى خوارو ى:

پیشنیازی یاسای رپکخستنی ریکلامی بازرگانی له ههریمی کوردستان - عیراق
ماددهی/1:

زاراوهکان

مه بهست له م زاراونه له م یاسایه دا هاتوون ماناکانیان له بهرامبهریان دا نووسراوه:

- 1- ههریم: ههریمی کوردستان - عیراق
- 2- حکومهت: حکومهتی ههریمی کوردستان - عیراق
- 3- وهزیر: وهزیری رۆشنبیری و لاوانی حکومهتی ههریمی کوردستان - عیراق
- 4- وهزارمت: وهزارهتی رۆشنبیری و لاوانی حکومهتی ههریمی کوردستان - عیراق
- 5- ئامرازه کانی میدیا: ته له فزیون، راد یۆ، تۆرو مالا پهره ئه لیکترۆنی یهکان، رۆژنا مه و گو فار و چاپکراوی دیکه.
- 6- ئامرازهکانی په یوهندی کردن: هیلهکانی ته له فۆن و تۆره کۆمه لایه تی یهکان و ئامرازه کانی دیکه ی په یوهندی کردن دهگریته وه.
- 7- یهکه ی کارگیری: پاریزگا، فهزا، ناحیه.
- 8- ریکلامی بازرگانی: خزمه تگوزارییه که له رپگای به کارهینانی ئامرازه کانی میدیا و ئامرازه کانی په یوهندی کردن و ههر شیوازیك له شیوازهکانی راگه یانندن، به ئامانجی رهواج دان به کالایان خزمه تگوزاری یا به رههم بۆ مه بهستی هاندان به کاربه ر بۆ کرینی یان به کارهینانی.
- 9- داخوازیکاری ریکلام: که سیکی سروشتی یان معنه و ییه، که داواکاری ریکلام ده کات بۆ مه بهستی بهرز کردنه وهی ئاستی فرۆشتنی به ره مه کانی
- 10- به ره مه هینانی ریکلام: که سیك یان کۆمپانیایه ک که ریکلام به ره هم ده هینیت به پیی داوا و داخوازی کاری ریکلام ده بی بۆ مه بهستی بلاو کردنه وهی جه ماوه ری
- 11- بلاوکه ره وهی ریکلام: که سیکی سروشتی یان معنه و ییه که ریکلام بلاو ده کا ته وه بۆ ئهم بلاو کردنه وه یهش په نا ده باته بهر ئامرازهکانی میدیا یان ئامرازهکانی په یوهندی کردن
- 12- هۆ یهکانی گوا ستنه وه: ته واوی هۆ یهکانی گوا ستنه وهی زهمی نی و ئاوی و ئا سمانی دهگریته وه
- 13- کالای به ره مه میکه بکیشریت یان بپیوریت به مه رجیک فه ده غه کراو نه بی.
- 14- دیواره بند: نه و دیواره یه که ریکلامی پییدا هه لده واسری.

ماددهی/2:

مه رجه گشتیهکان

مه رجه گشتیهکان بۆ به ره مه هینانی بلاو کردنه وهی ریکلام

- 1- پیویسته هه موو ریکلامیک مۆله تی لایه نی په یوهنداری هه بییت، پییش بلاو کردنه وهی ریکلام.

- 2- دەبى رېكلام راستگۇيانە و روون و پەوان بى.
- 3- لەكاتى بەكارھىناتى زانىارىيە ئەنجامەكانى تويۇنەنەودا دەبىت سەر چاۋە گونجاۋە كان پەيوە ست بىرى.
- 4- جىگە لەو حالەتە لە ياسادا دىارى كراون رېكلام لە سەر ھۆيەكانى گواستەنەو ئەنجام دەدرىت بەرەزەمەندى خاۋەنەكەى يان نوپنەرى خاۋەنى ھۆيەكانى گواستەنەو.
- 5- يەكەى كارگىرى پالپشت بە ياسا و رېنمايەكانى حكومەت و بە لەبەر چاۋگرتنى ھۆيەكانى سەلامەتى ھاتو چۆ سەلامەتى پىداۋيەستىيە ستاندارەكانى بلاۋكرد نەۋەى ھۆيەكانى گواستەنەو دابىن دەكەن.
- 6- بلاۋكردنەو و دانانى رېكلام لە شوپنى گشتى رېگا پى دەدرى بە مەرجى ۋەرگرتنى رەزەمەندى يەكەى كارگىرى.
- 7- يەكەى كارگىرى پالپشت بە ياسا دەبىت سەلامەتى پىداۋيەستىيە ستاندارەكانى بلاۋكرد نەۋەى رېكلام لە شوپنە گشتى و تايبەتەكان دا دەست نىشان بكن.
- 8- دەبىت يەكەى كارگىرى پالپشت بە ياسا و رېنمايەكان 50% لە داھاتى بەدەست ھاتوو لە دانانى رېكلام لە شوپنە گشتى بۆ مەبەستى باشتر كوردنى خزمەتگوزارى گشتى بەكاربھىنرىت.
- 9- ماۋەى مۆلەتى بلاۋكردنەو و دانانى رېكلام تەنھا يەك سال دەبى و دەكرى نوى بىرىتەو.
- 10- ماۋەى مۆلەتى رېكلام كاتىيەكان بەرپىككەوتن لەگەل يەكەى كارگىرى دەبىت.
- 11- رادەى تىشىكى رووناكى سەر شاشەكانى رېكلامى ئەلىكترونى سەر شەقامەكان لەرۇژدا لە پىنچ ھەزار لوكس لومز م2 زىاتر نەبىت و لە شەۋانىش دا لە دوو ھەزار لوكس لومز م2 زىاتر بى.
- 12- دەبىت نامرازەكانى مېدىيا رېكلامى ھۆشيارى نىشتمانى، ژىنگەيى، تەندروستى و ھاتو چۆ بە بى بەرامبەر بلاۋبىكەنەو.

ماددەى/3:

رېگەپىنەدراۋەكان

ئەم رېكلامانەى خاۋەو رېگەپىنەدراۋە:

- 1- نابىت ئەم ياسايە بەكاربھىندرى بۆ ھەر رېكلامىكى ئايىنى، سىياسى، جىگە لەو رېكلامانەى پەيوەندىان بە بازىرگانىيەو ھەيە لە چوارچىۋەى ئەم ياسايەدا.
- 2- ئەگەر ناكۆك بىت لەگەل پەنسىيەكانى پاراستنى مافەكانى مروفدا كە لە ياسا ناۋخۇيى و رېككەوتنى نىۋەدەۋلەتى پەسەندىكراۋەكان دا نامازەيان بۆ كراۋە.
- 3- ئەو بەرھەمانەى بە پىي ياسا و رېنمايەكانى حكومەت رېگەپى نەدراۋە بۆ بەرھەمەتپان و بازىرگانى بى كوردن يان ھاوردەكردنىان لەرېگەى سنوورەكانەو.

- 4- ئابروو و ناوبانگى پىشەيى تاك، توپژىك بزرپىنىت يان لەرپىگە بەراوردى نادروستەوہ لە نر خى بەرھەمەكانى خەلكى تر كەم بكاتەوہ.
- 5- ريكلامى ئەو بەرھەمە ئەو سەلمىنراوانەى پىوۋى ستە رە چاۋى پىوہرە كانى ستانداردى جوړى تەندروستى بە گوپرەى ياسا و رىنمايىهكانى ھەرىمى كوردستان بكەن.
- 6- بىتتە ھۆى روودانى كوردەيەك يان كۆمەللىك كرده لە دژى ياسا و رىنمايىهكانى ھەرىم.
- 7- ئەو پرۆژا نەى كارىگەرەى خراپ يان لە سەر ژىنگەھە يە و ناكوكن لە گەل ياسا و رىنمايىهكانى دەستەى ژىنگەپارپىزى لە ھەرىم دا.
- 8- ھاندەر بى بۆ توندوتىزى يان بىتتە ھۆى مەترسى دروست كردن بۆ سەر ژيان و تەندروستى و ئاسايشى كۆمەلگا.
- 9- بەكارھىنانى سومبول و سرودە نىشتەمانىيەكان.
- 10- تىكدانى ئاشتەوايى لە نىوان پىكھاتەكانى ھەرىمدا.
- 11- سوكاپەتى بى بۆ ئەدەب و ھونەر و نەتەوھىي لە ھەرىم.
- 12- دەستەواژەى وىنە و جوئەى نەشياو واى تىدابىت كە دژى بەھا كلتورى و كۆمەلە يەتى و پەروەردەيى و ئايىنەكانى ھەرىم بىت.
- 13- پىشىلى مافى خاوەندارىتى و داھىنان و ھزرى بكات.
- 14- بانگەشە بۆ جياكارى رەگەزى جىندەرى بكات.
- 15- بەرھەمى ناوخۆى بەخراپ و بى كەلك ناوببات.
- 16- بىتتە ھۆى برىندار كردن و ئازاردانى دەروونى بە گشتى و بە تايبەتى خاوەن پىداويستى تايبەتەكان و ئەو كەسانەى تووشى نەخۆشى دەگمەن بوون.
- 17- ناوھىنانى ناوھندىك يان دەزگايەكى زانستى بۆ يەكلا كوردنەوھى باشى كالاكە بەبى ئەوھى لەلایەن سەرچاوەيەكى فەرمى پىشتگىرى كرابى، وە رازامەندى ناوھندەكەيش وەرگىرابىت.
- 18- نووسىن و وىنەى واى تىدابىت كە ناوھرۆكەكانى ئامازە بكات بە ئازاردانى ئازەلان.
- 19- بەكارھىنانى مرؤف وەك كاللا لە ريكلام دا.
- 20- ريكلام كردن بۆ ئەم بەرھەم و بوارانەى خوارەوہ رىگە پىنەردراون:
- 1/ ماددەى ھۆ شېبەر يان ئەو ماددا نەى ھەمان كارى گەرى ماددەى ھۆ شېبەريان ھە يە.
- 2/ قومار و گرەو تەرخان كردنى خەلات و راکيشانى تىروپىشك لە ريكلامەكان دا تەنھا لەو كاتانەدا كە رىگەپىدراوہ بە شىواژىك ھەلو مەرجى سوودمەند بوونى گشتى لىيان بە تەواوھتى روون و ئاشكرا بىت لە جى بەجى كردن و دلىيايى تەواو بدرىت و مؤلەتيان ھەبى.
- 3/ پورنو و كارى لەشفرۆشى و نىشاندانى جەستە بە مەبەستى ورووژاندن.
- 4/ چەك و تەقەمەنى و يارى ئاگرىن.

- 21- رېكلام بۇ بازىرگانى كىرىدىن بە ئىندامەكانى جەستەى مرۇف.
- 22- رېكلام لەم شوپىنەدا رېگە پېنەدراون:
- يەكەم/ شوپىنە ئاينىيەكان و ناوچە شوپىنەوارى و كەلەپوورى و دىواربەندىيەكانيان.
- دووم/ دام و دەزگای دەولەت و ئەو جىگايانەى مولكى گشتىن.
- سىيەم/ مۇنۇمىنت، باخچە گشتىيەكان، پەيكەر و سىمبولەكان.
- چوارەم/ ھەر جىگايەكى دىكەى كە يەكەى كارگىرى دىارى دەكات.
- 23- رېكلام بۇ بازىرگانى كىرىدىن بۇ ئەو ئازەلانى دەگەنن و مەترسى لە ناوچوونيان لەسەرە.
- 24- نىشاندىنى دىمەنى ترسناك و تۇقپىنەر يان بە كارھىنانى دەستەواژەى نەشیاو.
- 25- نابىت رېكلامى شوپىنە گشتىيەكان لەگەل نىشانەكانى ھاتوچۇدا ھاوشىوېن و بىنە بەربەست بۇيان و زىان بە سەلامەتى ھاتوچۇ بگەيەنپت.
- 26- رېكلامە رېگەپېنەدراوكان لە بواری تەندروستى:
- 1- رېكلامى دەرمانىك كە لە لىستى تۇمارى حكومەت دا نەبىت.
- 2- رېكلامى دەرمان بە ناوہ بازىرگانىيەكەيەوہ.
- 3- رېكلامى كارگەكانى بەرھەمھىنانى دەرمان كە مۇلەتى حكومەتيان نىيە.
- 4- رېكلام بۇ رېكخراوى تەندروستى رېگەپېنەدراو.
- 5- رېكلام بۇ پىسپۇرى تەندروستى رېگەپېنەدراو.
- 6- ئەو رېكلامانەى تايبەتن بە دەرمان و كەرەستەى پزىشكى ئەكتەرى رېكلامەكان پزىشك يان پىسپۇرى دەرمانسازى نەبن.
- 27- رېگەپېنەدراوكان لە رېكلامى مىندالان:
- يەكەم/ بى رېزى بەرامبەر سەرپەرشتىارانى مىندالان.
- دووم/ پىشنىيازكىرىن بە شىوہى راستەخۇ يان كارىگەرى دانان لەسەر مىندال بۇ ئەوہى داىك و باوك يان كەسانى تر رازى بكەن تا كالاى رېكلامكراو بەدەست بەيىن.
- سى/ سەرنج راکىشانى مىندال بۇ بەكارھىنانى كالاىيەك كە وای لى دەكات لە مىندالى تر پىشكەوتووتر بىت.
- چوار/ بە كەم نىشاندىان يان بە زىاد نىشاندىانى ئاستى زانىارى ئەزموون كىردەوہى پىويست بۇ مىندال لە كاتى بە كارھىنانى كالاىيەك دا.
- پىنج/ بەكارھىنانى مىندال لە رېكلامكىرىندا بۇ كالا يان نىشاندىانى مىندال لە جىگايەك دا لەگەل تەمەنى دا نەگونجىت.
- ماددەى (4):
- سزاکان

یەكەم/ ئەگەر رېكلامىك بىلاوكرايەو پېشىلى مەرج و رېكەپنەدراوھكانى ماددەكانى دووھم و سېيەمى ئەم ياسايە بوو دەبىت:

1- پاستەخۆ رېكلامەكە لە پەخشکردن رابگىرئیت.

2- داخوازيكاري رېكلام بەرھەمھيئي رېكلام و بىلاکراوھى رېكلام سزا دەدرئیت بە غەرامەکردن بە برېك کہ لە (500000) پېنج سەد ھەزار دینار کەمتر نەبىت و لە (15000000) پازدە ملیۆن زیاتر نەبىت.

3- لە ھالەتەى دووبارەبوونەوھى پېشىلكاريەكانى برگەكانى ئەم ماددەيە سزاكە دوو ھيئدە زياد دەكرئیت. دووھم/ ھەر كەسېك بە مەبەست رېكلامىك لیج بکاتەوھ و یان بیدرپنئیت یاخود بېشئوئپنئیت سزا دەدرئیت بە:

1- قەرەبووکردنەوھى زیان لى كەوتوو.

2- پابەند کردن بە چاککردنەوھ و دانانى رېكلامەكە وەك خۆى.

ماددەى (5):

لە كاتىك دا ئەگەر سزايەكى توندتر بو ئەم كرادارە تاوانكارييانە لە ياسا كاريپكراوھكان دا ھەبوو ئەو سزا توندەكە جىبەجى دەكرئیت.

ماددەى (6):

پېويستە لەسەر وھزارەتى رۆشنىرى و لاوان بە ھەماھەنگى لەگەل وھزارەتى شارەوانى و گەشت و گوزار و وھزارەتى پيشەسازى و بازرگانى و وھزارەتە پەيوەندیدارەكان رېنمايى پېويست بو ئاسانكارى ئەم ياسايە دەربەكەن.

ماددەى (7):

بەدەر لە ھوكمى ماددەى (5) ئەم ياسايە كار بە ھيچ دەفتكى ياسايى ناکرئیت كە لەگەل ھوكمەكانى ئەم ياسايەدا ناكۆك بىت.

ماددەى (8):

ئەم ياسايە دواى (60) رۆژ لە بىلاوبوونەوھى لە رۆژنامەى فەرمى (وھقائىع) دا جىبەجى دەكرئیت.

ھۆيەكانى دەرچوواندن:

لەبەر گرنكى رېكخستنى رېكلام بو خزمەتکردنى بەكاربەر و گەشەپيدانى ئابوورى و پيشكەش کردنى خزمەتگوزارى باشتر بە ھاوولاتیان و دروستکردنى كىپرکى بو بە بازارکردن و ھەروھەا كەم کردنەوھى لایەنە خراب و زیانبەخشەكانى رېكلام ئەم ياسايە دەرچوويندرا.

بەرپز ھيئم احمد ھەمە صالح / جىگرى سەرۆكى پەرلەمان:

سوپاس بو لیژنەى تايبەتمەند، بەرپزان ئەوھى كە خویندرايەوھ، نوقتە نيزامە؟ فەرموو.

بەرپز ئوميد عبدالرحمن حسن:

بەرپز سەرۆكى پەرلەمان.

وېرېرې به خېرھاتنى بهرېزان وەزىرى رۇشنىرى، وەزىرى كارەبا، وەزىرى ھەرىم، برىكارى وەزارەتى شارهوانى، دواى خوېندنەوہى ئەو پرۇژە ياسايە ياخود راپۇرتى ھاوبەش بە پېى حوكمى ماددەى (48) برگەى (دووہم) كە دەلى (تا گفتوگو لەسەر برگەى بەرنامەى كار تەواو نەبېت برگەى بەكى دى گفتوگو لەسەر ناكړى)، پرسى كارەباش بابەتېكى گرنگى ئەمپۇى كوردستانە تا ئىستا گفتوگو مان لەسەر رېكلامى بازرگانى دەست پېى نەكردووه، راستە راپۇرتى ھاوبەش خوېندراوہتەوہ، بەلام ئەگەر گفتوگو دەست پېى بكات بە دىنبايەوہ ئەمپۇ زۇر دەخايېنېت، بۇيە بۇ گرنگى ئەو بابەتە داواكارىن تا گفتوگو دەستى پېى نەكردووه بە پېى ئەو ماددەيە ماددەى (48) برگەى (دووہم) پېش و پاش يەك بخرېت و برگەى (سېيەم) بخرېتە جىگەى برگەى (دووہم)، زۇر سوپاس.

بەرېز ھېمن احمد ھەمە صالح / جىگەى سەرۇكى پەرلەمان:

بەلى سوپاس، كاك سۇران نوقتەى نيزامە؟ فەرموو، كاك سىروان، فەرموو.

بەرېز سىروان فرج محمد:

بەرېز سەرۇكى پەرلەمان.

دىسانەوہ بە خېرھاتنى بهرېزان وەزىران دەكەم، بۇ پشتمگىرى لەو داوا ھەفەى كە كاك ئومېد پشتمگىرى دەكەم، منىش دەنگى خۇم دەخەمە پال ئەو پېشنيازە، سوپاس.

بەرېز ھېمن احمد ھەمە صالح / جىگەى سەرۇكى پەرلەمان:

سوپاس كاك سىروان، كاك سۇران، فەرموو.

بەرېز سۇران عمر سعید:

بەرېز سەرۇكى پەرلەمان.

ھەر پېشنيازىك دەبى سى ئەندامى پەرلەمان پشتمگىرى بكات بۇ ئالوگۇر لەو بەرنامە، بە ھوى ئەوہى كە ھېشتا گفتوگو دەستى پېى نەكردووه و پرسى كارەبا ئانى ترە، ئىجازە دەخوازين لە بەرېزتان، لە رېى بەرېزتانەوہ لە وەزىرى رۇشنىرى و وەزىرى ھەرىم ئەم برگەى پېش بخرى، زۇر سوپاس.

بەرېز ھېمن احمد ھەمە صالح / جىگەى سەرۇكى پەرلەمان:

بەلى، كاك مەم فەرموو.

بەرېز مەم برهان محمد قانع:

بەرېز سەرۇكى پەرلەمان.

پالېشت بەو بۇچوونەى بەوہى كە لە ماددەى (48) دا ھاتووه، من ھەر پېشنياز دەكەم گفتوگو كردن لەسەر پېشنيازە ياساى رېكخستنى رېكلام ھەلپەسىردى ئەگەر بتوانى سبەينى دانىشتنىكى تايبەتى بۇ بكرى، ھەلپەساردنى و دواتر بۇ ئەھمىەتدان بە پرسى كارەبا.

بەرېز ھېمن احمد ھەمە صالح / جىگەى سەرۇكى پەرلەمان:

سوپاس كاك مەم، كاك على فەرموو.

بەرپرز علی حەمە صالح:

بەرپرز سەرۆکی پەرلەمان.

ئێمەش وەکو لیژنەى پيشەسازى و وزە و سامانە سروشتىيەکان کە کارەبا لای لیژنەگەى ئێمە، مەن لەم فەرستەشدا کە چوو مە دەرەووە هەم لە ئەنجومەنى وەزیران و وەزارەتى دارايى بەدواداچووئەم کردوووە بۆ حەلى کيشەى نەوت، بابەتەگە ئانیە و بۆیە لەسەرەتای جەلسەش داوام کرد، هیوادارین بخريته خالی يەك.

بەرپرز هیمن احمد حەمە صالح / جیگری سەرۆکی پەرلەمان:

بەرپرز ئیستا بە پێى ماددەى (48) برگەى (دوووم) لەبەر ئەوەى گفتوگۆ دەستى پێ نەکردوووە لەسەر راپۆرتى هاوبەشى لیژنە تايبەتەمەندەکان، ئەگەر گفتوگۆ دەستى پێ بکرایە نەماندەتوانى ئەو داوايە وەرگرتن بە پێى خالی پەیرەوى دەبوايە بمانختايە بۆ دانیشتنى داواى ئەو، بەلام لەبەر ئەوەى گفتوگۆ دەستى پێ نەکردوووە، ئەو پيشنیازەش هەيە لەلایەن ژمارەى ياسايى پەرلەمانتارانى بەرپرز بۆ ئەوەى برگەى (سێیەم) لەبەر ئەهمیەتى بابەتەگە و پرسى کارەبا و پرسى دابین نەکردنى نەوتى سېى بۆ هاوولاتیان کە لەلایەن ژمارەى ياسايى ئەندامانى پەرلەمانى بەرپرزەووە داوا کرەو، دەخەینە دەنگدان، ئەگەر زۆرینەى دەنگى پەرلەمانى بەدەست هینا ئەو دەست دەکەین بە جیبەجی کردنى ئەو برگەى کارنامەى پەرلەمان، تکایە چەند کەس لەگەڵ ئەو برگەيە بهیئریته پيش؟ بە کوێ دەنگ، پیرۆزباییتان لى دەکەین، دەستان خۆش بى، بابەتیکى نیشتمانى هاوولاتیانى کوردستانە، بۆیە ئەم کوێ دەنگە دەلالەتى پەرۆشى سەرچەم پەرلەمانتارانى کوردستانە، ئیستاش بەرپرز دەست بە جیبەجی کردنى برگەى، داوا لە لیژنە هەمیشەيەکان دەکەین بچنەووە جیى خۆتان بى زەحمەت، بەرپرز ئیستاش دەست بە جیبەجی کردنى خالیکی تری بەرنامەى کارى دانیشتنى ئەمپرومان دەکەین، بە پێى حوکمى برگە (چوارەم) ماددەى (48) لە پەیرەو داواى ژمارەى ياسايى ئەندامان دەستەى سەرۆکايەتى دوینى بریارى دا بەزیادکردنى برگەيەك بۆ کارنامەى ئەمپروى دانیشتنەگەمان کە بریتى یە لە بابەتى گفتوگۆکردن، واتا قسەکردن و تاوتووى کردن بەرپرز، بۆ ئەوەى روون بى لاتان، قسەکردن و تاوتووى کردنە، واتا پرسیار کردن و بابەتى تر نیە، قسەکردن و تاوتووى کردنى بابەتى پرسى کيشەى کەمى کارەباى نیشتمانى و دابەش نەکردنى سوتەمەنى لە وەرزی سەرمايەدا بەسەر هاوولاتیان، جاریکى تریش بەخیرھاتنى بەرپرز وەزیری کارەبا دەکەین، کە بە پێى ماددەى (43) لەسەر داواى خوێ ئەمپرو لیرە نامادە بوو بۆ خستەرووى داتا و زانیاریەکانى، بەرپرز بە پێى پەیرەوى ناوخۆى پەرلەمانى کوردستان ئەو بەرپرزەنى کە ئەو داوايەیان پيشکەشى پەرلەمانى کوردستان کردوووە و ئیمزایان کردوووە بۆ ئەوەى قسە لەسەر ئەو بابەتە بکەن یەکەم جار دەرفەت بەو بەرپرزە دەدەین بە پێى ئەو ریزبەندەى کە ناوەکانیان نووسیووە، بەلام تکاتان لى دەکەین ئەو بەرپرزەنى کە گفتوگۆ دەکەن قسەکان دووبارە نەبن، لەچوارچيۆى بابەتى کەمى کارەبا و دابەش نەکردنى سوتەمەنى زیاتر تینەپەرن، فەرموو کاک علی.

بەرپرز علی حەمە صالح:

بەرپىز سەرۋىكى پەرلەمان.

لە خولى پېشووشتا عورفىك ھەبووھ كە بۇ بابەتى مەنى لىژنەى مەنى ئەولەھوئەتى پى دەدرى بۇ قسە كىردن لەسەر ئەو بابەتە، سوپاستان دەكەم.

بەرپىز ھېمەن أحمد ھەمە صالح / جىگىرى سەرۋىكى پەرلەمان:

ئاسايىيە كاك على دەست پى دەكەين، بەرپىز كاك ديارى انور ھەمە رحيم، فەرموو، بەس تىكايە پابەندى كات و ناوەرۋىكى قسەكان بن.

بەرپىز ديارى انور ھەمە رحيم:

بەرپىز سەرۋىكى پەرلەمان.

وېراى بەخېرھاتنى ھەر يەك لە بەرپىزان وەزىرى كارەبا، وەزىرى رۇشنىبىرى، وەزىرى ھەرىم بۇ كاروبارى پەرلەمان، كېشەى كارەبا يەككە لە كېشە بەردەوام و ئانىيەمان لە ھەرىمى كوردستان دا، ئەو كېشەيە يەككە لەو كېشانەى كە بەردەوام زىندوو، بەردەوام لەگەلمان دا دەزى، بۇيە ئىمە كە ئەو پېشنىازەكان كىرد بۇ ئەوھى كە بزىنن كېشەى كارەبا لە ئىستادا كە جەنابى بەرپىز وەزىرى كارەبا خۇى لىرەيە، ئەم كېشەيە تا كەى بەم جۇرە با بلىين دواى (29) سال بەردەوام دەبى؟.

+بەرپىز ھېمەن أحمد ھەمە صالح / جىگىرى سەرۋىكى پەرلەمان:

كاك ديارى ئەوھە پرسىارە، كاك ديارى تىكا دەكەم، ئەوھە پرسىارە، لەبەر ئەوھى دويىنى ئىوھ كە ئەو داواتان جىبەجى كىرد نەتانەزانى كە وەزىرى كارەبا دىت، بۇيە بابەتەكەتان بۇ قسە كىردنە نەك بۇ پرسىار، تىكات لى دەكەم كاك ديارى بۇ ئەوھى قەتەت نەكەم.

بەرپىز ديارى انور ھەمە رحيم:

باش، وەزارەتى كارەبا دەئىت لە ئىستادا وەزارەتى كارەبا (3580) مىگاوات بەرھەم دەھىنىت و بەرزىترىن داواكارى ھاوولاتىيان بۇ كارەبا (6000) مىگاواتە، بەلام لە ئىستادا لە ھەرىمى كوردستان (9) كاتزمىر بۇ (11) كاتزمىر كارەباى نىشتىمانى دەدرىت، ئەگەر ھەر سەپىرى ژمارەكان بىكەين (3580) مىگاوات دەبى بەپىيى زمانى ژمارە بىت، دەبىت نىزىكى (15) كاتزمىر سەروو (12) و (15) كاتزمىر كارەباى نىشتىمانى ھەبى لە ھەرىمى كوردستان دا، ئەوھە يەككە لەو خالانە، خالىكى دىكە بەردەوام لە كاتى ھاتنى وەرزى سەرما و ھاتنى وەرزى گەرما كېشەى كارەبا جارىكى دىكە سەر ھەلەدەداتەوھ و بەرۋكى ھاوولاتىيانى ھەرىمى كوردستان دەگرى لە كاتىكدا بۇ نمونە بە تايبەت لە وەرزى سەرما دا وەكو ئەوھى كە كارەباى نىشتىمانى بە پىيى پىويست نىيە و نەك وەكو پىويست نىيە، زۇر زۇر كەمە، سووتەمەنىش بەسەر ھاوولاتىيان دا دابەش ناكىرى بۇ ئەوھى بتوانن مائەكانىيان گەرم بىكەنەوھ، بۇيە من داوا دەكەم ئەمىرۇ لە پەرلەمانى كوردستان، بەرپىز سەرۋىكى پەرلەمان، لەگەل ھاووپىكانەم لە پەرلەمانى كوردستان كە ئىستا بە كۆى دەنگ بىپارمان دا

ئەم بېرگەيە بېتە پېشەو، ئەمپۇ تەنھا بە قسە لەم پەرلەمانى كوردستانە با بلىين دانىشتنەكە كۆتايى نەھىنين، بەلكو لىرە بېريارى گىرنگ بدەين، ھەول بدەين پىكەوۋە كە وەزىرى كارەبا لىرەيە كىشەى كارەبا بە جۇرئىك لە جۇرەكان رېگە چارەيەكى بۇ بدۆزىنەو، ھىچ نەبېت جۇرئىك چاكى بىكەين كە بە قەت ئەوۋە بېت پىداوېستى ھاوولائىيان بېت، بە نمونە ھەرىمى كوردستان رۇژى (250000) دوو سەد و پەنجا ھەزار بەرمىل نەوت ھەناردە دەكات، من پىموايە ئەگەر پلانئىكمان ھەبېت بۇ چارەسەركردنى ئەم پىرسە لە ماوۋە چەند سالىكى كەم دا ئەگەر رۇژانە پارەى (5000) پىنچ ھەزار بەرمىل نەوت پارەكەى دابنېين بۇ چاكردنى كەرتى كارەبا پىموايە سوودى زۇر باشى دەبى و دەتوانىن كەرتى كارەبا چاك بىكەين.

بەرپىز ھىمەن احمد ھەمە صالح / جىگىرى سەرۇكى پەرلەمان:

زۇر سوپاس كاك ديارى، كاك سۇران عمر، فەرموو.

بەرپىز سۇران عمر سەيد:

بەرپىز سەرۇكى پەرلەمان.

سەبارەت بە گىرتى كارەبا من چەند خالىكى سەرەكى دەخەمە روو، ئىمە لە سالى 1991 تا سالى 2003 بەرھەمھىيەنى كارەبامان (كەرۇماتى) بوو لە دوو بەنداو كە دەربەندىخان و دوكان بوو، دوكان (400) مىگاواتى بەرھەم دەھىنا و دەربەندىخانىش (250) مىگاوات، ئەم وىستگانە بە داخەوۋە زۇر ئىھمالكراون، لە پىنچ تۇرپايىنەكەى دوكان كە ھەر يەكەيان دەبى (80) مىگاوات كارەباى بدات سى سالى يەككىك لە تۇرپايىنەكان وەستاون، لە سالى (1991) تا ئىستا يەك جار ئەو كۆمپانىيەى كە تەكنۇكرۇمى روسىيە صىانەيەكى سەتھى كىردوۋە، كە (15) سال جارىك ئەو وىستگانە كە ھەر تەكنۇكرۇمى رووسى لە سالى (1980) تەواۋى كىردوۋە وىستگەى كارەباى بەنداۋى دوكان، (15) سال جارىك دەبى صىانەيەكى كولى بىكات كە يەك صىانەى سەتھى كراۋە، حكومەتى ھەرىمى كوردستان بەداخەوۋە ئەم (650) مىگاوات بەرھەمە كارەبايەى كە لە (60%) بە ئاۋ ئىش دەكات و خۇشبەختانە سوپاس بۇ خوا كە كىشەى ئاومان لەو بەنداۋانە چارەسەر بوو و بىل ماوسەكەى دوكان ئىستا (12) مەتر كەمى كىردوۋە، ئىنشاللا ئەمسال پردەبىتەوۋە، صىانەى ئەو تۇرپايىنەى كە ئىستا دەبى (80) مىگاوات بدات (60) تا (65) مىگاواتى لى وەربىگرە توۋشى ئىھتىياز دەبى، سى تۇرپايىنەكەى دەربەندىخانىش كە دەبى ھەر يەكەيان نىك بە (83) مىگاوات بن، ئەوانىش ناتوانن ئەوۋە بدەن، بۇيە پىۋىستە ئاور لەو دوو وىستگە كەھرۇئاۋىيە بدىتەوۋە، (كەرۇماتى)يە، ئىھمال نەكرى، بەنىسبەتتىكى گىشتى ئىستا كە ئىمە خواستى كارەبامان زىادى كىردوۋە و ئەو وىستگە تازانەى كارەبا كە دروست بوون بە غاز و گاۋزايلى ئىشان كىردوۋە، گاۋزايلى كولفەيەكى زۇرى ھەبوۋە، بەلام گىرتىكى سەرەكى ئىمە ئەوۋەيە حكومەتى ھەرىم عەقدى لەگەل ئەم كۆمپانىيە ھەيە بۇ لىكپىنى كارەباكەيان، ماۋەيەكى زۇر ژمارە چۆتە سەر حىسابيان بە بى ئەوۋەى حكومەت كارەباكەيان لى بىكرى، ئەوۋە پىۋىستى بە موراجەعە ھەيە، جگە لەوۋە كىشەى سووتەمەنى بۇ وىستگەكان، حكومەتى ھەرىمى كوردستان بە ھۆى قەيرانى دارايىيەوۋە دەمى ناوخۆى سووتەمەنى بىرپوۋە، كە ئەوۋە گىرتىكى

سەرەكى دروست كردوو، بۆيە نەوتى سېي كە ئىستا گىرڧتە نادىرئ بە ھاوولائىيان، ھۆكارەكەي ئەوھىيە حكومەتى ھەرىم يەك بەرمىل نەوت نادات بە پالائوگەي بازيان و كەلەك تاكو موشتەقاتەكانى بەنزيىنى لى دروست بكرى و گازوئىلى لى بەرھەم بى و تەصفىيەكەي بدرى بە مالان، حكومەتى عىراقى ئىستا ئەم دوو پالائوگەيەي ھەرىم بەكار دىنى بەنزيىنەكەي، نەوتەكەي، گازوئىلەكەي دەباتەو ھەرىمى كوردستان لە ناوخۇدا ھىچى نىيە، با قسەم لەسەر مەسەلەي پارەي كارەبايە كە ديارە تا ئىستا ناتوانرى وەزارەتى كارەبا وەك پىويست پارەكەي كۆ بكتەو، ئەوھىيە كە بىرپىك تەھدىد كراو ھۆ مالان، بۆ بازرگانى، بۆ پىشەسازى، تەماشبا بكة لە بازرگانى لە (8%) صەرف دەكرى بۆ؟ كولقەي زۆرە، زۆر سوپاس.

بەرىز ھىمەن احمد ھەمە صالح / جىگرى سەرۆكى پەرلەمان:

كاك سۆران كاتەكەت تەواو زۆر سوپاس، بەرىز رۇپاك احمد رحمان، ئەگەر قسە ھەيە، بەرىز سەرگۆ ئازاد گەللى، لىرە نىيە، چوار كەسمان خويىندەو ھەوانەي ئىمزيان كىرەبوو، بە پىي عورفەكەش بى داوا لە بەرىز لىزەي تايبەتمەند دەكەين، سەرۆكى لىزەي تايبەتمەندىش قسە بكت، فەرموو.

بەرىز ەلى ھەمە صالح:

بەرىز سەرۆكى پەرلەمان.

ئىمە لە لىزەي تايبەتمەند لە ماوئى رابردوودا ھەم لەگەل بەرىز وەزىرى كارەبا و لەگەل وەزارەتى سامانە سىروشتىيەكان، وەزارەتى دارايى موختەصانى بوارى كارەبا لەسەر گىرڧتەكانى بەدواداچوونمان كردوو، داواكارم ئەم بەدواداچوونەي ھاوپىكانى تىرىشمە ھەر ھى خۆم نىيە، داواكارم دەرفەتمان پى بەدى بۆ ئەوھى قسەي لەسەر بكةين، لە ئىستادا خواستى بەرھەمى كارەبا شەش ھەزار بۆ سەرەوھىيە و ئاستى بەرھەمھىيان سى ھەزار و پىنج سەدە، سال بە سال ئەم خواستە زياد دەكات، بىگومان ئەوھش ھۆكارى ھەيە، ھۆكارى سەرەكەي ئەم خواستە ئەوھىيە كە تا ئىستا سىياسەتتىكى تەندروست دانەپىژراوھتەو بۆ ئەوھى سووتەمەنى لە برى كارەبا بەكار بەئىنرئىت، بىرپارى ئەنجومەنى وەزىرانى پەرلەمانى كوردستان ھەيە كە ھەر مائىك بەرمىلى نەوتى پى بدرئىت، (258) مىيۇن لىتر پىويستە بۆ ئەوھى بۆ كۆي مائەكانى كوردستان تەرخان بكرئىت، حكومەتى عىراق (50) مىيۇنى تەرخان كردوو تەوھو ئىستا نىوھى ئەو (50) مىيۇنە ھاتوو، كەواتە نىسبەي عىجىز (230) مىيۇن لىترە، تەنيا ناوچە شاخاوييەكان (58) مىيۇن لىترى پىويستە، لە ئىستادا دەزانين شارەكان شتى كەمتر نەبئىت وەكو ناوچە شاخاوييەكانى پىويستە، بەرىزان بۆ ئەوھى ھەر مائىك بەرمىلىك نەوت وەرگىرئىت، ئىمە نىكەي تەبەن بە نىرخى مەدعموم پى بدرئىت نىكەي (30) مىيۇن دۆلارمان پىويستە، ئەم (30) مىيۇن دۆلارە ئىستا ئىمە لەگەل ئەنجومەنى وەزىران دا قسەمان كردوو دەلئىن قەرارمان پى وەرگرتوو، بەلام پىرۇسسىسەكە پىرۇسسىسەكى زۆر خاوە، ئەگەر لە ئىستادا ئەم قەرارە ئىش پى نەكرئىت و نەكرئىتە تەندەرىن و نەوت دابەش نەكرئىت، داچار خەلكى كوردستان سوود لەو نەبىنئىت، بەشىكى تر لە گىرڧتەكانى كارەبا ئەوھىيە كە سى ھۆكار ھەن كە دەتوانين بلىين لە (35%) ئەو كارەباي كە بەرھەم دئىت ناگاتە ھاوولائىيانى كوردستان، ئەم سى ھۆكارە پىويستى بە

چارەسەر كۆرۈنە، كە يەكەمىيان ئەۋەپە بە ھۆى (loses) لىچوۋنەۋە نىزىكەى لە (13%) ى ناگات بە ھۆى ئەۋەى كە پىى دەلىين دىزىن و لە پىشتەۋەى سەعات و راكىشان نىزىكەى لە (15%) ى ناگات، جا ئەگەر ئەم داتانە دواتر بەرپىز ۋەزىرى كارەبا دواتر رىكى بىكەتەۋە، ئەۋەكەى تىرى كارەباى بەردەۋامە كە لە ھەۋلىر (300) مىگاۋات كارەباى بەردەۋام ھەپە بۇ كۆمەللىك شوپىن، لە سلىمانى (160) مىگاۋات لە دەۋك (70) بۇ (80) مىگاۋات كارەباى بەردەۋام ھەپە، لە كاتىكدا زۇربەى ئەۋ شوپىنانە چ مالى بەرپىرس بىت، چ بارەگای حىزبى بىت نابى لەسەر حىسابى ھاۋولاتىيان كارەباى بەردەۋامىيان ھەبىت، با خۇيان مەۋەلىدە دانىن، ئەم سى خالە دەبى چارەسەر بىكرىت، خالىكى تر كە بوۋە بە جى پىرسىار لای خەلكى كوردستان و لای ئىمەش ھىوادارىن ۋەزارەتى كارەبا رۋونكردنەۋەى زىاتر بدات، ھىچ مالىك لە ھەۋلىر زىاتر لە مالىكى سلىمانى كارەباى نىپە، با فۇرمى ناۋچەگەرى دروست نەكرى، ھىچ مالىكى دەۋك لە مالىكى ھەلەبجە زىاتر كارەباى نىپە، بەلام لە (33.5%) ى بەرھەمى كارەبا دەگا بە سلىمانى و ھەلەبجە و گەرمىيان لە (42%) بۇ ھەۋلىرە، لە (24.4%) بۇ دەۋكە، لە كاتىكدا دانىشتۋانى سلىمانى زىاترە، ئەمە ھۆكارەكەى چىپە ئەۋ لۇدەپە، بۇ؟ ۋەكو چارەسەر ئىمە دۋاى قسەكردن لەسەر پىسپۇرانى بوارى كارەبا، چونكە چارەسەرىكى خىرامان ھەپە، مام ناۋەندىمان ھەپە، درىزخاىپەنمان ھەپە، تەنبا چارەسەرەكان دەللىم كۇتايى بەقسەكانم دىنم، يەكەم/ ۋەزارەتى سامانە سىروشتىپەكان پەلە بىكات يا ئىشەكانى جىددىتر بىكات لەسەر بەرھەم ھىنانى غازى سىروشتى كە ئىستا بەشىكى زۇرى ۋىستەگەكانى بەرھەمەپىنانى كارەبا كار ناكەن، لە كاتىك دا ئىلتىزامى مالىيان لەسەرە، دەبى پارەكە بدەن، دوۋەم/ خىراكردنى پىرۇسەى پىۋەرى زىرەك، چونكە تا ئىستا پىمۋاپە لە (1570000) نىزىكەى (67000) بەستراۋە، دەبى پىۋەرى زىرەك خىرا بىكرى، خىراكردنى پىرۇسەى دابەشكردنى نەۋت بەسەر مالانى كوردستان دا، ئەم خالەى تر كە گرنگە تا ئىستا لە كوردستان دا بىرو و پلاننىكى جىددى بۇ بەرھەمەپىنانى كارەباى دۇستى زىنگە نىپە لەگەل ۋەگەرخستنى پالۋگەكان....

بەرپىز ھىمەن احمد ھەمە صالح / جىگىرى سەرۋكى پەرلەمان:

سوپاس كاك على دەست خۇش، بەرپىزان جگە لەۋ ناۋانەى كە ئىمىزايان كىرۋە ھەر بەرپىزىكى تر دەپەۋى قسە بىكات با ناۋەكەى لەلای بەرپىز سىكرتېرى پەرلەمانى كوردستان بنووسى، با ناۋەكان بنووسى، تا ناۋەكان دەنووسى بۇ ئەۋەى ئىستىفادە لە ۋەخت بىكەين، كاك گۇران عمر على ئەگەر قسەپەكت ھەپە بۇ ۋەتن، فەرموو.

بەرپىز گۇران عمر على:

بەرپىز سەرۋكى پەرلەمان.

بەداخەۋە لەم عەصرى تەكنەلۇژىپە كە تا ئىستا ۋلاتى ئىمە كىشەى كارەباى ھەپە، ئىمەش ۋەكو نۆپنەرانى خەلكى كوردستان داۋا دەكەين كىشەى كارەبامان بۇ چارەسەر بىكەن كە بچوۋكتىن

خزمەتگوزارییە، ھەرودھا پشٹیوانی لە قسەکانی کاک دیاری و کاک سۆران عمر و کاک علی ھەمە صالح دەکەم.

بەرپز بەھمەن کاک عبداللە احمد:

بەرپز سەرۆکی پەرلەمان.

سەبارەت بە کیشە کارەبا کیشەییەکی زۆر بئەپەرتی یە، یەکیکە لە کیشە بئەپەرتییەکانی خەلکی کوردستان، لە ماوەی (29) سالی رابردوودا بەداخەوہ ئەم کیشەییە چارەسەر نەکراوہ، سالانە بریکی یەکجار زۆریش لەوہدا بئیشوومار خەرچ کراوہ، ھەندۆ داتای نافەرمی پیمان دەلێن لە سەرۆو چەند ملیار دۆلاریکەوہ سالانە تەنیا بۆ مەسەلە گازیل و کارەبا سەرف کراوہ، بەلام ئیشکالیەک لەوہدا ھەییە لە چۆنییەتی پلانی ستراتییجی و لە نەبوونی پلانی ستراتییجی لەم پرسەدا، من چەند خالیکی دەخەمەرۆو ئەوہی کە پەیوہندیدارە بە کیشەییە ھەم کارەبا و ھەم کیشەییە دابەش نەکردنی سووتەمەنی، بەداخەوہ لە وەرزێ سەرما و سۆلەداین بەتایبەتی ناوچە دوورە دەستە شاخاویییەکان، تا ئیستا نەوتیان بۆ دابەش نەکراوہ، خەلک لە گوزەرانیکی زۆر مەترسیداردان ژیانیان، لە شارەکانیش دا بە ھەمان شیوہ ئەوہ دابەش نەکراوہ، ئەوہی کە پەیوہندیدارە بە مەسەلە کارەبا ئەو داتایە کە کۆنترۆلی کارەبا دوینی بلاوی کردۆتەوہ (3580) میگاوات لە ھەریمی کوردستان دا بەرھەم دەھینری، خواستی کارەبا کە بتوانین کارەبا چارەسەر بکەین (24) کاتزمیر..

بەرپز ھیمن احمد ھەمە صالح (ھەورامی) / جیگری سەرۆکی پەرلەمان:

کاک مەم بەشیکی قسەکانت دووبارەکردنەوہی ھەندیکی زانیاری ھاوڕیکانی ترته، تکتان لی دەکەین قسەکان با دووبارە نەبیئ بۆ ئەوہی پیتان نەپریم.

بەرپز بەھمەن کاک عبداللە احمد:

من دەمەوی بچمە سەر نوقتە جەوہەرییەکە کە پەیوہندیدارە بە شتیکی، ئیمە لە ھەریمی کوردستان تا بمانەوی بکەینە ئەوہی ئایا پلان لە چ ئاستیکدا یە لە (29) سالی رابردوودا پیمان دەلی پلان نییە بۆ مەسەلە چارەسەرکردنی کارەبا و عەدالەت نییە لە دابەشکردنی کارەبادا، ئەم کیشەییە پەیوہندی بەوہییە لە ماوەی رابردوودا بینیومانە زۆر بارەگای حیزبی ھەییە (24) کاتزمیر کارەبا ھەییە، سەرەرای ئەوہی پیویستە نەخۆشخانەکان و دامەزراوہ خزمەتگوزارییەکان کارەبا ھەبی، ئەوہیان واجیبە، بەلام مەقەری حیزبی نابی کارەبا بەردەوامی ھەبیئ، دابین کردنی مەسەلە بودجەش تا ئیستا کە دەبوو بوودجە بەھاتایەتە ھەریمی کوردستان، من پئیشنیازم ھەییە بۆ ئەوہی کە بودجە دیتە ھەریمی کوردستان سیکتەری کارەبا زۆرترین بودجە بۆ تەرخان بکری بۆ چارەسەرکردنی، ئەگەر دیقەت بەدی بەرھەمەییانی کارەبا لە رپی گازیلەوہ پارەییەکی بئیشووماری تیدا سەرف دەکری، لەو ولاتە تازە پیگەیشتووەکانی جیھان دا زۆر دوور نەرۆین، ولاتە تازە پیگەیشتووەکانی جیھان تەماشای دەکەین تەبەعن خواستی کارەبا دە بەرابەر زیادی کردووە لەلایەن ھاوولاتیان ولاتیکی مۆدیرنی پیسکەوتووی وەکو کۆریای باشوور تەماشای دەکەین خواستی

كارهبا كاتى كە پېش دەكەوى بە پېي پلانى ستراتىجىيەكانيان بۇ پېشخستنى ئەو ولاتە يەككە لە
سېكتەرەكانيان كارەبايە، هيوادارم بە هەند وەربگيرى.
بەرپىز هيمن احمد حەمە صالح / جىگري سەرۆكى پەرلەمان:
سوپاس كاك بەهمەن، كاك جلال محمد أمين، فەرموو.

بەرپىز جلال محمد أمين:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

بە پېي خستەى داھاتى كارەباى ھەولير، سلیمانى، دھۆك، گەرميان بۇ مانگى (1 و 2) ى سالى 2019 ديارە
دەزانریت كە ژمارەى ھاوبەش بۇ وەزارەتى كارەبا (1542119) يەك ملیون و پىنج سەد و چل و دوو
ھەزار و سەد و نۆزدە بەشداربوويان ھەيە، لەم بېرە بەشداربووہ (965) ملیار دینار پارەى قەرز و اتا
حکومت قەرزى لای ھاوولاتی و لای فيئەکانى تری حکومتە، بەقەرزى كۆن ناوژەند دەكرى و قيمەتى
فرۆشتن لەو كاتەدا (120) ملیار دینارە، ئەوہى جېي تېبىنى يە لای ئيمە قەرزى ھاوولاتیان (681) ملیار
دینارە، قەرزى حکومت (230) ملیار دینارە، كۆى گشتى قەرزەكان (911) ملیارى لە قەرز ماوہتەوہ،
كەواتە وەزارەتى كارەبا و حکومتى ھەريمی كوردستان تەنھا توانيوپەتى (45) ملیار دینار لەو پارەيە
وەربگيرى، بەراستى پرسىارى من ئەوہيە بۇ لەم بېرە زۆرەى ھاوبەش و لەم...

بەرپىز هيمن احمد حەمە صالح / جىگري سەرۆكى پەرلەمان:

پرسىارەكەت بۇ كىيە كاك جلال؟ چونكە دانىشتنى پرسىار نييە.

بەرپىز جلال محمد أمين:

يەعنى پرسىارىكە بۇ راي گشتى.

بەرپىز هيمن احمد حەمە صالح / جىگري سەرۆكى پەرلەمان:

ئى، ئاخىر تەحدیدی بکە بلى بۇ راي گشتيە.

بەرپىز جلال محمد أمين:

پرسىار بۇ راي گشتى ئەوہيە كە چۆن دەكریت وەزارەتى كارەبا لە كۆى (965) ملیار دینار تەنھا توانيپیتى
(45) ملیار دینار وەربگيریتەوہ، ما باقى لە قەرزدا مابیتەوہ، ئەوہ حەقى بەدواداچوونى جیددى ھەيە،
سوپاس بۇ بەرپىزتان.

بەرپىز هيمن احمد حەمە صالح / جىگري سەرۆكى پەرلەمان:

سوپاس كاك جلال، بەرپىز كاك ھاوپى مەلا ستار، كاك ھاوپى؟ ليرە نييە؟ بەرپىز كاك دابان، فەرموو.

بەرپىز دابان محمد حسين:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

بەخىرھاتنى بەرپىزان ۋەزىران دەكەين لە ۋەزارەتە جىاوازەكانەو بەتايبەتى ۋەزىرى كارەبا، بەداخەو بەرسى كارەبا لە كابىنە جىاوازەكان دا نەبوو بە پىرسىكى نىشتىمانى بوو بە خەمىكى نىشتىمانى لە كابىنە لە دوا يەكەكان دا ئىمە بىنيومانە لە ماۋەى رابردوودا چى ...

بەرپىز ھىمەن احمد ھەمە صالح / جىگىرى سەرۋىكى پەرلەمان:

تكات لى دەكەين قسە لەسەر بابەتى ئىستا بى، كە نەبۆتە خەمىكى نىشتىمانى بەلگەكان بخەرۋو، بەلام تكات لى دەكەم پابەندى ناۋەرۋىكى ئەو پىشنىارە بن كە خستووتانەتە روو.

بەرپىز دابان محمد حسين:

بەرپىز سەرۋىكى پەرلەمان.

بەلگەى ناۋى، ھەر ئەۋەندەى ئىستا خەلك كە موعانائى ھەيە بەدەست كىشەى كارەباۋە ھەشت كاتزىمىر كارەبا...

بەرپىز ھىمەن احمد ھەمە صالح / جىگىرى سەرۋىكى پەرلەمان:

كاك دابان بچۆ ناۋەرۋىكى بابەتەكە تىكايە.

بەرپىز دابان محمد حسين:

بەلى، ديارە لە ماۋەى رابردوودا لە سالى 2006 ھوۋە چەندىن كۆمپانىيەى بىانى، چەندىن خەلكى بىانى ھاتوونەتە ھەرىمى كوردستان بۆ ئەۋەى لەسەر ئەۋەى غازەى لە ھەرىمى كوردستان لە گەرميان و لە چەمچەمال و لەشۋىنەكانى تر ھەيە كىلگەى ياخود وىستگەى كارەبا دروست بكن، بەلام رىگەيان پى نەدراۋە و ھاۋكارانمان لە ماۋەى رابردوودا سەيرىكى كىلگەكانى گەرميانمان كىلگەى غازى لەسەر قەلا و كۆمپانىيەى ھەيە ئامادەى دەربىرە، بۆ ئەۋەى كە وىستگەى كارەبا دروست بكات تاۋەكو ئىستا ھىچ بەدەمەۋە چوونىك نەبوو، سەبارەت بە پىۋەرى زىرەك، ئەم پىۋەرانە بە چ ئالىەتلىك دادەنرى تاكو ئىستا روون نىە ئايا ۋەكو پىۋەرەكانى تر دراۋە بە كۆمپانىيەكى كەرتى تايبەت يان ئەمەش لاي ۋەزارەتى كارەبا پىرۋسەيەكى گىتگىرە، ببورە لە شىۋەى پىرسىاردا قسەكانم دەردەكەۋى، دەزانم كاك ھىمەن، بەلام ئەۋە با لەبار نەبرى، ئەگەر چارەسەرىك بۆ كارەبا دەدۆزىتەۋە با ئەم پىرۋسەيەش لەبار نەرى ۋەكو پىرۋسەكانى تر، يەئنى بەرچاۋروونى ھەبى خەلكى كوردستان، سەبارەت بە داھاتى پارەى كارەبا، داۋا دەكەين لە جوارچىۋەى پىرۋزەيەكدا پارەى كارەباش بخىتە سەر پاشەكەۋتى موۋجە، زۆر زۆر سوپاس.

بەرپىز ھىمەن احمد ھەمە صالح / جىگىرى سەرۋىكى پەرلەمان:

بەرپىزان لەۋ بەرپىزانەى كە ئىمزاين كىرۋوۋە و داۋاكەيان پىشكەش كىرۋوۋە تەنھا سى بەرپىز ماۋەن، بەلام ئەۋە پەرلەمانتارە بەرپىزانەش ناۋەكانىان تۆمار كراۋە بۆ ئەۋەى گىتوگۆ بكن، ناۋەكانىان دەخوئىمەۋە، بۆ ئەۋەى ھەر كەسىك ناۋى نەۋوسرابى بىنۋوسىن و دەرھەت بەۋانىش بدرى، بەرپىز د.شىركۆ جودت، ئاشنا خان، كاك ھىقىدار، بەرپىز كاك د.كاظم، كاك شاخەۋان، كاك نزار، كاك سىيان، كاك بەلئىن كاك پىشەۋا، كاك سىروان، كاك ھەۋرامان، كاك بەھمەن، موزدە خان، كاك عثمان، كاك چىا، كاك بالانبو، كاك د.رېبوار، كاك

كاروان، كاك سەروان، كاك لقمان، كاك بەجت، گوليزار خان، كاك شوان، كاك حاجى سفين، كاك محسن، كەس ھەيە ناوى نەنووسرابى؟ تا بەرپىز سكرتيرى پەرلەمان ئەو ناوانە دەنووسىت، كاك ابوبكر، فەرموو.

بەرپىز ابوبكر عمر عبدالله (ھەلەدنى):

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

ھەرچەندە گەتوگۆ دەستى پى کردوو، پىشخستى ئەم بابەتە بە كۆى دەنگ نەبوو، سەپىرى ئەم لاتان نەکرد، من دەنگم نەدایى، چونكە پىموايە خويىندەھەى پىشنىيازى ياسا و راپۆرتى ھاوبەش بەشىكە لە گەتوگۆ، دەبوايە تەوھەرى پىشوومان تەواو کردبا، بەلام بە ھەر حال ئىستا ھاتووینەتە سەر ئەو، بەپراى من ئەم گەرتە موزمىنە دوو سەرھە، بەشىكى پەيوەندى بە ھاوولاتیانى كوردستانەو ھەيە لە ھۆشيارى بەكارھىنانى كارەبا، بەشەكەى تریشى پەيوەندىدارە بە حكومەت و وەزارتە پەيوەندىدارەكانى حكومەت، ئەم كىشەيە بەشىكى پەيوەندى بە شىوازەكانى بەرھەمھىنانى كارەباو ھەيە، كە ئەم شىوازەى ئىستا دواكەوتووترین و تەقلیدیترین شىوازى بەرھەمھىنانى كارەبايە لە رىگەى سووتەمەنبەيەو، بەلكو ئەو شىوازەى تر كە وزەى خۆر، ھەروەھا ئەوانە بەداخەو لە كوردستان دا سوودى لى نەبىنراو، وەزارتەى كارەبا لە راپردووش دا ھىچ پلانىكى نەبوو بۆ ئەو سوود لەو دوو بوارە وەربگرى كە زىنگەى كوردستان و جوگرافىاى كوردستانىش يارمەتیدەرە بۆ ئەو، دووم/ ئەو كە پەيوەندى بە ھاوولاتیانى كوردستانەو ھەيە ئەگەر ھەلە نەبم كىشەى بەرھەمھىنانى كارەبا لە ھەرىمى كوردستان بەقەدەر ولاتیكى وەكو ئەردەنە، ئەگەر زیاترىش نەبى، بەلام بەداخەو كە حكومەتیش خۆى يارمەتیدەرە تۆ حالى كارەباكەت ئاويە، بەلام لە سنوورەكانەو بۆ بەرزەوھەندى كۆمەلئى كۆمپانیا و بازارگان، ئەم ھەموو ئامپەرە كارەبايە ھاوردەى ناو ھەرىمى كوردستان دەكرى رۆزانە، كە ئەو ھەش بەپراستى بەفەرۆدانى كارەباى زیاد کردوو، سىھەم/ بەشك لەوانەى كە زیادەرۆكارن لە بەكارھىنانى كارەبا كەسانى خاوەن نفوز و دەست رۆشتوون، ھاوولاتیيەكى ناساى ئىجرائاتى لەگەل دا دەكرى، رىكارى لە دژ دەگىرتەبەر، بەلام كەسانى خاوەن دەست رۆشتوو كە كارگەى گەورە ھەيە لەم ھەرىمەدا بەقەدەر دانىشتووانى يەك قەزا كارەبا سەرق دەكات بەلام ھىچ رىكارىكى لە دژ نەگىراو، بۆيە ئەو ھەش دەبى بەپراستى بە يەكسانى ياسا بەرامبەر بە ھاوولاتیان پىادە بكرى، ئەو ئەركى وەزارتەى كارەبايە، من خۆم بە وەزىرى كارەباى پىشووتر كارگەم بردوو كە پىنج سەد ملیون دینارى نەداو، ھىچ ئىجرائاتى لەگەل دا نەکردوو، بەلام ئامادەن كارەبايەكى مالان بېرن كە چەند مانگىكە ئەم ھاوولاتیيە نەیداو، بەشىكى تریش ئەو ھەيە كە حكومەت خۆى يارمەتیدەر بوو، ئەو پاشەكەوتى مووچەى فەرمانبەران ئەگەر حكومەت بەشىكى بېرى پارەى كارەباى لەو وەرگرتايەتەو، ھاوولاتیان لەو پارەكەيان بدایە، پىمواوو مامەلەى ھاوولاتیانى كوردستانىش

بەرپىز ھىمن أحمد حەمە صالح (ھەورامى) / جىگرى سەرۆكى پەرلەمان:

سوپاس كاك ابوبكر، دەستخۆش، كاك رزگار محمد محمود، كاك رزگار ببووورە يەك دەقە، كاك باپىر، فەرموو.

بەرپىز باپىر كاملا سلیمان:

بەرپز سەرۆكى پەرلەمان.

من پیموایه باشتر وایه که بهرپز وهزیری کارهبا پیشتەر پروونکردنه وهمان بداتی، پرسیاره کانمان کورتتر ده بیته وه و هلامه کانمان له وانیه به شیک له و پروونکردنه وه ده بی، بویه من پیشنیار ده کم گوئ له و بگرین، کاته که مان کورتتر ده کهینه وه، سوپاس.

بەرپز هیمن احمد حه مه صالح/ جیگری سەرۆکی پەرلەمان:

سوپاس کاک باپیر، فهرموو.

بەرپز کاروان عبدالرحمن عبدالله:

بەرپز سەرۆکی پەرلەمان.

حه قی خو یه تی که له پهیره وی ناو خو ئامازه ی پیکراوه قسه کردن یان به حروفی ئه بیجهدی بیته، یانیش ئه وه یه وه کو عورفیک که له ناو پەرلەمان وجودی هه یه به م شیوه یه برۆین یان به و شیوه یه بیینه وه، ئه وه یه که م، دووه م/ تکایه رینگه بدن که پەرلەمانتاران نیگه رانییه کانی خه لک بگه یه نن به بهرپز وهزیری کارهبا که نیستا لی ره ئاماده یه به سوپاسه وه، بویه تکایه با دانیشه که به و شیوه یه نه بیته وهزیر خو ی قسه بکات و دوای نیمه گو یگر بین، رینگه بدن نیگه رانییه کان بگه یه نن، دوای بهرپزیان ته واوی ورده کارییه کانیان بخره نه روو، سوپاس.

بەرپز هیمن احمد حه مه صالح/ جیگری سەرۆکی پەرلەمان:

کاک کاروان، پهیره و زۆر وازه، له ماده دی (48) داوا کراوه ئه م برگه یه ئی زافه بکری بۆ قسه کردن و تاوتوی کردن، ماده دی (66) هه یه، ده توانن گه فتو گو ی کراوه له نیوان پەرلەمان و حکومه ت بکری، ئی زافه ی هه ر وهزیری که پیویست بکات ئه و کاته گه فتو گو ی له سه ر بکری، کاک ئومید، فهرموو.

بەرپز ئومید عبدالرحمن حسن (خوشناو):

بەرپز سەرۆکی پەرلەمان.

راسته به پیی ماده دی (48) که داوا یاداشتی ئه ندامانی پەرلەمان جیی کراوه ته وه و برگه که داخیل کراوه له بهرنامه ی کار و بهرپز وهزیری کاره باش وه کو بهرپزتان ئیشاره تتان پی ددها به ماده دی (53) هاتوه، بویه منیش پشتگیری داواکه ی کاک باپیر ده کم، ئه و پروونکردنه وانیه که بهرپز وهزیری کارهبا بیخاته روو، دوای ئه وه هه ر سه رنج و تی بی نییه کیش هه بیته، ئی زافه ی دیکه ش هه بیته، وه لامدانه وه ش هه بیته بهرپزتان ئه ندامانی پەرلەمان ده یخه نه روو، زۆر سوپاس.

بەرپز هیمن احمد حه مه صالح/ جیگری سەرۆکی پەرلەمان:

نیستا بهرپزتان ئه م دوو بهرپزه ئه و پیشنیاره یان هه یه، که بهرپز وهزیری کارهبا پروونکردنه وه که ی خو ی بیخاته روو، بهس ته نها دوو بهرپز له وانیه که داواکه یان ئی مزاکردوه بهرپزتان، ئی مه پابه ندی ئه وه یان با داواکانی ئه وان ته واو بیته، دواتر ئه و بابه ته گه فتو گو ی زیاتری له سه ر ده کریته، کاک رزگار، فهرموو.

بەرپز رزگار محمد محمود:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

سەرەتا بەخىرھاتنى ۋەزىرە بەرپىزەكان و بىرىكار و ستافى ۋەزارەت دەكەم، بۇ چارەسەرگىردنى كىشەى كارەبا پىشنىار دەكەم ئەو بلۆكە نەوتىيانەى كە لە ناۋچەكان ھەن و بەبەرچاومانەوۋە غازەكەى دەبى بە دووكەل و ژىنگەى ناۋچەكە پىس دەكات، بتوانن ئىستىفادەى لى بكنەن و بتوانن بەشېك كارەباى لى دروست بىرئىت و بەشېك لە كەمى كارەبا چارەسەر بىكات، لە كۇتا قسەم دا پىشنىوانى لە قسەكانى كاك على ھەمە صالح دەكەم، سوپاس.

بەرپىز ھېمەن أحمد ھەمە صالح / جىگىرى سەرۆكى پەرلەمان:

سوپاس، بەرپىز گولستان خان، فەرموو.

بەرپىز گولستان گولستان سعید حمد:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

سەرەتا بەخىرھاتنى ۋەزىرە بەرپىزەكان دەكەم، ديارە خەلكى ھەرىمى كوردستان ئىمەى بە نوپنەر قىبول كىردوۋە، ئىمەى ناردۇتە ئەم پەرلەمانە كە داكۇكىكار لە مافەكانى ئەوان، ھىوادارم ئەم ھىكومەتى ھەرىمە كە چاكسازى كىردۇتە دروشمى سەرەكى خۇى، خەلك چىتر نائومىد نەكات،....

بەرپىز ھېمەن أحمد ھەمە صالح / جىگىرى سەرۆكى پەرلەمان:

بەرپىز گولستان خان، تىكا دەكەم پابەندى ئەو پىشنىارەى خۇتان بن كە قسەكردنە لەسەر كەمى كارەبا و دابەش نەكردنى سووتەمەنى، بابەتى چاكسازى و بابەتى تر بابەتئىكى ترە، كاتئىكى تر قسەى لەسەر دەكرى، زۇر سوپاس.

بەرپىز گولستان سعید حمد:

بەلى، مەبەستم ئەوۋىيە كە خەلك نائومىد نەكەين لە پىشكەش كىردنى خىزمەتگوزارىيەكان، بەپراستى يەئنى لە ھەرىمى كوردستان دا بەرھەم زۇرە بەلام، نارپىكىن لە دابەشكردنەكەى، يەئنى دەكرى چارەسەرى كىرغىتى كارەبا بىرئىتە چارەسەرىكى ئەوۋەلىنى كارەكانى ھىكومەتى ھەرىمى كوردستان، چونكە بەپراستى خەلك يەئنى فشارئىكى زۇرى لەسەر ئىمەيشە، بۇيە ئىمە ئەو داواكارىيەمان پىشكەش كىردوۋە بە بەرپىسارىتەۋە، زۇر سوپاس.

بەرپىز ھېمەن أحمد ھەمە صالح / جىگىرى سەرۆكى پەرلەمان:

سوپاس، كاك ھىمداد، فەرموو.

بەرپىز ھىمداد صباح بلال:

من پىشنىگىرى بەرپىز باپىر كاك مەلا دەكەم، يەكەمجار جەنابى ۋەزىر، ۋەزىرى كارەبا روونكردنەۋەيەكى ھەبى.

بەرپىز ھېمەن أحمد ھەمە صالح / جىگىرى سەرۆكى پەرلەمان:

بەرپىزان، ئەو بەرپىزانەى كە داواكەيان پېشكەش كىردى، ھەموويان دەرھەتەيان پېدرا و قسەى خۇيان كىرد، ژمارەيەك پەرلەمانتارى بەرپىزى تىرىش داوايان كىردوۋە دەرھەتەيان پى بىرى و قسە بىرى، بۇيە ئەو پېشنىارەش ھەيە، سى پەرلەمانتارى بەرپىزىش پىشكىرىيان كىردوۋە كە بەرپىزى ۋەزىرى كارەبا داتا و زانىيارىيەكانى خۇى بختەرۋو، بەلام پىش ئەۋەى ئەو بابەتە، من ۋەكو پېشنىارىك بۇ خۇتان، پىمان باشە بەشيك لەو بەرپىزانەى تىرىش كە داوايان كىردوۋە قسە بىكەن، ئەگەر قسەكان دووبارە نەبن دەرھەتەيان بەدەينى بۇ ئەۋەى دوا دەرھەت بەدەينە بەرپىزى ۋەزىرى كارەبا داتا و زانىيارىيەكانى بختەرۋو، بەرپىزى كاك بەھمەن، فەرموو.

بەرپىزى بەھمەن كاك عبدالله أحمد:

بەرپىزى سەرۋكى پەرلەمان.

لەگەن بەخىرھاتنى ۋەزىرە بەرپىزەكان، لە راستى خالىكى زۇر گىرنگ ھەيە، ئەو داتايەى بلاۋبۆتەۋە (3580) مىگاۋات كارەبا لە كوردستان بەرھەم دى و ۋەزارەت ۋەتۋىتى (6000) شەش ھەزار مىگاۋاتمان پىۋىستە، ئەۋە لەسەر چ بىنەمايەك، لە كاتىك دا ۋلاتى زۇر لە ئىمە گەرەتر و ژمارەى دانىشتۋوانى زۇر لە ئىمە گەرەتر ھەيە بە (4000) مىگاۋات و (3000) مىگاۋات كافي دەبى، ئايا ئەۋە ھۆكارەكەى ئەو بى سەرۋ و بەرپىيە كە لە كوردستان دا ھەيە و كارەبا بەكار دى و خەلك كارەبا بە فىرۇ دەدا، لە دام و دەزگاگان، لە ھەندىك جىگە دەدزى، تا كەى بەراستى ۋەزارەتى كارەبا و ۋەزارەتى ناۋخۇ دەزگاي ئاسايش ھاۋكارىيان نابن بۇ لابرەدى ئەو زىادەرپەويانە و راگرتنى و بە فىرۇنەچۋونى ئەو ژمارە زۇرەى مىگاۋاتى كارەبا، كە ئىمە من پىموايە ئەۋەى كە ئىستا ھەيە بەشى كافي كوردستان دەكات، بەلام ئەگەر تەنزىم بىرى و پىك و پىك بىرى، ئەو دزى و زىادەرپەويانەى لەسەر لابرى، پىۋەرى كارەبا دەبى دابىرى، ئىمە ۋلاتىكىن زۇرتىن مانگەكانى سالمان رۇزى ھەيە، بۇچى سوود لە وزەى رۇز نەبىنن و وزەى خۇر نەبىنن بۇ كارەبا، لە كاتىك دا ئەو كەمتر ژىنگە پىس دەكات و بەرھەمىكى باشى دەبى، ئەگەر حكومەتىش لەبەر قەيرانى دارايى نىەتى، دەكرى كارگەكان لە كوردستان دا و ھەندىك دام و دەزگا ناچار بىرىن كە خۇيان كارەباى لە رۇز دروست بىكەن و بۇ خۇيان بەكارى بەينن، خالىكى تر كە زۇر گىرنگە بەلامەۋە جەنابى سەرۋكى پەرلەمان، تەبەن ھەموو ناۋەكانى عىراق بەشى زۇرى لە كوردستانەۋە دەچى، بەتايبەتى ھەردوۋ بەنداۋى دوكان و دەرپەندىخان كە لە ژىر كۇنترۇلى ئىمەدايە، باشە بۇچى بەغدا لە (2014)دوۋە بودجەى ئىمە دەبىرى و لە (2017)پىشەۋە بە بىانوۋى (250000) دوو سەد و پەنجا ھەزار بەرمىل يەك دىنار بودجە بۇ ئەو ۋلاتە نانىرى..

بەرپىزى ھىمەن أحمد ھەمە صالح/ جىگرى سەرۋكى پەرلەمان:

سوپاس، كاتەكەت تەۋاۋ بوو.

بەرپىزى بەھمەن كاك عبدالله أحمد:

کاتم ته‌واو نه‌بووه کاک هیمن، کاتم ماوه، بویه نه‌و ئاوه‌ی ئیمه به‌ده‌ستمانه‌وه‌یه به‌کاری بهینین به‌رام‌بهر به‌نه‌وتی سپی، له‌کاتی‌کدا عیراق وتویتی (50) ملیون لیتر نه‌وتی سپی ده‌نی‌رین هه‌تا ئیستا (25)‌یشی ناردوو، نه‌خیر خالم نه‌وه‌یه له‌ولاتیکی وه‌کو ئیران که زۆرت‌رین کاره‌بای هه‌یه و کاره‌با ده‌فرۆشیته چه‌ندن ولاتی ده‌وروبه‌ری، له‌هه‌موو ئیران دا به‌قه‌ده‌ر هه‌ولێر سپلیتی تیدا نیه، بۆچی وه‌زاره‌تی کاره‌با ئه‌م ئامیرانه...

به‌رپز هیمن احمد حه‌مه‌ صالح / جیگری سه‌رۆکی په‌رله‌مان:

سوپاس کاک به‌هه‌من کاته‌که‌ت ته‌واو، کاک پێشه‌وا، فه‌رموو.

به‌رپز پێشه‌وا طاهر مصطفی:

به‌رپز سه‌رۆکی په‌رله‌مان.

به‌خیرهاتنی وه‌زیره به‌رپزه‌کان ده‌که‌ین، به‌تایبه‌ت وه‌زیری کاره‌با که ئاوه‌ی ئیستا قسه‌ی له‌سه‌ر ده‌که‌ین په‌یوه‌ندی به‌به‌رپزیان هه‌یه، پالپشتی قسه‌کانی برای به‌رپزم کاک علی حه‌مه‌ صالح ده‌که‌م که له‌لیژنه‌ی سامانه‌ سروشتیه‌کان ئیمه به‌دوادا‌جوو‌نمان هه‌بووه، پێشتر تیبینی خۆمان گه‌یاندوو له‌سه‌ر نه‌و بابه‌ته، چاره‌سه‌ریشمان خستۆته‌روو، به‌لام نازانم بۆچی ئیمه زستان بیرمان ده‌که‌ویته‌وه که ده‌بی نه‌وت دابین بکه‌ین؟ کێشه‌که نه‌وه‌یه، هاوینه‌که ده‌زانیت که زستان له‌پیشه و خه‌لک نه‌وتی پێویسته، زستان بیرت ده‌که‌ویته‌وه، ده‌زانی کێشه‌ی کاره‌بات دیته‌رپت زستان بیرت ده‌که‌ویته‌وه، کورده‌واری ده‌لی (من له‌دوای باران فه‌ره‌نجیم بۆ چه‌یه؟)، ئیستا ناوچه‌ شاخاوییه‌کان هه‌موو به‌فربارین تیا‌یدا ده‌ستی پێ‌کردوو، لایه‌نی که‌م هه‌ر مالتیک له‌ ناوچه‌یه‌کی شاخاوی نزیکه‌ی سی به‌رمیل نه‌وتی پێویسته، هه‌ر به‌رمیلێک له‌م نه‌وته له‌ نیوان (140000) سه‌دو و چل هه‌زار بۆ (160000) سه‌د و شه‌ست هه‌زار دابین ده‌کریت، تۆ حسیبی بکه له‌ ماوه‌ی مانگیک دا ئه‌م زه‌خته‌ بکه‌یه‌ سه‌ر مالتیک که نزیکه‌ی (400000) چوار سه‌د هه‌زار بده‌ته‌ نه‌وت، یه‌عنی فشاریکی گه‌وره‌یه، هه‌روه‌ها ده‌مه‌وی بلیم ئیمه له‌ به‌ره‌مه‌پنانی کاره‌با کێشه‌مان نیه، کێشه‌ی ئیداره‌دانمان هه‌یه، هه‌موو هۆکاره‌کان ئاشکران، هه‌موویان روون، چه‌ند ساله‌ قسه‌یان له‌سه‌ر ده‌که‌ین، دووباره‌یان ده‌که‌ینه‌وه، ئه‌وه‌نده ده‌دزری، ئه‌وه‌نده ده‌دریته‌ مه‌عمه‌ل، ئه‌وه‌نده نازانم چی لی دیت، به‌لام تا ئیستا ئیمه چاره‌سه‌ریکی بنه‌رته‌ی به‌دی ناکه‌ین، مادام که هۆکار دیاره‌ بۆچی، یه‌عنی ئه‌گه‌ر ده‌رده‌که‌ت دیاری کردوو بۆ ده‌رمانه‌که نادۆزیته‌وه، دواخستنی دابه‌ش کردنی نه‌وت زیانه‌کان ته‌نها بۆ گه‌رفانی خه‌لک نیه، زیان به‌ ژینگه‌ی کوردستان ده‌گه‌یه‌نیته‌، یه‌ک دار سنۆبه‌ر پێویستی به‌ (100) سال هه‌یه که ببیته‌ داریکی ته‌واو، به‌لام به‌ دوو رۆژ له‌ ناوچه‌ شاخاوییه‌کان دا خه‌لک ناچار ده‌بیته‌ داره‌کان به‌رپه‌وه و ژینگه‌ی کوردستان ویران بیته‌، ژینگه‌که تیک بجیت، تۆ مه‌به‌ریریکیشته‌ پی نیه بلایی مه‌یکه، یه‌عنی تۆ به‌ چ هۆکاریک ده‌لیت، (50) (60) سم له‌ هه‌ندیک ناوچه‌ به‌فر ده‌باریت، چۆن پێی ده‌لی تۆ مه‌به‌رپه‌روه، ده‌لی وه‌ره‌ پارهم بدی با نه‌یپه‌مه‌وه، جگه‌ له‌وه‌ی که هۆشیاری به‌کار هینان براده‌ران قسه‌یان له‌سه‌ری کرد، من

نامەوى ئەو دووبارە بىكەمەو، لەبەر ئەو كە ئەو بەش بەشىكى بچووكى ھۆكارەگەيە، بەلام ئەو كە پيوستە مادام ھەمووكان واز و روون، تىكايە يەنى با لىرە چووينە دەرەو كيشەكە وەكو خۇى نەبىت، ھەمووى واز و ديارە، پرسىيار ئاراستەى بەرپز وەزىر ناكەين، بەلام ھەمووى دەبىسەت، ئەوانەيش كە تايبەتمەندىن بەم بابەتە ھەموو دەبىسەن، دەزانن، كاكە با بەدووى چارەسەرىك دا بگەرىپن، ئەو كە خراوتەپروو نىكەى (30) ملوون دۇلار بوو بۇ ناوچە شاخاويىەكان، با ھىچ نەبى جارى وەكو چارەسەرىكى سەرەتايى ئەو بەرپتەروو، ناوچە شاخاويىەكان چارەسەر بگرپن بۇ ئەو كە زىان بەر زىنگەى كوردستان نەكەووت، دووى شارەكان و شوپنەكانى دىكەش ھەوليان بۇ بەرپت، سوپاس.

بەرپز ھىمەن احمد ھەمە صالح / جىگرى سەرۆكى پەرلەمان:

سوپاس، كاك بالانبو، فەرموو.

بەرپز بالانبو محمد على:

بەرپز سەرۆكى پەرلەمان.

سوپاس جەنابى جىگرى سەرۆكى پەرلەمان، من دەستخوشى لە كاك ابوبكر و كاك سۇران دەكەم، ديارە ئەوان ھەندىك لە قسەكانى منيان كرد، بەس ئەو كە من لىرە دەبىسەن لە كيشەى كارەبا و سووتەمەنى نەبوونى پلاننىكى درپز خايەنە، بەداخووە ئىمە نەك ھەر تەنھا بلپن وەزارەتى كارەبا، بەلكو حكومەتەكەشمان پلاننىكى درپزخايەنى نەبوو، ھەموو پلانەكانمان پلانى كورت خايەن بوو، بۇيە من پىم خۇشە ئەگەر جەنابى وەزىرى كارەبا پلاننىكى درپزخايەنى ھەيە، چونكە ناكرى ئىمە ھەموو سالىك دابنشىن، ھەموو وەزىرى سەرما، ھەموو وەزىرى گەرما دابنشىن لەسەر كيشەى كارەبا قسە بگەين، بۇيە باشتر وايە ئەگەر ھەر پلاننىك دادەنرى پلاننىكى درپزخايەن بى، باس لە گواستەووى نەوت و غاز و ئەوانە دەكرى، ئىمە ولاتىكىن ولاتىكى بەرھەمەينەرى غازى شلن، پىموايە ئەگەر وەزارەتى سامانە سرۆشتىيەكان پلاننىكى ھەبى بۇ ئەو كە بەرھەمى غاز لە جى نەوتى سى بەكاربەينرى، ھەم لە رووى زىنگەيىو شتىكى باش دەبى، ھەم لەرووى تىچووشەو شتىكى باش دەبى، ديارە ھاوولاتيان تا ئىستا مولزەم نين بە دانى پارەى برى بەكار ھاتووى كارەبا، وەزارەتىش نەيتوانيو بە ھەمان شيوە شەفاف بى لەگەل ھاوولاتيان دا و بۇيان روون بكتەو، تىچووى بەرھەمەينانى كارەبا چىيە؟ صەرفى كارەباش چىيە؟ ئەم كارەبايە چۇن بەرھەم دىت؟ بۇيە باشتر وايە وەزارەتى كارەبا پلاننىشى ھەبى بۇ ناگاداركدنەووى بەشداربووانى خۇى، چۇن كارەبا.....

بەرپز ھىمەن احمد ھەمە صالح (ھەورامى) / جىگرى سەرۆكى پەرلەمان:

بەشىك لە قسەكان دووبارەن كاك بالانبو، ئەگەر چرى بگەنەو.

بەرپز بالانبو محمد على:

سوپاس، من ئەو قەسەكانەم بوو، بەلام وەكو دەئەيم باشتەين شت پلانى درېژ خايەنە، لە پلانى كورت خايەن
هېچ ئىستىفادەيەكى نابى لە صەرف كردنى داھاتى..

بەرپز هەيمەن أحمد حەمە صالح / جېگىرى سەرۆكى پەرلەمان:

پلانى درېژ خايەن، بەلئ سوپاس، د.شېركۆ جودت، فەرموو.

بەرپز د.شېركۆ جودت مصطفى:

بە ناوى خواى گەورە و مېھربان.

بەرپز سەرۆكى پەرلەمان.

پيشەكى بەخېراتنى بەرپزان وەزيرانى رۆشنېرى و وەزىرى كارەبا و ستافى ياوەرى دەكەم، من داوا لە
جەنابت دەكەم بە حوكمى ئەندامىتەيم لە لىژنەى وزە و سامانە سروشتىيەكان و بە حوكمى ئەووى كە
پروژەيەكى مۆتەكامىلمان نامادە كردوو، كە زۆر پيوەى ماندوو بووين، تەنانەت تەسلىمى بەرپز وەزىرى
كارەباشمان كردوو بە ئەووى كە بە داتا و بە رەقەم حلول تەرح بکەين، بۆيە من لىژەدام ئەگەر يەك تۆز
پشوو درېژتر بېن، حەلەكان تەرح دەكەم و دواتر رەئى وەزىرى كارەبا لەسەرى، رەئى لەسەر بدات، نەك
ئەووى كە پرسىارى ئاراستە بکەم، بە كورتى لە كاتى خۆشم دا تەواو دەبەم، بەس هيوادارم يەك تۆز بوام
پى بدن، تا ئىستا حكومەتى هەريەمى كوردستان زياتر لە (8) مليار دۆلارى خەرج كردوو بە كەرتى
كارەبا لە ماوى (25) سالى رابردودا كە ئەو يەككە لە رېكخراوە نيۆدەولەتییەكان كە عەرزى بۆ عىراق
و هەريەمى كوردستانىش تەقدیم كردوو بە يەك مليار دۆلار لە ماوى دوو سال دا دەتوانى كارەباى هەريەم
بكات بە (24) سەعات، لە رېژەى زيادبوونى بەكارهينانى كارەبا سالانە تەقدیر دەكرى بە لە (16%) لە
هەريەمى كوردستان، كە كيشەكانى سەرەكى لە بواری ستاف و ميكانىزم و ياسا و رېنماييەكان دەبينتەو،
بۆ نمونە لە بواری ستاف و پەيكەر و رېكخستنى ياسا و رېنماييەكان، لەم خالەدا تيشك دەخەينە سەر
چەند كيشەيەكى سەرەكى كە بریتى يە لە تىكەلى لە دەسەلاتەكان بەتايبەتى لە نيوان ديوانى وەزارەتى
كارەبا و بەرپووەبەرايەتییە گشتییەكانى پارىزگاكان و نەبوونى ياساى پيوست و سياسەتى شەفاف بۆ وزەو
رېنماييەكان كە بگونجيت لەگەل واقیعی هەريەمى كوردستان، ميكانىزمەكان:

1- پراى وەزارەتى كارەبا چيە لەسەر سپاردنى ئەركى بەرپرسىارىتى لە پەيكەرى رېكخستنى وەزارەتى كارەبا
لە گشت جومگەكانى بەرپووەبردن بە كەسانى پسپۆر و شارەزا كە ئىستا تيبينى زۆر هەيە لەسەر ئەو پۆست
و ئەو مەوقیعانە كە لە زۆرىكى دا موحاصەصەى حيزبى دەورى تیدا بينيوە.

2- هەمواركردنى ياساى وەزارەتى كارەبا ژمارە (5)ى سالى (2006)، ئايا پيتانوانیە زەرور بى وەك
گونجاندى...

بەرپز هەيمەن أحمد حەمە صالح / جېگىرى سەرۆكى پەرلەمان:

كاكد.شېركۆ جودت، تكات لى دەكەم، ئەوانە چوۋە شېۋە پىرسىيار، پىرسىيارىش بە پىي ماددە (63)، پىرسىيارە كاك شېركۆ، ئاخىر بە شېۋە پىرسىيار تەرح دەكەم، پىرسىيارى زارەكى يان پىرسىيارى نووسراو شوپىنى تايپەتى خۆى ھەپە.

بەپىز د.شېركۆ جودت مصطفى:

نەخىر جەنابى سەرۆك، من مەعلومەم داۋە، پىرسىيارم نەگردوۋە، پىرسىيار ەلامەتى ئىستىفھامى لە داۋپە، مەعلومەم داۋە دەمەۋى ئىستىفادە لە جزوورى ۋەزىرى كارەبا بكام، بۆ ئەۋەى بزىننن رەئى چىپە لەسەر ئەۋ ەلانە.

بەپىز ھىمەن احمد حمە صالح / جىگرى سەرۆكى بەرلەمان:

فەرموو.

بەپىز شىركۆ جودت مصطفى:

بەپىز سەرۆكى بەرلەمان.

ئەم ياساپە زۆر گرىنگە ھەموار بىرئەۋە ياساى ۋەزارەتى كارەبا ژمارە (5)ى سالى (2006) ۋە گونجاندىنى لەگەل بارودۇخى كارەباى ھەرىمى كوردستان بەجۆرىك بەشدارى پىكردنى كەرتى تايپەت بەرژەۋەندى حكومەت ۋ ھاۋلاتيان سەرپىچى ۋ زىدەرۇى لەسەر سىستەم ھاندان ۋ بەكار ھىنانى ۋوزە نوپكان لە ياساى ۋەزترەتى كارەبا ئاسايا بوونى نىپە ھەموار بىرئەۋە بزىننن ۋەزارەت رەئى چىپە، ھەلەشانەنەۋەى بەرپۆۋەبەراپەتى گشتى لە دىۋانى ۋەزارەتى كارەبا ۋ ھەستاۋن بە ئەركەكانى بەرپۆۋەبەراپەتى گشتى پارىزگاكان دانانى سىياسەتى ۋوزەى ھەرىم كە تا ئىستا ھەرىمى كوردستان ئىنىرچى پۇلىسى نىپە سىياسەتى ۋوزە فەرغىكى گەۋرەپە ئەبى بە روونى بىرئەۋە روو، گرتنە بەرى ھۆكارەكانى كەم كىردنەۋەى بەفەرچوون كە بىلدىنگ كۆدى پىئەۋترى جەنابى ۋەزىر خۆى كەسىكى پىسپور ۋ بو ئەزمومە لە بوارى كارەبايا ئەزانى مەبەستمان چىپە، بوارى بەكارھىنان ۋ فرۇشتنى كارەبا ئەم بوارە گرىنگىرەن بوارى چارەسەر كىردنى گىرقتى نەبوونى كارەباپە كىشەى راستەقىنەپە، پىۋىستە دۋاى دانانى ياسا ۋ رىنماپىەكان رىزبەندى كارەكان پلەى يەكەم ۋەربگرى، لىرەۋە ئابوورى ۋلات زەرەرمەند دەپىت ۋە گىرقتى زۆر بۆ سىستەمى كارەبا ۋە لە دۋاپىدا نەبوونى كارەباى لىدەكەۋىتەۋە، ئەۋەى شاپەنى باسە تىچوۋى كارەبا لەسەر حكومەت (106) سەد ۋ شەش دىنارى عىراقى حىساب كراۋە بە پىي داتاكانى ۋزارەتى كارەباى عىراق بۆ سالى (2016) بە پىي دىكىۋمىنتى تەقرىرى ئىحصائى سالى (2016)ى ۋەزارەتى كارەبا، بۆپە پەلەكردن لە تەۋاۋكردنى پىۋەرى زىرەك كە ۋەزارەتى كارەبا دەستى پىكردوۋە بە دەست خۇشپىپەۋە، بەلام گەپشتوۋە بە كۆى فرۇشتنى ۋوزە بە تەۋاۋى بەشەكانىپەۋە، ۋاتا ئىش پىكردن خزمەتگوزارى سىپانە كۆكردنەۋەى

پارەى كارەبا چارەسەر كىردى ئۆفەرلۆد بەرپۆبەردى سىستەمى پېوهرى زىرەك ئەمانە ھەمووى پېوېستە بىرى.

بەرپۆز ھېمەن احمد حمە صالح / جېگىرى سەرۆكى پەرلەمان:

كاك (شىركۆ) دوو دەقەمان زىاتىر داوېەتتە.

بەرپۆز شېركۆ جودت مصطفى:

بەرپۆز سەرۆكى پەرلەمان.

من ھىوادارم ئەو پىرۆژە مەكاملەى شەش مانگ پېوى ماندوو بووېن وەقتى زىاتىرمان، ئەم كۆبوونەوېە بەراستى ئەبوېە ئەم پىرۆژى مناقەشە كىرەبە، چۈنكە كېشە سەرەكېيەكان لەوھى كە ھەشت مىليار دۆلار كە حكومەت سەرفى ئەكا ناگا بە نەتىجە لە كەرتى كارەبا لېرەدايە، ھىوادارم جەبابى وەزىرى كارەبا رەئى وەزارەت بلى لەسەر ئەو تەرحانەى كە پېشتر وەكو فراكسىونى يەكگرتوو دامان وەك مەشروعىكى مۆتەكامل.

بەرپۆز ھېمەن احمد حمە صالح / جېگىرى سەرۆكى پەرلەمان:

سوپاس، كاك (سروان)، فەرموو.

بەرپۆز سروان محمد على:

بەرپۆز سەرۆكى پەرلەمان.

من پىرسىارم ھەيە بەراستى لە ھەموومان لە سەرۆكايەتى پەرلەمان لە وەزىرە بەرپۆزەكان و لە ھەموو پەرلەمانتارەكان ھەموومان لەگەل ئەوھىن كە پىرسى كارەبا چارەسەر بىرىت، ھەمووان لەگەل ئەوھىن كە نەوت بەسەر ھاوالتىيان دابەش بىرىت، ھەموومان كەسى ديارىن لە دەنگدان و لە گوتارو لەو، بەلام نازانم ئەوھى كە ناشى كا ھەر خۆمانىن نازانم ھۆكار چىيە، يەئنى تواناى چارەكردنمانا ھەيە، ھەزى چارەكردنمان ھەيە بە گەتار و بە گوتن، بەلام چارە نىيە ھەتا ئىستا ئەوھى خولى پىنجەمى پەرلەمانى كوردستانە من واى دەبىنم ھۆكار لە يەك شتە ئەوھى من تىبىنم كىرەبەت لە بوونە پەرلەمانتارى من، ئىمە رپۆز لە كات ناگرىن، ھۆكار ئەوھى بەراستى لە دانىشتى پەرلەمانى كوردستان من گلەيى ئەوھى ھەيە ھەموو چارە كە دادەنىشىن چل و پىنج دەقە دواى ئەو كاتەى....

بەرپۆز ھېمەن احمد حمە صالح / جېگىرى سەرۆكى پەرلەمان:

كاك (سروان) ئەگەر لەسەر بابەتى كەمى كارەبا و دابەش نەكردى سووتەمەنى قسە بىكەى تىكايە!

بەرپۆز سروان محمد على:

بەرپۆز سەرۆكى پەرلەمان.

ئەوھى پەيوەندە بە ئەوھى ئىمە ئەگەر رپۆز لە كات بىگرىن رپۆز لە ھەموو شت دەگرىن، چۈنكە ئىرە دەزگايەكى بەراستى پەرلەمان شوپىنى ياسا دانانە، ئىمە ناياساى بىكەين چۆن دەتوانىن پىرسى خەلك و

چارەى خەلك بىكەين ئەوۋە يەك، دوو بە نىسبەت پىرسى كارەبا دىسان دىمەۋە سەرى ئەۋەپە كە ئەو شوپىنانەى دام و دەزگا حزىبى و بلىن باخچەكان مەزىرەكان و ھەتا كۆمپانىياكانىش ئەوان سەعاتىن نىيە كارەبايان ھەپە، بەلام خەلكى دامو سەعاتى ھەپە كارەباى نىيە.

بەرپىز ھىمەن احمد حمە صالح/ جىگىرى سەرۋكى پەرلەمان:

سوپاس قىسەكەت دووبارە بوو ھاورىكانت باسىان كرد.

بەرپىز سروان محمد على:

بەرپىز سەرۋكى پەرلەمان.

بەس مەجال بدە تەلەبى من چىيە دووبارەپە دەستىان خۇش ،ئەۋەى ئەۋە دەلىت من دەستى ماچ دەكەم، ئەو شوپىنانەى بى سەعاتن ۋە ئەو شوپىنانەى بە سەعاتن كارەباكە بچىت بۇ بە سەعاتەكان كە ھاۋولائى رەش و رووتى ئەو ۋولائەپە.

بەرپىز ھىمەن احمد حمە صالح/ جىگىرى سەرۋكى پەرلەمان:

كاك (كاروان)، فەرموو.

بەرپىز كاروان عبدالرحمن عبدالله:

بەرپىز سەرۋكى پەرلەمان.

بەناۋى خۋاى گەۋرە مېھرەبان، تىكا دەكەم پىم نەپرى.

بەرپىز ھىمەن احمد حمە صالح/ جىگىرى سەرۋكى پەرلەمان:

ئەگەر پابەند بى خالى پەيرەۋى بى پىت نابىرم، فەرموو.

بەرپىز كاروان عبدالرحمن عبدالله:

بەرپىز سەرۋكى پەرلەمان.

دلىبابە پابەند دەبەم بە گوپىرەى ماددەى (49) گىفتوگۆكانى خۇم دەكەم پىرسىارىش ئاراستە ناكەم، لە ئىستادا يەككە لە كىشە گەۋرەكانى كارەبا ھەرىمى كوردستان نەدانى سووتەمەنىيە بە دوو پالىوگەى گەۋرە كە لە ھەرىمدا ھەمانە، ئىمە گرىبەستىكىمان ھەپە لەگەل ھەردوو پالىوگەكە كە ماۋەى سى سالى ماۋە، تاۋەكو ئىستا ھىچ كەسىك باس لەم گرىبەستانە ناكات كە پالىوگەۋ قەپوان و پالىوگەى كارن، ئەم دوو پالىوگەپە بە دانپىدانانى حكومەت خۇى سەد و پەنجا ھەزار لىتر نەوت دەپالىون، بەلام ھەموو ئەو نەوتەى كە دەپالىون دەپىرنەۋە بۇ بەغداۋ حكومەتى ھەرىمى كوردستان ھىچ بىر ك سووتەمەنى كە دابىن ناكات كە ئەمە خۇى كىشەپكى گەۋرەپە، ھەل كردن ئەمە دانى سووتەمەنى بە دوو پالىوگەكە ھەتمەن موودەى كارگردنىان بە ياساى كەمى ماۋە، بەلام بەشىكى كىشەكە چارەسەر دەكات، بەرھەم ھىنانى كارەبا ئەمە سەرچاۋەكانى بەرھەم ھىنانى كارەبان سەدو ھەشتا و دوو غازى سىروشتىپە، سەدا ھەوتى نەوتى رەشە تەقريبەن سەدا شەش و پۇنت شتىكى گازۋاپلە ئەگەر رەقەمەكان ئەبەدەيت نىن، ھىوادارم جەنابى ۋەزىرى كارەبا راست بىكاتەۋە بەشىكىشى ھایدروپاۋەرە كە سەدا پىنج و پۇنت پىنج

ديارى كراوه كه بهداخهوه دهبوايه ئه و ريژديه دوو ويستگه ي كارو ئاوى گرينگمان ههيه، زور زياتر بووه لهمه كيشه ي گهره ئه وهيه ئه و محه تانه ي كه هه مان دهبوايه به گاز ئيشيان پى بكرين نهك غاز، بهلام حكومه تى هه ري مى كوردستان سالى (2007) عه قديكى واژوو كردوو كه له عه قده كه بهرامبهر پارهيك دابوو بۇ هه ر ليترىك هه زار و دوو سه د و په نجا دينار بووه، بويه له بهرامبهر ئه ودها گاز نادات به محه ته كان به لك و غازيان پى ددهات وه هه بوونى ئه و پاليوگانه ش سپيكر دنه وه ي روى ره شى ئه م عه قده تاله يه كه كراوه سه د و نه وود و شه ش پاليوگه مان هه يه كه به شيكى به داخه وه كاريكى زور خراپ ده كه ن هيج مه رجيكى ته ندروستى و ژينگه ييان تيدا نييه، به لام واقعه كه به و شيويه كه ده يبينين، ئيمه دوو ويستگه ي كارو ئاوى گرينگمان هه يه كه ويستگه ي كارو ئاوى دوكان و دهر به نديخان وه كو برى ئه زيزم كاك (سوران) ئاماژه ي پيكر د شه ش سه د و په نجا ميگاوات كاره با به ره م دينن، ويستگه ي كارو ئاوى ديروه لك و بيخاليشمان هه يه كه ته قريبه ت سه دا سى و حه وت به ره م دينن، به لام حكومه تى هه ري م به هيج شيويهك هيج گرينگيه كى به مانه نه داوه، جگه له وه ي كه بيين ويستگه ي كارو ئاوى تازه بكه ينه وه وه ئه م دوو ويستگه ي كه هه مانه ئه گه ر هايدروپاوه ركه ان ئه م تو ربا ينانه كه بين ده ستكارى بكه ين، دوو ئه وه نده ي بكه ين رهنه گه ريژه ي به هه م هي نانى كاره با له ويستگه ي كارو ئا و له هايدروپاوه روه وه له شه ش سه د و په نجا بگاته هه شت سه د و په نجا بۇ نۆهه تيش وه داواكارم كه به رپزيان دوايى روونكر دنه وه ي زياترى له سه ر بده ن، يه كي ك له كيشه گه و ره كان ئه وه ي كه باس كرا كيشه ي دابىنكر دن من پيم ناخوشه و مزاره تى كاره با به داخه وه سى هه زار و پينج سه دى له خو ي كرده مال، چونكه سى هه زار و پينج سه د به به رده وامى به ره م نا هينى سى هه زار و دوو سه د بۇ سى هه زار و پينج سه د به ره م دينى وه خواستى هاوولا تيان زياتر له حه وت هه زاره به تايبه ت له (11/15) به دانپيدانانى و مزاره تى كاره با خو ي سه دا سى ئه و ريژه يه به هه در دهر يت، چونكه ئيمه كيشه ي ته وليد مان نييه كيشه ي دابه شكر دن مان هه يه زياتر، ئه و پرؤژه ي سمارتميه ره كه به رپزيان هيوادارم بۇ خه لكى كوردستان روونكر دنه وه ي زور له سه ر بدات حكومه تى هه ري مى كوردستان سى سه د و په نجا مليون دولا رى بۇ ته رخان كردوو وه موده ي پرؤژه كه له به هارى سالى (2018) وه كو تا يى پى ها تو وه تا ئيستاش ئه م موده يه دريژ ده كري ته وه به پيى خواستى كو مپانيا كان كه شه ش بۇ حه وت كو مپانيا يه كارى له سه ر ده كه ن، تكايه به رپز سه رو كى په رله مان له په يره ودا قسه م كردوو ئه گه ر ريگه م بده ي، سى سه د و په نجا مليون دولا رى بۇ ته رخان كراوه له به هارى (2018) ته واو بووه به ويستى كو مپانيا كان وه له نيو گو رانكارى و مزاره ته كان و مزي ره كان پرؤژه كه دريژ ده كري ته وه، دهبوايه مانگى (3) سالى رابردو و ته واو بى دريژ كراوه ته وه بۇ سال و نيويكى تر، به داخه وه من نازانم ئه مه چو ن كراوه هيوادارم كه به رپزيان روونكر دنه وه ي زياتر بده ن.

به رپز هيمن احمد حه صالح / جيگرى سه رو كى په رله مان:

كاته كه ت ته واو بوو.

به رپز كاروان عبدالرحمن عبدالله:

بەرپىز سەرۋىكى پەرلەمان.

تكا دەكەم كاتى زۆر دراوه بە برادەرەكانم تكات لى دەكەم رىگەم بدە.

بەرپىز ھېمەن احمد حمە صالح/ جېڭرى سەرۋىكى پەرلەمان:

تۇزىك زوو، فەرموو.

بەرپىز كاروان عبدالرحمن عبدالله:

بەرپىز سەرۋىكى پەرلەمان.

بە نىسبەت چارەسەرى سەرەكى رىشەى كارەبا، دابىنكردىنى ووزە نوپوۋوكانە بە تاببەتى وىنتەر باين ھايدروپاۋەر وە تاقەى شەمسى كە لە كوردستان زۆر لەبارە وە ئىمە پرۆژە ياسايەكمان تەقدىم كردووہ كە ھىواخوازبووم كە سەرۋىكايەتى پەرلەمان خويىندەنەوہى بۇ بكات نەپكردووہ، بۇ نەوتى سىپى وەكو براى بەرپىز كاك (على) ئامازەى پىكرد ئىمە لىژنەكە بە داوداچوونمان كرد دوو سەد و پەنجا و ھەشت ملىون نەوتمان بۇ ھاتووہ پازە ملىون لىتر ھاتووہ، بەرپىز سەرۋىكى پەرلەمان لە ئىستادا مانگى (12) يە پاشى پازدە رۇزى تر ئىتر سەرماكە وردە وردە كەم دەبى لە (1/15) ئىتر پىويستمان بە نەوت نامىنى.

بەرپىز ھېمەن احمد حمە صالح/ جېڭرى سەرۋىكى پەرلەمان:

سوپاس، كاك (ھىقىدار)، فەرموو.

بەرپىز ھىقىدار احمد سلمان:

بەرپىز سەرۋىكى پەرلەمان.

پرسىيارەكانم لەسەر كەرتى كارەبايە زىاترىش باسى پارىزگارى دھۆك دەكەين ئىستا بەپىلى ئەو داتايانەى وەزارەتى كارەبا ئىعلانى كردووہ رۇزانە سى و ھەوت ھەتا چل و پىنج لەسەد ئەو پەرى كارەبا دەگاتە خەلكى ھەرىمى كوردستان، بەلام لىرە كارەباى مۆلىدە ھەيە زىاتر ئىش دەكاتن، ئەم زىاتر كاركردى مۆلىدەكان بارى خەلكى كوردستان گرانتەر دەكات و مانگانە دەبى پارەى زىاتر بەدن خەلك وە خەلكىش دەلى مۆلىدە بوونەتە ھكومەت و لە ھكومەتىش بەھىزترىان لىھاتوون، ئىمە باسى دھۆك دەكەين جەنابى سەرۋىكى پەرلەمان ھالەتى سەرەتان زىاد بووہ، يەكىك لە ھۆكارە سەرەككىيەكانى ئەمەى ھالەتى سەرەتان زىاد بووہ دووكەلى مۆلىدەكانە كە لە يەك رۇزا لە پارىزگارى دھۆك ملىونەك وپىنج سەد ھەزار لىتر گازوئىلى زۆر بىس بەكار دىنىتن لەو مۆلىدانە، بەرپىز سەرۋىكى پەرلەمان بەپىى ئەو بەرنامەى ھكومەت دايانەتەنھا بىست و چوار لە سەد كارەبا پشكى دھۆك داناوہ، دھۆك غەدرىكى زۆرى لىھەيە لە بوارى كارەبا غوبىنى لىيە بەرپىز وەزىرى كارەبا بەرپوۋەبەرى گشتى بووہ لەو پارىزگايە لە دھۆك ئاوارەيكى يەكجار زۆر ھەيە، لەوئى كارەبا لە پشكى دھۆك بۇ ئاوارەكان دەچىت، بەرپىز سەرۋىكى پەرلەمان بەرەكانى بەرگرىمان ھەيە لە دھۆك كارەباى بەرگرى كوردستان لە دھۆكە لەسەر ھىسابى خەلكى دھۆكە كارەبا بۇ ئەوئى دچىتن و پشكى كارەباى دھۆك ھەتا ئىستاش زىاد نەبووہ تەنھا بىست و چوار لە سەدە ئەمە ديسانەوہ پىى ئەلئىن غەدرە لە دھۆك دەكرىتن، بەرپىز سەرۋىكى پەرلەمان بەپىى ئەو بەرنامەى كار كە

حکومت یاخود وەزارەت کارەبا ئیعلانی کردووە لە سێ ھەزار و پینج سەد میگاوات کارەبا بیست و ھەوت لە سەد کارەبا نامینی سێزدە لە سەد دەدزریت نامینی کە پپی دەلین خەلەلی تەکنیکی چارەدا لە سەد دەمینی ئەو چارەدا لەسەدە فی سێ ھەزار و پینج سەد دکا رۆژانە پینج سەد میگاواتی کارەبا سێ دەمژمیری کارەبا بۆ خەلی مە زیاد دەبی، کێ ئەم کارەبا یە دەباتن ئەووی کە دەولەمەندە و بەرپرسیارە لە ھەموو شتیەک بەخشاوان سوودمەنن، ئەبی کارەباشی ببیتن ئەبی عیلاجیک لەو مەزغانە بکریتن، جەنابی سەرۆکی پەرلەمان ئیمە وەک پەرلەمان پالپشتی وەزارەتی کارەبا و حکومت بکەین ئیجرائاتی توند بەرامبەر ئەو خەلکانە بگریتە بەر کە وادەکاتن کارەبا ی ئیمە ی زیاد بیتن، پینشیاریکیشم ھەبە جەنابە سەرۆکە پەرلەمان لیڕە بۆ بەرپز وەزیری کارەبا دوو ریگا ئەتوانین بگرینە بەر، یەک حالەتی دزین چارەسەر بکەین وە وەزارەتی کارەبا حکومت ئەلینت پارە ی ئیمە خەلک ناداتن کارمەندمان نییە بۆ وەرگرتنی پارە ئەتوو خەلکیکی یەکجار زۆر خویندەوار و دەرچووی زانکۆ ھەبە ئەتوانی ئەو خەلکە وەک گریبەست لەگەلیان بی ھەر لە ریژە ی ئەو پارە کێ زیاترین پارە ی ھینا نسیبەکی لەو پارە بدەبە ئەو خەلکە، ھەم خەلک بە ئیش دەکەویتن ھەم پارەش بە حکومت دەگەریتەو، زۆر سوپاس.

بەرپز ھیمن احمد حمە صالح/ جیگری سەرۆکی پەرلەمان:

سوپاس، بەرپز (د.کاظم)، فەرموو.

بەرپز کاظم فاروق نامق:

بەرپز سەرۆکی پەرلەمان:

بەناوی خوا ی بەخشنەدی میھربان بەرپز سەرۆکی پەرلەمان دیارە من قسەکانم بەو دەست پیدەکەم ھاوولاتییەک تەلەفۆنی بۆ کردم وتی سێ رۆژە کەمینم داناو بە کارەبا و بۆ ئاوی گەرم بۆ ئەووی خووم بشۆم، باش بوو شوگر لە دوا ی سێ رۆژ ئاوی گەرم دەست کەوت خوومی پینشۆم، بەراستی ئیمە ئەگەر ئەو ھاوولاتییە پەبوەندی پیو کردووین چەندین ھاوولاتی تر ھەبە یان زۆرینە ی خەلکی ھەریمی کوردستان بە داخووە لەو دۆخە سەرما یەبە بەم دۆخە ی تیدەپەریت، لە مانگی (11) لە شارە سلێکانی سیسەد و نەوت کاتژمیر بە مەدەلی دراو بە ھاوولاتیان وە کۆی مانگەکە دەکاتە نزیکە ی (16) سەعات لە شەو و رۆژیکا، لە مانگی (12) ئەم کاتژمیرانە ی کارەبا زۆر کەمتر بۆتەو چەندین ویستگە ی کارەبا ھەبە کە بەھوی پینەدانی سووتەمەنییەو یان ھەمووی یان بەشیکی ویستگەکە کە کارناکات وە بەرھەمی کارەبا ی نییە، جگە لەو محەتە ی کارەبا ھەبە لە سالان رابردووا یەک ئەمپیر کارەبا ی نەداو بە ھەریمی کوردستان، بەلام چەندین دۆلاری لە حکومتی ھەریمی کوردستان وەرگرتوو ئەمانە ئەو نەقسانەن کە دۆخی کارەبا لە ھەریمی کوردستان گەیاندوو بەمپرو، سەبارت بە دانانی جوژی (16) ئەمپیری (20) ئەمپیری و پیویری زیرەک و ئەوانە وەکو ئەووی کە لە سەید سادق جیبەجیکرا، بە داخووە دەرکەوت کە نەیتوانی جوژی (20) ئەمپیری و (16) ئەمپیری کیشە ی کەمی کارەبا لەو ناوچانە چارەسەر بکا، ئیستا ھەندیک لە قەزای سەید سادق پەبوەندیان پیو کردوو کە کاتژمیرەکانی کارەبا کەمترە لە بیست

كاترميڤ، سەبارەت بە سووتەمەنى ئىستا ئىمە لە ناوەرەستى وەرزی سەرمايەن لە زۆرەي ناوچەکانى كوردستان بەفر دەبارى باران دەبارى سەرمايەكى زۆر سەخت ھەيە وە ھەندىك شوين وەكو پىنجوڤىن، ئىستا ھاوولتەيان لەسەر شەقام خەرىكى خۆپىشاندانن لەبەر كەمى كارەبا و وە لەبەر سەرما و سۆلە، لەبەر پىنەدانى سووتەمەنى وە ئەمە كىشەيەكى گەورەيە وە گەرفتەيەكى گەورەي ھاوولتەيانە و دەبى بە زووترىن كات چارەسەر بىرى، ھەندى لەو چارەسەرەنەي كە گرینگە بىرى ئەوھەيە كە حكومەتى ھەريەمى كوردستان وە بەتايەت ئەم كابينەيەي ئىستا دەست بىا بە زووترىن كات بە دامەزراندنى ھەندى وىستگەي نوڤى كارەبا كە بەتايەت ئەو وىستگانەي كە بە گازی سروشتى كار دەكەن وە سوود وەربىگىرى لەو بەفر و بارانە زۆرەي كە ھەريەم كوردستان ھەيەتى، بەنداوى نوڤى دروست بىرى كە بە داخەو ئەو بەنداوانەي لە ئاستى دروست كردنى بەرھەمى كارەبايە نەك دروست نەكراو، بەنداويەكى وەك و بىخەمە تەنھا ئامبەرەكانى بران و تەلەف كران و ئىستا ھەر وچووديشى نەماو، ھەرەھا ئىستا سووتەمەنى دابىن بىرىت بۆ ئەو وىستگانەي كارەبا كە وچووديان ھەيە بۆ ئەوھى سەرچەم مەتەكانى ناو وىستگەكان بىرىتەوھە كار سەرچەم تۆرباينەكان بىرىتەوھە كار وە رىژەي بەرھەم ھىنانى كارەبا زىاد بىرى، ئاخىر قسەم ئەوھەيە لە داوى (28) سال ھەريەمى كوردستان لە داوى (28) سال ھوكمپرانى لە ھەريەمى كوردستانا دۆخى كارەبا بەم شىوازەيە بەراستى گرینگە بزەنن پلانى حكومەت چىيە وە ھاوولتەي چى بىكات لە داوى (28) سال بۆ ئەوھى لەو دۆخە ناھەموارە رزگارى بىت، سوپاس.

بەريز ھىمەن احمد ھەمە صالح/ چىگرى سەرۆكى پەرلەمان:

بەريزان ھەر بۆ روونکردنەوھەيەك بۆ ئەوھى لەبەرچاوتان روون بىت، ئەو بەريزانەي كە ئمزەيان كردووە ھەموويان قسەيان كردووە ھەمان رىژەشيان لە پەرلەمانتارى بەريز بەشدار بوون لە گەتوگۆ كان وە ئەو پىشنيارەش ھەبوو لەلەيەن بەريز كاك (اومىد)وھە كە دەرفەتە بە بەريز وەزىرى كارەبا بىرىت وە سى پەرلەمانتارى بەريزىش پىشنيارىيان كردووە وە كاتەكەش لەبەر ئەوھى ئىمە مەنەفەشەي راپۆرتى ھاوبەشى لىژنە ھەمىشەيەكانى تىشمان ھەيە رىژەيەك (10) تا (12) ئەندامى بەريزى پەرلەمان ماون لەوانەي كە ناويان تۆمار كردوون و لەسەر ئەم بابەتە قسە كەن، بەلام بۆ ئىمەش و بۆ ئەو بەريزانەشى گەتەگۆيان كردووە تا ئىستا و بۆ راي گەتەش گرینگە بزەنن راي وەزىرى تايەتەمەند كەلەسەر داوى خۆي ھاتۆتە ئىرە وەكو رىزگرتەيەكى پەرلەمان بەپىي ماددەي (53) لەسەر داوى خۆي ھاتۆتە ئىرە، ئىمە پىمان باشە دەيخەينە بەردەستى ئىوھى بەريز و خۆشەويست بۆ ئەوھى دەرفەت بە بەريز وەزىرى كارەبا بىرى روونکردنەوھى پىويستى خۆي بختە روو، بۆيە ئەم پىشنيارە كە بەريز كاك (اومىد) وە سى پەرلەمانتارى بەريزىش پىشنيارىيان كردووە ئەيخەينە دەنگدان، ئەگەر لەگەل ئەوھن دەرفەت بىرى بە بەريز وەزىرى كارەبا بۆ روونکردنەوھى پىويست و داتاكان و وەلامى ئىوھى بەريزىش بەداتەوھە، چەند كەس لەگەلە بەريزان؟ بەريزان بە دەنگى (55) ئەندامى پەرلەمان لە كۆي ژمارە بەشداربووان، ئىستا بەريز وەزىرى كارەبا كاك (كەمال) داوى لى ئەكەين بەرمووت بۆ پىشكەش كردنى داتا و سەرنجەكان و ئەو بۆچوونانەي

که ههیهتی بۆ ئەندامانی پەرلەمانی کوردستان و بۆ رای گشتیش، با بفرمووی، ببوره ئەگەر پۆیستت بە داتا شو و شوینی تر ههیه دەتوانی بیته سەر پۆدیۆمەکه لیڕه قسه بکهی.

بەرپز کمال محمد صالح/ وهزیری کارهبا؛

بەرپز سهروگی پەرلهمان.

بەرپزان سهبارت رهوشا کارهبی ل ههریمی راستی وهك وهزارهتا پهپوهندیبار ب مهساكلیت کارهبی فه وهزارهتا کارهبییه، بهس چهندی وهزارهتیت دیتری و دهزگههیت دیتری ئەگه ریت باشکرن یان ئەف خزمهته کو باشتر بیته پیشکەش کرن بۆ هاوولاتیان پهپوهندییهکا موباشریا پیقه ههی ئەو زی یا ئیک وهزارهتا سامانی سروسیتی، وهزارهتا دارایی، وهزارهتا کشتوکال وه چهندی وهزارهتین دیتری زی، چیدبیت ههریهك ژوان دهف گهلهکا یا دیار نهبیت کانئ مه بهست ژ فا وهزارهتیت دیتری چنه؟ ئەگەر ئەم بیین بهحسی وهزارهتا سامانی سروسیتی نوکه مه ل وهزارتا کارهبی ژیرخانا کارهبی مه چهند ههیه، چونکی بخو چهند رهقهمهك دی دیار کهن کا کیشه ل کیرییه، مه (13) محهتانتیت بهرههمهینانا کارهبی ییت ههین ل کوردستانی، ژ فا (13) محهتاتا (6737) میگاواتیت کارهبی د شیانیته مه دانه ئەفرۆ ئەگەر سوتهمهنی یا پۆیست ههبیت یان زی بودجا پۆیست ههبیت بۆ دابینکرنا سوتهمهنی ئەم شیین بهرههمهینانا کارهبی ل کوردستانی بکهین، نوکه پیتهیین کوردستانی دفی وهزری دا (5500) ههتا (6000) میگاواتان، تهبعنه ئەف خواسته یا زیده بووی ب ریژهیهکا نهیا بهرچاف ئەو زی بۆچی؟ چونکی دهزمیریت ههپوونا کارهبی کیم بووین لهوما وهختی ئەو سی سهعاتیت کارهبی تین نیکسه هاوولاتی ههمی نامیریت خو بکار تینیت لهوما ئەف خواسته هنده یی زیده بووی، خهکه حالهتی تهبیعی باوهر بکه (4000) ههتا (4500) میگاواتیت کارهبی خواست زیده نهپوو، ئەری ئەم وهك وهزارت بهرههمهینانا مه گههشتیه چهندی؟ یا مه چهند ههیه؟ ئەفه ژ دوهی وهره تهقریبهن بهرزترین بهرههمهینان ل ناف تۆرین ههریما کوردستانی ییت هاتین ههتا (3650) میگاواتا زی ییت چۆین، بهس ئەم بیژین نافهینا (3400) ههتا (3600) میگاواتیت کارهبی بهرههم ییت تین، ئەف (3600)ه ئەم شیاینه چهند کارهبی بدهینه خهلکی خو؟ (11) سهعات و چهند دهقههیهك موعهدهلی فا چهند روژا، ل موعهدهلی ئەف ساڵه ههمی مه (3145) میگاوات موعهدهل یی (11) ههپفا گهل فا (8) روژا مه یی تهوزیع کرین، (17) سهعات ئو سی دهقه بووینه، نایا ئەف (3145)ه ئەفی ئەم بیژین ههمی تینه بهلاق کرن بۆ هاوولاتیان؟ نهخیر، (2506) میگاوات ژ فا بۆ هاوولاتی ییت چۆین، ییت دی تری بۆ معاملا (231) میگاواتیت چۆین، بۆ موسل (300) میگاواتیت چۆین، بۆ کهرکوک (104) میگاوات ییت چۆین، لقیری سهرحهمی ئەف رهقهمی مه گۆتین (3145)، چی بیت پرسیار ئەو بیت نایا ئەم بخو ییت د وهختهکی دا موحتاجی کارهبیینه ئەری ئەم بۆچی دینه موسل و کهرکوک؟ پرسیارئ فی جیهه؟ ئەف محهتانتیت مه تهبعنه ئیلتراما وان ههر ئیکی نیسهیهك (20%) ئیلترامه ل سهر مه یهعنی بۆ نمونه ئەگەر ئەم بهحسی محهتی خورمهله بکهین (1000) میگاواتیت کارهبیینه (60%) ژ وی ئیلترامه سهر مه یهعنی (600) مهعنا وی چهند مان؟ (400) میگاواتیت وی ییت

ماين، قەيوان نەفسى ھالەتە (500) مېگاۋات (60%) ئىلتىزامە سەر مە يەنى (300) مېگاۋات مە بىقىت نەقىت ئەز دى ھەقىقەت وئ دەم چەند ما لۇيرى؟ (200) ئەھ ھەر دوو شەرىكە ھىچ مانع نىنە بىژن ھن ژ مە بىكېر ئەز دى كارەبى دەمە ھەۋە، بەس ۋەختى ئەز ژى نەكېر ئو ئەز رىكى ژى نەدەمى تەبەنە قى گاڭى ئەھى ھالەتى چى دبىت ھالەتەكى نە يى تەبىئى ئىزەن ئەھ كارەبە كىشكە؟ ئەۋە ئەۋا نە ئىلتىزاما مە نە چ پارى وئ ژ دەھ مە نە چ سۆتەمەنيا وئ بەلكى موسل سۆتەمەنيا وئ و پارى وئ بۇ خۇ تەئەمىن كەت ئو كەركوك يى قى كارەبى دىكېر، بەس نە ئەۋ حسا مەيە، بەرپىزان نوگە مە چەند تاقە ماپە يا كو نەھاتىە بكارئىنان، (12) ۋەھدە مە يىت ھەين (125) مېگاۋات (6) ل دھوك، (2) ل ھەڧلېر، (2) ل سلىمانىي ئو (2) ل مەھتە خورمەلە، ھەرۋەسا سى (29) ل دھوك، ھەڧلېر، سلىمانى) كو ھەر يەك ژ وان (29) بىتە (87) مېگاۋات ئو (2) ۋەھدە ل دەر بەندىخان ئو (3) ۋەھدە ل دوكان، ئەھە ئەۋون ئەۋىت نەدكارىدا يەنى ئەۋ ۋەھداتىت ھازر ئەۋىت نەدكارىدا تەۋلىدا وان (2313) مېگاۋاتىت كارەبى نوگە قى گاڭى د كارى دا نىنە، ئەھ (3500) ە يان (400) ە ئەم ب چ بكار تىنن؟ تنى (2) ۋەھدە ب نىڧ بار ل دھوك ئەمىت ب گازى بكار تىنن يى دىترى ئەۋە ئەۋ غازا مە ھەى ئىعتامادا مە يا سەرەكى يا ل سەر غازى، بۇچى ل سەر غازى؟ چونكى بەرھەمەنىنا ھەر كىلۇۋاتەكى ب دىزى (13.13) سەنت كەڧن بەس ئەگەر ب غازى بىت (6.2) ە ئەگەر ب (HFO) بىت كو دىژنى (Heavy fuel oil) يان نەڧتا رەس (7.2) ە، لەۋما ئىعتامادا مە يا سەرەكى ئەمىت سەر غازى بكار تىنن، تنى ئەۋ ۋەھدا كو دوو نىڧ ۋەھدە ل دھوكى ئەۋە دبىتە ئىك ۋەھدە ئەۋ تى نەبىت ئەۋزى ژبەر مەۋزوعى ڧۆلتى ئەگەر ئەم نەدەينە شۇلى ڧۆلت ژ درۇپ دى چى بىت پۇژۇت ئاقى دى ل دھوك راۋەستن، خەستەخانە ژى دى راۋەستن ئەەنى تەئىسركا دى لڧىرى بىت، لڧىرى پىرسىار ئەۋە ئەرى ھەتا ئەم قى كىشى چارەسەر دكەين تەبەنە دوو ھەلن يان سووتەمەنى مە ھەبىت يان بودجا پىتقى كو سووتەمەنى دابىن بكەت، سووتەمەنى غاز مە لڧىرى يا ھەى بەس جەى دلخوشىيە يە كو ئەھە دوو رۇژە كەمىەكا غازى ل خورمەلە بەرڧ زىدە بوۋنە ئو ئەم تەۋەڧە دكەين دىچىت ھەتا (50) مەترىت موگەب كو دىشىين (180) مېگاۋاتىت كارەبى زىدە كەين، نوگە ھندەكا ھاتىە ناڧ شەبەكى دا ئەۋ ئىك ژ ئەسابا بوو زائىدەن مەھتە خەبات كو ل دوو ۋەھدا پىك ھاتىبە ھەر يەك (150) مېگاۋاتىت كارەبىيە (300) مېگاۋاتا نوگە (175) مېگاۋاتىت كارەبى ژ خەبات بۇ مە ھاتىنە ناڧ شەبەكى، ئەھ زىدەيا مېگاۋاتا ئەۋا ھاتىبە ناڧ شەبەكى يا ڧان ھەر دوو سەبەبا بوۋە، ئەم ڧىگاڧى موحتاجى (1000) مېگاۋاتىت دىترى ھەر چ نەبىت بىنە ناڧ شەبەكى دا، ئەرى ئەھى (1000) مېگاۋاتا دى تەكلىڧا وئ چ بىت ل سەر مە؟ ئىك ڧىت (8) ۋەھدىت (125) مېگاۋاتى ئەم كەينە شۇلى دا بۇ ھەر ۋەھدەيەكى (863000) لىترىت گازى بۇ (24) سەەتا دڧىت، يەەنى ئەگەر ئەم بىژىن $863 \times$ (8) ئو لىتر بۇ (30) رۇژا ئو ئەگەر ب نىڧ دۆلارى ژى بىت دى (124000000) سەد و بىست و چار مىلئون دۆلار كەڧن ئەھە بەس بۇ سووتەمەنى بۇ چەند ۋەھدا؟ بۇ (8) ۋەھدا كو سەرچەم دى (1000) مېگاۋاتىت كارەبى دەتە مە، ئەھ (1000) مېگاۋاتا تەبەنە ئەم دى پارى موستەسمەرى ژى دىدەينى لازم

(3.2) ئەو ژی وەك عەقد ئەو ژی دېبەنە (23000000) بېست و سى مىليون دۇلار، يەنى ھەتا ئەم (1000) مىگاۋاتا ب دىزىلى بېننە ناف شەبەكى دا ئەم موحتاجى (147000000) سەد و چل و حەفت مىليون دۇلارنە، ل (12/4) كۆمبونا ئەنجومەنى وەزىران ئەف داتايە ھەمى خوزى داتاشۇ ھەبا دا ئەم شىبابىن وەكى بېژن مە بۇ ھەوۋە عەرز كىرەنە، مە ئەف پىرسىارە يا كرى كو ئايا مە ئىمكانىيات ھەنە؟ مادام ئەم سووتەمەنيا غاز نېنە لازم پارە ھەيە (147000000) سەد و چل و حەفت مىليون دۇلار بۇ ئەف تەئەمىن كەن؟ قىچا وەكى بېژن ئەف ھەمى ئەنجومەن وە جەنابى وەزىرى ژی حازرە ئەف ئەز بېژن مە لوپىر ژی ئەف گۆتى وە جارەكا دىترى وەكى ھون نوپنەرەيت خەلكىنە، يەنى دقەيت ئەم خو ژ گازندەيت خەلكى عاجز نەكەين حەقەكى سەر مە ئەف خەلكە ئەون ئوويت مە ئىناينە فارا لازم ئەم خزمەتا خەلكى بكەين ئو راستگۆ ژی بېن گەل فى خەلكى، كىشا مە ئەز بېژن مە ب رەقەم ديار كر سووتەمەنيە يان بودجا پىتقى بۇ كرىنا سووتەمەنيى، ھەروەسا كىشا ختوتادا تەبەن چەندىن شۆل لازم بېنە كرن چەندىن محەتات مە يىت ھەين ل سلىمانى و ھەفلېر و دھوك محەتات يىت خەلاس بوون ئەف بەرى چەند سالە يەنى ل سال (2013 و 2014) ھەتا نوکە ھىلېن پىتقى بۇ نەھاتىنە گرېدان ژ وانا ل سلىمانى محەتى بازىان (63000000) شىست و سى مىليون دۇلارەيت لى چۆين بەس ھەتا نوکە خەت بۇ نەھاتىنە، ل ناف ھەفلېر محەتى روناكىيە، محەتى نازادىيە، محەتى كەسنەزانە، ل زاخو محەتى تەكەبەرى ئەف چەندىن سالە، ئەف ژی ئەو كىشا ختوتا، كىشا سەرەكى يا كارەبى د تەولېلى دا نېنە ئو د نەفلى ژی دا نېنە، كىشا سەرەكى يا كارەبى و چارەسەرىيا كىشا كارەبى يا د سەكتەرى دابەشكرنى دا، دوو سىستەمىت ھەين داون بۇ تۆپ يان تۆپ بۇ داون يەنى ھەتا تو ل قاعىدى كۆنترۆل نەكەى ل سەرى ھەتا تو مىگاۋاتا زىدە بکەى ئەز بېژن فايدەيەكى وەسا نابىت، لەوما مە ئەفيا داخاز كرى ئو ب كىتابىت فەرمى ژی ئىك ھەوۋەكا راکرنا سەرىپچىيا ل سەرانسەرى ھەرىمى دەستپىكەت ئوھەيۋەكە يا دانای ئو ئەز بېژن ل دەزگەھىت راگەھاندنى ژی ھەوۋە ھەميا گو لى بوو جەنابى پارىزگارى سلىمانى يى ھەفلېر يى دھوك و ھەلەبجە ھەميا يى خو لى كرىە خودان ئو نوکە حەملەيەكا باش تىتە كرن و خەلك بخو يى فا سەرىپچىيا رادكەت، ھەروەسا رىژەيەكا كارەبى كو دۆرىت (500) مىگاۋاتىت كارەبى ئەفا بەردەوام ل سلىمانى ل ھەفلېر ل گەرميان ل دھوك ئو رەقەم ژی ئەز بېژن (160) ل سلىمانى تەقرىبەن (300) ل ھەفلېر (70) ل دھوك (25) ل گەرميان ئەف ژی سەبەبەكە و مە يىت كرىنە نووسراو، تنى بۇ حەفت جھا كارەبا بەردەوام دەمىنەت ئەو ژی كىشكن؟ خەستەخانەت حكومى، گرتىخانە، پىرۆژىت ئافى، مەتارات، خالىت سنوورى وەكى ئىبراھىم خەلىل و حاجى عومران، بانكا مەركەزى، جھى كارتىت نىشتىمانى، تنى ئەف حالەتە دەمىن ئەوويت دىترى لازم پارىزگارەيت مە گەل تىمىت مە يىت تەكنىكى ئەف كارەبى ھەر چ نەبىت وەرزى زىستانى ئەفا راکەت، ھەروەسا ئالىاتەك يىتە دانان بۇ ئەف قەرەيت كارەبى ل سرە ھاوولاتيان، چونكى يى بوويە رەقەمەك ترلېۋنەك و سەد و حەفت مىليار دىنار فى گافى قەرەيت وەزارەتا كارەبى يى ل دەف ھاوولاتيان گەل يىت حكومەتى، پالپىتى كرنا دانانا پىرۆژى پىقەرى زىرەك چونكى پىرۆژى پىقەرى زىرەك ئەز حەز كەم ھون

ژى ب قەنەواتىت خۇ پشتهفانیا مه ههمیا پیکفه ئەف پڕۆژەى بکەینه پڕۆژەیهکی نیشتمانی ئەم ههمی خۇ ئى بکەینه خودان، پڕۆژى دانانا پيشهري زيرەك کيشا کارهبي ئەو دى چارهسەر گەت ئو هەتا هەيڤا (8) ژى ئەف پڕۆژە يى مری بوو پشتی دەست بکاربوونا فى کابینی ل هەيڤا (8) ب جدیهت ئو ئەز ب خۇ سەرەرای شۆلى خۇ بوویمه رهئیس لیژنى ئەفی پڕۆژەى ژى نوکه (80000) پيشهه ئەفه ژ هەيڤا (8) وەرە مه يیت داناین، بهس نایا پڕۆی پيشهري زيرەك چیدبیت دەف گەلهکا يى دیار نهبيت چیهه؟ و دى چ گەت؟ و مەبهست ژى چیهه؟ ئیک ئەف پڕۆژى زيرەك ناهیلیت زیدەگافی ل سەر کارهبي بیتە کرن، چونکی ئەگەر زیدەگافی هاتبیتە کرن ژى د بۆردى کارهبي دا يى هاتییه کرن فیجا چ بۆ حەمامه چ بۆ سېلیتە، ئەم دى ئەفی پيشهري ب عەمودى فهکەین نه دناف مالئ دا وی وهختی ههمی مەزاختییت وی دى د ریکا پيشهري راجن ئەفه ئیک، ئەف پيشهري زيرەك ناهیلیت محاولییت گەرکا بسوژن، چونکی میتەري سەر محاولی ژى وهختی گەهشته (90،%95) دى ئیعازی دەته موشتەركى سەر محاولی لیئتشی پیگەت کو تەحدیدەکی بکەت ئەمپیری بیتە خارى، هەرودسا ناهیلیت زیدەگافی ل سەر خەتى نهقلی بیت ئو هەرودسا يى محەتى کارهبي ژى بیت، فایدی وی يى دیتري چ عەداد ناهیتە مالا بجیت بخینیت فیجا ئەگەر ب خەلەتى فه خاند ئەگەر وهکی بیژن شاشییهک تیدا چی بوو ئەو دوماییا هەيڤى کلیکهکە دىبیژییه کۆمپوتەرى دى پسولا ههمیا تەبع گەت ئەفه ئەوخەلەتى ژى نامینن، باشییا دی ئەوه تەحدیدا تیدا ئەم کهیفا خۇ نوکه گەلهک بهحسى جوژى شازده ئەمپیر سلیمانی یان فلان جهی ئەفه ئەم شین بکەینه دوو ئەمپیر، ئەم شین بکەینه شازده ئەمپیر، ئەم شین بکەینه پینجی ئەمپیر ئیعازە تو دى ب کهیفا خۇ دەيى، ئەم دى گەرکهکی دى بۆ خۇ دەستنیشان کهین مەسهلەن ئەم دى بیژین ئەفرۆ سیتی سى هزار مالیت تیدا ده میگاواتییت کارهبي بۆ دچن نوکه ئەم دى بیژین ده میگاواتییت کارهبي يى دبهت ئەفا ئیعازەکی دەيى نهکو يى فهگری بیت مەسهلەن چ مال ل چل ئەمپیرا زیدەتر نهبهت وی حالەتى ئەف سەعاته دى زیدە بهت ئەم دى دیسا ئەمپیری ئى بیچەك کیمتر لى کهین که غایەتا مه ل فى پڕۆژەى ئەوه ئەم (24) سەعاتا کارهبي د ناف شەبهکی پیلین یەعنى ژ بابەتى مۆلیدا هەتا حەدەکی ژى کیم فهکەین، لهوما ئەف پڕۆژە گەلهکی سەرکەتى، یا دووی ژى ئەف پيشهه ههمی دوو ئوپشینن ته دقیت (Prepaid) یان (Postpaid) دانىی، (Prepaid) کیشکە؟ ئەوی پاری خۇ موقەدیمه دانىی، (Postpaid) وهکی ئەف حالەتى نوکه يى تەبیعی ههمی پشکداریت مه ئەویت قیلا و سەري چیا و فلان و ئەو دینه (Prepaid) پاری خۇ دا دى کارەب هەبیت نهدا کارەب نابیت ئیزەن ئەفه ژى فایدەیهکی دەتری، (Postpaid) ئەوه ئەفا تەعریفا مه فى کافی ئەم کار پی دکەین، ئەفه ژى سى هەيڤا ئەگەر پشکدارى مه حەقى خۇ يى کارهبي نهدا کارەبا وی ناهیتە برین و کىبل بیتە ژى فهکرن دى کیم بیت چیدبیت پینج ئەمپیر بۆ بمینن سى ئەمپیر بۆ بمینن ئەو ژى بۆچی؟ چونکی گەلهک ژ مه ئەویت حازر چیدبیت مالیت مه ل جههکی دی بیت ل سلیمانیی، ل هەفلیر، ل هەلهبجه ته تشتیت د مجەمیدى دا هەى دسەلاجى دا هەى باشه مه کارەب ژ ته برى چیدبیت ئەو مەسرهفى ته کری ههمی چۆ، لهوما ئەم دى چەند ئەمپیرەکا هیلین کو بهس تنى سەلاجە ئو موجهمیده

يان رۇناھىيەكا بەسیت بۇ بمینیت ھەتا خودانى مالى موراجعا دائىرى بکەت پارى خۇ ئەدا کەت، يەنى ئەف پۈۋە ئەز شىم بىژمە تە پۈۋەھىيەكە كىشا کارەبى ب دروستى حەل کەت، يا ژفى ھەمى ژى فەرتر ئەوۋە کەرتى دابەشكرنى مە ئەفە يى داخاز كرى ژى ل ئەنجومەنى ل (12/4) ئەم سى پابلۇتا چىكەين ل ھەر پارىزگەھەكى نافبەينا پىنجى ھەتا سەد ھزارا كو بدەنەف کەرتى تايبەت تەوزىعى بتنى، چونكى كىشا مە يا د دابەشكرنى دا كىشا مە د فەگواستنى و تەوليدى دا نینە ئو رازى بوونا ئەنجومەنى ژى سەر ھاتىە كرن ئەم حەز كەين ھون ژى وەك پەرلەمانتارىن كوردستانى پشتەفانیا فى بکەن، شەش ھەيفا ئەم موراقبە ئەفى پابلۇتى بکەين ئايا نەجاحتا وى چ بوو؟ فايدي وى چ بوو؟ خوسارەتيا وى چ بوو؟ ئو ئەم دى دىراسە كەين ئەگەر ئەم سەرکەتى بووين چونكى مە تەقريبەن (1574000) ملیونەك و پىنج سەد و حەفتى و چار ھەزار موشتەركىت ھەين بلانى ئەم وەكى بىژن سەد و پىنجى ھزارا دوو سەد ھزارا ئەم ەمەلىي ل سەر بکەين، بەرپىزان گەلەكا بەحسى لۇستىت کارەبى كر تەبعەن لۇستىت کارەبى مە نەگۆتن نین، لۇستىت کارەبى ھندەك ژوان رىنمايىت مە بخۇنە ئەم بووينە سەبەب كو مە لۇستى چىكەين ھندەك ژى فەنینه تەكنىكالىن نان تەكنىكالىن، ئەوئت فەنى نافبەرا (8) ھەتا (12) ل عالەمى ھەمى ئەفە يى ھەى، باشترين دەولەت سەر ەردى كۆريايە يى گەھاندىيە (6.8)، بەس تو حساب بکە (12، 13) ئەفە تەكنىكالە يىت دىترى ئەون ئەوئت ب سەرپىچى پىك ھاتىە چىكرن فىجا چ دكان بيت، چ بىرا ئافى لى دا بيت، چ خانى بيت ئو کارەبا برى، بەس ئىك ژ شروتىت مە ھەتا تو بکەيە پشكدارى خۇ دىبىژى تاپۇيا خۇ بىنە تاپۇ نینە دابىژنى مە نەتىلان ئەفە ل (11/14) ب سوپاسانەفە مە ب رازى بوونا ئەنجومەنى و چار وەزارەتت مەنى وەزارەتا داد، وەزەرەتا كشتوكال، وەزارەتا سامانىت سروشتى موافقە ھاتە كرن ئو ماوھىەك مە يى بۇ دانای ھەتا (1/2) لازم ئەف پشكدارە بىن پىشەرا گریدەن ئەگەر نە دى ئىجرائات گەل ھىنە كرن، تەبعەن ئەف پرسىيارە مە ژ جەنابى وەزىرى شارەوانى كر ئو كشتوكال ژى چەند زىدەگافى سەر مولكى وە ھەنە؟ باوەر بکە ھندەك رەقەم گۆتن يەنى دىف حساباتا تەقريبەن (13%) بەس بۇ وان ژى يى دچىت، لەوما ئەگەر ئەم بىژىن (12%) يىت تەكنىكالىن (13%) ئەون ئەوئت رىنمايا رى نەدانە مە ژ نىكا ئەمىت شولى سەردكەين يىت دىترى تەقريبەن دوازە سىزدەيەك دمىن ئەوژى پۈۋى پىشەرى زىرەك چارەسەريا وى ژى دى ھىتە كرن...

بەرپىز ھىمەن احمد حمە صالح/ چىگرى سەرۆكى پەرلەمان:

كاك كەمال ئەگەر تۆزىك چرى كەيتەوۋە، چونكە وەختمان زۆر زۆر كەمە.

بەرپىز كمال محمد صالح/ وەزىرى کارەبا:

بلى، بەرپىزان وەزارەتا کارەبى پۈۋىت وى ھەمى ئەون ئەوئت بودجە پىتقىن بەرى نوکە ھەتا (2014) پىنج بودجە ل بەر دەستى وەزارەتا کارەبى ھەبوون، بودجا ئاسايى بوو، داھاتى کارەبى بوو، گەشەپىدانا کارەبى بوو، پتۈدۆلار بوو، بودجا وەبەرھىنانا وەزارەتى بوو نوکە ژفا تنى بودجا ئاسايى يا مايى ئەو ژى نىشەك داھاتى کارەبى (8%) تەبعەن ب ئەفى بودجا بەردەست ئەف کارە ناهىتە كرن، بەرپىزان ئەو محەتت

مه گوتین ل کیرینه دا هندەك نەبیژن وەلاهی تەولید هەمی یا ل دەهۆك، هەفلیر، سلیمانیه، نەخیر (1179) میگاواتی کارەبی یی ل دەهۆك، (2829) میگاوات یی ل هەفلیر، (2729) میگاوات زی یی ل سلیمانیه هەین، ئەف جەدوولی دیتری ئەفە یی ل هەیفە (11) (2969) میگاواتی کارەبی مه تنی حەفت سەعات و یازدە دەقە کارەبا هاتبوو برین ئو هەتا یازدە هەیفی سەرو بیست و ئیک سەعات کارەب مه ییت داینە خەلکی، ئایا بوژی پستی یازدە هەیفی ئەف ریژە کیم بوو؟ ئەف سەعاتە ژ بیست و ئیکا هاتیە یازدە سەعات؟ مەعنا وی خواستا زیدە بووی، خواست ژ کیفە تییت؟ ژهاوولاتی تییت، یەعنی سەرفیات سەر کارەبی ییت زیدە بووی، ل فا هەشت روژی دیتری مه (3203) میگاواتی کارەبی یی بەرهم ئینای مه یی شیایی یازدە سەعات و سیزدە دەقا کارەبی مەدەل بەدینە هەریمی ئو پاریزگا پاریزگا زی ئەگەر پیتیتی ئەم دبیژن دەهۆك دوازده سەعات و پینجی و چار دەقا بوون، هەولیر دە سەعات چل و دوو دەقە بوون، گەرمیان شەش سەعات و شازدە دەقە بوون ئو سلیمانیه چارده سەعات و چەنددەقەیهك بوون، ئەفە بوچی میگاواتی زیدە بووی سەعاتی کیم بووی؟ چونکی خواست سەر کارەبی یی زیدەتر لی هاتی، لقی جەدوولی دی دیسان مه یی دیار کری کو ل هەیفانە ئەف سألە چەند بووینە و چەند ژمەتاتی مه بەرهمەینانا مه چەند ژ مەتاتی حکومەتی هاتینە؟ تەقربەن (499) میگاوات ئەو بوون دوکان، دەرەندیخان، (51) میگاواتی تەسلوچە گەل خەبات، ییت دیتری ییت مۆستەسمەرا بوون ئەفە ییت هاتین ئەو میگاوات زی مه دیار کرن کانی مه داینە کی، لقی جەدوولی دیسان ئەو میگاوات ب سەعات هەر پارێگایەکی ریژا خو ییت هەین گەرمیان (4.7) هەتا نوکە (4.9) یا وەرگرتی یەعنی ریژا خو بدرستی و هندەك زیدەتر، سلیمانی (28.8) (30.2) یا وەرگرتی ریژا خو ئو هەولیر (42) یە (41.9) یا وەرگرتی، دەهۆك (24/5) (23%) یا وەرگرتی، یەعنی دەهۆك بتنی ریژا یی کیتر بوویە ئەو زی ژبەر ئەو خەتی کو تیته ئەنجامدان نوکە ئەم تەووقە دکەین هەتا بیست و پینجی هەیفی تەمام بیت و دەهۆك زی ریژا خو وەرگریت، بەس ئەفە جواب بو ئەوان ئەویتی کو دبیژن پارێزگەهەك زیدەتر ژ پارێگەها دی ددەت، هەروەسا هەتا مه فی رەقەمی ب درستی زی نەهیتە گۆتن ل سەعرا مۆلیدی دا دیار دبیتن سەعرا مۆلیدی ل دەهۆك (9500) بووینە ل سلیمانیه (8000 هەتا 8250) بووینە ل هەولیر (8000 هەتا 8500) بوویە ئو ل گەرمیان (5000 هەتا 5500) بوویە ئەو بخو رەقەمی تو چ دانیی ل جەهکی دی دیار بیت کو ئەو رەقەمی تیته گۆتن چیدبیت وەکی بیژن موبالغە تیدا هەبیت، بەریزان هەو بەحسی داہاتی کر تەبەن داہاتی مه ب گەلەك رەقەم و شکلا هاتە گۆتن ئەفە هەتا (11/1) مه (472.004.000.000) چار سەد و حەفتی و دوو ملیار پۆینت چار مه یی وەرگرتی نە چل و پینجە نە ئەوی دیتریه، داہاتی مه یی جۆراوچۆر زی (3.1) یەعنی هەتا (11/1) مه (475.005.000.000) چار سەد و حەفتی و پینج ملیار پۆینت پینج مه ییت وەرگرتین ئەو رەقەمی کو دبیژن ئەف پارە تنی سەك بووینە پارێ کاش بووینە (13%) ئەفی پارە سەك بوویە ئەون ئەویتی دەوائیر پارە ب سەکی ددەن هەروەسا یی مایی زی (83%) پارێ کاش مه یی وەرگرتی، موقارەنا ئەفا رەقەما گەل یی پار ل (2018) (289.000.000.000) دوو

سەد و ھەشتى نۆ مىليار بوون فى كافي بوويه (475.000.000.000) چار سەد و ھەفتى و پىنج مىليار، بەرپزان ئەف پارە ئەوئ ماى ل كىرپپە؟ ئەو قەردىت مە ل كىرپپە و چەندە؟ قەردى تىرلپونەك و سەد و ھەفت مىليار قەردىت كارەپپە (788.000.000.000) ھەفت سەد و ھەشتى و ھەشت مىليار پىت ھاوولاتيان، تەبەن ھاوولاتيان وەكى ئەز بىژم تجارپپە، پىشەسازپپە، مالانە ئەفە ھەمى ئو (319.000.000.000) سى سەد و نۆزدە مىليار زى ئەوہ پى حكومەتى، ئايا ئەف قەردە پتر ل كىرپپە؟ ل دھوكن؟ ل ھەفلپن؟ ل سلپمانپپە؟ (40%) پى ل ھەفلپر، (38.9%) پى سلپمانپپە، (18.5%) پى ل دھوك، (2.6%) پى ل گەرميان، بەرپزان كەرتى كارەبى نە كەرتەكە كو ب فا ئەسعارا فايدەپەكى تپدا، چونكى بلوكى ئپكى كو ژ ئپك كىلووات ھەتا ھەزار كىلوواتا (79%) ژ قىمەتا كىلوواتپپە، يەنى ھاوولاتى ئەگەر (100%) پارى خۆ ل بەر دەرى مالى بدەت (21%) دەت (79%) دەما حكومەتپپە بۆ بلوكى دووپى (47%) ھاوولاتى دەت ئو بۆ بلوكى سىپى (16%)، ھەرەسا ئەو ئارەبا تپتە تەوزپن كرن ئايا ئەفە ھەمى بۆ مالاً دچپت؟ بۆ معاملا دچپت؟ بۆ كى جھا دچپت؟ (61.1%) بۆ مالاً دچپت، (5.4%) بۆ تىجارى دچپت، (24.7%) بۆ پىشەسازى، (2%) بۆ كشتوكال، (5.8%) بۆ مىرى دچپت، وەلاھى داتا ھەر ئەفەنە ئەز بىژم، سوپاس.

بەرپز ھپمن احمد حمە صالح/ جپگرى سەرۆكى پەرلەمان:

سوپاس، بەرپزان زۆر زۆر سوپاس بۆ بەرپز وەزىرى كارەبا دەست خۆشى لپئەكەپن، بەرپزان ئپمە لە دەستەى سەرۆكاپەتى پپمان باشە لەبەر ئەوہى ئەم بابەتە بابەتەكى ھەستيارە و گرپنگى بە ژيانى تپكرى ھاوولاتيانى خەلكى كوردستان ھەپە وە سەرجم پەرلەمانتارانى بەرپزپپە پپووستە وردەكارى ئەم راپۆرتەى بەرپز جەنابى وەزىر ئاگادار بن، بۆ ئەوہى بتوانپن بەدواداچوونى بۆ بكەپن، بۆپە ئپمە وەكو دەستەى سەرۆكاپەتى داواى لپئەكەپن بە رپكارى پەپرەوى ئەو راپۆرتە لە رپگەى ئەنجومەنى وەزىران بۆ پەرلەمانى كوردستان بنپرى تا ئاراستەى لپژنەى تاپبەتمەندى بكەپت، ھەر پەرلەمانتارپكە بەرپزپپە دواتر ھەتا داواشى لپدەكەپن بەپپى كاتەكانى خۆتان لپژنەش بپت لە كۆبوونەوہىكى لپژنە بەشدار بپت بۆ روونكردنەوہى ئەو راپۆرتەى كە ھەپەتى وە ئەو كات ھەر بەرپزپك ھەر پەرلەمانتارپك ھەر پرسیارپى ھەپە بە رپكارى پەپرەوى ئەتوانى لە كۆبوونەوہى لپژنە ئاراستەى بەرپزى بكات پان دواتر بە رپكارە پەپرەوى لە رپى ئەنجومەنى وەزىرانەوہ پرسیارەكانى بپنى داواتان لپدەكەپن لە كاتى خۆپانا وەلامى ئەو پرسیارانەش بدەنەوہ، بەرپزان ئپمە لەبەر ئەوہى دانپشتنەكەمان درپژە ئەكپشى لەبەر ئەوہى گفتوگۆ لەسەر راپۆرتى ھاوبەش ھەپە وە نرپكەى پانزە شانزە پەرلەمانتارى بەرپزپپە ناوپان نووسپبوو داواى ئەو روونكردنەوانەى بەرپز وەزىرى كارەبا، ئپمە داواى لپئەكەپن ئەو راپۆرتەمان بۆ بنپرى وە لە دەرفەتپكى گونجاوېشدا بەشدارى لە كۆبوونەوہى لپژنەى تاپبەتمەندپشدا بكات، بۆپە داواى لپبووردن لە تپكرى ئەو پەرلەمانتارە بەرپزانە دەكەپن كە ناتوانپن وەرپگرپن، دانپشتنەكە ھەلدەگرپن بۆ ماوہى نپو سەعات داواى دەست بپدەكەپنەوہ بە گفتوگۆ كردن لەسەر ئەو بركانەى كە ماون.

پاش پشوو

بەرپز هیمن احمد حمە صالح / جیگری سەرۆکی پەرلەمان:

دانیشتنەکەمان بەردەوامە، دانیشتنی ژمارە (9) ی ئاسایی وەرزی دوو می خولی یە کەمی سالی یە کەمی خولی پینجەمی هەلبژاردنی پەرلەمانی کوردستان، ئیستاش دەست بە جی بەجی کردنی بەرنامە ی کار ئەکەین، ئەویش بریتییە لە خستەرۆوی راپۆرتی هاوبەشی هەرسێ لیژنە ی تایبەمە ندى، بۆ یە داوا لە لیژنە ی تابەتمەند ئەکەین بێنە شوینی خۆیان، فەرموو کاک ریبوار نوقته ی نیرامی.

بەرپز ریبوار عبدالرحیم عبدالله:

بەرپز سەرۆکی پەرلەمان.

بەپێی ماددە ی (54) لە پەپەرە ی ناوخۆ ی پەرلەمان کاتێ گفتوگۆ ئەکرێ لە سەر هەر برگە یە ک پێویستە داوی ئەو گفتوگۆ کان تەواو بێ، ئیمەش ناومان نوو سرا بۆ ئەو ی قسە بکەین لە سەر گرفتی کارە با، بەداخەو رینگە نەدرا و برگە کە کۆتایی پێ هات، حەزمان لێ بوو ئیمەش قسە بکەین، لە بەر ئەو ی ئیمەش زانیاریمان لە سەر ئەو بابەتە هەیه، ئەمانویست بۆچوونی خۆمان بخرە روو.

بەرپز هیمن احمد حمە صالح / جیگری سەرۆکی پەرلەمان:

سوپاس، گفتوگۆ ی پێویست کرا، پێشمان وتن لە بەر ئەهمیەتی ئەو بابەتە، ئیمە لەگەڵ بەرپز وەزیریش وا ریکەوتین، دە قی ئەو راپۆرتە ی خویند یەو وەردە کاری زیاد کراوە، لە ریی ئەنجو مەمی وەزیرانەو بۆ پەرلەمانی کوردستانی بنیڕی، ئیمەش ئاراستە ی لیژنە ی تایبەتمەندی ئەکەین، بۆ هەموو پەر لەمانتاران ی بەرپزیش کراوە، بۆ ئەو ی زانیاری زیاتریان لە بەر دەست بێ، هەر پرسیار و بەدوادا چوونیکیش هەبێ بەپێی پەپەرە ی ئەتوانن بیکەن، بەرپزان بەپێی حوکمی ماددە ی (87) برگە ی یە کەم و دوو م بۆ خویندنەو ی دوو م ی پێشنیازە یاسای ریکلامی بازارگانی لەلایەن لیژنە ی تایبەتمەند ئەسلی ئەو پێشنیازە یاسایە خویندرا یەو کە لەلایەن ریزە ی یاسایی ئەندامانی پەر لەمانی کوردستان پێشکەش کرا بوو، دواتر لەلایەن لیژنە ی تایبەتەو راپۆرتی هاوبەش خویندرا یەو، بۆ یە بەپێی برگە ی یە کەم و دوو م لە ماددە ی (87) ئەبێ بریار بدەین وەکو پەرلەمان کامیان بکریتە بنەما بۆ گفتوگۆ کردن، بۆ یە دە قی ئەسلی ئەو پێشنیازە یاسایە یە کەمجار ئەخەینە دەنگدان ئایا ئەو بکریتە بنەمای گفتوگۆ یان نا، چەند کەس لەگەڵ ئەو یە دەقە ئەسلیە کە ی پێشنیازی یاسای ریکلامی بازارگانی بکریتە بنەمای گفتوگۆ؟ (2) کەس، چەند کەس لەگەڵ ئەو یە راپۆرتی هاوبەشی هەرسێ لیژنە ی تایبەتمەند بکریتە بنەمای گفتوگۆ؟ (56) کەس

لەگە ئە، ئەوە ئەکریتە ب نەما بۆ گەتو گو کردن، ئیستا داوا لە لیژنەى تاپ بەت ئە کەین دە ست بە
خویندەنەوى مادده بە ماددهى راپۆرتى ھاوبەشيان بکەن، فەرموو لە ناوونیشانەوه دەست پى بکەين.

بەرئێز سەلما فاتح توفیق:

بەرئێز سەرۆکی پەرلەمان.

ناوونیشانى پيشنيازه ياساگه:

ريکخستنى ريکلامى بازرگانى لە ھەرئىمى کوردستان-عيراق.

بەرئێز ھێمن احمد حمە صالح/ جیگری سەرۆکی پەرلەمان:

كى قسهى ھەيە؟ فەرموو دکتۆر.

بەرئێز د.اسماعیل علی طە:

بەرئێز سەرۆکی پەرلەمان.

زمانى فەرئىمى ياساى يان کورد يە يان عەرەبىيە، ريکلامى ھەردووکانينە، ئە گەر ببیتە کوردی ببیتە
بانگەشە باشترە، ئەفە ئینگلیزیە جەپ وى پەیفەکە کوردی بیت ببیتە بانگەشە.

بەرئێز ھێمن احمد حمە صالح/ جیگری سەرۆکی پەرلەمان:

فەرموو لیژنەى تايبەتمەند ئەگەر سەرنجیگتان ھەيە.

بەرئێز بزار خالد عبدالله:

بەرئێز سەرۆکی پەرلەمان.

دەستەواژەى ريکلام لە ياساى زمانە فەرئىيەکان ھاتووہ لە ماددهى (17).

بەرئێز ھێمن احمد حمە صالح/ جیگری سەرۆکی پەرلەمان:

كى تر ھەيە، فەرموو كاك رۆميو.

بەرئێز رۆميو حزران نيسان:

بەرئێز سەرۆکی پەرلەمان.

پيم وايە ناوونیشانەگە بەو شیوەیە بى، پيشنيازى ياساى ريکلامى بازرگانى لە ھەرئىمى کوردستان-عيراق،
چونكى وتت ياساى ريکلام، ھەم ريکخستەنەوه ھەم تەنزیم کردنە.

بەرئێز ھێمن احمد حمە صالح/ جیگری سەرۆکی پەرلەمان:

فەرموو ماددهى يەگەم.

بەرئێز سەلما فاتح توفیق:

بەرئێز سەرۆکی پەرلەمان.

ماددەى يەكەم:

زاراۋەكان:

مەبەست لەو زاراۋانە لەم ياسايە ھاتوۋە ماناكانيان لە بەرامبەريان نووسراۋە:

- 1 ھەرئيم - ھەرئيمي كوردستان-عيراق
- 2- حكومت - حكومەتى ھەرئيمي كوردستان-عيراق
- 3- ۋەزىر- ۋەزىرى رۇشنىرى و لاوانى حكومەتى ھەرئيمي كوردستان-عيراق
- 4- ۋەزارەت - ۋەزارەتى رۇشنىرى و لاوانى حكومەتى ھەرئيمي كوردستان-عيراق
- 5- ئامرازەكانى ميديا- تەلفىزىۋن، رادىۋو، تۈر ، ماپەرە ئەلىكترونىيەكان و رۇژنامە و گۇفار و ئەوانى تر.
- 6- ئامرازەكانى پەيوەندى كەردن [ھىلەكانى تەلەفۇن، تۆرە كۆمەلەپەتتەكان و ئامرازەكاتى تىرى پەيوەندى كەردن ئەگرىتەۋە.

7- يەكەى كارگىرى- پارىژگا، قەزا، ناحىيە.

8- رىكلامى بازگانى [خزمەتگوزارىيەكە لە رىي بەكارھىنانى ئامرازەكانى ميدياۋە و ئامرازى پەيوەندى كەردن و ھەر شىۋاۋىك لە شىۋاۋەكانى راگەيانەن بە ئامانجى رەۋاجدان بە كالا يان خزمەتگوزارى يان بەرھەم بۇ مەبەستى ھاندانى بەكاربەر بۇ كرىنى يان بەكارھىنانى.

9- داخۋازىكارى رىكلام [كەسىكى سىروشتى يان مەعنىۋەيە كە داۋاكارى رىكلام ئەكات بۇ مەبەستى بەرز كەردنەۋەى ئاستى فرۇشتى بەرھەمەكانى.

10- بەرھەمەپىنى رىكلام [كە سىك يان كۆمپانىيا يەك رىكلام بەرھەم ئەھىنى بەپى داۋاى داخۋازىكارى رىكلام ئەبى بۇ مەبەستى بلاۋكەردنەۋەى جەماۋەرى.

11- بلاۋكەردەۋەى رىكلام- كە سىكى سىروشتى يان مەعنىۋەيە كە رىكلام بلاۋ ئەكا تەۋە، بۇ ئەۋ بلاۋ كەردنەۋەيەش پەنا ئەبات بۇ ئامرازى ميديا يان پەيوەندى كەردن.

12- ھۆيەكانى گۋاستنەۋە- تەۋاۋى ھۆيەكانى گۋاستنەۋەى زەمىنى و ئاسمانى ئەگرىتەۋە.

13- كالا، بەرھەمىكە بكىشرىت يان بپيوريت بە مەرجى قەدەغە كراۋ نەبى.

14- دىۋاربەند- ئەۋ دىۋارەيە كە رىكلامى پى ھەلدەۋاسرى.

بەرئىز ھىمەن احمد حمە صالح/ جىگىرى سەرۋكى پەرلەمان:

سوپاس، كى قسەى ھەيە؟ فەرموو كاك رىبوار نوقتەى نىزامى.

بەرئىز رىبوار عبدالرحيم عبدالله:

بەرئىز سەرۋكى پەرلەمان.

لەبەر ئەۋەى ماددەى يەكەم (14) برگە لە خۇ ئەگرى، رەنگە بۇ ئەۋەى گىتوگۇ يەكى بەنا بىكەين لە سەر برگە بە برگە پىم باشە برگە بە برگە بخرىتە گىتوگۇ نەك كۆى ماددەكە.

بەرئىز ھىمەن احمد حمە صالح/ جىگىرى سەرۋكى پەرلەمان:

سوپاس، بەلەم لە دەستەى سەرۆكايەتى بە مشاوەر لەگەڵ سەرۆكايەتى فراكسيۆنەكان، وامان پى باش بوو ماددە بە ماددە بخرىتە گفتوگو، ئەو كەسانەى ئەيانەوى قسە بكەن (كاك محى الدين، كاك اسماعيل، كاك ابو بەكر، شادى خان، كاك ارشد، كاك ئامانج، خەديجە خان، دكتور زىدان، كاك صباح، كاك رىبوار، گوليزار خان، دكتورە گەلاويز، كاك عوسمان، كاك هاورى، كاك كاروان)، فەرموو كاك كاروان.

بەريز كاروان عبدالرحمن عبدالله:

بەريز سەرۆكى پەرلەمان.

لەسەر ماددەى يەكەم و برگەى (3،4،6،14) تىبينيم هە يە، لە (3) باس لەو ئەكرى وەزىر، وەزىرى رۆشنىرى و لاوانى حكومەتى هەريمى كوردستانى عىراق، پىم وابە ئەبى وەزىرى شارەوانيش ئىزافە بكرى بەو پىيەى بەريزيان تايبەتمە نەن بەو پرسە، لە (4) وەزارەت - وەزارەتى رۆشنىرى و لاوانى حكومەتى هەريمى كوردستان- عىراق، دابريزىتەو بەو وەزىرەت- وەزارەتى رۆشنىرى و لاوانى حكومەتى هەريمى كوردستان- عىراق زائىدەن وەزىرى شارەوانى گەشت و گوزار، چونكە پەيوەستە بە هەردووکیان، برگەى شە شەم، ئامرازە كانى پەيوەندى كردن □ هیلەكانى تە لەفون، تۆرە كۆمەلایەتییەكان و ئامرازە كاتى ترى پەيوەندى كردن ئەگریتەو، لە بەشى دووهمى تۆرە كۆمەلایەتییەكان و ئامرازەكانى دیکە، ئەم دیکەیه یان ئەبى لە یاسایەكى تر تەعریف كرابى، هیوادارم لیژنەى یاسایى روون كردنەو لە سەر بدات، یان ئەبى پىشتر تەعریف كرابى، چونكە ئامرازى بزوين و كەى پىوەیه، واتە ناسینراو، لە (14) - دیواربەند- ئەو دیواربەیه كە رىكلامى پى هەلئەواسرى، ئەپرسەم دیوار بەند ئەو دیواربەیه رىكلامى پى هەلئەواسرى؟ ئىستا شىوازەكانى رىكلام كردن پىشكەوتوون تەنیا بە دیوارەو هەلئەواسرى، میكانیزمى ترىش هەیه بۆ رىكلام كردن، ئایا ئەو تەنیا شەرعییەت دانە بۆ ئەو رىكلام بە دیوارەو هەلئەواسرى، یان چۆن موعالە جەى ئەو ئەكەن، سوپاس.

بەريز هیمن احمد حمە صالح/ جیگری سەرۆكى پەرلەمان:

فەرموو دكتور سەباح.

بەريز صباح محمود محمد:

بەريز سەرۆكى پەرلەمان.

یە كەى كارگىرى نوو سراوہ پاريز گا و قەزا و ناحیە، عیلا قە بە شارەداربەو هە یە، ئەبى بلى شارەداربەكانى پاريزگا و قەزا و ناحیە، سوپاس.

بەريز هیمن احمد حمە صالح/ جیگری سەرۆكى پەرلەمان:

فەرموو كاك ئەبو بەكر.

بەريز ابو بكر عمر عبدالله:

بەريز سەرۆكى پەرلەمان.

پيشنيار نه كهه برهه يهك زياد بركري بۇ دروست كردنى لىژنه يهك به ناوى ليژنهى ورد بينى يان ريپييدانيان مؤلته، بۇ ئەوئەى ئەو مەرجهانى له ماددهى دووى ئەو ياسايە ھاتووه ريكلامە كه بيگريتهووه كه له ئەسلى پيشنيازي ياساكه بهريووبهرايهتبيهك دروست ئەبى، بۇ ئەوئەى دوواتر مادده يهكى ترى بۇ ئيزافە بكهين.

بهريز هيمن احمد حمه صالح/ جيگري سهروكى بهرلهمان:

فهرموو خهديجه خان.

بهريز خديجه عمر طه:

بهريز سهروكى بهرلهمان.

تبيينه يهكم هه يه زياتر پهيوه ندى هه يه به ريكخستننى ياساكه، ئە گهر سهيرى بكهين ئەبينين تۆزى تيكلەئى هه يه، بۇ ئەوئەى ئەو ياسايە مەفهوم تر بى ئەتوانين ئەو ياسايە بكهينه چەند به شيك، به چوار بەش، بەشى يهكهه ببيته پينا سهى زاراووه كان و مەرجهكان، ئينجا ماددهى يه كهه پينا سهى زاراووه كان و ماددهى دووهم بكريته مەرجهكان، بەشى دووهم ببيته ريگا پينه دراوهكان كه ماددهى سييهه له خو ئەگرى كه چەند برههشى هه يه، به شى سييهه سزاكان بى، ئەويش ماددهى چوارهم و چەند برهه يهك، به شى چوارهم هوكمهكانى كۆتايى ئەبى كه ئەويش ماددهى شەش و ههوت و ههشت له خو ئەگرى، بهو شيوازه روون تر ئەبى، له برههى نۆيهه كه باسى داخازى كارى ريكلام ئەكات ئەلى كهسيكه يان دامه زاراوويهك كه داواكارى ريكلامى بازرگانى، ليژه وشهى بازرگانى زياد بكهين، وشهى ناساندنيش زياد بكهين، چونكه ئەو كهسهى ريكلام ئەكات مەبهستى ئەوهيه بهرههه مى خوئى بناسيني ئينجا فرۆشتنى زياد بكات، ئەو وشهش زياد بكرى، سوپاس.

بهريز هيمن احمد حمه صالح/ جيگري سهروكى بهرلهمان:

فهرموو كاك هاورى.

بهريز هاورى بناء محمد:

بهريز سهروكى بهرلهمان.

پيشنيار ئەكهه برهه يهك زياد بكرى له ماددهى يهكهه بۇ ريكخستننهوئەى سپۆنسهه كردن، كۆمه لانيك له كوردستان به داخهوه له تۆره كۆمه لايهتبيهكان دياردهيهك بووه به باو كه ريكلام كردن بۇ كالوو شمەكى بى ئەندازه خراب به پيئه لدانى ناراست سهرنجى خهلكى رانه كيشى، كه چى له كاتى داواكردنى ئۆنلاين و گهيشتنى ئەو شمەكه كه كرياترهكان وهريئه گرن بهو شيوازه نييه، ئەوهه گرفتتيكه نامازهى پى نهكراوه، دهيان گرفت و كيشهى كۆمه لايهتى لى ئەكهوئەتووه، ئەبينى چەند كۆمپانيا يهكى ناوخويى و دهرهكى بالانسى بزنس كارت و ماستهه كارتانه ئەفرۆشن، له ژير ناوئيشانى پهيجى ساخته و ئينستاگرامى ساخته، رهنگه زۆر بهمان روو بهرووى ئەوا نه بينه تهوه، پيشنيار ئەكهه برهه يهك زياد بكرى نا ماژهى پى بكات ئەو

كەسانەى ئەو ماستەر كارت و بزنس كارتە ناوخۆىي و دەرەكپانە بەكار دېنن ديارى بىرى بە چ مەبە ستىك ئەيكرن و بەكارى دېنن.

بەرىز ھېمن احمد حمە صالح/ جىگرى سەرۆكى پەرلەمان:

سوپاس، فەرموو كاك محى الدين.

بەرىز محى الدين حسن يوسف:

بەرىز سەرۆكى پەرلەمان.

پېم وايە لە ماددەى يەكەم (3، 4) ئەركى رېكخستنى رېكلامى بازىرگانى پەيوەندىدارە بە وەزارەتېك زياد، بەتايبەتى وەزارەتى شارەوانى و گەشت و گوزار و وەزارەتى گەياندنېش، چونكە تۆرە كۆمەلەتايەتە كە و تۆرە كۆمەلەتايەتى پەيوەندى، پېم وايە ئەبى ئەو دەرشتى بۇ بىرىتەو، ھەم وەزارەتى شارەوانى و ھەم وەزارەتى گواستەو و گەياندنېش تېدا بە شدارن، سەبارەت بە برگەى دوانزە ھۆيەكانى گواستەو و دىواربە ند ئەوانە بىرىنە دواى برگەى (5، 6)ن، چونكە ئامرازى مېدىا و ئامرازى پەيوەندى كردن و ھۆيەكانى گواستەو لە دواى يەكترى بېن، نەك وەكو پېناسە كردنى داخوازى كارى رېكلام و ئەوانە، ھەر لە برگەى (12) ھۆيەكانى گواستەو، پېم وايە بىرىتە ئامرازەكانى گواستەو، دووبارە كرايتەو، تەواوى ھۆيەكانى گواستەو، ھۆيەكانى گواستەو يەئنى ئەسباب، بەلام ئەمرازەكان ئەكات وەسائىلى گواستەو، سوپاس.

بەرىز ھېمن احمد حمە صالح/ جىگرى سەرۆكى پەرلەمان:

فەرموو كاك بەھمەن.

بەرىز بەھمەن كاك عبدالله:

بەرىز سەرۆكى پەرلەمان.

سەرەراى پىشتىگرىم بۇ كاك سەباح، ئەم ياسايە شتىكى گەورەى نوقسانە، ئەويش ئامازە بە زمانى رەسمى رېكلام نەكراو كە پېم وايە خەلكى كوردستان چاوەروانىيان لەو پىرۆزە ياسايە ئەو زمانى كوردى زىندوو بىرىتەو، چەندىن بەرنامە كراو، خەلكى رۆژانە گلەبى ئەو ئەكات لە زۆربەى كاق و رېكلامەكان زمانى كوردى بۆتە زمانىكى لاوەكى و ھىچ كەسى ھەست ناكات لە كوردستانە، تەنا نەت لە چىشتخانە و كافىكان ھەموو زمانەكان بەكارھاتوو جگە لە زمانى كوردى، بۆيە بە ماددەيەكى تايبەت ئىلزام بىرى رېكلام ئەبى بە زمانى كوردى بى، لەو ياسايە باسى زمان نەكراو، داواكارم ئىزافە بىرى، دوو، لە مەسەلەى رېكلام كردن ماق گشتى چىبە لەو پىرۆزە يە ھەر چەند لە ماددەى دوو لە فەقەرەى (12) باس كراو كە ئەبى ئامرازەكانى مېدىا رېكلامى ھۆشيارى نىشتىمانى بۇ ژىنگەو.....

بەرىز ھېمن احمد حمە صالح/ جىگرى سەرۆكى پەرلەمان:

كاك بەھمەن ئەگەر لەسەر ئەو ماددەيە تىكايە.

بەرىز بەھمەن كاك عبدالله:

..... لەسەر ماددەکانی تر نییە، داواکارم ئەو بەکریتە ماددەپەکی سەرەکی لە حیاتی ئەو بەرگەپە کە لە ماددە دوو بەکریتە ماددەپەکی سەرەکی کە ئیلزامی دەزگاکانی راگەیانندن بکری بۆ ھۆشیاری نیشتمانی ریکلام بکەن، بۆ داواکاری دەزگایەکی دیاری کراو بە تاپبەتی وەکو پاراستنی سامانی نیشتمانی ئاو و کاربە کە لە ھەموو ولاتان تیشیەکان لە کاتە گرنگەکان ریکلام ئەکەن.

بەرپز ھێمن احمد حمە صالح / جیگری سەرۆکی پەرلەمان:

فەرموو شادی خان.

بەرپز شادی نوزاد وەھاب:

بەرپز سەرۆکی پەرلەمان.

دوو خالە ھەپە، یەكەم پشنگیری لە كاك كاروان و دكتور محی الدین ئەكەم، پیم وایە ئەم یاسایە پەپوھندی بە زیاتر لە وەزارەتیك ھەپە، پپووستە ھەموو وەزارەتەکان ئامازەیان پپ بکری، خالی تر، لە (14) لە پپناسە دیوار بەند ئەو دیوارەپە ریکلامی پپ ھەلەدەواسری، بەو پپپە یاسا ئەپپ زور قەتعی بپ و روون کردنەوھ تەواوی ھەپپ یان رەش یان سپی، بپپە پیم وایە ئەو خالە کورتی ھەپە و دار شتنەوھ ئەپپ بەو شپوھە بپ، چونکە لە کاتی ریکلام کردن تەنیا ئەو دیواربەندانەپ بەکاردی تەعریف نەکراوھ کە چپ دیواربەندیك بەکاردی، بپپە ئەپپ بەو شپوھ بپ (ئەو دیوارەپە ریکلامی پپدا ھەلەئەواسری لە مولکی گشتی یان تاپبەت)، چونکە مولکە تاپبەتەکانیش بپ پپدا ھەلەواسینی ریکلام بەکار ئەھپنری و ھپچ زەریبە یەك بپ حکومەت ناگەرپتەوھ، کاتی مولکی تاپبەت بەکاردی بپ ریکلام پپووستە بە ریککاری ئەو یاسایە تپپەر بپپ.

بەرپز ھێمن احمد حمە صالح / جیگری سەرۆکی پەرلەمان:

فەرموو لیژنەپ تاپبەتەمەند.

بەرپز رزگار عیسی سوار:

بەرپز سەرۆکی پەرلەمان.

سەبارەت بە پپشنیاریەکان وتیان ماددەپەك زیاد بکری، ئیمە لە ماددەپە یەك دەستمان پپ کردووھ و ھپشتان نەگەپشتینە ماددەپە دووھ، ئینجا لە ماددەپە دووھ ھەر پپشنیاریك ھەپپ.....

بەرپز ھێمن احمد حمە صالح / جیگری سەرۆکی پەرلەمان:

ئەوھمان جواب داپەوھ، كاك ئەر شەد فەرموو.

بەرپز ارشد حسین محمد:

بەرپز سەرۆکی پەرلەمان.

پپشنیاری ئەكەم بەرگەپ (5، 6) بەکرپتە یەك بەرگە و بەو شپوھەپ بپ (ئامرازەکانی پەپوھ ندی کردن و راگەیانندن برپتیە لە تەلفون و رادیو و رۆژنامە و گوشار و چاپەمەنی و ئینتەرنیپ و ھپلەکانی تەلەفون و تۆرەکوھلەتەپەکان و ئامرازەکانی دیکەپ گەپا نندن)، بەرگەپ ھە شتیش بەو شپوھەپ (ریکلایمی بازار گانی خزمەتگوزاری بەرامبەرە لە رپپپ بەکارھپنانی ئامرازەکانی راگەپا نندن و پەپوھ ندی کردن بە مەبەستی

رەواجدان بە كالا يان خزمەتگوزار يېكەك بۇ ھاندانى بەكار بەر بۇ كرىنى، بېرگەى نۆپەم (داخوازىكارى رېكلام كەسىكى سىروشتى يان مەئەنەوىيە كە داواكارى رېكلام ئەكات بۇ مەبەستى بەرزكرد نەوۋە و ئاستى فرۆشتن بىكرىتە ناساندن و فرۆشتنى بەرھەمەكان)، بېرگەى (13، 14) لاپرى، سوپاس.

بەرىز ھېمەن احمد حمە صالح / جىگىرى سەرۆكى پەرلەمان:

سوپاس، فەرموو دىكتور زىدان.

بەرىز زىدان رشيد خان اودل:

بەرىز سەرۆكى پەرلەمان.

لە خالى (4، 3) ھاوکارم كاك كاروان لەگەل ئەو مۆتەقىم كە وەزارەتى شارەوانى وەزىرى شارەوانى ئىزافە بىكرى، لە خالى (7) لەگەل بەرىز دىكتور صەباح و تى بىكرىتە دوو بېرگە (ا، ب)، بېرگەى يە كەم يە كە كارگىرىيەكان، پارىزگا، قەزا، ناحىيە، بېرگەى (ب) شارەوانى □ شارەوانى قەزايەكان، پارىزگا، قەزا، ناحىيە بى، لە خالى تر لەگەل كاك بەھەمن ھاوۋام كە بە زامانى كوردى دابىرى، بەلام پىم واپە لە زامانى كوردى لە ماددەى دووھم لە مەرجەكان زىاد بىكرى كە رېكلام بە كوردى بى.

بەرىز ھېمەن احمد حمە صالح / جىگىرى سەرۆكى پەرلەمان:

لىژنە تايبەتمەندە ھەر ئەندامىكى پەرلەمان كە پىشنىار ئەكات و پىشنىارى سى كە سى ھە يە وەرىبىگرن و تۆمارى بىكەن، ئىستا داوا لە بەرىز وەزىرى تايبەتمەند ئە كەين ئە گەر راي حكومەت لەو بارەو لە سەر وەزارەتەكان بىخەنە روو دوۋايى ئەو بەرىزانەى ماونەتەو.

بەرىز محمد سعید علی / وەزىرى رۆشنىرى ولاوان:

بەرىز سەرۆكى پەرلەمان.

سەرنجم لەسەر كۆى پرۆژەكە ھەيە، ئە گەر بىكرى ئەو پرۆژە بەو شىۋە مۇناقشە شە ئەكرى بېرگە بە بېرگە ئەمپۇ بىكرى، بەلام ئەوۋە دواچار بىنېردى بۇ لىژنەكان خۇيان و خەلكى خەبىر لەو بوارە بانگ بىكرى بۇ رىكخستەنەو، چونكە لە روۋى زما نەوانى و ئەدەبىيەو نوقسانى زۆرى ھە يە، سەرەپراى ئەوۋە لە وەزارەت (12) خالمان ھەيە وەكو خالى سەرەكى كە پىۋىستە جىگەيان بىكرىتەو لەو پرۆژەيە، بەراى ئىمە بەر لەوۋە تەنزىم كرايە ئەبوو وەزارەتى داد بە شىۋەيەكى ياسايى ئەو پرۆژە يە تەنزىم بىكات يان بە شدار بووان لە تەنزىم كىردنى، سوپاس.

بەرىز ھېمەن احمد حمە صالح / جىگىرى سەرۆكى پەرلەمان:

فەرموو لىژنەى تايبەتمەند.

بەرىز لقمان حمد حاجى:

بەرىز سەرۆكى پەرلەمان.

بېگومان پرۆزه ياساى رېكلامى بازىرگانى يەككىچە لەو پرۆژانەى زۆر ترين گىفتو گۆى لە سەر كراوه، لە رۆژى (11-12) وركشوپىكى لە ھۆتېلى ھەولئىرى نۆدەولتەتى بۆ كرا، نوپەنەرى وەزارەتى رۆشنىرى و شارەوانى و گوا ستەنەو و گەيا نەن و بازىر گانى پې شووتەر لەلا يەن دە ستەى سەرۆكايەتى پەرلەما نەو بە واژوو بەرپو بەرى گشتى ديوانى پەر لەمان بانگ كرا بوون، شارەزايان لە بوارى ياساى بانگ كران، نوپەنەرى سەندىكاي رۆژنامەنووسانى كوردستان و مامۆ ستايانى زانكۆ و سەرجمى (48) شارەزا لە بوارى رېكلامى بازىرگانى بەشداريان كروو، بۆ يە تە سەور ئە كەم ئەو پېشنيارە ياسايە، جگە لەو ھى جارېكى تر ليژنە تايبەتمەندەكانى ليژنەى رۆشنىرى و شارەوانى و بەرپز وەزىرى بازىر گانى كۆبوو نەو ھەمان لە گەل كروو، سەرنج و تېبىنە يەكانيان وەر گىراو، بۆ يە زۆر ترين پېدا چوونەو كراو بە بەر چا و گرتنى سەرنج و تېبىنەكانى بەرپز وەزىرى رۆشنىرىش ئەتوانين لە راپۆرتى دوو ھى ليژنەى ھاوبەش كاتى ئەپنو و سېنەو لەبەر چاوى بگىرن.

بەرپز ھېمن احمد حمە صالح/ جېگىرى سەرۆكى پەرلەمان:
فەرموو ليژنەى ياساى روون كرنەو.

بەرپز بزار خالد عبدالله:
بەرپز سەرۆكى پەرلەمان.

دوو روون كرنەو ھەيە، يەك سەبارەت بە نووسىنى يان تەقسيم كرنى ئەو پرۆزەيە، ئەو پرۆزە يە خۆى لە خۆى لە (8) ماددە پېكھاتوو، بەش ئەوكات جوانە لە رووى شكلى و سياغەو لە ناو پېشنيارە ياسا يان لە ناو ياسا ھەبى، جا عەدەدىكى زۆرى ماددەكان لە خۆ بگىرى، (8) ماددە يە، (4، 5) ماددەش حوكم خيتام يە، نابى بنووسين بەشى يەكەم ماددەى يەكەم، بەشى دوو ھى ماددەى دوو ھى، ھەر جوان نيە لە رووى شكليەو، سەبارەت بە زمانى فەرمى لە پرۆزەيە، ھىچ فەراغىكى قانونيمان نەبوو كە ئىشارەت پى بەدين، ياسايەك ھەيە لە كوردستان ژ مارە (6) ى سالى (2014) ياساى زمانە فەرمى يەكان لە ھەرپى كوردستان، ماددەى (17) بەو شپو يە، (بېويستە ھەموو جۆرە رېكلام و بانگەشە و ناگادارى كار و بازىرگانى لە ھەرپى كوردستان بە زمانى كوردى بى و ئەكرى لەگەلى زمانى تر بەكاربىت)، كەوايە ئەم ياسايە تايبەتە بە زمانە فەرمى يەكان خۆ باسى رېكلام ئەكات، كە باسى رېكلام ئەكات ئەلى زمانى كوردىيە، ئەكرى غەبرى زمانىش بى، سوپاس.

بەرپز ھېمن احمد حمە صالح/ جېگىرى سەرۆكى پەرلەمان:
فەرموو دكتور رېبوار پاشان دكتورە فالو وەكو وەزىرى ھەرپم.

بەرپز رېبوار عبدالرحيم عبدالله:
بەرپز سەرۆكى پەرلەمان.

سەبارەت بە برپگەي (8، 9، 10، 11) قسەم ھەيە، ئەو قسانەم بەشیکي لەسەر راست کردنەووی زاراوھەکان بۆ ئەووی مانا زانستیەگەي ھەبێ، بەشیکیشی دارپشتەي تازە بە ئیزارفاتەووە کردووومە، سەبارەت بە موستەلەحی ریکلام، خۆی موستەلەحە، ھەموو موستەلەحیک پێویستیەگەي پێ بدرین لە ئەدەبیات و زانستی بازرگانی و ئیقتیسادی موستەلەحی ریکلام بە نەشات ھاتوو، نەك بە خزمەتگوزاری، ئەووی لێرە ھاتوووە ئا ماژەي بەووە کردوووە کە ریکلام خزمەتگوزارییەن کەچی لە ئەدەبیاتی زانستە ئابوورییەکان وا ھاتوووە کە نە شاتی تیجاری ئیعلامیەن، بۆ ئەووی دارپشتنی تازەم کردوووە بۆ برپگەي (8) (ریکلامی بازرگانی بریتییە لە چالاکییەکی بازرگانی میدیایی بۆ رەواجدان بە کالاً و شتوومەك و بەرھەم یان خزمەتگوزارییەکان بەکاریدئ بە مەبەستی ھاندانی بەکاربەر بۆ کرین و بەکارھینانی)، سەبارەت بە برپگەي نۆیەم بەو شیوہی خواروووە دامرشتوووە (خوایاری ریکلام بریتییە لە کەسی سروشتی یان کە سی مەعنەوی کە داوای ریکلام کردن بۆ کالاً کەي یان بەرھەم و خزمەتگوزارییەکانی ئەکات بە مەبەستی رەواج پیدان بەرز کردنەووی ئاستی فرۆشتن، سەبارەت بە برپگەي دەیەم پێم وایە بەرھەمھینەری ریکلام ئەبێ کەسایەتیەکی مەعنەوی بێ، واتە ئەبێ دامەزراوہ یەك یان کۆمپانیایەك بێ، ناکرێ بەرھەمھینەری ریکلام کەسی بێ، بەلام خوایاری ریکلام ئەکرێ کەسی بێ، بۆیە وشەي کەسیک ئەبێ لابری، چونکە ھەلە یە، کە سی ناتوانی بەرھەمھینەری ریکلام بێ، ئەبێ کۆمپانیایا یان دامەزراوہیەك بێن، سەبارەت بە برپگەي (11) لە بری ئەووی ئا ماژە بە ئامرازی ھاتوو چۆ بکات نوو سراوہ ھۆیەکانی ھاتووچۆ، لە ئەساسدا ئامرازە، لەبەر ئەووی ھۆیەگانە، بۆیە پێشنیار ئە کەم و شەي ئامرازەکان لە بری ھۆیەکان جیگیر بکری، سوپاس.

بەرپز ھێمن احمد حمە صالح/ جیگیری سەرۆکی پەرلەمان:

فەرموو دکتۆرە فالاً.

بەرپز د. فالاً فرید ابراھیم/ وەزیری ھەرپم بۆ کاروباری پەرلەمان:

بەرپز سەرۆکی پەرلەمان.

ئەووی ئەیخە مە روو تەنیا لە رووی یاسایەوہیە، ھیوادرام لێژنەي یاسایی بە ھەندی وەرگرن، لە کاتی دەنگدان لەسەری ئەو مۆلاھەزانە وەرگرن، ماددەي یە کەم زاراوھەکان، بۆ دیباچە کەي عادە تەن بەو شیوہیە دانەرپزری بۆ مەبەستەکانی ئەو یاسایە مەبەست لەم دەستەواژە و زاراوانەي خواروووە ماناکانی بەرامبەرینانە، باس زۆر لە وەزیر و وەزارەت کرا، عادەتەن لە یاسا و سیاغە ئە گەر زیاتر لە وەزارەتیک تییدا بە شدار بوو مو شەریع خۆی ئەپارپزری لە ناوھینانی وەزارەت، ناوی حکو مەت ئەھینئ و ئەلی حکو مەت، حکو مەتی ھەرپمی کوردستان، بەلام لە ئەحکامی خیتامی عادەت مو شەریع زیاتر لە وەزارەتییکی ھەبوو لەو ناو ئەحکامی خیتامی ئەلی پێویستە لە سەر وەزارە تەکانی رۆ شنبیری و شارەوانی و گوا ستنەووە و گەیا نندن و ناوخوا بە ھەماھەنگی تەعلیمات دەرکەن بۆ ئاسان جی بەجی کردنی ئەو یاسایە، بۆیە لە رووی سیاغەي یاسایەووە پێویستە و شەي وەزیر و موستەلەحی وەزارەت ھەردووکی ھەرلگیرئ لە بەر ئەووی ئەو کارە پەيوەستە بە ئیشی زیاتر لە وەزارەتیک، تەبەعنەن دوای وەرگتنی رەزامەندی گفتوگۆ کردنەم لە گەل وەزیری

تایبەتمەند کە وەزیری رۆشنیری خۆی لێرە نامادەبە، خالی حەوتەم، یە کە ی کارگیری کە پارێزگا و قەزا و ناحیە، بەرگە حەوتەمیش پێویستە هەلگیرئ، چونکە تەناقوز دروست ئەبئ لە نێوانی ئەو یاسایانە ی پێشتر هەبە و حوکمیان کردبە لە کوردستان و لەو یاسایە ی نێستا دەرئەچین لە (64) دەو ی سایەکی تایبەت لە عێراق دەرئەچئ تەنزیمی بابەتی ئیعلام ئەکات و ئیعلانات هەمووی ئەداتە شارەوانیەکان، لە هەر شارێک و قەزار و ناحیە یەک شارەوانی بەرپرسە لە ئیعلان، داھاتی شی بۆ وەزارە تی شارەوانیە و لەویش تەرخان ئەکرئ تەو، ئینجا دەوای سائی (63) لە هەریمی کوردستان دوو بریاری ئەنجوو مەنی وەزیران دەرئەچئ، بریارێک ژمارە (18) لە (2016) کە رێکی خستوو ئیعلانات چۆنە و رسووماتی چۆنە و چۆن خەرج ئەکرئ تەو، بریاری ژمارە (162) ی (2017) دەر چوو دەو بارە ئەنجوو مەنی وەزیران رێکی خستۆتەو و هەردوو بریارە کەش لە وە قائیمی کوردستان بلاو کراو تەو، بۆ یە پێویستە خالی (7) هەلگیرئ، خالی هەشتەم رێکلامی بازرگانی تەعریف کردوو، لێرە عینوانە کە ئەلئ رێکخستنی رێکلامی بازرگانی، یەعنی رێکلامی بازرگانی بە شیوہیەکی عام وەرگرتوو، هەم رێکلامی میدیایی، هەم رێکلام لە رینگا و بان و لەوح و سکین و شاشەکان، کە دووبابەتی جیایە، رێکلام لە میدیا بابەتی کە زۆربە ی ولاتان بە تایبەت رێکیان خستوو، رێکلامی رینگا و بانیش بە یاسایەکی تر رێکخراو، لە عینوانە کە هەردوو جۆری کۆکردۆتەو، کە هاتۆتە سەر تەعریف ئەلئ رێکلامی بازرگانی خزمەتگوزارییە کە لە رینگە ی بەکارھینانی ئامرازە کانی میدیا و ئامرازە پەبوەندی و هەر شیوازیک لە ئیوازە کانی راگەیانندن، دەوایی لە خالی (12) باس لە هۆ یەکانی گواستنەو ئەکات و ئەلئ تەواوی هۆ یەکانی گواستنەو ی زەمینی و ئاوی و ئاسمانی، دەوایی دیتە خالی (14) باس لە دیوار بە ندی ئەکات ئەو دیوارە یە کە رێکلامی پئ هەلئەوا سارئ، بۆ یە پێویستە تەعریفی رێکلامی بازرگانی رێکخراو تەو بەو شیوہی ئئ ستانئە یخە مەروو بۆ بەرێزان لیژ نە ی سایئ (رێکلامی بازرگانی خزمەتگوزارییە کە لە رینگە ی بەکارھینانی ئامرازە کانی میدیا و ئامرازە کانی پەبوەندی و ئامرازە کانی راگەیانندن و هۆ یەکانی گواستنەو ی زەمینی و ئاوی و ئاسمانی و لە رینگە ی لەوحە و سکری و هی تر، پێویستە هیتر دابنارئ بۆ ئەو ی قەتعی نەبئ ئەوانە ی ئەیزمیرن، چونکە ئەزانن لە تەتەوردایە ئەو بابەتانە، بۆ یە بە ئامانجی رەواجدان بە کالائی خزمەتگوزاری یان بەرھەمھینان بۆ مەبەستی هاندانی بەکار بەر بۆ کرینی یان بەکارھینانی، کەوا یە بەرگە ی (12، 14) هەلئەگیرئ، لە بەرگە ی (8) کە تەعریفی رێکلامی بازرگانیە جینگە ی ئەکرئ تەو، سوپاس.

بەرێز هیمن احمد حمە صالح/ جینگری سەرۆکی پەرلەمان:

سوپاس، فەرموو دکتۆر اسماعیل.

بەرێز اسماعیل علی طە:

بەرێز سەرۆکی پەرلەمان.

ئاخفانتى مە پىشتى ھەمى ھاتن بەلكى جەي خۇ نەكات، بەس ئەز پىشتىگىريا كاك ئەبو بەكر دكەم، مادد يەكى بىتە زىدە كرن بۇ دەستە، جەھەتتىكى تايبەت بۇ دانا مۇلەتى بۇ فان كۆمپاندىا كى دى مۇلەتى داتە فان كو كۆمپانىيەت رىكلام كرنى، نوقتى دى ھاتىە تەوزىح كرن.

بەرپىز ھېمەن احمد حمە صالح/ جىگىرى سەرۋىكى پەرلەمان:

فەرمو گولزار خان.

بەرپىز گلىزار رشيد حاجى:

بەرپىز سەرۋىكى پەرلەمان.

مىنىش ھاورام لەگەل دكتورە قالما، بەس ھەندى تىيىنم ھەيە، ھەموو ياسايەك ئا مانجىكى ھە يە، ھەر چەندە لەو پىشنىيازى ياسايە ئامانجەكە نەھاتتە، ئەويش ھىچ خەلەلى قانوونى تىدا نىە، بەس ئامانج لىرە ئەووە يە ديار كرنى مەسئولەيەتى مونتيجه، لە حالەتى موخالەفەتى ياسايى تەحدىد ئەكرى مەسئولەتى مونتيج ئەويش لە ئامرازەكانى راگەياندنە، لىرە ئامرازى رەگەياندن بە رەئى من شىوازەكانى تەحدىد ناكرى چونكە لە تەورى گە شە كرنە، من بەو شكلە پىنا سەم كردووە (ھەموو بلاوكەرەووە يەك بە ھەر شىوازىك لە شىوازەكانى راگەياندن كە زانىارى دەر بارە كالا يان خزمەتگوزارى بۇ مەبەستى ھاندانى بەركار بەر بۇ كرىنى يان بەكار ھىنانى)، لە فە قەرەى (7) پىشتىگىرى قسەكانى دكتور صەباح ئە كەم ، ئەو ياسايە پەيوە ستە بە شارەوانى، لە خالى نۆيەم، خزمەتگوزارى پىناسە نەكرايە ئەبوایە ديوار بەند، خزمەتگوزارى ئەبوایە پىناسە كرايە.

بەرپىز ھېمەن احمد حمە صالح/ جىگىرى سەرۋىكى پەرلەمان:

فەرمو لىژنەى ياسايى روون كرنەووە.

بەرپىز بۇزار خالد عبدالله:

بەرپىز سەرۋىكى پەرلەمان.

حەز ئەكەم ئامازە بە شىتەك بەكەم، ئەوۋە راپۇرتى لىژنەى تايبەتمەند لەبەر دەستى ھەموومانە، ھەندى جار ئەو حالەتە تىكرار يىش ئەبى، ئەندامى پەرلەمان ئەندامە لەو لىژنە و ئىمزا شى كردووە، لىرە ھەندى تەرحى نوئ ھەيە، نازانم كە كاتى كۆبوونەوۋە بەشدار بوو لە كۆبوونەوۋە يان نا؟ بە ئىمزاى ئەو ئەندام پەرلەمانە يە يان نا؟ يان كەسى تر لە جىياتى ئىمزاى كردووە؟ يان ئە گەر شتى پىيە بۇ لە ناو كۆبوو نەوۋە ھاو بەش، لەسەر قسەكانى بەرپىز وەزىرى ھەرىم، راستە ياسا ھە يە لە سالى (64)، بەلام ئىمە دەستمان كراوۋە يە لە پەرلەمانى كوردستان و ئەندامى پەرلەمان پىشنىارى نوئ دىن، يەكى لەو پىويستى و سىفاتانە ئەبى لە گەل تەتەور و پىشكەوتنى كۆمەلگا بگونجى، ئىشارەتى پىدەدەين لە سالى (64) ياسا دەر كەوتوۋە، ئايا لە سالى (64) تەتەوراتى ئەوكات و ئىستا وە كو يە كە؟ تەبىئەيە ياسايەكى نوئ بۇ كوردستان دەر بچى بەپىي ئەو پىشكەوتنەى ئىستا لە كوردستان ھەيە.

بەرپىز ھېمەن احمد حمە صالح/ جىگىرى سەرۋىكى پەرلەمان:

سوپاس، فەرموو بەدریە خان.

بەرپۆز بەدریە اسماعیل محمود:

بەرپۆز سەرۆکی پەرلەمان.

سەبارەت بە ماددەى یەكەم بڕگەى شەشەم و هەشتمە پیم وایە ئەو دەستەواژەى بەگۆردری و بکری بە پیناسە و زاراوەکان، پاشان بڕگەى یەكەم سەربەخۆى بۆ دابنرین لە بڕگەى شەشەم پێویستە ئیشارەت بە مۆبایل بەدری بە هۆى فراوانى بەکارهینانى پێویستە بە جیا ناوی بهینرئ، لە بڕگەى هەشتم پێویستە بوتری پرۆسەى یەكەم خزمەتگوزارییە، سوپاس.

بەرپۆز هیمن احمد حمە صالح/ جیگری سەرۆکی پەرلەمان:

فەرموو كاك عوسمان.

بەرپۆز عثمان کریم سوارە:

بەرپۆز سەرۆکی پەرلەمان.

وێرای رەخنە لە جەلسەى پیشوو کە بابەتیکمان نامادە کردیوو بەداخەووە مەجالتان نەدا.....

بەرپۆز هیمن احمد حمە صالح/ جیگری سەرۆکی پەرلەمان:

ژ بابەتیک بوو؟

بەرپۆز عثمان کریم سوارە:

ئەو هەمەسەلەى کارەبا.

بەرپۆز هیمن احمد حمە صالح/ جیگری سەرۆکی پەرلەمان:

چۆن یەعنى؟

بەرپۆز عثمان کریم سوارە:

بە حوکمی ئەو هەمەسەلەى مائەم لە دووکانە و لە بەنداوى دووکان تیکەلاوى باشترمان هەیه و بابەتى زۆرباشمان نامادە کردیوو، بەلام نەتوانرا.....

بەرپۆز هیمن احمد حمە صالح/ جیگری سەرۆکی پەرلەمان:

برۆسەر خالى پەپرەوى تکایە.

بەرپۆز عثمان کریم سوارە:

..... بە نەیسبەتى بڕگەى چوار دە دیوار بەند ئەو دیوارەى ریکلامى پێهەلدەواسرئ، ئیشارەت بە شتى بەدری باشە، پێویستە خانووى هاوولاتى بە رەزامەندى خاوەنەکەى بئ، زۆر جار هەبوو لە کاتى بانگشە شە بەیانى هەتساو هەسەر ئەکات دیوارى خانووەکەى بانگشەیه، ئەو حالەتە لەبەر چا و بگریئ.

بەرپۆز هیمن احمد حمە صالح/ جیگری سەرۆکی پەرلەمان:

فەرموو دکتۆرە گەلاوێژ.

بەرپۆز گەلاوێژ عبید عثمان:

بەرئىز سەرۆكى پەرلەمان.

قسەكانەم كرا، سوپاس.

بەرئىز ھېمەن احمد حمە صالح/ جېڭرى سەرۆكى پەرلەمان:

فەرموو كاك رزگار.

بەرئىز رزگار عيسى سوار:

بەرئىز سەرۆكى پەرلەمان.

لەو پېشنىيازە ياسايە باس لە دامەزراندنى ھىچ دەستەيەك نەكراوہ بۆ پېدانى مۆلەت بۆ رېكلام كردن، لە ماددەى دوو ئىشارەت پېدراوہ پېويستە ھەموو رېكلامىك مۆلەتى لايەنى پەيوەندىدار ھەبېت بۆ بلاو كرد نەوہى رېكلام، كەوا يە ھەموو وەزارەتەكان بەپرسن بە بابەتەى پەيوەندى بەو وەزارەتەوہ ھەيە مۆلەت بەدانن بۆ دانانى رېكلام كردن.

بەرئىز ھېمەن احمد حمە صالح/ جېڭرى سەرۆكى پەرلەمان:

فەرموو كاك ھىكەت.

بەرئىز ھىكەت محمد عبو زىد:

بەرئىز سەرۆكى پەرلەمان.

لە ماددەى يەك ڤىت ڤى بىرگە يەك بېت زىاد كرن، لە رېكلام بېتى لائىنى دىتە نڤىسىن، خەلكى مە ب شىوازىت ئىنگلىزى دنڤىسىت، داخازىت دكەم وەكى لائىنى دىتە نڤىسىن وە كو كورد يەكى رە سەن بىتە نڤىسىن، پشگىرى لە كاك بەھەمەن و دكتور صەباح دكەم، سوپاس.

بەرئىز ھېمەن احمد حمە صالح/ جېڭرى سەرۆكى پەرلەمان:

فەرموو كاك محسن.

بەرئىز محسن حسين مصطفى:

بەرئىز سەرۆكى پەرلەمان.

كاك عوسمان ئىشارەتى بەوہ دا خانووى ھاوولائىيان دەستىشان بىكرى، ئەوہ رېكلامى بازارگانىيە، بانگە شە ناگرىتەوہ، تەنيا بازارگانىيە.

بەرئىز ھېمەن احمد حمە صالح/ جېڭرى سەرۆكى پەرلەمان:

فەرموو كاك عبدالستار.

بەرئىز عبدالستار مجيد ھادر:

بەرئىز سەرۆكى پەرلەمان.

سەبارەت بەو ناو و ناوئىشانە و پېناسە و ھەندى و و شە، ئەو لىژنەى ياسايىيە ھە يە بۆ دار شتتەوہى ئەو پەرۆزە ياسايانەى دىتە بەردەستىيان يان ھەر لىژنە يەكى تر، دواتر سىاغەى ئەكرى بۆ ئەوہى چىتر ئەو پەرلەمانە كە ئەركى گرنگە بە ووشە سازى و تەر جوومە كردنى ووشەى ئىنگلىزى بۆ كوردى يان كوردى بۆ ئىنگلىزى خەرىك نەبى، ھەست ئەكەم جارى واپە گلەبى ئەكەين خەلك قسە لە سەر ئەو پەرلەمانە ئەكات،

جاری وایه ئه‌بینه هۆ مار خه‌لك قسه‌مان له سهر بکات، هه‌ست ئه‌که‌ین (5، 6) موداخه له هه‌یه سه‌بارت به‌وه‌ی ئه‌و وشه ئه‌وه نه‌بی و ئه‌وه بی، پیم وایه لیژنه‌یه‌کی موخته‌س په‌یدا بکری کاتی پرۆژه یا سا‌گه‌لا ئه‌ ئه‌کری ئه‌و که‌سانه له رووی زمانیه‌وه چاکی بکه‌ن و سیاغه‌ی جوانی کوردی بۆ بکه‌ن ناومان لی نه‌نری و بلین په‌رله‌مانتار کاری وشه‌گۆرینه.....

به‌ریز هیمن احمد حه‌مه صالح/ جیگری سه‌رۆکی په‌رله‌مان:

تکایه له‌سه‌ر ئه‌و ماده‌یه.

به‌ریز عبدالستار مجید قادر:

..... له‌سه‌ر ئه‌و ماده‌یه، با ئه‌وه نیته به‌رچا و په‌رله‌مان خه‌ریکی وشه‌گۆرینه، سوپاس.

به‌ریز هیمن احمد حه‌مه صالح/ جیگری سه‌رۆکی په‌رله‌مان:

فه‌رموو لیژنه‌ی موخته‌س.

به‌ریز سه‌لما فاتح توفیق:

به‌ریز سه‌رۆکی په‌رله‌مان.

ئه‌زانین بلا و کرد نه‌وه‌ی ری کلام و گرنه‌ی یدان به‌ ری کلام له کورد ستان و دوز یا له ری گه‌ئ م یدیا و راگه‌یاننده‌کانه‌وه ئه‌بی، له سه‌ره‌تای دارشته‌وه یه‌کیکم له‌وانه‌ی واژوووم کردوو، له لیژنه‌ی تایبه‌تمه‌ندیش هاتۆ ته‌لای ئی مه، پیمان وا یه چاودیری کردنی ده‌زگا‌کانی راگه‌یا نندن به‌ شیوازی گشتی کاری وه‌زاره‌تی رۆشنیری و لاوا نه، بۆ چاره‌سه‌ر کردنی ئه‌و ری‌کلاما نه‌ی سه‌ر دیواره‌به‌نده‌کان و شه‌قامه‌کانه‌ وه‌زاره‌تی شه‌ره‌وانی له ناو ئه‌و پرۆژه یاسایه له ماده‌ی شه‌شه‌م ئه‌بن بۆ ده‌رکردنی ری‌نماییه‌کان، بۆ مۆله‌ت دان به‌ هه‌ر به‌ره‌مه‌یک بۆ ری‌کلام بزانی مۆله‌تی هه‌یه یان نا وه‌زاره‌تی پیشه‌سازی به‌ ناو وه‌کو لایه‌نیکی سه‌ره‌کی مافی هه‌یه له ده‌رکردنی ری‌نماییه‌کان و سه‌رجه‌م ئه‌و وه‌زاره‌تانه‌ش به‌ره‌مه‌کانیان ری‌کلامی هه‌یه، به‌گشتی ری‌کلام له‌به‌ر ئه‌وه‌ی راسته‌وخۆ په‌یوه‌ندی به‌ ده‌زگا‌کانی راگه‌یاننده‌وه هه‌یه باسی وه‌زاره‌تی رۆشنیری و لاوان کراوه، سوپاس.

به‌ریز هیمن احمد حه‌مه صالح/ جیگری سه‌رۆکی په‌رله‌مان:

لیژنه‌ی تایبه‌تمه‌نده‌کان ئه‌کید ئه‌که‌ینه‌وه هه‌ر ئه‌ ندامیک پێشنیاریکی کردوو و پشته‌گیری سی هاورپی تری له‌گه‌ل بووه تۆماری بکه‌ن، دواتر به‌پیی ئه‌و هه‌مواره‌ی کردمان له دارشته‌وه‌یه‌کی نوێ ئه‌توانن دارشته‌وه‌ی نوێ بکه‌نه‌وه بۆ سه‌رجه‌میان، ئه‌چینه سه‌ر ماده‌ی دووهم.

به‌ریز سه‌لما فاتح توفیق:

به‌ریز سه‌رۆکی په‌رله‌مان.

ماده‌ی دووهم:

مه‌رجه‌گشتیه‌کان.

مه‌رجه‌گشتیه‌کان بۆ به‌ره‌مه‌ینانی ری‌کلام و بلا و کردنه‌وه‌ی ری‌کلام:

- 1- پېويسته هه موو ريكلاميك مؤلته تي لايه ني په يوه نديداري هه بي پيش بلاو كردنه وه ي ريكلام.
- 2- نه بي ريكلام راستگو يانه و روون و رهوان بي.
- 3- له كاتي به كارهي ناني زانباري نه نجامه كاني توپرينه وه نه بي سرچاوه گونجاوه كان په يوه ست بكرين.
- 4- جگه لهو حالته تانه ي له ياسا ديارى كراون ريكلام له سهر هويه كاني گواسته وه نه نجام ئه درى به رزمه ندى خاوه نه كه ي يان نوپينه رى خاوه ني هويه كاني گواسته وه.
- 5- يه كه ي كارگيرى و پالپشت به ياسا و ريذمايى حكو مته به له بهر چاو گرتنى هويه كاني سه لامه تي هاتوو چو سه لامى پيداويستيه ستاندارده كاني بلاو كردنه وه ي هويه كاني گواسته وه دابين نه كهن.
- 6- بلاو كردنه وه و دانانى ريكلام له شويى گشتى ريگه ي پي ئه درى به مهرجى رزمه ندى يه كه ي كارگيرى.
- 7- يه كه ي كارگيرى پالپشت به ياسا نه بي سه لامه تي پيداويستى ستانداردى بلاو كردنه وه ي ريكلام له شويى نه گشتى و تايبه تمه نده كان ده ستنيشان بكهن.
- 8- نه بي يه كه ي كارگيرى پالشت به ياسا و ريذماييه كان له (50%) له داهاتي به ده ست هاتوو له دانانى ريكلام له شويى نه گشتى بو مه به ستى باشر كردنى خزمه ت گوزارى گشتى به كار به ينى.
- 9- ماوه ي مؤلته تي بلاو كردنه وه و دانانى ريكلام ته نيا يه ك سال نه بي و نه كرى نوئى بكرينه وه.
- 10- ماوه ي مؤلته تي ريكلامه كاتيه كان نه بي به ريذمايى يه كه ي كارگيرى بي.
- 11- راده ي تيشكى روو ناكى سهر شا شه كاني ريكلامى ئه ليكترؤنى سهر شه قامه كان له روژدا له (5000) لوكو سلؤمس مه تر دوو جا زياتر نه بي و له شه وانيش له (2000) لوكو سلؤمس مه تر دوو جا زياتر بيت.
- 12- نه بي نه مرزه كاني ميديا ريكلامى هوشيارى نيشتيمانى و زينگه يى و هاتو چو بي به رامبه ر بلاو بكتاته وه.

بهريز هيمن احمد حمه صالح/ جيگرى سهروكى په رله مان:

كى قسه ي هه يه؟ ئيستا ده ست بهرز بكه نه وه دواى ئه وه هيج ناويك ئيزافه ناكري تكايه، (كاك ديارى، به در يه خان، كاك اسماعيل، شادى خان، كاك نه بو به كر، نه شنا خان، شنو خان، كاك كاروان، رو پاك خان، كاك رزگار، كاك به همهن، كاك ريښوار، كاك سه روان، سه وسهن خان، كاك دكتور صه باح، كاك وه يسى، ليزا خان، دكتور محى الدين، كاك موسليم، كاك به ليى)، بو نه و مادده يه پيمان باشه وه زيرانى تايبه تمه ند ره ئى خو يان بخه نه روو دواتر ئيوه.

بهريز محمد سعيد على:

بهريز سهروكى په رله مان.

له مادده ي دوو به باشى نه زانين:

1- نه و كالو مه وادانه ي هاورده كراون نه بي رزمه ندى كواليتى كونترولى هه بي ئينجا ريكلامى بو بكرى.

2- نابى ريكلام بو مشروبا ت و جگه ره و توتن و نيرگه له بكرى.

3- پيش پيشاندانى ريكلام نه بي ناگادارى هه بي بو نه وه ي ريكلام له بهرنامه كه جيا بكتاته وه.

بهريز هيمن احمد حمه صالح/ جيگرى سهروكى په رله مان:

فەرموو وەزىرى ھەرىم بۇ كاروبارى پەرلەمان.

بەرىز د.قالا فرید ابراهيم/ وەزىرى ھەرىم بۇ كاروبارى پەرلەمان:

بەرىز سەرۆكى پەرلەمان.

ئەو سەرنج و تېبىنىيا نەى ئەدەين سەرنج و تېبىنىيا ساينە، ناما نەوى ئەو يا ساينەى كە دەرنە چن بە كوموورتى دەرجن، بگەرىنەو لەلەين بەرىز سەرۆكى ھەرىم بۇ پېداچوونەو، تىكا ئەكەين لىژ نەى يا ساى و ئەندامان ئەو مولاھزە ياساينەى كە ئەلېين بە ھەند وەرگرن بۇ ئەوئى خەلەلى ياساى نەبى، پالپشتىە بۇ لىژنەى ياساى و پەرلەمان، لېرەين بۇ خزمەتکردنى ئەوان و بۇ دزايەتى کردنى ئەوان لېرە نېن تا وەلام بەرىنەو تىكايە، ماددەى دووم مەرجه گشتىەكان، ئەو مەرجه گشتىانەى كە ديارى كراوہ تا ئەگا تە برگەى پېنج كېشەمان لەسەر نىە، كە گەيشتە برگەى پېنج چۆن لە ماددەى يەكەم برگەى حەوتمان ھەلگرتوو وتمان ئەوئى نېشى يەكەى كارگېرى نىە، بەلكو ئىشى شارەوانىە لە پارېزگان، بەھەمان شېوہ لېرە برگەى (5)، 6، 7، 8، 9، 10) ھەلگېرى لەبەر ئەوئى لەو ياساىەى شارەوانى جى بەجىى ئەكات و پېى ئەلېن فانوون واريدات بەلەدېيان كە ئىستا ياساكە بەركارە لە ھەرىمى كوردستان تەناقوز دروست ئەبى لە بەينى ئەو دوو ياساىە و ئىستا عە قەدەكان كراون، چەند عە قەدىك بەركارە و چەند عە قەدىك كروو يەتى وەزارە تى رۆ شىبىرى و شارەوانى، ئەو عەقدانە ئەكرېن و دەرکردنى ياسا بەو شېوہىە و دروست کردنى تەناقوز لە بەينى يەكەى كارگېرى و شارەوانى كېشە دروست ئەكات لە رووى ياساىەو، بۇيە ئەبى ئەو بەرگانە ھەلگېرىن، ئە گەر رېگە بەدەن بە شېوہىەكى موفەسەلېش راپرۆتى بەرىز وەزىرى شارەوانى بىخوئىنەو لەسەر ئەو بابە تە بۇ ئەوئى بچېتە ناو بەرنامەى كار، ئەوئى قەسەى ھە يە لە برگەى پېنج تا دە ھەلگېرى بۇ ئەوئى تەناقوزى ياساى دروست نەبى، ئەوئى ئەيخە روو رەئى بەرىز وەزىرى شارەوانىە، بە شېوہى گشتى با بەتى دانانى رېكلام و رېكخستنى شار بە پېى ياساى بەرېوہبردنى شارەوانىەكان ژ مارە (6) ى (1993) لە ئەرك و دەستەلاتى شارەوانى پەيوەندىدار داىە ، يەكى لە داھاتەكانى شارەوانى داھاتى رووسماتى رېكلامە كە رېكخراوہ بە ياساى داھاتى شارەوانىەكان ژ مارە (130) (1964)، برى رسوومات و ھەموار كەرن بە بر يارى سەرۆكايەتى ئەنجو مەنى وەزيران ژ مارە (80) ى (2016) ھوہ ھەموار كراوہ تەوہ لە (2017) لەو ياساىە ئا ماژە دراوہ داھاتى رسووماتى شارەوانى راستەوخۇ بۇ شارەوانى خەرج ئەكرى، بۇ خزمەتگوزارى گشتى نەك بۇ يەكەى ئىدارى، لە بەر ئەوہ (5، 6، 7، 8، 9، 10) ھاودژ ئەبى لە گەل ياساى داھاتى شارەوانىەكان، ئە گەر ئەو دەستەلاتە نەدرى بە شارەوانى كېشەى ياساى تەقاعودى بېورن ياساى شارەوانىەكان دروست ئەبى لە بەر ئەوئى دەيان گرېبەست واژوو كراوہ لەگەل كۆمپانىاكان بۇ دانانى رېكلام لە شوپنە گشتىەكان بە پېى ئەو رېنماىيا نەى شارەوانى داىناوہ و لەلا يەن لىژ نەى تايبەتمە ندى شارەوانى چاودرېرى ئەكرېن، داھا تەكان لەلا يەن كۆمپانىياى تايبەتمەند و بەپېى گرېبەستى ياساى كۆ ئەكرېتەوہ بۇ سوودى شارەوانى، خالى تر، ديارى کردنى شوپن و دانانى رېكلامى شارەوانى پەيوەندىدار ديارى ئەكات نەك يەكەى كارگېرى، ماوہى مۆلەتى بلاو كەرنەوہ و دانانى رېكلام جۇراوچۇرە، شارەوانى پەيوەندىدار بەپېى گرېبەستەكە پالپشت بە

رېنمايىپه كانى جى به جى كوردنى گريپهسته كان مهرجه كانى ديارى كوردنى كات ديارى ئەكات، پيشنيار ئە كەين ئەو ياسايە له گەل وەزارەتى شارەوانى و گەشت و گوزار گفتوگوئى لەسەر بىكرى، سوپاس.

بەرئىز هېمن احمد حمە صالح / جىگري سەرۆكى پەرلەمان:

ليژنەى ياسايى فەرموو.

بەرئىز جلال محمد امين:

بەرئىز سەرۆكى پەرلەمان.

تېيىنىم هە يە لە سەر قەسە كانى بەرئىز وەزىرى هەريم، راستە جوړيك له دژ دروست ئەبى، بەلام ليرە چارەسەرمان كرووه له ماددهى (7) وتوومانە بەدەر له حوكمه كانى ماددهى (5) ى ئەم ياسايە كار بە هيچ دەقيكى ياسايى ناكري له گەل حوكمه كانى ئەو ياسايە ناكوك بى، بويه ئەو ياسايە كراوتە پرۆژە و بۆ ئەو دەبيته ياسا درەچووئىرئ هەستمان بە فەراغىكى زۆر كرووه لەو قانونەى هەيه كە له داھاتى شارەوانىيە كان سەبارت بەو شىوازى ريكلام چۆن بى لە لايەن شارەوانىيە كانەو، بويه ئەو برگە و بابەتە مانەو دەى زەرورە، ليرە موعاجەش كراو تەزاروب دروست ناكات لە رووى قانونىيەو، لە بەر ئەو دەى له ماددهى (7) موعالەجە كراو، سوپاس.

بەرئىز هېمن احمد حمە صالح / جىگري سەرۆكى پەرلەمان:

فەرموو شنۆ خان.

بەرئىز شنۆ اشقى عبدالله:

بەرئىز سەرۆكى پەرلەمان.

ماددهى دوو دە باس لەو ريكلامانە نەكراو كە لە زمانى ترەو وەرگىراون، پيشنيار ئەكەم برگەيهك زياد بىكرى (ئەو ريكلامانەى له ولاتانى تر وەرگىراون، پيوسته له گەل بنەماكانى ئەو ياسايە و دابوو نەريتى كۆمەلایەتى هەريمى كوردستان بگونجى).

بەرئىز هېمن احمد حمە صالح / جىگري سەرۆكى پەرلەمان:

فەرموو ليزا خان.

بەرئىز ليزا فلك الدين صابر:

بەرئىز سەرۆكى پەرلەمان.

دوو خالەم هەيه، يەكيان پيشنيار ئەكەم خالتيك زياد بىكرى لە مهرجه گشتىيە كان دەست نيشان بىكرى، كە بە چ زمانىك ريكلام هەم بخوئندرئەو هەم بنووسرئ، يەكەم مهرج زمانى كوردى بى بۆ پاريزگارى كوردن لە زمانى كوردى، زمانى دوو دە عەرەبى بى بۆ ئەو دە تەناقوز لە گەل دەستوورى عىراق دروست نەبى، چونكە لە دەستوورى عىراق دوو زمانى فەرمى هە يە عەرەبى و كوردىيە، زمانى سىيەم ئىنگليزى بى، لە بەر ئەو دەى كۆمەلایك كۆمپانىيەى بيانى هەن لە هەريمى كوردستان هەن رەنگە ئىنگليزى زمانى رەسميان نەبى، بەلام

ئەگەر بەكارى بېنىن لە رېكلامەكان ئەتوانىن كۆنترۆلى ھەموو ئەو كۆمپانىيانە بىكەين لېرەن و بە زمانى تر قسە ئەكەن، كەوايە زمانى كوردى، عەرەبى، ئىنگلىزى و ھەكو مەرج دابىرى، خالى تر، بىرگەى دوا نىزە ئەزانن ئەمسالىش ھەلمەتى بەرەنگار بوونەوھى توندوتىژى دژى ئافرەتەنمان بەرى كوردن پېم وايە وەكو ئافرە تانى پەرلەمان ھەر پىرۆژە ياسايەك ئاراستەى پەرلەمان ئەكرى و خويىندەوھى بۇ ئەكرى و ئەبىتە ھۆى خزمەت گەياندن بە پىرۆسى ئافرەت لە گىرنگ و ھەرىبىگرىن و پىرسى ئافرەتى تى بخەين، دىسانەوھ ئەتوانىن بىرگەى دوانزە لە ماددەى دووھم بەو شىوھىە خالىكى بۇ زىاد بىكەين (ئەبى ئامرازە كانى مېدىا رېكلامى ھۆشيارى نىشتىمانى و ژنگەبى و تەندروستى و ھاتوچۇ و ھەر رېكلامىك تايبەت بى بە ھەلمەتى بەرنگار بوونەوھى توندوتىژى دژى ئافرەتەن بە بى بەرامبەر بلاو بىكەنەوھ.

بەرىز ھېمەن احمد حمە صالح/ جىگرى سەرۆكى پەرلەمان:

فەرموو كاك بەلېن.

بەرىز بەلېن اسماعىل حاجى ابراھىم:

بەرىز سەرۆكى پەرلەمان.

تېبىنى من لەسەر ئەو بىرگانە بوو كە بەرىز دىكتورە فالأ خستىەروو لە لا بردنى ئەو بىرگەى (5 تا 10)، لە بىرگەى يانزە ئەلى رادەى تىشىكى رووناكى لەسەر شاشەكان لە رۆژدا لە (5000) ھەزار مەتر دوجا زىاتر نەبى و لە رۆژ لە (2000) زىاتر بىت، ئەبى بلى نابت.

بەرىز ھېمەن احمد حمە صالح/ جىگرى سەرۆكى پەرلەمان:

ھەلەبەكى چاپە، فەرموو رووپاك خان.

بەرىز رووپاك احمد رحمان:

بەرىز سەرۆكى پەرلەمان.

لە مەر جە گشتىەكان پېم باشە خالىك زىاد بىكرى، چونكە باس لە مەرج ئەكات پېم باشە مەرجى بەرھەمەبىنى رېكلام و بلاو كەرەوھى رېكلامى بۇ زىاد بىكرى، پاشان بە خالىك كەرتى گشتى ئەركى گشتى ئەركى چىە؟ بۇ ئەوھى مەرجيان بۇ دابىنى، جا يان لە ھۆبەكانى دەر چوواندن يان لېرە بە خالىك چىا بىكرىتەوھ، سوپاس.

بەرىز ھېمەن احمد حمە صالح/ جىگرى سەرۆكى پەرلەمان:

فەرموو سەوسەن خان.

بەرىز سوسن محمد مېرخان:

بەرىز سەرۆكى پەرلەمان.

پېم وايە لە مەر جە گشتىەكان دواى بىرگەى دووھم، ئەلى ئەبى رېكلام راستگۆيانە و روون و رەوان بى، ئەتوانىن بىرگەبەك زىاد بىكەين و زمانى كوردى ئىزافە بىكەين، چونكە لە ھەرىمى كوردستان رىز لە زمانى

خۆمان بگرين، جگه لهوهی ريكلامی بازرگانى زۆر جار به زمانى عه ره بى و ئینگلیزى و كوردیشه، ئه تانين له هه ريمى كوردستان نمو نه عه نكاوه چرى دانىشتوانى له بره مه سيحيبه كان پيكدى، ئه وانيش به زمانى خويان ريكلام بكهن، به لام ئه بى به روونى بنوو سري، چونكه له هه ريمى كوردستان هه ندى جار ئه بينين زمانى كوردى زۆر شيواوه، بو ئه وهى ريز له زمانى خۆمان بگرين، پيويسته به ريكى بنوو سري، سوپاس، پشتگيرى ليزا خان و بارده رانى تريش ئه كه م.

به ريز هيمن احمد حمه صالح/ جيگري سه روكى په رله مان:

براده رانى تر كين؟

به ريز سوسن محمد ميرخان:

ليزا خان و كى بوو ئه وى پيشه وه؟

به ريز هيمن احمد حمه صالح/ جيگري سه روكى په رله مان:

سوپاس، فه رموو كا ك ديارى.

به ريز ديارى انور حمه رحيم:

به ريز سه روكى په رله مان.

سه باره ت به ماددهى دووهم نوو سراوه مه ر جه گشتييه كان، دواى ئه وه جار يكى تر نوو سراوه مه ر جه گشتييه كانى و به ره هينان و بلا و كوردنه وهى ريكلام، پيشنياز ئه كه م ماددهى دووهم راسته و خو و اى لى بكرى (مه ر جه گشتييه كان بو به ره مه هينان و بلا و كوردنه وهى ريكلام واته بكرى به يه ك دىر)، خالى دووهم پيويسته مؤلتهى لايه نى په يوه نديدارى پيش بلا و كوردنه وهى ريكلام ئه م پرۆ سه بو وه ر گرتنى مؤلته و كۆمپانيا يه ك يان كه سيك بيت ريكلام بكات، پيم وايه پيويستى به وه نيه بچى مؤلته وه رگرى، خالى (5، 7) ئه كرى بكرى به يه ك خال، له بهر ئه وهى جوړيك له دوو باره ئه چى، ئه كرى بكرىته خالى پينجه م، له خالى هه شته م ئه لى ئه بى يه كهى كارگيرى پالپشت به ياسا و رينمايه كان له (50%) داها تى به ده ست ها توو له دانانى ريكلام له شوينه گشتييه كان، به لام ريكلامى ميديا و تيفى يه كيكه له وانى داها تى پاره يه كى زۆره، ئه كرى بو داها ت و خزمه تگوزارى گشتى ئيستيفادهى لى بكرى، پيشنيار ئه كه م كه به ده ست ها توو له ريكلام له دانان له شوينه گشتييه كان و سه ر جه م ريكلامه كانى تر بو مه به ستى باشتر كردنى خزمه تگوزارى گشتى به كار بيت، له نۆ يه م ئه لى ما وهى مؤلتهى بلا و كوردنه وه و دانانى ريكلام ته نيا يه ك سال ئه بى و ئه كرى نۆى بكرى ته وه، پيم وايه پيويستى به و خاله نيه، ناكرى كات دابنرى، له بهر ئه وهى كۆمپانيا يه ك يان شه خسيك كاتى ريكلام بكات ئه گه ر پاره كى باش يان ريكبكه ون له پيى عه قديك له گه ل حكومه ت، ئا يا بو ساليكه يان ده سال يان بيست سال، كه وايه ئاساييه، له دوانزه، ئه بى نامرازى ميديا ريكلامى هوشيارى نيشتمانى و زينگه يى و ته ندر و ستى و پاراستنى، يه عنى ريكلامه كانى پاراستنى سامانى ئاو و هوشيارى به كار هينانى كاره با، ها توو چۆ و به بى به رامبه ر بلا و بكه نه وه، سوپاس.

به ريز هيمن احمد حمه صالح/ جيگري سه روكى په رله مان:

فەر موو دکتۆره گەلاوێژ.

بەرێز گەلاوێژ عبید عثمان:

بەرێز سەرۆکی پەرلەمان.

ماددەى دوو لەسەر بڕگەى چوارەم قسەم هە یە، جگە لەو حالەتا نەى لە یاسا د یاری کراوە، ریکلام لە سەر ھۆیەکانى گواستەنەووە ئەنجام ئەدرى بە رەزامەندى خواھنەگەى، یان نوینەرى خواھنى ھۆیەکانى گواستەنەووە، لەو خالە نابی ئەو ریکلامە لە پيشى جامى سەیارە دا بئری یان ببیتە بەدیلى جام رەش، ئەبى روون کرد نەووە بدرى کە ریکلام لە جامى سەیارە بدرى، یەعنى ناوھەوى دا پو شراو ئەبى، لە دوا نزم ئەبى ئامرازى میدیا ریکلامى ھۆشیاری ژینگەى و نیشتمانى و ھاتوو چۆ بى بەرامبەر بلاو بکەنەووە، ئەبى وشەى گەى جوان نییە، پيوستە ئامرازەکانى میدیا و ھەر ھۆیەکى ریکلام بلاو کردنەووە نەک بەس ئامرازى میدیا، ریکلامى ھۆشیاری نیشتمانى و رۆشنبیری تەندروستى و رۆشنبیری ھاتوو چۆ، پيوستە ووشەى رۆشنبیری زیاد بکرى، سوپاس.

بەرێز ھێمن احمد حمە صالح/ جیگری سەرۆکی پەرلەمان:

فەر موو کاک رۆمیۆ نوقتەى نيزام.

بەرێز رۆمیۆ حزیران نیسان:

بەرێز سەرۆکی پەرلەمان.

ناوى خۆم نەنووسیبوو بۆ بەشدار بوون لە موناھەشە، بەلام حەز ئەکەم ئەو تیبینی یە بەدم، باس لە زمانى فەرمى ئەکرى زمانى کوردى و عەرەبى و ئینگلیزى و باسى زمانى تریش خەرىک بو بکرى، بەلام باسى دوو زمان نەکرا، ھەندى لە ئیمە زۆر شت ھە یە بەش بەشى ئەکەین، ھەندى لە بىر ئەکرى ئەوھى تر زەق ئەکرى، پیم وایە زمانى سریانى و تورکمانى فەرمین ھەم لە رەشنووسى دەستوورى ھەریم و ھەم لە یاسا بەرکارەکان، ئەکرى بەوانیش ریکلام بکرى بە تاییبەتى لەو شوینانەى زۆرینەن، سوپاس.

بەرێز ھێمن احمد حمە صالح/ جیگری سەرۆکی پەرلەمان:

فەر موو کاک بزار.

بەرێز بزار خالد عبدالله:

بەرێز سەرۆکی پەرلەمان.

لەسەر قسەکانى کاک رۆمیۆ، ھەر لە یاسای زمانە فەرمیەکانى ھەریم ژمارە (6) ی سالى (2014) ماددەى (3) ھاتوووە لە کورد ستانى ع یراق، ز مانى پیکھا تەکانى تورک مان و سریانى و ئەر مەن لە یە کەى بەرپووە بەرپاھەتى خویان و لە کاتى پيوست لە پال زمانى کوردى فەرمین، لە چوار چپوھى ئەو ماددە یە ھیچ ریکرى نییە لەسەر زمانى پیکھا تەکان.

بەرێز ھێمن احمد حمە صالح/ جیگری سەرۆکی پەرلەمان:

فەر موو کاک موسلیم.

بەرێز مسلم عبدالله رسول:

بەرپىز سەرۋىكى پەرلەمان.

چەند خالىكىم ھەيە، يەكەن پىم باشە فەرھەنگى زامانەۋانى دابىرى، دووم، دەستەۋاژمكە لە بىرگەى دووم بەو شىۋەى لى بىرى، رىكلام راست و روون و رەۋان بى، راستگۇيانە بەو شىۋەى لى بىرى، سىيەم، ئەو خالە لاي من زۇر روون نىيە، يەكى لە مەرجهكانى ياسا ئەبى روون و رەۋان بى، خەلك و ھاۋولاتى بە ئاسانى لىي تىيگەن، لە كاتى ئەنجا مدانى توپىز نەۋە سەر چاۋە گونجاۋە كان ئەبى پەيوە ست بىرىن، ئەۋە جۋانتر روون بىرىتەۋە، لە بىرگەى شەشەم بلاۋ كىرەۋەى دانانى رىكلام لە شۋىنى گشتى رىگەى پى ئەدرى، پىم وايە ئەبى يان ئەو خالە لابرېن يان شۋىنى گشتى تەعريف بىرى، شۋىنى گشتى چىيە؟ فرۇكەخانە جىۋاۋى ھەيە لەگەل فەرمانگەكانى حكومت، رىكلام رىگەى پى بىرى رىكلامى كۇمپانىيەك لە كۇمپانىيا كان لەو شۋىنە دابىرى، لە بىرگەى ھە شتەم باسى داھاتى رىكلامە كە ئەكات كە لە (50%) رىكلامى بەدە ست ھاتوو لە شۋىنە گشتىيەكان بۇ مەبەستى خزمەتگوزارى بەكاربى، پىم وايە زىاتر روون بىرىتەۋە بۇ كى ئەگەرپتەۋە ئەو داھاتە؟ بۇ ۋەزارەتى دارايى يان بۇ ھەر جىھەتتىكى تر دىارى نەكراۋە.

بەرپىز ھىمەن احمد حمە صالح/ جىگىرى سەرۋىكى پەرلەمان:

سوپاس، فەرموو لىژنەى تايبەتمەند.

بەرپىز سلمە فاتح تۇفيق:

بەرپىز سەرۋىكى پەرلەمان.

سەبارەت بە بىرگەى سى كاك مسلم پىر سىارى كىر لە كاتى بەكارھىنانى زانبارى ئەنجامى توپىز نەۋە ئەبى سەر چاۋە گىرنگەكان پەيوەست بىرىن، ھەندى لەو رىكلامانەى لە دەزگاكانى راگەياندىن بلاۋ ئەكرى نەۋە بۇ سەرنج راكيشانى خەلك ئەلى 100% گىرەنتىە كە باسما كىر يان ئەلى بە پى توپىز نەۋەكان لە ئەلمانىا لە فەرەنسا بى ئەۋەى ھىچ ھەبى، بۇ رىگىرى كىرەن لە ھەلخەلەتاندنى خەلك و زىاتر سەرنج راكيشان بۇ ئەۋەى وايە و واش نىيە، سوپاس.

بەرپىز ھىمەن ھەۋارمى جىگىرى سەرۋىكى پەرلەمان:

فەرموو كاك سەروان.

بەرپىز سەروان محمد على:

بەرپىز سەرۋىكى پەرلەمان.

من ھاۋراى پىشنىارى كاك عبدالستارم بۇ دروست كىردنى لىژنەيەك، بە گۇرىنى شەھىدان شەرم ئەكەم فەيس بووك بىكەينەۋە لەسەر شىۋەزارى ھىما و سىما و ئەۋانە، با دووبارە نەبىتەۋە، ئەۋەى تىرىش پويستە سوود لە ۋلاتە پىشكەوتوۋەكان ۋەرگىرىن، بەلام لەبىر نەكەين لە كۇمەلگايەكى شەرقىن، كەلتوور و فەرھەنگى خۇمان

لەبەر نەكەين، لە ريكلامەكان بگەریتەوه سەر ئەوهی خویمان نەك ئەوهی تر، لە ماددەى دووهم بركەى سيبەم ئەبى ريكلام راستگويانە و روون و رهوان بى، هەر ئەوشەو ريكلامىكم بينى لە تيشى لە نەخوشخانە بوو، پياويكى بە تەمەن برنجيان پى ئەدا بۆ ئەوهى چاك بيبتهوه، ئەوه چ راست و رهوانى تيدا يە؟ ريكلام وای لى بى كە نامازەى پيداوه، نەك پيچەوانەى پيشانندان و گوتن بى، سوپاس.

بەرپز هيمن احمد حمە صالح / جيگري سەرۆكى پەرلەمان:

فەرموو كاك اسماعيل.

بەرپز اسماعيل على طه:

بەرپز سەرۆكى پەرلەمان.

خالأ ئيكي يەكەم ب تەسەورا من زەحمەتەكا مەزنە بۆ خەلكى ئەگەر هەر ريكلامەكى مۆلەتەك بۆ هەببیت، يەعنى يەكى سەلاجەيى خۆ ريكلام بكات لایەنى پەيوەندیدار مۆلەتى بداتى، مە كۆمپانیا يەت ريكلامى هەى و ريكلامى هەى، كۆمپانیا يیت ريكلامى پيوستە مۆلەتى هەببیت، ئەوهى دى پيوست ناكات، ئەز بيزم بيزيت پيوستە هەموارى ريكلامى سەرپيچ نەبن لەگەل ئەو ياسايە.

بەرپز هيمن احمد حمە صالح / جيگري سەرۆكى پەرلەمان:

فەرموو كاك رزگار.

بەرپز رزگار محمد محمود:

بەرپز سەرۆكى پەرلەمان.

سى جارە بەرپزتان وهك جيگري سەرۆك پەرلەمان بانگهيشت ئەكرين، تكايە ئەوه راست بکەنەوه، ئەوهى بە جيگير باس كراوه بسرنەوه و وه كو سەرۆكى پەر لەمان بانگهيشت بكرين، دوو، ئەوهى ئەلى راست و رهواو روون بى ئە گەر برنجى بە پياويكى داوا ئەوه راست و رهوان نيە، لە بەر ئەوه راست بكرىتەوه و ريگە پينه دراوه، بۆچى مۆلەت ئەبى بدرى؟ ئەوهش ئەگەریتەوه بۆ راستى و كواليتى ئەو كالا يە كە لە تيشهكان يان ميديا ريكلامى بۆ ئەكرى، ريكلاميش بەس بۆ كالا نيە، بۆ پەرتوو كيك بى يان بۆ رۆمانيك بى، هەر بابەتيكى تر بى، لەبەر ئەوه ئەبى هەموو ريكلاميك ئەبى لە وهزارەتى پەيوەندیدار مۆلەت وەرگرى بۆ راستى و دروستى ئەم كالا يان بابەتە، سوپاس.

بەرپز هيمن احمد حمە صالح / جيگري سەرۆكى پەرلەمان:

فەرموو كاك محى الدين.

بەرپز محى الدين حسن يوسف:

بەرپز سەرۆكى پەرلەمان.

تېيىنم ھەبوو، بەشىكى دكتورە فالاً وتى، بەشىكى تر ليژنەكان، سەبارەت بە زامانى كوردى، ئەوھى دكتور
اسماعىلىش سەبارەت بە مۆلەتى رېكلام، پېم وايە ئەبى كۆمپاندى رېكلام مۆلەت وەرگى، نەك ئەوانە
ئەيانەوھى رېكلام بۆشتىكى خۇيان، سوپاس.

بەرپىز ھېمەن احمد حمە صالح/ جىگىرى سەرۋكى پەرلەمان:

فەرمو كاك بەھمەن.

بەرپىز ھېمەن كاك عبدالله:

بەرپىز سەرۋكى پەرلەمان.

سەبارەت بە ماددەى دووھم و بېرگەى دوا نزه (ئەبى ئەمرازەكانى مېدىيا رېكلامى ھۆشيارى نىشتىمانى و
ژىنگەى و ھاتوو چۆبى بەرامبەر بلاۋبىكا تەوھ)، ئەوھ بەو شىۋەىيە ئەبى وەزارەتى رۆشنىبىرى رېكلامى
ھۆشيارى نىشتىمانى بنىرپىن وەزارەتى ژىنگە ھى ژىنگە، تەندورستى ھى تەندورستى بنىرپى، ئىلزامى تېدا
نىيە و واش ئەبى پېم و ابى، ئەبى ئىلزام بىكرى و بووتىرپى پىۋىستە دامودەزگا كانى راگەيا نەن ئەوانە
سوودمەند ئەبەن لەو ياسايە و سوودمەند ئەبەن لە رېكلام، رېكلامى رۆشنىبىرى رۆژانە چەند دەقە يەك يان
پەرەگرافىك تەرخان بىكەن بۆ رېكلامى ھۆشيارى نىشتىمانى و پاراستنى سامانى نىشتىمانىيەكان لەگەل ژىنگە
و ئەوانى تى بۆ ئىزافە بىكرى، بەو شىۋەىيە ئىلزام ئەبەن كاتى بۆ دابىنن و وەزارەتى مەعنىش پىيان بلى
رېكلام بۆچى ئەكەن، خالى تر، پىشتىگىرى ئەوھى زامان لە لىزا خان و كاك دكتور مى الدين و ئەوان ئەكەم،
پاراستنى شىكۆى مۇرۇف زۆر گىرنگە، رېكلامىك ھەيە نامەوئى ناوھكى بىنم، ئەلى ئەو شىفە زۆر گىژە، يەئنى
بىرنجەكەى لە شىفەكە گەورتر كىردوھ، ئەوھ شىكۆى مۇرۇف ئەشكىنئى بۆ گەورەكردنى بىرنج، گىرنگە يەكئى لەو
مەرجانە ئىزافە بىكرى، خالى تر، ئەوھى دكتورە فالاً و كاك بەلىنىش پىشنىارى كىرد پىشتىگىرى لە پىشنىارى
كاك بەلىن ئەكەم كە ھەلگىرتنى ماددەى (5 تا 10)، سوپاس.

بەرپىز ھېمەن احمد حمە صالح/ جىگىرى سەرۋكى پەرلەمان:

فەرمو شادى خان.

بەرپىز شادى نوزاد وھاب:

بەرپىز سەرۋكى پەرلەمان.

زۆر سوپاس پىشنىازىك پىش ئەوھى كە قسەكانى خۆم بىكەم، ئەكرى لە گەل ھەرمادە يەكا لە كۆتايى
قسەكانى ئىمە راي لىژنەى تايبەتمەند وەر بىگرى بۆ ئىستفادەكردن لەو كاتەى كە ھەمانە، لە گەل ئەوھى
كە زۆرىنەى سەرنجەكانم د. فالاً ھەمووى كورت كىردوھ لاپىردنى خالەكانە، بەلام لە حالەتىكا ئەگەر
خالەكان لا نەبىرپىن مەن سەرنجەكانى خۆم دەخەمە روو، سەرنجى يەكەم بەرپىز سەرۋكى پەرلەمان ماددەى
ھەشتەم لە سەدا پەنجاي دا ھاتى بەدەست ھاتوو لە رېكلام دا بىندىرپىت بۆ بە مەبەستى باشتر كىردنى
خىزمەتگوزارى، مەن پىم وايە ئەم رىژە يە كە تەرخان بىكرى لە سەدا پەنجاي زۆر كە مە، ئىمە پىشۋەخت
ھەمانە كە رىژەكە زۆر لەوھ بەرزترە و ابزانم لە سەدا سەدە كە پىۋىستە ئەو داھاتەى كە ھەيەتى لە

شارهوانىيەكانە لە بەرژەوهەندى شارەوانىيەكانە، شارەوانىيەكان بەكارى دېنەوه، لەبەر ئەوه ئەو رېژەيه لە سەدا پەنجايە زۆر كەمە مەعقوليش نىيە، لەبەر ئەوهى پېويستە ئەم رېژەيه دەستكارى بگرى لە حالەتتېكا خالەكە بمىنئەتەوه، ببورە سەرۆكى پەرلەمان هېشتا خالەكانم تەواو نەكردوو، خالى نۆهەم ئەو تەنھا يەك سائە من بە پېچەوانەى راي برادەرەكانمەوه، پېم وايە ماوهى يەك سال ريكلام كردن زۆر زۆر، چونكە ئيمە مانەوهى هەموو ريكلامىك گریمان شەريكەيەك ريكلامىك دەكات ودواى دوو مانگ ئىفلاس دەكات، چۆن چۆنى ئيمە دلتيا بىنەوه لە هەنگرتنەوهى ئەو ريكلامەياو پيس نەكردنى ژينگە بە هەموو ئەو پاشماوهى ريكلامانەى كە ئىستا لەسەر شەقەمامەكان هەمانە لە شوپنە گشتىيەكان هەمانە، بۆ يە من پېم وايە كە دەبىت ئەو مۆلەتەى دەدرىت بە ريكلام كردن لە شەش مانگ زياتر نەبى و، پشتگىرى لە رائىهكەى هەردوو هاوکارم ليزا خان و كاك ديارى دەكەم، لە خالى دوانزەهەم دا هۆيهكانى ئەو ريكلامانەى كە هەن ئەو ريكلامانەى تايبەتن بە بەرەنگاربوونەوهى توندو تىزى دزى ژنان پېويستە لە هەلمە تەكانى هۆ شيارى جىي بگرىتەوه هۆ شيارى نىشتمانى لەگەل ئەوهى كە ئەو خالانەى ئەو بابەتانەى كاك ديارى باسى كرد هەمووى پېويستە جى بگرىنەوه بەبى بەرامبەر ريكلاميان بۆ بگرى و هۆيهكانى لە ميدياكانەوه، زۆر سوپاس.

بەريز هيمەن احمد حمە صالح / جىگىرى سەرۆكى پەرلەمان:
زۆر سوپاس كاك د.صباح فەرموو.

بەريز د.صباح محمود محمد:

بەريز سەرۆكى پەرلەمان.

بەراستى من پال پشتى لە قسەكانى خوشكە ليزا و د.گەلاويژ دەكەم بۆ بۆجوونەكانى زۆر سوپاس.

بەريز هيمەن احمد حمە صالح / جىگىرى سەرۆكى پەرلەمان:

فەرموو ئاشنا خان.

بەريز ئاشنا عبدالله قادر:

بەريز سەرۆكى پەرلەمان.

بەلئى هەرچەندە زۆرى خالەكانى كە من دامنابوو ئاماژەى پىكرا، بەلام زۆر زۆر بە سەريەى.....

بەريز هيمەن احمد حمە صالح / جىگىرى سەرۆكى پەرلەمان:

ئەگەر دووبارە نەبى سوپاستان دەكەين لەبەر كات، بەلام ئاماژەى پىكراوه پېويست ناك.

بەريز ئاشنا عبدالله قادر:

بەريز سەرۆكى پەرلەمان

دووباره نىيە، چونكە سياغەى دارشتنەۋەكە ئەخەمە روو، بەرئىز سەرۋكى پەرلەمان لەو شوپنەيا كە كاك بەلئىن باسى كرد ئەو ھەلە تايپە راست بىكرىتەۋە ئەۋە پىشتر ئامازەى پىدا، پىشنىارىى من ئەۋەيە بىرگەيەك بە رىزىبەندى سىز دەھەم زىاد بىكرى ئەسەر ئەۋە پىشنىارەى لەسەر زمانى كوردى كرا بەم شىۋەيە دابىرئىزى، دەبىت رىكلام بە زمانى كوردى پاراۋ نووسرابىت و ھەر رىكلامىك بە زمانى دىكە بنووسرىت دەبىت لە تەنىشتىدا بە زمانى كوردى ھەمان دەق ۋەرگىرابىت، سوپاس.

بەرئىز ھىمەن احمد حمە صالح / جىگرى سەرۋكى پەرلەمان:

كاك ۋەيسى فەرموو.

بەرئىز ۋىسى سەيد ۋىسى:

بەرئىز سەرۋكى پەرلەمان.

لە سەر ماددەى (2) بىر گەى (12) دەبىت ئامرازە كانى مەيدىا رىكلامى ۋو شىارى نى شتەمانى ژىنگەى تەندروستى ھاتوو چۆ، من پىم باشە بەراستى ۋو شىارى پىكەۋە ژىانىشى تىدا بىت، چونكە ھەرىمى كوردستان كۆمەللىك پىكەتەى تىدايە، ھەرۋەھا پىشترى لە راۋ بۆ چوۋنەكانى خوشكى بەرئىزىم لىزا خان دەكەين كە ھەر ھەلەمەتلىك بۆ بەرەنگار بوۋنەۋەى دژى ئافرەتان بى بەرامبەر دەبىت و، زۆر سوپاس.

بەرئىز ھىمەن احمد حمە صالح / جىگرى سەرۋكى پەرلەمان:

سوپاس، كاك رىبوار فەرموو.

بەرئىز د. رىبوار عبدالرحىم عبدالله:

بەرئىز سەرۋكى پەرلەمان.

سەبارەت بە بىرگەى دوۋەم ئامازە بەۋە دەكات، دەبى رىكلام راستگۆيانەۋ روون و رەۋا بىت، ھەلەبەت ئەۋ بىرگە بىرگەيەكى گىرنگە، بەلام مەعنەى تەۋاۋەكە نابەخشىت، بۆ ئەۋەى كە مەعنەى تەۋاۋەكە بىبەخشىت من دارشتنىكى ترم ھەيە، پىشنىار دەكەم ئەۋ دارشتنەى من جىگەى ئەۋ دارشتنەى كە لە بىرگەى دوۋەمدا ھاتوۋ بىگرىتەۋە، دارشتنەكەش بەۋ شىۋەيەيە (پىۋىستە رىكلام گوزارشت بىت لە راستىيەك پەيامى راستگۆيى ھەبىت و روون و رەۋا بىت) سەبارەت بە بىرگەى نۆيەم كە باس لەۋە دەكات دانانى رىكلامىك ماۋەى يەك سالى پى دەرىت، پىم وايە ئەم بىرگە يە بىرگە يەكى ھەلە يە لە بىچىنە دا، چونكە دانانى ماۋەيەك بۆ ئەۋەى كە مۆلەتى پىبدرى رىكلام بىكرى لەبەر چەند ھۆكارىك، من پىم وايە ئىزافە يە ئەبى لىبىرى، بۆ نەۋنە ھەندىك ماددەى خۇراكى ھەيە لەبەر مەسەلەى ئىكسپاير و ئەۋانە رەنگە نەك مەسەلە سالىك ئىجتىمالە بەچەند رۆژىك ماۋەى ئىكسپايرەكەى دىارى بىكرى، بۆ يە بوۋنى ماۋەى سالىك و رىكلام بىكات لە ماۋەى ئەۋ ماۋەى يەك سالىك كە سەنەدىكى قانۋونى ھەيە ۋە خۆى لە خۇيدا ھەرەشەيە بۆ

سەرئاسايشى خۇراكى مۇرۇف ھەموو ئەو كالايا نەى كە ريكلامى بۇ ئەكرى، ھۇ كارى دووم يەكك لە مەبەستەكانى دەرچوواندى ئەم ياسايە يان نووسىنەوہى ئەم پىرۇژە ياسايە برىتییە لەوہى كە ريكلام دايمەن بازارى بازىرگانی و و منافسەى بازىرگانی گەرم دەكات، بوونى ئەم بىرگە يە كە ماوہى سائىك ديارى دەكات بۇ دانانى ريكلام وەكو مۇلەت من پىم وايە منافسە، زۇر سوپاس.

بەرىز ھىمەن احمد حمە صالح / جىگرى سەرۇكى پەرلەمان:

كاك ابوبكر فەرموو.

بەرىز ابو بكر عمر عبدالله:

بەرىز سەرۇكى پەرلەمان.

منىش ھەمان سەرنجەم ھەبوو ئەوہى كە بەرىز وەزىرى كاروبارى پەرلەمان ئامازەى پىدا، بەلام بە دىوئى ترا ئەمە مەرجى گشتى نىن، بىرگەكانى شەش و ھەوت و ھەشت و نۆ لە مەرجە گشتىيەكانە جىگەى نابىتەوہ، بۇيە دەبىت لا بىریت. دوو، پىم وايە بەشېك لە ماددەى سى ئەبىت بەئىندىتە ماددەى دوو، بۇ ئەوہى بچىتە چوارچىوہى مەرجە گشتىيەكانەوہ، ئەوہى كە پەيوەندى بەو ريكلامە رىگە پىنەدراوہكانەوہ ھەيە كە پەيوەندىدارە بە بابەتى تەئشیر، ناو زىراندن بە كارھىنانى سومبول و ئالو رەمزە نىشتىمانىيەكان و ھەموو جۇرە كانى جىا كارى و تىكدانى ئا سایش و پىكەوہ ژيانى نەتەوا يەتى و ئاينى لە ھەرىمى كوردستان، پىويستە ئەمانە بىرئىنە مەرجى گشتى، چونكە پىويست بەو تەفاسىلە ناكات كە لە ماددەى سىدا ھاتوہ، زۇر سوپاس.

بەرىز ھىمەن احمد حمە صالح / جىگرى سەرۇكى پەرلەمان:

كاك كاروان فەرموو.

بەرىز كاروان عبدالرحمان عبدالله:

بەرىز سەرۇكى پەرلەمان.

ئەمانەى كە ووتران دووبارەيان ناكەمەوہ، تەنھا جەند تىيىنەكم ھەيە لە ماددەى دووم لە بىرگەى دووم دەبىت ريكلام راستگۇيانەو روون و رەوا بىت، ريكلام فىر نىيە، واتا فەرمان نىيە تا دەورى وا ببىنیت، دەبى ئەو كەسەى كەوا ريكلام دەكات باشتر وايە ئامازەى پىبكات، بلىين دەبىت پەيامى ريكلام راست و روون و رەوان بىت بەو شىوہى پىشنىاز دەكەم دابىرئىتەوہ، چونكە كە پەيامەكەى لەگەل نەبىت مەعنا نابەخشىت، بەراستى لە سىيەم پىشتىوانى قسەكانى كاك مو سلیم دە كەم بىرگە كە زۇر ناروو نە من داپشتنەوہىكەم كىر دووہ ھىوادارم كە ئەوہ پەسەند بىرئى لەلایەن لىژنەى ياسايەوہ، سىيەم لە كاتى بەكار ھىنانى توئىنەوہى زانستىيەكان پىويستە سەرچاوە بەكار ھىندراوہكان ئەكادىمى پىشتراستكراوہبن، چونكە پىم وايە مەبەستىيان ئەوانەى كە بەكار دەھىندىرئىن، پىويستە ئەكادىمى بن پىشتراستكراوہبن، بۇ ئەوہى كە بتوانىن سووديان لى وەربىگرىن، لە بىرگەى پىنچەم يەكەى كارگىرى پال پىشت بە ياستا و رىنمايەكانى ھىكومت و بە لەبەرچا و گرتنى ھۆيەكانى سەلامەتى ھاتووجۇ، باشتر لىرە بوەستىن ھۆيەكانى گواستەوہ

دابين دهكات، چونكه سيفهتي تولّ ئەمە وردەكاری يەكجار زۆری هەيه، لێره ئەگەر حكومهت بێت و يەكە كارگيريبهكان بگرنه ئەستۆ، من پيّم وايه بوعديهەكى ماليشى هەيه، دووباره كيشەمان بۆ دروست دەكات، بپرگەى حەوتەم يەكەى كارگيرى پال پشت بە ياسا، بە كام ياسا؟ ياساكە لە كوێ هاتوو، نامازەى پي بکريّت، ئەم ياسايە چيە؟ من پيّم باشە كە روونبکريّتەوه كە ئەمە چيە؟ لە ماددەى هەشتەم كاك بەلئين نامازەى پيكرد كە گشتيەكان غەلەتییكى زمانەوانییه، لە بپرگەى نۆيەم پشتيوانى قسەكانى كاك د.ريّبووار دەكەم و شاديه خانيش ئەم بپرگەيه تەقريبەن كيشەمان بۆ دروست دەكات لە رووى ئەنجو مەنى ئاسايشى خۆراكى، ريّگەى ريكا مەكانيش بە شكليكى گشتى، بۆ يە پيويەسە ئەم سألە لابريّت و ئەم (دەكريّتە ئختيارە) لا بريّت بکري بە دەبيّت، چونكه ئەگەر بەو شيۆهيه نەبيّت رەنگە كيشەمان بۆ دروست دەكات و ئاخير شت پشتيوانى قسەكانى د.گەلاو يژ دەكەم، ناکري ريكلام بيّي تە وه سيلەيهك بۆ لە بەران بەر تاريكکردنى جامى ئۆتۆمبيلەكانمان كە ئەمە كاريكى زۆر خراپە، زۆر سوپاس.

بەريژ هيمن احمد حمە صالح / جيگري سەرۆكى پەرلەمان:

خاتوو گليزار فەرموو.

بەريژ گليزار رشيد حاجى:

بەريژ سەرۆكى پەرلەمان.

ماددەى دووهم بەشى پينجەم خالى پينجەم تيبينيم هەيه، حەوتەم و هەشتەم پينجەم تيدا باسى شويني گشتى و تايبەتدا، يەنى خاوەن ليرەدا نوسراوه رەزامەندى يەكەى كارگيرى ئەى خاوەن! خاوەنيش دەبيّت رەزامەندى تيدا هەبيّت وانىيه، هەر وەها لە حەوتەم باسى مەبلەغەكە ئەكات پەنجا لە سەد تيبينيم تيدا هەيه، هەر وەها هەشتەم يەك سالى ئەى خاوەنە كە چۆن ئيمە لە قانونا شتيكمان هەيه مەبدەء (العقد شريعة المتعاقدين) لەويدا تەمەن مودەتەكە تيدا ديار دەكري، بەينى هەردووکیان بەينى خاوەن و، ئينجا ليرەدا ئەگەر ئيوە دياريتان کردوو ليرەدا تەزاروب دەر دەگەوى لە سەر ئەوه، ئيمە يەنى رەزامەندى ئەوهمان نەخستۆتە رووى ساحبى بلئين خاوەنەكە لەم دوو شتەيا دەبيّت رەچاوى ئەوه بکەين، چونكه ليرەدا ئاخىر ليرەدا مەبه ستان تايبەت كيبە؟ خاوەنە، باشە خاوەن ئەبى خوى ئيتفاق دەكات لە گەل شەريکەكە لەسەر پارە، لەسەر مودەتەكە، ليرەش ئيوە ديارتان کردوو، هەر وەها پشگيرى دکتۆرە گەلاويژو ليزا خانيش دەكەم، سوپاس.

بەريژ هيمن احمد حمە صالح / جيگري سەرۆكى پەرلەمان:

كاك جلال فەرموو.

بەريژ جلال محمد عبدالله:

بەريژ سەرۆكى پەرلەمان.

تازە تيبينيهكەم بلیم و نەلیم ئبستفادهى نامينى لەبەر ئەوهى بەريژ وەزيرى هەريم دەلى پينجەم شەشەم حەوتەم هەشتەم هەموى تەنافوز دروست دەكات لە گەل ياسا ناگونجى بپر ياردەرى ليزنەى ياساي دەلى

عيلاجمان كردوه ئېمەش يەك سەعاتە مەنەقە شە دە كەين كا تمان كو شتوہ تېنەگە پەشتين ئىستا عىلاجە كە جۆنە و ھەروەھا تەنەقوزەكە جۆنە زۆر سوپاس .

بەرئىز ھىمەن احمد حمە صالح / جىگىرى سەرۆكى پەرلەمان:

بەدرىيە خان فەرموو، دوایی لىژنەى تايبەتمەند رىگەتان ئەدەين سەرنجى خۇتان بىخەنە روو.

بەرئىز بەدرىيە اسماعىل محمود:

بەرئىز سەرۆكى پەرلەمان.

ھەرچەندە قەسەكانى من زۆربەى كرا، بەلام لە ماددەى دوو لە مەر جە گشتىيەكان تيشك ئەخە مە سەر بېرگەى دوووم و بېرگەى نۆيەم، ريكلام بەدوايدا بەر ھەم ھىنان و بلاو كراوہ بەدواى يە كدا رىزبە ندى بۆ بىكرىت و كەرتى گشتى لەو بوارەدا باسبىرى، نۆيەم پىشتىگىرى لە قەسەكانى خاتوو شادىيە ئە كەم و پىشتىگىرى لە قەسەكانى كاك دىكتۇر رىبوار دە كەم كە باس لەو مەترسىيەنى ئىكسپايرىبون دە كات، ريكلام مەفرۇزە مۆلەت پىدانى لە شەش مانگ زياتر نەبى و، پىشتىگىرى لە قەسەكانى خاتو لىزا دە كەم، پىويستە شكۆى ئافرەت و بەھاي ئافرەت لە چوارچىوہى ريكلامدا، زۆر سوپاس .

بەرئىز ھىمەن احمد حمە صالح / جىگىرى سەرۆكى پەرلەمان:

كاك رىزگار فەرموو.

بەرئىز رىزگار عيسى سوار:

بەرئىز سەرۆكى پەرلەمان.

لەبەر ئەوہى ئە مە راستەوخۆ لە گەل وەزارەتى شارەوانى، سەبارەت بە جىبەجىبىكردى ئەم ياسايە كار دە كەن و ئەوان جەھەتى تەنقىزىيەنە، لە بەر ئەوہ داوا لە بەرئىز دىكتۇرە فالاً دە كەم پى شىيارەكان و تىبىنيەكانى وەزارەتى شارەوانى بەداتە لىژنەى ياسايى و لىژنەى ئىمە، بۆ ئەوہى لە كۆبۇو ئەوہى داھات و ئىشى لەسەر بىكەين، زۆر سوپاس.

بەرئىز ھىمەن احمد حمە صالح / جىگىرى سەرۆكى پەرلەمان:

ئىستا لىژنەى تايبەتمەند ئەگەر لەماوہىيەكى زۆر كورت راو سەرنجى خۇتان بىخەنە روو، بۆ ئەوہى بىچىنە سەر ماددەى سىيەم كاك لقمان فەرموو.

بەرئىز لقمان حمە حاجى:

بەرئىز سەرۆكى پەرلەمان.

سەبارەت بە ماوہى دىيارىكردى ماوہى ريكلام ئامانجە كە ئەوہ يە، كاتىك كە كە سىك ريكلامىك دە كات لەسەر شاشەيەك جىگىر دەكات، ياخود لە شوپىنىكى گشتى لە شىوہى پۆستەر ھەلدەواسرىت، ئە مە ئەبى مودەيەكى زىادى بۆ دىيارى بىرى، مەبەست لە ريكلامى تر نىيە، بۆيە ئە مە يەك سال دانراوہ بۆ ئەوہى ريكلامەكان لە شوپىنەكان ھەلدەواسرى، تەسەور دەكەم ئەگەر لە مودەيەكى كەمتر بىت گرىفتمان بۆ دروست

دەبىي، سەبارەت بە حياكارى جېندەرى لە ماددەى سېيەم لە رېگە پېنەدراوەكان ئاماژەى بە روونى پېدراوە
كە بانگەشە، حياكارى رەگەزى و جېندەرى رېگە پېنەدراوە، زۆر سوپاس.

بەرئىز هېمن احمد حمە صالح / جېگىرى سەرۆكى پەرلەمان:

بەرئىزان لىژنەى ياساى فەرموون كاك جلال.

بەرئىز جلال محمد امين:

بەرئىز سەرۆكى پەرلەمان.

بەرئىزان ئەندامانى پەرلەمان، ئەوەى كە من يەك خاڻىك دەمەوئى بېخەمە روو ئەوئىش سەبارەت بە زمانى
كوردى كە بەكار بەيئەندىت، لىژە ديارە ئە گەر مەبەست لىژە لەو پېشنياره ئەوە بىت كە لە رووى
ئەهامەتییەتەوە بووبىت بۆ زمانى كوردى، پېم وایە دەستوور لە سەرجم ياساكان بالاترە و لە دەستوورى
عیراقدانى زمانى كوردى بە زمانىكى فەرمى هاتوو و ئە گەر ئامانجى لىي گونجاندى ئىلزامكردنى ئەو
كەسانە بى كە ريكلام دەكەن وەكو براى بەرئىزم كاك بزار ئاماژەى پېدا لە ياساى زمانە فەرمیەكان لە
ياساى ژمارە شەشى سالى (2014) لە ماددەى (17) ئەو مەوزو عە چارەسەرکراو و، ئە گەر ئامانج لىي
تىگەشتنى خەلك بى، خەلكى كورد بى لە ريكلام، خۆى ريكلام لە ئەساسا بۆ تىگەيانندن و گەياندى
زانباریە بە خەلك، كەواتە پىويستى بەو نىيە بە راي ئىمە زمانى كوردى ئىزافە بكرى، سوپاس.

بەرئىز هېمن احمد حمە صالح / جېگىرى سەرۆكى پەرلەمان:

بەرئىزان راي تىبىنى و سەرئىجەكانتان وەر گيران و لىژنە تايبەتمە نەدەكان بە پىي دار شتنەوەى بە پىي
هەموارى نووى پەيرەوى ناوخۆى پەرلەمانى كوردستان لە كۆى ئەو پېشنيارانەى كە گران دار شتەیهكى
هاوبەش دەتوانن نامادە بكەن و، راي تىبىنى بەرئىزان وەزيرانى تايبەتمە نەدەيرانى حكومەتى هەرئىمى
كوردستان لە بەر چاو بگيرى وەكو لا يەنى جىبەجىكار، ئىستا ئە چىنە سەر ماددەى سېيەم لىژنەى
تايبەتمەند ماددەى سېيەم تىكايە بخوینەو فەرموون.

بەرئىز لقمان حمد حاجى:

بەرئىز سەرۆكى پەرلەمان.

ماددەى سى رېگە پى نەدراوەكان ئەم ريكلامانەى خوارەو رېگا پېنەدراون:

1- نابیئ ئەم ياسایە بەكاربیت بۆ هەر ريكلامىكى ئایىنى سىاسى، جگە لەو ريكلامانەى پەيوەندیان بە
بازرگانىيەو هەیه لە چوارچۆهە ئەم ياسایەدا.

2- ئەگەر ناكۆك بىت لەگەل پەرنسىپەكانى پاراستنى مافەكانى مرۆفدا كە لە ياسا ناوخۆى و رېكەوتنامەى
نۆ دەولەتییەكانى پەسەندكراوەكاندا ئاماژەیان بۆكراون.

3- ئەو بەرھەمانەى بە پىي ياساى و رېنمایىەكانى حكومەت رېگا پېنەدراون بۆ بەرھەمەیان و بازرگانى
پىكردن یا هاوردەكردنییان لە رېگای سنوورەكانەو.

- 4- ئابروو ناو وناوبانگى پيشه يى تاك توپژىك بزرينيت يان له ريگاي بهراوردى نا تهنديروسته وه له نر خى بهرهمه كانى خه لكانى تر كه م بكاته وه.
- 5- ريكلامى ئەو بهرهمه نه سه لپنداوانه ي پويسته ره چاوى پيوهره كانى ستانداردو جوړ يه تى تهنديرو ستى به گوپره ي ياساو رينماييه كانى هه ري مى كوردستان بكه ن.
- 6- ببيتته هو ي روودانى كرده يه ك يا كو مه لئيك كرده له دژى ياساو رينماييه كانى هه ري م.
- 7- ئەو پرؤزانه ي كاريگه رى خراپيان له سه ر ژينگه هه يه و ناكوكن له گه ل ياساو رينماييه كانى ده سته ي ژينگه پاريزى له هه ري م.
- 8- هاندەر بيت بۇ توندى تيزى يا ببيتته هو ي مه ترسى دروستكر د بۇ سه ر ژيان و تهنديرو ستى ئاسايشى كو مه لگه .
- 9- به كارهي نانى سومبل و سرووده نيشتيما نييه كان.
- 10- تپيكدانى ئاشته وايى له نيوان پي كه اته كانى هه ري مدا.
- 11- سو كايه تى بيت بۇ ئەده ب و هونه رو نه ته وه يى له هه ري م.
- 12- ده سته وازه و وينه ي جو له و نه شياوى واي تپدا بى كه دژى به ها كلتورى و كو مه لا يه تى و بهر وه رده يى و ئاينييه كانى هه ري م بى.
- 13- پيشيلى مافه خاوه نداريه تى داهي نانى و هزرى بكات.
- 14- بانگه شه بيت بۇ جياكارى و ره گه زى جي نده رى جياكارى ره گه زى جي نده رى بكات.
- 15- بهرهمه ي ناوخويى به خراپ و بى كه لك ناوببات.
- 16- ببيتته هو ي بريندار كردن و نازاردانى دهر وونى به گشتى و به تاي به ت خاوه ن پيدا وويستيه تاي به ته كان و ئەو كه سانه ي توشى نه خو شى ده گمه ن بوون.
- 17- ناو هي نانى ناوه نديك يا ده زگا يه كى زانستى بۇ بلا و كرد نه وه ي باشى كالاكه به بى ئەوه ي له لايه ن سه رچاوه يه كى فه رمى پشتگيرى كرابى و ره زامه ندى ناوه نده كه ش وه رگيرابى.
- 18- نوسين و وينه ي واي تپدا بى ناوه روكه كانى ئامازه بكات به نازاردانى ئازهلان.
- 19- به كار هي نانى مرؤف وه كاللا له ريكلامدا.
- 20- ريكلام كردن بۇ ئەم بهرهمه و بوارانه ي خواره وه ريگا پينه دراون.
- يه كه م: مادده ي هوشبهر يا ئەو ماددانه ي هه مان كاريگه رى مادده ي هوشبهر يان هه يه .
- دووم: قومارو گره و ته رخانكردى خه لات و راكي شانى تير و پشك له ريكلامه كاندا ته نها له و كاتا نه دا ريگه پيدراوه به شيو ازىك هه لو مه رجى سوودمه ند بوون گشتى لي يان به ته واوه تى روون و ئاشكرا بيت و له جي به جي كرده ي دا دلنيايى ته واو بدريت و مؤله تيان هه بيت.
- سييه م: كارى له شفرؤشى و نيشاندانى جه سته به مه به سته ي ورووزاندىن.
- جواره م: چه ك و ته قه مه نى يارى ئاگرين.

- 21-ريكلام بۇ بازىرگىنى كىرىدىن بە ئىندامەكانى جەستەى مرۇف.
- 22-ريكلام لەم شوپىنەدا رىگا پىنەدراو.
- يەكەم: شوپىنە ئايىنى و ناوچە شوپىنەوارى و كەلەپورىى و دىواربەندەكانىيان.
- دووم: دامودەزگاكانى دەولەت و ئەو جىگا و بىنايانەى مولكى گشتىين.
- سىيەم: مۆنۆمىنت و باخچەى گشتىەكان و پەيكەرو سومبولەكان.
- چوارەم: ھەر جىگايەكى دىكە كە يەكەى كارگىرى دىارى دەكات.
- 23-ريكلام بۇ بازىرگىنى كىرىدىن بۇ ئەو ئازەلەنەى دەگمەن و مەترسى لەناوچوونىيان لەسەرە.
- 24-نىشاندىنى دىمەنى ترسناك و تۆقىنەر يان بەكارھىنانى دەستەواژى نەشىاو.
- 25-نابىت رىكلامى شوپىنە گشتىيەكان لەگەل نىشانەكانى ھاتووچۇدا ھاوشىوہىن و بىنە بەربەست بۇيان و زىان بەسەلامەتى ھاتووچۇ بگەيەنىت.
- 26-ريكلامە رىگە پىنەدراوەكان لە بوارى تەندروستىدا.
- 1-ريكلامى دەرمانىك كە لە لىستى تۆمارىك حكومەت دا نەبىت.
- 2-دەرمان رىكلامى دەرمان بەناوہ بازىرگانىيەكەيەوہ.
- 3-ريكلام لە كارگەكانى بەرھەم ھىنانى دەرمان كە مۆلەتى حكومەتىيان نىيە.
- 4-ريكلام بۇ رىكخراوى تەندروستى رىگە پىنەدراو .
- 5-ريكلام بۇ پىسپورى تەندروستى رىگە پىنەدراو.
- 6-ئەو رىكلامانى تاپەتن بە دەرمان و كەرسەى پزىشكى ئەكتەرى رىكلامەكان پزىشك يا پىسپورى دەرمانسازى نەبن.
- 27-رىگا پىنەدراوەكان لە رىكلامى مىندالاندا.
- 1-بى رىزى بەرامبەر بە سەرپەرشتىارانى مىندال.
- 2-پىشنىيازكىردن بە شىوہى راستەوخۇ يان كارىگەرى دانان لە سەر مىندال بۇ ئەوہى دايك و باوك يان كەسانى تىرى رازى بكات تا كالا رىكلام كراوەكان بە دەست بەيىن.
- 3-سەرنج راكىشانى مىندال بۇ بەكارھىنانى كالاپەك كە وای لى دەكات لە مىندالانى تر پىشكەوتوتىرى.
- 4-بەكەم نىشاندىان يان بە زىاد نىشاندىانى ئاستى زانىارى ئەزمون وكرەدى كىردەوہى پىويست بۇ مىندالان لەكاتى بەكارھىنانى كالاپەك.
- 5-بەكارھىنانى مىندال لە رىكلامدا بۇ كالا يان نىشاندىانى مىندالان لە جىگايە كدا كە لە گەل تە مەنىيان ناگونجىت زۆر سوپاس.

بەرىز ھىمەن احمد حمە صالح / جىگىرى سەرۋكى پەرلەمان:

سوپاس بۇ لىزنىە تايبەتمەند، بەرىزان دىسان تەئكىد دەكەينەوہ ئەو بەرىزانەى دەيا نەوئىت قسە بىكەن ئىستا دەست بەرزىكە نەوہ دواى ئەوہى كە ناوہ كان تەواو خوئىندرانەوہ دواى مەجال نادەين بە ھىج

بەرپىزىكى تر قىسە بىكەت، ئىستا تا ناوھەكان دەخوئىندىرپتەو بەرپىز وەزىرى ھەرپىم بۇ كاروبارى پەرلەمان راو سەرنجى خۇيان بىخەنە روو لەسەر ئەو بابەتەو تا ناوھەكان بنوسرى فەرموو، بۇ ئەوۋى ئىستفادە لە وەخت بىكەين.

بەرپىز د. قالا فرىد ابراھىم / وەزىرى ھەرپىم بۇ كاروبارى پەرلەمان:
بەرپىز سەرۋكى پەرلەمان.

ماددە (3) لەژىر ناونىشانى رىگا پىنەدراوھەكان (27) بىرگە ژمىردراو، ئە گەر ئىستا دانىشىن دە دەقەى ترمان بەدەن (27) بىرگەى تىرىش دەژمىرىن ھەر كۆتاپىشى نايات، ئەوۋى رىگى پىنەدراو، ئايا لە سیاغەى تەشرىعى موشەرىع عادە تەن پەناى بۇ چ ماددە يەك بردوو، پەناى بۇ چ جۆرە سیاغە يەك بردوو بۇ ئەوۋى خۇى بىپارىزى لە ژماردىنى ئەو حالەتەنى كە بەيانى بۇ سولتەى قەزائى دەبىتە كىشە، لەوانە يە حاكەم حالەتەىك بىتە پىشى ژماردراو نەبى لە نيوان ئەو (27) حالەتە، بەلام حالەتەكە پىچەوانەى ئەمنى عامە، پىچەوانى ئادابى عامە، پىچەوانەى نىزامى عامە، ئەى باشە چۇن ئەو حالەتە وا لىبىكاتن كە بەرپىگە نەدراو دابندرى، بۇ يە دارشتنى ئەو ماددە يە بەو شىۋە يە عەلە سەبىللە حە سر لە رووى تە شرىعەو موشەرىعەكان خۇى لى دەپارىزن و سابىقەى تە شرىعىش نىيە، پىشنىار دەكەم بۇ لىز نەى ياساى پىش ئەوۋى بىچىتە گەتوگۇى بەرپىزان ئەندامانى پەرلەمان ئەو خالە بەو شىۋە يە دابىرپىزىتەو، بۇ ئەوۋى لە حالەتى ژماردن ھەم خۇى نەجاتدا موشەرىع، ھەمىش حالەتە كە بە شىۋە يەك بىتن ج پىشكەوتنىك دىتە پىشى و چ حالەتەىكى نەشیاو زىاد دەبى، قازى دەست والابىتن لە حكومدان لە سەرى، پىشنىاز دەكەم بەو شىۋە يە ئەو ماددە يە نەتەوۋەى و مافەكانى مروفن رىگە پىنەدراون لە ھەرپىمى كوردستان □ عىراق. موشەرىع عادەتەن پەنا دەبات بۇ بەكارھىنانى ئەو موستەلىحاتە مەتاتيانە، بۇ ئەوۋى ھەر جى ئەو بابەتەنى ھە يە پىچەوانەى ئەو چوار خالەن ھەر ھەمووى قازى بتوانى تىيدا دەست والابى، ھىوادارم بە نەزەرى ئىعتبار وەرى بگرن و ئەو خالە كۆتايى پى بى، زۆر سوپاس.

بەرپىز ھىمەن احمد حەمە صالح / جىگىرى سەرۋكى پەرلەمان:

زۆر سوپاس، بەرپىزان لىز نەى تايبەتمە ند را يەكى درو ستە ئە گەر ئىۋەش را يەكى خۇ تان بىخە نە روو، فەرموون كاك جلال، كاك عباس، يەك لەحزە تا مشاۋەرى خۇتان دەكەن، ئىمە ئەو ناوانە دەستيان بەرز كىردۆتەو بەرپىزان.

بەرپىز عباس فتاح صالح:

بەرپىز سەرۋكى پەرلەمان.

من ئەو پىشنىارەى جەنابى وەزىرى ھەرپىم بۇ كاروبارى پەرلەمان، پىم دروستە من كاتى خۇشى ئەو مناقشە يەمان ھەبوو، بەلام خالەندىيەكان زۆر لەو زىاتر بوون ئەو نەدى لىكراو، من بەش بە حالى

خۆم من پېم وايه ئەمە ھەمووی دەگرێتەووە و دادوەریش دەتوانی ئەو کاتە ھەر بابەتییکی نوێتر لە دەرەوہی ئەمەش بێتە دەری دەتوانی قسە لەسەر بکاو ھوکمی خۆی بدات، زۆر سوپاس.

بەرئێز ھیمەن احمد ھەمە صالح / جیگری سەرۆکی پەرلەمان:

فەرموو تۆش قسە بکە.

بەرئێز سلەمە فاتح تۆفیق:

بەری سەرۆکی پەرلەمان.

سوپاسی بەرئێز دکتۆرە فالاً وەزیری ھەریم بۆ کاروباری پەرلەمان دەکەین، دەستی خۆشبۆ، ئێمەش وەکو لیژنە ی روئشنبیری ھەم وەکو لیژنە ی شارەوانی لە گەڵ رانییە گە ی جەنابیانی دەستی خۆشبۆ، پێشنیار دەکەین پێشنیارەگە ی جەنابیانی گەتوگۆی لەسەر بکری، سوپاس.

بەرئێز ھیمەن احمد ھەمە صالح / جیگری سەرۆکی پەرلەمان:

کەواتە ئەم پێشنیارە ھەبە بە پێی دارشتنەوہی نوێ، ئەم پێشنیارە و لە ھەمواری پەپرەویشدا ھاتووہ ئەگەر پشنگیری (3) پەرلەمانتاری لەسەر بوو دوا ی لە نوسینەوہی بۆ راپۆرتی بۆ خۆیند نەوہی سییەم و دانگدان ئەوہ ئەخریتە دەنگدان، کێ پشنگیری ئەو رایە ی بەرئێز لیژنە تاییبەتمە ندەگان دە کات بادە ستیان بەرز بکەنەوہ؟ تکا ئەکەم لە کاتی دەنگدان بەرئێز تکیە کاتی دەنگدان بەرئێز بە دەنگی (70) ئەندامی پەرلەمان ئەم پێشنیارە پەسەندکرا، کەواتە ئەم پێشنیارە ئێمە ئیشی لەسەر دەکەین، بۆیە بەرئێز بۆ ئەو بەرئێزانە ی کە دەستیان بەرز کردوہ لەسەر ئەو (27) خالەو ماددە ی سییەم قسە بکەن پێویست ناکا، ئیستا قسە ی لەسەر بکری، ئەگەر رینگە بدن دەچینە سەر ماددە ی (4) م نوقتە نیزام فەرموو کاک عبدالستار.

بەرئێز عبدالستار مجید قادر:

بەرئێز سەرۆکی پەرلەمان.

والله من پېم وايه له سەر ئەو ماددە یە تۆزیک قسە بکەین، ئەوہی ئیستا لە سەری ریک کەوتین ئەو پێشنیارە تازەبە، بەلێ ئەمنیش پېم پێشنیارەکی گونجاوہ زۆر باشە، تەنھا یەک شتی بۆ زیاد بکری کە بنەماکانی ئاین، چونکە ئەوہش خۆتان دەزانن دەستووری عیراقیش دا ھاتووہ بە پێی ماددە ی (2) دەستوری عیراقی ھەرچەندە رەنگە بە پێی نادابی گشتی لەوانە یە بیگرێتەوہ نیزامی عام، بەلام ئەگەر رونتری پېم باشترە، بەراستی ئەمە ی بۆ زیاد بکری ئەگەر ئەمە تەفسیری بەشیک بی لە نیزامی عام پېم وایە باشە، سوپاس.

بەرئێز ھیمەن احمد ھەمە صالح / جیگری سەرۆکی پەرلەمان:

کاک جلال فەرموو.

بەرئێز جلال محمد امین:

بەريز سەرۆكى پەرلەمان.

والله من پيشنيار دەكەم ئەو پيشنيارەى بەريز وەزير بخويىندريتهوه بۇ ئەوہى بجيتە ناو پرتۆكۆ لہوہ و دواتر ئەندامانى پەرلەمانيش بيزانن بۆيە .

بەريز هيمن احمد حمە صالح / جيگري سەرۆكى پەرلەمان:

دەنگدانى لەسەرکرا كاك جلال پيوست ناکات، بەس با بەنووسين لاتان بى كاك زانا فەرموو.

بەريز زانا خالد سمايل:

بەريز سەرۆكى پەرلەمان.

بە ئيزافە لەسەر پيشنيارەكەى بەريز وەزيرى ھەريم بۇ كاروبارى پەرلەمان، تەوهرىك ھەيە كە تەوهرىكى زۆر گرنگە تەوهرى تەندروستىيە، ريكلام بۇ كەلۆپەلە تەندروستىيەكان و دەرمان، ليرەدا نامازەى پيكر اوہ بە روونى و ئەگەر بكرىت لەو یدا جيگاي بۇ بكرىتەوہ، ريكلام بۇ دەرمان نەكرىت بە ھىج شيوەيەك، چونكە دەرمان لە ھىج شوينىكى دونيا ريكلامى بۇ ناكريت و باس لە كرين و فرۆشتن بە شيوەى ئۇنلاين، بۇ كەلۆپە لەكانى تەندروستى و دەرمان و گزويگيا بكرىت، كە ئىستا بازاری سەردەمەو يەككە لەو ھەرەشانەى دونيا ئىستا كە لەسەر پرسى دەرمان كە ھەيە مەسەلەى فرۆشتنى دەرمانە بەشيوەى ئۇنلاين، نازانرى سەرچاوەكانى لە كویداىە و ريكلامى بۇ دەرمان، خالىكى تر ئەوہ، بۆيە باسى دەكەم ببورن بۇ ئەوہ، چونكە ئەو ياسا بەركارانەى ئىستا ھەيە ريگا ناگرىت لەوہى كە ريكلامى دەرمان نەكرىت و ريگا ناگرىت لەوہى كە پزىشكىكى بەريز ريكلام بۇ شيرى مندالان دەكات، ئىستا كە پزىشكىك ريكلام بۇ شيرى مندالان دەكات خەلكى ئيمە مەجبورە بە قسەى پزىشكەكە بكات لە نەتىجە شدا رەنگە بە شيوەيەكى تر ئەمە ھاتبى و ئەم ريكلامەى كرىدى زۆر سوپاس.

بەريز هيمن احمد حمە صالح / جيگري سەرۆكى پەرلەمان:

زۆر سوپاس كاك زانا، لەو دارشتنە نوپيەى كە ئەمرۆ پيشكەشكرا و دەنگى لەسەر درا ئەو بابەتەى تىداىە، كاك مەم نوقتە نيزامت ھەبوو فەرموو.

بەريز مەم برھان محمد قانع:

بەريز سەرۆكى پەرلەمان.

ويراى سوپاس بۇ بەريز وەزيرى ھەريم بۇ كاروبارى پەرلەمان، بەلام پرسىارم لە جەنابتان ھەيە وەكو سەرۆكى پەرلەمان پالپشت بە ج دەقيكى پەيرەوى (27) ئەوہندە برگەى ناو ماددە يەك ئە سريتهوہ و دوو دير ئيزافە ئەكرى و لە جيگەى دا ئەنريت و، دانىشتنى دووہم كە پەيوەند یدارە بە موناقلە شەكردن دەنگدانى تيا نادرى لە دانىشتنى سبيەمە ئەو مەسەلانە ھەسم ئەكرى، ھەزدەكەم جەنابتان ئەوہ روونكرىتەوہ ئەوہ خالىك، خالىكى تر ئەوہى كە پەيوەندى بەو جەمكە لاستىكيانەوہ ھەيە كيشەى بەشيكى ھەرە زۆرى ياساكانى پەرلەمان لە ياساى مافى دەستكەوتنى زانيارى ياساى رۇژنامە گەرى چەمكە

لاستیکه‌کانه، ئەم چەند ئادابی گشتیی و سیستەمی گشتی و دابو نەریت ئەم چەمکە لاستیکیانە لە کۆی ئەم ماددانە هەموو ئەمانە روونکردۆتەو، پێم وایە ئەم کاتە یاسادانەر دادوەر لە هەر حالەتێکی لەم جۆرە دەگەرێتەو بۆ پرگەهێ ژمارە ئەوەندە لە ماددەئەوێ ئەوەندە ئاسانتر دەبێ لە بەرچاوی وەکو دەر فەت بەدەینه دادوەر، بۆ ئەوەی مەجالی تەئویل هەبێ بۆ دیاریکردنیان، زۆر سوپاس .

بەرێز هیمن احمد حمە صالح / جیگری سەرۆکی پەرلەمان:

بەرێز ئیەم لە خۆیندەوێ دوو مەدا، هێشتا بۆ خۆیندەوێ سییەم دەنگدان لە سەر کۆی ماددە کەو ماددە بە ماددە پێشنیارە جیاوازه کان نەهاتوینە تە سەر ئەو قۆناغە، ئیەمە رای لیژنە تاییبەتەم نەدەکانمان وەرگر توو لە گەل رای بە شیکێ زۆری لە پەر لەمانتارە بەرێزەکان کە ئەم پێشنیارە لە جیاتی هەر (27) خالە کە، چونکە لیژنە تاییبەتەم نەدەکانیش پێشتریش لە ناو خۆیان گەتوگۆیان لە سەر کردبوو لە کۆمەڵیک پێشنیاری تریش کورتیان کردبوو، گەیشتبوونە سەر ئەم پێشنیارە، قانونیش بۆ خزمەتی گشتییە و بۆ خزمەتکردنی هاوڵاتیانە، بەر بەبنای ئەوەش دەستەئە سەرۆکایەتی بە راوێژ لە گەل لیژنە تاییبەتەم نەدەکان رای زۆری نە پەر لەمانتارانمان وەرگر توو کە ئەو دە قە نوێیە بتوانرێت بکری تە بنەمایەکی گەتوگۆو لە خۆیندەوێ سییەمەدا دەنگی لەسەر بدری، بەرێزان ئە گەر روونکردنەوێ تر تان نییە، داوا لە لیژنە تاییبەتەمەند دەکەین بچنە سەر ماددە (4) م سەرچنار خان فەرموو.

بەرێز سەرچنار احمد محمود:

بەرێز سەرۆکی پەرلەمان:

هەر لەسەر ئەم ماددەئە سییەم، بەراستی من هاوارام لە گەل قەسەکانی بەرێز وەزیری هەرێم بۆ کارو باری پەرلەمان کە خۆی لە دەوڵەتی دیموکراسیا راستی هەموو ئەو رێگە پێنەدراوانە ئاسایی نییە سێ ئەی فۆر بە (27) خال، ئەمە جگە لەوەی دەق تا دووردریژبێ موفەسەلێ مەجالی تەفسیری قەزائی و ئیشتیهای قەزا بەر تەسک دەبێتەو لە ئیشتە مەورەدناس، لە بەر ئەو پێویست ئەکا نە سەکە کە دادەر یژرین قەتعی دەلا لەت نەبن تا قازی واقعی مۆتە غەیر نصوصی سابت بگۆنچێت، لە بەر ئەو دە کری ئەم دەقانی هەندیکیان بە رای من وەکو قانونی هەندیکیان کۆ بکری نەو ئەم (27) کە، چونکە ئەوێتا من هەمویم تەحیدید کردوو زۆربەئە ئەکەوێتە بابی نیزامی عام هەندیکیشی ئەکەوێتە بابی ئادابی عامەو هەندیکیشی هەر بە حوکمی قانون، چونکە قانونمان هەیه لەسەر ئەو بابە هەندیکیشیان ئەمە (لا یجوز تعامل بحکم القانون)، ئیست بۆ نموونە نۆیەم و دەیەم و یازدەیەم و دوانزەیەم لە نیزامی عامەو ئادابی عامە جیئ ئەبێتەو، بەس چوار دەیەم نەسیکی تازەیهو جیئ نابێتەو، یەعنی ئادابی عامە لە شوپێیکەو بۆ شوپێیکی تر هەر لە کوردستان لە پارێزگایە کەو بۆ پارێزگایەکی تر ئادابی عامە جیاوازی هەیه، ئەکری زۆربەیان ئەوانە لە حدودی نیزامی عامەیان وەکو گۆتەم نۆیەم و دەیەم و یانزەیەم و دوانزەیەم و ئەمانە تریشی کە من هەمویم وەرەکاریم کردوو ئەتوانم بیدەم بە لیژنەئە یاسایی، ئەوانە کە لەو جوار جیوون کۆ بکری نەو ئەوانە کە تازەن بمیئیتەو لە ناو نەسەکە.

بهریز هیمن احمد حمه صالح / جیگری سەرۆکی پەرلهمان:

بهریز لیژنه‌ی تایبەتمەند ئەگەر راو سەرنجیکتان هه‌یه، یانیش وەزیری هه‌ریم بۆ کاروباری پەر له‌مان فەرموون کاک عەباس.

بهریز عباس فەتاح صالح:

بهریز سەرۆکی پەرلهمان.

سەبارەت بەم بابەتە ئیমে هەم پێشنیاریەکە قەبوڵکراو، هەم دەنگمان لەسەر داو، سەبارەت بەم ووردەکاریه چەند وەزارەتیەک پەيوەندیداره بەم بابەتەوه، ئەم وەزارەتانە لە سەریانە ئه‌و رێنمایانە‌ی که لێره باس دەکری و ئەو وەزیرە به‌ریزانە‌ی که لێره‌ن یان لێره‌ن ئاماده‌ نین که یاسایه‌که دەرده چی رێنمای‌ی تایبەت دەرکەن، ئەم ووردەکاریه‌ی تێدا بنووسن، بۆ ئەوه‌ی بتوانین له‌گه‌ڵ بارودۆخ رێنمای‌یه‌کانیش بیگونجین، زۆر سوپاس.

بهریز هیمن احمد حمه صالح / جیگری سەرۆکی پەرلهمان:

بهریز وەزیری هه‌ریم بۆ کاروباری پەرلهمان ئەگەر سەرنجیکت هه‌یه فەرموو.

بهریز د. فالأ فرید ابراهیم / وەزیری هه‌ریم بۆ کاروباری پەرلهمان:

بهریز سەرۆکی پەرلهمان.

ئەو بابەتانە‌ی که باسکراون له‌ ناو لێره هه‌ر (27) خالەکه، ئیما دەچیتە ناو نیزامی عام، ئیما ئادابی عامه، ئیما ئاسایشی نەتەوه‌یی و، ئیما مافه‌کانی مرۆفه و ئیما سەحه‌ی عامه‌یه، هه‌ر پینج حاله‌ته‌که‌شمان که سیاهه‌ کردۆته‌وه ناردوو مانه بۆ وان و زۆر سوپاس.

بهریز هیمن احمد حمه صالح / جیگری سەرۆکی پەرلهمان:

بهریزان ئیستا دەچینه سەر گفتوگۆکردن له‌ مادده‌ی (4) داوا له‌ لیژنه‌ی تایبەتمەند ده‌که‌ین مادده‌ی (4) له‌ راپۆرتی هاوبه‌شی هه‌رسی لیژنه‌ی تایبەتمەند بخوینه‌وه فەرموون.

بهریز جلال محمد امین:

بهریز سەرۆکی پەرلهمان.

سزایه‌کان:

یه‌که‌م: ئەگەر ریکلامی‌ک بلاوکرایه‌وه پێشیلی مه‌رج و رێگه‌ پێنەدراوه‌کانی مادده‌ی کانی دووهم و سییه‌می ئەم یاسایه‌ ده‌بی‌ت.

1- راسته‌وخۆ ریکلامه‌که له‌ په‌خشکردن را بگری‌ت.

2- داخوازیکاری ریکلام به‌ره‌م هینی ریکلام و بلاوکه‌ره‌وه‌ی ریکلام سزا دهرپین به‌ غه‌رامه‌کردن به‌ بریک له‌ (500) هه‌زار دینار که‌مه‌تر نه‌بی‌ت و له‌ (15) ملوین دینار زیاتر نه‌بی‌ت.

سىيەم: لە ھالەتتى دووبارەبوونەھەي پېشىلگارىيەكانى بىرگەي يەكەمى ئەم ماددەيەدا سزاكە دوو ھېندە زياد دەكرى.

دووم: ھەرگەسېك بە مەبەست ريكلام لېبكاتەوہ يا بېدريئىت ياخود بېشىوئىئىت سزا دەدرىت بە:
1-قەرەبووكردەھەي زيان لېكەوتوو.

2-پابەندكردن بە چاكردەھەي دانانى ريكلامەكە وەكو خۇي.

بەريز ھيمن احمد حمە صالح / جىگري سەرۇكى پەرلەمان:

زۆر سوپاس ئىستا ھەر بەريزىك فەرموو كاك جلال.

بەريز جلال محمد امين:

بەريز سەرۇكى پەرلەمان.

ئۆتۆماتىكى لەبەر ئەھەي رىگا پېنەدراوھەكانى ماددەي دووم و سىيەم سىيەم بە تەنيا دووم دەمىئىتەوہ، لەبەر ئەھەي سىيەم لەھەي موعالەجەكراوہ لەگەل ئادابى عام و نيزامى عامە، سوپاس.

بەريز ھيمن احمد حمە صالح / جىگري سەرۇكى پەرلەمان:

ھەر بەريزىك ئەيەھەي لەسەر ماددەي (4)قەسە بكات ئىستا دەست بەرز بكاتەوہ، بۇ ئەھەي ناوى تۆمار بکەين دواى تۆماركردى ناوھەكان و خويىندەھەي ناوى ھىچ بەريزىكى تر ئىزافە ناكري، بەريزان ئەو ناوانە ناوى خۇيانيان تۆماركردوہ (سەرچنار خان، كاك دكتور رىبوار، كاك ديارى، شادى خان، بەدرىە خان، كاك حكەمت، كاك دكتور ئىسماعيل، كاك سيروان، كاك ھىمداد، كاك دكتور محى الدين، روپاك خان، كاك رۇمىو، ئاشنا خان، كاك رزگار، كاك نزار، كاك بەلین، كاك كاروان، دكتورە گەلاويژ، ليزا خان، كاك ادريس، ھاوري ملا ستار) سوپاس تەواو بەريزان.

بەريز ادريس اسماعيل عبوش

بەريز سەرۇكى پەرلەمان.

لە ماددەي (4) سزاكان لە بىرگەي دووم ژمارەيەك و دوو مافى كۆمپانيان يان خاوەنى ريكلام ديارى كراوہ، بەلام مافى ھاوولوتيان ديارى نەكراوہ، من پېشنيار دەكەم بىرگە يەك زيادبكرىت بە مافى ھاوولوتيان كە مافى ھاوولوتيان گرەنتى بكرىت لە كاتى كەوتنى تابلۇيەك بەھەي باو باران يان ھەيەكى تر، بېيتە ھەي لە دەستدانى كەسېك يان بىرىنداركردنيان، يان زەرەر بگە يەنن مال و مولك ھاوولوتيان، پىويستە كۆمپانيا تەھەمولى قەرەبووكردەھەي بكات، سوپاس.

بەريز ھيمن احمد حمە صالح / جىگري سەرۇكى پەرلەمان:

رووپاك خان فەرموو.

بەريز رووپاك احمد رحمان:

بەريز سەرۇكى پەرلەمان.

ماددهى (4)م كه به ناونيشانى سزاكانه، پيويسته بكرىته حوكمه سزايهكان و ههروهها له داخوازى كارى ريكلام كه باس لهوه دهكات بهرههم هيى ريكلام له بلاوكهروهوى ريكلام سزا دهرين به غهrame كردن به برىك له (500) ههزار دينار كه متر نهبيت و ههروهها له (15)مليون دينار زياتر نهبيت، من پيم باشه نهو (15) مليونه كهم بكرىتهوه بو (5) مليون، زور سوپاس.

بهريز هيمن احمد حمه صالح / جيگرى سهروكى پههلهمان:

كاك بهئين فهرموو.

بهريز بهئين اسماعيل حاجى ابراهيم:

بهريز سهروكى پههلهمان.

دياره ئيمه له بهر نهوهى ماددهى سييهمان دهستكارى كرد نهوهى كه پيى دهوترىت ريگه پينهداوهكان، له بهر نهوهى ماددهى يهكه مى برهگه يهكه م له ماددهى (4)م به شيوازيكى تر دابريزيتهوه، نهلى نه گهر ريكلاميك بلاو كرايهوه پيشيلى مهرجهكانى ماددهى دووههم، ماددهى سييه م به جيا، يهعنى نهبي بهس بمينيتهوه، له بهر نهوهى ئيمه ماددهى سييهمان به تهواوهتى ههانهگرتوه، بهلام تهنزيمان كردوتهوه ريكلام خستوتهوه، نهوه بميني وهكو تيبينيهك، دوو داخوازى ريكلام بلاوكردنهوهى ريكلام سزا دهرين به غهrame كردن به برىك له (500) ههزار دينار كه متر نهبيت و (15)مليون زياتر نهبيت، له راستيدا قازانجى ريكلام و ئيستا بهشيكى زورى بازرگانى ريكلام قازانجيكى زورى هه يه، له بهر نهوه هه نديك جار هه نديك كومپانيا نه گهر لا بدن له برهگه كان نه م ياسايهش لهوانه يه هه ندى جار بهلايانهوه مو شكيله نهبي، نهگهر مليونى دوو مليونيش غهrame بكرى له بهراذبهرا قازانجيكى زورتر دهكات، له بهر نهوه من پيم باشه برهكه زياد بكرى له مليونيك دينار كه متر نهبي و له (30) مليون دينار زياتر نهبي، زور سوپاس

بهريز هيمن احمد حمه صالح / جيگرى سهروكى پههلهمان:

كاك حكمت فهرموو.

بهريز حكمت محمد عبو زيد:

بهريز سهروكى پههلهمان.

ههر چهنده پيشترىش باسمانكرد بهس ماددهى (4) ماددهى سزايهكانه، پيشنيار ده كه م برهگه يهك بيته زيادكردن و نهوده مى ريكلام بيته نووسين بيتى لاتينى غهلهت هاتينه نووسين بيته سزادان و نهو تابلوى يه ههين به شيوازى زمانهكى دى، يان ههر زمانهكى دى كورديا بيته نقيسين، تيبى لاتينى وهكى لاتينى نه تيدابن بيته دروست كردن، زور سوپاس .

بهريز هيمن احمد حمه صالح / جيگرى سهروكى پههلهمان:

كاك رزگار فهرموو.

بهريز رزگار محمد محمود:

بەريز سەرۆكى پەرلەمان .

ماددەى (4) بېرگەى (2) كە كە دەلى ھەرگەسىك بە مەبەست ريكلامىك لى بىكاتەوہ يان بىدريئىت، ياخود بيشويئىت سزا بدرىت، يەك قەرەبوگردنەوہى زيان لى كەوتوو، دوو پابەندگردن بە چاگردنەوہى دانانى ريكلامەكە، بەراستى ئەمە حەقە حەفزيشى تىدا ديارى بكرىت، لەبەر ئەوہى ئەو ريكلامە كە ئەدرىندريت وەكو خوى تىچوہ كە بوى ديارى كراوہ چاكي بىكاتەوہ، رەنگە لەلایەن كۆمپانىيايىپەكى ترەوہ كە دژى خەلك بىئىرى بۇ دراندنى بۇ چاگردنەوہى ئەوہندە قورس نەبى لەسەرى، ئەگەر واش نەبى حەفزي تيا نەبى غەرامەكەى بكرىت بە سى ئەوہندە، زۇر سوپاس.

بەريز ھىمەن احمد حمە صالح / جىگرى سەرۆكى پەرلەمان:

كاك نزار فەرموو.

بەريز نزار ملا عبدالغفار:

بەريز سەرۆكى پەرلەمان.

قسەكانەم كرا زۇر سوپاس .

بەريز ھىمەن احمد حمە صالح / جىگرى سەرۆكى پەرلەمان:

فەرموو دكتور محى الدين.

بەريز د. محى الدين حسن يوسف:

بەريز سەرۆكى پەرلەمان.

ماددەى (4) بېرگەى يەكەم راستەوخو ريكلامەكە لە پەخشگردن را دەگرىت، بلاوگردنەوہى ريكلام تەنھا پەخشگردن نيىە، نوسىنمان ھەيە، ديوار بەندمان ھەيە، ھەلواسىنمان ھەيە، پىم وا يە ئەو دەستەواژدە چاك بكرى ئەوى تريان بېرگەى دووہم ئەوہى پەيوەندى بە سزاكانەوہ ھەيە لەسەر چ بنەمايەك ئەو سزايە ديارى دەكرى، من پىم وا يە ئاماژە بەوہ بكرى ئەوہى دەقەكەى دكتورە فالاً پيشكەشى كرد كە ئەگەر ھاتوو پىچەوانەى ئەوان بەو سزايە سزا دەدرى، بەلام ئايە كى بېرى ئەو سزايە ديارى دەكات و كى جىبەجىي دەكات ئەو سزايە دەبىت جىھەتەك ھەبى ئەو سزايە جىبەجى بىكات، و زۇر سوپاس.

بەريز ھىمەن احمد حمە صالح / جىگرى سەرۆكى پەرلەمان:

كاك كاروان فەرموو.

بەريز كاروان عبدالرحمان عبداللە:

بەريز سەرۆكى پەرلەمان.

قسەكانەم كرا دووبارەيان ناكەمەوہ، تەنھا پشتىوانى لە قسەكانى كاك دكتور محى الدين دەكەم بۇ بېرگەى يەكەم، بۇ بېرگەى دووہميش پشتىوانى لە رووپاك خان دەكەم، چونكە ئەم پارەيە يەكجار زۆرە ئەو رىژەى كە ديارى كراوہ باشتر وا يە بكرىتە (5) مليون، زۇر سوپاس.

بەريز ھىمەن احمد حمە صالح / جىگرى سەرۆكى پەرلەمان:

دكتور اسماعيل فەرموو.

بەرئىز د.اسماعيل على طه:

بەرئىز سەرۆكى پەرلەمان.

سى تىبىنىم ھەيە، ئەگەر بېژىتن رىكلامىك بىلاوكراوھ پىششىلى مەرج و يان موخالە ھەي کرد كى، ئەگەر يەنى يانداخووزى شەرىكەي يان رىكلامى ئەوئ دەخووزى رىكلام چاك بىي، يان ئەو جىھەتى تەجواز دەكات وەكو تەلەفزيونى نا ديارىكردنا ئەوھ يەك.

دوو: تىبىنيا من بېژم داخووزىكارى رىكلام بەرھەم ھىنەرى رىكلام و بىلاوكەر وەكو يەك دىنە عقوبە كردن (500) ھەزار تا (15) مليون دىنار ھەريەكى عقوبە، يەنى سەرىپچى ئەوانە موختەلفە، مەعقول نىنە سەرىپچى ھەرسىكا يەك ئاست بى ھەتا عقوباوانا وەك يەك بىتن تىبىنىيە ئەخىرى ئەز گەل ھەندىيەمە عقوبە بۇ ھەندىيە بۇ رەدەيە قەرەبو كردن و ئىسلاخ كردن رەدە چىيە ئىزافە بىتە سەر دەبىتە عقوبەي ئەسلى زائىدەن تەبەئى وە قەرەبوكردن بىتە ديارى كردن، كى دەپەوئ تەحدىدا قەرەبووكردن بكات لىزنا تايبەتى، سوپاس.

بەرئىز ھىمن احمد حمە صالح / جىگىرى سەرۆكى پەرلەمان:

فەرموو لىزا خان.

بەرئىز لىزا فلك الدين صابر:

بەرئىز سەرۆكى پەرلەمان.

لە بر گەي (2) م ماددەي (4) م پىشنىياز دەكەم خالى يەكەم و دووھم تىھەلگى شىك بىكرى لابر ئىت، لە بەر ئەوھى ئەو كەسەي كە بە مەبەستىك رىكلامىك لى دەكاتەوھ، ئەگەر بە پىي ئەم بر گە يە بى دوو جار سزا دەدرىت دوو خالى بۇ ديارى كراوھ، ئەگەر بىكرى بەم شىوھىە دوو بارە بنوو سرتەوھ ياخود دابر ئىترىت، ھەركە سىك بەمەبەست رىكلامىك لى بكا تەوھ يان بىدرىنىت ياخود بى شىوئىنىت سزا دەدر ئىت بە قەرەبووكردەوھى زىان لىكەوتوو بە برى خەملىندراوى زىانەكە، يان پابەندكردى بە چاكردەوھو دانانى رىكلامەكە وەكو خۆي، زۆر سوپاس.

بەرئىز ھىمن احمد حمە صالح / جىگىرى سەرۆكى پەرلەمان:

سەرچنار خان فەرموو.

بەرئىز سەرچنار احمد محمود:

بەرئىز سەرۆكى پەرلەمان.

من سەرنجىكى يا سايىم ھە يە لە سەر ئەم ماددە يە، بر گەي يەك نا بر گەي دوو، دوو خالى دا ناوھ قەرەبووكردەوھى زىان لىكەوتوو لە گەل پابەندكردى بە چاكردەوھو دانانى رىكلامەكە وەك خۆي، قەرەبووكردەوھو بە پىي ياسا عقوبە نىيە، قەرەبووكردەوھو مافىكى مەدەنىيە ئىمە ماددەي (85) و (95) و (100) قانوونى عقوباتمان ھەيە، عقوبەي ئەسلى و تەبىئى و تەكمىلمان ھەيە، فەقەرەي چوارىش تەداوئىل

ئىعترازىمان ھەيە، يەك، لەبەر ئەۋەدى قەرەبوۋى زىان لېكەتتوۋ ئە مە ۋە گو و تمان عقوبە نىيە، پابە ند كردن بە چاگردنەۋەدى ۋەك عقوبەيەكى تەبەعيە، ناكرى عقوبەيەكى تەبەعى بە تەنيا بى عقوبەى ئەسلى لەگەل ئەبى، لەبەر ئەۋە ئەبى ئەۋ دوانە ۋە گو خۇى بمىنن تەۋە، لەگەلئيشيا عقوبە يەكى ئە سلى دابنرى ۋەك ئەۋەدى لە ماددەى (85 و 95 و 100) قانونى لە عقوباتا ھاتوۋە، زۆر سوپاس.

بەريز ھيمن احمد حمە صالح / جىگرى سەرۋكى پەرلەمان:

كاك ديارى فەرموو.

بەريز ديارى انور حمە رحيم:

بەريز سەرۋكى پەرلەمان.

يەكەم، بەشېكى زۆرى سەرنجەكانەم وتران، لەبەر ئەۋەدى زۆر درەنگ دېتە ئىرە پشتگىرى دكتور محى الدين دەكەم لەۋەدى كە لە ماددەى (4)م سزاكان خالى يەكەم راستەوخۇ ريكلامەكە لە پەخشكردن و بلاوكردنەۋە بە ھەموو جۆرەكانىيەۋە رابگىرئيت، چونكە تەنيا پەخشكردن نىيە، خالى دووم پشتگىرى كاك بەلئىن دەكەم داخوازىيەكانى ريكلام بەرھەم ھىنەكانى ريكلام بلاوكەرەۋەدى ريكلام سزا دەدرىن بە غەرامەكردنى بپړىك نەك (500) ھەزار، بۇ نموۋە ئە گەر پېشلىكردنى ئەۋ مەرجا نەى كە دا نراون بە شېك لەۋ كۆمپانىيانەى كە ريكلام دەكەن عەستەم بايى برىكى ئەۋەندە زۆر ريكلام دەكەن كە رەنگە (5) ملىۋن و (10) ملىۋن و (15) ملىۋن دىنارە بۇ ئەۋان زۆر زۆر كەم بېت پېشلىكردن، لەبەر ئەۋە ئەۋە رىگايان دەدات زۆر بە ئاسان پېشلىكبكرى، بۇيە من پېشنىياز دەكەم كە غەرامە بىكرىن بە بپړىك لە (15) ملىۋن كەمتر نەبېت و بەسىترىن ريكلام بۇ نموۋە ھەر يەك لەم كۆمپانىيانە ھەر بۇ ئەۋەدى بزائن بۇ زانىارىتان خەلك ھەيە بايى (100) ھەزار دۆلار، بايى (200) ھەزار دۆلار، بايى (300)ھەزار دۆلار، يەكجار ريكلام دەكات، يەك عەقد دەكات بەۋەندە، ئىنجا (5) ملىۋن يا (10) ملىۋن بدات زۆر ئاسانەۋە بە ھەموو جۆرئىك ھىنىش دەكات، سوپاس.

بەريز ھيمن احمد حمە صالح / جىگرى سەرۋكى پەرلەمان:

دكتور رېبوار فەرموو.

بەريز د.رېبوار عبدالرحيم عبدالله:

بەريز سەرۋكى پەرلەمان.

سەبارەت بە سزايەكان لە خالى يەكەمدا ھاتوۋە دەلى راستەوخۇ يەكئىك لەۋ شىۋانەى كە گىراۋە تە بەر بەپىيى بپړگە يەك بۇ سزادانى ئەۋەدى كە ريكلامىكى مەسەلەن نا تەندروسىت بىكرى، ئەلى راستەوخۇ ريكلامەكە لە پەخشكردن رابگىرئيت، ئىنجا ئەگەر ريكلامىكى نا تەندروسىت پەخشكراۋ زىانى گەيانا بە شەرىحەى مۇستەھدەف، ئەۋ كاتە پەخشەكە رابگىرئى و رانەگىرئىت چ سوۋدى ھەيە، بۇيە من پېشنىياز دەكەم ئەۋ فەقەرەيە ئىزافە بىكرى كە ھەموو ريكلامىك لە ۋەزارەتى رۇشنىبرى فلتەر بىكرى، چونكە ھەموو ريكلامىك لە ۋەزارەتى رۇشنىبرى فلتەر بىكرى كە كام ريكلام لەگەل بىنەماكانى ئەم ياسايە دەگونجى

كامەيان ناگونجىت، چونكە ئەگەر رىكلامىك نا تەندروست بوو زىانى گەياند بە پىيى بىرگەكانى ئەم ياسايە نەگونجا و پەخشىرا، ئەو كاتە كە زىانى گەياند، زىانەكەى زۇرتىرە لەووى كە لە پەخشەكەيە ئەووە يەك، دوو: سەبارەت بەووى كە ھاتووە (500) ھەزار دىنارو (15) ملىيۇن دىنار غەرامە كەى دەبى، راستى ديار نىيە كە كامە رىكلام و كامە كالا بە (500) ھەزار دىنار غەرامە بىكرى و و كامەيان بە (15) ملىيۇن غەرامە بىكرى و كى ديارى دەكات لەسەر چ پىوھرىكە، بۆيە رەچاوى ئەو سى خالە بىكرى، يەك پىوھرەكە ديار بىكرى، دوو ئەو كەسە يا ئەو شوپنە ئەو دامەزراوہ يە كە غەرامە كە ديارى دەكات، سىيەم جۆرى رىكلامەكە ئەووى كە (500)ھەزارى بەر دەكەوى و ئەوھشى كە (15) ملىيۇنى بەرگەوى خاللىكى تر ھاتوہ دەلى لە بىرگەى دووہم ئەلى قەرەبوو كورد نەووى زىان لىكەوتوو چۆن قەرەبوو بىكرىتەوہ راستىدا روون نىيە؟ ئەبى دياربى روونبى كە چۆن قەرەبوو بىكرىتەوہ، بۆيە من بىرگە يەكى تر يان خاللىكى تر ئىزافە دەكەم بۆ بىرگەى دووہم ئەوويش ئەوويە كە غەرامە كوردنى بە بەھاي دانانى رىكلامەكە، واتا ئەووى كە رىكلامىك لى دەكاتەوہ ئەو كەسە بە بەھاي رىكلامەكە بەھاي رىكلامەكە غەرامە بىكرى، سوپاس.

بەريز ھيمن احمد حمە صالح / جىگرى سەرۆكى پەرلەمان:

كاك رۆمىو فەرموو.

بەريز رۆمىو حىيران نىسان:

بەريز سەرۆكى پەرلەمان.

قسەكانى من زۆرى كران، بەلام داوا لە جەنابى سكرتيرى پەرلەمان دەكەم ھەندىك جار بۆ ئەووى ئەو لايە ئەلى قسەكانى من كران ھەموو جار لەولايەوہ دەست بە نوسىنى ناوھكان بكە بۆ ئەووى ئەوانىش.....

بەريز ھيمن احمد حمە صالح / جىگرى سەرۆكى پەرلەمان:

نا بەريز كاك رۆمىو ئىمە كە ناوھكان دەنوسىن، ھەول دەدەين بە شىوازيكى يەكسان لەسەر ھەر لايەكى پەرلەمان ھەر جارەى نەفەرىك يان بەريزىك، پەرلەمانتارىك لاوى يان لەولاش وەر بگىرى.

بەريز رۆمىو حىيران نىسان:

بەريز سەرۆكى پەرلەمان.

بەلام لە بىرگەى دووہم ژمارە (2) كە غەرامەكان لەسەر داخوازيكارو بەرھەم ھىن و ھەروھە بلاو كەرەوہ، من پىم وايە نابى ھەرسىكيان لەسەر يەك ناست بن و جۆرى وعقوبە كەش لە (500) ھەزاروہ بۆ (15) ملىيۇن وابزانم بۇشيايەكەى زۆرە، بۆيە من پىم باشە كەمتر بىكرىتەوہ لە (15)ملىيۇنەكە، سوپاس.

بەريز ھيمن احمد حمە صالح / جىگرى سەرۆكى پەرلەمان:

فەرموو شادى خان.

بەريز شادى نوزاد وھاب:

بەريز سەرۆكى پەرلەمان.

ماددەى (4)م لە سزاكان خاڭىكى زۆر ھەرە گرنىگ لەم ماددە يەدا، بوونى نىيە ئەو حالەتە يە كە كاتىك كەسىك بىنەرىك ياخود بىسەرىك زەرەرمەند دەبىت لە رىكلامىكى ديارىكراو، ئا يا ھوكمى سزادان لەم حالەتە يا چۆن چۆنىيە؟ بەراى من پىويستە لىژنە تايبەتمە نەدگان يەك فەقەرەى ديارىكراو بۆ ئەم سزايانە زياد بكن، بۆ ئەو كەسانەى زەرەرمەند دەبن لە رىكلامىكى ديارىكراو و ئەشتوانى بىسەلمىنى و قەزاي عالەمىشمان ھەيە لەسەر شتى لەم جۆرە كە موستەھلىك تۈانيويەتى بىسەلمىنى كە زەرەرمەند بوو لەوەى رىكلامەكە لە سەدا سەدا راستى پىنەداو، بۆ يە لە سزاكانە پىويستە جىگەى ئەم جۆرە حالەتە بىكرىتەو، خالى دوووم لە بىرگەى يەكەم ئەو سزايەى كە ديارى كراو (500) ھەزار كەمترىن و زۆر ترىن (15) مل يۈن دىنار ھاوراي كاك بەلئىن كاد ديارى لەو خالەدا كە ئەم بىرە پارە يە زۆر زۆر كە مە، موقارنەتەن بەو داھا تەى كە لە رىكلام دەست دەكەوئىت، لە بىرگەى دوووم لە خالەكانى ھاوراي كاك رىزارو سەرىچار خانم كە پىويستە ھەفزىشى تىدابى، سەرىچار خان زۆر بە ووردو درشتى باسى كرد، واللە زياتر دەقەيەك زياتر رۆى تاوەكو ناوى بەرىزت بىنم، خاڭىكى تر ھەيە پىويستە ئامازەى پىبدەم لە فەقەرەى دوووم بەو پىيەى كە ئىمە دەنگمان لەسەر ئەو دا فەقەرەكە لا ببەين و سىاغەيەكى نويمان بۆ دانا، بەلام يەكىك لەو خالە ھەرە گرنگانە كە ھەن لە ھەرىمى كوردستانا تاوەكو ئىستا كارى پىناكرى بەكارھىنانى رىكلامەكان لە نىوەندى شارەكانە، ئەو رىگايانەى شارەكان بە يەكەو دەبە ستەنەو كە ئەمە يەكىكە لەو خالانەى كە دەبى لا بىرى، رىكلام لەو نىوەندانە نەمىنى، بۆ يە دەكرى ئىمە دەكرى لە ماددەى (2) جىبى ئەو بەكەينەو لە بىرگەى شەشەم جگە لە رىگەكانى نيوان شارەكان ئەو فەقەرەيە جى بەكەينەو من دامنا بوو لە ماددەى سىنھەم پىشنىازى بەكەم، بەلام ماددەى سىيەم بەو شىوەى لىھات، زۆر سوپاس.

بەرىز ھىمەن احمد ھەمە صالح / جىگىرى سەرىكى پەرلەمان:

زۆر سوپاس فەرموو كاك سىروان.

بەرىز سىروان ھىمەن احمد:

بەرىز سەرىكى پەرلەمان.

وا ديارە ھەزار تا پياوى فەقىر دەگاتە بەغدا دوورە تا سەرە دەگاتە ئىمە زۆر دوورە.

بەرىز ھىمەن احمد ھەمە صالح / جىگىرى سەرىكى پەرلەمان:

تكا يە كاك سىروان ئەگەر راو سەرنجىك لە سەر ماددەكە ھەيە رايەكەى خۆت بلى، بەلى فەرموو، ئەو بەرىزانەى ترىش پەرلەمانتارن وەك جەنابت دەستيان بەرز كردۆتەو فەرموو.

بەرىز سىروان ھىمەن احمد:

بەرىز سەرىكى پەرلەمان.

زۆرىنەى قسەكانم وترا، بەلام من تەنھا وابزانم دە سانىم پى ئەچى ئەگەر تەھمەول بەكەيت قوربان، لە بىرگەى يەكەما كە ئەلى رىكلام بلاو كرايەو پىشلى مەرج و رىگا پىنەدراوگانى ئەو سزايەكانىيەتى، من

لېره پشستگىرى ئهو ھاورييا نه ده كهه داواى سزاي زور تر ده كهه له وه، چونكه ئه گهر هات و له ريگهه ريكلاميكه وه پيروز يه كى ئهه نيشتيما نه بو نموو نه ههر شتيك له كه داركرا داواى خو له زهيني خه لكا ناسريته وه و قهره بوو به پاره كردنه وه، مه عنه وي به پاره ناكريته وه، تنها بير له پاره كراوته وه، لېره من له گهل نه وه يام كه بير له شتيكى تريش بكريته وه بو نه وهى خه لكانيك نه يه ن دهست بهرن بو شتي پيروز شتي كه لتورى، يه عنى ياسايه ك هه بي رهدعيان بكاته وه، چونكه ئيمه ئه زانين هه نديك شت هه يه نه وه نده پاره قازانج نه كات ده جار دووباره ي ده كاته وه جا چيه ده مليون نه دم، بيست مليون نه دم، سى مليون نه دم، له بهر نه وه لېره وه پشستگىرى رائيه يه كانى كاك ديارى ده كهه و هه موو نه وه ھاورييا نه ي كه داواى رهنكردى زياتريان كرووه، سوپاس.

بهريز هيمن احمد حمه صالح / جيگري سهروكي په رله مان:

داواى ده سانيه ت كرد دروسته نه وه (51) سانيه، دهست خو ش كاك سيروان، كاك هيمداد فهرموو.

بهريز هيمداد صباح بلال:

بهريز سهروكي په رله مان.

من تيبينيم له سهه خالى سيم هه يه، له حالته ي دوبار كرده وي پيشيلكاري نهه ريكلامه، يه عنى چهند جار پيشيلكاري دوو جار، سى جار، له بهر نه وه ده بيت سزاي نهه حالته نهنش به ديار بكريته وه، زياتر روونكرده وه له سهه ي بدرت، دوو مين پيش په خشكردى ريكلامه ميش ده بي، بو نه وهى له فلتهرنك لهه بواره وه پشستگىرى دكتور ريبوار ده كهه، سوپاس.

بهريز هيمن احمد حمه صالح / جيگري سهروكي په رله مان:

كه لاويژ خان فهرموو،

بهريز د. كه لاويژ عبيد عثمان:

بهريز سهروكي په رله مان.

ماده ي (4) م سزاكان له خالى يه كهه روونكرده وه درا، پيويست ناكات جاريكى تر روونكرده وه بدهين، به لام له خالى دووهم لېره داخوازي كاري ريكلام به رهه م هيى ريكلام و بلاو كه ره وهى ريكلام نوسرايه سزا ده درين به غه رامه يه كه به برنك كه (500) هه زار، لېره روون نييه ئاشكرا نييه، ئايا هه رسيكيان نهه (500) هه زاره ده دن يان يه كيكيان نهه (500) هه زاره ده دن، بو يه من پيم باشه لېره بره كه ديارى نه كرى به پيى جه جمى خراپى ريكلامه كه قازى برپار بداو نه وكات سزاي بداتن، زور سوپاس.

بهريز هيمن احمد حمه صالح / جيگري سهروكي په رله مان:

فهرموو بدريه خان.

بهريز بدريه اسماعيل محمود:

بهريز سهروكي په رله مان.

بە نىسبەت ماددەى (4) ناۋنىشان پىشتىگىرى لە قىسەكانى رووپاك خان دەكەم لەسەر ئەۋە بىرى بەۋ حوكمە سزايەكان و لە ماددەى (4)، من پىم باشە ماددەىكى سەربەخۇ زىاد بىرى ياساى نوسىنگەكانى رىكلام كە لە ھەرىم بەركارە ھەئدەۋەشىتەۋە، سوپاس.

بەرىز ھىمەن احمد حمە صالح / جىگىرى سەرۋكى پەرلەمان:

كاك ھاۋرى فەرموو.

بەرىز ھاۋرى بناە محمد:

بەرىز سەرۋكى پەرلەمان.

لە ئەھمىيەت و گىرىگى ماددەكانى تر كەم ناكەمەۋە، بەلام پىم وايە ماددەى چوارەم سزاكان جەۋ ھەرى پىرۋە ياساكەيە، لە بىرگەى يە كەم خالى دوۋەم ئەۋەى كە مەبلەغىكى دىارى كردوۋە (500) ھەزار بۇ (15) مىيۇن دىنار، سەرەراى ئەۋەى كە زۇر بەى برادەران ھە ندىك پى شىنارىيان ھەبوۋ پالپ شتى پىشنىارەكەيان دەكەم و ناۋەكانىشيان دەلپم، بەلام بۇ ئەۋەى كەنا ئەكانى راگەيا ندىن دەستكراۋە نەكرىن و پىرۋە ياساكە جەۋ ھەرى يەتى خۇى لە دە ست نەدات، پىشنىار دە كەم لىژنە يەكى ھاۋ بەش لە ۋەزارە تە پەيوەندىدارەكان بەم پىرۋە ياسايە دروست بىرى، بۇ ئەۋەى كە ھەر رىكلامىك بەر ھەم دىت لە فلتەرى ئەۋ لىژنەيە دەر بچى دواتر بلاۋ بىرىتەۋە، بۇيە پىشتىگىرى كاك دكتور محى الدين، كاك بەلىن كاك رىبوار، كاك دىارى، خاتوو سەرچنار دەكەم، سوپاس.

بەرىز ھىمەن احمد حمە صالح / جىگىرى سەرۋكى پەرلەمان:

ئاشنا خان فەرموو.

بەرىز ئاشنا عبدالله قادر:

بەرىز سەرۋكى پەرلەمان.

تېبىنىيەكەى منىش ھەر لەسەر ماددەى (4) سزاكان لە بىرگەى دوۋەمدا لەۋ بىرە پارە يەى كە دىارى كراۋە ۋەكو غەرامە، بەراستى ئەم بىرە پارە يە پارە يەكى زۇر زۇر كە مە بۇ مە سەلەيەكى ۋەكو رىكلام، چۈنكە رىكلام بابەتتىكە بە سانىيە بە فرىم مامە ئەى لە گەل دا دە كرى كاتىك ئە چى بۇ كەنالىكى تە لەفزيۋنى رىكلامىكى ئەدەيتى قسەت لە گەل ئەكات بە فرىم و سانىيە، لە بەر ئەۋە يەك جار ئە گەر ئەۋ رىكلامە بىرۋات رەنگە بە مىيۇنان دىنار قازانچ ئەكات يەك جار بىرۋات قازانچى تەۋاۋى خۇى لى ئەكات، بۇ نمونە رىكلام دەكات بۇ چايەكى زەعيفى بە نمونە بە مىيۇنان دىنار قازانچى لى ئەكات، بۇ يە پىۋىستە ئەۋ بىرە پارە يە زىاد بىرى بەراستى ھەتا تەنا نەت تا ھەئەۋە شاندىنەۋەى مۇ ئەتى كەنا ئەكانى راگەيا ندىن و كۆمپانىياكانى رىكلامىش بىرۋات بۇ نمونە لە سعوڧىە سزاي ئەۋ كۆمپانىيا يە يا ئەۋ شوپانانەى كە بابلىن

سەرپېچى ئەگەن بە (500) ھەزار رىيال بۇ (100) ھەزار رىيال دىيارى كراو، بۇيە بە قەناعەتى من ئەبى
زىاد بىكرى لە (5) مىليۇنەوہ بۇ (25) مىليۇن دىنار، سوپاس.

بەرئىز ھىمەن احمد حمە صالح / جىگىرى سەرۆكى پەرلەمان:

سوپاس ئاشنا خان بەرئىزان لىژنەى تايبەتمەن ئەگەرا راو سەرنجىكتان ھە يە ئە گەر نا بجنە سەر ماددەى
پىنچەم.

بەرئىز بزار خالد عبداللە:

بەرئىز سەرۆكى پەرلەمان.

زۆر بە كورتى ئىشارەت بە ھەندىك خال دەدەم ھەندى حالت باسکران لىرە لەسەر سزاكان ئەوہ نىيە كە
ئەم ياسايە يان ئەم ماددەيە حوكمە سزايەكان ھاتوہ تەزىمى ھەموو مەجا لەكانى عىقابى كىردىت ئىمە
ياساى ژمارە (40) مان ھەيە سالى (1951) ياساى مەدەنى ياساى ژمارە (30) سالى (1984) ياساى قانون
تىجارە يە ئەو مەوزوعا نەى تىجارەو مار كەو ئەو شتانە و رىكلام كىردن و شكاندى عىنوان و مار كەو
ھەمويان تەنزىم كراوہ ئەوہ خسوسىەتەكە بۇ ئەم پىشنىيازە ياسايە، لە بەر ئەوہ ئەم ماددە يە دايئاوہ
ئەوہى تر لەسەر پىرسىارىكى تر دائىمەن زەرەرى ئەدەبى و ھونەرى بە تەعويزەوہ غەرامەيە بە حەپس و
سجن نىە دادگا تەبەعن جىبەتى مەعنىە بە پىئى ئەم ماددەيەش دادوہر سلتەى تە قدىرى ھە يە ئەتوانىت
لە نىوان ئەم برە پارەيە حەدى ئەعلا دىيارى بكات زۆر، سوپاس.

بەرئىز ھىمەن احمد حمە صالح / جىگىرى سەرۆكى پەرلەمان:

سوپاس بەرئىزان بۇ ئەو تىبىنى و سەرنجانەى كە خىستانە روو ئىستا داوا لە لىژنەى تايبەتمەند دەكەين
بجنە سەر خویندەنەوہى ماددەى پىنچەم لە راپۆرتى ھاوبەشى لىژنە تايبەتمەندەكان فەرموون.

بەرئىز شاپان كاكە صالح محمد:

بەرئىز سەرۆكى پەرلەمان.

ماددەى پىنچەم : لەكاتىكدا ئە گەر سزايەكى توندتر بۇ ئەم كىردارە تاوانكارىە لە ياسا كارپىكراوہكاندا
ھەبوو ئەوا سزا توندەكە جىبەجى دەكرىت .

بەرئىز ھىمەن احمد حمە صالح / جىگىرى سەرۆكى پەرلەمان:

زۆر سوپاس ھەر بەرئىزىك ئەيەوئىت لەسەر ماددەى پىنچەم گىتوگۆ بكات، تكايە ئىستا دەست بەرز بكاتەوہ
تەنھا كاك دكتور محى الدين فەرموو.

بەرئىز محى الدين حسن يوسف:

بەرئىز سەرۆكى پەرلەمان.

تەنھا لەسەر كرادارە تاوانكارىيەكە يە نازانم، چونكە جەرىمە نىيە نازانم با بلىين ووشەكە وەكو ووشە، چونكە پيشلكارى ياسايە ئەوە تاوانكارى نىيە، بۆيە داوا دەكەم ئەو ووشەيە گۆرانكارى بەسەر دابىت.

بەريز هيمن احمد حمە صالح / جىگرى سەرۆكى پەرلەمان:

بەريزان وەزىرانى رۆشنىرى و وەزىرى كاروبارى ھەريم بۆ كاروبارى پەرلەمان، ئەگەر سەرنجىكتان ھە يە فەرموون.

بەريز محمد سعيد على / وەزىرى رۆشنىرى:

بەريز سەرۆكى پەرلەمان.

ئەندامانى پەرلەمان، لىژنە بەريزەكان دەستخۆشيتان لى ئەكەين، ديارە سەرنج و تىبينىيەكان لە جىي خۆ يا بوو، زۆر بەي زۆر يان ئەوەي دكتۆرە فالاً با سىكرد و تەنزىمى كرد جىگەي دەستخۆشىيە و راي ئىمە شى لە سەر بوو، من داوا كارم لە لىژنەكان ھەر سى وەزارە تى رۆشنىرى و شارەوانى و وەزارە تى ناوخۆش پەيوەندى بە بابەتەكەو ھەيە، لە دوا دانىشتندا ئەو بەريزانەي كە پىويست دەكات كە بە شدارى بكن، دوا قسەم سىاغەو رىكخستەو ھى پرۆژە ياساكەيە لە رووى جوملە بەندى و ئەدەبىيات و زمانەوانى و دەستەواژەكانەو، لە راستىدا زۆر بەي زۆرى ياساكان كە تەماشادەكرى ئەوانەي بە تايبەت تەرجومە كراون لە ھەربىدا وەرگىراون تەرجومەي ھەرفى كراون تىگەيشتىيان نارەحەتە يان ھەئەي تىدايە ئەم ياسايەش پىويست دەكات روون و راست و رەوان بى لە رووى جوملە بەندى و ئەدەبىيات و دەستەواژەكانەو، بۆ يە پىويستە زمانەزانىك يان ئەوانەي كە پەيوەنديان بە لىژنەكانا پەيوەنديان بە زمانەوانى و زمانى كوردى ھەيە دەوريان ھەبىت لە رىكخستەو ھى تەنزىم كردنى پرۆژە ياساكەو بە شىوہەيەكى روون و رەوان دووبارە دەستخۆشى لە ھەمو لايەكتان دەكەم و سوپاس.

بەريز هيمن احمد حمە صالح / جىگرى سەرۆكى پەرلەمان:

بەريزان لىژنەي تايبەتمەند ئەگەر رەئىيەكتان ھەيە فەرموو كاك جلال.

بەريز جلال محمد امين:

بەريز سەرۆكى پەرلەمان.

سەبارەت بەو ھى ئەو ھى كەردەو ھى كە تاوانكارىيە، بەلى كەردەو ھى يەكى تاوانكارىيە، لە بەر ئەو ھى تەعريفى تاوان چىيە؟ كەردنى كاريكە يان نەكەردنى كاريكە كە ياسا سزاي بۆ ديارىكردو ھى، ھەتمەن ئەو ھى رىكلام كەردنى كاريكە و سزاشى بۆ ديارىكراو ھى، كەواتە ئەكرى بە تاوان ناوژەندى بكنەي، سوپاس.

بەريز هيمن احمد حمە صالح / جىگرى سەرۆكى پەرلەمان:

زۆر سوپاس، بەريزان ئىستا داوا لە لىژنەي تايبەتمەند دەكەين دەست بە خويىندەو ھى ماددەي (6) راپۆرتى ھاوبەشى ھەرسى تايبەتمەند دەكەين فەرموون.

بەريز شاپان كاكە صالح محمد:

بەريز سەرۆكى پەرلەمان.

ماددەى (6) پېويستە لە سەر وەزارەتى رۆشنىرى و لاوان بە ھەما ھەنگى لە گەل وەزارەتى شارەوانى گەشتوگوزارو وەزارەتى پيشەسازى و بازىرگانى و وەزارەتە پەيوەندىدارەکان رېنمايى پېويست بۆ ئاسانكارى ئەم ياسايە دەربەكات.

بەريز ھىمەن احمد حمە صالح / جىگرى سەرۆكى پەرلەمان:

ھەر بەريزىك دەپەويست گەشتوگۆ بکات لەسەر ئەم ماددەيە با دەستى خۆى بەرز بکاتەوہ؟ بەريز سكرتيرى پەرلەمان ناوہکان بنووسن، تا ناوہکان دەنووسرېت بەريزان وەزيرى رۆشنىرى، وەزيرى ھەريم بۆ کاروبارى پەرلەمان ئەگەر تيبينى و سەرنجىکتان ھەيە بيخەنە روو.

بەريز د. فالأ فرید ابراهيم / وەزيرى ھەريم بۆ کاروبارى پەرلەمان:

بەريز سەرۆكى پەرلەمان.

لەبەر ئەوہى لە ماددەى يەك رەئى خۆمان داوہ، ھەردوو وەزير لە سەر ئەوہ كۆك بووين، پېويستە ناوى وەزير و وەزارەت ھەلبگرېت، واتا تەئكىدىمان لە سەر ئەوہ كردهوہ كە ئەو وەزارەتائى پەيوەندىدارن پېويستە ھەموويان پېكەوہ رېنمايى دەربەكەن، بۆ يە پيشنيار دەكەين بەو شېوہە ماددەى شە شەم دابريزىتەوہ:

پېويستە لەسەر وەزارەتەكانى رۆشنىرى و لاوان و وەزارەتى شارەوانى و گەشتوگوزار وەزارەتى پيشەسازى و بازىرگانى و لايەنە پەيوەندىدارەكانى تر رېنمايى پېويست بۆ ئاسان جيبەجېكردىنى ئەم ياسايە دەربەكەن.

بەريز ھىمەن احمد حمە صالح / جىگرى سەرۆكى پەرلەمان:

سوپاس بۆ بەريز وەزيرى ھەريم بۆ کاروبارى پەرلەمان، ئەو بەريزانەى دەستيان بەرزكردۆتەوہ بۆ ئەوہى ناويان تۆماربەكەين (كاك زانا، كاك بەلئين، كاك دكتور رېبوار، سەوسەن خان، كاك سيروان، سەر چنار خان، كاك شاخەوان) كاك شاخەوان فەرموو.

بەريز شاخەوان رۆوف مصطفى:

بەريز سەرۆكى پەرلەمان.

ديارە لە ماددەى (6) ئەلئ پېويستە لەسەر وەزارەتى رۆشنىرى و لاوان و بە ھەما ھەنگى لە گەل وەزارەتى شارەوانى و گەشتوگوزارو وەزارەتى پيشەسازى و بازىرگانى و من ليرە خالايك ھە يە كە باسى وەزارەتى ناوخۆ نەكراوہ و زەرورە وەزارەتى ناوخۆش ناوى ليرە بېت، چونكە بە شىك لە ئيشەكەش پەيوەندى بەوہوہ ھەيە ھەندئ ئيجرائات ھەيە لە كاتى ليكردەنەوہ دراندنى پۆستەرو با بليين ئەوہى بابەتى ريكلام و ئەوانەيە، پېويستە وەزارەتى ناوخۆش ناوى لەوہبى، چونكە يەعنى گرتن و با بليين ئيجرائاتە كە تا رادەيەكى زۆر پەيوەنديشى بە وەزارەتى ناوخۆ ھەيە، زۆر سوپاس.

بەريز ھىمەن احمد حمە صالح / جىگرى سەرۆكى پەرلەمان:

سوسن خان فەرموو.

بەرئىز سوسن محمد مېر خان:

بەرئىز سەرۆكى پەرلەمان.

پېم وايە لە ماددەى (6)مدا لە برگەى كۆتاييدا كە دە ئى پېويستە لە سەر وەزارەتى رۆشنبىرى و لاوان بە ھەما ھەنگى لە گەل وەزارەتى شارەوانى و گە شتوگوزارو وەزارەتى پى شە سازى و بازرگانى وەزارەتە پەيوەندىدارەكان رېنمايى پېويست بۆ ئا سانكارى ئەم ياسايە دەربكرىت، من پېم وايە لىرەدا چەند رستەيەك زياد بكرى، ھەروەھا ھەروەكو ئەو پەرلەمانتارە بەرئىزەكانى تىرىش بۆ ئەو برگەيە باس يان ئامازەيەكيان پىدا، بەلام من پېم وا دەبى ئەو رستەيە زياد بكرى، ھەروەھا لىژنەيەكى تايبەتمەندو پىسپۆر پىسپۆرى زما نەوانى لە لا يەن وەزارەتە پەيوەندىدارەكان لە گەل ئامرازە كانى م پىداو ئامرازە كانى پەيوەندىكردن پىكبەئىندرى و ھەولنى جدى بدن كە رىكلامەكان بە كوردىيەكى زۆر رەوان بنوسرىت و رىگا نەدرىت كە بە رىگاي رىكلامەوە زمانى كوردى زياتر بشىوئىندرىت، ئەم رستەيەو ئەم چەند رستەيە زۆر پېويستە لەوەدا، يەنى ئامازەى پى بكرى، چونكە وەزارەتە پەيوەندىدارەكان دەبى زۆر گرنگى بەوە بدن كە ئەو كاتەى كە رىكلامى بازرگانى موافقەتەى لەسەر كرا ئەو لىژنەيە حوزورە ھەبى و جىيى ديارى، زۆر سوپاس.

بەرئىز ھىمەن احمد حمە صالح / جىگىرى سەرۆكى پەرلەمان:

كاك بەئىن فەرموو.

بەرئىز بەئىن اسماعىل حاجى ابراھىم:

بەرئىز سەرۆكى پەرلەمان.

پىشنىيازەكەى منىش بە پشتگىرىيە بۆ كاك شاخەوان، يەنى ھەمان ئەو نەصەى كە بەرئىز دكتۆرە فالاً خستىيەروو زائىدەن وەزارەتى ناوخۆى بۆ ئىزافە بكرى، چونكە لە پىشترە باسى ئەوانەمان كرددوو لە سەر جادەو شۆستەكان بە تايبەت ئەو ھىمايەنەن كە پەيوەندى بە بەرئىزەبەرا يەتى ھاتوو چۆو ھە يە، لە بەر ئەو وەزارەتى ناوخۆى زەرورىيەتە لىرەيا ھەبىت، زۆر سوپاس.

بەرئىز ھىمەن احمد حمە صالح / جىگىرى سەرۆكى پەرلەمان:

فەرموو كاك زانا.

بەرئىز زانا خالد سمايل:

بەرئىز سەرۆكى پەرلەمان.

لەبەر ئەوەى ناوى وەزارەتەكان ھەمووى لە دواى يەكەو بە زنجىرە نەيەت و ئەوەى ئامازەى پىكراو رەنگە نەقىسى تىدايى، بۆ يە پشتگىرى لە رايەكەى بەرئىز وەزىرى ھەرىم بۆ كاروبارى پەرلەمان دەكەين بەو شىوہيەتەسبىت بكرى.

بەرئىز ھىمەن احمد حمە صالح / جىگىرى سەرۆكى پەرلەمان:

كاك سيروان فەرموو.

بەريز سيروان فرج محمد:

بەريز سەرۆكى پەرلەمان.

قەسەكانى من لەلایەن بەريز دكتورە فالۆه كرا، پشتگیری لى ئەكەم و سوپاس.

بەريز هيمن احمد حمە صالح / جيگري سەرۆكى پەرلەمان:

دكتور ريبوار فەرموو.

بەريز د. ريبوار عبدالرحيم عبدالله:

بەريز سەرۆكى پەرلەمان.

لەبەر ئەوەى ئەو پرۆژە ياسايە دەقەكانى فرە چە شن و فرە پسيۆرى و فرە وەزىفەن، پەيوە نەدارن بە وەزىفەى چەند وەزارەتیی كەو، ناکریت تەنھا لە وەزىفەى وەزارەتیی كەو لە گەل شارەوانى وەزارەتى رۆ شنبیری قەتیز بكری تەو، بۆ یە من پیم با شە پي شنیار دە كەم وەزارەتى تەندرو ستى و وەزارەتى بازەرگانیشى بۆ ئیزافە بكری و، سوپاس.

بەريز هيمن احمد حمە صالح / جيگري سەرۆكى پەرلەمان:

سەرچنار خان فەرموو.

بەريز سەرچنار احمد محمود:

بەريز سەرۆكى پەرلەمان.

ئيمە لە ماددەى يەك دا پينا سەى وەزارە تمان كردوو، وەزارەتى رۆ شنبیرو لاوانى حكومەتى هەريمی كوردستان لە برگەى چوارەم لیڤرە كە ئەئى پيويستە لەسەر وەزارەتى مەيھینەرەو، یەعنى بليين پيويستە لەسەر وەزارەت نەك وەزارەتى رۆ شنبیری و لاوان ئەو دوو كەلیمەيە لابیری لە ناو نەصەكە بە هەما هەنگی لە گەل وەزارەتى شارەوانى و گە شتوگوزارو لە گەل وەزارەتى پيشە سازى و بازار گانى و ئەو وەزارەتە پەيوەندیدارانەش لا بریت، چونكە پيويست ناکات هەر ئەو وەزارەتانه مەعنين، ئەگەر وەزارەتییكى تر بوو ناوى بى رینمای پيويست بۆ ئاسانكارى جيبه جيكردى ئەم ياسايە دەرکرا ئەو ووشەيەى بۆ زیاد بکەن.

بەريز هيمن احمد حمە صالح / جيگري سەرۆكى پەرلەمان:

زۆر سوپاس بەريزان، لیژنەى تايبەتمەند ئەگەر رایەكتان هەيە فەرموون، ئەگەر نا دەست بە خویندەنەو

ماددە (7) بکەن تەواو دەست بە خویندەنەو ماددەى (7) بکەن تکیە.

بەريز سەلمە فاتح تۆفيق:

بەريز سەرۆكى پەرلەمان.

ماددەى (7) بە دەر لە حوكمەكانى ماددەى (5) ئەم ياسايە كار بە هيچ دەقيكى ياسايى ناکریت كە لەگەل

حوكمەكانى ئەم ياسايەدا ناکۆك بى.

بەريز هيمن احمد حمە صالح / جيگري سەرۆكى پەرلەمان:

ھەر بەرئىزىك دەپھوئى گىفتوگۇ لەسەر ئەم ماددەى (7) بىكات با بىفەرموئىت، تەواو ھىچ بەرئىزىك نا يەوئىت گىفتوگۇ بىكات ماددەى (8) لىژنەى تايبەتمەند تىكايە دەست بە خوئىندنەوھى بىكەن فەرموون.

بەرئىز سەلە فاتىح تۇفلىق:

بەرئىز سەرۇكى پەرلەمان.

ماددەى (8) ئەم ياسايە دوای (60) رۇژ لە دوای بلاوكردنەوھى لە رۇژنامەى فەرمى وە قانئى كوردستاندا جىبەجى دەكرى.

بەرئىز ھىمەن احمد حمە صالح / جىگىرى سەرۇكى پەرلەمان:

تىكايە بەرئىزان ھەركەسىك دەپھوئىت گىفتوگۇ بىكات لەسەر ماددەى (8) با دەست بەرز بىكاتەوھ؟ كاك حكمت فەرموو.

بەرئىز حكمت محمد عبو زىد:

بەرئىز سەرۇكى پەرلەمان.

من پىمە وايە (60) رۇژ زۇرە، بىكرىتە يەك مانگ باشتر دەبىت.

بەرئىز ھىمەن احمد حمە صالح / جىگىرى سەرۇكى پەرلەمان:

بەئى پىشنىارى يەك مانگەكەى لىژنەى تايبەتمەند ھىچ رەئىيەكتان ھەيە، فەرموو كاك لقمان.

بەرئىز لقمان حمد حاجى:

بەرئىز سەرۇكى پەرلەمان.

كاتىك (60) رۇژ دىيارىكراوہ بۇ ئەوھى ئەو رىكلامانەى لەگەل حوكمەكانى ئەم ماددە يە كۆكن و ناگونجىن و پىشتر كارىان لەسەر كراوہ، مودەيەك بدرىتە ئەو كەسانەى كۇمپانىيا، بۇ ئەوھى ئەو رىكلامانە لاببات، بۇيە (60) رۇژ دىيارىكراوہ، زۇر سوپاس.

بەرئىز ھىمەن احمد حمە صالح / جىگىرى سەرۇكى پەرلەمان:

بەرئىزان ھۆيەكانى دەرچوواندن، بەرئىزان لىژنەى تايبەتمەند ئەگەر دەست بە خوئىندنەوھى بىكەن.

بەرئىز سەلە فاتىح تۇفلىق:

بەرئىز سەرۇكى پەرلەمان.

ھۆيەكانى دەرچوواندن: لەبەر گىرنگى رىكخستنى رىكلام بۇ خىزمەتكردنى بەكار بەرو گە شەپىدانى ئابوورى و پىشكە شىكردنى خىزمەتگوزارى باشتر بە ھاولوآت يان و دروستىكى كىپى كى دروست، بە بازاركردن و ھەرۋەھا كەمكردنەوھى لايەنە خراب و زىان بەخىشەكانى رىكلام ئەم ياسايە دەرچوئىندرا.

بەرئىز ھىمەن احمد حمە صالح / جىگىرى سەرۇكى پەرلەمان:

بهلی بهریزان هەر ئەندامیکی بهریزی پەرلەمان دەیهوئیت گفتوگۆی له سەر بکات با دەست بهرز بکاتوه؟
ئێستا ئەم بهریزانە دەیانەوئیت گفتوگۆ بکەن (د.ریبوار، د.مەجی الدین، د.اسماعیل، کاک کاروان) کاک کاروان
فەرموو.

بهريز کاروان عبدالرحمان عبدالله:

بهريز سهروۆکی پەرلەمان.

من پييم وايه هۆيهکانی دەرچواندن تەعبیر له ناوهرۆکی پرۆژه ياساکه ناکات که ئيمه موناغه شه مان کرد،
بۆيه من دەرستنەوهيهکم کردوو بهو شیوهيه له بهر گرنگی کاری ریکلامکردن و خزمەتکردنی به کار بهر و
پاراستنی مافی هاوڵاتی و جینو توێژهکانی له بوازی ریکلامدا دروستکردنی کيپرکی بۆ به بازارکردن
وکهمکردنهوهی لایه نه خراب و زیان به خشهکانی ریکلام ئەم ياسايه دەرچویندرا.

بهريز هيمن احمد حمه صالح / سهروۆکی پەرلەمانی کوردستان :

دکتۆر مەجی الدین فەرموو.

بهريز د.مەجی الدین حسن یوسف:

بهريز سهروۆکی پەرلەمان.

له بهر گرنگی ریکخستنی ریکلام بۆ خزمەتکردنی به کار بهر، ئەوه تەنها به کار بهر نییه بهر هەم هیانه ریش
ئەوهی بهر هەمیش بهر هەم دینی مونتەجیش ریکلامی دە کات، پييم وايه بهر هەم هیانه ریش ریکلام دە کات،
بهر هەم هیانه ریش ئیزافه بکری و ناو ئەو دەسته واژهیه، زۆر سوپاس.

بهريز هيمن احمد حمه صالح / سهروۆکی پەرلەمان:

دکتۆر مەجی الدین فەرموو.

بهريز د.ریبوار عبدالرحيم عبدالله:

بهريز سهروۆکی پەرلەمان.

ههلبهت هه موو پرۆژه ياسايهك پيويسته گوزارشت له ناوهرۆکه کهی بکا به پيی ئەو پرۆژه ياسايه م سێ
خالی سهردکی ههيه که پيويسته گوزارشتی لیبکات که نایکات یه کهم ریکخستنه، دووم گهرم کردنی بازاری
بازرگانی، سێیه ووشیاری هاوولاتییه، من دەرستنیکم ههیه، هیوادارم ئەوه پيشنیاری بێ جیگهی دەرسته که
بگریتهوه که له پرۆژه که دا هاتوه بۆ ریکخستن و چاره سهرکردنی بیسه روبهاری کاری ریکلام و وه گهرکردنی
جولهی بازرگانی و بهرزکردنهوهی ئاستی هوشیاری به کار بهر له نا سینی کالۆ به کارهینان و دروستکردنی
کيپرکی ساغلهم بوه به بازارکردن و، ههروهها کهمکرد نهوهی لایه نه نه رینی و زیان به خشهکانی ریکلام
ئەم ياسايه دەرچویندرا.

بهريز هيمن احمد حمه صالح / جیگری سهروۆکی پەرلەمان:

دکتۆر اسماعیل فەرموو.

بهريز د.اسماعيل علی طه:

بەرئیز سەرۆکی پەرلەمان.

بەس پېشنيار دەكەم ئەف رستهيه زيده ببیتن پتر تەعبیریش ئارمانجا دەر کەوتنا قانونی بکەتن، لە بەر گرنگی ریکخستنی ریکلام بۆ خزمەتکردنی بەرکاربەر و گەشە پیدانی ئابووری و چالاک کردنا بازرگانی چالاک کردنا بازرگانی ئەووش ئیزافە ببی، سوپاس.

بەرئیز هیمن احمد حمە صالح / جیگری سەرۆکی پەرلەمان:

بەرئیزان لیژنەى تايبەتمەند ئەگەر سەرنج و تیببەتەکتان هەیه؟ نییه بەرئیزان زۆر سوپاس ئیمە داوا لە لیژنەى تايبەتمەند دەکەین سەرجه م ئەو پېشنيارو سەرنج و تیببەتەکتان هەیه کە پشنگیری زیاتر لە سێ پەر لەمانتاریان هەبوو لە گەل راو سەرنجەکتان وەزیری تايبەتمەند بە نەزەری ئیعتەبار وەربگرن وە ئامادەکاری بکەن، بۆ ئەوەى ئەو پېشنيازە یاسایە ئامادە بکری بۆ خویند ئەوەى سییەم، لێرەدا کۆتایی بە دانێشتنەکتەى ئەمپۆمان دینین، زۆر سوپاس.

د. رێواز فایق حسین
سەرۆکی پەرلەمانی
کوردستان - عێراق

هێمن هەورامی
جیگری سەرۆکی پەرلەمانی
کوردستان □ عێراق

منی نبی قهوجی
سکرێتیری پەرلەمانی
کوردستان □ عێراق

پەرلەمانى كوردستان - عىراق

پرۆتوكۆلى دانىشتىنى ژمارە (10)ى

دووشەممە رېكەوتى 2019/12/16

خولى پىنچەمى ھەلبىئاردن

پرۆتوكۆلى دانىشتىنى ژمارە (10)

دووشەممە رېكەوتى 2019/12/16

كاتزمىر (11)ى پېش نيوەرۇى رۇزى دوو شەممە رېكەوتى 2019/12/16 پەرلەمانى كوردستان - عىراق بە سەرۇكايەتى د. رىواز فايق حسين سەرۇكى پەرلەمان و، بە ئامادەبوونى بەرپىز ھىمن ھەورامى

جیڭرى سەرۇك و، بەرپىز مىنى نى قھوجى سكرتېرى پەرلەمان، دانیشتىنى ژمارە (10) ى ئاسایى خولى پېنجهمی سالى (2019) ى خوى بەست.

بەرنامەى كار:

بەپپى حوكمی برگەى (یەكەم) ى ماددهى (16) و ماددهى (47) له پەپرەوى ناوخوى پەرلەمانى كوردستان عىراق، دەستەى سەرۇكایەتى پەرلەمان برپارىدا بەرنامەى كارى دانیشتىنى ژمارە (10) ى ئاسایى سالى یەكەم له خولى پېنجهمی هەلبژاردنى پەرلەمانى كوردستان له كاتریمیر (11) ى پېش نىوەرۆ رۆزى دووشەممە ریکەوتى (2019/12/16) بەم شیوهیه بیّت:

یەكەم/ خویند نەوهى یەكەمى پرۆژه یاساى چاكسازى له خانەنشینی موو چە و دەرمانە و بەخشینی ئیمتیاز تەكانى تر بە پپى حوكمی برگەى (4) ى ماددهى (80) و ماددهى (81) و برگەى یەكەم و ماددهى (83) له پەپرەوى ناوخوى پەرلەمانى كوردستان.

دووهم/ دەنگدان لەسەر پېشنیازە یاساى ریکلامى بازرگانى له هەریمی كوردستان - عىراق بە پپى حوكمی ماددهكانى (90 و 91 و 93 و 96 و 97) له پەپرەوى ناوخوى پەرلەمانى كوردستان.

سپیهم/ خویند نەوهى دووهمى پرۆژه یاساى مادده هۆشبهرهكان و كارتیکه ره عهقأیهكان له هەریمی كوردستان - عىراق بە پپى حوكمی ماددهكانى (87 و 88 و 89) له پەپرەوى ناوخوى پەرلەمانى كوردستان.

پوختەى دانیشتىنى ژمارە (9) ى ئاسایى رۆزى سى شەممە ریکەوتى 2019/12/10 بەم شیوهیهى خوارووه بوو:

- 1- دەسپیکردنى دانیشتن لەلایەن بەرپىز جیڭرى سەرۇكى پەرلەمانى كوردستان.
- 2- خویند نەوهى بەرنامەى كار و پوختەى دانیشتن و ناوى ئامادە نەبوون و ئەندامانى دانیشتىنى پيشوو بە مۆلەت و بى مۆلەت، ناوى ئامادە نەبوونى ئەندا مەكان له كۆبوو نەوهى لیژنەى هەمیشەیهكانى بە مۆلەت و بى مۆلەت لەلایەن بەرپىز سكرتېرى پەرلەمان.
- 3- دەستپیکردنى برگەكانى بەرنامەى كار لەلایەن بەرپىز جیڭرى سەرۇكى پەرلەمان.
- 4- ئالوگۆرکردنى برگەى یەكەم و دووهمى بەرنامەى كار بە دەنگى (58) پەرلەمانتار.
- 5- خویند نەوهى یەكەم بۆ پېشنیازە برپارى رۆژانە بۆ بۆنە فەرمیهكانى نەتهوهى تورکمان و پیدانى خەسلەتى بە پەله بۆ پرۆژه برپارى ناوبراو بە دەنگى (55) پەرلەمانتار.
- 6- ئالوگۆرکردنى برگەى دووهم و سپیهى بەرنامەى كار بە كۆى دەنگى پەرلەمانتاران.
- 7- گفتوگۆ كردن و تاوتوی كردنى پرسى كیشەى كارەبا و نیشتمانى و دابه شکردنى سووتەمەنى لەم وەرزى سەرمايهدا بەسەر هاوولاتیان بە ئامادەبوونى وەزیری كارەبا، خویند نەوهى راپۆرتى پرسى كارەبا لە لایەن بەرپىزىان.

- 8- خۆپىندىنە دەۋى دووھىم و گىفۇگۇ كىردى پىشنىيازى ياساى رىكلامى بازىرگانى لە ھەرىمى كوردستان -
 عىراق بە ئامادەبوونى بەرپىز وەزىرى رۇشنىبىرى و لاوان و وەزىرى ھەرىم بۇ كاروبارى پەرلەمان.
 9- كۆتايى ھاتنى دانىشتىن لەلايەن بەرپىز جىگىرى سەرۆكى پەرلەمان.

بەرپىز د.رېۋاز ھايق حسن / سەرۆكى پەرلەمان:
بەناۋى خۋاى بەخشىندەو مېھرىبان.

بەناۋى گەلى كوردستان، دانىشتىنى ژمارە (10) وەرزى دووھىمى ھەلەبىژاردىن، سالى يەكەم، خولى پىنچەمى ھەلەبىژاردىن دەست پى دەكەين، ئىستاش داوا لە بەرپىز سكرتېرى پەرلەمان دەكەين كۆنۋوسى پوختەى كۆبۈنە دەۋى پىشۋو و ناۋى ئامادەبووان و ئامادەنەبووانى دانىشتىنى پەرلەمان و كۆبۈنە دەۋى كەلى ئىژنەكان و ھەرۋەھا كارنامەى ئەم كۆبۈنە دەۋى بەخشىنەۋە، فەرموو.

بەرپىز منى نىبى قەۋەچى / سكرتېرى پەرلەمان:
بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

بەرنامەى كار

بەپىيى حوكمى ماددەى پىنچ و بىرگەكانى يەكەم و دووھىم لە ماددەى (16) بىرگەى (3) لە ماددەى (18) بىرگەكانى يەكەم و دووھىم و سىيەم و چوارەم و پىنچەم لە ماددەى (20)، ماددەكانى (47 و 48 و 52 و 54 و 55 و 56 و 57) لە پەپىرەۋى ناوخۋى پەرلەمانى كوردستان - عىراق، دەستەى سەرۆكايەتى پەرلەمان بىرپارى دا بەرنامەى كارى دانىشتىنى ژمارە (10) ى ئاسايى خولى پايىزەى سالى يەكەم لە خولى پىنچەمى ھەلەبىژاردىنى پەرلەمان لە كا تىزىمىر (11) ى پى شىنپوەرۇ، رۇزى دوو شەممە رىك كەۋتى 2019/12/16 بەم شىۋەيە بىت:

يەكەم / خۆپىندىنە دەۋى يەكەمى پىرۇژە ياساى چاكا سىزى لە خانەن شىنى موو چە و دەرما لە و بەخشىنى ئىمتىيازاتەكانى تر بە پىيى حوكمى بىرگەى (4) ى ماددەى (80) و ماددەى (81) و بىرگەى يەكەم و ماددەى (83) لە پەپىرەۋى ناوخۋى پەرلەمانى كوردستان.

دووھىم / دەنگدان لەسەر پىشنىيازە ياساى رىكلامى بازىرگانى لە ھەرىمى كوردستان - عىراق بە پىيى حوكمى ماددەكانى (90 و 91 و 93 و 96 و 97) لە پەپىرەۋى ناوخۋى پەرلەمانى كوردستان.

سىيەم / خۆپىندىنە دەۋى دووھىمى پىرۇژە ياساى ماددە ھۆشبەرەكان و كارتىيەكەرە ھەقلا يەكان لە ھەرىمى كوردستان - عىراق بە پىيى حوكمى ماددەكانى (87 و 88 و 89) لە پەپىرەۋى ناوخۋى پەرلەمانى كوردستان.

پوختەى دانىشتىنى ژمارە (9) ى ئاسايى رۇزى سى شەممە رىك كەۋتى 2019/12/10 بەم شىۋەيەى خوارەۋە بوو:

10- دەسپىكىردىنى دانىشتىن لەلايەن بەرپىز جىگىرى سەرۆكى پەرلەمانى كوردستان.

- 11- خويىند نەۋەى بەرنامەى كار و پوخ تەى دانىشتن و ناۋى ئامادە نەبوون و ئە نىدامانى دانىشتنى پىشوو بە مۆلەت و بى مۆلەت، ناۋى ئامادە نەبوونى ئەندامەكان لە كۆبوونەۋەى لىژنەى ھەمىشە يىپەكانى بە مۆلەت و بى مۆلەت لەلايەن بەرپىز سكرتېرى پەرلەمان.
- 12- دەستپىكىردنى برگەكانى بەرنامەى كار لەلايەن بەرپىز جىگىرى سەرۋكى پەرلەمان.
- 13- ئالوگۇر كىردنى برگەى يەكەم و دوۋەمى بەرنامەى كار بە دەنگى (58) پەرلەمانتار.
- 14- خويىندەۋەى يەكەم بۇ پىشنىيازە برپارى رۇژانە بۇ بۇنە فەرمىيەكانى نە تەۋەى تورگەمان و پىدانى خەسلەتى بە پەلە بۇ پرۇژە برپارى ناوبراۋ بە دەنگى (55) پەرلەمانتار.
- 15- ئالوگۇر كىردنى برگەى دوۋەم و سىيەمى بەرنامەى كار بە كۆى دەنگى پەرلەمانتاران.
- 16- گىفتو گۇ كىردن و تاۋتوۋ كىردن پىرسى كى شەى كارە با و نى شىتمانى و دابە شىكردنى سوۋتەمەنى لەم وەرزى سەرمایەدا بەسەر ھاۋولاتيان بە ئامادەبوونى ۋەزىرى كارەبا، خويىندەۋەى راپۇرتى پىرسى كارەبا لەلايەن بەرپىزىيان.
- 17- خويىندەۋەى دوۋەم و گىفتو گۇ كىردنى پىشنىيازى ياساى رىكلامى بازىرگانى لە ھەرىمى كوردستان - عىراق بە ئامادەبوونى بەرپىز ۋەزىرى رۇشنىبرى و لاۋان و ۋەزىرى ھەرىم بۇ كاروبارى پەرلەمان.
- 18- كۆتابى ھاتنى دانىشتن لەلايەن بەرپىز جىگىرى سەرۋكى پەرلەمان.
- ناۋى ئەۋ ئەندامانەى مۆلەت پىدراۋ يان بە بى مۆلەت ئامادە نەبوون بۇ دانىشتنى ژمارە (9) ئاساىى خولى پايىزە لەبەرۋارى 2019/12/10 بەيانىەكەى، ھەموويان مۆلەتن بەرپىز سەرۋكى پەرلەمان: زىرى احمد سمايل، رۇژان محمد كىرىم، سەرگۇ ئازاد حسين، عوسمان على سمايل، فرىد يعقوب ايليا.
- ناۋى ئەۋ ئەندامانەى كە بە مۆلەت يان بەبى مۆلەت لە كۆبوونەۋەى لىژنە ھەمىشە يىپەكانى پەرلەمان ئامادە نەبوون:
- 1/ لىژنەى ناوخۇ و ئاسايش و ئەنجومەنى خۇجىيەكان 2019/12/11 :
- ھاۋرى بەنا محمد صالحم/ مۆلەت
- 2/ لىژنەى داکۇكى كىردن لە مافى ئافرەت 2019/12/11 :
- ئاشنا عبدالله قادر، سلمە فاتح تۇفىق/ مۆلەت
- 3/ لىژنەى كاروبارى پىشمەرگە 2019/12/11:
- جمال حوىز مستەفا، سەروان محمد على/ مۆلەت، سعید مستەفا تەتەرخان/ مۆلەت
- 4/ لىژنەى كاروبارى شەھىدان و جىنۇسايد و زىندانىانى سىاسى 2019/12/11 :
- ھەورامان حمە شرىف/ ئامادە نەبوو
- 5/ لىژنەى داراىى و كاروبارى ئابوورى 2019/12/11 :
- ارشاد حسين محمد/ مۆلەت

6/ لیزنەى رۆشنىبىرى و كۆمەلگەى مەدەنى و وەرزىش و لاوان 2019/12/11 :

جلال محمد عبدالله، فيصل عباس عولا/ مۆلەت

7/ لیزنەى كاروبارى تەندروستى و ژىنگە و مافى بەكاربەر 2019/12/11 :

كاظم فاروق نامق/ مۆلەت

8/ لیزنەى كشتوكال و ئاودىرى له 2019/12/11 :

سىپان سالم حسن/ ئامادەنەبوو

زۆر سوپاس.

بەرىز د.رېواز ھايق حسين/ سەرۆكى پەرلەمان:

بەلى زۆر سوپاس، داوا له بەرىز سكرتېرى پەر لەمانى كورد ستان دە كەين كە لەمرۆ بەدواوہ ھەموو ئامادەنەبوونەكان بە مۆلەت و بى مۆلەت دانىشتەكانى پەرلەمان لەگەل كۆبوونەوہى لىژنەكان لە سايتى فەرمى پەرلەمان بلاوبكرىتەوہ، ئەمە يەك، دوو/ ھاوكات داواى لى دەكەين مۆلەتى ھەر پەر لەمانتارىك لە لىژنە و لە كۆبوونەوہكانى پەرلەمان بۆمان ديارى بكات، ئەويش بلاودەكرىتەوہ، چونكە ئىمە پىمانوا يە مۆلەتەكان زۆر زۆر بوون لە حالەتى ئاسايى جوونەتە دەروہ، بەرىزان ئەندامانى پەر لەمان، ئىستا دەست بەجى بەجى كردنى بەرنامەى كارى كۆبوونەوہكەمان دەكەين، كاك مەم فەرموو.

بەرىز مەم بورھان محمد قانع:

بەرىز سەرۆكى پەرلەمان.

من دوو خالى پەيرەویم ھەيە ھەز دەكەم بىخە مە بەردەستى بەرىزتان و ئەندامانى بەرىزى پەر لەمان، يە كەم/ پالپشت بە ماددەى (89) برپگەى (1) لە پەيرەوى ناوخۆ ئىمە يادا شتىكمان بۆ سەرۆكايەتى پەرلەمان بەرز كردهوہ، بە ئىمزاى دوانزە پەر لەمانتار كە سىيانيان سەرۆكى فراكسۆينە، نيگەرانيمان نیشان دا لەسەر دانىشتنى ژمارە 9ى ئاسايى رۆزى سى شەممەى رابردوو 2019/12/10 لەسەر ئەوہى لە دانىشتنى ژمارەى رابردوو كە دانىشتنى خویندەوہى دوو مە بۆ ياسايەك، پيشنيازيك خرايە دەنگدانەوہ و يەكلا كرايەوہ كە پەيوە ندى بە قەدە غەكراوہكان، رېگە پىنەدراوہكانى ياساى رېكخستنى ريكلام دەكات، ئەمە خرايە دەنگدانەوہ، ھەرچەند لەناو راپۆرتە كەى لىژنەى ھاوبەشى لىژنەى رۆشنىبىرى و پەيوە ندار بەو مەسەلەيە وەكو پيشنيازيك ئەمە وەرگىراوہ، ئەمە باتل كراوہتەوہ دەنگدانەكە، بەلام ديسانەوہ ئەوہى كە بە پى پەيرەوى ناوخۆ دەبى لە دانىشتنى دوو مە دا موناقتەشە بكرى بۆ ماددە يەك بە حوكمى ئەوہى ئەوہ يەكلا كرايەوہ و موناقتەشە نەكرا بۆ ئەو ماددەيەى برپگەى دوو مە، بۆيە من داوا دەكەم ئەم مەسەلەيە موعالەجەيەكى قانونى بۆ بكرى و ئەبى موناقتەشەى ئەم ماددە يەى بكرىتەوہ ئەوہى كە پەيوە ندارە بە ياساى رېكخستنى ريكلام، چونكە رۆحى ياساكەى كە پەيوەندارە بە رېگا پىنەدراوہكان، ئەوہ خالى يە كەم، خالى دوو مە/ ئەوہى كە پيشلىكارى پەيرەوہ من داوا لە بەرىزتان دەكەم پالپشت بە ماددەكانى (58 و 59 و 60) كە پەيوەندارە بە ئاراستەكردنى پرسىار بۆ سەرۆكى ئەنجومەنى يان بۆ كەسى پەيوە ندار، وەزىرى

پهيوهندار، پائېشت به ماددهی (60) برځه ی (3) ده بېت سهرۆکی نهنجو مهنی وهزيران له ماوهی (7) روژ نهوپهړی (21) روژ وهلام بدرېتهوه، من له 9/2 واتا زیاتر له سې مانگ لهمهو بهر نزیکه ی (3) مانگ و نیو پرسیاریکم ناراسته ی بهرپز سهرۆکی نهنجو مهنی وهزيران کردووه دهر باره ی مه سه له ی گه پړاند نهوه ی پاشه کهوتی مووچه ی مووچه خورانی ههریمی کوردستان، تا ئیستا وهلام نه دراوه تهوه چاوه پروانمان ده کرد له ناو یاسای په یوه ندر به مه سه له ی چاکسازی دا ئه م مه سه له یه جیگر کرایه و سوپاستان ده که م.

بهرپز د.رېواز هایق حسین/ سهرۆکی بهرله مان:

سوپاس خوی خالی په پیرهوی نابی له یه که دهقیقه زیاتر بی بهرپزتان دهزانن، سه بارهت به خالی په پیرهوی یه که متان دهرفهت دهدهینه بهرپز جیگری سهرۆکی بهرله مان، چونکه جه نابیان سهرۆکایه تی کو بوونهوه ی پیشووی بهرله مانی کوردستانی کردووه، سه بارهت به خالی دووه متان ئیمه نووسراوی جه خت کرد نه وه مان ناردووه، نه گهر حکو مهت دوا ی نه وهش وهلام نادا تهوه، جاریکی تریش و دانیه شته که ی تریش و تمان نه ندامانی بهرپزی بهرله مان دهتوانن بچنه قو ناغی دووه می پرۆسه ی چاودپیری که پرۆسه ی پرساندنه، سوپاس، فهرموون.

بهرپز هیمن احمد حمه صالح/ جیگری سهرۆکی بهرله مان:

بهرپز سهرۆکی بهرله مان.

سوپاس بو بهرپز کاک مه م بو نهو تیببینه، بهلام ئیمه پیمانوا یه خاله که ی خالی په پیرهوی نه بوو، له بهر نهوه ی له دانیه شتی پیشووتر نه گهر ورد سهیری مادده ی (59) برځه ی یه که م و دووه م بکری له دانیه شتی خویندنهوه ی دووه م دهنگ بو پیشنیازه یاسایه که نادری یان بو پرۆزه که نادری، واته بو کوی پرۆزه که نادری، ئیمه فهرایگی په پیرهویمان هه یه بهرپزان به پیی مادده ی (91) ههر پیشنیاریک نه گهر رای سې بهرله مان تار ی له گه ل بوو ئی زجا دا خل ده کری بو دهنگدان، بو یه رای بهرپز وهزیری ههریم که نه ندامی ده سه لاتی جی به جی کرد نه پیشنیازیکی خستوته پروو به بی نهوه ی حه زفی نهو (27) ریگه پینه دراوه ی که جه نابت باسی ده که ی و ئیستاش له راپورته هاوبه شه که هه یه، بو یه به پیی مادده ی (90) هه م نهو رایه ی که بهرپز وهزیری ههریم خستیه پروو له گه ل نهوه ی که له نه سل ی راپورته که له دانیه شتی پیشووتر هاتبوو ههردووی له ناو راپورتی ئیستا هه یه، بو یه به پیی په پیرهو ئیستا ئیوه سه رپشکن لهوه ی دهنگ بهو رایه دهدهن که بهرپز وهزیری ههریم خستیه پروو و لیژ نه تایبه ته مه ندهکان په سه ندیان کرد، بهلام له بهر نهوه ی فهرایگی په پیرهویمان و عورفیکی بهرله مانیه شه که پیمان باش بوو نهو فهرایه په پیرهویبه به دهنگی بهرله مان تاران نهو پیشنیازی رای وهزیر وهر بگری بو نهوه ی تووشی نهو نه شکاله نه بین، نه گهر رای وهزیرمان وهر گرتایه و دهنگی بهرله مان تارانمان نه زانیایه و رای لیژ نه گانمان نه کردایه، ئیستا پیتان نهوتین به پیی کام خالی په پیرهوی رای وهزیری وهرده گرن به بی نهوه ی رای بهرله مان تاران وهر بگرن، زور سوپاس و له بهر نهوه ی هه یه خالیکی ناپه پیرهوی تیا نییه و لیژ نه تایبه ته مه ندیش ده توانن وهلامتان بدهنهوه.

بەرپىز د.رېۋاز ھايق حسين / سەرۋكى پەرلەمان:

بەئى سوپاس، سەرچنار خان فەرموو.

بەرپىز سەرچنار احمد محمود:

بەرپىز سەرۋكى پەرلەمان.

ئامازە بە ماددە (49) بىرگە يەكەم، خالى دوو لەپەپرەوى ناوخۇ پەرلەمان، من 2019/9/18 يەنى بۇ سى مانگ دەچى، بىرۋەكەيەكم خستۆتەروو بۇ سەرۋكايەتى پەرلەمان تايبەت بە پىكەپىنانى ئەنجو مەنى پارىزگاي ھەلەبجە كە پىموايە كىشەيەكى گشتيە و تىيدا پىشنياز و چارەسەريشم خستۆتەروو، بەلام تا ئىستا نەخراوتە بەرنامەى كارەو كە دەبووايە دواى (48) سەعات لە گەياندىنى پرۇژەكە بۇ سەرۋكايەتى بخرايەتە بەرنامەى كار، داواكارم روونكردەنەوومان بەدىنى، زۆر سوپاس.

بەرپىز د.رېۋاز ھايق حسين / سەرۋكى پەرلەمان:

سوپاس، راستە جەنابتان ئەووتان پىشكەش كرد بوو، ئىمە لە كۆبوونەووە يەكى سەرۋكايەتى بىرپارمان دا لىژنەيەك لە پەرلەمانتارانى شارى ھەلەبجە دروست بكەين، بۇ ئەووى بەدوادا چوون بىكات و راپورتىكىمان بۇ بىنئيتەووە و سەردانى لايەنە سىياسىيەكان بىكات ئىمە رايان دەسپىرىن بەناو، بۇ ئەووى برۆن ئەو سەردانە بىكەن، سوپاس، بىرگە يەكەمى بەرنامەى كارى كۆبوونەووە كەمان جى بەجى دەكەين كە بىرتيە لە خویند نەووى يەكەمى پرۇژە يا ساي چاك سايى لە خانەنى شىنى موو چە و دەرما لە و بەخ شىن و ئىمتيازاتەكانى تر بە پىي حوكمى بىرگە (4) ماددە (80 و 81) و بىرگە يەكەمى ماددە (83) لەپەپرەوى ناوخۇ پەرلەمانى كوردستان، بۇ ئەو مەبەستە داوا لە بەرپىزان لە لىژنەى ياساي دەكەين بىفەرموون بۇ شوينى خۇيان، فەرموو.

بەرپىز روپاك ابراهيم على:

بەرپىز سەرۋكى پەرلەمان.

بە پىي ماددە (84) لە بىرگە يەكەم دەپىت لىژنەى تايبەتمەند لە ماووى (21) رۇژدا راپورتى خۇى لە سەر پرۇژە يان پىشنيازە يا سا و بىپارەكان نامادەبىكات، لە سەر فەرمانبەرانى گرىبەست ھەميشەى كردنى فەرمانبەرانى گرىبەست، ديارە ئاراستەى لىژنەى ياسايى كراو، بەلام لىژنەى ياسايى سەرۋكايەتى دەئى ھىچ نووسراويك بە فەرمى بۇ راپورت نووسين ئاراستەى لىژنەكەمان نەكراو تەنھا بۇ ئاگادارى نووسراومان ئاراستە كراو، بۇ يە داواى روونكردەنەووە دەكەم، ھەروەھا خالىكى تىرى پەپرەويم بە پىي ماددە (37) لەپەپرەوى ناوخۇ پەرلەمانى كوردستان، ئەگەر بۇ دەستەى سەرۋكايەتى روون بوووە كە يەكەك لە لىژنە ھەميشەيەكان لەرپەرا ندىنى كارەكانى كەمتەر خەم بوو، ئەوا ھەو ئەكانى دەستەى سەرۋكايەتى ھەو ئەكانى دەخاتە گەر بۇ كاراكردىنى لىژنەكە، بەلام ئەگەر نەيتوانى لە سەر دەستەى سەرۋكايەتى پىويستە ئەندامى نوئى بۇ لىژنەكە بپالىئويت بە پىي ئەو رىكارانەى لەم پەپرەوودا ھاتوون،

ئايا دەستەى سەرۆكايەتى ئەو رېكارانەى لە پەپرەودا ھاتوون گرتووئە تە بەر؟ چونكە بەرپراستى لىژنەى ھەمىشەى پەرلەمانى ھەيە وەكو خۇتان ئاماژەتان پىيى كرد.

بەرپىز د.رېواز ھابىق ھسین / سەرۆكى پەرلەمان:

سوپاس گەيشت ئەبى يەك دەقىقە بى جەنابت قانونىت، ئىمە راستەوخۇ يەك رۆژ دواى خویند نەوئەى يەكەمى پرۆژە پىشنىيازە برپارەكە ئاراستەى بەرپىزان لىژنەى ياسايىمان كىرەو بە ھەمان ئەو كلىشەيەى كە ھەموو پىشنىيازە ياسا و برپارەكان تى پەرلەمانى بوو بۇ ئاراستەى لىژنەى تايبەتمە ند دەكەين، واتا كلىشەيەكى ديارى كراو، دەلى بۇ دىراسەت كىردن و ئاگادار كىردنەو ھەمان لەراتان، بۇ ھەمووى ھەمان كلىشەمان ھەيە، پىشنىيازە برپارەى دامەزرا ندى فەرمانبەرانى گىرەبە ستىش بە ھەمان كلىشە ئاراستەى بەرپىزان لە لىژنەى ياسايى كراو و بەرپىز ئەندامى لىژنەى ياسايىت دەتوانى داواى كۆبوونەو لە دەستەى سەرۆكايەتى لىژنەى تايبەتمە ند كە لىژنەى ياسايە بەكەى، دەر فەتت دەدەم، دوووم / بىگو مان ئە گەر وەختەكە تى بەرپىز بەرپىز جىگىرى سەرۆكى پەرلەمانى كوردستان دەسەلاتى ئەوئەى ھەيە بە گوپىرەى پەپرەوى ناوخۇ لىژنەكان ئاگاداربكاتەو ئىجرائاتيان لە گەل بكات، بەلام ھىوادارم ھەمان ئىجرائات و ھەمان پەرۆ شىتان ھەبى بۇ ھەموو ئەو پىشنىيازە ياسا و برپارە نەى تر كە پىشكە شى لىژنە تايبەتمە ندەكانى پەر لەمان كىردا و تىياندا يە كە (85) رۆژ بۇ (90) رۆژى بە سەردا تى پەپرەو، ئەرەكەكانى خۇتان وەكو ئەوئەى كە لەناو لىژنەكان پىويستە جى بەجى بەكەن، ئىمە لىرە ئە گەر لىژنەى ياسايى پىيان وايە ئەوئە سىفەتى ئەوئە تىيانە كە ئەوان دە بى راپۆرت بنووسن، لىرە بەرپەسى پىيان رادەگەيەنەن كە ئەوان دەتوانن راپۆرت بنووسن، سوپاس، بەلى كاك بزار فەرموو.

بەرپىز بزار خالد عبدالله:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

وەكو سەرۆكى لىژنەى ياسايى ھەزدكەم ھە ندەك رپوونكر دەو بەدم، يەك / لىدىف پەپرەوى ناوخوى پەرلەمانى كوردستانى، جارى لىژنەى ياسايى لىژنا تايبەتمە ند نىنە ب پىشنىيازە ياسا ھەمىشەى كرنا فەرمانبەرىت گىرەبەست، راستە ئەم لىژنا تايبەتمەندن لسەر ھەمى پىشنىيازىت ياسا بەس كەنگى؟ پىشتى لىژنا تايبەتمەند يان مەئنى راپۆرتا خۇ ئامادە دكات وى وەختى لىژنا ياسايى زى لىژنا تايبەتمەندە ژ رايى ياسايى قە، جارى لىژنا ياسايى وەكو لىژنا موختەس نە لىژنا موختەسە، ئە قە يەك، دوو / دا خازا ژ سەرۆكايەتيا پەرلەمانى كوردستانى دكەم يان نەزقرن بۇ رەئى وەرگرتنا ئەنجومەنى وەزىران لسەر با بەت و لسەر پىشنىيازىت ياسايى، يان ئەگەر رەئى ئەنجومەنى وەزىران وەرگرت پىتقىا ژ دىف پەپرەوى زى ئەم رپىزى ل رەئى ئەنجومەنى وەزىران وەرگرت، نووسراو ژ سەرۆكاتيا پەر لەمانى بۇ مە ھاتىە وەكو لىژنا ياسايى، ھەر چەند ئەم لىژنا تايبەتمە ند لىژنا ئىكەم لىژنە نىنە، نووسراو ھاتىە ل 12/1 نووسراوا سەرۆكاتيا ھاتىە دبىژىت بەفەرموون بۇ ئاگادارىتان ئەوئە نوو سراوى ئەنجومەنى وەزىرانە، ئى با شە نووسراوى ئەنجومەنى وەزىران ھاوپىچە، ھكومت ئەنجومەنى وەزىرانى دبىژت مەوقفەكى سلبى نەبوو،

مەوققىسى ۋى ئىجابىيە، دېيىۋېتىمە دەست ب كۆكرنا مەلوماتا كرى بېرېگا بەرپىز ۋەزىرى مالىيە، كەى تەۋاۋ بوو ئەۋ كات ئەۋە نووسراۋە لەلەى من ھە يە سەرۋكى پەر لەمان لە 12/1 ھاتوۋە ۋە كو ليژنەى ياساى، ئەگەر ھەز دەكەى دەقى نووسراۋەكە ھەموۋى دەخوئىنم،

بەرپىز د.رېۋاز ھايق حسين / سەرۋكى پەر لەمان:

بەرپىز سەرۋكى ليژنەى ياساى، بەرپىتان ئى مە نوو سراۋىكىمان بەرپەسى يەك رۇژ را ستەوخۇ دۋاى خوئىندەۋەى يەكەمى پىرۇژە پىشنىيازە برپارى فەرمانبەرانى گىرېبەست نەناردوۋە بو ليژنەى تايبەتمە ند دەليين بەۋ كلىشەيەى كە ھەموۋ پىشنىيازە برپارى ۋ پىشنىيازە ياساكانتان بو دەنئىرىن ۋ دەليين بەفەر موون بو ئاگادارىتان ۋ دىراسەت كىردى ۋ ئاگادار كىردنەۋەمان لەراتان؟ بەئى ناردوۋمانە؟ فەرموۋ.

بەرپىز بزار خالد عبدالله:

بەرپىز سەرۋكى پەر لەمان.

ئەۋ نووسراۋاى ھاتى نووسراۋەكا دۇيا ھاتى 12/1 ژمارە (ك/1658) ۋە نووسراۋا ئەنجومەنى ۋەزىران بۇچ بو ليژنا ياساى فرى كىيە، دقئت ئەف مەرەمى بزاتم، ما نە لىدىف پەپەرەۋى ناوخۇى پەر لەمانى پىتقىا ھەر پىشنىيازە ياساىەك كو بارگرانيا داراىى دروست كات ئەم رەئيا ئەنجو مەنى ۋەزىران ۋ ھكو مەتى ۋەرىگرن، كەۋاتە نووسراۋا ئەنجومەنى ۋەزىران ب رەسى ھاتىە سەرۋكاتىيا پەر لەمانى، سەرۋكاتىيا پەر لەمانى لىدىف قى نووسراۋا من ئامازە پىكرى يا بو ليژنا ياساىى ھاتى موققى ئەنجومەنى ۋەزىران سلبى نەبوۋە لسەر قى پىشنىيازە ياساىى، كەۋاتە يان پىتقىا ئەم رىزى ل ئەنجو مەنى ۋەزىران نەگرىن نوو سراۋا ۋى، يان ئە گەر ئەم ھەر پىگرى نوو سراۋا ۋ مەوققى ئەنجو مەنى ۋەزىران نە كەين بو پەناى بو ئەنجو مەنى ۋەزىران بەين؟.

بەرپىز د.رېۋاز ھايق حسين / سەرۋكى پەر لەمان:

سوپاس، بەرپىزان ئە ندامانى پەر لەمان، ئى مە دوو نوو سراۋمان ناردوۋە بو ليژنەى ياساى، يەككىيان راستەوخۇ يەك رۇژ دۋاى خوئىندەۋەى يەكەمى پىشنىيازە برپارى دامەزراندى فەرمانبەرانى گىرېبەست، بەۋ كلىشەيەى كە ھەموۋ پىشنىيازە برپارى ۋ ياساىەكى ترىان بو دەنئىرىن بو نوو سىنى را پۇرت، ئە مەى كە 12/1 كە جەنابيان سەرۋكى ليژنەى ياساىى باسى دە كات كاك بزار ئەۋە ۋەلامى دوۋە مى ئەنجو مەنى ۋەزىران نە ناردوۋما نە بو يان بو ئاگادار يان، ئە مە يە كەم، دوۋەم/ ئى مە لەبەر ئەۋەى لە كۇبوۋ نەۋەى خوئىندەۋەى يەكەم پىشنىيازە برپارى دامەزراندى فەرمانبەرانى گىرېبەستمان تەنھا ئاراستەى يەك ليژنە كىردىبو كە ليژنەى ياساىى بو، ھەر كاتىك پىشنىيازى برپارىك يان ياساىەك بە تەنھا ئاراستەى ليژنەى ياساىى بىكرىت كە ھالەتى ۋامان زۇر ھەبوۋە، مەسەلەن پىشنىيازە برپارى ياساى كارا كىردنەۋەى سەرۋكايەتى ھەرپم، بە تەنھا ئاراستەى يەك ليژنە كىرا بو كە ليژنەى ياساىى بو، ئەۋ ليژنە يە خۇى ليژنەى تايبەتمەند ۋ ليژنەى ياساىيشە، ھەردوۋ ئەركەكە بەجى دەگەيەنى، بەلام ئەگەر ھاتوۋ ليژنەى ياساىى بو خۇيان كۇبوۋنەۋەيان كىرد ۋ پىيان ۋابوۋ رەئيان ۋابوۋ ليژنە يەكى تىرىش دەبى رەئى ھەبى لە بابەتى

دامه زراندى فەمەزبەرانى گىرىبە ست ئەوان بە گوڭرە پەپىرەو رېگە پىدراون و ھىچ شتىك رېگىر نىيە لەوھى كە دەستە سەرۆكايەتى ئاگادار بىكەنەو و داواى ئى بىكەن كە دەيانەوئى لىژنەيەكى ترى پەر لەمانى كوردستان راي ھەبى لەسەر ئەو پىشنىيازە ياسايە يان ئەو پىشنىيازە بىرپارە، كاك عباس فەرموو.

بەرپىز عباس فتاح صالح:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

سەبارەت بەم پرۆژە يا ساىە بەرپا ستى گەفتوگۆيە يەكان بەرەو ئارا ستەيەك دەروات من دە مەوئى رپوونكرندنەوھەيەك بەدەم، سەبارەت بە نوو سراوى گىرىبە ستەكان لە (17) ى مانگ دە تەوانن ئىستا داوا لە شوئىنى پەيوەندار بە دەركردنى نووسراو بىكەن، نووسراو ئاراستەى لىژنەى ياسايى گراوہ بۆ ئامادەكردنى نووسىن، ئىمە تەنھا دوو ھەفتە ئىجتىرامەن بۆ ئەوھى لەم پەرلەمانە جەنابتان ئاراستەى پەرلەمانتارانان کرد ئىمەش بەشېك لەم پەرلەمانتارانە بۆ چاوەرپوانى حكومەت بەئىنمان بە پەرلەمانتاران و بە دەردەوھى پەرلەمانتاران ئەو خەلگانەى كە چاوەرپوانى ئەم پرۆژەيەن ئەم دوو ھەفتە يە وەستاوين، من لە لىژنە كە براى بەرپىزم كاك بزار و ھەموو ئەو برايانەى لە گەلمن وتوو مە ئىستا ئىمە كاتى ئەوھەمان ھاتووہ ئىمە نووسراوھەكە ئاراستەى سەرۆكايەتى بىكەينەوہ، راستە دوو نووسراومان بۆ ھاتووہ، نووسراوئىكيان بە ئىمزاي سەرۆكى پەرلەمان لە (17) ى مانگە، نووسراوئىكيان لە (12) ى مانگ وەلامە كەى حكومەتەمان بۆ ھاتووہ كە ئەمە رايانە بەواژوووى جىگىرى سەرۆكى پەرلەمانە، بۆيە بەراستى ئەم بابە تە ھەقە لىرە لە بەردەمى ئەندامانى پەرلەمان يەكلابكرىتەوہ، ئەگەر ئەم نوو سراوہ ھەبى ئىمە رابسىپىردىيەنەوہ جارئىكى ترى بۆ ئەوھى ئەمە نەبىتە قسە و مەوزوعى ئەم پرۆژە يەش بەراستى دىزە بەدەرخۆ نەكرئى وەك ئەوانى ترى، لەبەرئەوھى حكومەت بەرپەسى وەلامى داوينە تەوہ كە دە ئى دە تەوانىن بارگرانى دارايى نىيە ئەم ئىشە بىكەين، بەلام پىويستى بە ھەندئى ئەحساو ئامار بووہ، ئامارە كەش دە تەوانىن لە ماوھى مانگىك دا ئە گەر نەتەوانن ئامادەى بىكەن من پىموايە تەنھا بۆ چاوبەستەكى بى، سوپاس.

بەرپىز د.رپىواز ھايق حسين/ سەرۆكى پەرلەمان:

سوپاس، كاك سۆران فەرموو.

بەرپىز سۆران عمر سعید:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

من پىشنىيار دەكەم ئەو پرۆژە بىرپارەى گىرىبەستەكان ئاراستەى لىژنەى دارايىش بكرئى، چونكە وەك بەرپىز سەرۆكى لىژنەى ياسايى ئامازەى پى کرد تەنھا لە تايبەتەندى لىژنەى ياسايى نىيە ئەو پىرسە، بۆيە داواكارم بارگرانىيەكە ھەر لەسەر ئەوان نەبى ئاراستەى لىژنەى دارايىش بكرئى، زۆر سوپاس.

بەرپىز د.رپىواز ھايق حسين/ سەرۆكى پەرلەمان:

زۆر سوپاس، با كۆبۈنەۋە يەكى خۇيان بىكەن و ئاراستەى لىژنەى دارايى بىكەن، كۆبۈنەۋە يەكى خۇيان بىكەن و داۋاى ئەۋە بىكەن كە دەيانەۋى راي لىژنەى دارايى ھەبى، ئەگەر بىريار يان دا ۋە كو لىژنە ئەۋە كاتە دە تۈنەن ئاراستەى جەنابتانىشى بىكەن، دە ست بە بىر گەى يە كەمى بەرنا مەى كار دە كەين، كاك بىزار فەرموو.

بەرىز بىزار خالد عبدالله:

بەرىز سەرۋكى بەرلەمان.

پىرۋە ياساى چاكسازى لە خانەنشىنى و موۋچە و دەرمالە و بەخشىن و ئىمتىياز تەكانى دىكە لە ھەرىمى كوردستان - عىراق، كە لەلەين سەرۋكايەتى ئەنجومەنى ۋەزىرانى ھەرىمى كوردستان - عىراق پىشكەش بە بەرلەمانى كوردستان كراۋە، ئەم پىرۋە ياسايە لە (19) ماددە پىكھاتوۋە لە گەل ھۇ يەكانى دەر چوۋاندن، داۋا لەبەرىزتان دەكەين ئەم پىرۋە ياسايە ئاراستەى لىژنە پەيوەندارەكانى بەرلەمان بىكرىت، سوپاس.

بەرىز د.رېۋاز ھايق حسين / سەرۋكى بەرلەمان:

بەئى زۆر سوپاس، ئەم پىرۋە ياسايە ئاراستەى لىژنەكانى پىشمەرگە و ناوخۇ كارو بارو ياسايى و دارايى و شەھىدان دەكرى، لەگەل سەرجم ئەندامانى بەرىزى بەرلەمان، زۆر سوپاس، بىر گەى دوۋەم، كاك جلال فەرموو.

بەرىز جلال محمد امين:

بەرىز سەرۋكى بەرلەمان.

پالپشت بە ماددەى (84) بىر گەى دوۋەم ۋەك دەزانرى ئەم پىرۋە ياسايە ئەھم يەتتىكى گىرنگى ھە يە و زۆر دەمىكە ھاۋولاتيان و ھاۋنیشتمانيان لە چاۋەروانى دان و دە شزانرى لە مانگى يەك دەكەۋىتە پىشۋى ياسادانانەۋە، بۇيە داۋا لەبەرىزتان دەكەم سىفەتى ئىستىعجال، سىفەتى بەپە لە بەم پىرۋە ياسايە بدرى، سوپاستان دەكەين.

بەرىز د.رېۋاز ھايق حسين / سەرۋكى بەرلەمان:

بەئى زۆر سوپاس، كاك بەھمەن فەرموو.

بەرىز بەھمەن كاك عبدالله احمد:

بەرىز سەرۋكى بەرلەمان.

پىرۋە ياساى چاكسازى لەبەر ئەۋەى ماۋە يەكى زۆرە خەلكى كوردستان چاۋەرىپى دە كات و لە خولى پىشۋوشەۋە تا ئىستا خەلك چاۋەرىپى دەكات و پىرۋە ياسايەكى گىرنگە و ھەموومانىش ۋە عدمان بە خەلك داۋە كە ئەۋ پىرۋە تىپەرىپىن، بۇيە بەپىپى ماددەى (92) لە پەپىرەۋى ناوخۇ داۋا كارم سىفەتى بەپە لە بدرىتە ئەۋ پىرۋە يە و بۇ ئەۋەى نەگەينە پىشۋى بەرلەمانى پىرۋەكە تىپەرىپىن، زۆر سوپاس.

بەرىز د.رېۋاز ھايق حسين / سەرۋكى بەرلەمان:

سوپاس، كاك زانا فەرموو.

بەرپىز زانا خالد سەمەل:

بەرپىز سەرۋىكى پەرلەمان.

پشتىگىرى لە رايەكەى ھەردوو بەرپىزان كاك جلال و كاك بەھمەن دەكەم بۇ ئەوئى خەسەلتى بە پە لە بەرپىتە پىرۆژە ياساى چاكسازى، زۆر سوپاس.

بەرپىز د.رېۋاز ھايق حەسەن / سەرۋىكى پەرلەمان:

پىدانى خەسەلتى بەپەلە بە پىرۆژە ياساى چاكسازى دەخەينە دەنگدانەو، فەرموون ئەو بەرپىزەى دەپەوئى دەنگى پى بىدات با بەفەرموئىت؟ بەرپىزان زۆر سوپاس، پىرۆژە ياساى چاكسازى بەدەنگى (85) ئەندامى بەرپىزى پەرلەمان سىفەتى بەپەلەى پىدرا، زۆر سوپاس، بەرگەى دوو مى بەرنامەى كار فەرموون بۇ جى بەجى كىردنى بەرگەى دوو مى بەرنامەى كار كە بىتە بە دەنگدان لە سەر پىشنىازە ياساى رىكلامى بازرگانى لە ھەرىمى كوردستان. عىراق بەپىيى حوكمى ماددە كانى (90 و 91 و 93 و 96 و 97) لەپەپەروئى ناوخوئى پەرلەمانى كوردستان، داوا لە سەرۋىكايەتى لىژنەكانى شارەوانى و رۆشنىپىرىش دەكەين بەفەرموون بىنە شوئىنى خوئان، بەئى كاك على فەرموو.

بەرپىز على حەمەسالىح:

بەرپىز سەرۋىكى پەرلەمان.

ھىچ پەرلەمانتارىك ئەو راپۆرتەى لەبەردەستدا نىيە كە ئىستا دەنگى پى ئەدرى، يەئى چۆن دەنگ بەم؟.

بەرپىز د.رېۋاز ھايق حەسەن / سەرۋىكى پەرلەمان:

بەئى بەرپىز كاك على ئەگەر سەپىرى پەپەروەكەى بەردەستى جەنابتان بەكەى، ئەبى ئەندامى پەرلەمان خوئى لە ماوئى نىوان نووسىنى راپۆرتى سىيەم يان راپۆرتى دەنگدان و رۆزى دەنگدان خوئى داواى بەكات، ھەر بەرپىزىكتان خوئى داواى بەكات بەسەرچا، و ابزانم ئىستا ھەندىكى حازر ھەپە، ئەوئى حازرە بۇيان بىن، دەبى خوئتان داواى بەكەن، راپۆرتى خوئندەوئى دوو مى ئىمە ئىجبارىن بۇتان دانىن، بەلام سىيەم ئىجبار نىن لەراستى دا، با چۆن دانراو لەبەرپىز جىگىرى سەرۋىكى پەرلەمان داوا دەكەن، بىبورن راپۆرتى سىيەم لە سكرتېر داوا دەكرى، نەك لە جىگىرى سەرۋىكى، كاك بىزار فەرموو.

بەرپىز بىزار خالد عبىدالله:

بەرپىز سەرۋىكى پەرلەمان.

ئەمە دەقى راپۆرتى لىژنەى ھاوبەشە:

بۇ سەرۋىكايەتى پەرلەمانى كوردستان

بابەت/ راپۆرتى ھاوبەش

لىژنەى كاروبارى ياساى و لىژنەى شارەوانى و گواستەنەوئى گەياندن و گەشتوگوزار و لىژنەى رۆشنىپىرى و كۆمەلگەى مەدەنى و وەرزش و لاوان، رۆزى يەك شەممە رىكەوئى 2019/12/15 كا تىمىر (11) ى

پیشنیوه پۆ کۆبوونهوهی هاوبهشیان ئهجامدا بۆ تاوتوی کردن و دارپشتنهوهی ئه و پیشنیارانیهی که له لایه نهندامانی په رلهمانه وه پیشکەش کران، سهبارت به پیشنیازی یاسای ریکخستنی ریکلامی بازرگانی له ههریمی کوردستان - عیراق، له دانیشتنی خویندنهوهی دووه مدها، دواي گفتوگو کردن لیژنهکان گه یشتنه ئه م ئهجامانهی خواره وه:

به ریز سه رۆکی په رلهمان، سهبارت به ناویشانی پیشنیازی یاسا، هیچ پیشنیاریک نییه، کهواته وهک خۆی ریکخستنی ریکلامی بازرگانی له ههریمی کوردستان - عیراق.

به ریز د. رپواز فایق حسین / سه رۆکی په رلهمان:

به ئی به ریزان ئه ندامانی په رلهمان، بفرموان ههر به ریزیک رهزامه نده که ناویشانی ئه م یاسایه بریتی بی له ریکخستنی ریکلامی بازرگانی له ههریمی کوردستان - عیراق با ده ست به رز بکاته وه؟ زۆر سوپاس، ناویشانه که به و شیویه به دهنگی (84) ئه ندامی به ریزی په رلهمان په سه ند کرا، کاک بژار فرموان.

به ریز بژار خالد عبدالله:

به ریز سه رۆکی په رلهمان.

سهبارت به مادهی یهک، پینج پیشنیار ههیه،

به ریز د. رپواز فایق حسن / سه رۆکی په رلهمان:

به ریزان راپۆرته که تان له به رده ست نییه، با بی دهنگ بین و بهیه که وه گوی بگرین و بزانی سه رۆکی لیژنه ی یاسای چیمان بۆ ده خوینته وه، کاک بژار فرموان.

به ریز بژار خالد عبدالله:

به ریز سه رۆکی په رلهمان.

سهبارت به مادهی (1) پینج پیشنیار ههیه، پیشنیاری یه که م/ وهک خۆی ته نیا له بر گه ی (8) دا دهسته واژه ی خزمه تگوزارییه که بگۆریت بۆ چالاکیه کی بازرگانی میدیایی، پیشنیاری دووه م/ وهک خۆی ته نیا بر گه ی (7) به م شیویه ئی بکریت (یه که ی کارگیر ی شاره وانیهکانی پاریزگا و فهزا و ناحیهکان)، پیشنیاری سییه م/ وهک خۆی ته نیا له بر گهکانی (3 و 4) دا ناوی وهزیر و وهزاره تی شارهوانی و که شتوگوزار زیاد بکریت، پیشنیاری چواره م/ وهک خۆی، مادهی 1/ زاواه کان..... جهنابی سه رۆک پیویست دهکات بخوینم مادهی یهک؟.

به ریز د. رپواز فایق حسین / سه رۆکی په رلهمان:

به ئی پیویست نییه، کاک بژار فرموان.

به ریز بژار خالد عبدالله:

به ریز سه رۆکی په رلهمان.

پیشنیاری پینجهم/ پیشنیاری لیژ نهی هاوبه شه، به پیی نهو دهسه لاتانهی ماددهی (91) بر گهی (4) لهپهیرهوی ناوخوی پهر لهمانی کوردستان که به لیژ نهی یا سایى و لیژ نهی تایبتهمه ند دراوه، ئیمه له کوپهندی نهو بژاردانهی پیشنیار کراون له لایهن ئەندامانی پهر لهمانهوه له دانیشتنی خویند نهوهی دووهم دا ئەم پیشنیاره دهخهینهروو و داوا دهکهین بخریته دهنگدان:

ماددهی/ 1 وهك خوی تهنیا بر گهی (7) لابدرییت و بر گهکانی (8 و 12 و 14) بکریته یهك بر گه، ههر به زنجیرهی بر گهی (8) و بهم شیوهیه ئی بکریت (ریکلامی بازرگانی خزمهتگوزارییه که لهپیی بهکارهینانی ئامرازهکانی میدیا و ئامرازهکانی پهوهندی کردن و ههر شیوازیك له شیوازهکانی راگهیا نندن و هوپهکانی گواستنهوهی زهمینی و ئاوی و ئاسمانی و لهپریگهی تابلۆ و دیوار و سکرین به ئامانجی رهواج دان به کالایان خزمهتگوزاری یان بهرههم بو مه بهستی هاندانی بهکار بهر بو کرینی یان بهکارهینانی).

بهپیز د.رپواز هایق حسین/ سهروکی پهر لهمان:

بهئلی زور سوپاس، بهپیزان ئەندامانی پهر لهمان به گویرهی پهیرهوی ناوخو ئیستا یهك یهك ئیمه نهو پیشنیازانهی که بهپیزان ئەندامانی پهر لهمان له دانیشتنی پیشوو پیشنیازیان کردوو لهگهئ ماددهکه وهکو خوی و لهگهئ پیشنیازی لیژ نهی هاوبهش یهکیک دهخهینه دهنگدان ههریه کهیان زور ترین دهنگی هیئا نهوه به په سهند کراو داده نری، بهپیزان پیشنیازی یه کهم فهرموو بهپیز سهروکی لیژ نهی یا سایى بیخویننهروه، یهکهم کاک بژار فهرموو.

بهپیز بژار خالد عبدالله:

بهپیز سهروکی پهر لهمان.

پیشنیاری یهکهم/ وهك خوی تهنیا له بر گهی (8) دا دهستهواژهی خزمهتگوزارییهکه بگوریت بو چالاکیهکی بازرگانی میدیایی.

بهپیز د.رپواز هایق حسین/ سهروکی پهر لهمان:

بهپیزان ئەندامانی پهر لهمان ههر ئەندامیکی بهپیزی پهر لهمان لهگهئ پیشنیازی یهکه مه با دهست بهرز بکاتهوه؟ بهئلی زور سوپاس یهك کهسی لهگهئه، پیشنیازی دووهم کاک بژار فهرموو.

بهپیز بژار خالد عبدالله:

بهپیز سهروکی پهر لهمان.

پیشنیاری دووهم/ وهك خوی تهنیا بر گهی (7) بهم شیوهیه ئی بکریت (یه کهی کارگییری شارهوانییهکانی پاریزگا و قهزا و ناحیهکان).

بهپیز د.رپواز هایق حسین/ سهروکی پهر لهمان:

بەرپىزان ئەندامانى پەرلەمان ھەر ئەندامىكى بەرپىزى پەرلەمان لەگەل پىشنىيازى دوو مە با دەست بەرز بىكتەوہ؟ كەسى لەگەل نىيە، پىشنىيازى سىيەم كاك بزار فەرموو.

بەرپىز بزار خالد عبدالله:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

پىشنىيازى سىيەم/ وەك خۆى تەنيا لەبەرگەكانى (3و4) دا ناوى وەزىر و وەزارەتى شارەوانى و گە شتوگوزار زىاد بىكرىت.

بەرپىز د.رېواز فايق حسين/ سەرۆكى پەرلەمان:

زۆر سوپاس، بەرپىزان ئەندامانى پەرلەمان ھەر ئەندامىكى بەرپىزى پەرلەمان لەگەل پىشنىيازى سىيەم بىيەتە ماددە يەكى ياسايەكە با دەست بەرز بىكتەوہ؟ بەلئى زۆر سوپاس يەك كەسى لەگەل، پىشنىيازى چوارەم كاك بزار فەرموو.

بەرپىز بزار خالد عبدالله:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

پىشنىيازى چوارەم/ وەك خۆى، ماددەى/1

زاراوەكان

مەبەست لەم زاراوانە لەم ياسايەدا ھاتوون ماناكانيان لەبەرەمبەريان دا نووسراوہ:

- 15- ھەرئىم: ھەرئىمى كوردستان - عىراق
- 16- ھكومت: ھكومتى ھەرئىمى كوردستان - عىراق
- 17- وەزىر: وەزىرى رۇشنىبرى و لاوانى ھكومتى ھەرئىمى كوردستان - عىراق
- 18- وەزارەت: وەزارەتى رۇشنىبرى و لاوانى ھكومتى ھەرئىمى كوردستان - عىراق
- 19- ئامرازەكانى مېدىيا: تەلەفزيون، رادىو، تۆرۈ مائپەرە ئەلىكترونىيەكان، رۇژنامە و گۇفار و چاپكراوى دىكە.
- 20- ئامرازەكانى پەيوەندى كردن: ھىلەكانى تەلەفون و تۆرە كۆمەلايەت يەكان و ئامرازەكانى دىكەى پەيوەندى كردن دەگريتەوہ.
- 21- يەكەى كارگىرى: پارىزگا، قەزا، ناحىيە.
- 22- رىكلامى بازرگانى: خزمەتگوزارىيە كە لەرئىگى بەكارھىنانى ئامرازەكانى مېدىيا و ئامرازەكانى پەيوەندى كردن و ھەر شىوازيك لە شىوازەكانى راگەياندن، بە ئامانجى رەواج دان بە كالا يان خزمەتگوزارى يا بەرھەم بۆ مەبەستى ھاندان بەكاربەر بۆ كرىنى يان بەكارھىنانى.
- 23- داخوازيكارى رىكلام: كەسىكى سروشتى يان مەعنەوييە، كە داواكارى رىكلام دەكات بۆ مەبەستى بەرز كردنەوہى ئاستى فرۇشتنى بەرھەمەكانى.

24- بهرهمههینانی ریکلام: کهسیک یان کۆمپانیایهک که ریکلام بهرهم دههینیت به پئی

داوای داخوای کاری ریکلام دهبی بۆ مهبهستی بلاوکردنهوهی جهماوهری

25- بلاوکهروهی ریکلام: کهسیکی سروشتی یان مهعنهوییه که ریکلام بلاودهکاتهوه بۆ ئەم

بلاوکردنهوهیهش پهنا دهباته بهر ئامرازهکانی میدیا یان ئامرازهکانی پهیوهندی کردن

26- هۆ یهکانی گوا ستنهوه: تهواوی هۆ یهکانی گوا ستنهوهی زهمی نی و ئاوی و ئا سمانی

دهگریتهوه

27- کالاً: بهرهمهیکه بکیشریت یان بپپوریتهبه مهرجیک قهدهغهکراو نهبی.

28- دیواربهند: ئەو دیوارهیه که ریکلامی پێدا ههئدهواسری.

بهپێز د.رێواز هایق حسین/ سهروکی پههلهمان:

بهپێزان ئەندامانی پههلهمان ههر ئەندامیکی بهپێزی پههلهمان لهگهڵ ماددهکه بهو شیوهیه پهسهند بکری

که بهپێز سهروکی لیژنه یاسای خویندیهوه با دهست بهرز بکاتهوه؟ بهئێ زۆر سوپاس یهک که سی

لهگهڵ نییه، ئەم پێشنیازانه له کویوه هاتوون؟ وهک خۆی، پێشنیازی پینجهم کاک بزار فهرموو.

بهپێز بزار خالد عبدالله:

بهپێز سهروکی پههلهمان.

پێشنیاری پینجهم/ پێشنیاری لیژنه یاسای ههوهه.

ماددهی/1 وهک خۆی تههیا برهگی (7) لابدیری و برهگهکانی (8 و 12 و 14) بکریته یهک برهگ، ههر به

زنجیره برهگی (8) و بهم شیوهیه ئی بکریت (ریکلامی بازرگانی خزمهتگوزارییه که لهپێی بهکارهینانی

ئامرازهکانی میدیا و ئامرازهکانی پهیوهندی کردن و ههر شیوازیک له شیوازهکانی راگهیا نندن و هۆ یهکانی

گواستنهوهی زهمینی و ئاوی و ئاسمانی و لهپێگه ی تابلۆ و دیوار و سکرین به ئامانجی رهواج دان به کالاً یان

خزمهتگوزاری یان بهرهم بۆ مهبهستی هاندانی بهکاربهه بۆ کرینی یان بهکارهینانی).

بهپێز د.رێواز هایق حسین/ سهروکی پههلهمان:

بهپێزان ئەندامانی پههلهمان ههر ئەندامیکی بهپێزی پههلهمان لهگهڵ ئەوه یه که ماددهی یه کهم بهو

شیوهیه پهسهندی بکری که بهپێز سهروکی لیژنه یاسای خویندیهوه با دهست بهرز بکاتهوه؟ بهئێ ئیمه

له دهنگدان داین، خۆی ئیمه چووینهته قۆناعی دهنگدانهوه، ئاخیر پهیرهو دهئێ که چووینهته دهنگدان

قسهکردنی تیا نییه کاک مه، منیش دهستم گراوه ناتوانم دهر فتهت بدهم، سوپاس به دهنگی (69)

ئەندامی پههلهمان ماددهی یه کهم پهسهند کرا، کاک مه.

بهپێز مههم بورهان محمد قانع:

بهپێز سهروکی پههلهمان.

ئهو را پۆرتی هاوبه شهی لیژنه که لهبهرده ستماندايه ئە گهر ديقهت بدن لهلا پههه ی چوارهمی دا له

خوارهوه نووسراوه پێشنیازی لیژنه ی هاوبهش، به پئی ئەو دهسهلاته ی له ماددهی (91) برهگی (4).....

بەرپىز د.رېۋاز ھايق حىسېن / سەرۋىكى پەرلەمان:

كاك مەم قسەكەت چىيە؟ فەرموو.

بەرپىز مەم بورھان محمد قانع:

بەرپىز سەرۋىكى پەرلەمان.

بەللى ماددەى (91) بىر گەى (4) لە پەيرەودا ماددەى (91) بىر گەى (4) ى تىدانىيە، جا ئى شكالىيەكە لەوهدايە تا ئىستاكە وەكو دانىشتنى رابردوو دا كە كاك سۆران باسى كرد پىۋىستمانە نوسخەى تازە بخرىتە بەردەستمان.

بەرپىز د.رېۋاز ھايق حىسېن / سەرۋىكى پەرلەمان:

تەعدىلمان كرد كاك مەم، بەللى نوسخەى تازە لە تەبەغە، كاك فەرموو.

بەرپىز سەلما فاتح تۇفيق:

بەرپىز سەرۋىكى پەرلەمان.

ماددەى/2

چوار پىشنىيار ھە يە، پىشنىيارى يە كەم/ ماددە كە وە كو خۇى تەنھا بىرگە يەك زياد بىكرى بەم شىۋەيە: پىۋىستە ھەموو رىكلامىك بە فلتەرى وەزارەتى رۇشنىبىرى دا تى بپەرىت پىش بلاوكرد نەوەى، پىشنىيارى دووہم/ وەك خۇى تەنھا بىرگەى (9) بەم شىۋەيەى لى بىكرىت (ماوہى مۇلەتى بلاوكرد نەوہ و دانانى رىكلام تەنھا شەش مانگ دەبىت و نوى ناكرىتەوہ، پىشنىيارى سىيەم/ وە كو خۇى مەر جە گشتىەكان بۇ بەرھەمھىيان و بلاوكرد نەوہى رىكلامە، بەرپىز سەرۋىكى پەرلەمان ھەمووى بخوینمەوہ يان بچمە پىشنىيارى دواتر؟ بەللى بەرپىز سەرۋىكى پەرلەمان، پىشنىيارى چوارەم/ پىشنىيارى لىژنەى ھاوبە شە بەپىي ئەو دەسەلاتەى كە ماددەى (91) ى بىرگەى (4) ەپەيرەوى ناوخۇى پەرلەمانى كوردستان

بەرپىز سەرۋىكى پەرلەمان ھەمووى بخوینمەوہ يان بچمە پىشنىيارى دواتر؟

پىشنىيارى چوارەم:

پىشنىيارى لىژنەى ھاوبەشە بەپىي ئەو دەسەلاتەى كە ماددەى (91) ى بىرگەى چوارەم لە پەيرەوى ناوخۇى پەرلەمانى كوردستان كە بە لىژنەى ياساى و تايبەتمە ند دراوہ ئىمە لە كۆربە ندى ئەو بىزاردانى كە پىشنىيار كراون لەلايەن ئەندامانى پەرلەمان لە دانىشتنى خویند نەوہى دووہ مدا ئەو پىشنىيارە دەخەينە روو:

2- وەك خۇى لەگەل ئەو گۇرانكارىانەدا بىرگەكانى پىنجەم و شەشەم و ھوتەم و ھەشتەم و نۆيەم و دەيەم لىبىرىت.

2- بىرگەى سىيەم بەم شىۋەيەى لىبىرىت، لەكاتى بەكارھىنانى توپىزىنەوہ زانستىيەكاندا پىۋىستە سەرچاۋە بەكارھىنراوہكان ئەكادىمى و پىشتراستكراوہ بن.

3-پر گەى دوازده يەم بەم شېۋەيەى لېبكر یت دەب یت نامرازه كانى مېدىا رېكلامى ھۆ شىيارى نې شىمانى رۆشنىبرى و تەندروستى و ھاتو چۆ و ئەو رېكلامانەى كە تايبەتن بە پاراستنى ما فەكانى مرؤف و ژنان بېئەرامبەر بلاۋبكر یتەوہ و وە بۆ تەلەفزيۇنەكان لە يەك خولەك بۆ چوار خولەك لە ماوہى بېست و چوار كاتزمىرى پەخش، وە بۆ چاپكراوہكانىش بەپىي رېنمايىيەكانى وەزارەت.

بەرپىز رىواز فائق حسين / سەرۆكى پەرلەمان:

زۆر سوپاس، ئىستا ماددەى (2) پېشنيار پېشنيار بخوئىنەوہ بۆ ئەوہى بېخەينە دەنگدان، فەرموون.

بەرپىز سەلما فاتح تۇفيق:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

ماددەى (2):

پېشنيارى يەكەم: ماددەكە وەكو خۆى تەنھا برېگەيەك زياد بكر یت بەم شېۋەيە:

پىۋىستە ھەموو رېكلامىك بە فلتەرى وەزارەتى رۆشنىبرىدا تىپەرىت پېش بلاۋكردنەوہى.

بەرپىز د. رىواز فائق حسين / سەرۆكى پەرلەمان:

بەرپىزان ھەر ئەندامىكى بەرپىزى پەرلەمان لەگەل ئەوہى كە پېشنيارى يەكەم وەك ئەوہى سەرۆكى لىژنەى

رۆشنىبرى خوئىندىيەوہ با دەست بەرز كاتەوہ؟ (1) كەس. دكتۆرە فەرموون.

بەرپىز د. گلاويژ عبىد عثمان:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

لېرە جىگای نەكراوہتەوہ كەچى چوار پەرلەمانتار پالپشتى كردبوو، بەلام لېرە لە راپۆرتەكەدا نىيە.

بەرپىز د. رىواز فائق حسين / سەرۆكى پەرلەمان:

بەرپىز سەرۆكى لىژنەى ياسابى كاك (بزار) دكتۆرە پېشنيارىكى ھەبووہ لەگەل چوار پەرلەمانتار، فەرموون.

بەرپىز لقمان حمد حاجى:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

سەبارەت بەو پېشنيازەى كە بەرپىز (د.گلاويژ) باسى كرد كە ئاماژەدان بوو بۆ ئەوہى كە رېكلام نابى لە

جامى سەيارەكان بدرى، ياخود جامى سەيارەكان رەش بكرى ئەم پېشنيازە ياسايە كە ئەمرۆ دەنگدانى

لەسەر دەكرى تايبەتە بە رېكلامى بازارگانى كردن ئە مە نا چىتە چوار چىۋەى رېكلامى بازارگانى كردن،

بۆيە نەخرا پېش، سوپاس.

بەرپىز د. رىواز فائق حسين / سەرۆكى پەرلەمان:

فەرموون.

بەرپىز گلاويز عبید عثمان:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

ئىمە پىشنيارەكەمان و ابوو ھى چوارەم جگە لەو حالەتەنەى كە لە ياسادا ديارى كراون ريكلام لە سەر ھۆيەكانى گواستەنەوہ نەنجام دەدریت بەرەزامەندى خاوەنەكەى يان نوینەرى خاوەن ھۆيەكانى گواستەنەوہ بەلام نابیٹ لە پىشى جامى سەيارە بیٹ يان بیٹتە بەدیل جام رەش، ئاوا بوو پىشنيارەكە.

بەرپىز د. رىواز فائق حسين/ سەرۆكى پەرلەمان:

كاك (بزار) وەلامىكى ھەيە دكتورە، فەرموون.

بەرپىز بزار خالد عبداللە:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

ل فىرئ وەختى بەحسى ھۆيەكانى گواستەنەوہ دكەت مەبەست نینە ل فىرئ كو ريكلامى ب جامیٹ تورومىلى قەبیت جاما تورومىلى ناھیتە تارى كرن ل ديف رینمايیت وەزارەتا نافخو ئەفە ل فىرئ بەحسى ھندەك سەيارا دەكەت ئەف سەياریت بار ھەلگر يیت مەزن ئەویت نەقلا مەواددى دكەن ل فىرئ ل سەر ھەيكەل سەيارى ريكلام دروستە، بەلام ل سەر جاما سەيارى ھەر ل ديف رینمايیت وەزارەتا نافخو زى و رینمايیت ھاتووچوئى زى ناگونجیت، ژبەر ھندى ل فىرئ مەست زى سەيارەيیت خەلكى ھاوالاتیٹ عاددى نینە سەيارەكا دوو تەن تەرپەلە و سەياریت مەزنن ئەفیت شەريكا تیت تیجاری كو ريكلاما خو ل سەر دنقیسن.

بەرپىز د. رىواز فائق حسين/ سەرۆكى پەرلەمان:

دكتورە گيان نابیٹ بەبى ئەوہى من ئیزنت بەدەم تۆقسە بكەى، كاك (ديارى)، فەرموون.

بەرپىز ديارى انور حمە رحيم:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

وہلامى ھەردوو ليژنەى تايبەتمەند و سەرۆكى ليژنەى ياسايى بەپىي پەيرەوى ناوخوى پەر لەمانى كوردستان وەلامىكى پەيرەوى و موقنەيع كەر لەبەر ئەوہى بەپىي پەيرەوى ناوخوى پەر لەمانى كوردستان ھەر پىشنيارەك سى كەس پشنگىرى بكات لە خویندەوہى سىيەمدا دەپیت بخریتە دەنگدا نەوہ بۆيە پىويستە ئەو پىشنيارە بخریتە دەنگدانەوہ و وەلامەكەيان نە پەيرەويیە و نە موقنەيع كەرە، سوپاس.

بەرپىز د. رىواز فائق حسين/ سەرۆكى پەرلەمان:

كاك (جەلال)، فەرموون.

بەرپىز جلال محمد امين:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

ديارە ھەمووتان ئەزانن ئەگەر پىشنيارەك سى كەس يان چوار كەس تەنانەت زياتریش پشوانى بكات بەلام لەگەل مەباديى عام وە لەگەل قانونە بەرکارەكانى ھەريىمى كوردستان نەگونجیت بۆيە بە ھىچ شيوەيەك

نابیت داخل جەلسەى دەنگدان بکریت چونکە بۆخۆت دەزانى قانون گریمانەیه گریمان دەنگى هی نا چۆن دەبیت برگەیک هەبیت مخالەفەى برگەیکە تر یاخود یاسایکی تری بەرکاری هەریمی کوردستان، بۆیە ئیمە لە لیژنەى یاسای ئەگەر لەم پێشنیار چەندین پێشنیاری تر لە رابردوو وە لە ئیستاش وە بۆ ئایندەش وا دەبیت کە نەگونجی لە گەل مەبادینە قانونیەکان کە نەگونجیت لە گەل قانون نە بەرکارەکانى هەریمی کوردستان، بۆیە ناچار دەبین ئە برگەیه ئیزافە نەکەین وە داواکارم پەرلەمانتارانیش بە لەبەر چاؤ گرتنى هەر برگەیهک بە گونجاندىن وە شیاوی لەگەل قانونە بەرکارەکان پێشنیارەکانیان بکەن، سوپاس.

بەرپز د. رێواز فائق حسین / سەرۆکی پەرلەمان:

بەرپز سەرۆکی لیژنەى یاسای قسەیکتان هەیه، فەرموون.

بەرپز بژار خالد عبدالله:

بەرپز سەرۆکی پەرلەمان.

هەر بۆ ئەنکیدی کەرن راستە ل دیف پەیرەوی ئەم دى وان پشنگرییا نقی سین وى پشنیاری نقی سین د راپۆر تا خۆدا ئە گەر سى ئە نداما پشنگری کربیت، بەل ل فییری د فی پشنیاره یا ساییدا بەح سى تورومبیا پیت تایبەت تیت ب خەلکی نینە خەلکی مەدەنى ئە فە ھندەک سەیارەنە پیت کۆمپانیا نە سەیاریت مەزن ل دیف رینماییا تینە دەستردان کو ریکلامى ل سەر بنفیس مە نەفیت نافی بینین هەکە نموو نە گە لەک زۆرن پیت شەریکاتا و وان مەوادپت کو خودانى وان شەریکا، هەرودە سا هەموو یا سا و رینماییهکانى هاتووچۆ بەشیکن لە نیزام عام کو ل فییری ئە گەر ئەم سەح کەینى هەر ل پشنیارا لیژنا هاوبەش زى مە یا هەى ل ماددە (3) مادام رینگە پینەدراوہ هەر ل فییری زى ئۆتوماتیکییەن موخالقە ل گەل یاسا و رینماییهکەکانى هاتووچۆ.

بەرپز د. رێواز فائق حسین / سەرۆکی پەرلەمان:

سوپاس، کاک (سەرکۆ)، فەرموون.

بەرپز سەرکۆ ازاد حسین:

بەرپز سەرۆکی پەرلەمان.

بەگوێرەى پەیرەو دەبیت ئەو ماددەیهى کە پەرلەمانتاریک و چوار یان سى پەر لەمانتار پشنگری دەکات بخریتە دەنگدانەو، دووهمیش بۆ بەرپز بر یاردەرى لیژنە بەکام یاسا و ماددە و برگە یەک ئەم لیژنەى یا ساییه راستە یەعنى کە دەوتریت ئە مە تەناقوووزە لە گەل یا ساکان لە گەل بنەماکان، پشتیوانى لە بۆچوونەکەى کاک (دیاری) دەکەم، سوپاس.

بەرپز د. رێواز فائق حسین / سەرۆکی پەرلەمان:

سوپاس، قسەیکتان هەیه؟ پشنیاری دووہم بخویننەو، فەرموون.

بەرپز سەلما فاتح تۇفۇق:

بەرپز سەرۆكى پەرلەمان.

پېشنىياری دووم دەخەینە بەر دەستی بەرپزیت و ئەندامانی پەرلەمان.

پېشنىياری دووم: وەك خۇی تەنھا بەرگەى نۆیەم بەك شیویەهەى لیبکریت:

بەرگەى نۆیەم: ماوهى مۆلەتى بلاؤکردنەوهى دانانى ریکلام تەنھا شەش مانگ دەبیت و نۆی ناکریتەوه.

بەرپز د. رېواز فائق حسین/ سەرۆكى پەرلەمان:

بەرپزان ئەندامانی پەرلەمان ھەر كەسئىكتان لەگەل پېشنىياری دوومە بەرپز سەرۆكى لیژنەى رۇشنىیری

خویندییەوه با دەست بەرز کاتەوه؟ (1) كەس. پېشنىياری سېیەم، فەرموون.

بەرپز سەلما فاتح تۇفۇق:

بەرپز سەرۆكى پەرلەمان.

پېشنىياری سېیەم: وەكو خۇی مەرجه گشتیەكان بۆ بەرھەم ھېنان بلاؤکردنەوه ریکلام:

1- پېوی ستە ھەموو ریکلام یك مۆلەتى لا یەنى پەیوئند یداری بەرھەمە كەى ھەبیت پېش

بلاؤکردنەوهى ریکلام

2- دەبیت پەيامی ریکلام راستگۆیانە و روون و رەوان بېت

3- لە كانی بەكار ھې نانی زان یاری ئەنجا مەكانی توئزید نەوئەدادەبیت سەر چاوه گونجاوه كان

پەیوئست بکریت.

4- چگە لەو حالەتا نەى كە لە یا سادا د یاری كراون رېكلام لە سەر ھۆ یەكانی گوا ستنەوه ئەنجام

دەدریت بە رەزامەندی خاوەنەكەى یان نوینەرى خاوەنى ھۆیەكانی گواستەوه.

5- یە كەى كارگىرى پالپ شت بە یا سا و رینماي یەكانی حوك مەت بە لەبەر چاو گرتە نى ھۆ یەكانی

سەلامەتى ھاتوچۆ سەلامەتى پېداویستی ستانداردەكانی ھۆیەكانی گواستەوه دابین دەكەن.

6- بلاؤكرد نەوه دا نانی رېكلام لە شوینى گشتى رېكلام پ یدەدرى بە مەرچى وەرگرتە نى

رەزامەندی یەكەى كارگىرى.

7- یە كەى كارگىرى پالپ شت بە یا سا دەبیت سەلامەتى پېداویستی ستانداردەكانی بلاؤكرد نەوهى

ریكلام لە شوینە گشتى و تاییبەتیەكاندا دەستنیشان بکەن.

8- دەبیت یە كەى كارگىرى پالپ شت بە یا سا و رینماي یەكان لە (50%) دا ھاتى بەدە ست ھاتوو لە

دا نانی رېكلام لە شوینە گشتیەكان بۆ مەبە ستى با شتر كورد نى خز مەتگوزارى گشتى بەكار

بەینیت.

9- ماوه مۆلەتى بلاؤکردنەوهى دانانى ریکلام تەنھا یەك سال دەبیت و دەكریت نۆی بکریتەوه.

10- ماوهى مۆلەتى ریکلامە كاتییەكان بە ریکەوتن لەگەل یەكەى كارگىرى دەبیت.

11- رادەى تى شكى روو ناكى لە سەر شا شەكانى رىكلا مى ئەلىكترونى لە سەر شەقامەكان لە رۇژدا لە پىنج ھەزار لۇكس لۇمس مەتر دوو جا زياتر نەبىت لە شەوانىشدا لە دوو ھەزار لۇكس لۇمس مەتر دوو جا زياتر نەبىت.

12- دەبىت نامرازە كانى مېدىا رىكلا مى ھۆ شىارى نى شتمانى ژىن گەيى و تەندرو ستى و ھاتو چۆ بىبەرامبەر بلاو بكاتەو.

بەرىز د. رىواز فاتىق حسين/ سەرۆكى پەرلەمان:

بەرىزان ئەندامانى پەرلەمان ھەر بەرىزىك لەگەل ئەو پە ماددەى (2) بەم شىو پە بىت ئەو پە بەرىز سەرۆكى لىژنەى رۇشنىرى خويندىيەو بە دەست بەرز كاتەو؟ (1) كەس. دواتر، فەرموون.

بەرىز سەلما فاتىق تۇفيق:

بەرىز سەرۆكى پەرلەمان.

پىشنىارى چوارەم: پىشنىارى لىژنەى ھاوبەشە بەپى ئەو دەسلاتانەى لە ماددەى (91) بىرگەى چوارەم لە پەيرەوى ناوخوى پەرلەمانى كوردستان كە بە لىژنەى ياسا و تايبەتمەندەكان دراو ئەيمە لە كۆرەندى ئەو بژاردانە پىشنىاز كراو لەلایەن ئەندامانى پەرلەمان لە دانىشتنى خويندەو پە دووم ئەو پىشنىازە دەخەينە بەردەست بەرىزان:

وگەو خوى بىت بەم گۆرانكارىانەو:

1- بىرگەكانى پىنجەم و شەشەم و ھەوتەم و ھەشتەم و نۆپەم و دەپەم لابرېت.

2- بىرگەى سىپەم بەم شىو پە لىبىرېت:

لەكاتى بەكارھىنانى توپىز نەو زان سىپىكان پىو پە سەر چاوە بەكارھىنراوەكان ئەكادىمى و پىشتراستكراوە بن.

3- بىرگەى دواز دەپەم بەم شىو پە لىبىرېت:

دەبىت نامرازە كانى مېدىا رىكلا مى ھۆ شىارى نى شتمانى رۇ شنىرى تەندرو ستى ھاتو چۆ و ئەو رىكلاما نەى كە تاي بەتن بە پارا ستنى مافى مرۇف و ژ نان بى بەرام بەر بلاوبىرې تەو پە بۆ تەلەفىزىو نەكان لە يەك خولەك بۆ چوار خولەك لە ماو پە بىست و چوار كاتىمى پەخىش، بۆ چاپكراوەكان بەپى رىنمايەكانى وەزارەت.

بەرىز د. رىواز فاتىق حسين/ سەرۆكى پەرلەمان:

بەرىزان ئەندامانى پەرلەمان ھەر بەرىزىكتان لەگەل ئەم پىشنىارەپە بە دەست بەرز كاتەو؟ بە دەنگى (65) ئەندامى پەرلەمانى كوردستان ماددەى (2) ياسا كە پەسەند كرا. ماددەى (3)، فەرموون.

بەرىز سەلما فاتىق تۇفيق:

بەرىز سەرۆكى پەرلەمان.

ماددەى (3):

دوو پيشنيار ههيه:

پيشنيارى يهكهم: وهكو خوڤى ئەم ريكلامانهى له خوارهوه ريگه پينه دراون.

پيشنيارى دووهم: پيشنيارى ليژ نهى هاوبه شه په پيشى ئەو ده سه لاتانهى كه له ماددهى (91)ى بر گهى چوارى په پيرهوى ناوخوڤى پهر له مانى كوردستان كه دراوه به ليژ نهى يا ساى و ليژ نه تايه تهمه ندهكان له كوربه ندى ئەو پيشنيارانهى كه كراون دهخه پ نه روو مادده كه بهم شيوه پيهى ليبريئ:

هه موو ئەو ريكلامه بازرگانى پيهى كه پيشنيارهوى نيزا مى گشتى ئادابى گشتى و ئاسايشى گشتى و تهنديروستى گشتى و مافهكانى مرؤفن ريگه پينه دراون له ههرىمى كوردستان عيراق.

بهريژ د. ريواز فائق حسين / سهروڤى پهرلهمان:

پيشنيارى يهكهم بخويته وه بو بهريژان ئەندامانى پهرلهمان وهكو خوڤى، فهرموون.

بهريژ سلما فاتح توفيق:

بهريژ سهروڤى پهرلهمان.

پيشنيارى يهكهم: وهكو خوڤى ئەو ريكلامانهى كه له خوارهوه ريگه پينه دراون:

1- ناب يئ ئەو يا سايه بهكار بهيئر يئ بو ههر ريكلامى كى ئاينى و ساى جگه لهو ريكلامانهى په پوهنديان به بازرگانى پيه وه له چوارچيوهى ئەم ياسا پيه دا هه پيه.

2- ئە گهر ناكوك ب يئ له گهل پراڻ سپههكانى پارا ستنى ما فهكانى مرؤف كه يا سا ناوخوڤى و ريگه وتنه نيوده وه له تيههكان په سهند كراوه و ئاماژهيان بو كراوه.

3- ئەو بهرهما نهى به پيشى يا سا و ريئمايهكانى كه مهت ريگه پيش نه دراون بو بهر هه هينان و بازرگانى پيكرديان يان هاوردنه كردنيان له ريگهى سنورهكانه وه.

4- ئابرو و ناو بانگى پيشه پيشه تاكلو تو يژيئك بزريئ يئ يان له ريگه پيه بهراوردى نادره سته وه له نرخى بهرهماى خه لكانى تر كه م بكا ته وه.

5- ريكلامى ئەو بهرهما مه نه سه لئيراوانه پيشه پيشه ره چاوى بهرهما مهكانى ستاندارد و چوريه تى دروستى به پيشى ياسا و ريئمايهكانى ههرىمى كوردستان بكه ن.

6- ببته هوى روودانى كرده پيه ك يان كومه له كرده پيه كه دزى ياسا و ريئمايهكانى ههرىم.

7- ئەو پرؤژا نهى كه كاريه گهرى خراپ يان له سه ر ژينه گه هه پيه ناكوكن له گهل يا سا و ريئمايهكانى دهستهى ژينگه پاريزى له ههرىم.

8- ها ندره ب يئ بو تو ندى و تبيژى يان ببى ته هوى مهترسى درو ستكردن بو سه ر ژ يان و تهنديروستى ئاسايشى كومه لگا.

9- بهكار هينانى سونبوول و سهرووده نيشتمانى پيهكان.

10- تيكدانى ناشته وايى له نيوان پيكا تهكانى ههرىمدا.

- 11- سوکایهتی بیټ بۆ ئەدەب و ھونەر و نەتەوویی و بۆ ھەرئیم.
- 12- دە ستەواژە و ۆنە و جولای نە شوای وای تیدابیت کە دزی بەھا و کەلتور و کۆمەڵایەتی و پەرۆردە و ئاینەکانی ھەرئیم بیټ.
- 13- پێشیلی مافی خاوەنداریەتی داھینان و ھزری بکات.
- 14- بانگەشە بۆ جیاکاری رەگەزی جەندەری بکات.
- 15- بەرھەمی ناوخوای بە خراب و بیکەلک ناو ببات.
- 16- ببی تە ھۆی بری ندار کردن و ئازار دا نی دەروونی و بە گشتی و تاید بەتی خاوەن پێداویستی تاییبەتیەکان و ئەو کەسانە تووشی نەخۆشی دەگمەن بوون.
- 17- ناوھێنانی ناوھ ندیك یان دەزگا یەکی زانستی بۆ یەکلایی کرد نەوھەیی با شی کالاکە بەبی ئەوھەیی کە لەلایەن سەر چاوەیکی فەرمی پشگیر کراو بیټ بە رەزامەندی ناوھندە کەش وەرگیرا بیټ.
- 18- نووسین و وینەیی وای تیدابیت ناوھرۆکەکانیان ئاماژە بیټ بۆ ئازار دانی ئازەلان.
- 19- بەکار ھینانی مرۆف وەکو کالاکە ریکلامدا.
- 20- ریکلام کردن بۆ ئەم بوارانەیی خواروھە رینگە پینەدراون:
- 1- ماددەیی ھۆشبەری یان ئەو ماددانەیی ھەمان کاریگەری ماددەیی ھۆشبەریان ھەبە.
- 2- قو مار و گروھ و تەرخان کردنی خەلات و راکێشانی تیر و پشک لە ریکلامەکان تەنھا لەو کاتانەیی رینگە پیدراون بە شیوازیك ھەل و مەرجی سوود مەندبوونی بوونی گشتیان لای بیټ بە تەواوھتی روون و ئاشکرا بیټ لە جیبەجیکردنی دلتیا تەواو بدریټ و مۆلتیشیان ھەبیټ.
- 3- پۆرنۆ کاری لەشفرۆشی پێشاندانی جەستە بە مەبەستی ورۆزاندن.
- 4- چەك و تەقەمەنی یاری ئاگرین.
- 21- ریکلام بۆ بازرگانی کردن بە ئەندامانی جەستەیی مرۆف.
- 22- ریکلام لەم شوینانەدا رینگە پینەدراو:
- 1- شوینە ئاینییەکان و ناوچەیی شوینەواری و کەلەپووری و دیوار بەندەکانیان.
- 2- دام و دەزگاکانی دەوڵەت و ئەو جیگا و بینایانەیی و مۆلکی گشتین .
- 3- مۆنۆمێنت و باخچە گشتییەکان و پەیکەر و سونبوولەکان.
- 4- ھەر جیگەییکی دیکە کی یەکەیی کارگیری دیاری دەکات.
- 23- ریکلام بۆ بازرگانیکردن بەو ئازەلانەیی دەگمەن و مەترسی لەناو چوونیان لەسەرە.
- 24- نیشاناندانی دیمەنی ترسناک و تۆقینەر یان بەکار ھینانی دەستەواژەیی نەشیاو.
- 25- ناب بیټ ریکلامی شوینە گشتییەکان لە گەل نی شانەکانی ھاتو چۆ ھاو شیوہ بن و بب نە بەر بەست بۆیان زیان بە سەلامەتی ھاتوچۆ بگەینن.

26- ریکلامه ریگه پینه دراوه کان له بواری تهندروستیدا:

1- ریکلامه دهرمانیک که له لیستی تۆماری حکومه تدا نه بیئت

2- ریکلامی دهرمان به ناوه بازرگانیه که یه وه.

3- ریکلامی کارگهکانی به رههم هیانی دهرمان که مؤلتهتی حکومه تیان نییه.

4- ریکلام بۆ ریکخراوی تهندروستی ریگه پینه دراو.

5- ریکلام بۆ پسروری تهندروستی ریگه پینه دراو.

6- ئەو ریکلاما نهی تای به تن به دهر مان و که ره ستهی پزیه شکی و ئەک ته ری ریکلاما مهکان پزیه شک

یان پسروری دهرمان ساز نه بن.

27- ریگه پینه دراوه کان له ریکلامی مندالاندا:

1- بییری زی به رام بهر به سه په رشتیاری مندال.

2- بی شنیاز کردن به شیوهی راسته و خو یان کاری گه ری دا نان له سه ر مندال بۆ ئەوهی دایک و باوک

یان کهسانی تر رازی بکهن تا کالای ریکلام کراو به دهست بینن.

3- سه رنج راکه شانی مندال بۆ به کاری هیانی کالایه که وای ل پدهکات که له مندالانی تر

پیشکه و تووتر بیئت.

1- به کهم نی شانندان یان به زیاد نی شانندان ئاستی زان یاری ئەزموون کرده وهی پویست بۆ مندال

له کاتی به کاری هیانی کالایه کدا.

5- به کاری هیانی مندال له ریکلاما ئەو کالایه یی یان نی شان دانی مندال له جیگه یه کدا له گه ل

ته مهنی دا ناگونجیئت.

به ریز سه روکی په رله مان ئەمه مادده که بوو وهکو خو ی.

به ریز د. ریواز فائق حسین / سه روکی په رله مان:

به ریزان ئە ندامانی په رله مان ئەوهی گو ی تان لی بوو مادده که یه وه کو خو ی که به ریز سه روکی

لیژ نهی رو شنبیری خو یندی یه وه هه ر به ریز یکتان له گه ل ئەوه یه ئەو مادده یه وه کو خو ی په سه ند

بکریت با دهست به رز کاته وه؟ (4) کهس، پیشیاری دووم، فه رموون.

به ریز سلما فاتح توفیق:

به ریز سه روکی په رله مان.

پیشیاری دووم:

پیشیاری لیژ نهی هاوبه شه، مادده که به م شیوه یه بیئت:

هه موو ئەو ریکلاما بازرگانیا نهی که پی چه وانیه نیزا می گشتی و ئادابی گشتی و ئاسایشی گشتی و

ته ندروستی گشتی و مافهکانی مرؤفن ریگه پینه دراوون له هه ری می کوردستان عیراق.

بهريز د. ريواف فائق حسين / سهروكي په رله مان:

بهريزان نه نداماني په رله مان هه ر نه نداميكي بهريزي په رله مان له گه ل نه وه په كه نه مادده په بهم شيوه په سه نه بكريت هه موو نه و ريكلامه باز رگاننيانه ي كه پيچه وانه ي سيستم ي گشتي و نادابي گشتي و ناسايشي گشتي ته ندروستي گشتي و مافه كاني مرؤفن ريگه پي نه دراو ن له هه ريمي كوردستان □ عيراق، هه ر نه نداميكي بهريزي په رله مان له گه ل نه وه په نه و مادده په بهم شيوه په سه نه بكريت با ده ست بهر زكات ه وه؟ نه و مادده په بهم دهنگي (74) نه ندامي بهريزي په رله مان په سه نه كرا. فه رموون، مادده ي (4).

بهريز لقمان حمد حاجي:

بهريز سهروكي په رله مان.

سه باره ت به مادده ي (4) پينج پيشنيان هه يه:

پي شنيان ي په كه م: وه كو خوي ته نها بر گه ي په كه م خالي دوو سزا كه بهم شيوه ي خواره وه ي لي بكريت:

غه رامه كورن له پينج سه د هزار دينار كه متر نه بيت و له پينج مليون دينار زياتر نه بيت.

پيشنيان ي دووهم: وهك خوي ته نها بر گه ي په كه م خالي دوو بهم شيوه ي لي بكريت:

غه رامه كه له يه ك مليون دينار كه متر نه بيت و له سي مليون دينار زياتر نه بيت.

پيشنيان ي سيهم: وهك خوي ته نها بر گه ي په كه م خالي دوو بهم شيوه ي لي بكريت:

غه رامه كه له پينج مليون دينار كه متر نه بيت و له بيست و پينج مليون دينار زياتر نه بيت.

پيشنيان ي چواره م: وهك خوي كه له مادده ي چواري حوكمه كاني سزا كه هاتووه.

پي شنيان ي پيند جه م: پي شنيان ي ليژ نه ي هاوبه شه، به پي نه وه ده سه لاتانه ي مادده ي (91) ي مادده ي چواره م له پهيره وي ناوخوي په رله مان ي كورد ستان كه به ليژ نه ي يا سا ي و ليژ نه ي تا يبه تمه ند دراوه ني مه له كو ربه ندي نه و بژارده پي شنيان ي كرا وانه ي له لا يه ن نه نداماني په رله مان له دان ي شتني خويند نه وه ي دوو مه ما نه م پي شنيان ي ده خه ي نه روو وه دا واده كه ين بخري ته ده ن گدان، وهك خوي بهم شيوه ي لي بكريت:

1- له بر گه ي په كه م خالي يه ك ده سته واژه ي (په خش كورن) لابرديت.

2- بر گه ي دووهم بهم شيوه ي لي بكريت:

هه ر كه سيك به مبه سه ت ريكلاميك لي بكات ه وه يا بيدريني يا خود بي شيويني سزا ددرديت به:

ا- غه را مه يك كه له دوو سه دو په نجا هزار دي نار كه متر نه بيت و له يه ك مليون دي نار ز ياتر نه بيت.

ب- پابه ند كورن به چا كور دنه وه و داناني ريكلامه كه وه كو خوي.

ج- قه ره بوو كور دنه وه ي زيان لي كه وتوو.

بەرپىز د. رىۋاز فائىق حسين / سەرۋىكى پەرلەمان:

زۆر سوپاس، ئىستا يەك يەك پىشنىارەكان بخوئىننەوۋە بۇ ئەۋەدى بىخەينە دەنگدان، فەرموون.

بەرپىز لقمان حمد حاجى:

بەرپىز سەرۋىكى پەرلەمان.

ماددەى (4):

پىشنىازى يە كەم: ۋە كو خۆى تەنھا بر گەى يە كەم خالى دوو سزاكە بەم شىۋەيەى خوارەۋەى لىبكرىت:

غەرامەكەردن لە پىنج سەد ھەزار دىنار كەمتر نەبىت و لە پىنج مىيۇن دىنار زياتر نەبىت.

بەرپىز رىۋاز فائىق حسين / سەرۋىكى پەرلەمان:

بەرپىزان ئەندامانى پەرلەمان ھەر بەرپىزىكتان لەگەل ئەۋەيە كە ماددەى (4) بەم شىۋەيە پە سەند بكرىت كە لە پىشنىارى يەكەمدا ھاتوۋە با دەست بەرز كاتەۋە؟ كەسى لەگەل نىيە. پىشنىارى دوۋەم، فەرموو.

بەرپىز لقمان حمد حاجى:

بەرپىز سەرۋىكى پەرلەمان.

پىشنىازى دوۋەم: ۋەك خۆى تەنھا برگەى يەكەم خالى دوو بەم شىۋەيەى لىبكرىت:

غەرامەكە لە يەك مىيۇن دىنار كەمتر نەبىت و لە سى مىيۇن دىنار زياتر نەبىت.

بەرپىز د. رىۋاز فائىق حسين / سەرۋىكى پەرلەمان:

بەرپىزان ئە ندامانى پەر لەمان ھەر بەرپىزىكتان لە گەل ئەۋە يە كە بەم شىۋەيە پە سەند كە بەرپىز سەرۋىكى لىژنەى شارەۋانى خوئىندىيەۋە با دەست بەرز كاتەۋە؟ (3) كەس، سوپاس. دواى ئەۋە.

بەرپىز لقمان حمد حاجى:

بەرپىز سەرۋىكى پەرلەمان.

پىشنىازى سىيەم: ۋەك خۆى تەنھا برگەى يەكەم خالى دوو بەم شىۋەى لىبكرىت:

غەرامەكە لە پىنج مىيۇن دىنار كەمتر نەبىت و لە بىست و پىنج مىيۇن دىنار زياتر نەبىت.

بەرپىز د. رىۋاز فائىق حسين / سەرۋىكى پەرلەمان:

بەرپىزان ئە ندامانى پەر لەمان ھەر بەرپىزىكتان لە گەل ئەۋە يە بەم شىۋەيە ماددە كە پە سەند بكرىت كە بەرپىزان خوئىندىيەۋە با دەست بەرز كاتەۋە؟ كەسى لەگەل نىيە، فەرموون.

بەرپىز لقمان حمد حاجى:

بەرپىز سەرۋىكى پەرلەمان.

پىشنىازى جوارەم: ۋەك خۆى كە لە ماددەى جوارى ھوكمەكانى سزاييەكان.

ئە گەر رىكلام يىك بلاۋكرا يەۋە و پى شىلى مەرج و رى گا پ ىدراۋەكانى ماددەى دوۋەم و سىيەمى ئەم ياسايە بوو دەبىت:

- 1- راسته و خوږ ريكلامه كه له په خش و بلاو كړدنه وه رابگيرئ.
- 2- دا خوازي ريځ كلام بهر هم هيڅ نې ريځ كلام بلاو كړاوي ريځ كلام سزا ددرين به غه را مه كړدن به برېك كه له پينج سهد هزار دينار كه متر نه بېت و له پازده مليون دينار زياتر نه بېت.
- 3- له حا له تي دوو باره بوو نه ووي پي شيلكار بيه كاني بر گهي په كه م و دوو مي نه و مادده يه دا سزا كه دوو هينده زياد ده كړئ.
- 1- قهره بوو كړدنه ووي زيان ليكه ووتوو.
- 2- پابه نكړدني به چا كړدنه وه و داناني ريكلامه كه وه كو خوږ.

بهريز د. ريواز فائق حسين / سرؤكي پهرله مان:

بهريزان نه نداماني پهر له مان هر بهريزيكتان له گهل نه وه په كه مادده ي (4) بهم شيويه په سهد بگريئ كه بهريز سرؤكي ليژ نه ي شاره واني خوږندي يه وه با ده ست بهرز كا ته وه؟ (2) كه س. فهرموون.

بهريز لقمان حمد حاجي:

بهريز سرؤكي پهرله مان.

پي شنيازي پيند جه م: پي شنيازي ليژ نه ي هاوبه شه، به پي نه وه ده سلا تانه ي مادده ي (91) ي بر گهي چواره م له بهيره وي ناوخوي پهر له مانې كورد ستان كه به ليژ نه ي يا سايي و ليژ نه ي تايبه تمه ند دراوه ني مه له كوږه ندي نه و بژارده پي شنياز كراوانه ي له لا يه ن نه نداماني پهر له مان له داني شتني خوږند نه ووي دوو مدا نه م پي شنيازه ده خه ي نه روو وه داواده كه ين بخري ته دند گدان، وهك خوږي بهم شيويه لي بگريئ:

1- له بر گهي يه كه م خالي يهك ده سته واژه ي (په خش كړدن) لادريئ.

2- بر گهي دوو م بهم شيويه ي لي بگريئ:

هر كه سيك به مبه سته ريكلاميك لي بگاته وه يا بيدريئ يا خود بشيويئ سزا ددرئ به: ا غه را مه يك كه له دوو سهدو په نجا هزاره دي نار كه متر نه بېت و له يهك مليون دي نار زياتر نه بېت.

ب- پابه نكړدن به چا كړدنه وه و داناني ريكلامه كه وه كو خوږ.

ج- قهره بوو كړدنه ووي زيان ليكه ووتوو.

بهريز د. ريواز فائق حسين / سرؤكي پهرله مان:

نوقته ي نيزامي (ناشنا) خان، فهرموون.

بهريز ناشنا عبدالله قادر:

بهريز سرؤكي پهرله مان.

ئەوئەندەدى من بېر بېت لە قاعەيا نازانم يەعنى هيچ پېشنياريك نەكرايە، بۇ ئەوئەدى بەرزترين رېژەى
غەرامە يان سزادان مليۇنيك بېت، من هيچى وام لە قاعەيا گوئ لېنەبوو.

بەرپز د. رېواز فائق حسين / سەرۆكى پەرلەمان:

كاك (بەلېن)، فەرموون.

بەرپز بەلېن اسماعيل حاجى ابراهيم:

بەرپز سەرۆكى پەرلەمان.

سەبارەت بەم خالەى وەكو (ئاشنا) خان باسى كرد كه لە راستيا كۆمەلېك پېشنيار كراوه لەناو قاعە لە
راپورتى لېژنە ھاوبەشەكە ھە يە، بەلام غەرامە كە جيگەى كراوه تەو، بۇ ئيمە حا لەتېكى زۆر ناخۆشە،
ئيمە كاتى خۆى كە پېشنيارمان كرد ئە مەى ئىستا لە راپورتى ھاوبەشەكە ھاتوو مۆتەفيق بووين
لە سەرى، غەرامە كە بەراستى لە هيچ ئە ندامىكى بەرپز لەناو قاعە ئەم پېشنيارەى نەكردوو، يەنى
كۆمەلېك لە پېشنيارەكان ئەندامانى پەرلەمان نووسراو تەو، پېشنيارېكى ترى بۇ زياد كراوه كە لە راستيا
لە ئەھمىيەتى قانونەكە زۆر زۆر كەم دەكاتەو.

بەرپز د. رېواز فائق حسين / سەرۆكى پەرلەمان:

كاك (بزار)، فەرموون.

بەرپز بزار خالد عبدالله:

بەرپز سەرۆكى پەرلەمان.

ئەوئەدى مۆتە عەلييق بە غەرامە (سەر چنار) خان قسەى كرد بە نووو سينيش بە ياساى داو، بەپېى
پەيرەويش ھەر ئەندامىك قسە بكات پېشنيارى ئەو بە ھەند وەردە گرېن پېشنيارى زۆر مەعقوول بوو
وەكو لېژنەى ھاوبەش پېكەو قبوولمان بوو زۆر بە گرېنگمان زانى كە ئەو غەرامەش ھەبى ئەويش بەپېى
ماددە كانى (85، 90، 100، 103) كە باسى عقوبات دەكات لە زمىنى قانونى ژمارە (111) سالى
(1969) قانونى عقوباتى عىراقى، لەبەر ئەو ھەم بە نووسينيش ئاراستەى لېژنەى ھاوبەش كراو.

بەرپز د. رېواز فائق حسين / سەرۆكى پەرلەمان:

ماددە كە دەخەينە دەنگدان بەم شېوئەى كە بەرپز سەرۆكى لېژنەى شارەوانى خويندېيەو، ھەر
ئەندامىكى بەرپزى پەرلەمان لەگەل ئەوئەى ماددەكە بەم شېوئەى پەسەند بكرىت با دەست بەرز كاتەو؟
بە دەنگە (67) ئەندامى بەرپزى پەرلەمان ماددەكە پەسەند كرا. ماددەى (5)، فەرموون.

بەرپز لقمان حمد حاجى:

بەرپز سەرۆكى پەرلەمان.

ماددەى (5):

سەبارەت بە ماددەى (5) هيچ پېشنيارەك نىيە وەك خۆى لە ككاتېكدا ئەگەر سزايكى تووندتر بۇ ئەم
كردارە تاوانكارىانە سزا لە ياسا كارپېكراوكاندا ھەبوو ئەوا سزا تووندەكە جيئەجيدەكرى.

بەرپىز د. رىۋاز فائىق حسين / سەرۋكى پەرلەمان:

بەرپىزان ئەندامانى پەرلەمان ھەر بەرپىزىكتان لەگەل ئەۋەيە ماددەى (5) بەۋ شىۋەيە پەسەند بىكرىت كە بەرپىز سەرۋكى لىژنەى شارەۋانى خويىندىيەۋە بىفەرمويت دەنگ بىدات؟ زۆر سوپاس بە دەنگى (72) ئەندامى پەرلەمان پەسەند كرا. ماددەى (6)، فەرموون.

بەرپىز لقمان حمد حاجى:

بەرپىز سەرۋكى پەرلەمان.

ماددەى (6):

ھىچ پىشنىيازىك نىيە ۋە كو خۆى، پىۋىستە لەسەر ۋەزارەتى رۇشنىبرى و لاوان بە ھەماھەنگى لەگەل ۋەزارەتى شارەۋانى ۋە گەشتوگوزار ۋەزارەتى پىشەسازى ۋە بازارگانى ۋەزارەتە پەيوەندىدارەكان رىنمايى پىۋىست بۇ ئاسانكارى ۋە جىبەجىكردى ئەم ياسايە دەربىكەن.

بەرپىز د. رىۋاز فائىق حسين / سەرۋكى پەرلەمان:

بەرپىزان ئەندامانى پەرلەمان ھەر بەرپىزىكتان لەگەل ئەۋەيە ماددەى (6) بەۋ شىۋەيە پەسەند بىكرىت كە بەرپىز سەرۋكى لىژنەى شارەۋانى خويىندىيەۋە بىفەرمويت دەنگ بىدات؟ زۆر سوپاس بە دەنگى (75) ئەندامى پەرلەمان پەسەند كرا. ماددەى (7)، فەرموون.

بەرپىز لقمان حمد حاجى:

بەرپىز سەرۋكى پەرلەمان.

ماددەى (7):

سەبارەت بە ماددەى (7) ھىچ پىشنىيازىك نىيە ۋەكو خۆى، بەدەر لە ھوكمەكانى ماددەى (5) ئەم ياسايە كار بە ھىچ دەقتىكى ياسايى ناكرىت لەگەل ھوكمەكانى ئەم ياسايە ناكۆك بىت.

بەرپىز د. رىۋاز فائىق حسين / سەرۋكى پەرلەمان:

بەرپىزان ئەندامانى پەرلەمان ھەر بەرپىزىكتان لەگەل ئەۋەيە ماددەى (7) بەۋ شىۋەيە پەسەند بىكرىت كە بەرپىز سەرۋكى لىژنەى شارەۋانى خويىندىيەۋە بىفەرمويت دەنگ بىدات؟ زۆر سوپاس بە دەنگى (80) ئەندامى پەرلەمان پەسەند كرا. ماددەى (8)، فەرموون.

بەرپىز لقمان حمد حاجى:

بەرپىز سەرۋكى پەرلەمان.

ماددەى (8):

سەبارەت بە ماددەى (8) ھىچ پىشنىيازىك نىيە كەۋاتە ۋەكو خۆى، ئەم ياسايە لە دواى (60) رۆژ لە بلاۋبوۋنەۋەى لە رۆژنامەى فەرمى ۋەقايى كوردستان دا جىبەجىدەكرىت.

بەرپىز د. رىۋاز فائىق حسين / سەرۋكى پەرلەمان:

بەرپىزان ئەندامانى پەرلەمان ھەر بەرپىزىكتان لەگەڵ ئەوھىپە ماددەى (8) بەو شىۋەھىپە پەسەند بىرئىت كە بەرپىز سەرۋكى لىژنەى شارەوانى خويىندىيەوۋە بىھەرموئىت دەنگ بىدات؟ زۆر سوپاس بە دەنگى (79) ئەندامى پەرلەمان پەسەند كرا. ھۆيەكانى دەرچواندن، فەرموون.

بەرپىز لقمان ھىمىد ھاجى:

بەرپىز سەرۋكى پەرلەمان.

ھۆيەكانى دەرچواندن

سەبارەت بە ھۆيەكانى دەرچواندن ھىچ پىشنىيازىك نىيە ۋەكو خۇى.

ھۆيەكانى دەرچواندن

لەبەر گرېنگى رىكخستى رىكلام بۇ خزمەتكردىنى بەكار بەر ۋە گە شەپىدانى ئابوورى ۋە پىشكەش كرىنى خزمەتگوزارى باشتىر بە ھاۋلاتىيان ۋە دروستكردىنى كىپركىكى دروست بۇ بە بازاركردىن ۋە ھەروھە كەم كرىنەۋەى لايەن خراپ ۋە زىيان بەخشەكانى رىكلام ئەم ياسايە دەرچوئىنرا.

بەرپىز د. رىۋاز فائىق ھىسەن / سەرۋكى پەرلەمان:

سەبارەت بەم ماددەھىپە كاك (بەمن)، فەرموون.

بەرپىز بەمن كاك عبداللە ھىمىد:

بەرپىز سەرۋكى پەرلەمان.

من بۇيە تا ھۆيەكانى دەرچواندن موداخەلە نەكرىد نوقتە نىزامە ۋەرنەگرت، چاۋەروان بووم لە ھۆيەكانى دەرچواندن تىاي بى، ئىمە لە ماددەى (1) من پىشنىيارى زمانى كوردىم كرىد كە ئامازەى پىبىكرى دووش پىشنىوانىشى بە دەست ھىنا، لە ماددەى (2) (لىزا) خان پىشنىيارى كرىدو سى پىشنىوانىشى بە دەست ھىنا ئامازەى پىنەكراۋە، ئەۋەى من بىستوۋمە برادەران لە لىژنەى ياسايى دەلئىن ۋەزىرى تايبەتمە ندى ۋەزىرى رۇشنىبرى ۋەتوۋيەتى ئەۋە رىنمايىيە ۋە ئىمە جىبەجىي دەكەين، بەلام لە ياسايەكى تر ئامازە بە زمان كراۋە ەلەساس، بەلام جەنابى سەرۋكى پەرلەمان ئەۋە ياسايە ھەيە ۋە لە كوردستانىشا لە شارەكانى كوردستان تابلوى دوكانەكان رىكلامەكان تەنانتە مېنىۋى چىشتخانەكانىش زمانى كوردى بە تەۋاۋى لەبىر كراۋە، يەنى ناكرى ئىمە لە پەرلەمانا ۋەشەيەك ئەگۆرىن ئەلئىن ئەمە مانا نادات ئەمە، بەلام لە ياسايەكى ئوا گرېنگە ئامازە بە زمان نەكرى، ئايا رىكلام بە چ زمانىك ئەكرى؟ بەراستى ئەبى لە ھۆيەكانى دەرچواندن ئامازە بەۋە بىكرى بۇ رىكخستەۋەى زمانى كوردى كرىدوۋە بەھىزكردىنى ۋە چە سىپاندىنى لە رىكلامى كوردستانا زمانى كوردى ئىزافە بىكرى، زۆر سوپاس.

بەرپىز د. رىۋاز فائىق ھىسەن / سەرۋكى پەرلەمان:

سوپاس، كاك (د. رىبوار)، فەرموون.

بەرپىز رىبوار عبدالرحىم عبداللە:

بەرپىز سەرۋىكى پەرلەمان.

من پېم سەيرە لىژنەى ھاوبەش ئا ماژە بەوہ ئەکا كە ھىچ پېشنيارىك نىيە بۇ ھۆيەكانى دەر چواندن، نەخىر بە پېچەوانە، ئىستاش دارشتەى پېشنيارەكەم ھەيە، من تەنھا كەس بوو كە پېشنيارم ھەبوو وە پشوانىشى لىكرا، بۇيە داوا ئەكەم روونكردەوہ بدن، چونكە من بە نوو سراویش دامە بەرپىز سەرۋىكى لىژنەى شاردوانى كە ئىستا پشتيوانى لە قسەكانم دەكا روونكردەوہيەكمان بدەنى كە بۇچى پېشنيارەكەى من كە بۇ ھۆيەكانى دەرچواندن دارشتەيكەم نوسىبوو پشتيوانىشى لىكرا لە لىژنەى ھاوبەشا نىيە.

بەرپىز د. رىواز فائق حسين / سەرۋىكى پەرلەمان:

سوپاس، كاك (جەلال محمد امين)، فەرموون.

بەرپىز بىزار خالد عبدالله:

بەرپىز سەرۋىكى پەرلەمان.

وہلا سەبارەت بە پېشنيارەكەى كاك (د. رىبوار) ديارە راستە پېشنيارىكە ھەبوو، بەلام ئىمە لە لىژنە تايبەتمەندەكان كۆبووینەوہ لە ھۆكارەكانى دەرچوون وشەى (بى سەرووبەرى) بەكار ھىنابوو، بۇيە پىمان وا بوو ئەو وشەيە شياو نىيە بۇ ھۆيەكانى دەرچواندن وە شياو نىيە داخلى بىكرى بىخرىتە ناو دەنگدانەوہ ئەوہ خالى يەك، خالى دوو بەپىي ماددەى (91) بىرگەى سى نىسابىشى نەبوو دىسانەوہ ئەوہ ھەر ھۆكار بوو بۇ ئەوہى ئىمە لە بەر ئەوہى تەنھا دوو كەس موداخە لەيان كىرد بوو بەيە كەم و دووہم وەر ئەگىرىن نەك بە كۆتا وەر بگىرىن، لەبەر ئەو دوو ھۆكارە نەمان ئەتوانى داخلى بىكەين، بۇ ئەوہى وەك موقتەرەحىك مامەئەى لەگەل بىكرى، سوپاس.

بەرپىز د. رىواز فائق حسين / سەرۋىكى پەرلەمان:

سوپاس، كاك (د. اسماعيل)، فەرموون.

بەرپىز اسماعيل على طە:

بەرپىز سەرۋىكى پەرلەمان.

ل د يف ماددەى (91) ئاخىر پېشنيارىكە تە كىرن ئەو پېشنيارىكە تە وەر گىرتن ھەر وە كوو سىيا پشتەفانى بۇ كرى و ئاخىر كەس قسە كرى لەو ماددەدا ئەز بووم ئو من پېشنيارىكە كرر سىتەيا گە شەكرنا بازىر گانى ئىزا فە بىت مەفروزە ئىستا لىرە با و دە نىگ ل سەر ھات با دان وەر گىرت با وەر نەگرتبا موشكىلە نىيە، بەس مادام من ئەخىرم و لە ماددەش وازحە مەفروزە ئىستا سابت با، سوپاس.

بەرپىز د. رىواز فائق حسين / سەرۋىكى پەرلەمان:

سوپاس، كاك (د. رىبوار)، فەرموون.

بەرپىز رىبوار عبدالرحيم عبدالله:

بەرپز سەرۆكى پەرلەمان.

تەنھا وەلامىك بۇ قەسەكان موداخە لەكانى بەرپز بىر ياردەرى لىژنەى ياساى ھەلەبەت نىمە كە وشەكان بەكار دىنن ھەول دەدەين كە تىكەلاويىەك ھەبىت لە ئەدەبىياتى شىۆەزارى كرمانجى سۆرانى، بۆيە من وشەى (بىسەر و بورى) م بەكار ھىنا، ئەمە وشەيەكە پەيوەستە بە زارى كرمانجى كە لە مقابله كەى لە شىۆەزارى سۆرانى، واتە نارىك خستن ئەم وشەيە وشەيەكى زۆر ئاسايە لە ئەدەبىياتى شىۆەزارى كرمانجى ھەيە ئەمە ھىچ عەيبەى تىدانىيە ئەمە يەك، دوو، لەبەر ئەوەى كە خۆشيان داوايان كرد كاتىك كە من پىشنىارەكەم خستەر و وە من تاكە ئەندام پەرلەمانىش بووم ئەم پىشنىارەم خستەر و، بەرپز سەرۆكى لىژنەى شارەوانى خۆى داواى لىكردم كە بىنم بۇ ئەوەى بنووسن، بۇ ئەوەى لە راپۆرتى لىژنەى ھاوبە شا ھەبوو، ئىستا من تىناگەم خۆيان داوايان كرد و پىيان گرینگ بوو لە سەر وشەى بىسەر و بەرى كە وشە يكە لە ئەدەبىياتى شىۆەزارى كرمانجى زۆر ئاسايە.

بەرپز د. رىواز فائق حسين / سەرۆكى پەرلەمان:

سوپاس، سەرۆكى لىژنەى ياساى قەسەى ئەخىر بۇ ئەوە، فەرموون.

بەرپز بزار خالد عبدالله:

بەرپز سەرۆكى پەرلەمان.

ل سەر زمانى كوردى ئەز دى ئاخفم من نەقەت ئاخفتن ئىعادە بن مە ل جەلسا خاندا دووى ژى ئىشارەت پىدا مە فەراغا قانونى نىينە سەر كىشا زمانى و تەحدىد كرنا زمانى بۆچى؟ مە ياسايەكا ھەى ل ھەرىما كوردستانى و ل فى پەرلەمانى يا پەسند بووى ياساى ژمارە (6) يا سالا (2014) ياسا زمانىت فەرمى ل ھەرىما كوردستانى د فى ياساى دا ماددە (17) تەنرما فى كرئىە ئەف فەراغە نەھىلا يە زمانى رىكلامى ديار كرئىە ب فى شىۆەى ماددەى (17) پىويستە ھەموو جۆرە رىكلام و بانگەشە وە ئاگادارىيەكى كاروبارى بازركانى لە ھەرىم بە زمانى كوردى بىت وە دەكرىت لەگەلیدا زمانى دىكەش بەكار بەئىنرئىت ئەو فەراغى قانونى نىيە لەبەر ئەوە.

بەرپز د. رىواز فائق حسين / سەرۆكى پەرلەمان:

زۆر سوپاس، بەرپزان ئەندامانى پەرلەمان دەبى بەدواداچوون بكەن بۆچى ئەو ياسايە جىبەجى ناكرىت وە ماددەيەك ھەيە باس لە ئەوە دەكات رىكلامى بازركانى دەبى بە كوردى بى ھىچ پىويست ناكا جارئىكى تر لىرە باسى بكەينەوە. كاك (لقمان)، فەرموون.

بەرپز لقمان حمد حاجى:

بەرپز سەرۆكى پەرلەمان.

سەبارەت بە پىشنىازەكەى كاك (د.اسماعىل) راستە وشەى (پىشكەوتنى بازركانى) بەكارھىنا پىشنىازى كرد بەلام لە ھۆيەكانى دەر چوون ئەگەر بە وردى بچوئىنە ئەوە نىمە گە شەپىدان ئابوور يمان بەكارھىناوە

گەشەپپىدانی ئابوورى مەنتقى تر بوو له پېشكەوتنى بازارگانی وه دواجار يەك مەفاهمی دەگەياند بۆیه ئەم پېشنىازە نەخرا ئەم چواچپوویە، زۆر سوپاس.

بەرپیز د. رېواز فائق حسين / سەرۆکی پەرلەمان:

سوپاس، بەرپیزان ئیستا ھۆیەکانی دەر چواندن دەخەینە دەنگدان وەك ئەوەی بەرپیز سەرۆکی لیژنەى شارەوانی بۆی خویندینەو ھەر ئەندامیكى بەرپیزی پەرلەمان لەگەل ئەو ھەو ھەو شپوویە پەسەند بکری با دەنگ بەدا؟ بە دەنگی (77) ئەندامی پەرلەمان پەسەند کرا. ئیستا کۆی یاسای ریکخستنی ریکلامی بازارگانی لە ھەریمی کوردستان-عیراق دەخەینە دەنگدان، ھەر ئەندامیكى بەرپیزی پەرلەمان لەگەل کۆی یاساکە پەسەند بەرز کاتەو؟ بە دەنگی (82) ئەندامی پەرلەمان یاسای ریکخستنی ریکلامی بازارگانی لە ھەریمی کوردستان-عیراق پەسەند کرا.

پیرۆزبایی لە گەلی کوردستان دەکەین بە بۆنەى دەرچوونی ئەم یاسایە زۆر سوپاس، دە چینیە سەر بپرگەى سێیەمی بەرنامەى کار.

بەرپیزان دەستەى سەرۆکایەتى لیژنەکانی کاروباری یاسایی و کاروباری کۆمەلایەتى و داکۆکیکردن لە مافی مروق کاروباری تەندروستی و ژینگە و لیژنەى ناوخۆ و ئاسایش و ئەنجومەنە خۆجیبەکان، بە لایەنى کەم لە ھەر لیژنەیک دوو کەس.....

بەرپیزان ئەندامانی پەرلەمان دەست بە جیبەجیبکردنی بپرگەى سێیەمی بەرنامەى کار دەکەین، کاک (جەلال)، فەرموون.

بەرپیز جلال محمد امین:

بەرپیز سەرۆکی پەرلەمان.

وەك دەزانری بابەتى ماددە ھۆشبەرەکان کارتیکرە ئەقلیەکان بابەتیکى ھەستیارە، بابەتیکە خطورەى بۆ ناو کۆمەلگا ھەبە، پېشنیار دەکەین وە کۆ لیژنەى تاییبەتمەند وە لیژنەى یاسایی ئەم بابەتە لە پەخشی راستەوخۆ پەخش نەکری، بۆ ئەو ھەو زیان و ئاسەواری خرابی نەبیت بۆ نیو کۆمەلگا سوپاس بۆ بەرپیزتان.

بەرپیز د. رېواز فائق حسين / سەرۆکی پەرلەمان:

بەلى زۆر سوپاس بەرپیزان ئەندامانی پەرلەمان داواکاریەك ھەبە بۆ ئەو ھەو کۆبوونەو ھەو تاییبەت بە ئەم موناقلەشەکردنی پرۆزە یاسای ماددە ھۆشبەرەکان و کارتیکارە عەقلیەکان لە ھەریمی کوردستان □ عیراق بکریتە نھینی، ھەر ئەندامیكى بەرپیزی پەرلەمان لەگەل ئەو ھەو کۆبوونەو ھەو بکریتە نھینی با دەنگ بەدات؟ پەخشی راستەوخۆ بوەستى بۆ ئەو ھەو لە پرۆتۆکۆلدا وەلام و موناقلەشەکان بئینیتەو ھەو بەلى، زۆر زۆر سوپاس بە دەنگی (62) ئەندامی پەرلەمان پەخشی راستەوخۆی ئەم کۆبوونەو ھەو رادەو ھەو، بەلام لە ئەنصات تۆمار دەکری و گەفتوگۆکان تۆمار دەکریت، ئیستاش بە گەرمی بەخیرھاتنی بەرپیز وەزیری ھەریم بۆ کاروو باری پەرلەمان دەکەین کە لە کۆبوونەو کەمان ئامادە ھەو، بپورن درەنگ زانیمان و وەزیری تەندروستی بەرپارە بیت فەرموون.

بەرپىز بىزار خالدىن ئاللاھ:

بەرپىز سەرۋىكى پەرلەمان.

بابەت راپۇرتى لىژنە لىژنە كاروبارى ياساى و لىژنە كاروبارى كۆمەلەيەتى و داكۆكى كىردن لە مافى مرۇف و لىژنە كاروبارى تەندىرو ستى و ژىنگە مافى مرۇف، لىژنە ناوخۇى و ئا سايش و ئەنجومەنەخۇجىيەكان بە ئا ماددە بوونى دىكتۇرە فاللا فرىد ابراهيم وەزىرى ھەرىمى كوردستان بۇ كاروبارى پەر لەمان رۇزى پىنج شەمە رىكەوتى (2019-12-12) كا تىمىر (10) و نىو كۆبوو نەوہى ھاوبەشىيان ئەنجامدا بە مەبەستى نووسىنى راپۇرتى ھاوبەش، سەبارەت بە خويىندىنەوہى دوووم تايبەت بە پىشنىيازى ياساى ماددە ھۆشبەرەكان و كارتىكارە عەقلىيەكان لە ھەرىمى كوردستان □ عىراق كە لەلايەن سەرۋىكايەتى ئەنجومەنى وەزىرانى ھەرىمى كوردستان □ عىراق وە پىشكەشكراوہ دوای خويىندىنەوہى يەكەم يەكەمى لە دانىشتنى ژمارە (8) ى ياساى رۇزى چوار شەمە رىكەوتى (2019-12-4) رەوانەى لىژنەكان كراوہ دوای گىفتوگۇكىردن و تاوتويكىردن لىژنەكان گەيشتنە ئەم ئەنجامانەى خوارەوہ.

بەرپىز د. رىواز فائق حسين / سەرۋىكى پەرلەمان:

بەرپىزان لەبەر ئەوہى زۆر زۆرە ماددەكانى ماددە دەيخوينىنەوہ دەيخەينە موناقلەشەوہ، يەئنى ئىستا بە تەنھا لە عىنوانەوہ فەرموون، بەرپىزان ئەندامانى پەر لەمان بە گويىرەى ماددەى (87) لە پەيرەوہ ناوخۇى پەرلەمانى كوردستان بىرگەى يەكەم لە خويىندىنەوہى دوووما ئەبى بە خويىندىنەوہى دەقى پىرۇژە، يان پىشنىيازەكە دەست پى بكا دواتر راپۇرتى لىژنەى تايبەتمەن دەخىرئە روو و اتا ئەگەر ئەم دەقە وەكو خۇى جىبەجى بىكەين، ئىستا دەبى كۆى ياساكا كۆى پىرۇژە ياساكا لە ھوكمەتەوہ ھاتووہ، بەرپىزان لىژنەى تايبەتمەندو لىژنەى ياساى بىخوينەوہ دواترىش ماددە بە ماددە ئەوہى كە خۇيان رىكيان خستوتەوہ بىخوينەوہ و دوای خويىندىنەوہى ھەردووكان ئىمە بىرپار بەدەين كاميان بىكەين بە بنەماى گىفتوگۇ، ئىيوە بەرپىزتان پىرۇژە ياساكا تان پىشتر لەبەر دەست بووہ و راپۇرتى لىژنەى ياسايش لە رۇزى شەمەوہ دەزانم شەمە دەوام نەبوہ لە رۇزى شەمەوہ لە ناو سىندوقەكانتانە ئەگەر پىتان باشبى راستەوخۇ ئىستا بى ئەوہى ئەو كارە بىكەين دەزانىن كارىكە لە رووى پەيرەوہ دەبى وەكو خۇى جىبە جى بىكەين، بەلام وەختىكى زۆر زۆر دەبات رەنگە دوو سەعات زياتر بخا يەنىت ئەگەر پىتان ئا سايا ئەمە يەكسەر ئەيخەينە دەنگدان، چونكە گۇرانكارىيەكى ئەوتۇ لە نىوان راپۇرتەكەى لىژنەى ياساى و خودى پىرۇژە ياساكا كە لەلايەن ھوكمەتەوہ ھاتوہ نەكراوہ، بۇ ئەوہى يەككىيان بىكەينە بنەماى گىفتوگۇ و ئەوكات رىگە بە بەرپىزان بەدەين ماددە ماددە بىخوينەوہ، بۇ ئەوہى گىفتوگۇى لەبارەوہ بىكەين، ئەگەر ھىچ كە سىك ئىعترازى لە سەر ئەمە نىيە ئىمە ئەو پىرۇسەيە بەو شىوہيە بەرپوہ بەدەين، بەلى بەرپىزان ئىستا راپۇرتەكە لە گەل دەقى پىرۇژە ياساكا كە چەند رۇزىكە لەلاتانە ھەردووكى لەبەر دەستى بەرپىزانە دەيخەينە دەنگدان كاميان بىكەين بە بنەماى گىفتوگۇكىردن، پەرموون ئەو بەرپىزانەى كە لە گەل ئەوہن دەقى ياساكا پىرۇژە ياساكا بىبورن بخىرئە دەنگدان با دەنگ بەدەن؟ ئەو بەرپىزانەتان كە لەگەل ئەوہن كە راپۇرتى لىژنە ھاوبەشەكان بخىرئە

گفتوگو با دەنگ بدەن؟ بەرێزان زۆر سوپاس (66) ئەندامی بەرێزی پەرلەمانی کوردستان لە گەڵ ئەووە یە کە راپۆرتەکە بکریته بنەمای گفتووگۆکردن فەرموون. کاک بژار وازانم نوقته نیزامیهک ههیه کاک دکتۆر ریبوار فەرمون.

بەرێز د. ریبوار عبدالرحیم عبدالله:

بەرێز سەرۆکی پەرلەمان.

من نوقته نیزامیهکەم لەسەر ماددە (77) پەیرەوی ناوخوای پەرلەمان کە ئاماژە بە شیوەکانی تە شریع دەکات، یان یاسا دانان دیارە هەموومان پێداگیرین و موکڕین لەسەر ئەووەی کە پێویستە یاسایەک هەبێ بۆ ماددە هۆشبەرەکان و ئەو ماددا نە ی کە پێی دە ئێن کارتیکارە عەقلیەکان و قوربانییەکانی ئەم یاسایە، بەلام لە هەمانکاتیشدا پرسیارەکە ئەووەی کە ئەم پرۆژە یاسایە کە هاتوووە پێم وایە یاسای ژمارە (50) ی سالی (2017) یە، بەلام بە نوسخە کوردییە کە ی، بۆ یە پرسیارەکە ئەووە یە؟ داوای تەووزیحیش لە ئێووە بەرێزیش دەکەم کە ئایا ئەمە بە عینوانی ئینفازا هاتوووە بۆ یاسا یاسایەکی فیدرالی، یان ئە مە پرۆژە یەکی خوایە لەبەر ئەووەی کە خۆتان ئەزانن بە پێی ماددە (77).

بەرێز د. ریبوار فائق حسین / سەرۆکی پەرلەمان:

دەبێ نوقته ی پەیرەوی یەک نوقته بێ.

بەرێز د. ریبوار عبدالرحیم عبدالله:

بەرێز سەرۆکی پەرلەمان.

بە پێی ماددە (77) ئیستا ئیمە نازانین ئەم پرۆژە یە یاسایە پرۆژە یاسایەکی خوا مە نە؟ یان دەقی یاسای ژمارە (50) ی سالی (2017) ی یاسای فیدرالییە.

بەرێز د. ریبوار فائق حسین / سەرۆکی پەرلەمان:

سوپاس ئە مە پرۆژە یا سایەکی پێشکە شکراره لە لا یەن حوکومەتی هەریمی کوردستان کوردستانیه بەرکارکردنی یاسا فیدرالیەکە نییە، بەلام هەندیک یاسا هەن لە عیراق و هەر ولاتیکی تر مصر و رەنگە لە ئوردن و رەنگە لە قەتەر و رەنگە لە زۆریە ولات هەندە تەخەسوسین هەند پەسپۆری تیدا بەکار هیندراوە لە هەر شوینیکی ماددەکانی لە یەک دەچن، رەنگە تەنھا لە هەندیک سیագاتا فەرقی هەبێ، لەبەر ئەووە بە دەست خواشییەووە ئەگەر راستەوخۆ ئەووە فیدرالییش بێت و کرابی بە کوردی بە هەندیک دەستکاریەووە دا مەزراوەکانی دەو لەتی فیدرالی حکومەتی فیدرالی کرابن بە دا مەزراوەکانی هەریمی کوردستان جیبەجیبکردنی بپاریکە کە ئیمە بخوا مان داومانە لەووە بونییەکی تە شریعی کوردستانی بخوا مان دروست بکەین، وەهی نەدی دە کرێ ئیمە لە پرۆسە ی بەرکارکردنی یاسا فیدرالییەکان دوربکەوینەووە و بپاری ئەنجومەنی وەزیرانی و بەرەبەنای ئەو بپاریە خوایان ئەو پرۆژەیان بۆ ئیمە ناردوووە و بپاری ئیمەشە لە پەرلەمانی کوردستان کە دەمانەوی بەو ئاراستە یە کار بکەین، فەرموو کاک بژار ناو نیشانی پرۆژە یاساکەمان بۆ بخوینەووە بۆ ئەووەی بخەینە گفتووگو.

بهریز بزار خالد عبدالله:

بهریز سهروکی په رله مان.

پرۆزه ياسای مادده هوشبهره کان و کارتیکاره عه قلییه کان له ههریمی کوردستان □ عراق.

بهریز د. ریواز فائق حسین / سهروکی په رله مان:

بهلی بهریزان نه ندامانی په رله مان چ بهریزیک ده په ویت له سه ر ناونیشانی پرۆزه ياساکه قسه بکات؟

بهرايزان (کاک مه، حسیبه خان، د. گه لویژ، نه جات خان، لیزا خان) کاک مه فهرموون.

بهریز مه م برهان محمد فانع:

بهریز سهروکی په رله مان.

له بهر نه وهی کارتیکاره عه قلییه کان له پیناسه کانا هاتوو له حه وته میشا و، پیم وایه مه رج نییه نه وهی له

پیناسه کانا هاتوو هه موویان له ناو نیشانا زه ق بکریته وه، پیشنیازی من نه وهیه ناونیشانه که به م شیوهیه

بیته به ته نیا پرۆزه ياسای مادده هوشبهره کان له ههریمی کوردستان □ عراق زور سوپاس.

بهریز د. ریواز فائق حسین / سهروکی په رله مان:

سوپاس، حسیبه خان فهرموو.

بهریز حسیبه سعید ابراهیم:

بهریز سهروکی په رله مان.

چونکه مادده هوشبهره کان ته نها کاریگه ری له سه ر عه قلی مرؤفه وه نییه، بگره به شیوهیه کی راسته وخو

کاریگه ری له سه ر هه م جه سته و هه م له سه ر می شکی مرؤفه وه هه یه، بو یه پیشنیار ده که م عینوانه که ی

بگورد ریته ياسای مادده هوشبهره کان و کارتیکاره عه قلی و جه سته ییه کان له ههریمی کوردستان □ عراق.

بهریز د. ریواز فائق حسین / سهروکی په رله مان:

دکتوره گه لویژ فهرموو.

بهریز د. گلاویژ عبید عثمان:

بهریز سهروکی په رله مان.

بو نه وهی ناونیشانی پرۆزه ياساکه ته عبیر له ناوه روکی ياساکه بکا، پیم باشه و شه ی به رنکار بوو نه وهی

مادده هو شبهره کانی، یه عنی بیته ته پرۆزه ياسای به رنکار بوو نه وهی مادده هو شبهره کان و کارتیکاره

عه قلییه کان له ههریمی کوردستان □ عراق.

بهریز د. ریواز فائق حسین / سهروکی په رله مان:

خه دیجه خان فهرموو.

بەرئىز خدیجە عمر طە:

بەرئىز سەرۆكى پەرلەمان.

راستى مەنئىش پىم وا يە كە لىرەدا پىويستە كە وو شەى بەرنگار بوو نەوہ زىاد بىكەين، پرۆژە ياساى بەرنگار بوو نەوہى ماددە ھۆش بەرەگان، لە بەر ئەوہى كە دەما نەوئىت بەو پرۆژە يە روو بەرووى پر سەكى مەترسىدار بىينەوہ كە ئەوہش، بۆ يە پىويستە ئەو بەرنگار بوو نەوہ يەش زىاد بىكرى، بۆ يە پشتگىرى لە دىكتورە گلاوئىز دەكەم.

بەرئىز د. رىواز فائىق حسين / سەرۆكى پەرلەمان:

ليزا خان فەرموو.

بەرئىز ليذا فلك الدين صابر:

بەرئىز سەرۆكى پەرلەمان.

سەرەتا نوقتە نىزامىيەكم ھەيە، جەنابتان باستان لەوہ كە ئەم پرۆژە يە ئى حكومەتەو لە حكومەتەو ھاتوہ، بەلام بە پىي پەيرەوى ناو خۆ ھەر پرۆژە يەك كە لە حكومەتەو بى بە پرۆژە ياسا ناو دەبرئىت، بەلام لىرە بە پىشنيازە ياسا ناوبراوہ لای ئىمە وا يە پىشنيازە ياساى ماددە ھۆش بەرەگان.....

بەرئىز د. رىواز فائىق حسين / سەرۆكى پەرلەمان:

لە راپۆرت راستە دروستە.

بەرئىز ليذا فلك الدين صابر:

بەرئىز سەرۆكى پەرلەمان.

ئەوہ وەك نوقتە نىزامى خالىكى تىرىش پىشنياز دەكەم كە ئەگەر بئىت و ئىمە بەم شىوہ يە پىشنيازى ياساى ماددە ھۆش بەرەگان، ياخود پرۆژە ياساى ماددە ھۆش بەرەگان بەم شىوہ يە دەنگى لە سەر بەدين ئەوہ يا سايەك دەرد يىنين بۆ ماددە ھۆش بەرەگان، پىشنياز دەكەم بەم شىوہ يە ناوئى شانەكەى ھەبئىت بەرەنگار بوو نەوہى خراب بەكار ھىنانى ماددە ھۆش بەرەگان و كارتىكارە عەقلى يەگان لە ھەرىمى كوردستان □ عىراق.

بەرئىز د. رىواز فائىق حسين / سەرۆكى پەرلەمان:

كاك ئوميد فەرموو.

بەرئىز ئوميد عبدالرحمن حسن:

بەرئىز سەرۆكى پەرلەمان.

قسەگانى من لەلایەن ھەر چوار خاتون حسيبە خان گەلاوئىز خان و خدیجە خان و ليذا خان كران، دەكرى وو شەى بەرەنگار بوو نەوہ يان دژ وە ستانبوونەوہ زىاد بىكرى، چونكە ئەوہ ناكرى ياسا دەربىكەين بۆ بەكار ھىنان، يان ياسايەك كە ھىج بەرنگار بوو نەوہ يا وەستانەوہى تيا نەبئىتن، تەنھا بە ناوى ياساى ماددە ھۆش بەرەگان بئىت زۆر سوپاس.

بەرپز د. رېواز فائق حسين / سەرۆکی پەرلەمان:

بەرپز وەزیری ھەرپم بۆ کاروباری پەرلەمان قەسەھەکتان نییە؟ لیرە نییە! چۆتە دەرەوہ نایببەنم بەراستی سوپاس ماددەى دوای ئەوہ بخوینەوہ.

بەرپز بزار خالد عبدالله:

بەرپز سەرۆکی پەرلەمان.

ماددەى یەکەم:

بۆ مەبەستەکانى ئەم یاسایە مەبەست لەم دەستەواژەو زاراوانەى خوارەوہ ماناکانى بەرامبەریانە.

1- ھەرپم ھەرپمى کوردستان □ عیراق.

2- وەزارەت وەزارەتى تەندروستى لە ھەرپم.

3- وەزیر وەزیرى تەندروستى لە ھەرپم.

4- سەندیکای دەرمانسازان سەندیکای دەرمانسازان لە ھەرپم.

5- سەندیکای پزیشکان سەندیکای پزیشکان لە ھەرپم.

6- ماددە ھۆشبەرەکان ھەر ماددەھەکی سروشتى یان پیکھینراو لەو ماددانەى لە خشتەکانى یە کەم و دووہم سییەم و چوارەمى ھاوپیچى ئەم یاسایەدا ھاتوون.

7- کارتیکارە عەقلىەکان ھەر ماددەھەکی سروشتى یان پیکھینراو لەو ماددانەى لە خشتەکانى پینچەم و شەشەم و ھەوتەم و ھەشتەمى ھاو پیچى ئەم یاسایە دا ھاتوون.

8- پيشينه کیمیا یەکان ئەو تو خوم یان پیکھا تە کیمیا یان ئەى دەجەنە ناو درو سترکدنى دەرمانى پزیشكى خاوەن کارىگەرى دەرونى ئەوانەى وردەکار یەکانى لە ھەردوو خشتەى نۆیەم و دە یەمى ئەم یاسایە دا ھاتوون.

9- بازارگانى پیکردن بەر ھەم ھینان و درو سترکدن دەرھینان و گرتنە بەردەست بوون پيشکە شکردن و خستەروو بۆ فرۆشتن و پیدان و دابەشکردن و کرین و فرۆشتن و رادە سترکدن بە ھەر سیفەتیک بیت دەلایى کردن ناردن و پیدان رۆشتن بە ترانزیت و گواستەوہو ھاوردەکردن و ھەناردەکردن و نیوہ ندگیری کردن لە نیوان دوو لایەن یەکیک لەو پرۆسانە لەم بڕگەیا باسکراون.

10- بازارگانى نارپوا چاندنى ماددە ھۆشبەرەکان یان بازارگانى کردن پیدان یان بازارگانى پى کردن بە کارتیکارە عەقلىەکان یان پيشينه کیمیا یەکان بە پینچەوانەى حوکمەکانى ئەم یاسایە.

11- ھاوردەکردن ھینانى ماددە ھۆشەرەکان و کار تیکارە عەقلىەکان و پيشينه کیمیا یەکان بۆ ناو ھەرپمى کوردستان □ عیراق.

12- ھەناردەکردن بردنە دەرەوہى یان گواستەوہى ماددە ھۆشبەرەکان و کار تیکارە عەقلى یەکان و پيشينه کیمیا یەکان لە ھەرپمى کوردستان □ عیراق بۆ دەرەوہى ھەرپم لە ناوہوہى عیراق یان بۆ ولاتانى دیکە بە

رېځگه پيدا رويشتن ترانزېت ده سته واژه هه نارده كړدن دوو باره هه نارده كړدنېش ده گړې ته وه مه گهر به لگينه يه كه قهرينه هه بېت له سهر پېچه وانه كې.

13- دهست پيداگرتن و بهر دهست بوون دهست دانان له سهر مادده هوشبهره كان و كار تېكاره عه قلیه يه كان و پېشینه كېمیا يه كان به ههر سيفه تېك بېت و بو ههر مه به ستيك بې.

14- درو ستركردن گشت نه و پرؤ سانه ي مادده ي هوشبهره كان يان كار تېكاره عه قلیه يه كان و پېشینه كېمیا يه كان يان پى دهست ده كه وېت نه مهش فلاته ر كړدن و گورينى مادده هوشبهره كان يان كار تېكاره عه قلیه يه كان له شپوه يه كه بو شپوه يه كې دېكه ده گړې ته وه و پرؤسه ي گورين بریتي يه له گورين و بنه چي مادده كه له شپوه يه كې يه كه مې دروست كړدن له شپوه يه دووه مې.

15- بهرهم هېنان حيا كړدنه وه ي مادده هوشبهره كان يان كار تېكاره عه قلیه يه كان و پېشینه كېمیا يه كان له بنه چي روھي خو يان.

16- گراوه ههر تېكه له يه كې رهق يان شل يان گازی مادده يه كې هوشبهر له خو بگري به پېي نه وه له خسته هاو پېچه كان ياسا له مادده يه كه و دوو و سى باسكراوه.

17- روھي هوشبهرى هه مواركراو له روى جيناته وه نه و روھه كه خو رسكانه ي له روى جينا ته وه ده ستركارى هه مواركري به مه به ستي ده سته وتنى مادده هوشبهره كان لېيان.

18- پزېشك پزېشكى مؤله تدارو به پېي ياسا سهنديكاي پزېشكانى بهركار به لاي كه م بروانا مه ي به كالوريوسى له پزېشكى له زانكويه كې عيراقى يان نه وه ي هاوتايه تى به ده ستي هينابيت.

19- دهرمان ساز دهرمان سازى مؤله تدارو به پېي ياسا سهنديكاي دهرمان سازانى بهركار كه به لاي كه م بروانامه ي به كالوريوسى له دهرمان سازى له زانكويه كې عيراقى يان نه وه ي هاوتايه تى به ده ستي هينابى.

20- راده ستركردن چاودېرى كراو رېځگه دان به تې پهربونى بواري ناروا يان گومان لېكراو له مادده هوشبهره كان يان كار تېكاره عه قلیه يه كان يان پېشینه كېمیا يه كان به ناو خاكى دهو لهت بهر وه دهو له تېكى دېكه به ناگادارى ده سله اته تايبه تمه نده كانى له ژير چاودېريان به مه به ستي زانينى كوتا شوينى مه به ستي نه م باره و بهدوا گيران له تاوانه كه و ئاشكرا كړدن ناسنامه ي نه نجامدوران و نه و كه سانه ي ده ستيان هه يه له له و كار وه ده ستي كړدن يان.

21- ليزنه ي بال ليزنه ي بالى بهرنگار بونه وه ي مادده هوشبهره كان و كار تېكاره عه قلیه يه كان پېكهي نراو به پېي حوكمه كانى نه م ياسايه له ههر يما.

بهريز د. رېواز فائق حسين / سهرؤكى بهرله مان:

زور سوپاس بهريزان نه ندامانى بهر له مان ههر بهريزىك ده يه وېت گفتمو گوبكات سه باره ت به مادده يه كه مې پرؤزه ياسا كه با بفرمويت با دهست بهر ز بكات وه؟

بەريز ھيمن احمد حمە صالح / جىگىرى سەرۋكى پەرلەمان:

بەريزان ئەندامان ئەم پەرلەمانتارە بەريزانە داوايان كىردوۋە گىفتوۋگۇ بىكەن لە سەر ئەو ماددەى كە بەريز سەرۋكى لىژنەى ياساى خويىندىيەوۋە (كاك ديارى، د.اسماعىل، كاك كاروان، ئاشنا خان، كاك مەم، كاك سيروان، كاك زانا، خەدىجە خان، گوليزار خان، د.شېركۆ، سەر چىنار خان) كەسى تر ھەى؟ ئاشنا خان فەرموو.

بەريز ئاشنا عبداللە قادر:

بەريز سەرۋكى پەرلەمان.

بە شىۋەيەكى گىشتى لە روى زمانەوانىيەوۋە كىشەى زۆر زۆرى تىا يە نازانم ئە گەر قەرارىيىت لە مەو دوا پىسپۆرەكانى زمان پىداچونەوۋە پىدا بىكەن بۆيە ئىمە لە قاعەى پەرلەماندا ئەوۋەندە تەركىز نەكەينە سەر گۆرىنى وشەكان ئەوۋەندە لەوۋە دە جى مناقە شەكانى ناو پەر لەمانىش ئەوۋەندە درىژ نەكەيشىت ئەوۋەندە تەركىزەشى لەسەرمان ھەبو لەسەر گۆرىنى وشەكان لاجى بۆيە بە شىۋەيەكى گىشتى من باسى ئەو وشانە ئەوانە ناكەم ئەگەر بىرپارە لە ئايندەدا پىسپۆرەكانى زمان پىداچونەوۋە پىبىكەن، بەلام ئە گەر نا بەراستى ھەندىك وشەى تىايە كە پىويستە لەسەرى بوەستىن، چونكە ماناكان بە تەواۋەتى گۆراون ھەر چەندە من زۆر بە سەرىيەى ئامازە بە ھەندىك ووشە دەكەم، بەلام لە روى ناوۋەركەوۋە تىبىنىم ھە يە لە سەر بىرگەى نۆيەم و بىرگەى نۆيەم و لە بىرگەى دەيەم دانەيەكىان لە بىرگەى نۆيەم نووسراۋە بازىرگانى پىكردن، دەيەمىش نووسراۋە بازىرگانى نارەوا، ئىمە كە باسى بازىرگانى دەكەين بەريز سەرۋكى پەرلەمان، ئەندامە بەريزەكانى پەرلەمان باسى بازىرگانى دەكەين بە ماددەى ھۆشبەر و كارتىكارە عەقلىيەكان و ئەو مادانەى كە تەئسىر لە سەر با بلىن تەئسىرى ماددەى ھۆشبەريان ھە يە لە سەر بەكار ھىنەرەكانىان، بۆيە بازىرگانى پىكردنى بازىرگانى نارەوايە، ئىتر پىويست ناكە ئىمە بىين باسى ئەوۋە بىكەين كە بازىرگانى ئەمە يە بازىرگانى پىكردن نارەوايە، يەك تىبىنى تر لەسەر ووشەيەكە بەريز سەرۋكى پەرلەمان دەست دانان نازانم مەبەست لە دەست دانان چىيە؟ و بىرگەى شانزەھەمى ئەلى گىراۋە شت كە گىراۋە بوو يا ھەر ماددەيەك كە گىراۋەبوو، يەنى ماددە يەكى شل دروست دەكات، بەس ئەم ھەر دەلى تىكە ئە يەكى رەق كە گىراۋە بوو رەقەكە نازانم چ مانايەكى دەدات ئەوۋە جاك بىرى سوپاستان دەكەم.

بەريز ھيمن احمد حمە صالح / جىگىرى سەرۋكى پەرلەمان:

كاك سيروان فەرموو.

بەريز سيروان فرج محمد:

بەريز سەرۋكى پەرلەمان.

بىرگەى (8) من پىم باشە كە باس لەو توخم و يان پىكھاتە كىمىيايىانە دەكات دىرىكى بۆ زياد بىرى، ۋە كو ئىستا باسى دەكەم ئەگەر لە داھاتوۋشدا ھەر ماددەيەكى تر دۆزرايەوۋە، چونكە ئىمە دەزانىن لە مادە بى ھۆشبەراكانە دروستكردنى ئەم شتە بەردەوام دەبى، يەنى ئىستا لە كۆلۆمبىا مە سەلەن مېسا پىسامىن

دەدۆزنەووە ئەو کاتە لەو ماددە یا نەماوە یەکی بەکاری ئەهێنێ، یاساگانی ئەمە یە کە وەك برگە (8) ئە گەر پیتان باش بوو بە نو سین دە تان دە مێ، لە برگە (9) دا کۆ تا د یر ئەلی ھاوردەکردن و ھەناردەکردنی نیوەندگیری لە نیوان دوو لایەن، من پیم باشە بنو سرت دوو لایەن و ھەرودھا زیاتریش یەعنی ئەگەر دوو کەس بوون ماددەکە ئەیانگریتەو، ئەگەر چوارکەس بوون نایان گریتەو، زیاتری بۆ بکری، برگە (13) وەکو ئاشنا خان ئیشارەتی پێدا.

بەرێز ھیمەن احمد ھەمەصالح / جیگری سەرۆکی پەرلەمان:

یەك دەقەو (37) سانیه نەك (30) سانیه سوپاس فەرموو كاك زانا.

بەرێز زانا خالد سمايل:

بەرێز سەرۆکی پەرلەمان.

من لە پیناسەکانەو دەست پێ دەکەم لە برگە (6) م ماددە ھۆشبەرەکان پیناسە کراوە و لە برگە (7) م دا کارتیکارە عەقلیەکان من دەمەوێت نامازە بەو بەکەم کە ئەگەر بە پێی تەعریفی مەوادى موخەدەبى لە روانگە زانستىکە یەو ئەمە دوو تەعریفمان ھەبێ، بۆ بەرچاو روونی یەکیان ئەو تەعریفە یە کە بە پێی پەیمان نامەکانی نەتەو یەگرتوو وەکان دەیکا کە پیکدیت لە مەوادى موخەدرەى تەبىعى و نىسف سانعى و سانعى وە ئەو (who) دەیکات تەوزیع دەبیت بەسەر سى تەعریفى ئەساسى، یەکیان مەواد موخەدر تەبىعى وە یەکیان سانعى و یەکیکی دیکەیان کە لە (2019) دا (who) رایگەیاندا مەوادى موخەدیرەکان ئیدمانە پێی دەوتریت مەوادى رەقەمى دیجیتەلن، ئەوانەى ئەلەبا بەکان ئەوانەى ھیتفۆ نە ھە ندیک لەو بابەتانەى خستویانەتە ناو ئەو تەعریفە یە، بۆ یە وا باشتر ئەم پیناسە یە ریک بخریتەو، ئەمە ئایە ئیعتاد دەکەینە سەر تەعریفى نەتەو یەگرتوو وەکانى یان (who) و لە ھەرسى خستەدا بەرێز سەرۆکی پەر لەمان ئەو زەرورە باسى بەکەم ببورە لە کۆبوونەوێ لیژنەدا با سمانکردبوو پێشتر، بەلام دیارە لە کۆبوونەوێ ھاوبەشى دەستەى سەرۆکایەتى لیژنەکان تەزبیت نەکراوە، بۆ یە مەجبور بووم لیژنەدا باسى بەکەم، خستەکان وەکو پێویست نییە، من داوادەکەم پێداچوونەو بە خستەکاندا بکری، چونکە کە نامازە بە خستەى یەکەم و دوو و سێیەم و چوارەم دەکری کە تیکە لاوی تێدایە لە بەینى ھەردوو تەعریفدا زۆر زۆر سوپاس.

بەرێز ھیمەن احمد ھەمەصالح / جیگری سەرۆکی پەرلەمان:

فەرموو كاك شيركو.

بەرێز د. شیرکو جودت مصطفى:

بەرێز سەرۆکی پەرلەمان.

بە ناوی خواى گەورەو مەرەبان تیببىزىەکانم بەعزىكى وردە کارى لوغەو یە زۆر بە ئاسانى تى ئە پەرى، ئەوێ تری ناوەرۆکی برگەکانا ماددە (1) برگە (9) م ئەلی بازرگانی کردن را ئە پەرىنى و لەویا گرتنەو وە تیا نییە، بەلام لە ئەخیرا کە ئەلی نیوان دوو لایەن یەکیک لەو پرۆسانەو دوو لایەنە کە

بكهين به لايه‌نه‌كان، چونكه جه‌ند لايه‌نيك ئه‌گريته‌وه تيبينيه‌كي تر كه له بره‌گه‌ي (12)م كه ئه‌لى بۆ ده‌روه‌ي هه‌ريم ناوه‌وه‌ي عيراق بي‌ت ئه‌بتيكي نو‌قستانه، ئينجا ته‌وزيحيك داوا ئه‌ كه‌م له ليژنه‌ي به‌ريز كه ده‌سته‌واژه‌ي هه‌نارده‌کردن دووباره به هه‌نارده‌کردنيش ده‌گريته‌وه، مه‌گه‌ر به‌لگينه‌يه‌ك فه‌رينه هه‌بيت له‌سه‌ر پيچه‌وانه‌كه‌ي ئه‌م ديره‌مان ته‌وزيحي بۆ بدن، چونكه وازح نيه‌يه پيچه‌وانه‌كه‌ي بره‌گه‌ي (14)م گشت ئه‌و پرۆسانه ده‌گريته‌وه كه ئه‌و ده‌گريته‌وه نو‌قسانه بره‌گه‌ي (17)م ئه‌ويش هه‌ر زمانه‌وانيه‌يه كه ده‌لى جيناتي ده‌سكاري و هه‌موار‌کردنه‌كه‌ي تيا نيه‌يه له زانكو‌كانا له بره‌گه‌ي (18)م زانكو‌كاني هه‌ريمي تيا بي‌ت نه‌ك هه‌ر عيراق، چونكه به‌عه‌زه زانكو له هه‌ريم هه‌يه و له عيراق په‌سه‌ند نه‌گراوه له به‌ر ئه‌وه موعته‌مه‌ده له هه‌ريم، بۆيه هه‌ريمي تيبكه‌ين له بره‌گه‌ي (19)م ئاخير هه‌ر به هه‌مان شيوه مه‌وزوعى زانكو‌كاني هه‌ريمي مه‌وجودي.

به‌ريز هيمن احمد حمه‌صالح / جيگري سه‌روكي په‌رله‌مان:

سوپاس ته‌نها پيشي ئه‌وه‌ي ده‌رفه‌ت بده‌م ته‌نها داوا له ليژنه تايبه‌تمه‌نده‌كان به‌ريزان هه‌ر وي‌ستمان ئاگادار تان بكه‌يه‌نه‌وه ده‌سته‌ي سه‌روكايه‌تي و راپورته‌كه و بابه‌ته‌كه، له به‌ر ئه‌وه‌ي زۆر دوورو در يژه و بابه‌تيكي فراوانه رهنه‌گه هه‌نديك غه‌له‌تي ئيملايي يان غه‌له‌تي چاپي تيا بي ئه‌وه به نه‌زه‌ري ئيعتبار وه‌ر بگرن له‌كاتي موناغه‌شه‌كانتانا به‌ريز ليژنه‌ي تايبه‌تمه‌ند ئه‌گه‌ر شتيكتان هه‌يه، چونكه داواي ته‌وزيحيكي لي‌کردن كاك دكتور شيروكو فه‌رموو.

به‌ريز د.شايمان كاكه صالح محمد:

به‌ريز سه‌روكي په‌رله‌مان.

سه‌باره‌ت به بازرگاني پي‌کردن له‌لايه‌ن ئاشنا خان و دكتور شيروكو باسكرا بازرگاني پي‌کردن رهاوش هه‌يه، به‌لى له‌به‌ر ئه‌وه‌ي كه له مادده‌ي هۆشبه‌ر به‌كار دى بۆ هه‌روه‌ها كارت‌ي‌كاره عه‌قليه‌يه‌كانيش هه‌ردوو‌كي له رووي ته‌ندروس‌تبه‌وه به‌كاردى، بۆيه ده‌تواني به رهاوي بازرگاني پي‌كه‌ي ئه‌مه ئاسايه، له به‌ر ئه‌وه ده‌بى جيا بگريته‌وه بازرگاني پي‌کردن له‌گه‌ل بازرگاني رها، به‌ريز سه‌روكي په‌رله‌مان يه‌ك شتي تر هه‌يه كاك سيروان باسي كرد ده‌لى ئه‌گه‌ر له داها‌تووشدا ئه‌وا له مادده‌ي (49) له بره‌گه‌ي دووم ئاماره‌ي پي‌كردوه كه دووم به‌يانيك هه‌موار‌کردن خسته‌كاني هاوپيچ به‌م ياسايه له‌خۆ بگري‌ت، وانا ده‌بي‌ت ئه‌ بديت بگري‌ته‌وه خسته‌كه.

به‌ريز هيمن احمد حمه‌صالح / جيگري سه‌روكي په‌رله‌مان:

فه‌رموو كاك ديار.

به‌ريز ديارى انور حمه رحيم:

به‌ريز سه‌روكي په‌رله‌مان.

مادده‌ي (1)م بره‌گه‌ي (9)م بازرگاني پي‌کردن به‌ره‌م هي‌نان و دروست‌کردن ده‌ره‌نيان و گرته‌نه‌وه به‌رده‌ست بوون و پيشكه‌ شکردن و خسته‌هروو به‌ فرۆشتن و رها جى پيدان و دابه‌ شکردن و كرين و فرۆشتن

رادەستکردن با سىفەتتەك بى و دەلالى كىردن و ناردن و پىدا رۆيشتن بە ترانزىت و گواستەنەو، لىرەدا زائىدەن رادەستكردن بە ھەر سىفەتتەك بى ئەم دوو دەستەواژەيە كە لەم بىرگە يەدا ھاتوو پىويستى بە چارە سەركردن يان لا بردن يان دىتەلوو ناوەرۆكى وز ياترە، بۇ نمو ئە ناكىرەت ئە گەر كە سىك ئا گادار نە بەويىت كرابى تەوہ ئۆتۆمبىلەكە يەوہ بۇ نمو نە ئە گەر ئە مە نە سەلىندىرەت يان مە سەلەن روون نەكەيتەوہ يان بۇ نمو نە را دەستكردن بە ھەر سىفەتتەك بى ئەكەيت ھەموو رادەستكردنەكان، بۇ نمو نە لە روى ياسايەوہ ھەمان ھىنيان ھەبىت ھەمان سزايان ھەبىت ئەمە يەكەك لە خالەكان، بىرگەي (20) م لە بىرگەي (20) مەدا لە ئاخىردا دەلەيت تا شوينى مەبەستى ئەم باروو بە دوا گەران بە شوين ناسنامەي ئەنجامدەرانى ئەوكەسانەي دەستيان ھەيە لەم كارو دەستگىر كىردنيان و لە ناوبردى ئەوہى بۇ زياد بىكرى لە ناو بردنى ماددەكان ئەو كە سانەي كە بە دواي ئەو بارەوہن، پىويستە نوپەنەرى ھەر يەك لە وەزارەتەكانى ناوخۆ و وەزارەتى تەندروستى و وەزارەتە پەيوەندىدارەكانى تىدابى زۆر سوپاس.

بەريز ھىمەن احمد ھەمەصالح / جىگىرى سەرۆكى پەرلەمانى كوردستان:

فەرموو كاك كاروان.

بەريز كاروان عبدالرحمان عبدالله:

بەريز سەرۆكى پەرلەمان.

بە ناوى خواي گەورەو مېھرەبان، بە نەسبەت ماددەي يەكەم لە بىرگەكانى يەكەم و دووہم لە ناو ھىنانى وەزىرەكان دووبارە من تىبىنىم وەكو پىشترىش تىبىنىم لەسەر ئەوانە ھەبوو و ھەق بوو ناوى وەزىرەك بە تەنيا بەئىندىرەت، من پىم وايە بىكرى بە وەزىرە پەيوەندىدارەكان و لە بىرگەي دواي ئەوہش وەزارەتە پەيوەندىدارەكان، چونكە من پىم وايە ئەمە وەزارەتى ناوخۆش دەگريتەوہ، رەنگە وەزارەتەش بگريتەوہ، داواكارم دواتر بەريز وەزىرى ھەريم بۇ كاروبارى پەر لەمان روى بكا تەوہ، بۇ بىرگەي نوپەم پىشتىوانى قسەكانى تەواوى كاك ديارى دەكەم، و بۇ بىرگەي پانزە ھەم كاتەك كە باس لەوہ دەكرەت جياكردنەوہى ماددە ھۆشبەرەكان يان كارتىكارە عەقلىيەكان پىشنىە كىمىايەكان لەسەر بنە چەي رووہ كى خۆيان ئە مە كافي نىيە، ھەقە ئەمەي بۇ زيادبىكرى، پىشنىاز دەكەم ئەمە شى بۇ زيادبىكرى خۆيان و ھەر ماددە يەكە دىكە كە لىيان دروست دەكرەت، چونكە تەنھا ھەموى ئەوہ نىيە رووہكە بنچىنەكە دروست بىكرى، ھەمانە لە ماددەي تر دروست دەكرى، بۆيە پىشنىاز دەكەم ئىزافەي بۇ بىكرى، زۆر سوپاس.

بەريز ھىمەن احمد ھەمەصالح / جىگىرى سەرۆكى پەرلەمان:

بەريز وەزىرى ھەريم بۇ كاروبارى پەر لەمان ئەگەر تىبىنى و سەرنجىكتان ھەبىت فەرموون.

بەريز د.قالا فرىد ابراھىم / وەزىرى ھەريم بۇ كاروبارى پەر لەمان:

بەريز سەرۆكى پەرلەمان.

ئىمە پىمان باشە ھەموو پەرلەمانتارەكان قسە بکەن، كۆتا قسە بەدەن بەمە زۆر سوپاستان دەكەين.

بەرئیز ھیمەن احمد حمەصالح / جیگری سەرۆکی پەرلەمان:

بەلێ باشە بەسەر چاوە فەرموو خدیجە خان.

بەرئیز خدیجە عمر طە:

بەرئیز سەرۆکی پەرلەمان.

قسەکانی من کران زۆر سوپاس.

بەرئیز ھیمەن احمد حمەصالح / جیگری سەرۆکی پەرلەمان:

فەرموو کاک مەسەلم.

بەرئیز مەسەلم عبداللە رسول:

بەرئیز سەرۆکی پەرلەمان.

ئیزافەتەن بۆ ماددە یەكەم كە بەشیکی قسەکانم بەرئیز کاک دیاری کردی منیش ھاو پشٹیوانم، چونکە پێویستە وەزارەتی ناوخوا زیاد بکری ئەوان مەعنیەن لە چۆنییەتی لە کارکردنی ئەم یاسایە، ھەر لە ھیزەکانی ناوخوا ھیزەکانی ئاسایش و پۆلیس و ھاوکارەکانیان لە خاڵە سنورییەکان، بۆ یە پشٹیوانی بڕگە ی دووم لە وتەکانی کاک دیاری دەکەم، زۆر سوپاس.

بەرئیز ھیمەن احمد حمەصالح / سەرۆکی پەرلەمانی کوردستان :

گلیزار خان فەرموو.

بەرئیز گلیزار رشید حاجی:

بەرئیز سەرۆکی پەرلەمان.

من رەخنە یەكەم ھەبە ماددە یەكەم نەھاتە پێناسە کردنی ماددە ھۆشبەر، بەلام خستەکی چەند ماددە ھۆشبەری تیدا دیاری کردیا ئەفە وای دەکات دادگا پابە ند بێتن حوکمی خۆدا فی خستی و ھەر چەندە دزانین مادی ھۆشبەر بەرەو گەشەکردنی دایە ھەندیک مادی ھۆشبەری قانونی مەکا فەحاتی مۆخەدەراتی عیراقی یا سالا (65) یا مەلغی نەھاتی ماددە ماددە کریستالیا اوش وەختی دیتە تە سلیحکردنی وەکی بیژم بە بلاف بیا لە کۆمەلگەمەدا، ئەز پێشنیاری دەکەم ئەم پێناسەکی بکەین ئەف پێناسەکی حەز دە کەین ئەز بۆوە بخوینین یا بنوسم باشە سوپاس ھەر وەھا پشٹیوانی کاک زاناش دەکەم.

بەرئیز ھیمەن احمد حمەصالح / جیگری سەرۆکی پەرلەمان:

ئەگەر دەتوانی بە نووسین بۆ لیژنە ی تاییبەتمەند بنیرە، سوپاس بۆ بەرئیزتان فەرموو سەرچنار خان.

بەرئیز سەرچنار احمد محمود:

بەرئیز سەرۆکی پەرلەمان.

بڕگە ی بیستەم كە ئەلێ رادەستکردنی چاودیری کراو ریگە دان بە تیپەربوونی باری نارەوا یان گومان لی کراو لە ماددە ھۆشبەرەکان یان کارتیکارە عەقلییەکان و لەسەر ئەو بە ریگەدان ھیناویەتی ریگەدان لە دیری سیمشا دەلی بە ناگاداری دە سەلاتە تاییبەتمە ندەکان، كە دە سەلاتەکی تەحد ید نەکردوو، ئینجا ئە مە

برپگه يه کی زور خه تهره، چونکه نه مه دهر گای بازار گانی نه کاتوه له کارمه ندانی نه وه ده سلاته، چونکه ده لئ نه وه ده سلاته يه عنی به نارمزوی خو یان بین لهو ولاتی که وه بو ولاتی کی تر، ده سلاته که ش تهریدی بکات، نه مه جگه له وهی ره قابه ی دادگاو داوکاری گشتیش ناهیدایت و له هه مان کاتیش له گه ل قانونی عقوباتیش له گه ل نوسولی ته حقیقی شدا نه مه موخالیفه و، پیویسته چاره سهر بکری و ورده کار يه کی تیا بکه ن لیژنه ی یاسایی زور سوپاس.

بهريز هيمن احمد حمه صالح / جيگري سهروكي په رله مان:

دكتور اسماعيل فهرموو.

بهريز د. اسماعيل على طه:

بهريز سهروكي په رله مان.

نه ز پشتگيريا دكتور شيركو دكه م بوجوني ويدا له سهر نوқта نوو ديسا هه فديو هه زده دا سوپاس.

بهريز هيمن احمد حمه صالح / جيگري سهروكي په رله مان:

شادي خان فهرموو.

بهريز شادي نوزاد وهاب:

بهريز سهروكي په رله مان.

بو نه وه مادديه نه وه تبينيانه ی که من هه ميوو هه موی و ترا، بو يه پشتگيری له قسه کانی کاک سيروان، کاک زانا، دكتور شيركو، سهرچار خان ده که م، سوپاس.

بهريز هيمن احمد حمه صالح / جيگري سهروكي په رله مان:

کاک مه م فهرموو.

بهريز مه م برهان محمد قانع:

بهريز سهروكي په رله مان.

يه که م جار من رونکردنه وه يه که م هه يه بو جه نابتان به پي مادده ی (54) بر گه ی (4) خالی يه که م په رله مان تار سی دقيقي هه يه قسه بکات نه ک يه ک دقيقيه، دووهميان نه وه ی سهرنجی منه لهو بو اره يه وه تبعه ن دزگايه ک هه يه ناوی دزگای ناسایش له ههریمی کوردستان، به ریوه به رایه تیه کی گشتی و مادده هوشبه ره کان، من پیشنیازم هه يه له بهر نه وه ی دزگای ناسایش که په یوه ندی به ناسایشی گشتییه وه هه يه هوشبه ر پیناسه يه ک نيزافه بکری به ناوی دزگای ناسایش نه گهر هین بیت و بر گه ی دووهميان نه لئ وه زاره تی تهنرو ستي له ههریما نی یه وه زاره تی تهنرو ستي ههریمی کوردستان □ عراق مان هه يه، سییه میشیان وه زیر تهنرو ستي له ههریمی کوردستان □ عیراق و سهندیکایه ک نییه له ههریم ناوی سهندیکای دهرمان سازان له ههریم بی سهندیکایه ک هه يه به ناوی سهندیکای دهرمان سازانی ههریمی کوردستانه و سهندیکای پزشکیانی کوردستانمان هه يه نه ک پزشکیان له ههریم، هیوادارم نه م چه مکنانه سهندیکایانه وه کو خو ی له ناو پیناسه کان بیت، ده یه م نه وه ی که نیشکالیه تیکی تیا نه بینم بازار گانی نارها

تەبەئەن چاندنى ماددە ھۆشبەرەكان بازرگانى كىرىدىن پىيان بازرگانى كىرىدىن بە كارتىكارە عەقلىيەكان پىشىنە كىمىيەكان بە پىچەوانەى ھوكمەكانى ئەم يا ساىە، تەبەئەن ئەم بازرگانىيە نارەوا يە پالپ شتە بە ھوكمەكانى ئەم يا ساىە بازرگانى كىرىدىن بە ھوكمەكانى ئەم يا ساىە، پىم وا يە لە جىياتى بە پىچەوانەو، سوپاس.

بەرىز ھىمەن احمد ھەمەسالىح / جىگىرى سەرۋكى پەرلەمان:

بەرىزان تەنھا روونكىرەنە ھەيەك ئىمە لە بەرىز سەرۋكى پەرلەمان پىشىر ئەوۋى خىستەر و ئەگەر ئىمە بە پىي پەيرەو كارمان بەكرى، ئەبوا يە دەقى پىرۆژە كەمان وە كو خۇي بىخوئىندايە تەوۋە كە نىزىكەى دوو سەعاتى پى ئەچو، دەقى راپورتى لىزىنە ھاوبەشەكانمان بىخوئىندايە تەوۋە، ئىنجا دووا يە بمانخىستبا دەنگدان كامى بەكرى با گىتوگۇ، بەلام بە زۆرىنەى دەنگى ئىوۋى بەرىز دەنگتا ندا بە گەرانەوۋى كات سود لەوۋە ھەربىگىر، بۇ يە زۆر ئاسايە ئەگەر پەرلەمانتار رىگەى پىبەدەين تەنھا يەك دەقە قىسە بەكات، بۇ ئەوۋى گىتوگۇكان چىر بەكرىتەوۋە سوود لە كات ھەربىگىر، ئىستا داوا لە ھەزىرى ھەرىم دەكەين، چونكە ھەموو پەرلەمانتارە بەرىزەكان كە ناويان نو سىبوو رەئى خۇيان وو تەو، ئەگەر لىزىنەى تايبەتەند تەووزىچىك بەدەنە دىكتور شىركۇ ئىنجا بەرىز ھەزىرى ھەرىم بۇ كاروبارى پەرلەمان فەرموون.

بەرىز جلال محمد امين:

بەرىز سەرۋكى پەرلەمان.

دىارە بەرگەى (12) ھەناردەكىرىن بەردنە دەروە يان گواستەوۋى ماددە ھۆشبەرەكان كارتىكارە عەقلىيەكان پىشىنە كىمىيەكان لە ھەرىمى كوردستان عىراق بۇ دەروەى ھەرىم لە ناوۋەى عىراق يان بۇ دەروەى ولا تانى دىكە، لە بەر ئەوۋى ئىمە بۇ خوت دەزانى ياخود گواستەوۋە ترانزىت لىرە دە ستەواژەى ھەناردەكىرىن دو بارە بۇ تەوۋە، تەنھا مەبەست لە ئەوۋە يە دە ستەواژەى ھەناردەكىرىن دەگرىتەوۋە، ئەگەر بەلگىنە قەرىنە ھەبىت لەسەر پىچەوانەكەى، يەنى دوو بارە بە ھەناردەكىرىنەوۋى دە ستەواژەى دوو بارە بە ھەناردەكىرىن دەگرىتەوۋە، مەگەر بەلگىنە قەرىنە ھەبىت لەسەر پىچەوانەكەى، ئەمە لىرە مەبەستى لە جىيە قەرىنە ھەبىت ئەگەر بۇخوت دەزانى لە روى قانۇنىيەوۋە ئوسولى مەكەماتى جەزائى تەحدىدى بەلگەى كىرىدىكىرىنەوۋە تەحدىدى قەرىنەى كىرىدىكىرىنەوۋە بە سى قەرىنە يەك بەلگە دەكات كە بە بەلگە يەكەش كافيە، بۇ ئەوۋى كە كەسەك پىي بەسەلەننى كە ئەم بابەتەى پىي مەسەلەن ياخود گواستەوۋە پى دەكات ياخود كىرىدىكىرىنەوۋە كەمانە كەواتە تەنھا بوونى كافيە بۇ ئەو بابەتە، سوپاس.

بەرىز ھىمەن احمد ھەمەسالىح / جىگىرى سەرۋكى پەرلەمان:

دىكتورە شاپان فەرمو ئەگەر شتىكى زىاتر ھەيە.

بەرئیز د.شایان کاکە صالح محمد:

بەرئیز سەرۆکی پەرلەمان.

باس لەوێ کرا کە خشتەکان هە لەی تێدا یە، بەلێ هە لەی تێدا یە خشتەکان ئیمە وە کو لیژنە ی و باس لەوێ کرا کە گوا یە لیژنە ی هاوبەش ئاماژە ی پێنەدا ئاماژە مان پێداو، بەلام من دوینی کۆبوونە وەم دانا وەکو لیژنە ی تەندروستی ژینگە و مافی بەکاربەر بۆ قسەکردن، تەنھا لەسەر خشتەکان، لە بەر ئەوێ دە بی زۆر بەووردی کاری لەسەر بکری بەداخە وە کەس ئامادە نەبوو، بەس خۆم و راویژکارەکان بوو، سوپاس.

بەرئیز هیمن احمد حمە صالح / جیگری سەرۆکی پەرلەمان:

بەرئیز وەزیری هەرئیم بۆکاروباری پەرلەمان فەرموون.

بەرئیز د.فالا فرید ابراهیم / وەزیری هەرئیم بۆ کاروباری پەرلەمان:

بەرئیز سەرۆکی پەرلەمان.

ئە ندامانی بەرئیزی پەر لەمانی کوردستان، د یارە پرۆژە یاساکە پرۆژە یاسای حکومە تە و لە بەر گرنگی تەئسیراتی ماددە هۆشبەرەکان، خۆتان دەزانن و بلاو بوونەوێ بە شیوەیەکی نارەواو بازرگانی پیکردن و مەترسییەکانی لە سەر گەنجان لە کۆمەلگای ئیمەدا حکومەت بە گرنگی زانیوێ ئەم پرۆژە یاسایە بە زوترین کات ریک بختەوێ و بینیریت بۆ پەر لەمانی کوردستان، مەسدەری ئەوێ ئەخیری ئەو پرۆژە یاسایە یاسای ژمارە (50) سالی (2017) یە عیراقە، بەلام سیاسەت وایە کە سیاسەتی تە شریعی وایە کە پێویستە لەشیوێ پرۆژە یاسای هەرئیم کوردستان ریکبخریتەوێ و، بۆیە بەو شیوێ ریکمان خستۆتەوێ و ناردووێ ئەو گونجانە و ئەو مۆستەلەحانەش پێویستە بگۆردری تێدا گۆردراو، بەلام دنیان تان دەکەینەوێ کە مەجلیسی شوراو پرۆژە یاسایە بینوێ و خەلگی مۆختەس ئەو پرۆژە یاسایە بینوێ و هەر وەزارەتیک کە پەییوێندی هەبیت بە شیوەیەکی مۆباشرو غیر مۆباشر بە پرۆژە یاساکە، پرۆژە یاساکە ی بینوێ و لیژنە ی بۆ دروستکردوێ و خۆیندەوێ بۆ کردوێ و تیبینیەکانی خۆی داو، بەلێ من لە گەل ئەوێ کە پرۆژە یاساکە پرۆژە یاسایە مۆعە قەدە، چونکە ئیختیاسی عیلمی سەرفی هە یە و ئەو مۆستەلەحانەش کە لە ناو پرۆژە یاساکە بەکار هاتوون، زۆر جار لەوانە یە یە کەم جار بیتن بۆ پەرلەمانتاران و بۆ خەلکیکی زۆریش کە لە بواری یاسا ئیش دە کات گۆببستی ئەو مۆستەلەحانە بی بە تاییبەتی بە زمانی کوردی بە تاییبەتی بە زمانی کوردی بۆ یە تەرجومە کردنیشی کاریکی ئاسان نەبوو و دنیاشتان دەکەینەوێ کە خەلگی مۆختەس لە یاسا تەرجومە کە شی کردو، بەلام دەوێ مەند کردنیشی لە لایەن پەرلەمانتارانەوێ کاریکی باش دەبی بۆمان یە کەمیان لە سەر زیاد کردنی وەزارە تەکانی تر، وەزارە تی تەندروستی و وەزارە تی مەعنیە و ئیشە رەئیسە کە ئەو دە کات ئەو لیژنە یەش کە بۆ بەرەنگار بو نەوێ دروست دەکری بە سەرۆکیەتی وەزیری تەندروستی هەموو وەزارە تەکانی تر کە پەییوێندی دارن دوا جار ئیشوکارەکانیان لە ناو پرۆژە یاساکە ریکبخراو، بۆ یە با شتر وایە وەک خۆی بمیئیتەوێ ماددە هۆشبەر و کارتیکارە عەقلییەکان و پێشینە کیمیاویەکان بە هیج شیوەیەک تەعریف نەکراون، نەک هەر لەو یاسایە

له ياسای ولاتانی تریش تهعریف نهکراون، به لکه تهنه ئیشارهت دهدری بهو خشتانهی که له ئومهمی موده حیده دهر دهجیتن سالانه گۆرانکاری بهسهردا دی چ ماددهیهک ماددهی هۆشبهره چ ماددهیهک ماددهی کارتیه کاره عهقلیهکا نه و چ مادده یهکیش پی شینهوی کیمیاو یه، بۆ یه نهو جهدوه لانه ههتا نه گهر موسادهقهش بکرین له لایهن په رله مانه وه نهو جهدوه لانه سالانه پیویسته مواکه بهی نهو تهته وهره بکا که له سهر مسته وای دهولی روو ده دات، ئه ویش به تایبهتی له ایهن مونه زه ماتی معنی، بۆ یه تهعریف نهکردنیان کهموکورتی نین، به لکو تهنه ئیشارهت دهدا بهو ماددا نهی که به ماددهی هۆشبهر یان کارتیهکری عهقلی یان پی شینهوی کیمیاوی داده نری، برگی (13) م دهست دانان مهبه ست دهست به سهر داگرتنه مهبهستی دهست بهسهر داگرتنه له عهره بیکه پیی ده لئین (وضع الید المواد المخدیره) دهست بهسهر داگرتنه هیچ کیشیهکی نییه، بیستم قسهی له سهر کرا که نهو بازرگانی کردنه یانیش نهو گروو په ریگیان پیدهدری به پیی یاسا نهو یاسایه ریگیان پی ددهات، به لآم له ژیر چاودیری ووردی دهسه لاته تایبهتمه ندهکان ده بن که دوایه دیینه سهری، کی دهسه لاتی تایبهتمه ند چ وهزاره تی که دهزگای ئاسایشه وهزارهتی ناوخویه، به لآم نهو له هه موو یاسایهک نهو باندا نه به ئاسانی ئیکتشاف ناکرین، به ئاسانی کهشف ناکرین، بۆیه یاساکان ریگا ددهن که ئهوانه ی له ناو بازرگانی کردن و خه لکانیک ریگا یان پی بدری بجیته ناو نهو گرووپا نه به مهبهستی ئاشکرا کردنی بانده کهو وهرگرتنی مهلومات پیناسه ی دهزگای ئاسایش له یاسای ژماره (5) ی سالی (2011) ی ههریمی کوردستان دهر کراوه، بۆ یه لیرا نه تهعریف نهکراوته وه ئیمه وهکو حکومهت داواکرین له په رله مانی کوردستان که یاساکه وه کو خوی تیپه ری، بۆ یه نهو مادده پیمان باشه ده سکاری کردنی هه ندیک موسته له حات له رووی زمانه وانیه وه ئاسایه، به لآم دهستکاری کردنی له رووی علمیه وه کاریکی قورس ده بیتن، پیمان باشه وهکو خوی تیپه ری و مادده کهو زور سوپاس.

به ریژ هیمن احمد حمه صالح / جیگری سه روکی په رله مان:

زور سوپاس بۆ وهزیری ههریم بۆ کاروباری په رله مان به ریژان ئیمه گفتوگو له سهر نهوه بهردهوام ده بی بۆ یه برپارما ندا وهک ده سته ی سه روکیه تی دانی شته که هه لده گرین بۆ کا تزمیر 2:45 ده قه و گفتوگو کردن له ماددهی دووه دهست پی دهکه یین.

باش پشوو

بهرپز د.رېواز فايق حسين / سهرۆكى پهرلهمان:

بهرپزان فهرموون له شوپنى خوټان دانيشن، ده ست به گفتوگو ده كهين له سهر مادده كانى ترى پرؤزه ياسايه كه، به گوپرهى پهپرهوى ناوخو ئهم دانيشتنه پيوستى به نىصاب نيه، له بهر ئه وه ده توانين راسته وخو دهست پى بكهين، بهرپزان له ليژنهى ياسايى و ليژنهى تهندروستى و ليژنهى ناوخو و ليژنهى كاروبارى كومه لايهتى فهرموون وهرنه شوپنه كانى خوټان، په خشى راسته وخو راده گيرى، له بهرئه وهى پيشتر دهنگمان له سهرى دابوو، فهرموون، كاك شاخه وان ماددهى (2) بخويته وه بى زه حمهت.

بهرپز شاخوان رؤوف مصطفى:

بهرپز سهرۆكى پهرلهمان.

مادده/2

ئامانجه كانى ئهم ياسايه برىتته له مانهى خواره وه:

يه كه م/ خو پاراستن له ئالوده بوون به مادده هؤ شهبه ره كان يان كارتى كه ره عه قلايه كان، خراب به كار هينان و چاره سهر كردنى، كه سانى ئالوده بوو به ههر يه كي ك له نه خو شيه كانى ئاماده ساز كراو.

دوو م/ په ره پيدانى دهزگا كانى ههر يم ئه وان هى په يوه ندارن به بهر هنگار بوو نه وهى بازر گانى پى كردن ناره وايه به مادده هؤ شهبه ره كان يان كارتى كه ره عه قلايه كان، پيشينه كيميائيه كان يان خراب به كار هينان.

سيه م/ چر كردنه وهى ريكاره كانى بهر هنگار بوو نه وهى بازر گانى پى كردن و ئالوگور كردنى ناره وای مادده هؤ شهبه ره كان يان كارتى كه ره عه قلايه كان يان پيشينه كيميائيه كان و سنووردار كردنى بلاو بوو نه وه يان.

چواره م/ مسوگه ر كردنى جى به جى كردنى كاراى په يماننا مه نيوده وه لتيه كان په يوه ندار به مادده هؤ شهبه ره كان و كارتى كه ره عه قلايه كان و پيشينه كيميائيه كان ئه وان هى كؤمارى عيراق په سه ندى كر دوون و يان تيا ياندا ئه ندامه له ههر يمى كوردستان.

پينجه م/ ده سته بهر كردنى سه لامه تى مامه له كردن به ماددهى هؤ شهبه ره كان و كارتى كه ره عه قلايه كان و پيشينه كيميائيه كان بو مه به سته كانى پزى شكى و زانستى و پيشه سازى.

بهرپز د.رېواز فايق حسين / سهرۆكى پهرلهمان:

به لى زور سوپاس، به خيره اتنى د. سامان وه زيرى تهندروستى و بهرپز د. قالا وه زيرى ههر يم بو كاروبارى پهرله مان ده كهين، جه نابين حازر دهن له گه ئمان بو ئه وهى ئه گه ر پيوستمان به رپوون كردنه وه يه ك بوو فهرموون ههر بهرپزى ك ده يه وى گفتوگو له سهر مادده (2) ئهم پرؤزه ياسايه بكات با ناوى خوئى بنووسى، بهرپزان د. اسماعيل، كاك كاروان، سه وسه ن خان، له نجه خان، ئاشنا خان، كاك زانا، د. اسماعيل فهرموون.

بەرپىز اسماعىل على طە:

بەرپىز سەرۋىكى پەرلەمان.

ئەز يېشىنار د كەم ئىكا دى ئارمە نجهكا دى زياد بىت، بىتە شە شەم، فى ئاوايى رېگىرى كردن له كارىگىرىيە نەرىنىيەكانى ئالودەبوون بە ماددە ھۆشبەرەكان لە سەر ھزر و مىشكىيان وەك ھاندەرىك بۇ ئەنجامدانى تاوانە جۇراوجۇرە كان لە كوشتن و لاقە كردن و دزىن و تاوانە وەكو تىرۇرستەكان، يەئنى ئەمەش ئىزافە بىبى بۇ ماددە ھۆشبەرەكان، چونكە ئەمە تەئىراتى ئەو.

بەرپىز د.رېواز ھايق حسين / سەرۋىكى پەرلەمان:

بەئى دەقەكە بگەيەنيتە لىژنە تايبەتمەندەكان زۇر باش دەبى، كاك كاروان فەرموون.

بەرپىز كاروان عبدالرحمن عبدالله:

بەرپىز سەرۋىكى پەرلەمان.

تەبعەن ماددەى دووم يەككە لە ماددە موھىمەكانى پرۇژە ياسايەكە بە شىۋەيەكى گشتى، بۇ يە من دوو تىبىنىم ھەيە لەسەرى، تىبىنى يەكەم لە بېرگەى (3) كاتىك باس لەو دە كرئ مسۆگەرکردنى جى بەجى كردنى كاراي بەپاننا مە نىۋدەولەتتەيەكانى پەيوەندار بە ماددە ھۆشبەرەكان و كارتىكەرە عەقلىيەكان و پىشەنە كىمىيايەكان ئەوا نەى كۆ مارى عىراق پە سەندى كردوون يان تىايا ندا ئەندا مە لە ھەرىمى كوردستان، پىشنىياز دەكەم ئە مە چونكە ماددەيەكە لە ئە ساس دا زۇر موھىمە جى بەجى كردنى ئەم كارانە و پىشترىش بەرپىز وەزىرى ھەرىم بۇ كاروبارى پەرلەمان ئامازەى بەو دە كرە بەشىكى جى بەجى كردنى ئەم پرۇژە ياسايە لەسەر كارنامەى نىۋدەولەتتەيە و بۇ خۆى عورفىكى دنيايىشە ئە مە، داوا دەكەم لە رېگەى دامەزاندنى فەرمانگەى بەدوادا چوون بۇ ماددە ھۆشبەرەكان زياد بىكرئ كە ئە مە دە كرئ لە تەعريفەكانىش جىگەى بىكرئ تەو دواتر، واتا فەرمانگە يەكى تايبەت بە مە دابىرى كە ئە ساسە ياخود بەشىك يان ھەر شتىك موھىم موعالەجە بىكات، لەبېرگەى چوار دەستەبەر كردنى سەلامەتى مامە ئە كردن بە ماددە ھۆشبەرەكان و كارتىكەرە عەقلىيەكان و پىشەنە كىمىيايەكان بۇ مەبە ستى پزىشكى و زانستى و پىشەسازى لەژىر چاودىرى لىژنەى بالا كە بە پىى حوكمەكانى ئەم ياسايە دادە مەزىنرىن، يەئنى ئە مە ئەگەر دروست بىكرئ دەستەبەرى سەلامەتى چۆن دەكرئ، كى چاودىرى دەكات؟ كى زامنى ئەو دەكات كە ئەم دەستەبەرى سەلامەتتە ماددە ھۆشبەرەكان دە كرئ ئەوا نەى كە بەكاردىن خاسەتەن بۇ پزىشكە بەرپىزەكان، يەك شتى تر كە بەلامەو موھىمە لە بېرگەى يەكەم ھاتووە خۇپاراستن لە ئالودەبوون باس لەو دەكات خەلەل لە نەخۇشخانەكانى ئامادە سازگراو بۇ چارە سەرى كردن، ئىمە نەخۇشخانەمان ھە يە ئامادەكراو بى لە ھەرىمى كوردستان بۇ چارەسەرکردنى ماددە ھۆشبەرە؟، ئەم پىر سيارەم ئاراستەى بەرپىز وەزىرى تەندروستى ھەيە يان دادەمەزرى لە پرۇژە ياسايەكە؟ زۇر سوپاس.

بەرپىز د.رېواز ھايق حسين / سەرۋىكى پەرلەمان:

بەئى سوپاس، سوسن خان فەرموون.

بەرپىز سوسن محمد مىرخان:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

منىش لە بىرگەى يەكەمى ماددەى دوووم تىبىنىم ھە يە، سەبارەت بە خۇپاراستن لە ئالوودەبوون، من پىموايە لە شوينى ئالوودەبوون ئەگەر گىرۆدەبوون ياخود تووش بوون بنوو سىن باشتە، لەبىرگەى كۆتايى كە دەئىت بە ھەر يەككىيان لە نەخۇشخانەكان ئامادە سازكراو، ئە مە وشەيەكى گونجاو نيە من پىموايە ئەمە لە جياتى ئامادە سازكراو ئەگەر ئىمە بەم شىوازەى ئى بىكەين خۇپاراستن لە گىرۆدە بووان بە ماددە ھۆ شەبەرەكان يان كارتىكەرە عەقلىيەكان و خراپ بەكارھىنانيان چارە سەرکردنى كە سانى گىرۆدە بووى ياخود تووش بوو بە ھەر يەككىيان لە نەخۇشخانەكانى پەيوەندار بە ماددە ھۆ شەبەرەكان يان كارتىكارە عەقلىيەكان بۆ چارەسەرکردنى تووشبووكان ياخود گىرۆدەكات، زۆر سوپاس.

بەرپىز د.رېواز فايق حسين / سەرۆكى پەرلەمان:

زۆر سوپاس، لەنجە خان فەرموون.

بەرپىز ئىنجە ابراهيم عبدالرحمن:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

لە ماددەى دوووم لە ئامانجەكانى ئەم ياسايە لە خالى دوو، پىم باشە و پىشنيار دەكەم كە پەرەپىدانى دەزگاكاني ھەرىم ئەوانەى پەيوەندارن بە بەرەنگاربوونەو و سزاي بۆ زياد بىكرى، چونكە مەبەست لىرە تەنھا بەرەنگاربوونەو نيە، بەلكو دەبى سزاش ھەبى بۆ ئەوانەى كە بازارگاني بەو بابە تەو دەكەن، لە خالى سىيەم كە باس لە كارتىكارە عەقلىيەكان يان پىشنيە كىميايەكان و سنوودارکردنى بلاوبوونەويان لە جياتى سنوودار کردن وشەى رىگىرى کردن لە بلاوبوونەويان بەكاربى، سوپاس.

بەرپىز د.رېواز فايق حسين / سەرۆكى پەرلەمان:

زۆر سوپاس، ئاشنا خان فەرموو.

بەرپىز ئاشنا عبدالله قادر:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

ھەندىك لە تىبىنىيەكان وترا، بەلام بە ديارى كراوى لەسەر بىرگەى يەكەم ھى ماددەى دوووم لە سەر وشەى ئامادە سازكراو، بەراستى ئەو وشەيە وشەيەكى نامۆيە و نازانم ھەر بەر گويم نە كەوتوو، ئامادە كراو لەو دەچى كافي بى، نەخۇشخانەى ئامادە كراو بۆ مەبەستى چارەسەر کردن، زۆر سوپاس.

بەرپىز د.رېواز فايق حسين / سەرۆكى پەرلەمان:

زۆر سوپاس، كاك زانا فەرموو.

بەرپرز زانا خالد سمایل:

بەرپرز سەرۆکی پەرلهمان.

پشتگیری له رایهکانی بهرپرز کاک کاروان ده کهم بۆ ئەم راپا نهی که دەری بپری له سەر دوو برگی ئەم ماددهیه، له سەر برگی یه کهم من پیم باشه دیاره هەر هاوڕیکانی تریش مولا حهزهیان له سەر ئەم بابە ته ههبوو که ناوی نهخۆشخانه دههینین بهرپرز وهزیری تهندروستیش لپره ناماده یه و نهخۆشخانه خۆی تایپی خۆی ههیه رهنکه سپیشهتی بی، رهنکه تهخهسوسی بی یان عام بی، ئەمه دهمان باته ناو جهدهلیکی دیکه، بۆیه واباشتره دیری کۆتایی بهم شیویه بگۆرین، بۆ چاره سهرکردنی که سانی ئالودهبوو به هەر یهکیکیان له سهنترهکانی چارهسهری که له لایهن وهزارتی تهندروستی حکومهتی ههریمی کوردستان به ههما ههنگی وهزاره تی کارو کارو باری کۆمهلا یهتی دهکرد تهوه، چونکه سهنترهکانمان نییه له ئیستادا پیویسته لیره ته سبیت بکری، له برگی (4) دا مسۆگهر کردن وشهیهکی زیاده بۆی، چونکه ئیمه جی بهجی کرد نی کارنا مه و پهیماننا مه نیودهولته یهکان، ئەو پهیماننا نهی چ ئەوا نهی له نه تهوه یهکگرتووکان هه یه تایبته به کارتیکه ره عهقلا یهکانی سالی 1971 و ماده موخه دیره ی 1961 و ههر دووکیان ئیمه دهبی مولزهم بین پێیانوه، چونکه کۆماری عیراقی فیدرال وازووی له سەر کردوو، بۆیه ئەمه تهنها له جی بهجی کردنی ئەوه دهست پێ بکات، زۆر زۆر سوپاس.

بەرپرز د. رێواز فایق حسین / سەرۆکی پەرلهمان:

زۆر سوپاس، بهرپرز وهزیری تهندروستی قسهیهکتان ههیه؟ فهرموون.

بەرپرز د. سامان حسین بهرزنجی / وهزیری تهندروستی:

بەرپرز سەرۆکی پەرلهمان.

بهرپرزان ئە ندامانی پهر لهمانی کوردستان، چهند تیببیهکی بچووک هه یه، رهنکه دره نگ گه یستم به خویندنه وهکه، مادده ی (2) بهرپرز د. اسماعیل باسی رینگه ی کاریگهری ئالودهبوون ده کات له برگی رپگرتری گرتن، تهبعهن خالی پینجه م له پرۆژه یاسایه که ههر خۆی خۆپاراستن له ئالودهبوون مانای رپگرتری کرد نه، واتا (وفاء)، دامهزراندنی فه رمانگه ی بهدواداچوون بۆ ئەم بابته لیژنه ی بالا هه یه، ئەو لیژنه یه هه موو فه رمانگه په یوه ندارهکانی تیدایه، به لām ئەگهر فه رمانگه یهکی تایبته دابمه زریته ئەو کات به دهر ده بی له فه رمانگه په یوه ندارهکان به بروای من لیژنه ی بالاییه که با شتره له بهر ئەوه ی هه موو په یوه ندارهکانی وهزارتهکان و لایه نه په یوه ندارهکانی تیدایه، له ژیر چاودیری لیژنه ی بالا به تاکید له خالی چوارهم باسی دهسته بهرکردنی سه لامه تی مامه له کردن له کۆتاییه که ی باس ده کات له ژیر چاودیری لیژنه ی بالا، مادده ی تایبته ی هه یه له م یاسایه، گومان له وه دانیه هه موو ئەو دهسته بهر کردن و هه موو ئەو رپکارانه له ژیر راسپارده و بریارهکانی لیژنه ی بالا ده بی، بۆیه دانان و ده نه نانی واز بزانم زۆر تاسیری له سەر کوردیه که ناکات، نایا نهخۆشخانه هه یه، نهخۆشخانه ی تایبته به ئالودهبوون نییه له ههریمی کوردستان، به لām ئەوه ی هه یه تا ئیستا به شیکی بچووکه له نهخۆشخانه دهرونییهکان چ قهره ویله یهک بۆ ئەو نهخۆشخانه

دابىن كراوه، بەللام لەبەرنامە داىە سەنتەرى ئالودەبوون و راپھىنا نەوہ دابنرەيت، بەرپەيز سوسن خان باسى تووش بوون دەكات، تووش بوون، ئالودەبوون لە بۆ ماددە ھۆشبەرەكان زياتر بەكارديت، تووش بوون بۆ نەخۆشەكانى تر، نەخۆشە گوزارەوہ كان و نەگوزارەوہكان ھە يە، بەللام ئالودەبوون و اتا (ادمان)، بۆ يە ئالودەبوونەكە پيم شيوترە، لە ئەسلى ياسايەكەدا نيبە، لەنجە خان باسى سنووردارکردن دەكات، بكرەيتە رپگە گرتن، دەكرەيت رپگە گرتن بپت، لە جپى سنووردارکردن، سنووردار كردن ھە نديك مانا كەى، بۆ يە رپگەگرتنەكە فراوانترە، ئامادەسازى ليرە لە ئەسلى ياسايەكەدا و شەى ئامادەسازى نيبە، ديارە ليرە بۆى زياد كراوه، بەللام ليرە ئامادەسازى لەبەر ئەوہى لە ئەسلى ياسايەكەدا نەبووہ و زياد كراوه پيم باشە بكرەيتە راپھىنانەوہ، چونكە (تاهيل) بە كوردى راپھىنانەوہيە، دەكاتە (Rihabiltation) و اتا راي بەپينەوہ وەكو مرفقەيكى ئاسايى، نەك ئامادەسازى كە دەكاتە ئامادەكارى، بەرپەيز كاك زانا باسى ئەوہى كرد كە ئەمنيش لە گەل ئەوہ مە كە باسى نەخۆشخانە يان سەنتەر جياوازى نيبە، بەللام باس بكرى، چونكە نەخۆشخانە بى يان سەنتەر بى تەنسب دەبى بە چارەسەرکردن و راپھىنا نەوہى ئەوانەى ئالودەبوون بەم ماددە ھۆشبەرەانە، سيبەم/ مسۆگەرکردن ئاسايە مسۆگەرکردن ھەلبەكرەيت، چونكە كە جى بەجى كرا و تا خۆى مسۆگەرکردن، بۆ يە ئاسايە ئەگەر ھەلبەكرەيت، سوپاس.

بەرپەيز د.رپەواز ھايق حسين/ سەرۆكى پەرلەمان:

زۆر سوپاس، ماددەى (3) ليزنە فەرموون كەرەمكەن، ھەر بەرپەيزيكتان بى فەرموو.

بەرپەيز شاخوان رۇوف مصطفى:

بەرپەيز سەرۆكى پەرلەمان.

بەشى دووہم:

ليزنەى بالاي بەرەنگاربوونەوہى ماددە ھۆشبەرەكان و كارتەكەرە عەقايەكان.

ماددەى/3

لە وەزارەت ليزنەيەك بەناوى ليزنەى بالاي بەرەنگاربوونەوہى ماددە ھۆشبەرەكان و كارتەكەرە عەقايەكان دادەمەزرى.

2/ ليزنەى بالاي پيەك ديت بە سەرۆكايەتى وەزير و جيگرايەتى جيگري ئاسايشى ھەرپەيم.

3/ ليزنەى بالاي لە ئەنداميتى ئەمانەى خواروہ پيەك ديت:

1- بەرپەيوەبرى گشتى فەرمانگەى كاروبارە تەكنيكەيەكان لە وەزارەت.

2- بەرپەيوەبرى چاوديرى تەندروستى دەروونى.

3- بەرپەيوەبرى پەيمانگاي پزىشكى دادى.

4- بەرپەيوەبرى دەستەى گومرگەكان.

5- بەرپەيوەبرى پۇلىسى گومرگ.

6- نوپنەريكى ئەم لايەن و وەزارەتانەى خواروہ كە پلەكەى لە بەرپەيوەبرى گشتى كەمتر نەبى:

۱/دیوانی ئەنجو مەنى وەزىران، وەزىرە تى داد، وەزىرە تى دارا يى و ئابوورى، وەزىرە تى كارو بارى كۆمەلە يەتى و وەزىرە تى كشتوكال و سەر چاوه ئاويىيەكان، وەزىرە تى ناوخۆ و دەز گای ئاسايش، نوپۇنەرىكى ھەر يەك لە سەندىكاي پزىشكان و دەرمان سازان، چوارەم/ وەزىر فەرمان بەرىكى وەزىرەت وەك بىر ياردەرى لىژنەى بالا دەست نىشان دەكات، پىنچەم/ سەرۆكى لىژنەى بالا بۆى ھە يە ھەر شارەزايەك لەبوارى بەرەنگار بوو نەوہى بازىر گانى پى کردنى ناپەوا بە ماددە ھۆشبەرەكان يان كارتىكارە عەقلىيەكان بانگھېشت بىكات بۆ وەرگرتنى بۆچوونى بە بى ئەوہى مافى دەنگدانى ھەبى، سوپاس.

بەرپىز د.رېواز ھايق حسين / سەرۆكى پەرلەمان:

سوپاس، ھەر ئەندامىكى بەرپىزى پەرلەمان دەيەوى گەفتوگۆ لەسەر ئەم ماددەيە بىكات فەرموو ناوى خۆى تۆمار بىكات، بەرپىزان كاك كاروان و د.شېركۆ و د. اسماعيل و كاك زانا و كاك محمد و د.گلاويژ گوليزار خان و كاك نزار و كاك مەم و كاك عبدالستار و كاك بەلئىن و كاك وىسى، لە كاك وىسى دەست پى دەكەين، فەرموو.

بەرپىز وىسى سعيد وىسى:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

من پىشنيار دەكەم لە ماددەى (3) لە برگەى (6) كە نوپۇنەرىكى ئەم لايەن و وەزىرەتەنەى خوارەوہ كە دەست نىشان كراون نوپۇنەرى وەزىرە تى ئەوقاف و كارو بارى ئايىنى تىدا بىت، چونكە بە دىنيا يەوہ ھەفتانە لە مزگەو تەكان كۆبوو نەوہى جەماوہرى كە و تارى ھەيىزىيە بەرپۆوہە چى، زۆر گرنگە لايەنى و شيار كەردنەوہى ھاوولت يانىش رە چا و بىكرى، بۆ يە پىشنيار دەكەم نوپۇنەرى وەزىرە تى ئەوقافىش لەم برگەيە زياد بىكرى و زۆر سوپاس.

بەرپىز د.رېواز ھايق حسين / سەرۆكى پەرلەمان:

بەلئى زۆر سوپاس، كاك بەلئىن فەرموون.

بەرپىز بەلئىن اسماعيل حاجى ابراهيم:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

سەبارەت بە ماددەى (3) پىشنياز دەكەم برگەى دووہم و سىيەم بىكرىتە يەك برگە، لىژنەى بالا پىك دىت لەم ئەندامانەى خوارەوہ: سەرۆكى لىژنە كە بەرپىز جەنابى وەزىر دەبى، من نازانم لىرەدا كە وشەى جىگرىيەتى ھاتووە بەراستى روون نىيە، يەنى جىگرى وەزىرە يان كىي ترە؟ لە گەل جىگرى ئاسايشى ھەرىم؟ يەنى ماددەى دووہم و سىيەم بىكرى بە يەك ماددە و بەو شىوازە دابىرپىرئەتەوہ: لىژنە كە بە سەرۆكايەتى وەزىر و جىگرە كانى و لە گەل جىگرى ئاسايشى ھەرىم و بەرپۆ بەرى گشتى فەرمانگەى كاروبارە تەكنىكەكان تا خالى 5، خالى شە شەم بىكرىت بە بەرپۆ بەرى ديوانى ھەرىيە كە لە ئەنجو مەنى وەزىران و وەزىرە تى داد و وەزىرە تى دارا يى و ئابوورى و وەزىرە تى كارو بارى كۆمەلە يەتى و وەزىرە تى

كشتوكال و سەر چاوهكانى ئا و وەزارەتى ناوخۆ و دەزگای ئاسایش، یهعنى ئەو (ا و ب و ج) لایبىرى لە قەوسىك دا بەرپۆبەرى دیوانى ھەر یەك لەم وەزارەتانه، زۆر سوپاس.

بەرپۆز د.رپۆز ھایق حسین / سەرۆكى پەرلەمان:

بەئى زۆر سوپاس، د.شیركۆ فەرموون.

بەرپۆز د.شیركۆ جودت مصطفى:

بەرپۆز سەرۆكى پەرلەمان.

سەبارەت بە ماددەى (3) بېرگەى (1 و 2 و 3) تەبەعن بېرگەى (1) تەشكىلى لیژنەكە یە، لە بېرگەى (2 و 3) دا پېكھاتەى لیژنەكە، بۆیە پېشنىاری ئەو دەكەم كە بېرگەى (2 و 3) دەمچ بکرى یان ھەر سىكى یەكەم و دوووم و سىيەم دەمچ بکرى بە ببیتە تەشكىل و پېكھاتە، بۆ نموونە لە بېرگەى دوووم دا كە دەئى جیگىرى ئاسایشى ھەرپۆز، جیگىرى چى ئاسایشى ھەرپۆز؟ دە بى بلى جیگىرى سەرۆكى ئاسایشى ھەرپۆز، چونكە موئەسەسەكە وایە، لەبېرگەى سىيەم دا كە دەئى بەرپۆبەرى چاودىرى تەندروستى دەروونى دەبى بلى كوى؟ تەحدیدی نەكردوو، بۆیە دەبى بلى لە وەزارەت، بۆ سىيەم ھەر بە ھەمان شیو وەزارەتى بۆ زیاد بکرى، چوار / جیاوازه بەرپۆبەرى دەستەى گومرگەگان ئەمەیان لە وەزارەتى دارایی و ئابووریە، پینج / بەرپۆبەرى پۆلیسى گومرگ لە وەزارەتى ناوخۆ، لە بېرگەى چوارەم دەئى وەزیر فەرمانبەرىكى وەزارەت وەك بى یاردەرى لیژنەى بالا دەست نیشان بکات، فەرمانبەرىكى وەزارەت ناکرى ھەر فەرمانبەرىك بى، بۆیە پېشنىاری ئەو دەكەم بوترى كە لە ئاستى بەرپۆبەر كەمتر نەبى، چونكە ئەم پېكھاتەكەى بەرپۆبەرى گشتى و بەرپۆبەرن، بۆیە ناکرى ھەر فەرمانبەرىك بى یاردەرى بى لەو لیژنەكە، دەبى لە بەرپۆبەر كەمتر نەبى، زۆر سوپاس.

بەرپۆز د.رپۆز ھایق حسین / سەرۆكى پەرلەمان:

زۆر سوپاس بۆ جەنابت، گولیزار خان فەرموو.

بەرپۆز گلزار رشید حاجى:

بەرپۆز سەرۆكى پەرلەمان.

من پېشنىار دەكەم لە خالى شەشەم نوینەرى وەزارەتى پەرورده و وەزارەتى رۆشنىرىشى تیدا بى، چونكە ئەمە پەيوەستە بە زیاتر بە خەلكەو و زیاتر بە تەربىە بلىین تەلە بە و ئەوانە تووش دەبن، رۆشنىرى ھەر ئەوویە بۆ راگەیاندن، سوپاس.

بەرپۆز د.رپۆز ھایق حسین / سەرۆكى پەرلەمان:

زۆر سوپاس، كاك عبدالستار فەرموون.

بەرپىز عبدداستار مجيد قادر:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

مىنىش رەئىم واىە بۇ ماددەى سىيەم بىرگەى (3) لە خالى شەشەم كە باس لە نوينەرى وەزارەتەكان دەكات، نوينەرى وەزارەتەكانى پلاننانان و كە پەيوەندى بەو بابە تەوۋە ھەيە، و نوينەرى وەزارەتى بە تايبەتى بازىرگانى كە پەيوەندى زۇر بە لىژنەى بالاي بەرەنگارىبوونەوۋە ھەيە زياد بىرى.

بەرپىز د.رېۋاز ھايق حسين/ سەرۆكى پەرلەمان:

بەرپىزان، كاك نزار فەرموو.

بەرپىز نزار ملا عبدالغفار:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

ماددەى (3) يەكەم دەلى لە وەزارەت لىژنەيەك بە ناوى لىژنەى بالا بۇ خوى لە قانونى موخەدەراتى عىراقى ھەيئەيە، لىژنە نيە، پىم باشە بچووك نەكرىتەوۋە بە ھەيئە بىيىتەوۋە، ئە مەيان يەك، خالى دوووم لىژنەى بالا پىك دىت بە سەرۆكايەتى وەزىر و جىگرا يەتى (و) كە لابرديت بىيتە (بە) بەجىگرايەتى (فارىزەكە) ھەلگىرى و بىيتە جىگرا ئاسايشى ھەرىم، سوپاس.

بەرپىز د.رېۋاز ھايق حسين/ سەرۆكى پەرلەمان:

زۇر سوپاس، كاك محمد فەرموو.

بەرپىز محمد سعدالدين انور:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

لە بىرگەى يەك نوو سرايە لە وەزارەت لىژنەيەك پىك دىت، لە بىرگەى دوووم نوو سرايە پىكەي نەرانى وەزارەت لىژنە كە نوو سرايە جىگرا ئاسايشى ھەرىم، ئاسايش سەر بە وەزارەت نيە، بۇ يە پىويستە بنووسرى لىژنەيەك بە ناوى لىژنەى بالا دابمەزىت، نەنووسن لە وەزارەت لىژنەيەك، چونكە ئاسايش سەر بە وەزارەتى ناوخۇ نيە، سەبارەت بە بىرگەى 4 پالپشتى قسەكانى د.شىركۆ دەكەين، ھەروەھا پىكەي نەرى لىژنەى بالا كە پالپشتى قسەكانى گوليزار خان دەكەم سەبارەت بەوۋى پىويستە وەزارەتى پەروەردە و وەزارەتى رۇشنىبرى و لاوان ھەردووكان مەعنىنە بەم مەبەستە نوينەريان ھەبى سوپاستان دەكەين.

بەرپىز د.رېۋاز ھايق حسين/ سەرۆكى پەرلەمان:

بەلى سوپاس بۇ جەنابت، كاك كاروان فەرموو.

بەرپىز كاروان عبدالرحمن عبدالله:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

لە ماددەى سىيەم لە بىرگەى يەكەم، كاتىك كە باس لە وەزارەت دەكرى لىژنەيەك لە وەزارەت پىك دىت حەقە ئەم لىژنەيە راستەوخۇ سەر بە ئەنجومەنى وە زىران بى، چونكە لە زۇربەى وەزارەتەكان خەلگى تىدايە، زۇربەشيان پەلى بەرپىوبەرى گشتيان ھەيە، حەق نيە ئە مە سەر بە وەزارەتى تەندروستى بى

حەق وایە سەر بە ئەنجومەنی وەزیران بێ و نمونەشمان ھەبە، وەکو دەستەى دەستپاکی و دەستەى ژینگە و کۆمەڵیک دەستەى تریش کە بە یاسا جیگای گراوە تەووە و راستەوخۆش سەر بە ئەنجومەنى وەزیران، ھەتا ئەگەر لە وەزارەتیی مەعنیشەووە کەسیک بەرپۆوەى ببات، ئەمە برپگەى یەکەم، برپگەى چوارەم کاتیک دەتوانین قسەکانى کاک د.شیرکوۆ دەکەم کە باسى فەرمانبەر دە کرئ حە قە تەعریفى وەزیفى بۆ بکریت، چونکە ناکرئ لەوئ ھەموویان بەرپۆ بەرى گشتى بن و لپەرە فەرمانبەریکی زۆر ئاسایی بێت و بى بە یاریدەدەرى لیژنە، حەقى خۆیەتى تەعریفى وەزیفى دیارى بکریت، لە برپگەى (5) کە دە ئى سەرۆکی لیژنەى بالا بۆى ھەبە، حەق نییە ھەر سەرۆکی لیژنەى بالا بۆى ھەبى، ئەمە حەق پیدانیکی باشە، بەلام سەرۆکی لیژنەى بالا زائیدەن دوولەسەر سیئ ئە ندامانى لیژنە (3/2)، حە قە لیژنە خۆشى بەم ھەموو پیکھاتە باشەبەووە ئەم ھەیکەلیە باشە مافی ئەوہى ھەبى کەسیک بانگ بکات بۆ ئەوہى بتوانى شارەزا بى یاخود ئەو مافەى کە دراوہ بە سەرۆکی لیژنە، زۆر سوپاس.

بەرپۆز د.رپۆواز ھایق حسین / سەرۆکی پەرلەمان:

بە ئى زۆر سوپاس، کاک زانا فەرموو.

بەرپۆز زانا خالد سمایل:

بەرپۆز سەرۆکی پەرلەمان.

ئەگەر سەیری ئەم ماددەبە بکەین دەبینین فراوانیەکی زۆرى پپوہ دیارە نوینەرى ھەموو ئەو وەزارەت و دەستانەى کە زەرورن لەم پەرسە کە وەکو ئافاتی سەردەم ناو دەبریت تپیدا بەشدار بن، رەنگە دەستەى مافی مرؤف زەرور بى، وەزارەتى پەرورەدە و وەزارەتى خویندنى بالا، وەزارەتى رۇشنىرى بۆ دەریاز بوونمان لەم جەدە لە من پيشناریکی تازەم ھە یە کە بەم شیوہیەى لى بکریت: لیژنەى بالا پیک دیت بە سەرۆکایەتى وەزیر و جیگرایەتى جیگری سەرۆکی ئاسایشى ھەرپم و بە ئە ندامیتی نوینەرى وەزارە تەکانى تر و لایە نە پەبوە نادرەکان بە مەرچیک پلە وەزیفەکانیان لە بەرپۆبەرى گشتى کەمتر نەبى، رەنگە ئیمە سالیکی تر دوو سالى تر ئیستحاسى مۆئەسە سەبەکی تر بکەین لەم ولاتە، رەبیتشى بە ماددە ھۆ شەبەرەکانەوہ ھەبى، ئەگەر ئیستا ئیمە لە قانون دا ھەموو جیگایەکان تەشخیس بکەین، ئەو کات دە بى ئیمە بیین یاسای بۆ تە عدیل بکەین، بۆ یە ئەم دە سەلاتە بدریتەوہ بە لیژنە بالایەکە ئەوانەى کە زەرورن و پەيوندارن لەوئ دا دەبى نوینەرایەتى بکەن، زۆر سوپاس.

بەرپۆز د.رپۆواز ھایق حسین / سەرۆکی پەرلەمان:

بە ئى زۆر سوپاس، کاک د.اسماعیل فەرموو.

بەرپۆز اسماعیل علی طە:

بەرپۆز سەرۆکی پەرلەمان.

من ئەو لەن ئەز پشنگیریا د.شیرکوۆ دکەم د بۆچوونا وى دا، ئیزافەتەن ئەز پيشناریار دکەم نە لیژنە بیت دەستەبەکا تاییبەت بى بۆ رپگرتنى لە ھۆشەبەرى، لیژنەبەت دەورى خۆ وەکو دەستەبە ناینى، دەستەبەکا مۆستەقل بیت، وەکو ھەبئە، زۆر سوپاس.

بەرپىز د.رېۋاز ھايق حسين / سەرۋكى پەرلەمان:

بەئى زۇر سوپاس، د.گەلاۋىز ھەرموو.

بەرپىز گلاۋىز عبىد عثمان:

بەرپىز سەرۋكى پەرلەمان.

ماددەى سىيەم/ دووم/ لىژنەى بالا پىك دىت لە ھەزارەت لىژنە يەك بەناۋى لىژنەى بالاى بەرھەنگار بوونەھەى ماددە ھۆشبەرەكان و كارتىكەرە عەقلىيەكان دادە مەزرىت، و شەى دادە مەزرىت نابى، چونكە لىژنە پىك دە ھىنرىت، دانامەزرىت، ئەو مولاھەزىيە، ھەكو نوينەرى ھەزارەتەكان پىم باشە ھەزارەت تى پەرودە و خویندىنى بالا نوينەرى ھەبى، چونكە ئەو بلاۋبوونەھەى ئافات و رىكلام كەردنە كە لە ناو بلاۋبوونەھەى ماددە ھۆشبەرەكان لەناو قوتابيان و زانكۆكان دا بلاۋبووتەھە ھەملى مكافحەكەردنى دەكەۋىتە سەر ئەو دوو ھەزارەتە، بۆيە پىم باشە نوينەريان ھەبى، نوينەرى راگەياندىن و رۆشنىرىش ھەبى، ئەۋىش باشە، چونكە لەروۋى ئىعلامەھە بۆ ھۆشياركەردنەھە باشە ئەو نوينەرانەى تىدا بى، پىشتىگىرى گوليزار خان دەكەم كە پىشنيارەكانى پىشكەش كەرد، سوپاس.

بەرپىز د.رېۋاز ھايق حسين / سەرۋكى پەرلەمان:

بەئى زۇر سوپاس، بەرپىزان ھەزىرە بەرپىزەكان بە گوپەرى ماددەى (88) دەتوانن لە ماۋەى دوو دەقەيا ئەو شتانەى كە پىتان ۋايە جۆرىكە لە گۆرانكارى لە پىرۆژە ياساپەكە تەنھا ۋەلامى ئەۋانە بەدەنەھە، ھەرموو.

بەرپىز د.سامان حسين بەرزنجى / ھەزىرى تەندروستى:

بەرپىز سەرۋكى پەرلەمان.

سەبارەت بە تىببىنيەكان ماددەى (3) زۇر باسى ئەۋە كرا كە ھەزارەتە پەيوەندارەكان، ھەزارەت زۆرە بۆ ئەۋەى كارى لە سەر بەكرى، ۋەكو ئەۋقاف و كاروبارى ئايىنى، پەرودە و خویندىنى بالا و رۆشنىرى و راگەياندىن، لەۋانەيە ھەندى ھەزارەت تى تىرىش ھەندى كارى تايبەت ئىشمان پىي بىت ۋەكو شارەۋانى و كۆمەللىك رىكارى تر لە ھەندى ھەزارەت دەكرى، بۆيە بە پىۋىستى نازانين كە بۆ ھەر كارىك، چونكە شەرت نىيە ھەموو جارىك لە لىژنەى بالا ئامادەبن، كە بۆ كارى پەيوەندارە، لىژنەى بالا دەتوانى ئەو كات بىرپار بەدات بە ئامادەبوون، بە پىي بەرگە ياساپەكان، بەرپىز كاك بەلئىن باسى ۋابزانم دوو، سى بەرپىزى تر باسى ماددەى دووم و سىيەم دەكرىت دەمچ بەكرى تەننەت لەگەل يەكەمىش، جىگرايەتى (ۋ) كە بەكرىتە (ب) مەبەست لىرە جىگرايەتى ۋە سى جىگرايەتى دە كات لەپاش ۋى دە لى جىگرايەتى ئاسايشى ھەرىم، دەزگاي ئاسايشى ھەرىم، باسى خالى شەشەم، بەرپىز كاك بەلئىن باسى دە كات بەرپىز بەرى گىشتى ديوان بە پىچەۋانەھە، چونكە لە ھەموو ھەزارەتلىك ئەو كارەى كە دەكەۋىتە ئەستۆى شەرت نىيە لە ئەستۆى بەرپىز بەرى گىشتى ديوان بى، چونكە زياتر كاروبارى ھونەرى دەبى، بۆيە لە ھەندى شوپىن ناۋى كاروبارى ھونەرىيە و لە ھەندى شوپىن بە پىي ھەزارەتەكە دەگۆردىت، دەكرى ھەزارەتە كە بە گوپەرى پەيوەندارى كەسەكە بىرپار بەدات، بەلام لە بەرپىز بەرى گىشتى كەمتر نەبى پەكەى، بەرپىز د. شىركۆ باسى ئەم دەمچەى

کرد، باسی ئەو دەکرئە که لە وەزارەت نەبێ، چونکە ئەمە لیژنەى باڵاى ئەنجو مەنى وەزیران نییە، بەئێ لیژنەى باڵاتر هەبوو پێشتر بۆ بابەتێ تر بۆ نموونە باڵا و بوونەوێ چەند نەخۆشیەک وە کو ئەنفلە وەنزا لە سالانى پێشوو لیژنەى باڵا هەبوو، وەزیرەکان ئەندام بوونە تییدا، بۆیە لیژنەى باڵاى ئەنجو مەن بوو، لیژنەى باڵاى حکومەت نەبوو، بەلام ئەو لیژنەى باڵا یە لە وەزارەتێ تەندروستى بە نامادەبوونى ئەو بەرپێزانە، فەرمانبەر دەکرئە پلەگەى دواتر لە پەڕەودا یان لیژنەى باڵا لە رێنما یەکان دا برپار بەدات کەسى پەيوەندار لە سکر تارىەت یان برپاردەرى ئەو لیژنە یە خاسیە تێکی هەبێ، گولیزار خان دیسان باسی تەربییە و ئیعلام و زۆر وەزارەت و لایەنى تر هە یە ئە گەر بێینە سەر ئەو دە بێ ئەو کات (NGO) یەکانیش باس بکەین، باسی یەکی تى زانایانى ئایینى و زۆر لایەنى تر هە یە رۆلى دەبێت، بەلام بە پێویستى نازانین باس بکری ئە یاسایە کە، کاک عبدالستار باسی پلاندانان و بازرگانى و بە هەمان شێو یە، کاک نزار باسی ئەو ی کرد (و) هکە بکری تە (ب)، کاک محمد لیژنە یە ک پیک بەنری ت، باسی ئەو ی کرد بە ئێ دە کری و د. گە لاو پێش باسی ئەو ی کرد بکری تە پێگهینان، بەرپێز د. اسماعیل باسی لیژنە ی باڵاى حکومە تى کرد، جوابم داو، لیژنە ی مافى 3/2 ئاسایە دەکرئە مافى 3/2 ی برپار بەدات، کى بە شدار بى کاک زانا باسی ئەو ی کرد کە پیم باش نییە لیژنە کە زۆر کراو ی، تە حدید بکری ئە یاساکە باشترە، ئاخر بەرپێز کاک د. عیمان دەستە یە کى تايبەت هەبێ، ئیمە لە بر گە ی یە کە میش لە پینا سە کان و ئاما نجه کان باس مان کرد، باشترە لیژنە ی باڵا بى، سوپاس.

بەرپێز د. رێواز فایق حسین / سەرۆکی پەرلەمان:

بەئێ زۆر سوپاس، لیژنە ی یاسایى قسە یە کتان هە یە؟ کاک جلال فەر موو.

بەرپێز جلال محمد امین:

بەرپێز سەرۆکی پەرلەمان:

دیسانە وە هەر سە بارەت بە فراوان کردنى لیژنە کان دیارە ئەو ی کە باس کرا نوینە رى پەرودە و خویندنى باڵاى تیداییت، تە نیا بە پێویستى دە زانم بۆ ئەو ی رپوونى بکە مە وە نوینە رايە تى هەر یە ک لە و بەرپێزانە ئە گەر ئە هلى ئیختساس نە بن هیچ سویدیكى نییە، لە کاتێک دا نوینە رى خویندنى باڵا پیموایە ئە هلى ئیختساس نین، بۆیە ئە گەر لە ناویشیدا هە بن، تە نها چون دە ئی قەرە بائغ کردن و کۆ کردنە وە ی بابە تە کە یە و تۆزیک مە هامە رە ئیسیە کە یان لە سەر لادە چى، سە بارەت بە وە ی کە و نوینە رى ئە وقافى تیدا بى، ئیمە لە ماددە ی 7 ئاماژە ی پیدراو لە م یاسایە ئە گەر تێ پەر بوو، کە و رپنوینە کە رى ئایینى رۆلى دە بى، کە و تە پێویست نییە لیژنە کە لە وە ی کە هە یە فراوانتر بى بۆ ئە وە ی بتوانین مە هامى خویمان بپیکن، لیژنە کە ئە و عە دە دە ی بۆ دانراو لە عیراقیش هەر بە و شیواز یە، پیمانوا یە بە و شیوازە دروست ترە، نە وە کو نوینە رايە تى بۆ زیاد بکری، یاخود هی کە سى تر ئی زافە بکری بۆ لیژنە، سوپاس.

بەرپىز د.رېۋاز ھايق حسين / سەرۋكى پەرلەمان:

بەللى زور زور سوپاس، نوقتە نيزامىيە؟ نا ناتوانى روون كرد نەوۋە لە سەر روون كرد نەوۋە بدەى، د. قالا
فەرموو.

بەرپىز د.قالا فرید ابراهيم / وەزىرى ھەرىم بۇ كاروبارى پەرلەمان:

بەرپىز سەرۋكى پەرلەمان.

لەسەر بېرگەى دوووم، راست كوردنەوۋەيەك بىرئى، بە سەرۋكايەتى وەزىرە و جىگرايەتى جىگىرى سەرۋكى
دەزگاي ئاسايشى ھەرىم، لەبەرئەوۋەى جىھازى ئاسايشە، دەزگاي ئاسايشى ھەرىم، لەسەر بابەتى زىاد كوردى
مودىر عامەكانى وەزارتەكانى تر كە ئىشارەتى پىدرا وەكو لەگەل وەزىرى تايبەتمەند ھاوپراين كە زىاد
نەكرىت بۇ ئەو بابەتە، لە بابەتى سىيەم كە سەرۋكى لىژنە بۇى ھەبى خەلك بانگ بىكات، سەرۋكى لىژنە
و دوو لەسەر سىي ئەندامان ئەوۋەى كە كاك ھاوپرئى پىشنىارى كرد، ئىمە پازىن كە دوو لەسەر سىي
ئەندامانىش ھەقى ئەوۋەيان ھەبى خەلكى بانگپىشت بىكەن بۇ لىژنەكە، لەسەر ئەوۋەى لىژنە بىبى بە دەستە
حكومت خۆى بپارىزئى لە ھەموو كارىك كە بىيئە بارگرانى دارايى لەسەرى، بۇيە لە دەستە خۆمان
پاراستوو، بابەتەكەمان كرد بە لىژنەيەكى بالاي سەر بە وەزارەتى تەندروستى، سوپاس.

بەرپىز د.رېۋاز ھايق حسين / سەرۋكى پەرلەمان:

بەللى زور سوپاس، ببورە، فەرموو، كاك مەم فەرموو.

بەرپىز مەم برهان محمد قانع:

بەرپىز سەرۋكى پەرلەمان.

لەو سۆنگەيەوۋە كە لە ماددەى (5) ي اسايەكەدا بېرگەى (12) ئەر كەكانى ديارى كردوو، كە پىكەيئاننى
لىژنەى تايبەتمەند لەھەر كاروبارىك لە كارو بارى ماددە ھۆشبەرەكان، وانا لىژنەى تايبەت دەتوانئى ئەم
ئەنجومەنە پىكەيئىنى، بەراستى ئەم ھەموو بەرپو بەرە گشتى و ئەم لىژنە فراوانە پىويست ناكات، ئەم
لىژنەيە (17) ئەندامى ھەيە بە سەرۋك و جىگروە، (17) ئەندامى ھەيە، بى لەوۋەى دەعوەتى خەلكانى
پىسپور دەكەن بۇ ئەوۋەى لە موناقەشات دا بەشدار بن، دەورىكى ئىستشارى دەبىنن ئەو كەسانە، بۇيە ئەمە
قەرەبالغايەكى زورە ئەم لىژنەيە بەراى من، من ئىستا پىشنىازەكانم لەمبارەيەوۋە دەخەمەرۋو، لەبەرئەوۋەى
لىژنەى تايبەتمەند دەتوانن لەبوارى جىجايادا پىك بىنن، مەسەلەن لىژنەكە نابى لە وەزارەت بى، فعلەن
وەكو ھەندئى لە ھاوپراين پەرلەمانتارە بەرپۆرەكان ھەندىكىان باسيان كرد، لىژنە يەك پىكەيئىنرى بەناوى
ئەو، جىگريك بۇ ئەوۋەى ئەو ئىزافەيە دەبى جىگىرى ئاسايشى گشتى ھەرىمە وائى ئەگەم نەوۋەك ئاسايشى
ھەرىم، پىشنىازى من ئەوۋەى لە بەرپۆبەرى گشتى فەرمانگەى كاروبارە تەكنىكەكان ھىكەمت چىيە تىاي
بى لەناو ئەم لىژنەيە؟، ئەگەر لىژنەى فەرعىمان پىك ھىنا پىسپورىكى تەكنىكى تۆ دەتوانى لەناو
لىژنە يەكى فەرعى بۇ ئەركىكى مو ھەدەد پىي بىسپىرى، بەرپو بەرى چاودىرى تەندروستى ئەمە
بەرپۆبەرى چاودىرى گشتىمان نىيە، حالەتى ماددە ھۆشبەرەكان بەشكى پەيوەندىان بە بارى تەندروستى

گشتییه وه ههیه، بوعدیکی، لایه نیکی په یوه ندى به لایه نی دهرونییه وه هه یه، بۆ یه ئه وه یه ت دراره به لایه نه دهرونییه که، لایه نه تهنرو سته گشتییه که فهراموش کراوه، بۆ یه پیموایه لایه نی گشتی و تهنروستی گشتی ره چاو بکری له ناو لیژنه فهرعیه کان دا دهروو نیش به هه ند وهریگریری له ناو لیژنه فهرعیه کان دا بهرپویه بهر پهیمانگای پزیشکی دادی که په یوه ندى به مردوو و فهحسی مردوو و ئه و شتانه هه یه پیموایه نه گهر تۆ دا تا و بوئ له توب عه دلی پیویستت ناکات له توب عه دلی ئه وه بی، ئه م نوینه رایه تی پهیمانگای دادی هه ست ده که م حیک مه ت نی یه له م هی نه، بهرپویه بهر ی ماددام ده سته ی گومرگه کان هه یه و بهرپویه بهر ی پۆلیسی گومرگیش پیویست ناکات په کیکیان ساغ ببیته وه که پیویست دهکات ئه و بی، نوقته یه کی دیکه هه یه، به زیاده ی دزمانه نوینه رایه ئه نجومه نی دیوانی چاودیری، خالیکی تر نه گهر ریگه م بهن، گرنه گه نه مه بهراستی، ئه وه ی که په یوه نداره به وه ی و هزاره تی کشتوکالی و سه رچاوهکانی ناو نوینه رایه تی ئه بی، کشتوکال په یوه ندى به مؤله تی ره سمی بواری زراعه ته وه یه، نه مه ئه گهر زراعت بی له کوردستان دا شتی ناقاچاغه، په یوه ندى به ئاسایشه وه هه یه نه ک کشتوکال، سوپاس.

بهرپز د.رپواز هایق حسین / سه رۆکی په رله مان:

به ئی زۆر سوپاس، ماده دی (4) بخویننه وه فهرموو.

بهرپز شاخوان رۆوف مصطفی:

بهرپز سه رۆکی په رله مان.

ماده دی / 4

یه که م / لیژنه ی بالا به لای که م مانگی جار یك کۆده بی ته وه له سه ر بانگهیشتی سه رۆکه که ی، سه رۆکه که ش بۆ هه یه بانگهیشتی کۆبوونه وه بکات هه ر کاتیکی پیویست بی.

دووهم / ژماره ی یاسایی کۆبوونه وه ی لیژنه به ئاماده بوونی دوو له سه ر سی (3/2) ئه ندامانی ته واو ده بی و له حاله تی ئاماده نه بوونی سه رۆک ئه وا جیگره که ی سه رۆکایه تی کردنی کۆبوونه وه که له نه ستۆ ده گریت. سییه م / برپاره کانی لیژنه ی بالا له رپه گه ی ده ن گدان و به زۆر نه ی ژماره یان نا ماده بووانی ده ن گده ر وهر ده گری، ئه گهر ده نگه کان په کسان بوون ئه وا ئه و لایه نه پيش ده خری که سه رۆک ده نگی له گه ل ده دات. سوپاس.

بهرپز د.رپواز هایق حسین / سه رۆکی په رله مان:

به ئی زۆر سوپاس، هه ر بهرپزیک که ده به وئ له باره ی ماده دی چوار قسه بکات؟ به ئی بهرپزان حسیبه خان، د.شیرکو، د.اسماعیل، روپاک خان، کاک به ئین، کاک کاروان، کاک هاوری، حسیبه خان، روپاک خان فهرموو.

بهرپز روپاک احمد رحمان:

بهرپز سه رۆکی په رله مان.

له ماده دی چوار باسی کۆمه ئیک ئه رکی سه رۆک کراوه، به لام له ماده دی (3) باسی سه رۆک نه کراوه ئا یا کی ده بی، کی هه ئی ده بزیری؟ دیاری نه کراوه ئا یا سه رۆک کییه؟ سوپاس.

بەرپىز د.رېۋاز ھايق حسين / سەرۋكى پەرلەمان:

بەللى زۇر سوپاس، كاك ھاورى فەرموو.

بەرپىز ھاورى بناء محمد:

بەرپىز سەرۋكى پەرلەمان.

ماددە) بىرگە يەكەم، دەللى لىژنەى بالا بەلا يەنى كەم مانگى يەكجار كۆدەبىتەۋە لە سەر بانگھېشتى سەرۋكەكەى، ھەلبەتە لە گەل ماددەى دوۋەم پىچەۋانەيەكى تىيا يە، ئەبوۋ لە بىرگەى يەكەم بلايت بە ھەماھەنگى لەگەل جىگرەكەى بانگھېشتى ئەندامان دەكات بۇ كۆبوۋنەۋە، لەبەرئەۋەى لە بىرگەى دوۋەم دا ئەللى ئەگەر سەرۋك لەۋى ئەبوۋ جىگرەكەى سەرپەرشتى كۆبوۋنەۋەكە دەكات، زۇر سوپاس.

بەرپىز د.رېۋاز ھايق حسين / سەرۋكى پەرلەمان:

بەللى زۇر سوپاس، د.اسماعىل فەرموو.

بەرپىز اسماعىل على طە:

بەرپىز سەرۋكى پەرلەمان.

من دوو تىببىنى ھەبوۋن، يەك/ ئەز دىبىنم خالا دويى ژمارا ياسايى كۆبوۋنەۋەى لىژنە نامادەبوۋنى 3/2 ى ئەمە دەبىتە ئاستەنگ معوق، مومكىنە دوو لە سەر سى حازر نەبن، ئەز ئىقتراح دكەم ببىتە 1+50 زۆرىنە، ئەۋە خالى يەكەم، خالى دوۋەم/ نوقتا سى سەترا ئەخىرى رېزا ئەخىرى دىبىتەن پىش دەخرى كە سەرۋك دەنگى لەگەل دەدات، باشە ئەگەر جىگرەكەى رىئاسەتى جەلسەكە بكات ئەۋ كات دەبىت ئىزافە بى كە سەرۋك يان جىگرەكەى.

بەرپىز د.رېۋاز ھايق حسين / سەرۋكى پەرلەمان:

بەللى زۇر سوپاس، حسيبە خان فەرموو.

بەرپىز حسيبە سعيد ابراهيم:

بەرپىز سەرۋكى پەرلەمان.

من لەسەر بىرگەى يەكەم تەنھا پىشنيار دەكەم لەسەر شىۋازى دارشتنى بىرگە كە بەم شىۋەيەى لى بىت، لەبەرئەۋەى لىرە ئامازە بەۋە كراۋە كە لىژنەى بالا بەلاى كەم مانگى يەك جار كۆدەبىتەۋە، پىم باشە بەۋ شىۋەيە داى بىرپىژىنەۋە، لىژنەى بالا مانگانە كۆبوۋنەۋەى ئەنجام دەدات لەسەر بانگھېشتى سەرۋكى لىژنە و سەرۋك لىژنەش بۇى ھەيە داۋاى كۆبوۋنەۋە بكات ھەر كاتىك پىۋىست بى، زۇر سوپاس.

بەرپىز د.رېۋاز ھايق حسين / سەرۋكى پەرلەمان:

بەللى زۇر سوپاس، كاك بەللىن فەرموو.

بەرپىز بەلگىن اسماعىل حاجى ابراهيم:

بەرپىز سەرۋىكى پەرلەمان.

سەبارەت بە ماددە (4) بىرگە (1) پېشىياز دەكەم بەم شىۋازە دابىرپىژىتەو: لىژنەى بالا بە لايەنى كەم مانگى يەكجار كۆدەبىتەو لە سەر بانگھېشتى سەرۋىكى يان دوو لە سەر سىيى ئەندامانى لىژنە، ھەر كات پىۋىست بىكات سەرۋىكى دەتوانى بېجگە لەو كۆبۈونەو رەسمىيە ئەوۋى كە مانگى جارىكە، سەرۋىكى دەتوانى بانگھېشتى ھەموو ئەندامان بىكات ھەر كۆبۈونەو يەكى تر لەكاتى پىۋىست، سەبارەت بە بىرگە سىيەم بىپارە كانى لىژنەى بالا لە رېگەى دەنگدان و بە دەنگى زۆرىنەى ئەندامانى لىژنە نەك ئەندامانى ئامادەنەبوو لەكاتى يەكسانى دەورەكاندا ئەو لايەنەى دەنگى سەرۋىكى لەگەندايە بەپە سەندىراو دادەنرىت، سوپاس.

بەرپىز د. رىۋاز فائىق حسين / سەرۋىكى پەرلەمان:

زۆر سوپاس، كاك (د. شىركۆ)، فەرموون.

بەرپىز شىركۆ جودت مصطفى:

بەرپىز سەرۋىكى پەرلەمان.

من پىشتوانى لەھەردوو بۆچۈونەكەى (د. اسماعىل) دەكەم لەبرى من قىسەكانى كرد، زۆر سوپاس.

بەرپىز د. رىۋاز فائىق حسين / سەرۋىكى پەرلەمان:

زۆر سوپاس، كاك (كاروان)، فەرموون.

بەرپىز كاروان عبدالرحمن عبدالله:

بەرپىز سەرۋىكى پەرلەمان.

قىسەكانى من كرا پىشتوانى كاك (ھاورى) و (د. اسماعىل) و پىشتوانى كاك (بەلگىن) دەكەم بۆ ئەوۋى دوو لەسەر سىيى لىژنەش مافى بانگىردنى كۆبۈونەو ھەشيان ھەيە، سوپاس.

بەرپىز د. رىۋاز فائىق حسين / سەرۋىكى پەرلەمان:

زۆر سوپاس، بەرپىزان ۋەزىرەكان، ئەگەر قىسەيكتان ھەيە، فەرموون.

بەرپىز د. سامان حسين بەرزنجى / ۋەزىرى تەندروستى:

بەرپىز سەرۋىكى پەرلەمان.

تىرۋانىمان لەسەر تىببىنىيەكان سەرۋىكى ۋابزانم لە ماددەى پىشوو باسكرا كىيە پىناسە كرايە، بە تەئىكىد بە ھەماھەنگى دەبىت، سەرۋىكى ئەگەر لىرە نەبوو جىگر رۆلى سەرۋىكى دەبىنى لە دەنگدانە كە، پەنجا زايد يەك ئىمە لە ماددەى پىشوو باسمان كرد، ئەگەر دوو لەسەر سىيى بىت، بۆيە لىرەش ھەر دوو لەسەر سىيەكە رەنگە پەسەند تر بىت باشتىر بىت، مانگى يەك جار ھەر كاتىك كاتىك دەلى بەلا يەنى كەم مانگى جارىك رۆتىن، بەلام بەلا يەنى كەم ۋا تە كراۋە دەبىت، ئەگەر ھەر چەند پىۋىست بىكات، ئەندامانى لىژنە ئەندامانى ئامادە بوو لەسەر كۆبۈونەو كە ئەندامانى ئامادەبوو دەنگ دەدەن، ۆر سوپاس.

بەرپىز د. رىۋاز فائق حسين / سەرۋكى پەرلەمان:

ماددە (5)، فەرموون

بەرپىز. شاپان كاكە صالح محمد:

بەرپىز سەرۋكى پەرلەمان.

بەناۋى خۋاى گەورە بەرپىز سەرۋكى پەرلەمان ماددە (5) لىژنەى بالا ئەمانەى خوارەوۋە لە ئەستۇ دەگرى:

1- دانانى سىياسەتى گشتى بۇ ھاوردەكردنى ھەر جۇرئىكى ماددە ھۆشبەرەكان و كارتىكارە ئەقلىيەكان و پىشینه كىمىيەكان و ھەناردەكرن و گواستەنەوۋە و بەرھەم ھىنان و دروستكردن و گىرانەوۋە و شىكردنەوۋە و چاندن و بە خاۋەن بوون و بەردەستبوون و دەست بەسەر داگرتن و بازركانى پىكردن و كرىن و فرۇشتن و رادەستكردن و ۋەرگرتن و نووسىنى بە راجىتەى پزىشكى سەرف كردنى لەرووى دەرمانسازى و ھىنانەوۋەى بە ھەر رىگەبەكەيان نىۋەندگىرى لە ھەر يەككە لەم پرۇسانە بۇ مەبەستەكانى پزىشكى يان زانستى يان پىشەسازى بەم مەرجەى بەپىي مۇلەت بىت كە ۋەزىر دەرى دەكان لە چوارچىۋەى سىياسەتى گشتى ھەرىم.

2- ھەما ھەنگى كردن و ھارىكارى لە گەل ۋەزارەت و لايە نەكانى دىكەى تايبەتمە ند لە كارو بارى ماددە ھۆشبەرەكان و كارتىكارە ئەقلىيەكان لە ھەرىم بۇ ھىنانەدى ئامانجەكانى ئەم ياسايە.

3- ھەما ھەنگى لە گەل لايە نە تايبەتمە ندەكانى حوك مەتى ئىتتىجادى بە ۋەزارەتى تەندروستى شەوۋە بۇ ھىنانەدى ئامانجەكانى ئەم ياسايە.

4- دانانى ستراتىژىيەتى نى شتمانى گشتگىر بۇ بەرەنگار بوو نەوۋەى بازارگانى پىكردنى ناپرەواى ماددە ھۆشبەرەكان و خراب بەكارھىنانى كارتىكارە ئەقلىيەكان و پىشینه كىمىيەكان و ئامادەكردنى پلان و پرۇگرام بۇ جىبەجى كردنىان لە ھەرىم.

5- گرتنە بەرى رىكارى پىويست بۇ بەرەنگار بوو نەوۋەى دياردەى بەكارھىنانى ماددە ھۆشبەرەكان خراب بەكار ھىنانى كارتىكارە ئەقلىيەكان بەپىي مېتوۋەدى زانستى چاگسازى چارەسەر كردنى كەسانى ئالودە بوو.

6- سالانە دىيارىكردنى برى ئەو ماددە ھۆبەر و كارتىكەرە ئەقلى و پىشینه كىمىيەكان نەى دەكرىت ھاوردە بكرىن يا ھەناردە بكرىن يا بگوازرىنەوۋە يان بەر ھەم بەھى نرىن يان بچىنرىن بۇ مەبەستەكانى زانستى و پزىشكى.

7- سالانە سوود ۋەر گرتن لە رۇزى جى ھانى بەرەنگار بوو نەوۋەى مادە ھۆشبەرەكان بە ئامانجى بلاۋكرد نەوۋەى ھۆشيارى گشتى دەر بارەى تر سىبەكانى بەكارھىنانى ماددە ھۆشبەرەكان ياتن بازارگانى پىكردنى ناپرەوا يان خراب بەكارھىنانى ماددە ھۆشبەرەكان و كارتىكارە ئەقلىيەكان و پىشینه كىمىيەكان.

8- ھاندانى لىكۆلىنەوۋە و تويژىنەوۋە زانستىيەكان لە جۇرە ھا بوارە كانى بەرەنگار بوو نەوۋەى بازارگانى پىكردنى ناپرەوا بە ماددە ھۆشبەرەكان كارتىكارە ئەقلىيەكان و خراب بەكارھىنانىان، ئەنجا مدانى پىشنىر كىيەكى سالانە كە تيايدا پاداشتى ماددى و ھاندەر و خەلاتى نەختىنە بىخەشىرى بە كەسانى براوۋە.

9- پېشنياز كړدنى دامه زړاندن و پهره پيدانى دامه زړاوى تهنډروستى تايبهت به چاره سهر كړدنى كه سانى نالوده بوو به مادده هو شېبه رېكان و كارتې كاره نه قلى يه كان و ده ست به سهر كړدنى پيداوي ستيه به رهندييه كانى له ميلاكى هاتوو بو نه و چاره سهر ييه له گهل نامير و كگه رهندي پيوست.

10- هاندانى ريخراوه كانى گوښه لگاي مه دهنى په يوه نديدار به پرسه كانى به رهنگار بوو نه وهى بازر گانې پيكر دى ناروا به مادده هو شېبه رېكان و كارتې كاره نه قلى يه كان يان خلاچ به كار هينان يان ههروه ها گوښه كړدنيان له رووى مادده و مه عنه وييه وه.

11- گريبه ست كړدن له گهل شاره زيانى خاوه ن ليها تووى زانستى و پراكتيكه بو سوود وهر گرتن ليدان له ههر بواريك له و بورارانه ي به شدار ده بيت له هينانه كايه ي نامانجانى نه م ياسايه.

12 پيكيه نانى ليژ نه ي تايبه تمه ند له ههر كاروباريك له كاروباره كانى مادده هو شېبه رېكان وه كارتې كاره نه قلى يه كان.

13- هاندانى كاديره پزيشكيه كان و گوښه لايه تيه يه كان بو كار كړدن له و دامه زړاوا نه ي په يوه نديان به به رهنگار بوونه وهى مادده هو شېبه رېكان و كارتې كاره نه قلى يه كان و چاره سهر كړدنى نالوده بوو به مادده هو شېبه رېكان.

14- نويكردنه وهى نه و خشانه ي هاوپيچي نه م ياسايه ن له (1) بو (11) به م شيويه ي گونجاوه و ريك ده بيت له گهل نه و ريكه و تنه نيوده و له تيانه ي له لايه ن كو ماري عيراقى فيدرا له وه واژوو كراون و په پيره و كراون.

بهريز د. ريواز فايق حسين / سهرؤكى پهرله مان:

زور سوپاس، بهريزان ههر كه سيك دهيه وي له سهر نه م بابته گفتمو گو بكات با ناوى خوى تومار بكا، بهريزان ناوه كان نه خويناينه وه، كاك ظاهر، كاك زانا، كاك عبدالستار، كاك كاروان، روپاك خان، كاك دابان، كاك به لئين، شيرين خان، كاك رزگار، بدريه خان، كاك د. اسماعيل، د. گلاويژ، كاك د. شيركو، كاك ظاهر، فهرموون.

بهريز ظاهر محمد على:

بهريز سهرؤكى پهرله مان.

به ناوى خواى گه وره، پېشنياز ده كم ههردوو برگه ي (203) بكرته يه ك برگه به م شيويه (هه ما ههنگى كړدن و هاريكارى كړدن له گهل وهزارهت و لايه نه په يوه نديداره تايبه ته كان له كاروبارى مادده هو شېبه رېكان و كارتې كاره نه قلى يه كان له ههريم له گهل لايه نى نيتجاده تايبه تمه ند به وهزاره تى تهنډروستيه شه وه، ريخراوه گوښه لگاي مه دهنى تايبه تمه ند بو به ديهياننى نامانجى نه م ياسايه).

بهريز د. ريواز فايق حسين / سهرؤكى پهرله مان:

زور سوپاس، (بدريه) خان، فهرموون.

بەرپىز بىدرىيە اسماعىل محمود:

بەرپىز سەرۋىكى پەرلەمان.

بەناۋى خىۋاي بەخشىندەى مىرەبان، پىۋىستە بۇ ماددەى پىنچەم ئەم بىرگە يە زىاد بىكرىت بەم شىۋەيە بخوئىنرى تەۋە (بە پىلاننىكى سالانە ئەنجا مدانى ھۇ شىيارى كۆ مەلگايى لە رىگە مەيدىكان و ميم بەرى مزگەۋتەكان و ناۋەندەكانى خوئىندن و بۇ ناساندنى مەترسى ئەم ماددا نە و كارىگەرە خراپەكانى لە سەر تاك و كۆمەلگا)، زۆر سوپاس.

بەرپىز د. رىۋاز فائىق حسين/ سەرۋىكى پەرلەمان:

زۆر سوپاس، كاك (دابان)، فەرموون.

بەرپىز دابان محمد حسين:

بەرپىز سەرۋىكى پەرلەمان.

لە سەر بىرگەى يە كەم قىسەم ھە يە ئەۋىش ئەۋە يە ئەم بىرگە يە زۆر دوور و درىژە، خالئە ندى بە ھىچ شىۋەيە تىا نىيە، ھەوت بۇ ھەش دىر دەبىت ۋە دووم دانانى سىياسەتى گشتى بۇ ھاوردەكرىن ھەر ماددەيەكى ھۆشبەر، داۋاي روونكرىنەۋە لە ۋەزىرى تەندروستى دەكەم كە ئا يا ھەموو جۆرە ماددەيەكى ھۆشبەر لە بوارى پزىشكى و پىشە سازيا بەكار دەھىنرى، چونكە ئىستىسنا نەكراۋە لىرە ھەموو جۆرە ماددەيەكى ھۆشبەرى ھىناۋەتەۋە، ئەگەر لىستى ئەۋ دەرمانانە يا ماددەكان لەناۋ ئەم ھىنەيا ھاتوۋە، ئا يا گۇرانكارى بەسەر دادىت؟ تاكو ئەۋ سەلاھىياتە بدا بە بەرپىز ۋەزىرى تەندروستى لە كاتىكا ھىنانى ھەموو جۆرە ماددەيەكى ھۆشبەر ھەموو بەبى ئىستىسنا ھاتوۋە مۇلئەتەكەى دراۋە بە ۋەزىرى تەندروستى، زۆر سوپاس.

بەرپىز د. رىۋاز فائىق حسين/ سەرۋىكى پەرلەمان:

زۆر سوپاس، (شىرىن) خان، فەرموون.

بەرپىز شىرىن امين عبدالعزىز:

بەرپىز سەرۋىكى پەرلەمان.

بەناۋى خوا، سەبارەت بە بىرگەى ھەۋتەم لە ماددەى (5) سالانە سوود لە ۋەرگرتنى رۆژى جىھانى بەرەنگار بوونەۋەى ماددەى ھۆشبەرەكان بە ئامانجى بلاۋكرىنەۋەى ھۆشيارە لەبوارى سىمىنار ۋۆرك شۆپ، بايەخدان بە ئاستى رۇشنىبىرى و ئەقلى و فكىرى گەنجان بە بلاۋكرىنەۋەى نامىلكەى سالانە لە چوار چىۋەى خۇپاراستنى و مەترسىيەكانى ئالودە بوون، زۆر سوپاس.

بەرپىز د. رىۋاز فائىق حسين/ سەرۋىكى پەرلەمان:

زۆر سوپاس، كاك (زانا)، فەرموون.

بەرپىز زانا خالد سمايل:

بەرپىز سەرۋىكى پەرلەمان.

داۋاي روونكردنهۋى زياتر له برگه‌ى يه‌كه‌م ده‌كه‌م له ليژنه ياسايى تايبه‌تمه‌نده‌كان له دىرى پىنجه‌م كه ده‌لى (هينانه‌ۋى به‌هەر ريگا نيونه‌نگىرى له‌هەر يه‌ككى له‌م پرۆسانه)، ئەمە مەبەست چىيە؟ ھەز دە‌كه‌ين روون كردنه‌ۋى يەك نامازە پىيەكن، له برگه‌ى ھەوتەم ئىمە دەزانين سالانە ھەفتەى بەرەنگار بوونەۋە دادەنرى يان (14) رۆژ دادەنرى، ھەقە لەم ياسايەدا جىگاي بكه‌ينه‌ۋە بلىن (سالانە ماۋەى چالاكيەكان) ئەمەى بۆ زياد بكرىت بە سوود ۋەرگرتن له رۆژى جىھانى بەرەنگار بوونەۋەى ماددە ھۆشبەرەكان ديارى دەكرىت، ئەۋەى دىكە تەكمىلە بكرىت له گەلى، برگه‌ى دە يەم ھا ندىنى رىكخراۋە كانى كۆمەلگاي مەدەنى پەيوەندىدا بە پرسەكانى بەرەنگار بوونەۋەى بازارگانى پىكردى نارەۋا بە ماددە ھۆشبەرەكان و كاتىكار ئەقلىيەكان يان خراپ بەكارھىنانيان، ھەروەھا كۆمەككردنيان له رووى ماددەى مەعنىۋىيەۋە، لەرووى ماددەى پىم وايە زيادە دەرگاىەكى دىكە بكتەۋە بەرەۋ روومان لەگەل رىكخراۋەكانى گۆمەلگاي مەدەنى، ئەم وشەيە لە رووى ماددەى زيادە لابرىت، برگه‌ى سىزدەمە باس لە ھاندانى كادىرە پزىشكىيەكان دەكات ئەم برگه‌يە بەم شىۋەيەى لىبكرىت (ھاندانى و پەرەپىدان بە توانا كاي كادىرە پزىشكىيەكان)، يەنى ئىمە ئەگەر لەريگاي راھىنانى بەردەوام نەتوانين پەرە بە تواناكانيان بەدين رەنگە نەتوانرى ئەم دامەزراۋانە سەرگەوتوو بن كه دەكرىنەۋە لە ئايندەدا، برگه‌ى چواردەمەىم كه باس لە نوپكردنهۋەى خستەكان دەكات كه ئەم دەسەلاتە بە ليژنەى بالا دەدرىت له كۆتايىيەكەى دىرىك زياد بكرىت ۋە ھەر گۆرانكارىيەك لەلايەن رىكخراۋى تەندروستى جىھانى سالانە له خستەكان ديارى دەكرىت، چونكە رىكخراۋى تەندروستى جىھانى مەعنىيە بەم بابەتە سالانە ئىعلانى خۆى دەكا كه چ ماددەيەك مەۋادى مەخدرە، سوپاس.

بەرپىز د. رىۋاز ھائىق حسين / سەرۋىكى پەرلەمان:

زۆر سوپاس، (د.گلاۋىز)، فەرموون.

بەرپىز گلاۋىز عبىد عثمان:

بەرپىز سەرۋىكى پەرلەمان.

ماددەى (5) برگه‌ى ھەشتەم ھاندانى لىكۆلىنەۋە و توپىزىنەۋە زانستىيەكان لەجۆرەھا بوارەكانى لىرە پىم باشە بنوسرى (لەبوارە جىاۋازەكانى بەرەنگار بوونەۋەى و بازارگانى پىكردى نارەۋا بە ماددە ھۆشبەرەكان و كاتىكەرە ئەقلىيەكان و خراپ بەكارھىنانى و ئەنجامدانى پىشركىيەكى سالانە)، لىرە نووسىنەكەى ھەلە يە بەس چابكرى، برگه‌ى سىزدەم ھاندانى كادىرە پزىشكىيەكان و كۆمەلايەتتىيەكان، پىم باشە ھاندان و پەرەپىدانىان كادىرە پزىشكىيەكان و كۆمەلايەتتىيەكان بۆكاركرن، بەرەنگار بوونەۋەى ماددە ھۆشبەرەكان كارتىكەر لىرە بەھەلە نووسراۋە چاكبكرىتەۋە (كارتىكەرە ئەقلىيەكان)، سوپاس.

بەرپىز د. رىۋاز ھائىق حسين / سەرۋىكى پەرلەمان:

زۆر سوپاس، مامۆستا (عبدالستار)، فەرموون.

بەرپىز عبدالستار مچىد قادر:

بەرپىز سەرۋىكى پەرلەمان.

من پشتگىرى پىشنىارەكەى (بدرىه) خان دەكەم، سوپاس.

بەرپىز د. رىۋاز فائق حسين / سەرۋىكى پەرلەمان:

زۆر سوپاس، كاك (بەلئىن)، فەرموون.

بەرپىز بەلئىن اسماعىل حاجى ابراهيم:

بەرپىز سەرۋىكى پەرلەمان.

پشتىوانى لە قسەكانى (شیرین) خان دەكەم، زۆر سوپاس.

بەرپىز د. رىۋاز فایق حسين / سەرۋىكى پەرلەمان:

زۆر سوپاس، كاك (د.شیركۆ) فەرموون.

بەرپىز شیركۆ جودت مصطفى:

بەرپىز سەرۋىكى پەرلەمان.

پشتىوانى لە قسەكان (بدرىه) خان و (شیرین) خان دەكەم سەبارەت بە ھۆشيارکردنەۋەى كۆمەلگا لە سەر ماددە ھۆشبەرەكان ۋە ھەروەھا لە ماددەى (5) لە بېرگەى يەكەم پىشنىارى زىادکردنى دوو سى ۋشە دەكەم كە ديارە ئەم بېرگەى يەكەم مە باس لە دانانى سىياسەتى گشتى بۇ ھاوردەکردنى ھەر جۆرىكى ماددە ھۆشبەرەكان و كارتىكارە ئەقلىيەكان دەكات، ئىتېر بەھەموو شىۋازەكانى مامەلە كەردنى ۋە لە كۆتايشا ئەلئى بەو مەرجەى بەپىي مۆلەتلىك كە ۋەزىر دەرى دەكات لە چوارچىۋەى سىياسەتى گشتى ھەرىم، بەلام باسى كوالىتى كۆنترۆل تىا نىيە، كوالىتى كۆنترۆل ئەو مەرجە عە زاناستىيە بە تەجەبىل ۋ بۇ شىكار ۋ زەمانەتەكەردنى ئەۋەى كە ئەو ماددە يە چىيە، بۇ يە من پىشنىارى ئەۋە ئەكەم كە ئە مە ئەبى جىيى بىكرىتەۋە لە مۆلەت پىدانى ۋەزىر دواى پەسەند كەردنى بەرپىۋەبەرايەتى گشتى كۆنترۆل جۆرى كە سەر بە ۋەزارەتى پلان دانانە، چونكە ئەۋە ھاۋكارىيەكى باشى بېرىارە كەى ۋەزىر ئەكا لە سەر ئەۋەى كە مۆلەتى پىدا يان نا، چونكە ئەو مۆئەسسەسەيە كە تەحالىلەكان ئەكا لەناۋ ھوكمەتا بۇ ئەم جۆرە حالەتانە، سوپاس.

بەرپىز رىۋاز فایق حسين / سەرۋىكى پەرلەمان:

زۆر سوپاس، كاك (كاروان)، فەرموون.

بەرپىز كاروان عبدالرحمن عبدالله:

بەرپىز سەرۋىكى پەرلەمان.

لە ماددەى (5) بېرگەى دوۋەم زىادەيە خۆى لە ئەساسدا لىژنەى بالاً ۋ جۋودى ھەيە ھەموو ئەو رىبەرەنەى كە بەژدارن لە ۋەزارەت جىا جىاكانەۋە ھاتوون، واتە ئۆتۆماتىكىيەن لىژنەى بالاً پابەند ئەكا، بۇ ئەۋەى لە ۋەزارە تەكان ئە مە بىكا، پىم ۋا نىيە لە ئىستادا ھەق بىت ئە مە جىگەى بىكرىتەۋە ۋە كۆ بېرگە يەكى سەربەخۆ، ھەقە ئەمە لىبىرېت داۋا ئەكەم لىبىرېت، بېرگەى پىنجەم گرتەنە بەرى رىكارى پىۋىست ناروونە

من داوا ھەم لە ھەزیری تەندروستی ۋە ھەم لە سەرۆکی لینەیی یاسایش دەگەم کە روونکردنە ھەمان پێدات، من پێشنیاز ئەگەر روونکردنە ھەوش بەدریت ئەم بەرگەییە جیا بەکریتە ھەو بەکریتە ماددە یەکی سەربەخۆ، چونکە خۆی رێکارە پێویستیەکان مەھیمە بۆ بەرەنگار بوو نەو، بۆ یە بەکریت بە ماددە یەکی سەربەخۆ بە تەواوی روون دەکریتە ھەو، بەرگەیی ھەوتەم تەواو پشٹیوانی لە قسەکانی کاک (زانا) دەگەم، لە بەرگەیی چوار دەھیم کە زۆر مەھیمە ئە مە ئی مە لە جیھانی کە مە تە ھەو دا دەژ یین بەردەوام ئەم ماددە ھۆش بەرەنە زیاد دەگەن، بە بەردەوام گۆرانکارییان بەسەر دادیت دەبێ مودەکە دیاری بەکریت کە کەیی نوێ دەکریتە ھەو ئەو خشتەییە، ئە مە رەنگە اختصاصی ھەزیری تەندروستی، رەنگە ئەو ھەلام بەداتە ھەو من پێشنیازی (6) مانگ بۆ (1) ساڵ دەگەم کە نوێ بەکریتە ھەو خشتەگە، زۆر سوپاس.

بەرپێز د. رێواز فایق حسین / سەرۆکی پەرلەمان:

زۆر سوپاس، کاک (د. اسماعیل)، فەرموون.

بەرپێز اسماعیل علی طە:

بەرپێز سەرۆکی پەرلەمان.

من پشستگیا (د. شیرکۆ) دکەم، سوپاس.

بەرپێز رێواز فایق حسین / سەرۆکی پەرلەمان:

زۆر سوپاس، (روپاک) خان، فەرموون.

بەرپێز روپاک احمد رحمن:

بەرپێز سەرۆکی پەرلەمان.

پشستگیا لە قسەکانی (بەریە) خان دەگەم، ۋە لە خالی چوار دەھیم پشستگیا لە قسەکان کاک (زانا) دەگەم، لە بەرگەیی نۆیەم کە دەلی پشستگیا کردنی دامەزراندن ۋ پەرەپێدانی دامەزراوەی تەندروستی، واتا لە لایەن ئەو لیژنەییە ھەو ئە گەر لە بەرگەکانی پشستگیا ھەو ماددەکانی پشستگیا نەخۆشخانەیی دەرونی تایبەت بە چارەسەری ئالوودە بوون دابەزرین؟ ئایە ئەم ماددەیی جی لیدیت؟ سوپاس.

بەرپێز د. رێواز فایق حسین / سەرۆکی پەرلەمان:

زۆر سوپاس، بەرپێز لیژنەیی یاسایی دوو پرسیارتان ئاراستە کراوە ھەلامیان بە ھەو، ئە گەر پەییوہ ندی بە بەرپێزتان نییە ھەو دەرفەت دەدەین بە ھەزیرەکان، فەرموون.

بەرپێز جلال محمد امین:

بەرپێز سەرۆکی پەرلەمان.

سەبارەت بە ھەو کاک (زانا) داوا روونکردنە ھەو کرد ھینا ھەو لە سەر ھەو بە ھەر رینگا یەک دیارە مەبەست لە سیاسەتی گشتی ھینانی ھەو دەرمانانەیی، با بلین ئەو ماددانەیی کە بۆ ھەزارەتی تەندروستی دیت بە ھەر رینگا یەک بی، ئیتەر ئەو رینگا یە ھەو دکتۆر ئامازەیی پیدای بەرینگا کوالیتی کۆنترۆل بی یان بە ھەر رینگا یەک بی، کە ھات بە نیوہندگیا بی یان بە ھەو لە عیراقە ھەو بۆمان دی یان لە ھەر جینگا یەک

كە بۇ مان دى ۋە لە يەككە بۇ مەبە ستەكانى پزىشكى بەكار دى، تەنبا مەبە ستەكە لەۋەندە يە بە ھەرىگەيەك يان ھەر دەرمانيك بۇ بواری پزىشكى بەكار دى داخلى دەبىت، لىرە ھەر رىگە يەك لە رىگەكان بۇ مەبەستى پزىشكى لىرە تەنبا مەبەستى ئەۋەپە لەھەر رىگەيەك لە رىگەكان، سوپاس.

بەرپز د. رىۋاز ھايق حسين / سەرۋكى پەرلەمان:

زۆر سوپاس، لىژنە تايبەتمەندەكان قسەيكتان ھەپە، دكتۆرە، فەرموون.

بەرپز د. شايان كاگە صالح محمد:

بەرپز سەرۋكى پەرلەمان.

سەبارەت بە يەككە لە پىشنيارەكان بېرگەي چوار دەپمە نوپكر دىنەۋى ئەم خشتانە ھاۋپىچى ئەۋ يا ساپەن لە (1) بۇ (11)، ئەگەر دەرفەت ھەپە دەمەۋى تۆزەك قسە لەسەر خشتەكان بېكەم، گەر نا كە گەپ شىنە خشتەكان لەۋى روونكر دىنەۋە دەدەم لەسەرى.

بەرپز د. رىۋاز ھايق حسين / سەرۋكى پەرلەمان:

لەۋى دەتوانى، بەرپزان ۋەزىرەكانمان، فەرموون.

بەرپز د. سامان حسين بەرزنجى / ۋەزىرى تەندروستى:

بەرپز سەرۋكى پەرلەمان.

سەبارەت بە ھەما ھەنگى كرىن ماددەى دوۋەم ۋ سىيەم بىكرىتە يەك، جىاۋازە دوۋەم ۋ سىيەم، دوۋەم مەبەستى ھەما ھەنگى كرىنە لەگەل لايەنە پەپوۋەندىدارەكانى ناۋ ھەرىمى كوردستان، سىيەم ھەما ھەنگى كرىنە لەگەل ھەكۆ مەتى ئىتجادى، لە بەر ئەۋەى ياساكانى ماددە ھۆشبەرەكان پەپوۋەستە بە ھەكۆ مەتى عىراقى ۋە بەتاي بەتئىش لە سەر رىكخراۋى (INCB) نىۋدەۋ ئەتى كە تەعامول لەگەل دەۋ ئەتى عىراق دەكات، بۇپە دوۋ ماددەى جىاۋازن ناكرىت بىكرىتە يەك بەراى من، ھەموۋ ماددە يەكى ھۆشبەر بەكار دىت راستەۋخۇ يان ناراستەۋخۇ راستەۋخۇ ۋەكۆ دەرمانيك بەكار دىت بۇ چارەسەر كرىن، يانىش ناراستەۋخۇ ۋەكۆ مەۋادى خام ۋەكۆ تىريك بۇ دروستكر دىنە دەرمانى تر بەتايبەتى لە كارگەكانى دەرمان ۋ پىداۋىستى پزىشكى، لىستى دەرمان دەگورپت بە تەئكىد دەگورپت لىستى دەرمان كە دەرمانىكى نوپ دەردە چىت بەرپزىك باسى ئەۋەى كرىد (6) مانگ تاسالىك دىارى بېكەن ئەۋە دىار نىپە، سنووردار نىپە، ناتوانىن چونكە رەنگە ھەفتەيىكى تر دەرمانىكى نوپ لە عىراق ئىقرار بىكرى لىجەنەى موقىر ھەپە، ئەۋ لىژنە ئىقرارى پەسەند كرىنە دەرمانى دا يان ھەندىك جارىش دەرمان زۆر لەمپزە دەرچوۋە بەلام لە عىراق يان لە ھەرىمى كوردستان ئىقرارا نەكراۋە لە لىژنەى بالائى پەسەند كرىنە دەرمان بۇپە ئەۋ دەرمانە ھەر داخلى لىستەكان ناكرى، باسى نىۋەندىگىرى كرىد نىۋەندىگىرى مەبەس ئەۋەپە كە لە لايەنىك بە لايەنىكى تر ئەۋ ماددە ھۆشبەرە دەگوزرپتەۋە، مەبەستى ۋەزارەتى تەندروستى لىژنەى بالائى نىۋەندىگىرى دەبى لە كرىنە نوسراۋە ۋەكۆ ۋەسىتەك دەبىت، بۇ ئەۋەى قالبى فەرمى خۇى ۋەربىگرى، سالانە ماۋەى چالاكىيەكان مەبەست لىرە ئەۋەپە دەكرىت دىارى بىكرىت، بەلام تەنبا چالاكىيان لەۋ رۆزەدا كۆنەكەپنەۋە ئەۋ رۆزە

تەنھا بۇ بەيرھېنانەۋەى گرىنگە بابەتەكە يە بۇ بېرىار بەدەستان بۇ كۆمەلگا، ئەگەر نا ھەموو رۇژېك چالاككىيەكان بۇ بەرەنگار بوونەۋە دەكرى، ھاندان سەد لە سەد لە گەل ئەو رايەى بەرپىز كاك (زاننا) باسى ماددەى كرد دەرگا يەكى گەورەمان لى دەكا تەۋە، ئەگەر باسى ھاندانى ماددى بىكەين، چونكە ئەۋە كارى حكومەت دەبىت دەكرىت لە رىگە حكومەتەۋە كارەكان بىكەن، ھاندانى كادىرە بىشكىيەكان لىرە مەبەست ئەۋە نىيە تەنھا تۈنا بەرز كردنەۋە، چونكە لە بەشەكانى تر لە بېرگەكانى تر باسى توپىزىنەۋە و ئاست بەرز كردنەۋە و تۈنا زانستىيەكان كراۋە، لىرە مەبەست ئەۋە يە كادىرى پىزىشكى كارمەند و ئەۋانەى لە سەنتەرەكە ئەگەر دروستكرا بۇ ھاندانىك، چونكە لەروۋى دەروونىيەۋە ئەستەمە ۋەك چەند بەشكى تر كە كارمەند تىدا ئىش بىكا، بۇ يە لەروۋى ھاندانى دەرما ئە يان لە ھەر روۋىكەۋە ھەۋافزىك ھەبىت، نوپىكردنەۋەى خىشەكانى دەرمان بە تەنكىد نوپىكردنەۋە خىشەكان دەكرىت، ئەمن تىبىزىيەكى تەۋام لەسەر ئەۋە بابەتەيە بەتايىبەتى لەلەيەن دوو سى ئەندامى بەرپىزى پەرلەمان باس كرا ھەر نووسراۋىك لە ۋەزارەتى تەندروستى بە تەنكىد بە فلتەرى كۋالىتى كۋنترۆل دا چوۋە، كۋالىتى كۋنترۆل بەشكىكە لە پىرۋسەى دەرمان، چونكە ھەلگرتنى كۆگا كىردنى بە كام دەروازەدا دىت ئەمانە ھەموو بەشە، ئەگەر ھاتىنە سەر تەففىلى ناۋى كۋالىتى كۋنترۆل دەبى ناچار بىن باسى چۈنىيەتى ھەلگرتنەكە و كۆگاۋ بە كام دەروازە دىتە ژوورەۋە، بۇ يە بە بىرۋى من ماددە باس لەۋە دەكات ۋەزىرى تەندروستى رىگە پىدەدات بە تەنكىد ئەۋە بە فلتەرى كۋالىتى كۋنترۆلدا تىدەپەرپىت قابىلە بەبى كۋالىتى كۋنترۆل دەرمانەكە كە حىسابە قاچاغى بۇ دەكرىت، ئەگەر ھەتا ۋەزىرىش بۇى بىكا، ماددەى سەربەخۇ خالى پىنچەم بە بىرۋى من لە ماددەكانى دواتر سزاكان ۋازحە گرتنە بەرى رىكارى پىۋىست بۇ بەرەنگار بوونەۋە ھەم لە سزاكان ھەم لە روۋى رىكارەكانى ئىجرائات بۇ بەرەنگار بوونەۋە، بۇ يە ۋازە لە ماددەكانى داھاتوو، لىستەكە كەى دەكرى با سم كرد، دا مەزراۋەى تەندروستى بەرپىزان مەبەستى مەئەسە ساتى صحىيە يەنى سەنتەر و نەخۇشخانەكەيە بۇ ئالۋودەبوۋان، زۇر سوپاس.

بەرپىز رىۋاز ھايىق حىسەن / سەرۋىكى پەرلەمان:

سوپاس، ماددە (6)، فەرموون.

بەرپىز. شاپان كاكە صالح محمد:

بەرپىز سەرۋىكى پەرلەمان.

ماددەى (6) لە دەزگای ئاسايش بەرپىۋەبەرايەتى گىشتى نەھىشتىنى ھۇشبەر ئەمانەى خوارەۋە لە ئەستۇ دەكرىت:-

- 1- بەرەنگار بوونەۋەى ئەۋە تاۋانانەى ئەم ياساى سزاى لەسەر داناۋە و دەزگىر بىكردنى ئەنجامدەرانىيان.
- 2- گرتنى ئەۋە ماددە ھۇشبەرەنە و كارتىكارە ئەقلىانەى پىشىنە كىمىيانەى بە شىۋەيەكى سەرپىچىكار بۇ حوكمەكانى ئەم ياساىە بازىرگانىيان پى دەكرىت.

3- ھاوکاری کردن له گهڻ لایه نه په یوه نډیدار دکان له هه ریم و کوماری عیراق نه وانه ی تایبه تمه نډن به کاروباری مادده هوشبهره دکان کارتیکاره نه قلییه کان به هه ماهه ننگه ی کردن له گهڻ لیژنه ی بالا.

4- دۆکیومینتکردنی دا تای تای بهت به و که سه عیراقی و بیانییا نه ی له سه ر تاوانی بازرگانی پیکردنی نارموزان به مادده هوشبهره دکان و کارتیکاره نه قلییه کان و پید شینه کیمییا یه کان حوکم دراون و به دوا داچوونی چالاکییه کانئیس تایان بۆ خوپاراستن له دووباره گه رانه وه بیان بۆ نه نجامدانی تاوانی نوئ و گرتنه بهری ریوشوینی یاسایی پیویست بوو نه م خوپاراستنه.

5- چاودیری کردنی نه و که سانه ی به پیی نه م یاسایه مؤله ت دراون به هاوردنه کردن یان هه نارده کردن یان گواستنه وه یان دروستکردن یان به رده ست بوونی مادده ی هوشبهر یان کارتیکاری نه قلی بۆ دلدیا بوون له پابه نډبوونیان له سنووری نه و ریگسازیا نه ی له و مؤله تانه دیاری کراون و گرتنه بهری ریکاری یاسایی دهره ق به که سانه ی سه ریچیکار وه نه و پرؤسه ی یسه ریچیکردنه ی له م برپگه یه ده قی له سه ر کراوه به هه ماهه نگی به شدار بوون له نیوان ومزارهت و سهندیکای دهرمانسازان نه نجام بدریت.

6- چاودیری کردنی نیوه نده کانئ گواستنه وه بۆ مسؤگه ر کردنی به کار نه هینانی نامرازه کانئ گواستنه وه نه م تاوانه ی به پیی نه م یاسایه سزادراون و به هه ماهه نگی له گهڻ لایه نه په یوه نډیدار دکان.

7- ئالوگور کردنی زانیاریه یه کان له گهڻ لایه نه په یوه نډیدار دکان له عیراق و ولاته دراو سیکان و لایه نه عهره ی و نیوه وه له تییه کان و په یوه نډیدار دکان به کاروباری مادده هوشبهره دکان بۆ زانیانی توره کانئ بازرگانی پیکردن به مادده هوشبهره دکان کارتیکاره نه قلییه کان.

8- جیبه جیکردنی حوکمه دادگه رییه کان و فه رمانه کانئ ده ستگیر کردنی دهر کراو له لایه نه عیراقییه کان نه وانه ی له رووی یاساییه وه به ته خمیل کراون دهره ق به و تۆمه تبار و حوکم دراوانه ی له هه ریمن.

9- جیبه جیکردنی ریکه وتن نامه کانئ ھاوکاری یاسایی و دادوهری و ئاسایشی و راده ستکردنی تاوانباران له نیوان عیراق و ولاتانی دیکه له وه ی تایبه ته به تۆمه تباران و حوکم دراوانی غهیره عیراقی نه وانه له هه ریم ده ستگیر کراون له سه ر پرسه کانئ بازرگانی پیکردن به مادده هوشبهره دکان و کارتیکاره نه قلییه کان یان خراب به کاره یانانیان نه ویش به پیی نه و ریسیایانه ی پهیره و کراون له م باره وه به هه ماهه نگی له گهڻ لایه نه ئیتیحادی و په یوه نډار دکان.

10- ھاوکاری کردن له گهڻ ومزارهت له چوارچیوه ی ستراتیژیته ی نیشتمانی گشتگیر بۆ به رهنکار بوو نه وه ی مادده هوشبهره دکان و کارتیکاره نه قلییه کان له ومزارهت بۆ ریکخستن خولی راهینان بۆ میلا کی ئاسایشی نه م به ریوه به رایه تییه گشتییه به و شیوه یه ی لیی هاتوون په ره پیده دات و نه زمونیان گه شه پیده دات له بورای به رهنکار بوونه وه ی بازرگانی پیکردنی ناره و یان خراب به کاره یانانی کارتیکاره نه قلییه کان.

به ریژ د. ریواز فایق حسین/ سه رۆکی په رله مان:

زۆر سوپاس، به ریژان نه ندامانی په رله مان هه ر به ریژیک ده یه ویت له سه ر نه م مادده یه قسه بکات، کاک (به ئین)، (شنۆ) خان، کاک (زانا)، (ئاشنا) خان، (شنۆ) خان، فه رموون.

بەرپز شنو اشقی عبداللە:

بەرپز سەرۆکی پەرلەمان.

لە ماددەى شەشەم ئەو خالەى باسکراوہ ئەرکەکانى بەرپۆہبەراییەتى گشتى نەهیشتنى ماددەى ھۆشبەرە لە دەزگای ئاسایش، بەلام لە پيشەکییەکەى ئامازەى پینەدراوہ، من پيشنار دە کەم بەم شیوہیە دابریژری (بەرپۆہبەراییەتى گشتى نەهیشتنى ماددەى ھۆشبەر ئەم ئەرکانەى خواروہ لە ئە ستۆ دەگریت)، سەبارەت بە برگەى دووہمى گرتنى ئەو ماددە ھۆشبەرانە و کارتیکارە ئەقلیانە پيشینە کیمیایانەى بە شیوہیەکی سەرپیشیکار بۆ حوکمەکانى ئەم یا سایە بازگانى یان پیدەگریت، گرتن با شتر وا یە بکریتە (دەستبەسەرگرتن) نەک (گرتن)، سوپاس.

بەرپز د. رێواز فایق حسین / سەرۆکی پەرلەمان:

زۆر سوپاس، (ئاشنا) خان، فەرموون.

بەرپز ئاشنا عبداللە قادر:

بەرپز سەرۆکی پەرلەمان.

ماددەى (6) برگەى ھەشتەم جارێكى تر لە سەر وو شەکان کیشەمان ھە یە ئەلى (جیبەجیکردنى حوکمە دادگەرییەکان و فەرمانەکانى دەستگیر کردنى دەرکراو لایەنە عیراقییەکان ئەوانەى لە رووى یاساییەو بە تەحویل کراون بە تەحویل کراون دەر حەق بەو تۆمەتبار و حوکم دراوانەى لە ھەرئێمن، بە تەحویل کراون بگۆریت بە (راسپێردراون) گونجاوہ و ئەو وشەییە لیژە یا گونجاو نییە، من پيشتریش ئامازەم پیدایا بەرپز سەرۆکی پەرلەمان، بەراستى پيويستە ئەم یاسایە لەرێگەى پسپۆرەکانى زمانەوانییەو وردبیینییەکی باشى بۆ بکریت، ئینجا بلاوبکریتەوہ لە رۆژنامەى وەقايە، زۆر سوپاس.

بەرپز د. رێواز فایق حسین / سەرۆکی پەرلەمان:

زۆر سوپاس، کاک (زانا)، فەرموون.

بەرپز زانا خالد سەمیل:

بەرپز سەرۆکی پەرلەمان.

ئەم ماددە زیاتر تەعریف و مەھامەکانى ئەو بەرپۆہبەراییەتیە گشتییە دیارى دە کات، کە ئیستا ھە یە لە ھەرئێمى کوردستان لەناو دەزگای ئاسایشى ھەرئێمى کوردستان کە بە یاسای ژمارە (5) سالى (2011) تەنزیم کراوہ، ئایا پیتان وا نییە کە ئەم پرسیارە بۆ لیژنەى یاسایى وە بەرپز وەزیری ھەرئێمیش لیژە نامادەییە، ئەگەر ئیمە باس لە مەھامەکانى ئەو مودیریە عامە دەکەین پیتان وا نییە تە عدیلی قانونیى دیکەمان پيويستە کە یاسای ژمارە (5) سالى (2011) یە کە لەو پیدای مەھامەکانى ئەو مودیریە عامە یە دیارى نەکراوہ، تەنھا باس لەو دە کات کە لەناو ئەو موئەسسە سەییە مودیریە عامەى موکافە حەى مو خەدەرەت تە شکیل دە کری، لە ھەمان ماددە برگەى (9) باس لەو دە کات کە جیبەجیکردنى ریکەوتنامەکانى ھاوکاری یاسایى و دادوہرى و ئاسایشى و رادەستکردنى تاوانباران دەلى (لەنیوان عیراق و

ولآتانی دیکه) و اباشتره وای لیبکەین (لەنیوان هەریم و حکومەتی ئیجتادی و ولآتانی دیکه) رەزگە لە تەرجمەیی عەرەبییەکەو نووسرابی راست بکریتەو، زۆر سوپاس.

بەرپز د. رێواز فایق حسین / سەرۆکی پەرلەمان:

زۆر سوپاس، کاک (بەئین)، فەرموون.

بەرپز بەئین اسماعیل حاجی ابراهیم:

بەرپز سەرۆکی پەرلەمان.

دیاره بەرپۆه بەرایەتی گشتی نەهیشتنی ھۆشبەر ئەو ئەرکانە بۆی دیاری کراوە، بۆ ئەوێ هەما ھەنگ بیت لەگەڵ لیژنەیی بالاکە، پێشئاز دەکەم یان لیژنە لە ماددە (6) وادبیرێژریتەو، (لە دەزگای ئاسایش بەرپۆه بەرایەتی گشتی نەهیشتنی ھۆشبەر کە ئەندامە لە لیژنەیی بالاکە) یان بپرگە (ز) خالی شەشەمی ماددەیی سییەم لەوێ دەستکاری بکریت کە نووسراوە نوێنەری دەزگای ئاسایش ھەر لەوێ بکری بە بەرپۆه بەرایەتی گشتی نەهیشتنی ھۆشبەر، یەعنی بۆ ئەوێ هەما ھەنگیەک لەنیوان ئەم بەرپۆه بەرایەتی لەگەڵ لیژنەکەیا بیت یان بەرپۆه بەرایەتی گشتی ماددەیی ھۆشبەر نەهیشتنی ماددەیی ھۆشبەر ببیتە ئەندام لە لیژنەیی بالاکە، زۆر سوپاس.

بەرپز د. رێواز فایق حسین / سەرۆکی پەرلەمان:

زۆر سوپاس، بەرپز (فالاکە)، فەرموون، سەبارەت بە پرسیارەکە کاک (زاناکە) وەلامیکتان ھەیە.

بەرپز د. فالاکە فرید ابراهیم / وەزیری ھەریم بۆ کاروباری پەرلەمان:

بەرپز سەرۆکی پەرلەمان.

بەپێی یاسای ژمارە (5)ی سالی (2011) لە دەزگای ئاسایش بەرپۆه بەرایەتیەکی گشتی ھە یە پێی دە ئین بەرپۆه بەرایەتی گشتی نەهیشتنی ھۆشبەر، بۆ یە ئێمە لیژنە یەک سەر ئی شارەتەمان داوە نەمان گوتوو بەرپۆه بەرایەتیەکی دادە مەزری یەک سەر گوتومانە لە دەزگای ئاسایش بەرپۆه بەرایەتی گشتی نەهیشتنی ھۆشبەر ئەمانەیی خوارووە لە ئەستۆ دەگریت، نەمان گوتوو دادە مەزریتەو لەبەر ئەوێ دامەزراندنەکەیی لە یاسایەکی دیکە ئیشارەتی پێدراوە، بەلام لەبەر ئەوێ لە یاسای تاییبەتەند یاسای سالی (2011) یە بە ھیچ شێوێک ئیختصاصی ئەو لیژنەیی دیاری نەکردوو و ئەو یاسایە زیاتر پەپۆه سە بە تەحدید کردنی ھەم لیژنەیی بالاکە، ھەم لیژنەیی دیاریکراویش کە بەرپۆه بەرایەتی نەهیشتنی ماددەیی ھۆشبەر لە ئاسایشی ھەریم، بۆیە بە گرینگی دەزانن کە ئەو ماددەیی وەکو خۆی بمینیتەو، زور سوپاس.

بەرپز د. رێواز فایق حسین / سەرۆکی پەرلەمان:

زۆر سوپاس بۆ جەنابەتان، لیژنە تاییبەتەندەکان، فەرموون.

بەرىز جلال محمد امين:

بەرىز سەرۆكى پەرلەمان.

دىيارە ھەر لەسەر قەسى كاڭ (زانا) بۇ ئەو بىرگەيە پېشوو تر لە قانۇنەكە بابلىين لەو بەغدا كە وەرگىراوہ دامەزراندنى بەرپۆەبەرايەتییەك بوو، بەلام ئیمە ئەو بەرپۆەبەرايەتییەمان ھەبوو، بۇ يە بە زەرور مان نەزانی، یەعنى دابمەزرى ئەم بەرپۆەبەرايەتییە ھەيە، ئەوہى كە بۇ ئيزافە كراوہ تەنھا ئەركەكانیەتی، ئەركیش كاتىك بۇ بەرپۆەبەرايەتییەك كاتىك و جوودى ھەيە ئەركى بۇ ئيزافە دەكەين ئیعتیادییە كە بەم قانۇنە بۇ ئيزافە دەكەين لە قانۇنە ئەسلەكە تەحیدى نەكردووہ ئەركەكانى، بۇ يە نابیتە تە عدیل و شتیكى نۆرمە ئە و بە گرینگ زانرا لەلا یەن لیژنەى تايبەتمە ند وە بەرپۆە وەزیری ھەرىمیش لەوى ئامادەبوو بە شیوازە ھیشمانەوہ، سوپاس.

بەرىز د. رېواز فايق حسين/ سەرۆكى پەرلەمان:

زۆر سوپاس، كاڭ (د.سامان) سەبارەت بەوہى كاڭ (بەئین) داوا ئەكا كە بەرپۆەبەرى گشتى ماددەى ھۆشبەر لە دەزگای ئاسایش راستەوخۆ خۆى ئەندام بىت لە لیژنەى بالا بۇ ئاسانکردنى ھەما ھەنگى رەئیتان بیزەحمەت، فەرموون.

بەرىز د.سامان حسين بەرزنجى/ وەزیری تەندروستی:

بەرىز سەرۆكى پەرلەمان.

جیگرى ئاسایشى گشتى ھەرىم ئەندامە دەزگای بە پلەئىكى بەرزتر، سوپاس.

بەرىز د. رېواز فايق حسين/ سەرۆكى پەرلەمان:

زۆر سوپاس، ماددەى دواتر بەرپۆە لیژنە تايبەتمەندەكان، كاڭ (بەئین)، فەرموون.

بەرىز بەئین اسماعیل حاجى ابراهيم:

بەرىز سەرۆكى پەرلەمان.

زۆر سوپاس بۇ بەرىز وەزیری تەندروستی، ئەوہى زیاتر من مەبە ستم بوو لە خالى شە شەم لە بىرگەى سییەم ئیشارەتى داوہ بە نوینەرى دەزگای ئاسایش، یەعنى بیجگە لە جیگرەكە كە لە لیژنەى بالا دەبى ئیشارەتى داوہ بە نوینەرى دەزگای ئاسایش، مەبە ستم ئەوہ بوو نوینەرى دەزگای ئاسایشەكە یەكلايى كەینەوہ كە بەرپۆەبەرى گشتى ماددەى ھۆشبەرە بى، سوپاس.

بەرىز د. رېواز فايق حسين/ سەرۆكى پەرلەمان:

زۆر سوپاس، كاڭ (د.سامان) رەئیتان، فەرموون.

بەرىز د. سامان حسين بەرزنجى/ وەزیری تەندروستی:

بەرىز سەرۆكى پەرلەمان.

دىيارە ھەر لەو لیژنەى بالا یەكە بەرپۆەبەرى گشتى ئەندامە و نوینەرىشى ھە یە ئاساییە، بۇ يە ھەر خۆى ھەيە.

بەرپىز د. رېۋاز فايق حسين / سەرۋىكى پەرلەمان:

سوپاس، موقتىيى كاك (بەلئىن)، فەرموون.

بەرپىز بەلئىن اسماعىل حاجى ابراهيم:

بەرپىز سەرۋىكى پەرلەمان.

يەك قسە ئەكەي، بەلام لىكتىنەگەپشتە مەبە ستم ئەوۋە يە تەحدىد بىكرى، بەرپوۋە بەرى گشتى ماددەي ھۆشبەر بىيئە ئەندامى لىژنەكە ھەر شوينى ھەيە، بەس ناوى نەھيئراۋە، يەئنى لە خالى شەشەم (ز) كە نوينەرايەتى ئەو شوينانەي دەستنيشان كرددوۋە ئى ديوانى ئەنجو مەنى ۋەزيران، ۋەزارەتى داد، دارايى ئابوورى، كارو بارى كۆمەلەيەتى ھەمووى، دەزگاي ئاسايش دەزگاي ئاسايشەكە لىرە تەحدىد كەين كە بەرپوۋەبەرى گشتى ماددەي ھۆشبەرە، يەئنى بەس ئەوۋە تەحدىد بىكەي.

بەرپىز د. رېۋاز فايق حسين / سەرۋىكى پەرلەمان:

سوپاس، بەرپىز جەنابى ۋەزىر، فەرموون.

بەرپىز د. سامان حسين بەرزنجى / ۋەزىرى تەندروستى:

بەرپىز سەرۋىكى پەرلەمان.

بە برۋاى من بۇ لىژنەي بەجىيئىن، چونكە ئەو ماددەيە تىپەرى، سوپاس.

بەرپىز د. رېۋاز فايق حسين / سەرۋىكى پەرلەمان:

سوپاس، راستى بىرگەي (10) من خۆم پىرسىارم ھەيە بەرپىز جەنابى ۋەزىر بىرگەي (10) جەنابتان ھەر كامتان ئەتوانن تىي ناگەم ئەو بىرگەيە ماناى چىيە، فەرموون.

بەرپىز د. سامان حسين بەرزنجى / ۋەزىرى تەندروستى:

بەرپىز سەرۋىكى پەرلەمان.

مەبەست لە ھاۋكارى كىردنى ئەو بىرگەيە ھەموو بىرگەكان باسى دەزگاي ئاسايش ۋ بەرپوۋەبەرايەتى گشتى نەھيشتنى ماددە ھۆشبەرەكان دەكات لە دەزگاي ئاسايش، كە كارى چ دەبىت، لە بىرگەي (10) ئەو دەزگايە ھەما ھەنگ ۋ ھاۋكار بىت لە گەل ۋەزارەتى تەندروستى، مەبەست لىرە ئەوۋە يە ۋەزارەت لە ۋەزارەت لە چۈرچىۋە ستراتىژىيەتى نىشتمانى كار بۇ بەرەنگار بوۋنەۋەي ماددە ھۆشبەرەكان كارتىكارە ئەقلىيەكان لە ۋەزارەت، بۇ رىكخستنى خولى راھىنان بۇ مىلاكى ئاسايش ئەم بەرپوۋەبەرايەتتە گشتىيە بەم شىۋەيە، بۇ نمو نە زۆر باسى نەخۇشخانە ۋ سەنتەرى تايبەتمە ندىمان كىرد دروست بىكرىت بۇ ئالۋدەبوۋان تاۋەك ۋ ئەۋەي كە بازارگانى پىۋە دەكرىت، ئەۋەي ئالۋدە بوۋە بەكارى ھىناۋە لىك جيا بىكرىتەۋە، لىرە پىۋىستى بە ھاۋكارى ھەماھەنگىيەكى تەۋاۋ لە نىۋان دەزگاي ئاسايش ۋ ۋەزارەتى تەندروستى دە بى، خالى (10) ئەۋەيە، زۆر سوپاس.

بەرپىز د. رېۋاز فايق حسين / سەرۋىكى پەرلەمان:

زۆر سوپاس، ماددەي (7)، فەرموون.

بەرىزد. شاپان كاكە صالح محمد:

بەرىز سەرۆكى پەرلەمان.

ماددە (7):

1- لە وەزارەتى كار و كاروبارى كۆمەلەلەيەتى سەنتەرى شياندى كە سانى ئالۆدەبوو بەكارهينانى ماددە ھۆشبەرەكان يان كارتىكارە ئەقلىيەكان دادەمەزىت، ئەوانەى برپارى ئازاد كەردنىان دەدرىت بە برپارىكى دادوهرى يان لە فەرمانگەى چاگسازى يان فەرمانگەى چاگسازى نەو جەوانان ئازاد دە كرېن كە كۆتايى پېھاتى ماوہى حوكمەكانى يان هينانە دەرەوہيان لە نەخۆشخانە يان راگيرتنى ھامو شۆكردنىان بۆ نۆرگەى دەرۋونى و كۆمەلەلەيەتى و ئەو ليژنا نەى پەيوە نەوان بە بارەكانىان برپارى ملكە چكردنىان دەدەن بۆ پرۆگرامىكى شياندى بە ھەما ھەنگى لە گەل وەزارەت و كەردنەوہى سەنتەرى ديكە لە پارىزگاكان بەپيى پيويست.

2- ئەو سەنتەرى كە برپارى يە كەمى ئەو ماددە يە دەقى لە سەر كراوہ ھەلدە ستى بە لەئە ستۆ گرتنى پرۆگرامىكى گونجاو بۆ شياندى ئەوانەى بە نيازىن پيشەيكى دياركراو فيرېن كە لە گەلى ھاتوو يان بگونجىت وە بەكارىان بچەن بە شپوہيەى سەر چاوہى دا ھاتيكى گونجاو يان بۆ دە ستەبەر دە كات بەدواداچوونى جيبەجيكردنى پرۆگرامەكانى چاديرى كەردنى دواترى برپاردرا بۆيان.

3- سەنتەرى بۆى ھە يە بۆ جيبەجيكردنى ھەر پرۆگرامەكى پشت بەبە ستى بە پ سپۆرى دەرۋونى و كۆمەلەلەيەتى و رېنويىكارى ئاينى ليھاتوو بۆ چارەسەر كەردنى كە سانى ئالۆدە بوو بە ماددە ھۆشبەرەكان يان كارتىكار ئەقلىيەكان.

4- سەنتەرى لە ئاستى بەرپوہبەرايەتى دەبىت و فەرمانبەريكى خاوەن شارەزايى سپۆرى سەرۆكايەتى دە كا كە راژەكەى لە (10) سال كەمتر نەبىت.

بەرىز د. رېواز فايق حسين / سەرۆكى پەرلەمان:

سوپاس، ھەر بەرپىزىك دەيەويت گەفتوگۆ لە بارەى ئەو ماددە يەوہ بكات با دەست بەرز كا تەوہ، (بدرىە) خان، (سەرچنار) خان، (روپاك) خان، مامۆستا (عبدالستار)، كاك (ديارى)، كاك (زانانا)، (حسيبە) خان، كاك (ويسى)، (سەرچنار) خان، فەرموون.

بەرىز سەرچنار احمد محمود:

بەرىز سەرۆكى پەرلەمان.

من لە خالى چوارەما تيبينىكم ھەيە سەنتەرى لە ئاستى بەرپوہبەرايەتى دەبىت و فەرمانبەريكى خاوەن شارەزايى و سپۆرى سەرۆكايەتى دەكا كە راژەكەى لە (10) سال كەمتر نەبىت و ئەم مافەى بۆ بكرى، لەبەر ئەوہى كارەكەى ھەساسە، بروانامەكەى كەمتر لە بەكالۆريۆس كەمتر نەبى لە زانستى كۆمەلەلەيەتى، سوپاس.

بەرىز د. رېواز فايق حسين / سەرۆكى پەرلەمان:

فهرموو كاك ديارى.

بهرپز ديارى انور حمه:

بهرپز سهرؤكى پهرلهمان.

داوا ئهكهم له دروست كردنى ئه و سهنتره كات ديارى نهگراوه، پيشنياز ئهكهم ماددهى يهكهم به و جورى لى بكرى له كوتايى نهوهى بؤ زياد بكرى (كرد نهوهى سهنترهكان هم حكومهتى ههرىمى كوردستان و وهزارهتى پهيوهنديدار له ماوهى (6) مانگ سهنترهكان بكاتوه و پابهند بن به كرد نهوهى سهنترهكان)، خالى چوارهميش هاورام له گهل سهرچنار خان ههمان سهرنجى منى ههبوو، ئه بى ئه و كه سه بروانامه لى له (10) سال كه متر نه بى و بروانامه لى له بهكالوريؤس كه متر نه بى و شارهزايى يان كؤمهلايهتى يان پزىشكى تهندروستيش گرنگه، سوپاس.

بهرپز د. رپواز فايق حسين/ سهرؤكى پهرلهمان:

سوپاس، فهرموو حهسيبه خان.

بهرپز حسيبه سعيد ابراهيم:

بهرپز سهرؤكى پهرلهمان.

ماددهى (7) برگه لى يهكهم له وهزارهتى كار و كاروبارى كؤمهلايهتى، سهنترىكى شياندى كه سانى ئالوده بوو به بهكارهينانى مادده هؤشبهرهكان يان كارتىكه ره ئاقلابهكان دائه مهزرى، پيم باشه ئه و به شه به و شيوه لى بى (له وهزارهتى كار و كاروبارى كؤمهلايهتى به ههماهنگى له گهل وهزارهتى تهندروستى سهنترىكى شياندى بؤ كه سانى ئالوده بوو به مادده هؤشبهرهكان و كارتىكه ره ئاقلابهكان داده مهزرى)، چونكه پهيوهندى ههيه له نيوان ههر دوو وهزارهت، ئه بى وهزارهتى تهندروستيش ئيشهكه بكات، سوپاس.

بهرپز د. رپواز فايق حسين/ سهرؤكى پهرلهمان:

سوپاس، فهرموو مامؤستا.

بهرپز عبدالستار مجيد قادر:

بهرپز سهرؤكى پهرلهمان.

پيشنيارهكه لى ئيمه حهسيبه خان ئامزه لى پى كرد، ئه و بابته چهنده پهيوهندى به وهزارهتى كار و كاروبارى كؤمهلايهتیهوه ههيه له دروست كردنى ئه و سهنتره دوو هينده و سى هه ندهش پهيوهندى به وهزارهتى تهندروستیهوه ههيه، بؤ يه يان ئه بى له ژير ئيشرافى وهزارهتى تهندروستى بى، يان به ههماهنگى ههر دوو وهزارهت بى، پشتگيرى پيشنيارى سهرچنار خانيش ئهكهم.

بهرپز د. رپواز فايق حسين/ سهرؤكى پهرلهمان:

فهرموو كاك زانا.

بهرپز زانا خالد سمايل:

بەرئىز سەرۆكى پەرلەمان.

پشتگىرى راگەى حەسىبە خان ئەكەم، پېويستە بە ھەماھەنگى لەگەل وەزارەتى تەندروستى بى.

بەرئىز د. رېۋاز فايق حسين / سەرۆكى پەرلەمان:

سوپاس، فەرموو بەدرىيە خان.

بەرئىز بەدرىيە اسماعيل محمود:

بەرئىز سەرۆكى پەرلەمان.

لە ماددەى (7) برگەى يەكەم پشتگىرى قسەكانى مامۇستا عبدالستار ئەكەم، لە برگەى سېيەم لە ماددەى

(7) پېويستە پىسپۇرى پىزىشكى ورد لە چارەسەرى تووش بووان زياد بىرى، سوپاس.

بەرئىز د. رېۋاز فايق حسين / سەرۆكى پەرلەمان:

فەرموو كاك وەيسى.

بەرئىز وىسى سەيد وىسى:

بەرئىز سەرۆكى پەرلەمان.

لە ماددەى (7) برگەى يەكەم پشتگىرى پېشنىياري حەسىبە خان ئەكەم، پېشنىيار ئەكەم لە وەزارەتى كار و

كارو بارى كەمەلە يەتى سەنتەرىكى شياندىنى كە سانى ئالودە بوو بە ماددە ھۆشبەرەكان يان كارتىكەرە

ئەقلىيەكان لەسەر ئاستى پارىزگاكان دابمەزرى، لە برگەى چوارەمىش پشتگىرى پېشنىياري سەر چنار خان

ئەكەم كە گرنگە ئەو كەسەى ئەو سەنتەرە بەرپوۋە ئەبات بروانا مەى ھەبى و لە بوارى كۆمەلە يەتى يان

دەروونزانى يان كۆمەلناسى بى، چونكە ئەويش وەكو جۆرە راھىنانىكە، بۇ ئەوۋى لو ماددانە دووركەونەو،

سوپاس.

بەرئىز د. رېۋاز فايق حسين / سەرۆكى پەرلەمان:

سوپاس، فەرموو روپاك خان.

بەرئىز روپاك احمد رحمن:

بەرئىز سەرۆكى پەرلەمان.

سەبارەت بەو ماددەى پشتگىرى قسەكانى كاك عبدالستار و حەسىبە خان ئەكەم، ھەر لە ماددەى (7)

برگەى چوارەم پشتگىرى قسەكانى سەرچنار خان ئەكەم.

بەرئىز د. رېۋاز فايق حسين / سەرۆكى پەرلەمان:

دكتور زېدان.

بەرئىز زېدان رشيد خان:

بەرئىز سەرۆكى پەرلەمان.

پشتگىرى قىسەكانى حەسىبە خان و سەرچنار خان و كاك ديارى ئەكەم، كە پىۋىستە ئەو پىسپورىئانەى دەستنىشان ئەكرىن بەرئىز مەلا وەپىشى ئامازە پى كىرد ئەبى دەروونزان بى ئەو وردەترە بۇ بواری كۆمەلئاسى بۇ ئەو حالەتانهى تووش ئەبن، بەلام لەوانەىە كىشەش دروست بى دەرچووى ئەو بە شانە زۆر كەمن بەتايبەت لەو چەند سالەى رابردوو دەرچوو لەوانەىە دامەزراو نەبن، لەو كاتە ئەتوانرى سوود لەو كەسانە وەرگىرى كە پىشتر ھەمان پىسپورىان ھەىە لە زانكۆكانن، ئە گەر مەرج نەبى وەكو سەرۆك، بەلام ئەندامى ئەو پىسپورىە لە ناو لىژنەكە ھەبى.

بەرئىز د. رىۋاز فايق حسين / سەرۆكى پەرلەمان:

لىژنەى ياساىى فەرموو.

بەرئىز رۇژان ابراهيم على طە:

بەرئىز سەرۆكى پەرلەمان.

سەبارەت بە ماددەى (7) ھەفالىت پەرلەمانتار گوتى بە ھەماھەنگى لەگەل وەزارەت بىت، ديارە ئەم سەح كەىن وەزارە تى كار و كارو بارى كۆمەلئايەتى سەنتەرىكى شىاندنى لە كۆتايى برگەى يە كەم ھە يە بە ھەماھەنگى لەگەل وەزارەت.

بەرئىز د. رىۋاز فايق حسين / سەرۆكى پەرلەمان:

كاك بزار قىسەىەكتان ھەىە؟

بەرئىز بزار خالد عبدالله:

بەرئىز سەرۆكى پەرلەمان.

قىسەىەكە ھەىە لەسەر قىسەى رۇژان خان، وەزارەت لىرە ھاتووە لە كۆتايى بە ھەماھەنگى لەگەل وەزارەت، لىرە تەنىا وەزارە تەك ھاتووە، بۇ؟ چونكە لە پىنا سەكان تەعريفى وەزارەت كراوہ كە وەزارە تى تەندروستىە.

بەرئىز د. رىۋاز فايق حسين / سەرۆكى پەرلەمان:

فەرموو وەزىرى تەندروستى.

بەرئىز د. سامان حسين بەرزنجى / وەزىرى تەندورستى:

بەرئىز سەرۆكى پەرلەمان.

تەنىا يەك كۆمىنت سەبارەت بە سەنتەرەكان، ئەو سەنتەرىكى كۆمەلئايەتىش شىاندنەوہىە بۇ راھىنان بۇ سەر پىشەىى خۇى، بۇىە جىياوازە لە سەنتەرى چاسەرە سەر كردن، لە خواروہ نوو سراوہ ھەماھەنگى لەگەل وەزارەت، پشتگىرى ئەو ئەكەىن كۆمەلئاسى و دەرووناسى و بەرپوہبەراىەتى ئەو سەنتەرە بىكات، ئەكىد لە قەزار و ناحىەكانىش ئەگەر ئىمكانىەت ئەبى پىۋىستە، سوپاسن بەلام لەگەل شەش مانگەكە نىن چونكە بارگرانى داراىى لەسەر حكومەتە، بۇىە بە كراوہىى جى بىلن، سوپاس.

بەرپىز د. رىۋاز فايق حسين / سەرۋىكى پەرلەمان:

ماددەى دواتر.

بەرپىز جلال محمد امين احمد:

بەرپىز سەرۋىكى پەرلەمان.

بەشى سېيەم:

مۆلتەدانى ھاوردە كىردن و ھەناردە كىردن و گواستەنەو و مەرجهكانى بەخشىنى مؤلت:

ماددەى (8):

1 ھاوردە كىردنى ماددە ھۆشبەرەكان و كارتىكەرە ئەقلىيەكان و پىشىنە كىمىيەكان و ھەناردە كىردنىان و گواستەنەوھىان بە مؤلتەتيان بە رەزامە ندى وەزىر ئەبى، دواى وەر گىرتنى رەزامە ندى لايە نە تايبەتمەندىيەكانى ئاسايش.

2- مؤلتە بۆ ماوھى يەك سالى شىاو بۆ نوئ كىردنەو ئەبەخشىرىت و لە (31) ى كانوونى يەكەمى ھەموو سالىك كۆتايى پى دى بە كارپىكىردنى.

3- لە بەخشىنى مؤلتە برى دىارى كراوى ئەو ماددەى ھۆشبەرە يان كارتىكەرە ئەقلىيە يان پىشىنە كىمىيەكانە رەچاۋ ئەكرى كە لىزەنى بالاً بە رەزامەندى داوا لەسەر ھاوردە كىردنىان يان گواستەنەوھىان ئەو سالىھى مؤلتەتەكەى تىدا بەخشراوھ.

بەرپىز د. رىۋاز فايق حسين / سەرۋىكى پەرلەمان:

كى قسەى ھەيە؟ (كاك سىروان، شادىيە خان، كاك مەم، كاك دىارى، كاك كاروان، كاك دابان، كاك زانا، كاك زىدان، بەدرىيە خان، دكتور محى الدين، كاك مسلىم، كاك ياسىن)، فەرموو كاك ياسىن.

بەرپىز ياسىن خىسر طە:

بەرپىز سەرۋىكى پەرلەمان.

وا بزائەم من تا كە ئە ندامەم كەم قسە ئە كەم، بەلام لە سەر ئەو برگەى ئىستا ئەلى ھاوردە كىردن و گواستەنەوھى و مەرجهكانى بەخشىنى مؤلتە، پىم وايە ئەو ماددانەى ئىستا دىنە كوردستان، پىشنىار ئەكەم بۆ حكومەتى ھەرىم ئەو ماددانە بۆ خۇى بىنى، نەك بازىگان، لە بەر ئەوھى ئەو ماددانە ھەر ھەمووى بە وەرەقەى سەيدەلىيەكان دىنە كوردستان، ترامالە، فالىۆمە، ھەز ئەكەى ھەمووى ئەخوئىنمەوھ و بە جەنابى وەزىرىش ئەلئىم ئەو دەرمانخانەى ئىستا ھە نە كە بازىگانىك ئەو دەرمانە دىنى، راستە بۆ چارە سەرى نەخۆشە، بەلام دىن لىرە دروستى ئەكەم، پىشنىار ئەكەم حكومەتى ھەرىم و وەزارەتى تەندورستى ئەو ماددەى ئەو شتانە لى دروست ئەكرى بۆ خۇى بىھىنى، كەس نەبھىنى، ئەو پىرسىارە لە بەرىز وەزىر ئەكەم، ئايا (800) كارتون ترامال لە بازىگانىك بگىرى لە سەيدەلىيەك و دوايى لە وەرەقەى سەيدەلىيە ئەلى ئەوھ بۆ ئەو ھاتووھ، كوردستان ئەو ھەموو ترامالەى بۆ چىيە ئەگەر بۆ ئەو دەرمانە نەبى،

بۇيە پېشنيار ئەكەم و دوا ئەكەم پشتگېرىم بىكەن كە ئەو ماددانەى ئەو شتانەى لى دورست ئەگرى تەنيا
حكومەتى ھەرىم بېھىنى كەس بۇى نەبى بېھىنى بە بى ھىچ پاساويك، سوپاس.

بەرپىز د. رېواز فايق حسين / سەرۆكى پەرلەمان:

سوپاس، فەرموو كاك مسلم.

بەرپىز مسلم عبدالله رسول:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

سەبارەت بەو ماددە يە ھاوورده كردنى ماددە ھۆ شەبەرەكان و كارتىكەرە ئەقلى يەكان تا كۆ تايبى د يارە
مۆلەتەكە نووسراوہ بە رەزامەندى وەزىر ئەبى، لە دواى وەرگرتنى لايە نە تايبەتمەندى يەكانى ئاسايش،
پىم وايە ئەو برگەيە لەگەل برگەى سىيەم كە ھەمان بەخشىنى مؤلەتە د يارە نووسراوہ بە رەزامەندى
وەزىر، دواى نووسراوہ بە رەزامەندى لىژنەى با لا، بۇ يە پىم وايە تىكەھەلكىش بىكرى و رىكبخرىتەوہ،
دووہمىش كە ماوہى سائىك ديارى كراوہ، پىم وايە ماوہى سائىك بۇ ھاودرە كردنى ئەو ماددانە بۇ ھەر
كۆمپانىيەك يان ھەر جىھەتتىك زۆرەن شەش مانگ كافىە، سوپاس.

بەرپىز د. رېواز فايق حسين / سەرۆكى پەرلەمان:

سوپاس، فەرموو كاك محى الدين.

بەرپىز محى الدين حسن يوسف:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

دوو پرسیارم ھەيە، بەتايبەت ئەوہى يەكەم، ھاوورده كردنى ماددە ھۆ شەبەرەكان و كارتىكەرە ئەقلى يەكان و
پىشىنە كىمىيەكان و ھەناردە كردنىان و گواستەنەوہيان بە مؤلەتيان بە رەزامەندى وەزىر ئەبى، دواى
وەرگرتنى رەزامەندى لايەنە تايبەتمەندى يەكانى ئاسايش، ئەزانىن وەزىرى تەندروستى سەرۆكى لىژنەكە يە
كە ئەو مؤلەت بەدات نازانم حكومەت جىيە كە دواى وەرگرتنى روخسەتە لە دەزگاكانى تايبەتمەندى
ئاسايش، ئەوہى تر دووہمە، مؤلەت بۇ ماوہى يەك سالى شىاو بۇ نوئى كردنەوہ ئەبەخشىت و لە (31) ي
كانوونى يەكەمى ھەموو سائىك كۆتايى پى دى بە كارپىكردنى، ئەى ئەگەر كە سى لە نيوہى شە شەمى
مانگى يەكەم وەرىگرت، مادام بۇ يەك سال وەرئەگرى لەو رۆزەى وەرىگرتوہ لەو رۆزە كۆتايى پى بى، نەك
خەلك لە مانگى شەشە يان نو وەرئەگرى دواتر لە (31) كۆتايى سال كۆتايى پى دى، سوپاس.

بەرپىز د. رېواز فايق حسين / سەرۆكى پەرلەمان:

سوپاس، فەرموو دكتور زىدان.

بەرپىز زىدان رشيد خان:

بەرپز سەرۆكى پەرلەمان.

پشتگىرى لە پيشنيارى كاك ياسين و دكتور محى الدين ئەكەم، سەبارەت بۇ مۆلەتى يەك سال ھەمان رەئىم ھەيە، ئايا لە مانگى (11) يان مانگى (10) مۆلەت بەدى بە كەسى چۆن ئەتوانى لە (31) كۆتايى پيپيني؟ بۆيە واباشترە لەو بەرگەيە بليين مۆلەت بۇ خودى ھاوردەكە ئەدەين بۇ ماوەى ساليك، نەك سالەكە ديارى بكرى، ئەو ماددەيە ھاوردەكەى دى بۇ ماوەى ساليك بى مۆلەتەكە.

بەرپز د. ريواز فايق حسين/ سەرۆكى پەرلەمان:

فەرموو كاك سيروان.

بەرپز سيروان فرج محمد:

بەرپز سەرۆكى پەرلەمان.

بيگو مان ماددەى (8) رەنگە لە ھەموو ماددە كان خە تەر و گرنگتر بى، چونكە ھاوردە كردن و مۆلەتەكەيەتى، ئەو كەسانەى ئەو ئەفرۆشن بە ناياسايى بابول فەرەج بى، نووسراوہ گواستەوہ بە مۆلەت يان بە رەزامەندى وەزير بى دواى وەرگرتنى رەزامەندى ئەو زۆر زۆر زيادەيە، پييم وايە ئەبى تا كە كەس بۇ ئەو شتە بەرپرسيار بى وەزير بى، كەسى تر نەبى، مادام پەخشيش راستەوخۆ نەبە با ئەوہش بلييم ئەگەر بە موزايەدەش حسيب بى، لە سنوورەكانى كوردستان ئيستا تە بەقى ھيلاكە بە ئيمزاي فلانكەس ديتەوہ بە پارە، ئەو بەلايەى بەسەر ميللەتان ھاتووہ بەسەر ئيمە نە يەت، پييم وايە ئەو كەسەى مۆلەت ئەدات تەنيا بەرپز وەزير بى بۇ ئەوہى ئەو بى لە بەرپرسيارەتەين ھيچ جىھەتيكى ترى تيدا نەبى، ديسانەوہ پشتگىرى لە قسەكانى كاك ياسين ئەكەم، سوپاس.

بەرپز د. ريواز فايق حسين/ سەرۆكى پەرلەمان:

سوپاس، فەرموو كاك دابان.

بەرپز دابان محمد حسن:

بەرپز سەرۆكى پەرلەمان.

ديارە لە دوو ماددەى دواى ئەوہ ئەو لايەنانەى ديارى كوردوہ كە مۆلەتيان پى ئەدرى، ئەوانيش خاوہن كارگە و كۆمەلئ شويني ترن كە ئەشى مۆلەت وەرگرن، لەو ماددەى ئيستا داوا ئەكەم بەرگە يەكى بۇ زياد بكرى ئەوئيش قەدەغە كردنى كرين و فرۆشتنە بە مۆلەت، چونكە ئيمە لە ماوەى رابردوو ئەزموتى خراپمان ھە يە لە سەر ئەو لايەنا نەى مۆلەت وەر ئەگرن و ئەيفرۆشنەوہ بە لايەنى تر، داوا ئەكەم ماددەيەكى بۇ زياد بكرى ئەوئيش قەدەغە كردنى مامە ئەى كرين و فرشتنى مۆلەت نەكرى، پشتگىرى قسەكانى كاك ياسين ئەكەم.

بەرپز د. ريواز فايق حسين/ سەرۆكى پەرلەمان:

فەرموو كاك كاروان.

بەرپز كاروان عبدالرحمن عبدالله:

بەرپىز سەرۋىكى پەرلەمان.

لە ماددە (8) پىشتىۋانى ھاورپىمانم ئەكەم، ھەقە ئەو مۇلئە تە تەنیا ۋەزىرى تەندروستى مافى ھەبى، چونكە لە دوايى كېشەى گەورە دروست ئەكات، پىشتىۋانى قسەكانى كاك ياسىن ئەكەم ھەرچەند لە ماددەى (30) ئەو پىرسە ھاتوۋە كە ئەكرى لەۋى زىاتر موناھە شەى بىكەين لە ماددەكانى تىرىش ھاتوۋە، بىرگەى سىيەم، پىم وا يە ئەو بىرگە يە دوو بارەى بىرگەى شە شەمى ماددەى پىنچە مە، پىۋىست ناكات بەخشىنى مۇلئەت بلىى دىارى كراۋە، چونكە ئەو بىرە خۇى لىژنەى بالا دىارى ئەكات، كاتى لىژنەى بالا دەستەلاتى ئەۋەپە كە بىرەكە دىارى بىكات ھەق نىيە دووبارە لىرە ئامازە پى بىكرىتەۋە، سوپاس.

بەرپىز د. رىۋاز فايق حسين / سەرۋىكى پەرلەمان:

سوپاس، فەرموو كاك زانا.

بەرپىز زانا خالد سەمىل:

بەرپىز سەرۋىكى پەرلەمان.

لە بىرگەى دوۋەم پىشتىگىرى راكەى كاك مى اللىن ۋە دىكتۇر زىدان ئەكەم، مۇلئەت پىۋىستە بۇ ھەر ھاوردەپەك بۇ ماۋەى سالىك نەبى، بۇى ھەبى داۋاى نوى كىرد نەۋە بىكات، ئەو تارىخەى دەستىنىشان كراۋە لابرى، بىرگەى سىيەم باس لە بەخشىنى مۇلئەت ئەكات، لە بەخشىنى مۇلئەت بىرى دىارى كراۋى ئەو ماددەى ھۇشبەرە يان كارتىكەرە ئەقلىيە يان پىشىنە كىمىيانە رەچاۋ ئەكرى كە لىژنەى بالا بە رەزامە ندى داۋا لەسەر ھاوردە كىردىن يان گواستەنەۋەيان ئەو سالىەى مۇلئەتەكەى تىدا بەخشراۋە، ئىزافە يەكى بۇ بىكەين بە پىشت بەستىن بە ھوكمى بىرگەى شەشەم لە ماددەى پىنچەمى ئەو ياسەپە، چونكە لەۋى دىارى كراۋە كە لىژنەى بالا سالىئە ئەو بىرانە دىارى ئەكات كە پىۋىستىن بۇ ھاوردە كىردى.

بەرپىز د. رىۋاز فايق حسين / سەرۋىكى پەرلەمان:

سوپاس، فەرموو كاك دىارى.

بەرپىز دىارى انور ھەمە:

بەرپىز سەرۋىكى پەرلەمان.

لە بىرگەى يەكەم پىشنىار ئەكەم بەو جۇرە بى، ھاوردە كىردى ماددە ھۇشبەرەكان ۋە كارتىكەرە ئەقلىيەكان ۋە پىشىنە كىمىيانەكان ۋە ھەناردە كىردىن يان گواستەنەۋەيان بە مۇلئەت يان بە رەزامە ندى ۋەزىر ئەبى داۋا ۋەزىرگىتى، ئەو داۋا ۋەزىرگىتە بە رەزامە ندى ۋەزىر ئەبى لە گەل رەزامە ندى لايە نە تايىبەتمە ندىكانى ئاساپىش ۋە ئەنجومەنى بالاى ماددە ھۇشبەرەكان، لەبەر ئەۋەى ئەۋە بابەتتىكى گىشتىگىرە، بۇ ئەۋەى دەرەفەت دروست نەكات بۇ قۇرخ كارى يان بۇ نەۋە ھەرشتىكى تر، بۇ يە پىۋىستە ئەو ئەنجومە نە ئاگادار بى ۋە لايەنى پەيۋەندىدار ۋەزىرىش، واتە بە گىشتى ئەنجومەنە كە ئاگادار بى نەك بەس خودى ۋەزىر يان لايەنىك، لە خالى دوۋەم پىشتىگىرى قسەكانى كاك دىكتۇر زىدان ۋە دىكتۇر مى اللىن ۋە كاك دابان ئەكەم، پىشنىار ئەكەم خالى دوۋەم بەو جۇرە لى بىكرى (مۇلئەت بۇ ماۋەى يەك سالى شىاۋ بۇ نوى كىرد نەۋە

ئەبەخشىرىت و لە (31) ى كانوونى يەكەمى ھەموو سائىك كۆتايى پى دى بە كارپىكردنى، ئەبى دەرفەتى يەكسان بۇ ھەموو خوازىاران وەكو يەك و ابىت، واتە لەو ھەقۇرخكارى نەكرىت، يان چەند كۆمپانىيا يەك و چەند دەرمانخانە يەك ئەو مۆلەتە وەرگرن، سوپاس.

بەرىز د. رىواز فايق حسين / سەرۆكى پەرلەمان:

فەرموو كاك مەم.

بەرىز مەم برهان محمد قانع:

بەرىز سەرۆكى پەرلەمان.

برگەى يەكەم و برگەى سىيەم جۆرىك لە دژ يەك ئەبىنمەو، يەكەمىيان كە ھاوور دەردى ماددەى ھۆشبەرەكان لە دەستەلاتى وەزىرە، لە برگەى سىيەم لە دەستەلاتى لىژنەى بالا يە، بۇ يە پىشنيارىك ئەخەمە روو بۇ دارشتنەو ھى ئەو دوو برگەىيە و لىك گرىدانى ئەو دوو برگەىيە پىكەو، يەكەم بەو شىو ھى لى بىكرى (لە بەخشىنى مۆلەت و ھاوور دەردى ماددە ھۆشبەرەكان و كارتىكەرە ئەقلا يەكان و پىشنىيە كىمىيا يەكان و ھەناردە كردنىيان و گواستەنەو ھىيان بە مۆلەت يان بە رەزامەندى وەزىر ئەبى دواى رەزامەندى زۆرىنەى ئەندامانى لىژنەى بالا، ئىمە لىژنە يەكى بالا مان پىكەپ ناو ھى ئەبى ئىعتىرائى پى بىكەين، رەئى زۆرىنەى لىژنەكە يەكلايى ئەكرىتەو، بۇ دوو ھىمىش پشتىوانى ئەو ھاورىيانە ئەكەم كە (31) ى كانوون لابرى، مەنتق نىە لە مانگى (11) مۆلت بەدى بلىي لە (31) كۆتايى دى، سوپاس.

بەرىز د. رىواز فايق حسين / سەرۆكى پەرلەمان:

سوپاس، فەرموو بەدرىيە خان.

بەرىز بەدرىيە اسماعيل محمود:

بەرىز سەرۆكى پەرلەمان.

برگەى يەكەم بۇچى رىگا دراو ھى ھاوور دەردى ماددەى ھۆشبەر بە رەزامەندى وەزىر و دەزگاي ئاسايش؟ لە كاتىكدا لە ھەردوو ماددەى (8 و 9) پىچەوانەى يەكن، سوپاس.

بەرىز د. رىواز فايق حسين / سەرۆكى پەرلەمان:

فەرموو لىژنەى ياسايى و لىژنەى تايبەتمەند ئەگەر قسە يەكتان ھەيە.

بەرىز د. شاپان كاكە صالح محمد:

بەرىز سەرۆكى پەرلەمان.

و ھى بەدرىيە خان، بۇچى مۆلەت ئەبى بە ماددەى ھۆشبەر؟ لەبەر پىداووستى پزىشكى و زانستى.

بەرىز د. رىواز فايق حسين / سەرۆكى پەرلەمان:

فەرموو وەزىرى تەندروستى.

بەرىز د. سامان حسين بەرزنجى / وەزىرى تەندروستى:

بەرپز سەرۆكى پەرلەمان.

زۆربەى پرسىارەكان نزيكن له يەك، سەبارەت بە برگەى يەكەم، ھاوردە كردنى ماددە ھۆشبەرەكان و كارتىكەرە ئەقلىەكان و پيشىنە كىمىيەكان و ھەناردە كردنىان و گواستنەوھيان بە مۆلەتيان بە رەزامەندى وەزىر ئەبى، دواى وەرگرتنى رەزامەندى لايەنە تايبەتمەندى يەكانى ئاسايش، باسى مۆلەت ئەكات، ئەوھى مۆلەتى ھاوردە كردنى ھەيە يان بە رەزامەندى وەزىر، مەبەست لەوھ نىيە بە رەزامەندى وەزىر و ئەوھى تر بە رەزامەندى وەزىر نىيە، مەبەست ئەوھ يە حالەت ھەيە لە گەل دەستەواژەى ئەخىرىتى كە ئەلى گواستنەوھيان، چونكە بەپيى ياساى گواستنەوھى ماددەى ھۆشبەر لە ناو شارەكانىش نەك تەنيا لە دەروازە كان بىتە ژورەوھ تەنا نەت ئە گەر دەرمان سازىك بىت و ھەندى ماددەى ھۆشبەر يان دەرمانى سرکردنى پى ئە گەر نوو سراوئىكى رەسمى پى نەبى بەپيى ياسا بە تاوانبار لە قەلەم ئەدرى، لپەرە رەزامەندى وەزىر مەبەستى لە گواستنەوھى كە حالەتى تايبەتمەند ھەيە، لە برگەى ماوھى سائىك، باسى (31) ى كانونى يەكەم كرا، راي خۆشم وايە وەك بەرپز كاك زانا باسى كرد ھەر ھاوردە يەك مۆلەتى پى بدرين باسى سال نە كەين، لە بەر ئەوھى رەنگە نەسبەى تەسەرۆب كردن زياتر بكات، وەكو ئىستا ھەر ھاوردە يەك مۆلەتى پى ئەدرى، سەبارەت بە ئاخىر خالى سىيەم لە بەخشىنى مۆلەت باسى ئەوھ ئەكات لىژنەى بالارەزامەندى داوا ئەوھ مەبەستى لە لىژنەى بالارە بىرى ديارى كراو مەبەستى تەقدىر حاجەيە لە كەرتى تايبەت و كەرتى گشتى چەند دەرمان و ئايتەم دەگرىتەوھ، چونكە تەقدىر حالە گرنگە، بەرپزىك باسى ئەوھى كرد حكومەت خۆى ھەلسى، كە حكومەت رىگە پيدان و ھاوردە كردن نەدات خۆى نايەت ئەو ماددەيە، بۆيە كۆمپانيا ھىنانەكەى بەس وەسىلەيەكى گواستنەوھى، چونكە لە بىرى ھاوردە كردن ديارى ئەكرى بۆ كام نەخۆشخانەيە و بەچى و چەندى بەكاردى، چونكە كارگەى وە بەر ھىنان بۆنموونە (جى ئىس كەى) لە ولاتى بەرىتانيا ئەسلەن نايداتە كۆمپانيا ئەگەر شوپىنى ديارى كراوى دىلقەرەكە لە كويپە و بۆ ئەوئ نەبى، بۆيە كۆمپانيا بەس دەورى گواستنەوھى ئەبى، سوپاس.

بەرپز د. رىواز فايق حسين / سەرۆكى پەرلەمان:

سوپاس، فەرموو دكتورە شايان.

بەرپز شايان كاكە صالح محمد:

بەرپز سەرۆكى پەرلەمان.

يەك لە ئەندامان باسى ئەوھى كرد نابى مۆلەت بفرۆشريتەوھ، ئەوھ لە ماددەى (15) برگەى سىيەم و جوارەم ئامازەى پى دراوھ، سوپاس.

بەرپز د. رىواز فايق حسين / سەرۆكى پەرلەمان:

فەرموو.

بەرپز شادى نوزاد وھاب:

بەرىز سەرۋىكى پەرلەمان.

تەنبا وىستەم پىشتىگىرى راي ھاوکارم كاك زانا بىكەم، ئەوۋى ھە يە بىرپىكى ديارى كراو كە دىتە ناوۋە بۇ مەبەستىكى ديارى كراو مۆلەت پى بىرى، نەك ئەوۋى مۆلەت بۇ سالىك بى، چۈنكە ئەگەر بۇ سالىك بى بۇ ھەر كۆمپانیا و لايەنىكى ديارى كراو كە ماددە بىنن ئەگەرى ئەوۋە زۆرە كە تىجارەت زۆر تر بى، بەو برە ديارە كراوۋى دى ئەگەر ھەيە شتى ترى لى بىكەۋىتەۋە، لە بەر ئەوۋە ھاۋراى ھەموو ئەو بەرىزانەم ئەو رايەيان ھەبوو، سوپاس.

بەرىز د. رىۋاز فايق حسين / سەرۋىكى پەرلەمان:

سوپاس، ماددەى نۆ.

بەرىز رۆمىۋ حىزىران نىسان:

بەرىز سەرۋىكى پەرلەمان.

ماددەى (9):

نابى ماددەى ھۆشبەر يان كارتىكەرى عەقلى يان پىشىنەى كىمىيىى ھاۋردە بىرى يان ھەناردە بىرى يان بىگوازىتەۋە يان بىپىندىرئىت يان بەرھەم بەپىندىرى يان دروست بىرى، يان بە خاۋەن بىرى يان بەكاربەپىنرى يان بەردەست بىرى يان دەست بەسەر داگرتنى بىرى، سوپاس.

بەرىز د. رىۋاز فايق حسين / سەرۋىكى پەرلەمان:

كاك ديارى فەرموو.

بەرىز ديارى انور حمە رحىم:

بەرىز سەرۋىكى پەرلەمان.

ماددەى دەيەم بىرگەى (2) م پىشنىياز دەكەم دەلى ۋەزىر بە بىرپارىكى ھۇدار بۇى ھەيە بەخىشىنى ئەو مۆلەتە رەتبىكەتەۋە، ئەگەر ئەو مەرجانەى لەم ياسايەدا دەقىان لەسەر كراۋە نەيەتە دى، پىشنىياز دەكەم ئەم بەتەنھا دەسەلاتى ۋەزىر نەبى، بەلكو ۋەزىرو ئەو ئەنجومەنە بالايەى ماددەى ھۆشبەر ھەردووكيان پىكەۋە، كەۋاتە ۋەزىرو ئەنجومەنى بالا، زۆر سوپاس.

بەرىز د. رىۋاز فايق حسين / سەرۋىكى پەرلەمان:

بەلى سوپاس بەدرىە خان فەرموو.

بەرىز بىرىە اسماعىل محمود:

بەرىز سەرۋىكى پەرلەمان.

من پىم باشە ماددەى (10) لابرئىت، چۈنكە پىچەۋانەى ئەو خالەيە:

يەكەم: نادەستورىە ۋە تىك دەگىرئىت لەگەل ماددەى (2) دى دەستورى كۆمارى عىراق بۇ ئەوۋى كە پىچەۋانەيە لەگەل بنەما نەگۆرەكانى ئاينى ئىسلام.

دوۋەم: تىك دەگىرئىت لەگەل پىرەنسىپى نىزامى ئام و ئاداب ئاسايش و ئاشتى كۆمەلايەتى.

سېيەم: كرددنەۋەدى دەركاى بازىرگانى سنوردار ھەرگىز ناتوانى كە ئىستىغلال بوەستىنېت، زۆر سوپاس.

بەرپىز د.رېۋاز ھايق حىسېن / سەرۋكى پەرلەمان:

زۆر سوپاس كاك بەئىن فەرموو.

بەرپىز بەئىن اسماعىل حاجى ابراهيم:

بەرپىز سەرۋكى پەرلەمان.

لە خالى يەكەمدا ھاتوۋە ئەللى فەرمانگەكانى ھەرپىم و پەيمانگا زانستىيەكان ناۋەندى توپىنەۋەدى زانستى دان پېنراۋ، ھەروەھا ووشەيەكى بۇ زىاد بىكەين، بېجگە لە فەرمانگەكانى ھەرپىم دەتوانى ئەو پەيمانگا زانستىيە ناۋەندى توپىنەۋەدى زانستى مۆلەت پېدراۋ، چونكە ئەمانە ئەھلىش و ئەوانەى پىسپۇرىيەكانى بەكارھېنانى ماددەى ھۆشبەرەكان يا كارتىكەرە ئەقلىيەكان ئەخوازى پىرسىارى ئەكەم لە دواى كەلىمەى ئەوانە ئەو دېرەى كە ھاتوۋە ووشەكانى كە رېز بوۋە بەدواى ئەوانە بۇ فەرمانگەكان و بۇ پەيمانگا زانستىيەكانىشە، زۆر سوپاس.

بەرپىز د. رېۋاز ھايق حىسېن / سەرۋكى پەرلەمان:

سەرچنار خان فەرموو.

بەرپىز سەرچنار احمد محمود:

بەرپىز سەرۋكى پەرلەمان.

قسەكەى من كرا زۆر سوپاس.

بەرپىز د. رېۋاز ھايق حىسېن / سەرۋكى پەرلەمان:

د.اسماعىل فەرموو.

بەرپىز د.اسماعىل على طە:

بەرپىز سەرۋكى پەرلەمان.

من بەس پىرسىارا فى ئەز بزانم مەقسەد فى كەلىمە چىيە؟ نوسىنگەكانى راگەياندىنى داۋدەرمان راگەياندىنى مەبەست چىيە؟ ھەتا تەسپىت بىت مۆلەتى پېدەن.

بەرپىز د. رېۋاز ھايق حىسېن / سەرۋكى پەرلەمان:

زۆر سوپاس بەرپىز ۋەزىرى تەندروستى فەرموو.

بەرپىز د.سامان حىسېن بىرنىجى/ۋەزىرى تەندروستى:

بەرپىز سەرۋكى پەرلەمان.

زۆر سوپاس سەرۋكى پەرلەمان، جەنابى سەرۋكى پەرلەمان باسى مۆلەت ۋەزىر نەبى و لىژنەى بالاى سىياسەت و رېنمايى بە دۋاداچوون دەكات، بەلام مۆلتى رۇژانەو كاروبارى رۇژانە، بۇيە لە دەسەلاتى ۋەزىرە كە مۆلەت بدات يان بەخشىنەكە ۋەربىگىت كە باسكراۋە، مۆلەتى باسى ئەۋەدىانكرد كە ئەوانەى مۆلەت يان ھەيە، فەرمانگەكان يان پەيمانگەكان ۋابزانم نووسراۋە دانپېنراۋ دانپېنراۋ، ۋاتا مۆلەتى ھەيە لە حكومەتى

ھەرېم باسى ئەوانەى دەكات ئەوانە بە سېفەتى ئەوانەى پېشەۋىيە فەرمانگەكان پەيمانگەكان پەيمانگانى ناوندىگانى توپۇزىنەۋە فەرمانگەكانى ھەرېمىش مەبەستى ھەمو ئەوانەىيە كە ئەو ماددەىيە پېۋىستە ئەو ماددەىيە بەكار بېنى، كەۋاتە پىسپۇرىيەگانىيان لە بەكارھېنانى لەماددە ھۇشبەرەكانە، ااتا ئەگەر پىسپۇرى بەكارھېنانى ماددەى ھۇشبەرى نەبوو پېۋىست ناكا رېنگاى پى بدرى، مەكتەب ئىعلامى مەبەستى مەدخەل و يەنى كۇگاي دەرمان و شەرىكاتى دەرمانە بە عام باس دەكات، بەلام پېشنىار دەكەم لېرە كۇمپانىا و نوسىنگەكانى داودەرمان باس بىكەين وشەى داودەرمانىش بىكەينە دەرمان و پېداۋىستى پزىشكى، چونكە كۇمپانىاگان ناونىشانىيان وايە كۇمپانىاي دەرمان و پېداۋىستى پزىشكى، ھەرچەندە مەكتەب ئىعلام ئېستە لە ھەرېمى كوردستان كارى پى ناكرى بەس لە بەغدا ھەيە، بۇيە باشترە ووشەى كۇمپانىاش بىخەينە پېشى كۇمپانىا و نوسىنگەكانى راگەياندىن مەكتەب ئىعلامى، زۇر سوپاس.

بەرپۇز د. رېۋاز فايق حسين / سەرۋكى پەرلەمان:

بەرپۇز جەنابى ۋەزىر نوسىنگەكانى راگەياندىن داو دەرمانى مۇلەت دراو، بەراستى من خۇشم تېنەگەم مەبەست چىيە؟

بەرپۇز د. سامان حسين برزنجى / ۋەزىرى تەندروستى:

بەرپۇز سەرۋكى پەرلەمان.

لە عېراقدا سەيدەلىيەمان ھەيە، كۇگاي دەرمان ھەيە، كۇمپانىا ھەيە، كۇمپانىا داو دەرمان و پېداۋىستى پزىشكى دېنى بە گوپرەۋى پىسپۇرىيەكەى، ھەندەك كۇمپانىا ھەيە بەس ئامېرى پزىشكىيە، ئامېر دەھىنى ھەندىك كۇمپانىا ھەيە بەس دەرمانە، ھەندەك كۇمپانىا ھەيە بەس پېداۋىستى پزىشكى، ااتا ئەوانەى كە يەك جار بەكارديت و فرى دەرديت، ھەندى كۇمپانىا ھەيە دەرمان و پېداۋىستى پزىشكىيە، ئەۋە كۇمپانىا دەى ھىنىت سەيدەلىيە دەيفرۇشيت، ئەۋەى لە ناو بازارە لە نېۋ ئەوانەدا كۇگا ۋەسيتىكە لە بەينىان كە زۇر راي جىاۋازى ھەيە ھەندىك لە رايەكان چاكسازى كردنىان لە چاكردنى سىستەمى تەندروستى پېيان زيادە كۇگا، مەبەستم مەدخەلە ئەو مەدخەلانەى كە لە بازاردا ھەيە لە كۇمپانىا دەكرىت، جارېكى تر دەيفرۇشيتەۋە سەيدەلىيەكان لە بەغدا كاتى خۇى بە برپارىك كۇگا نەما، مەدخەل نەما، مەكتەب ئىعلامىيان دانا بە ناۋى مەكتەب ئىعلامى ناۋەكەى وايە، مەكتەب ئىعلامى ئىشى مەدخەل دەكات، ئىستاش لەۋى مەدخەل ھەيە مەكتەب ئىعلامى ھەيە لە ھەرېمى كوردستان تا ئىستا مەكتەب ئىعلامى نىيە، زۇر سوپاس.

بەرپۇز د. رېۋاز فايق حسين / سەرۋكى پەرلەمان:

پېشنىارى جەنابتان ئىستا لاي بدەين ئەو برگەيە.

بەرپۇز د. سامان حسين برزنجى / ۋەزىرى تەندروستى:

بەرئىز سەرۋىكى پەرلەمان.

باشترە كۆمپانىيا ئىستا ئىشەكە دەكات، كۆمپانىياو مەكتەب ئىعلامى نەوەك لە داھاتودا بىرئىتەوۋە كارى پى بىرى، چونكە دووراي جىاواز ھەيە لە سەندىكاي دەرمانسازان لە وەزارەتى تەندروستى لە چاككردى سىستەمى تەندروستى مەكتەبى ئىعلامى ھەبىت، يان كۆگاكان مەدخەل ھەبى لە كاتى ئىستادا داخستنى ھەموو مەدخەلەكان خەلگىكى زۆر بى كار دەبى نان براو دەبى، بۇيە رەنگە لە داھاتودا كۆگا نەمىنئىت پىويست ناك، چونكە نرخەكەش ھەرزانتەر راوۋدەستىت كۆنترۆلكردنى ئاسانتەر دەبىت، سىلسىلەى كەمتر دەكاتەوۋە موباشر سەيدەلەيە لە كۆمپانىيا بىرى، بەلام لەكاتى ئىستادا تەنھا كەرتى گشتى نەخۇشخانەكان و وەزارەتى تەندروستى حكومەتى ھەرىم لەگەل كۆمپانىيا تەحەمول دەكات لەگەل مەدخەل نايكات، بۇيە مەكتەب ئىعلامى ئەگەر بىرئىتەوۋە لە ھەرىمى كوردستان ئەو كات حكومەتى ھەرىم دەتوانى نەخۇشخانەكان لەگەل مەكتەب ئىعلامى، بۇيە پىم باشە كەلىمەى كۆمپانىيا زىادىكەين لە پىشى زۆر سوپاس.

بەرئىز د. رىۋاز فايق حسين/ سەرۋىكى پەرلەمان:

بەرئىز د.قالا بەراى جەنابتان وەك فانونىيەك شتىك ئىستا وجودى نەبىت، ئىمە ئەتوانىن لەناو ئەو ياسايە داى بنىين؟

بەرئىز د.قالا فرىد ابراهيم/ وەزىرى ھەرىم بۇ كاروبارى پەرلەمان:

بەرئىز سەرۋىكى پەرلەمان.

بەلئى دەتوانىن بە پى ئەو ياسايەى ھەيە دادەمەزرى ئەو دەزگايە، ئەگەر بونى زەرورە شتىك دەبىتن لە بابەتى چاكسازى لە بوارى تەندروستى، ئىمە لەگەل ئەوەين كە بمىنئىتەوۋە.

بەرئىز د. رىۋاز فايق حسين/ سەرۋىكى پەرلەمان:

بەلئى زۆر سوپاس ماددەى (11) بخوینەوۋە قسەيەكتان ھەيە، بەرئىز سەرۋىكى لىژنەى ياسايى قسەيەكى ھەيە.

بەرئىز بزار خالد عبدالله:

بەرئىز سەرۋىكى پەرلەمان.

پرسىيارىك ئاراستەى لىژنەى ياسايى كرا بەو شىۋەيە كە دەركردى ئەم ياسايە يان ئەم ماددەيە تەعاروزە لەگەل ماددە (2) دەستورى عىراق، ئەم ياسايە بۇ ئەوۋە پەسەند ناكرىت كە بەكارھىتان و خواردىنى ماددە ھۆشبەرەكان موباح بىرى لەناو خەلك، بەو ئەندازەيە كە تەعاروز دروست بكا لەگەل ماددە (2)ى دەستورى عىراق ئەمە لە شەرىعەى ئىسلامىشدا، يەنى ھەرشتىك بۇ مەسلەھەتى عامىش بى لە جوارچىۋەى تايبەتمەندى بۇ مەسلەھەتى عام و داودەرمان بەكاربىن تەعاروز لەگەل شەرىعەى ئىسلامىش نىيەو لەگەل دەستورى عىراقىش نىيە.

بەرئىز د. رىۋاز فايق حسين/ سەرۋىكى پەرلەمان:

سوپاس ماددهی دواى ئەووە فەرموون كاڤ بەلئین نوقتەى نيزامیه؟ فەرمو كاڤ بەلئین.

بەرئیز بەلئین اسماعیل حاجی ابراهیم:

بەرئیز سەرۆکی پەرلەمان.

لەسەر روونکردنەووەکانی جەنابی وەزیر، دیارە ئەووەی کە هەردوو بەرئیزان جەنابی وەزیر و وەزیری تەندروستی و وەزیری هەرئیم بۆ کاروباری پەرلەمان باسیان کرد، ئیمە ئاسان جیبەجیکردنی ئەمەى ئەو دەقانهى لەم ماددهیا هاتوو، بەراستی واباشترە کەمترین شوین مۆلەت وەربگری، راستە ئەوانەى یەك شوین هەبى بۆ ئەووەى مۆلەت وەربگری، ئیمە ئەو مەكتەبى ئیعلامى داودەرمانە کە ئیستا نەبى و جەنابی وەزیر باسیکرد کە ئەتوانى دروست بکرى، بەلام ئیمە بۆچی رینگە بدەین بە دروستکردنى لە کاتیكا هەبوونى ئەو مەكتەب ئیعلامییه هیچ لە هۆکارەکان ناگۆرى، ئەووە کار ئاسانکاری نییه ئالۆزکردنە، مادام کۆمپانیاکان ئەتوانن بیدەن بە سیدەلییهکان لەم بەینەیا ئەم وەسیتە بۆ هەبى، بەراستی یەعنى ئەمە مەجال ئەکاتەووە بۆ زۆر شوین کە مۆلەتى پێبدرى ماددهى هۆشبەر بەکاربێنى و، پیم وایە بۆ جیبەجیکردنى ئەحکامەکانى ئەم یاسایە قورستر ئەبى و زۆر سوپاس.

بەرئیز د. رێواز ھایق حسین / سەرۆکی پەرلەمان:

بەرئیز جەنابی وەزیر قسەییەکتان هەیه؟

بەرئیز د. سامان حسین برزنجی / وەزیری تەندروستی:

بەرئیز سەرۆکی پەرلەمان.

نەخیر زۆر سوپاس.

بەرئیز د. رێواز ھایق حسین / سەرۆکی پەرلەمانى کوردستان:

ماددهى دواى ئەووە بخوینەووە.

بەرئیز رۆژان ابراهیم علی:

بەرئیز سەرۆکی پەرلەمان.

ماددهى (11).

1- پێویستە لەسەر ئەو کەسەى مۆلەت دراو بە هاووردەکردنى یان هەناردەکردن یان گواستنەووەى ماددهى هۆشبەر یان کارتیکراوى ئەقلى یان پێشینەى کیمیایى یان داواکاریەك پێشکەش بکات بۆ وەزارەت تیایدا ناو ناوێشانى کارمەکەى و ناوى ئەو مادده هۆشبەرە یان کارتیکارە عەقلىیانە بخاتەر و کە بە نیازە هاوردەیان بکات، یان بیانگوازیتەووە لەگەڵ سروشت و برەکانیان و ئەو مۆلەتى هاووردەکردن یان هەناردەکردن یان گواستنەووەى پێى بەخشاووە لە حکومەتى ئەو وڵاتەى لى هاووردە کراو و ئەو هۆیانەى دەبنە پاساو بۆ کارمەکەى رێکەوتنەکەى بە شیوەى نزیکەى لەگەڵ گشت ئەو داتایانەى وەزارەت لێى داوا دەکات.

2- وەزیر بۆى هەیه داواکاریەکە قبوڵبکات یان رەت بکاتەووە یان ئەو برەى تیایدا دیارى کراو کەم بکاتەووە لەگەڵ رەچاوکردنى ئەو مەبەست و حالەت و مەرجانەى لەم یاسایەدا دەقیان لەسەر کراو سوپاس.

بەرپىز د. رېۋاز ھايىق حسين / سەرۋىكى پەرلەمان:

بەئى زۆر سوپاس، ھەر ئەندامىكى بەرپىزى پەرلەمان دەپھوئ قسەبكات لەسەر ماددەى (11) با دەستى بەرز بىكاتەوہ تا ناوہگان تۆمار بىكەين (كاك ديارى، شادىہ خان، كاك ھاورى) شادىہ خان فەرموو.

بەرپىز شادى نوزاد وھاب:

بەرپىز سەرۋىكى پەرلەمان.

من پيىم باشە لە ماددەى (11) دا خائىك زيادبكرى بەم نەسەى خوارەوہ:

دامەزراندنى داتابەيسىك بۆ پشتراستكردنهوہى مۆلەت و برى رىگە پىدراو بۆ خالەكانى پشكنين لە ھەريىمى كوردستاندا، چونكە كاتىك كە بە ئەوراق مۆلەت پىدان ئەدرىت بە لايەنىكى ديارى كراو ياخود بە كۆمپانىيايەك بۆ گواستنەوہى برىكى پىويست ماددەى ھۆشبەر يا كارتىكەرى ئەقلى، ئەگەرى ھەيە كە ئەو كلىشەيە ياخود ئەو شىۋازى نوسىنە تەزويرى تىدا بكرى، بتوانرى بەكاربھىنرى بە بى بوونى مۆلەت، واتا مۆلەتىكى ئەوئ رەسمى كۆمپانىيايەكى ديارىكراو موزەپەف بكرى بۆ بازركانى پىكردن، بۆيە پىويستە لە رووى تەتەورى كۆمەلگاگەشمان و ھەريىمى كوردستانىش وا پىويست ئەكا نىمە ئەم مۆلەت پىدانە راستە بەوەرەقە ھەبى، بەلام بە داتا پەيسىش ھەبى لە خالەكانى پشكنينا بۆ ئەوہى مۆلەتەكە پشتراستبكاتەوہ كە جەنابى وەزىر ياخود كەسى لايەنى پەيوەندىدار مۆلەتى پىداوہ و بەر بگرى بەوہى كە تەزويرە تا رىژەيەكى كەم كەم بىكاتەوہ، سوپاس.

بەرپىز د. رېۋاز ھايىق حسين / سەرۋىكى پەرلەمان:

كاك ھاورى فەرموو.

بەرپىز ھاورى بناە محمد:

بەرپىز سەرۋىكى پەرلەمان.

ماددەى (11) برگەى دووہم وەزىر بۆى ھەيە داواكارىيەكە قەبول بىكات يان رەت بىكاتەوہ يان ئەو برەى تىايدا ديارىكراوہ كەم بىكاتەوہ، لەگەل رەچاوكردنى ئەو مەبەست و ھالەت و مەرجانەى لەم ياسايەدا دەھقان لەسەر كراوہ، راستىكەى من پىشنىياز دەكەم وەزىر لەگەل لىژنەى پەيوەندىدار دەسەلاتيان ھەبىت، ئەو داواكارىانەى قبول بىكەن يان رەت بىكەنەوہ، لەبەر ئەوہى ئەو لىژنەيە لە كۆتايدا ئىشيان چىيە؟ راستىيەكەى زۆرەى زۆرى ئەو دەسەلاتانە لاي وەزىرە، ئەبى ئەو لىژنەيە رەچاو بكرى كە لەكاتى برپاردانە برپارەگان ھاوبەش بىت، زۆر سوپاس.

بەرپىز د. رېۋاز ھايىق حسين / سەرۋىكى پەرلەمان:

كاك ديارى فەرموو.

بەرپىز ديارى انور حمە رحىم:

بەرپىز سەرۋىكى پەرلەمان.

ماددەى (11) پېشنىياز دەكەم ئەو كۆمپانىيانەى كە ئەو داواكارىيە دەنېرن لەگەل ئەوھى دەلېت كە تېيدا ناونىشانى كارەكەى ناوى ئەو ماددە ھۆشبەرە يان كارتىكارە ئەقلىانە بختەرەو كە بە نيازە ھاوردەيان بكات، لەگەل ئەوھدا ناوى ئەو كارمەندەى ئەو كۆمپانىيايە ئەو كەسەى ھەلدەستىت بەھىنان و ھاوردەکردنى ئەو ماددانە خالى يەكەم.

خالى دووھ: ھەمان ئەو سەرنجەى كە لە خالى ماددەى پېشوترا وتم وەك كاك ھاورپش ئامازەى پېكرد پېشتر پېم وتيت بەرپز سەرۆكى پەرلەمان، پېشتر پېم وتى كە ئەتوانم پرسیار لە وەزىر بگەمەوھە داوى دەرھەتت ئەدا لەسەر وەلامەكە، وەلامەكە وەلامىكى موقنەعكەر نەبوو، لەبەر ئەوھى وەزىر ئەو دەسەلاتە رەھايە بۆ وەزىر بە تايبەت لە ولاتىكى وەك ھەرپمى كوردستاندا رەنگە زۆر جار تووشى كېشەو گرتەمان بكاتەوھ، پرسیارەكە لەوھىە بۆيە پېشنىياز دەكەم كە ئەم لىژنە بالايە ماددەى ھۆشبەر لەگەل وەزىرا پېكەوھە بتوانن برپارى لىسەندەنەوھ، يا ئەم بابەتە بەدەن يان ئەو مۆلەتە بەدەن يان برە بەدەن، بۆ ئەوھى ھاوردەى بكات يان ھەناردەى بكات، ئەو بابەتە يەعنى پەيوەندى بەوھە ھەيە ئەگەر رۆژىك لە رۆژان وەزىر سەر بە پارتىكى سىياسى بېت يان سەر بەلایەنىكى سىياسى بېت ھەمان كۆمپانىياى بۆ نمونە داواكار سەر بە پارتىكى سىياسىيە يان سەر زۆنىكى دى سىياسى بېت و لەم كاتەيا ئەشكالىەت دروست بكات بۆ ئەم دەرمانانە، بۆيە پېشنىياز دەكەين كە لىژنەكەو وەزىر پېكەوھە ئەم دەسەلاتەيان ھەبېت، سوپاس.

بەرپز د. رېواز فايق حسين / سەرۆكى پەرلەمان:

بەلى سوپاس دواجار ئەو بۆچوونانەى جەنابى وەزىر لە كۆبوونەكانى پەرلەمان دەيلى، بۆچوونە و رايى وەزارتە، راي حكومەتى ھەرپمى كوردستانە و برپارى كۆتايى بۆ پەرلەمانى كوردستانە، جا ئەوھە موقنەعە قسەكانى جەنابى وەزىر يا موقنەع نىيە، ئەوھە جەنابتان دواتر حوكمى لەسەر دەدەن، بەلام ئەوھە ئىتر رەئى خۆى دەلى فەرموون كاك جلال.

بەرپز جلال محمد امين:

بەرپز سەرۆكى پەرلەمان.

سەبارەت بە قسەكانى بەرپز شادى خان كە ئەلى داتا پەيسىك دروست بكرى، ديارە لە ماددەى (24) لە برگەى يەكەم ئەگەر دىقەت بەدەين بزەبت باسى ئەوھى كرددوھ داتا پەيسىك دروست ئەكرى بۆ ئەو بابەتانەى كە بەرپزيان باسىكرد، بۆيە شوپنى خۆى ماددەى (24) ە نەك ئەو شوپنەى پېشنىيازى كرددوھ، سوپاس.

بەرپز د. رېواز فايق حسين / سەرۆكى پەرلەمان:

لىژنە تايبەتمەندەكان كىي تر ھەيە قسە بكات بەرپز جەنابى وەزىر فەرموون.

بەرپز د. سامان حسين برزنجى / وەزىرى تەندروستى:

بەرپز سەرۆكى پەرلەمان.

سەبارەت بە سىستەمى ئەلىكترۆنى بەرپىز لىژنەى ياساىى جىوابى داۋە، كە لە شوپىنىك باسى داتا پەيس دەكرىت ۋە جگە لەۋەش مەن نازانم باسەم كەرد يان نا رىكخراۋىكەى نىۋ دەۋلەتى ئاى ئىن سى بى ھەيە كە لە ھەموو ۋىلاتاندا بە شىۋەى داتا پەيس لەگەل كارگەكانى بەرھەم ھىنان لەسەر ئاستى ۋىلاتاندا مۇتابەھەى ھەموو ھەرەكەيەكى ماددە ھۆشبەرەكان دەكات، ئەۋەى كە رىگەى پىدەدرىت ئەۋەى كە دەفرۇشرىت، بۇيە ئاشكراۋ روونە ئەۋە كىشەيەكە لەۋ كىشانەى كە ئىستا لە عىرافدا، عىراق ھەۋلەدات ۋەزارەتى تەندروستى عىراقى فەدرال تەنھا رىگا بىت بۇ ئەۋەى رىگە پىدان بەدات، بەلام ئىمە لە ھەرىمى كوردستان تا ئىستا رىگە پىدراۋ بوو، ئەۋەش كىشەيەكە سەبارەت بە قەرار لاي ۋەزىر بى يان لاي لىژنەى بالا بىت ۋەك ۋ باسەم كەرد ديارە مەن واقىعەكە باس دەكەم ۋ لە رووى ياساىيەۋە ھەر لەم ياساىە (14) دەسلەت دراۋە لە ماددەى پىنجەم كە ۋەزىر تاكە بەر پەرسىارىيەتى ھەلدەگرى لە ھاوردەكردى لە پىدان.

2- لە كارى رۇژانەۋ رۇتىندا، چۈنكە لىژنەكە رەنگە مانگى جارىك ئەگەر زۇر كۆبىتەۋە مانگى جارىكە، بەلام ئەۋە كارى رۇژانەيە كە نەخۇشخانەيەك كەسىك داۋا دەكات ۋ مامەلەكەى رايى دەكرىت، بۇيە بەرپەرسىارىيەتەكە لە لاي ۋەزىرە، بۇيە ۋەكو ھەموو ھاوردەكانى تر رىگە پىدان ۋ نووسراۋ لە كۇتايدا ھەر ۋەزىر نووسراۋەكە ۋازوو دەكات، زۇر سوپاس.

بەرپىز د. رىۋاز فايق حسين / سەرۋكى پەرلەمان:

سوپاس فەرموو ۋەزىرى ھەرىم.

بەرپىز د. فالأ فرید ابراهيم / ۋەزىرى ھەرىم بۇ كاروبارى پەرلەمان:

بۇ ئەۋ تەۋزىعەى بەرپەرسىارىيەتەكە بەرپىزان ئەندامانى پەرلەمان، داۋا دەكەن كە بابەتى مۇلەتدان ۋ ئەۋانە تەۋزىع بكرى لە بەينى ۋەزىرو يان بەدىر بە ۋەزىرو بە ئەندامانى تر لە لىژنە بالاكەى كە پىكھىندراۋە، عادەتەن پەرلەمان تەركىز دەكاتە سەر ئەۋ شەخسە زىاتر بەر پەرسىارىيەتى دەداتە بەۋ شەخسەى كە لە بەرانبەر پەرلەمان بەرپەرسە، ئەگەر بگەرىنەۋە بۇ لىژنەكە ئەۋانەى كە لە ئەندامانى لىژنەن، بەرپەۋەبەرى گشتىن، بەرپەرس نىن بە شىۋەيەكى راستەۋخۇ لەبەردەمى پەرلەمان ئەۋەى كە بەرپەرسە بە شىۋەيەكى راستەۋخۇ لەبەردەمى پەرلەمان برىتپىيە لە ۋەزىرى تايبەتمەند، بۇ ئەۋەى بتوانى پەرلەمانى كوردستان لەسەر ھەموو كارىك، لەسەر ھەموو مۇلەتلىك، ھەموو رىگا پىدانى ناياساىى شەخسى بەرپەرس بانگ بكات بۇ پەرلەمانى كوردستان، دەبى تەركىزى لەسەر ئەۋە بى كە ئەۋ مۇلەتانە ھەمووى لەلايەن ۋەزىرى تايبەتمەندەۋە، چۈنكە ۋەزىرى تايبەتمەند بەرپەرسە لەبەردەم پەرلەمانى كوردستان ۋ پەرلەمانى كوردستان لى پىچىنەۋە لەگەل دەكا، بۇيە تىكايە يەئنى ئەۋ بەرپەرسىارىيەتانە تەۋزىع مەكەن، مەيدەن بەۋ كەسانەى كە بەرپەرس نىن لە بەرانبەر پەرلەمان، زۇر سوپاس.

بەرپىز د. رىۋاز فايق حسين / سەرۋكى پەرلەمان:

ماددەى (12) بخوینەۋە

بەريز رۇزان ابراهيم على:

بەريز سەرۆكى پەرلەمان.

ماددەى (12)

يەكەم: نابىت ئەو ماددە ھۆشەرانەى يان كارتىكارە عەقلىيانەى يان پىشىنە كىمىيائىيانەى دەگەنە ھەر فەرمانگەيەيەكى گومرگى رادەست بىكرىن، تەنھا بە مۆلەتى راكېشانى نەبىت كە وەزىر يان ئەوۋى راي دەسپىرېت دەرى دەكات و گشت داتا پىۋىستىيەكان لەسەر نوسراوبىت.

دووم: پىۋىستە لەسەر فەرمانگەكانى گومرگ لە دەروازە سنوورىيەكان و فرۇكەخانەكان لە حالەتەكانى ھوردەكردن يان ھەناردەكردن يان گواستەنەو بە پىدا رۇيشتن ترانزىت، مۆلەتى ھوردەكردن يان ھەناردەكردن يان گواستەنەو لە كەسانى پەيوەندىدار وەربىگرن و رەوانەى وەزارەتى بىكەنەو و پىنەيەك لەم مۆلەتە بىبارىزىت لە لاي فەرمانگەكانى گومرگ يان فرۇكەخانەو كەسى پەيوەندىدار بەو مەرجەى ھىنانەوۋى بۇ لايەنى ھوردەكراو بە پاسەوانى گومرگى بىت.

سىيەم: مۆلەتەكە بە ھەئەشاو دادەنرىت ئەگەر لە ماوۋى (90)رۇژ لە رىكەوتى دەرجوونى كارى پىنەكرىت و وەزىر يان ئەوۋى رادەسپىرېت بۇى ھەيە ئەو ماوۋىيە دواتر لە كاتى پىۋىستى بۇ ماوۋىيەك ھاوشىۋە درىژ بىكاتەو.

بەريز د. رىۋاز فايق حسين / سەرۆكى پەرلەمان:

ھەر بەريزىك دەيەۋىت گىتوگۇبكات لەبارەى ئەم ماددەيەو، با ناوى خۇى تۇمار بىكات فەرموۋ كاك دىكتۇر.

بەريز د. رىبوار عبدالرحيم عبدالله:

بەريز سەرۆكى پەرلەمان.

لە ھەردوۋ بىرگە دا ھاتوۋە دەلى لە كاتى مۆلەت راكېشانى دەبىت كە وەزىر يان ئەوۋى راي دەسپىرېت لە ھەردوۋ حالەت دا ھاتوۋە، ئەوۋى راي دەسپىرېت پىۋىستە لىرە ئامازەى پىبىكرىت ئەو كەسە كىيە سەرۆكى ئەو لىژنەيە دەبىت كە مەعنىيە يان كەسىكى دىكەيە لە دواى وەزىر يان بەريۋەبەرىكى گىشتىيە كە مەعنىيە، لىرە دا ھەيە يان بەرپىرسى يەكەمە گومرگە بۇ نمونە ئامازەى پىبىكرى.

بەريز د. رىۋاز فايق حسين / سەرۆكى پەرلەمان:

كاك زانا فەرموۋ.

بەريز زانا خالد سمايل:

بەريز سەرۆكى پەرلەمان.

لە ماددەى (12) ئەم بىرگەيە دەبىت جىگى بىكرىتەو بەھەر شىۋەيەك، چونكە ئەوانەى مۆلەت وەر دەگرن بۇ ھىنان رەنگە ھەندىك جار دوۋچارى كارى نا ياساى دەبنەو، يان لە مەرجەكان لا دەدەن، ئايا ئەم ماوۋىيەيە كە كىسەكەى ھەۋالەى رەوانەى دادگا دەكرىت، چونكە لىرە ئامازەى پىبىكراو لە حالەتتىكدا

كە كېسەكەى رەوانەى دادگا دەكرىت، پېويستە لەم ماوەىە مۆلەتەكەى ھەلپەسىردىت، يەنى كارپى نەكات ھىچ مەوادىكى دىكە داخىل نەكات، تاوەكو كېسەكەى لەلایەن دادگا يەكلای دەكرىتەو، زۆر سوپاس.

بەرىز د. رېواز فايق حسين / سەرۆكى پەرلەمان:

لېژنەى تايبەتمەند، لېژنەى ياساى.

بەرىز جلال محمد امين:

بەرىز سەرۆكى پەرلەمان.

دىاربوو ئەو بابەتەى كاك زانا باسى نەكات لە لېژنە موناھەشەمان لەسەرى كرد، يەك لەوہيا ئەوہى كاك زانا مەبەستىەتى مەرحەلەى تەحقىق، ئايا ئەو كەسە كە رەوانەى دادگا كرا بۆ تەحقىق تا تەحقىق تەواو دەبىت و يەكلا دەبىتەو تاوانبارە يان نا؟ مۆلەتەكەى رابگرى ديارە ئەو دەسلەت لە قانون عقوباتىش زۆربەى كات دراوتە قازىەكان، قازىەكان بۆخۆيان لەو فەترە زرفى قەزىەكە نەكات، ئەگەر پىپى وابى پېويستە مۆلەتەكەى رابگرى لە پال ئەو بىرپارەى كە داويەتى بە راگرتنى تۆمەتبار، بىرپارىكىش ئەدات بە راوستانى مۆلەتەكەى تاوەكو يەكلای دەبىتەو، بۆيە ئەو سولتەيە سولتەى قازىە و ئەگەر لىرە جىي بكرىتەو تەببىعە، جىشى نەكرىتەو قازى بۆخۆى ھەر وەكو قانونى عقوبات مامەلەى لەگەل دەكات گرفتى نىيە، سوپاس.

بەرىز د. رېواز فايق حسين / سەرۆكى پەرلەمان:

بەرىز وەزىرى تەندروستى فەرموو.

بەرىز د. سامان حسين برزنجى / وەزىرى تەندروستى:

بەرىز سەرۆكى پەرلەمان.

سەبارەت بەوہى كى رادەسپىرىت، ئەو دەوەستىتە سەر ھەندىك كارووبار، رەنگە بەرىوہبەرى گشتى كاروبارى تەندروستى لە ديوانى وەزارەت، يانىش بەرىوہبەرى گشتى پارىزگاكان، لە كاتى پېويستە ھەندىك دەسلەتايان پى راسپىردىت، كاتى ئەو كۆمپانىيە مۆلەتى ھەيەو مەوادەكەى ھىنايە لە مەتارە يان لە دەروازە سنوورىيەكانە رىگەى پىبدرىت بە پى بەكارھىنان داخىلى بكات.

دوو: باسى مۆلت رادەگرىت ئىمە كۆمپانىيا ھەيە ئىستا لىكۆلینەوہى لەسەر بوو بە نامادەبوونى داواكارى گشتى راسپىردراو، كە مۆلەتەكە نەك رادەگرىت، بەلكو كاروچالاکى كۆمپانىياكە رادەگرىت، تا دۆسيەى لىكۆلینەوہ تەواو دەبىت، سوپاس.

بەرىز د. رېواز فايق حسين / سەرۆكى پەرلەمان:

ماددەى دواى ئەوہ بچوینەوہ ماددەى (13).

بەرىز بالانبو محمد على:

بەرئىز سەرۋىكى پەرلەمان.

ماددەى (13) :

يەكەم: نابىت ماددەى ھۆشبەر يان كارتىكەرى عەقلى يان پېشىنەى كىمىيىى ھاوردە بىكرىت تەنھا ئەگەر تۆماركرابىت لە تۆمارەكانى وەزارەت لە رىكەوتى دەرچوونى مۆلەتى ھاوردەكردەكەو شىاو بوونى بۇ بەكارھىنراو چەسپىندراوبىت و وەكو يەك بىت لەگەل ئەو ئاگادار و داتاي ھات و لە مۆلەتى ھاوردەكردن بە پىي راپۆرتىكى تاقىگەكانى چاودىرى كرىنى داودەرمان.
دوووم: وەزارەت رىكارەكانى دئىيا بوون لە شىاو بوون وەك يەكى و رىنمايى رىك دەخات كە وەزىر دەرى دەكات.

بەرئىز د. رىواز فايق حسين / سەرۋىكى پەرلەمان:

بەلئى بەرىزان ئەندامانى پەرلەمان لە سەر ماددەى (13) د.مى لىدىن، كاك زانا بەلئى د. مى لىدىن.

بەرئىز د.مى لىدىن حسن يوسف:

بەرئىز سەرۋىكى پەرلەمان.

من تەنھا ووشەيەكم ھەيە ئەويش لە دىرى سىيەم دەلئى وەك يەك بىت لەگەل ئاكارو داتاي ھات و ئاكار، پىم وايە مەعناى ئەخلاق دەگەيەنئىت ھەرجى لە عەرەبىيەكەيە مواسەفات ھاتىە، بۇيە داواكارم لە رووى زمانىيەو ئەو ووشەى ئاكارە بگۆرى يەكانگىرى بى لەگەل ووشەى مواسەفات، زۆر سوپاس.

بەرئىز د. رىواز فايق حسين / سەرۋىكى پەرلەمان:

كاك زانا فەرموو.

بەرئىز زانا خالد سmail:

بەرئىز سەرۋىكى پەرلەمان.

ئەم ووشەيەى باسى دەكەم لە ھەندەك ماددەى ترىش ھاتوو، بۇيە داوا دەكەم ئەگەر لىزنەى تايبەتمەند پىيان باشىت لىزنەى ياسايى لايبەرن، چونكە داو نىيە لە تەرجمەدا داودەرمان، دەرمان بىمىنئىتەو بە تەنھا چاكتەر.

بەرئىز د. رىواز فايق حسين / سەرۋىكى پەرلەمان:

ئىستا پەخش نىيە، زۆر باشە ھەر ووشەيەك ئەگۆرن ئەبئى لە لىزنەكان بىگۆرن، من بە شەخسى يەك وشە ناخەمە دەنگدانەو ئەو بۇ ئاگادارىتان، ئەم پىرۇژە قانۇنە كە دەبئى بە قانۇن زۆر زۆر گىرنگە نامانەوئى لە ئەھمىيەتەكى كەم بىكرىتەو لەبەر ووشەيەك، ھەچ گۆرانكارىەك ئەكەن و قەناعەتان پىيە لە لىزنەكان بىگۆرن، داوى لە كۆبونەوئى پەرلەمان كەس نەلئى ئەو ووشەيەو ئەو ووشەيەتان دانائە لەگەل لىزنەكان بۇخوتان رىك بىكەون، چونكە بۇ دئىياتان ووشە ناخەمە دەنگدانەو فەرموو كاك بزار.

بەرئىز بزار خالد عبدالله:

بهریز سەرۆکی پەرلهمان.

پیشتر له کۆبوونهوهی لیژنه‌ی هاوبه‌شەکان به ئاماده‌بوونی جه‌نابی وه‌زیری هه‌ریم گۆریومانه له زۆر جیگا، به‌لام له‌بهر ئه‌وه یاسایه‌کی زۆر نوسینی تێدايه‌ی موختماله له ته‌بع هه‌موویان دروست نه‌کردبێ و حساب بکه‌ن له هه‌موو جیگایه‌ک دهرمان هێناوه.

بهریز د. رێواز فایق حسین / سەرۆکی پەرلهمان:

زۆر سوپاس، به‌رێز جه‌نابی وه‌زیری ته‌ندروستی به‌رموون.

بهریز د. سامان حسین برزنجی / وه‌زیری ته‌ندروستی:

بهریز سەرۆکی پەرلهمان.

سه‌بارت به ئاکارو یه‌کخستنی شیوا بوون، مه‌به‌ستی لێره فه‌حسی موتابه‌عه و کوالیته‌ی کۆنترۆله، نه‌تیجه‌ی فه‌حسی دهرمانه کوالیته‌ی کۆنترۆل، ئه‌وه‌ی که به‌رێز د. شێرکۆ له مادده‌کانی پێشوو ئیشاره‌تی پێدا ئه‌وه لێره‌یه باسی کوالیته‌ی کۆنترۆله.

دوو: داودهرمان منیش تیبینیم هه‌بوو که بکری به دهرمان و پێداویستی پزشکی، نه‌ک ته‌نها دهرمان، چونکه پێداویستی پزشکی ووشه‌یه‌کی فراوانتره دهرمان و پێداویستی پزشکی، پێداویستی پزشکی تاقیگه‌ش هه‌لده‌گریته‌ ئه‌و بابه‌تانه‌ی که به‌کاریش دین دهرمان و پێداویستی پزشکی، زۆر سوپاس.

بهریز د. رێواز فایق حسین / سەرۆکی پەرلهمان:

زۆر سوپاس، سه‌لاما خان نوخته‌ی نیزامیت هه‌یه؟ فه‌رموو.

بهریز سلمه فاتیح توفیق:

بهریز سەرۆکی پەرلهمان.

ئهم پرۆژه یاسایه پرۆژه یاسایه‌کی گرنکه (51) مادده‌یه، پیم وایه ئه‌گه‌ر هه‌ستی پێ بکه‌ی تووشی مه‌له‌ل بوین، ئه‌گه‌ر بکری جه‌لسه‌که هه‌لبه‌ری زۆر سوپاست ئه‌که‌ین، ئیتر نوخته نیزامیه نازانه جییه.

بهریز د. رێواز فایق حسین / سەرۆکی پەرلهمان:

با بگه‌ینه مادده‌ی (15) دوا‌ی ئه‌وه مادده (14) فه‌رموون بیخوینه‌وه.

بهریز بالانبو محمد علی:

بهریز سەرۆکی پەرلهمان.

نابیت مادده‌ی هۆشبه‌ر یان کارتیکه‌ری ئه‌قلی پێشینه‌ی کیمیاوی هاورد بکریته، یان هه‌نارد بکریته، یان بگوازریته‌وه له ناو پاکجیک که ماده‌ی دیکه‌ی تێدا‌بیت و پێویستی به ناردنی هه‌تا ئه‌گه‌ر نمونه‌ش‌بیت له ناو ئه‌و پاکجیانه‌ بیت که دلتیا بوونی له‌سه‌ر کراوه، پێویسته به ته‌واوه‌تی ناوی مادده‌ی هۆشبه‌ره‌که یان کارتیکه‌ره عه‌قلیه‌کان که له‌سه‌ری نووسراو بیت له‌گه‌ڵ سروشت و برۆ رێژه و ریکه‌وت و به‌ره‌م هێنان و ریکه‌وتی ته‌مه‌نی و نه‌مانی کاریگه‌ریه‌که‌ی.

بهریز د. رێواز فایق حسین / سەرۆکی پەرلهمان:

بەئى بەرئىزان ھەر بەرئىزىك دەپەوئىت قسە بكات لەسەر ماددەى (14) كەس قسەى نىيە؟ ببورە فەرموو كاك ياسىن.

بەرئىز ياسىن خضر طە:

بەرئىز سەرۆكى پەرلەمان.

يەك وشە لەلای من زۆر گرینگە ھەر ھەمووتان دەئىن ماددەى ھۆشبەر، ئاخر ماددەى ھۆشبەر كامە ماددەى، بەس پىم بلئىن ئاخر ھەر ھەموو دەئىن ماددەى ھۆشبەر.

بەرئىز د. رىواز فايق حسين / سەرۆكى پەرلەمان:

لە بەشى ئەخىر لە پاشكۆكانى ئەم پرۆژە ياسايە دەيان ماددە ناوئراون.

بەرئىز ياسىن خضر طە:

بەرئىز سەرۆكى پەرلەمان.

ماددەى ھۆشبەر دەبى ديارى بکرى چييه؟ ئايا حەشيشە، ترياکە، كريستالە ئاخر يەعنى چييه؟ ئيوە بەس دەئىن ماددەى ھۆشبەر، ماددەى ھۆشبەر پياوى چاک بن بەرئىزان ئەندامانى پەرلەمان برواتان ھەبى لە سالى (1992) پەرلەمان ھەيە لەو ياسايە گرنگتر نەھاتوو، کورە پياوى چاکبن ئەمن دەزانم لە چ نازارىكى دام، پىمەكەنن بەوانە پىبکەنن كە رۆژانە لەسەر جادە كەوتوون، سجنەكانمان پىبوو ھەموو گەنجەكانمان ھەلا ھەلابوون، بەس ئەمن يەك تەعريفەى ماددەى ھۆشبەرم بۆ بکەن، جەنابى وەزىر يان ليژنەى پەيوەندىدار ماددەى ھۆشبەر كامانە دەگرئتەو.

بەرئىز د. رىواز فايق حسين / سەرۆكى پەرلەمان:

بەرئىز وەزىرى تەندروستى فەرموون قسەى خۆتان بکەن لەو بوارەيەو.

بەرئىز د. سامان حسين برزنجى / وەزىرى تەندروستى:

بەرئىز سەرۆكى پەرلەمان.

پىناسەگان لە ماددەى يەكەم ماددە ھۆشبەرەگان ھەرماددەيەكى سروشتى يان پىكھيئندراو لە ماددەى يەكەم خالى شەشەم برگەى شەشەم ھەر ماددەيەكى سروشتى يان پىكھيئندراو لەو ماددانەى لە خستەى يەكەم و دوووم و سىيەم و چوارەم لە ھاوپىچ ھاتووە كار تىكراوہ عەقلىيەگان، خستەگانى پىنجەم و شەشەم و حەفتەم و ھەشتەمە پىشەنە كىمياويەگانىش نۆيەم و دەيەمە، زۆر سوپاس.

بەرئىز د. رىواز فايق حسين / سەرۆكى پەرلەمان:

ماددەى (15) بخويئەو فەرموون.

بەرئىز بالانبو محمد على:

بەرپىز سەرۋىكى پەرلەمان.

ماددە (15):

يەكەم: نابىت ئەو مۆلتەي لە ماددەي ھەشتى ئەم ياسايە دەقى لەسەر كراوہ بېخىرىتەوہ ئەمانەي خوارەوہ.

ئەوہي ھوكم دراوہ لەسەر تاوانى جىنايەت يان كەتنىكى ئابروو بەر.

بئەوہي ھوكم دراوہ بە تاوانىك لەو تاوانانەي لەم ياسايەدا دەقيان لەسەر كراوہ.

دووہم: مۆلتە بە ھەلۆھشاوہ دادەنرېت ئەگەر ھوكمى بىر لەسەر خاوەنەكەي دەرىجىت بە يەككە لەو تاوانانەي يان سزايانەي لە بىرگەي يەكەمى ئەم ماددەيە دەقيان لەسەر كراوہ.

سېيەم: مۆلتەي بازىرگانى پىكردن بە ماددە ھۆشبەرەكان و كارتىكەرە عەقلىيەكان و پىشېنەكانىان نابەخىرىت تەنھا بە كەسىكى دەرمانسازى مۆلتە دراو نەبىت يان دروستكارى دەرمانبىت يان بۇ ئەو لايەنانەي لە ماددەي (10) ئەم ياسايە دەقيان لەسەر كراوہ.

چوارەم: خاوەنى ئەو شوپىنانەي مۆلتە دراو بە بازىرگانى پىكردن بە ماددە ھۆشبەرەكان يان كارتىكەرە عەقلىيەكان يان پىشېنە كىمىياوييەكان بۇيان نىيە شوپىنەكانىان بۇ ئەو ماددانە تىياندا بىرۇشن يان رادەستى بىكەن يان دەستى لى ھەلگىر تەنھا بۇ ئەو لايەنە نەبى كە لە بىرگەي يەكەمى ماددەي (10) ئەم ياسايە دەقى لەسەر كراوہ يان بۇ ئەو كەسانەي مۆلتە دراو بە بازىرگانى پىكردن بەو ماددانەي بە پىي ياساى پىادەكردنى پىشېنەي دەرمانسازى بەركار ژمارە (40) سالى (1979) يان ھەر ياسايەكى جىگەي بىرگىتەوہ بەو مەرجەي لايەنى پەيوەندىدار لەو ھەزارەت لەو بارەيەوہ ئاگادار بىرگىتەوہ ئەو لايەنانەي لەم مامەلە بەژدارن بىرېنە روو.

پىنجەم: ھەزىر رىنمايى دەردەكات بۇ دىارى كردنى ئەو مەرجانەي پىويستن لەو شوپىنەي بەينەدى كە مۆلتە دەدرى بۇ بازىرگانى پىكردن بە ماددەي ھۆشبەرەكان و كارتىكەرە عەقلىيەكان و پىشېنە كىمىياوييەكان.

بەرپىز د. رىواز فايق حسين / سەرۋىكى پەرلەمان:

ھەر ئەندامىكى بەرپىزى پەرلەمان دەيەوېت لەسەر ماددەي (15) گىتوگۇ بىكات فەرموون (كاك زانا، كاك مەم، د.مى الدى، د.شىركۇ، كاك شىخ زاهر)

بەرپىز زانا خالد سمايل:

بەرپىز سەرۋىكى پەرلەمان.

لە بىرگەي سېيەمى ئەم ماددەيە مۆلتەي بازىرگانى پىكردن بە ماددە ھۆشبەرەكان و كارتىكارە عەقلىيەكان و پىشېنە كىمىياوييەكان نابەخىرىت، تەنھا بە من پىشنىار دەكەم كەسىكى دەرمانسازى مۆلتە پىدراو يان دروستكاروى داودەرمان لادىرىت، چونكە ئەو پرسە بە ياسا رىكخراوہ ئەوہي دەرمانسازەكارو ھەزىفەي جىيە لە ياساى ھاتووہ، ئەو بابەتە كارى ئەو ماددە ھۆشبەرەكان نىيە واى لىبىرىت تەنھا بەو لايەنانەي كە

له ماددهى (10)ى ئەم ياسايە دەقيان لەسەر كراوه، تەنھا ئەو لايەنانە مۆلەت وەربىگرن و باس لە بىرگەى چوارەم ئامازە بە ياساى پىيادەكردنى پىشەى دەرمانسازى بەركار ژمارە (40)ى سالى (1970)دەكات، راستە تەواو كراوه لەگەل ئى دەرى ھەر ياسايەك جىگەى بىگىرئەو وە باشترە ئىمە دوو ياسامان ھەيە ئامازەى پىبىكرى ياساى ژمارە (40)ى سالى (1970)، لەگەل ياساى سەندىكاي دەرمانسازانى كوردستان سالى (1999) زۆر سوپاس.

بەرىز د. رىواز فايق حسين / سەرۆكى پەرلەمان:

بەلى زۆر سوپاس بۆ جەنابت د.مى الدين فەرموو.

بەرىز د.مى الدين حسن يوسف:

بەرىز سەرۆكى پەرلەمان.

ماددهى يەكەم نابىت ئەو مۆلەتەى لە ماددهى (8)ى ئەم ياسايە دەقى لەسەر كراوه، يەنى ئەوانە نابى مۆلەتيان پى بدرى، بىرگەى يەكەميان الف و باء كىشەمان نييە، بەلام ئى دووهميان بىرگەى دووهميان مۆلەتەكە بە ھەلۆەشاو دەدەنرىت، ھوكمىكى بىر لەسەر خاوەنەكەى دەرىجىت بە يەككە لەو تاوانانەى يان سزايانەى بىرگەى يەكەم ئەم ماددەيە دەقيان لەسەر دراوه، پىشنيار دەكەم وابى، چونكە ئەمە مۆلەتەكەى ھەلدەوھشپىندىرئەو مۆلەتەى نادىرتى بەوانە وا دارشتنەوھشى بۆ دەكەين، خاوەن مۆلەت پىدراو ئەگەر ھوكمى بىر لەسەر دەرىجىت مۆلەتەكەى بە ھەلۆەشاو بۆ ھەژمار دەكرىت، بىرگەى سىيەم مۆلەتەى بازىرگەى كردن بە ماددە ھۆشەبەرەكان و كارتىكەرە عەقلىيەكان پىشنيە كىمياوييەكان نابەخشرىتە تەنھا بە كەسىكى دەرمانساز مۆلەت دراو نەبىت يان دروست كراوى داو دەرمان نەبىت، يان بۆ ئەو پلانىانەى لە ماددهى (10) ھاتون، ئىمە دەللىين مۆلەت نادىرتە ئەوانە لە ماددەكانى رابردوو پىشتر باسى ئەوھمانكردوو تەنھا ئەوانەى مۆلەتيان پى دەبەخشرى كە ئەوانەى دەرمانسازن، ئەوانەى دەرمان دەھىنن، بۆيە ئەو بىرگەيە پىم وابى زىادە لە ناو ئەو ھاتو، چونكە مۆلەتەكان نابەخشرى ئەوانە، بەلام لىرە دەللىين دەبەخشرىتە دەرمانسازەكان، كەواتە زىادەيە لە ناو ئىرە ھاتوو، زۆر سوپاس.

بەرىز د. رىواز فايق حسين / سەرۆكى پەرلەمان:

كلك مەم فەرموو.

بەرىز مەم برھان محمد قانع:

بەرىز سەرۆكى پەرلەمان.

من تەنيا دوو تىبىنيە ھەيە، ئەگەر دىقەت بەدين لە ماددهى (10)يا كە پەسەندكرا كەسى تيا نييە دەلى مۆلەت دەدرىتە لايەن نادىرتە كەس، دەدرىتە لايەن، بۆيە پىشنياز دەكەم لە بىرگەى چوارەمدا كە ئەلى ئەو كەسانەى مۆلەت دراو بىكرىتە ئەو لايەنانەى مۆلەت دراو، بەنسبەت بىرگەى ئەلف لە بىرگەى يەكەم ئەوھى ھوكم دراو لەسەر تاوانى جىنايەت يان كەتنىكى ئابروبەر تاوان ھەر تاوانە جىنايەتە يا بوترىت و تاوانىش ھەيە تاوانى ئەنقەستىش ھەيە، تاوانى نا ئەنقەستىش ھەيە كە ھوكم دەدرى، خەلكك ھەيە گوللەيەك لە دەستى دەردەجىت منالىك ئەكوژىت، وەكو تاوان ھوكمىش دەدرىت، بەلام ئەنقەست نييە،

پېم وايه ئەم مەسەلەى مۆلەتە بەم شپووبەى لېبکرى ئەودى حوکم دراوه لەسەر تاوانىكى بە ئەنقەست
يان کەتنىكى ئابرووبەر، زۆر سوپاس.

بەرپز د. رېواز فايق حسين / سەرۆكى پەرلەمان:

زۆر سوپاس بۆ جەنابتان، د. شيركو فەرموو.

بەرپز د. شيركو جودت مصطفى:

بەرپز سەرۆكى پەرلەمان.

سەبارەت بە مۆلەتى بازىرگانى پيكردن، من پيشنيارى ئەوه ئەكەم كە تەنھا حكومەتى هەريم بۆى هەبى
بازىرگانى بكا بە ئەم مادده هۆشبهراڤه و، لەگەل ئەوهشا پشتيوانى لە بەرپز كاك زانا دەكەم كە ووشەى
دەرمانسازى لەگەل دروستكارى داودەرمان يەك شتە لە رووى تيگەيشتنەوه، زۆر سوپاس.

بەرپز د. رېواز فايق حسين / سەرۆكى پەرلەمان:

كاك شېخ ظاهر فەرموو.

بەرپز ظاهر محمد على:

بەرپز سەرۆكى پەرلەمان.

بە ناوى خواى گەوره، من پيشنياز دەكەم بېرگەيهك زياد بكرى كە بازىرگانى كردن لە مادده هۆشبهراڤهكان بە
تاوانى ئابرووبەر، بۆ ئەودى بېتە رەدە بۆ بازىرگانان كە بازىرگانى بە مادده هۆشبهراڤهكان دەكەن.

بەرپز د. رېواز فايق حسين / سەرۆكى پەرلەمان:

بەرپز ليژنەى ياساىي ئەگەر قسەيهكتان هەيه فەرموون.

بەرپز بزار خالد عبدالله:

بەرپز سەرۆكى پەرلەمان.

لەسەر بېرگەى يەكەم ئەلف ئەودى حوکم دراوه لەسەر تاوانى جينايات يان كەتنىكى ئابرووبەر، ليڤه باس لەسەر
ئەوهكرا كە جينايات بى يان جنج بى، ئەگەر بە عەمدى نەبى جينايات تاوانىكى گەورهيه كە هەرە گەورهكانە
ئەوه دەبېت هەبى، ئەوى تر جنج جنجى ئابرووبەر مەسەلەن موخلف بشەرەف ئەمە عەمدى و نا عەمدى تيدا
نييه، لەبەر ئەوه ئەمە لە هەموو جارى لە هەموو ياساكاندا كە باس دەكرى موخلف بشەرەف استسنا دەكرى، يەعنى
ئەوه نييه جنجىكا ئەوه ليڤه تەحديد كەردوو جنج موخلف بشەرەف، يەعنى ئەوه تەحديد كراوه، ئەگەر بە تەنيا
نوسرابا جنج ئەوكات قسە زۆر مەعقول بوو، بەلام ليڤه تەحديد كراوه جنج موخلف بشەرەف، زۆر سوپاس.

بەرپز د. رېواز فايق حسين / سەرۆكى پەرلەمان:

بەرپز وەزىرى تەندروستى فەرموون.

بەرپز د. سامان حسين بىرنجى / وەزىرى تەندروستى:

بەرپز سەرۆكى پەرلەمان.

سەبارەت بە بېرگەى يەكەم لەبەر خالى ئەلف و باء وەلامى پرسىارىكى پيشتر دەداتەوه كە بىرمانچوو جوابدەينهوه،
باس دەكرا بۆجى ئاسايش ريگە بدا پيش ئەودى بېرپارى وەزىر، لەبەر ئەودى بەراعى ئەمنى دەويت ئەو كەسەى

له بەرئوبەرایەتی گشتی تاوان پێشتر سەوابقی ھەبێت تاوەکو رینگە ی پێنەدرێت، سەبارەت بە خالی سێیەم لە لەم ماددەییە تەنھا بە کەسیکی دەرمانسازی مۆلت پێدراو نەبێ یان دروستکاری داو دەرمانبێ دروستکار دەکری ھەئبگیرێ، یان دای نەنێین یان ئەگەر داماننا بلێین کارگە ی بەرھەم ھینی مۆلت پێدراو، واتا ئەو مەعمەلانە ی دەرمان دروست دەکەن لە ھەرئیمی کوردستان کەسی دەرمانساز بھینی یان نەمیئ خۆی کۆمپانیا بەناوی دەرمانسازە لێرە، بۆیە ھەسری کردۆتەووە تاوەکو نەکەوێتە دەستی تر دەرمانساز بەرپرسیاریەتەکە ھەئبگیرێ، زۆر سوپاس.

بەرئیز د. رێواز فایق حسین / سەرۆکی پەرلەمان:

زۆر سوپاس بۆ جەنابتان، بەرئیز وەزیری ھەرئیم فەرموون ئەگەر قسەییەکتان ھەییە.

بەرئیز د.فالا فرید ابراھیم / وەزیری ھەرئیم بۆ کاروباری پەرلەمان:

بەرئیز سەرۆکی پەرلەمان.

پشتیوانی لە قسەکانی وەزیری تایبەتمەند دەکەم.

بەرئیز د. رێواز فایق حسین / سەرۆکی پەرلەمان:

زۆر سوپاس بەرئیزان ئەندامانی پەرلەمان دەزانم زۆر ماندوون، بەلام ھاوکارمانین بگەینە ماددە ی (25) زۆر باش دەبێت، کاک د.سامان کاک د.شیرکو دەییەوێت زیاتر وەلامی دەست بکەوێت.

بەرئیز د.سامان حسین برزنجی / وەزیری تەندروستی:

بەرئیز سەرۆکی پەرلەمان.

مەبەست چییە بەس تەنھا حکومەت؟خۆی بەرئیکە پێدانی حکومەت دەکری.

بەرئیز د. رێواز فایق حسین / سەرۆکی پەرلەمان:

کاک د.سامان مەبەستی ئەوویە کە تەنھا حکومەت ئەو مەوادانە بێنێت کاک د.شیرکو وا دەلی دەکری؟

بەرئیز د.سامان حسین برزنجی/وەزیری تەندروستی:

بەرئیز سەرۆکی پەرلەمان.

لەسیستەمی ئیستە ی دەرمان پێداویستی پزیشکیدا حکومەت کۆمپانیا ی حکومی بۆ داودەرمان و پێداویستی پزیشکی نییە لە کاتی ئیستادا.

بەرئیز د. رێواز فایق حسین / سەرۆکی پەرلەمان:

بەرئیزان ئەندامانی پەرلەمان ئەگەر دەتوانن ھاوکارمانین بگەینە ماددە (25) زۆر باش دەبێ نا دەنگدان ی ناوی ھەندیکی تر دەروین، باشە چوارشەممە سەعات (10) ئەم دانیشتنە بە کراوی دەبێ، چوارشەممە سەعات (10) دەبێ نەک سەعات (11) داواتان لێ ئەکەم لە وەختی خۆیا ئامادەبین، بۆ ئەو ی سبەینی ناتوانین لەبەر ئەو ی کۆبوونەووی ھەرسێ سەرۆکایەتی ھەییە بەم شیوویە دانیشتنەکەمان ھەئدەگرین بۆ چوارشەممە سەعات (10) زۆر سوپاس ...

د. رێواز فایق حسین

سەرۆکی پەرلەمانی

کوردستان - عێراق

ھێمن ھورامی

جیگری سەرۆکی پەرلەمانی

کوردستان □ عێراق

منی نبی قھوچی

سکرێتری پەرلەمانی

کوردستان □ عێراق

پەرلەمانى كوردستان - عىراق

پروتوكولى دانيشتنى ژماره (11)ى

چوارشەممە رېكەوتى 18 12 2019

خولى پىنجه مى ھەلبژاردن

پرۆتۆكۆلى دانیشتنى ژماره (11)

چوارشەممە رۆكەوتى 2019/12/18

كاتزمیر (10) ى پېش نیوهرۆی رۆزی چوارشەممە رۆكەوتى 2019/12/18 پەرلەمانى كوردستان - عیراق بە سەرۆكایهتی د. رۆواز فایق حسین سەرۆكى پەرلەمان و، بە ئامادەبوونی بەرپز هیمن هه‌ورامی جیگری سەرۆك و، بەرپز منى نبى قهوجى سكرتیری پەرلەمان، دانیشتنى ژماره (11) ى ئاسایى خولى پېنجەمی سالى (2019) ى خۆی بەست.

بەرنامەى كار:

بەپى حوكمی برپگەى (یەكەم) ى ماددهى (16) و ماددهى (47) له پەپرەوى ناوخۆی پەرلەمانى كوردستان عیراق، دەستەى سەرۆكایهتی پەرلەمان برپاریدا بەرنامەى كارى دانیشتنى ژماره (11) ى ئاسایى سالى یەكەم له خولى پېنجەمی هەلبژاردنى پەرلەمانى كوردستان له كاتزمیر (10) ى پېش زیوهرۆ رۆزی چوار شەممە رۆكەوتى (2019/12/18) بەم شیوهیه بیته:

یەكەم: بەردهوام بوون له سەر خویند نەوهى دووه می پرۆژه یا سای مادده هۆ شەرهكان و كارتیكەرە عەقڵیەكان له هەریمی كوردستان - عیراق، بە پى حوكمی ماددهكانى (87 و 88 و 89) له پەپرەوى ناوخۆی پەرلەمانى كوردستان.

پوختهى دانیشتنى ژماره (10) ى ئاسایى رۆزی دوو شەممە رۆكەوتى 2019/12/16 بەم شیوهیهى خوارهوه بوو:

1 / دەست پى كردنى دانیشتن لەلایەن بەرپز سەرۆكى پەرلەمانى كوردستان.

2 / خویندنهوهى بەرنامەى كار و پوختهى دانیشتن و ناوى ئامادەنبووانى ئەندامانى دانیشتنى پيسوو بە مۆلەت و بى مۆلەت و ناوى ئامادەنبووونی له كۆبوونهوى لیژنه هەمیشەییەكان بە مۆلەت و بى مۆلەت لەلایەن بەرپز سكرتیری پەرلەمان.

3 / دەست پى كردنى برپگەكانى بەرنامەى كار لەلایەن بەرپز سەرۆكى پەرلەمان.

4 / خویندنهوهى یەكەم بۆ پرۆژه یا سای چاكسازى له خانەنشین و مووو چه و درما له و بەخشین و ئیمتیازەكانى تر، ئاراستە كردنى بۆ لیژنه پەپوه نادر و پیدانى خەسلەتی بەپه له بە دەنگى (85) پەرلەمانتار.

5 / دەنگدان و پەسەند كردنى یاسای ریکلامى بازارگانى له هەریمی كوردستان - عیراق.

6 / خویندنهوهى دووهمی پرۆژه یاسای مادده هۆشەرهكان و كارتیكەرە عەقڵیەكان له هەریمی كوردستان - عیراق بە ئامادەبوونی وهزیری تەندروستی و وهزیری هەریم بۆ كاروبارى پەرلەمان.

7 / دواختنى دانیشتنى پەرلەمان بۆ رۆزی چوارشەممە رۆكەوتى 2019/12/18 لەلایەن سەرۆكى پەرلەمان.

بەرپز د.رئواز ھایق حسین / سەرۆکی پەرلەمان:

بەناوی خۆی بەخشندەو میهرەبان.

بەرپزان ئەندامانی پەرلەمان، ھەرموون لە شوپنەکانی خۆتان بۆ ئەوەی دانیشتنەکەمان دەست پێ بکەین، بڕیار بوو ئەمرۆ سەعات (10) کۆببینهو، بەلام بەرپزتان ھیچ ئیلتزامیک بەو کاتانە ناکەن کە بۆ ئێمە بۆ کاتی کۆبوونەوێ دادەنێین ھیوادارین لەو ڕووەوە خۆتان رێک بخەنەو.

بەناوی خۆی بەخشندەو میهرەبان، بەناوی گەلی کوردستان، دانیشتنی ژمارە (11)ی وەرزی دوو سالی یە کەم، خولی پیندجەمی پەرلەمانی کوردستان دەست پێ دەکەین، سەرەتاش داوا لە بەرپز سکرێتیری پەرلەمان دەکەین کە بەرنامەی کاری دانیشتن، پوختەی کۆنووسی کۆبوونەوێ پیشوو، ناوی ئامادەنبوووان و دانیشتنی پەرلەمان و لیژنەکان ئەگەر لەبەردەستییەتی بیخا تەرۆو، پیش ئەو زۆر بە گەرمی بەخیرھاتنی بەرپز وەزیری تەندروستی دەکەین بۆ دانیشتنەکە، ھەرموو.

بەرپز منی نبی ھووجی / سکرێتیری پەرلەمان:

بەرپز سەرۆکی پەرلەمان.

بەرنامەی کار

بە پێی ھۆکمی ماددەی (5) و بڕگەکانی یەکەم و دوو لە ماددەی (16) بڕگە (3) لە ماددەی (18) و بڕگەکانی یە کەم و دوو و سێیەم و چوارەم و پیندجەم لە ماددەی (20)، ماددەکانی (47) و (48) و (52) و (54) و (55) و (56) و (57) لە پەرپەوی ناوخوای پەرلەمانی کوردستان - عێراق، دەستەئە سەرۆکایەتی پەرلەمان بڕیاری دا بەرنامەی کاری دانیشتنی ژمارە (11) ی ئاسایی خولی پاییزی سالی یە کەم لە خولی پیندجەمی ھەلبژاردنی پەرلەمان لە کاتژمێر (10) ی پیندجەو، ڕۆژی چوارشەممە رێککەوتی 2019/12/18 بەم شێوەیە بێت:

یە کەم: بەردەوام بوون لە سەر خۆپنەوێ ئەوەی دوو می ڕۆژە یا سای ماددە ھۆ شەبەرەکان و کارتێکەرە عەقڵیەکان لە ھەریمی کوردستان - عێراق، بە پێی ھۆکمی ماددەکانی (87) و (88) و (89) لە پەرپەوی ناوخوای پەرلەمانی کوردستان.

پوختە دانیشتنی ژمارە (10) ی ئاسایی ڕۆژی دوو شەممە رێککەوتی 2019/12/16 بەم شێوەیە خوارووە بوو:

1/ دەست پێ کردنی دانیشتن لەلایەن بەرپز سەرۆکی پەرلەمانی کوردستان.

2/ خۆپنەوێ بەرنامەی کار و پوختە دانیشتن و ناوی ئامادەنبوووانی ئەندامانی دانیشتنی پینسو بە مۆلەت و بێ مۆلەت و ناوی ئامادەنبوووانی لە کۆبوونەوێ لیژنە ھەمیشەییەکان بە مۆلەت و بێ مۆلەت لەلایەن بەرپز سکرێتیری پەرلەمان.

3/ دەست پێ کردنی بڕگەکانی بەرنامەی کار لەلایەن بەرپز سەرۆکی پەرلەمان.

4/ خۆپىند نەۋەى يە كەم بۇ پرۆژە ياساى چاگسازى لە خانەنشىن و مووو چە و دەرمانە و بەخشىن و ئىمتىيازە كانى تر، ئاراستە كىردى بۇ لىژنە پەيوە نىدار و پىدائى خە سەلتە بەپە لە بە دەنگى 85 پەرلەمانتار.

5/ دەنگدان و پەسەند كىردى ياساى رىكلامى بازىرگانى لە ھەرىمى كوردستان - عىراق.

6/ خۆپىند نەۋەى دوۋەمى پرۆژە ياساى ماددە ھۆشبەرەكان و كارتىكەرە عەقلىەكان لە ھەرىمى كوردستان - عىراق بە ئامادەبوۋنى ۋەزىرى تەندروستى و ۋەزىرى ھەرىم بۇ كاروبارى پەرلەمان.

7/ دواخستنى دانىشتنى پەر لەمان بۇ رۆژى چوار شەممە رىككەوتى 2019/12/18 لەلا يەن سەرۆكى پەرلەمان.

ناۋى ئەو ئەندامانەى مۆلەت پىدراۋ يان بەبى مۆلەت ئامادەنەبوۋن بۇ دانىشتنى ژمارە 10 ى ئاساى خولى پايىزە لەبەرۋارى 2019/12/16 ى بەيانى :

رۆژان محمد كرىم/ مۆلەت، سىيان سالم حسن/ ئامادە نەبوۋ، عثمان على سمايل/ مۆلەت، عثمان كرىم سوارە، مۆلەت، كاظم فاروق نامق/ ئامادەنەبوۋ، كاۋە عبدالقادر حسن/ ئامادە نەبوۋ، موزدە محمود محمد/ ئامادەنەبوۋ، ھىدە موراڧ/ مۆلەت، ھىقىدار احمد سلیمان/ مۆلەت.

ناۋى ئەو ئەندامانەى مۆلەت پىدراۋ يان بە بى مۆلەت ئامادە نەبوۋن بۇ دانىشتنى ژمارە 10 ى ئاساى خولى پايىزەى لە بەرۋارى 2019/12/16 ئىۋارەكەى:

بەھمەن كاك عبدالله/ مۆلەت، جلال محمد عبدالله/ مۆلەت، رزگار عىسى سوار/ مۆلەت، زىاد جبار محمد/ ئامادەنەبوۋ، سەروان محمد على/ ئامادە نەبوۋ، سعید مصطفى تە تەرخان/ مۆلەت، شوانلا كرىم محمد/ مۆلەت، ھىمداد صباح بلال/ مۆلەت.

ناۋى ئەو ئەندامانەى كە بەبى مۆلەت يان بە مۆلەت لە كۆبوۋ نەۋەى لىژنە ھەمىشەبەھەكان پەر لەمان ئامادەنەبوۋن:

لىژنەى ئاۋەدان كىردنەۋە و ۋەبەرھىنان 2019/12/17 :

عثمان على سمايل/ مۆلەت.

لىژنەى ۋوزە و سامانە سىروشتىبەھەكان و پىشەسازى و بازىرگانى 2019/12/17:

جەھاد حسن ابراھىم/ مۆلەت، رىبوار عبدالرحىم عبدالله/ مۆلەت.

لىژنەى كاروبارى شەھىدان و جىنۆسايد و زىندانىيانى سىاسى 2019/12/17:

ھەۋرامان حمە شرىف حمدرشىد/ ئامادەنەبوۋ.

زۆر سوپاس.

بەرپىز د.رېۋاز ھايق حسين/ سەرۆكى پەرلەمان:

زۆر سوپاس، كاك سەروان فەرموو.

بەرپىز سەروان محمد ەلى:

بەرپىز سەرۋىكى پەرلەمان.

من له 2019/12/16 مۆلەت بوم، مۆلەتم له جەنابتان وەرگرت، لەبەرئەو دەرىژى شەھیدانى رۆژى ئالا بوو، ھەر لێرەشەو دەرىژى و سلاو بۆ خانەوادەى سەربەرزى شەھیدان دەنیرم، لەبەرئەو دەرىژى سال یادی شەھید بوونى مەغیدى برام بوو، بۆیە مۆلەتم له جەنابتان وەرگرت، ئیستاش ئامادەنەبوو ھەژمارکراوم.

بەرپىز د.رېۋاز ھایق حسین/ سەرۋىكى پەرلەمان:

راست دەکات مۆلەتى له من وەرگرت، کاک جمال فەرموو.

بەرپىز جمال حویز مصطفى:

بەرپىز سەرۋىكى پەرلەمان.

ئەو رۆژەى من نامەم بۆ منى خان نارد، مۆلەتى کاک زیاد پاش نیوەرۆیەگەى.

بەرپىز د.رېۋاز ھایق حسین/ سەرۋىكى پەرلەمان:

بە کاروبار دەلێن پیاى بچیتەو بەسەرچا، کاک د.کاظم فەرموو.

بەرپىز کاظم فاروق نامق:

بەرپىز سەرۋىكى پەرلەمان.

ئێمەش لە رپى پەيوە ندى تەلەفو نەو، ھەم بە نامەى رە سمى بەرپىز سكرتيرى پەر لەمانم ئا گادار کردوو تەو، کە بايکووتى دانیشتنى ژ مارە (10) مان کرد بوو دانیشتنى پيشوو، ھەر چوار ئە ندامى فراکسيۆنەگەمان، لایەنى کەم ئەندام دەتوانى بە تەنيا بايکووت بکات و دەستوانى بە فراکسيۆن.

بەرپىز د.رېۋاز ھایق حسین/ سەرۋىكى پەرلەمان:

یەئى راتان گەیانەبوو؟ لە کۆبوونەو دەرىژى ژ مارە (10) راتان گەیانە بوو کە لە بەر ھەئۆیستیک بايکووت دەکەن؟ لەناو کۆبوونەو؟.

بەرپىز کاظم فاروق نامق:

بەرپىز سەرۋىكى پەرلەمان.

بەئى ئیمە یەئى لە کوئى راي بگەيەنین؟ خو بايکووت دەتوانى نەيەيەتە ژوورەو و دەتوانى بییتە ژوورەو بچى لە دەرەو بايکووتى بکەى.

بەرپىز د.رېۋاز ھایق حسین/ سەرۋىكى پەرلەمان:

ناخر دەبى راي بگەيەنى کاک دکتور.

بەرپىز کاظم فاروق نامق:

بەرپىز سەرۋىكى پەرلەمان.

والحاصل بەرپىز سكرتيرى پەر لەمانم ئا گادار کردوو تەو، ھەم لە رپى تەلەفو نەو و ھەمیش لەرپى نووسراوى فەرمیەو.

بەرپىز د.رېۋاز ھايق حسين / سەرۋكى پەرلەمان:

فەرموو بەرپىزى سكرتېرى پەرلەمان پوون كىردنەۋە بەدە.

بەرپىز منى نىبى ھوھوچى / سكرتېرى پەرلەمان:

بەرپىز سەرۋكى پەرلەمان.

دوئىنى د.كاظم بە تەلەفون پەيوەندى كىرد، دواتر من داوام كىرد نووسراۋىك ئاراستەى دەستەى سەرۋكايەتى بىكات، بەلام كۆبۈنەۋە كە ئەنجام درا بوو، و لىرەدا ئىمە ۋە كو دە ستەى سەرۋكايەتى ۋە كو فراكسىون تەعامول دەكەين، كە فراكسىونەكەتان چوار ئەندام نامادەبوو، ئىمە ناتوانىن لىرەدا راست بە بايكۆت ھەژمارى بىكەين، لەبەرئەۋەى بەشىك لە ئەندامانى نەۋەى نوئى نامادەبوو، بۇيە ھىوادارم لە دانىشتنى داھاتوو ئەۋەى يەك لايى بىكەنەۋە لە نىوان خۆتان، تاۋەكو ئىمە بزانىن ئەۋە بايكۆتە ياخود بە كۆدەنگى نامادەبوونە لەناو دانىشتەكانى پەرلەمان.

بەرپىز د.رېۋاز ھايق حسين / سەرۋكى پەرلەمان:

خۆى بەرپىزان بىرگەى (7) لە ماددەى (23) ئەلئى كاتىك فراكسىون يان ئەندام، واتا ئەندامىش دەتوانئى لە بەر ھەلۆئىستىك بايكۆتى دانىشتن بىكات، لەبەرئەۋە ھىچ شتىك لە كۆبۈنەۋەى پىشوو بە ناۋى راگەيا ندى ھەلۆئىست نەھاتۆتە بەردە ستى دەستەى سەرۋكايەتى، لە كاتى كۆبۈنەۋەى كە يان پىش كۆبۈنەۋەى ھەر شتىك لە دواى كۆبۈنەۋەى راگەيەنرايئى بىورن ئىمە لە پووى پەپرەۋىيەۋە دەبئى بە غىباب ھەژمار بىكىن، بدرىە خان فەرموو.

بەرپىز بدرىە اسماعىل محمود:

بەرپىز سەرۋكى پەرلەمان.

بەناۋى خۋاى بەخىشندەى مېھرىبان، بەپىئى ماددەى (83) بىرگەى (2) ئەگەر پىرۆژە ياسايەك پىشنيار بە تايبەتمەندى زياتر لەيەك لىژنە بوو، دەستەى سەرۋكايەتى بە ھەماھەنگى لەگەل لىژنەى ياسايى بىپار دەدات بە بەش كىردنى پىرۆژە يان پىشنيار ناردنى ھەر بەشە بۇ لىژنەى تايبەتمەند، لىژنە تەنيا لەسەر ئەۋە راپۆرت نامادە دەكات كە ئاراستە كراۋە، بەرپىز سەرۋكى پەرلەمان لە كاتىك دا ئىمە ۋە كو لىژنەى كاروبارى كۆمەلەيەتى و داكۆكى لە مافى مرقۇ داۋا لە بەرپىز كىرد كە پىرۆژە ياساى چاكسازى ئاراستەى لىژنەكەمان بىكى كە ماددەى 8 تايبەت بوو بە لىژنەى كاروبارى كۆمەلەيەتى و داكۆكى كىرد لە مافى مرقۇ پىويست بوو كە ئىمەش راپۆرتمان نامادە بىكردايە، بۇيە داۋا لە بەرپىز دەكەم كە پىرۆژەى چاكسازى ئاراستەى لىژنەكەمان بىكەى و لە ھەمان كاتدا لە كۆبۈنەۋەى رەسمى پەرلەمان دا داوامان لە بەرپىزتان كىرد پىرۆژە ياساى ئەرك و مافى نەخۇش ئاراستەى لىژنەكەمان بىكى، زۆر سوپاس.

بەرپىز د.رېۋاز ھايق حسين / سەرۋكى پەرلەمان:

بەلئى زۆر سوپاس، لەراستىدا يەكىك لەو لىژنانەى كە دەبوو ئىمە پىرۆژەى چاكسازى ئاراستە بىكەين لىژنەى كاروبارى كۆمەلەيەتى بوو، ئىمە كە نووسى بوومان كاروبار، ئاراستەى كاروبارى پەرلەمان كرا بوو، يەئىنى

هەلە كە لەوياً روو یداوە دوو نیش لە گەل كاك رۆمییۆ قسەمان كرد، هیچ شتیك رېگر نییە لەوہی كە لیژنەكەتان كۆبیتتەوہو لەو ماددانەہی كە پەییوہستە بەكار لیژنەكەتان راپۆرت و تیببینی خۆتان ئاراستەہی لیژنەہی یاسایی بكەن، سوپاس، كاك رۆمییۆ فەرموو.

بەرپز رۆمییۆ حزیران نیسان:

بەرپز سەرۆکی پەرلەمان.

زۆر سوپاس، فعلەن دووینی وا بزائەم دوو جار ھەر لە کاتی موناقلە شەکردنی یا سایەكە و دوا تریش لای جەنابتان باسمان كرد، بەلام خالی دووہم، من پشتگیری لە رای بەرپز بەدیە خان دەكەم بۆ ئەم مەبەستە، زۆر سوپاس.

بەرپز د.رێواز ھایق حسین/ سەرۆکی پەرلەمان:

زۆر سوپاس، سارا خان فەرموو.

بەرپز سارا دلشاد بكر:

بەرپز سەرۆکی پەرلەمان.

سەبارەت بە پرۆژە بریاری بۆ نە فەرمیە یەكان كە لە ماوہی (7) دە بووا لیژنەہی ھاو بەش راپۆرتیان بنووسنی، بەلام نەنووسراوہتەوہ، داواي پوون كردنەوہ لە بەرپزت دەكەین، زۆر سوپاس.

بەرپز د.رێواز ھایق حسین/ سەرۆکی پەرلەمان:

لەرستی دا راپۆرتی لیژنەكان ئاراستەہی بەرپز جیگری سەرۆکی پەرلەمان دەكری، با بفرەمووی وەلام بەداتەوہ.

بەرپز ھیمەن احمد ھەصالح/ جیگری سەرۆکی پەرلەمان:

بەرپز سەرۆکی پەرلەمان.

بەرپزان ئە ندامانی پەرلەمانی كوردستان، ئەمرۆ ئیامە نوو سراویکی لیژنەہی رۆشنیرییمان بەدەست كەپشتووہ لە رپی كاروو بارەوہ كە داواي درێژكردنەوہی مۆلەتی ھەوت رۆژی دەكەن بۆ ئامادەكردنی راپۆرتەكەیان، بەلام بە پپی ماددەہی (84) نووسراو وەلامان داوئەتەوہ كە ھەر پرۆژە یاسایەك یان پيشنیازیك خەسلەتی بە پەلە ی پیدرابی لە ماوہی ھەفتە یەك لیژنەہی تاییبەتمە ند راپۆرت ئامادە بكات، ئەگەر نەیتوانی لەلایەن جیگری سەرۆکی پەرلەمانەوہ ئاگادار دەكرینەوہ دواتر دەبی لە ماوہی (4) رۆژدا راپۆرتی ھۆدار بنین، ئەو نووسراوہ فەرمیە یە ئاراستەہی لیژنەہی رۆشنیری ئەمرۆ كراوہتەوہ داوايان لی دەكەین لیرەوہ لە ماوہی (4) رۆژ لە گەشتنی نووسراوہكە راپۆرتی ھۆدار بەدەنەوہ سەرۆكایەتی پەرلەمان و دواتر بریاری دەستەہی سەرۆكایەتی پەرلەمان بریاری یەكلاكەرەوہی دەبی لەسەر ئەو راپۆرتە.

بەرپز د.رێواز ھایق حسین/ سەرۆکی پەرلەمان:

زۆر سوپاس، بەلی سوسن خان فەرموو.

بەرپىز سوسن محمد مىرخان:

بەرپىز سەرۋكى پەرلەمان.

داۋا ئەۋەدى كە چوار لىژنەنى نوپى پەرلەمان پىكىھات ھەندىك گۆرانكارى لە لىژنەكانى تىرىش كرا، لىژنەنى شەھىدانىش شمول بوو بە ئەوانە بەرپىز مەلا ھەورامان بەو پىيەي كە ئىستقالەى داۋە بە دەستەى سەرۋكايەتى پەرلەمان داۋا دەكات كە ئەمە بخىرتە بەرنامەى كارەۋە، چونكە تا ئىستا لە كۆبوو نەۋەكانى لىژنەنى شەھىدان ئامادەنابى، بۆيە من داۋاى رۈونكرد نەۋە لە دەستەى سەرۋكايەتى پەرلەمان دەكەم كە ئايا ئىمە بە مۆلەت بۆى حساب بكەين ياخود ۋەكو ئامادەبوو ھەژمار بكرى بەرپىزان، زۆر سوپاس.

بەرپىز د.رېۋاز ھايق حسين / سەرۋكى پەرلەمان:

تا ئەۋ كاتەى كە بە تەۋاۋەتى لە پەرلەمان دەنگى لەسەر دەدرى و كەسىكى تر لە شوپىنى دادەنرى بەرپىز مەلا ھەورامان دەبى پابەند بى بە كۆبوونەۋەكانى لىژنە ئەگىنا بە ئامادەنەبوو ھەژمار دەكرى، يان دەبى مۆلەت ۋەربگرى، گولستان خان فەرموو.

بەرپىز گلستان باقى سليمان:

بەرپىز سەرۋكى پەرلەمان.

والله من رەخنەيەكم ھەيە ئەگەر لىمى قبول بكەن، راستىكەى ئىمە ھەموو كەرەتەىك دە ئىين لە سەعات (11) و ئەمرۆ لە سەعات (10) ئامازە درا بەۋەى كە بەرنامەى كار دەست پى بكات، يەنى ھىوادارم ئەمە داۋا كۆبوونەۋە و داۋا كەرەت بى كە پەرلەمانتاران لە كات و ساتى خۇيدا ئامادەنەبن، چونكە ئەركىكى مېژوۋى و نىشتمانى گەۋرەمان لە ئەستۆيە خەلكى كوردستان چاۋى لە ھىمەتى ئىمە يە، زۆر پىۋىستە لىرەۋە لە كاتى خۇيدا ئامادەبىن لە جىياتى ئەۋەى كە ئىۋارە يەكى درەنگ برۆينەۋە، من زۆر سوپاست دەكەم.

بەرپىز د.رېۋاز ھايق حسين / سەرۋكى پەرلەمان:

ئىمە بۆيە كۆبوونەۋەى رۆزى چۈشەنمەمان كىردە سەعات (10) بۆ ئەۋەى لەۋ كىشەيە رزگارمان بى و زوو ئامادەبىن، لە سەرەتاي قسەكانىشمان و تمان داۋا لە بەرپىزان ئەندامانى پەرلەمان دەكەين لە كاتى خۇيان ئامادەبن، بەر مەبنى ئەۋ دەنگدا نەى كە لە كۆبوو نەۋەى (10) كىردووما نە، دە بى پەخشى راستەۋخۇ رابگرى بۆ موناقتەشە كىردى پرۆژە ياساى ماددە ھۆشبەرەكان و كار تىكەرە عەقلايەكان، بەلى ئىستاش داۋا لە لىژنە تايبەتەكان دەكەم بفرمومون بۆ سەر مەنەسەكە، بەلى شىرىن خان.

بەرپىز شىرىن امين عبدالعزىز:

بەرپىز سەرۋكى پەرلەمان.

لە دىدى ئەندامانى لىژنەى دەستپاكى پرۆژەى چاگسازى رەنگە پەيوەست بى بە لىژنەى دەستپاكيەۋە، بۆيە داۋا لە بەرپىزتان دەكەين ھەر پرسىك ھەر ماددەيەكى نىۋ ئەۋ پرۆژەيە پەيوەستە بە لىژنەى دەستپاكيەۋە ئاراستەى لىژنەى دەستپاكى بكرىت.

بەرپىز د.رېۋاز ھايق حسين / سەرۋكى پەرلەمان:

بەلى شايان خان فەرموو.

بەرپىز د.شايان كریم محمد:

بەرپىز سەرۋكى پەرلەمان.

پشتگىرى قسەكانى گلستان خان دەكەم، دەبووا يە ئەمرۆ ھەموومان لە كا تزمير (10) ئامادەبوو باين، بە تايبەتى كە لە دانىشتنى پيشوو ئا مازە بەو دا كە بەرپىزت پيويستى بە نىصاب نىيە، با شتر وا بوو سەرۋكايەتى پەرلەمان ئەمرۆ سەعات (10) حازر بوونا يە، بۆ ئەوۋى پەرلەمانتارانش پابە ند بوونا يە، زۆر سوپاس.

بەرپىز د.رېۋاز ھايق حسين / سەرۋكى پەرلەمان:

د.شايان خان، بۆ ئىنقاد پيويستى بە نىصابە، بۆ ئەوۋى ئيمە جەلسە بكەينەو دەبى نىصاب ھەبى، بەلام لە دواى ئەوۋى كە ئىنقاد دەبى يەنى جەلسە پىك دىت ئەو كات نىصابىش نەمىنى ئاسايە، لەبەر ئەوۋ ھەتاو كە ھۆلەكە (56) ئەندامى بەرپىزى پەرلەمانى تىدا نەبى ئيمە ناتوانين جەلسە بكەينەو، بەلام دواى كردنەوۋى جەلسە لە خویند نەوۋى دووم دە كرئ نىصاب نەبى، لە ماددەى (16) بووين، ليژنەى ياساي فەرموون.

بەرپىز بزار خالد عبدالله:

بەرپىز سەرۋكى پەرلەمان.

بەرى ماددا (16) بخوينين ھەز دكەم تىبىنيەكى ئامازە پى بدەم، د راپورتا دو ماھىكى دا ئە ھە بەردە ستى ئەندامى پەرلەمانىت ھەى، ماددا (16) و ماددا (19) دووبارە بوو يە لە گەل ماددا (16) ئەف ماددا (19) لسەر فى وەرە فى بەرى دە ستپىكرنا دانىشتنا ئەفرۆ جھى ھەمى ئە ندام پەرلەمانا ھاتىە دانان و لىبەر دەستە، ھەز دكەم ئەف تىبىنيە لىبەر چاف بىتە وەرگرتن، عەفو موھىم (19) بەدىلى وى، لىبەردە ستى ھەميا ھەى.

بەرپىز د.رېۋاز ھايق حسين / سەرۋكى پەرلەمان:

بەلى زۆر سوپاس فەرموو.

بەرپىز بزار خالد عبدالله:

بەرپىز سەرۋكى پەرلەمان.

بەشى چوارەم

نوو سىنى را چىتەى پزىشكى و سەرف كردنى دەرمان سازان بۆ ماددە ھۆ شىبەرەكان و يان كارتى كەرە عەقلىەكان

ماددەى/16

يەكەم/ پزىشك بۇى نىيە ماددەى ھۆشبەر يان كارتىكارى عەقلى بۇ ھىچ نەخۇشىك بنووسرى تەنھا بە مەبەستى چارە سەركردنى پزىشكى نەبى و بە پىي ئەو رېنمايى و رېكسازيانەى ومزارەت لەم بارە يەوہ دەريان دەكات.

دووم/ قەدەغەيە پزىشك ھىچ برك لە ماددە ھۆشبەرەكان يان كارتىكەرە عەقلىيەكان بۇ خۇى بنووسى بۇ بەگارھىنانى تايەت.

بەرپز د.رېواز ھايق حسين/ سەرۆكى پەرلەمان:

زۆر سوپاس، ئەندامانى بەرپزى پەرلەمان، ھەر بەرپزىك دە يەوى گفوتوگو لەبارەى ئەو ماددە يەوہ بكات بفرموون ناوى خۇى تۆمار بكات، كاك كاروان، كاك زانا، حسيبە خان، د.زىدان، بەرپز د.زىدان فرموو.

بەرپز زىدان رشيد خان اودل:

بەرپز سەرۆكى پەرلەمان.

تېبىنى من لەسەر ئەو ماددە يە بە گشتىيە كە ھەر دوو خال دەگرېتەوہ، كاتى دە لى پزىشك بۇى نىيە ماددەى ھۆشبەر يان كارتىكەرى عەقلى بۇ ھىچ نەخۇشىك بەكاربىنى يان بنووسىت، دە توانين ليرە شوپنەكە تەحديد بکەين، لەوانە يە ھەندى جار پزىشكمان ھە يە عيادەى تايەتەى ھە يە لە دەروەى نەخۇشخانەكانە، بۇ يە لەو شوپنە بى كە لەزېر چاودىرى دان لە نەخۇشخانەى حكومىيە يان ئەو نەخۇشخانەى كە پىويستن ئەو چارەسەريانەى لى وەرېگرېت.

بەرپز د.رېواز ھايق حسين/ سەرۆكى پەرلەمان:

سوپاس، كاك كاروان فرموو.

بەرپز كاروان عبدالرحمن عبدالله:

بەرپز سەرۆكى پەرلەمان.

بەناوى خوداى گەورە و ميھربان، ماددەى (16) بركەى يەكەمى حەساسترين بركەى ئەم پرۆژە ياساييە، كاتىك كەباس لەوہ دەكات پزىشك بۇى نىيە ماددەى ھۆشبەر يان كارتىكەر را چىتەكەى بنووسى، ئە مە لە ئەساسدا خۇى دلتىايى دانى موھيمە، بەلى ئەمە لە ماددەى (30) باس لە سزاكانى كراوہ، ئەگەر پزىشكىك بە پىچەوانەى ياساوہ بينووسى سزاكەى چى دەبى، بەلام سزاكان بەجۇرىكن كە ناتوانرى موعالە جەى بکەين، لە ماددەى (30) تېبىنيمان دەبى، بەلام وەك كاك د.زىدان ئامازەى پىي كرد پشتيوانى لە قسەكانى دەكەم لەوہى كە دەبى لەزېر تەدقيق دابى، لەزېر چاودىريەك دابى كە لە شوپنىكى رەسمى بى بۇ ئەوہى كە پزىشك نەتوانى ھىچ كاتىك لە ياسا لابتات، سوپاس.

بەرپز د.رېواز ھايق حسين/ سەرۆكى پەرلەمان:

كاك زانا فرموو.

بەرپىز زانا خالدا سمايل:

بەرپىز سەرۋىكى پەرلەمان.

لە برگەى يەكەمى ماددەى (16) ناروونىيەك ھەيە، چونكە وازحە كە پزىشك چارەسەر دەنوسى تەنھا بۇ مەبەستى چارەسەرى پزىشكە، بۇيە لىرەدا ئەم (بۇى نىيە) دەكرى سىاغەى ئەم برگەيە بە شيۋەيەكى تر بكەينەوۋە كە پالپشت دەبى بۇ پىشنىارەكەى كاك د.زىدان و كاك كاروان، واى لى بكەين پزىشك پىسپورى تايىتمەند، چونكە ھەموو پزىشكىك ناتوانىت ئەم چارەسەرىيە بنووسى، پزىشكى پىسپورى تايىبەتمەند بۇى ھەيە ماددەى ھۆشبەر يان كارتىكارى عەقلى بۇ نەخۇش بنووسى بە مەبەستى چارەسەرى پزىشكى و تەنھا لەناو نەخۇشخانەكان دا، زۆر سوپاس.

بەرپىز د.رېۋاز ھايق حىسین / سەرۋىكى پەرلەمان:

زۆر سوپاس، بەلام ئەوۋە ھەيە، ئەمە ئەو ھالەتەيە كە بۇى نىيە، ئەو ھالەتەى كە رى پىدراوۋە تىايەتى لە ناو ھەموارەكانى تردا ئەمە بەس بۇ ھالەتى رى پىنەدانە، ئەبى سىاغەى بكەينەوۋە بۇ ھالەتەى كەى بۇى نىيە، بەلى حىسبە خان فەرموون.

بەرپىز حىسبە سەيد ابراھىم:

بەرپىز سەرۋىكى پەرلەمان.

ماددەى (16) برگەى يەكەم، من تىبىنيەكى ترم لەسەرى ھەيە، ئەوۋە كە دەلى پزىشك بۇى نىيە ماددەى ھۆشبەر يان كارتىكەرى عەقلى، لىرە موفرەدى كرددەو، لىرەش پىم باشە زيادەيەك بكرى بەوۋە پزىشك و يارىدەدەرى پزىشكى يارىدەدەرىگانىش دەبىنين زۇرجار لاي خۇيانەوۋە كە دەرمان بۇ نەخۇشەكان دەنوسن ئەوانىشيان لە گەل بىت، پزىشك و يارىدەدەرى پزىشكى بۇ يان نىيە ماددەى ھۆشبەر يان كارتىكەرە عەقلىيەكان بۇ ھىچ نەخۇشكىك بنووسن بۇ مەبەستى چارەسەرى، لە دووۋم لەبرى شوپىنى قەدە غە بكرىت بە رىگەپىدراوۋە نىيە، زۆر سوپاس.

بەرپىز د.رېۋاز ھايق حىسین / سەرۋىكى پەرلەمان:

زۆر سوپاس، خۇى لەراستى دا لەناو ئەم پرۆژە ياسايە لەھەر شوپىنىك كە ھاتوۋە دەلى ماددە ھۆشبەرەكان و كارتىكەرە عەقلىيەكان دەبى چاك بكرى، دەبى بوترى ماددە ھۆشبەر و كارتىكەرە عەقلىيەكان دوو جەمع بەدواى يەك دا نايەن، دەبى لە ھەر شوپىنىك كە ئەمە ھەيە لە ھەمووى چاك بكرى نەك تەنھا لەويا، شادى خان فەرموون.

بەرپىز شادى نوزاد ۋھاب:

بەرپىز سەرۋىكى پەرلەمان.

ھاوپراى ھەر يەك لە د.زىدان و كاك كاروان و كاك زانام لەسەر ئەوۋە كە پزىشك بۇى نەبى لە ئەو شوپىنى تايىبەتى خۇى لە كاتى نەخۇش بىنين دا ماددەى ھۆشبەر و كارتىكەرى عەقلى بنووسى، تەنيا شوپىنە

رەسمىيەكان و نەخۇشخانەكان نەبى، پېئويست نىيە پزىشك لە دەردوۋە بتوانى كارتىكەرە عەقلىيەكان و ماددە ھۆشبەرەكان بنووسى، سوپاس.

بەرپىز د.رېئواز ھايق حسين / سەرۋكى پەرلەمان:

زۆر سوپاس، بەرپىزان لە لىژنە تايبەتمەندەكان قەسەيەكتان ھەيە؟ دكتورە فەرموو.

بەرپىز د.شايمان كاكە صالح محمد:

بەرپىز سەرۋكى پەرلەمان.

سەبارەت بەوۋى كە ئايا پزىشك بۇ مەبەستى دېكە ماددەى ھۆشبەر دەنووسى بەلى ھەندىك لە پزىشكەكان بۇ مەبەستى دېكەش دەينووسن بە تايبەتى نەخۇشەيەكانى با بلىين ھەندىك نەخۇش ھەيە ئىدىمان دەبن، لەسەر ئەوانە، دكتورەكە دەبى رى لەوۋە بگرى، بۇ يە ناكرى يەنى ھەر كە سىك ھەر چەندىكى ويست بنووسى، بۇيە بۇى نىيە پزىشك بەو شىۋەيە بينووسى، تەواو، سوپاس.

بەرپىز د.رېئواز ھايق حسين / سەرۋكى پەرلەمان:

زۆر سوپاس، بەرپىز د.سامان فەرموو.

بەرپىز د.سامان حسين بەرزنجى / وەزىرى تەندروستى:

بەرپىز سەرۋكى پەرلەمان.

بەرپىزان ئامادەبووان بەيانىتان باش، سەبارەت بەو تىببىيانەى ھە يە تەنھا لە نەخۇشخانە بىت، لەرووى پراكتىكى و چارەسەرى و زانستىشەوۋە ناكرى، بەلام بەرپىنمايى رېكخراوۋە چ جۆرە، چونكە پۆلین كراوۋە ماددە ھۆشبەرەكان يان ماددە دەرمانەكانى سېرگردن، كە كامەيان لە نەخۇشخانەيە و كامەيان دەكرى لە كلينىك، ئەوۋە دواتر لە رېنمايى پۆلین دەكرىت، تەنانەت لە ناو نەخۇشخانەش، لەناو نەخۇشخانەيەكى گشتىش ھەموو جۆرە دەرمانىك نادىتە ھەموو بەشك، بۇ نموونە ھىچ دەرمانىكى سېرگردن نادىتە قاوشەكان، بەلام لە بەشەكانى چاودىرى چر و لە ھۆلەكانى نەشتەرگەرى بەكاردىت و رېنمايى زۆر ورد و تايبەتمەند ھەيە بۇ وەرگرتنەوۋە شوشەى بەتالى دەرزىەكە و وەرگرتنەوۋە و تەسفىە كردن و ئىستلام و تەسلىم، بۇيە ئەوۋە بە رېنمايى رېك دەخرىت، بەلام عە مەلى نىيە لە ياسايەكەدا بلىين بۇى نىيە لە كلينىكى تايبەت، چونكە ھەندى ماددە ھۆشبەرەكان لە كلينىكىش وەكو چارەسەر بەكاردىت، كلينىكەكەش كلينىكىكى لەرووى ياسايەوۋە رېگەپىدراوۋە و حسابى نەخۇشخانەى بۇ دەكرىت، لەوۋى لەناو بازارىش بە پىي ياسا دەرمانسازىش نابى لە دەرمانخانەكەى ئەو ماددانەى سەرف بكات بە بى راپىتەى پزىشك، دوا تىببى نىم لە سەرزى يادگردنى يار يەدەدرى پزىشكى، يار يەدەدرى پزىشكى ھەر بەخۇى رېگە نادى بۇ نووسىنى چارەسەر، بۇيە ئەگەر لىرە باسى يار يەدەدرى پزىشكى بىكەين واتا بە پىچەوانەوۋەش جگە لە ماددە ھۆشبەرەكان دەتوانى دەرمان و شتى تر بنووسى، بۇيە پېئويست ناكات يار يەدەدرى پزىشكى، چونكە تەنھا پزىشك دەرمان و چارەسەر دەنووسى زۆر سوپاس.

بەرپىز د.رېۋاز ھايق حىسەن / سەرۋىكى پەرلەمان:

قەسەتان ھەيە؟ كاك جلال فەرموو.

بەرپىز جلال مۇھەممەد امىن:

بەرپىز سەرۋىكى پەرلەمان.

ئەندامانى بەرپىزى پەرلەمان، ئەۋەدى كە ئىمە ۋەكو لىژنەى تايىبەتمە ند ھەمانە ئەۋە يە كە بەراستى ئەم پرۇژەيە ياسايە بەخۇتان دەزانن پرۇژە ياسايەكە كە زىاد لە پەنجا ماددە يە ۋ ۋەر گىراۋە، رەنگە ھە ندى ھەلەى لوغەۋى تىدايى، بۇيە داۋا لە ئەندامانى بەرپىزى پەرلەمان دەكەين ئىۋە دەتوانن دۋاى جەلسەش ئەۋەدى كە ھەلەى لوغەۋىە بىدە نە ئىمە بە بى پىشتىگىرى ئىمە گۇراندكارى تىدا دەكەين چاكى دەكەين، دەمانەۋى چاك بىرى، بۇيە سوود لە كاتەكە بىبىرى ۋ زياتر تىبىزىيەكانتان لە سەر ئەۋە نەبى مە سەلەن ئەم وشە لەو شوپىندا دووچار ھاتوۋە، لەسەر جەۋھەرى بابەتەكە بى، ئەگەر لە سەر جەۋھەرى بابەتە كە بى گىر فت نىيە، بەس ئەگەر لە سەر وشە بى ئىۋە دەتوانن دۋاى جەلسەش بۇ لىژنە تايىبەتمە ندەكان تىبىزىيەكانتان بىزىن ئىمە دە بى ھەر چاكى بىكەين كاتىك سىياغەى دەكەينەۋە، ئەگەر گىر فتە كە لە وشەسازى بوو، بۇيە سوپاستان دەكەين بۇ ئەۋەدى سوود لە كاتەكە بىبىن ۋا بىكەين تەنھا تىبىزىيەكانتان لە سەر جەۋھەرى بابەتە كە بى نەك ئىستا لە سەر ماددەى (17) لە دوو شوپىندا وشەى تەنھا ھاتوۋە، مەسەلەن ئەندامىكى بەرپىزى پەرلەمان دەلى ئەۋە لىرە دوو چار ھاتوۋە، حەتمەن دۋا تىرىش پىمان بلى ئىمە چاكى دەكەينەۋە، يەنى پىۋىستى بەۋە نىيە لىرە سوود لە كاتەكە بىبىن سوپاستان دەكەين.

بەرپىز د.رېۋاز ھايق حىسەن / سەرۋىكى پەرلەمان:

زۇر سوپاس، ماددەى دۋاى ئەۋە كاك د.بىزار فەرموو.

بەرپىز بىزار خالەك ئەللا:

بەرپىز سەرۋىكى پەرلەمان.

ماددەى/17

تاكە كەسەكان بۇيان ھەيە چارەسەرى پىزىشى تايىبەت بە خۇيان كە ماددەى ھۇشبەر ۋ كارتىكارى عەقلى لەخۇ دەگىرىت ۋ بەردەست بىكەن تەنھا لەبەر ھۇكارى تەندروستى، لە سنوورى ئەۋە بىرەنەى پىزىشك دەيان نووسى نابتى دەستى لى ھەلگىرن بۇ كەسانى دىكە، لەبەر ھەر ھۇيەك بى.

بەرپىز د.رېۋاز ھايق حىسەن / سەرۋىكى پەرلەمان:

سوپاس، ھەر بەرپىزىك دەيەۋى گىتوگۇ بىكات لەبارەى ئەۋە ماددەيەۋە؟ كاك كاروان، د.زاننا، دىبىۋار، سووسن خان، كاك دىبىۋار فەرموو.

بەرپىز رېئىوار عبدالرحىم عبدالله:

بەرپىز سەرۋىكى پەرلەمان.

ھەلبەت سەبارەت بە وشەى تاكە كەس پېمواپە لەبرى ئامازەدان بە تاكەكەسەكان بېلىن ئەو كە سانەى كە كارتىكارە عەقلى و ماددە ھۆشبەرەكان كارىان تېدا كىردوۋە، چۈنكە وشەى تا كە كەس ھەموو كە سېك دەگرېتەو، ئەوھى كە ئالودە بوو بە ماددە ھۆشبەرەكان، ئەوھى كە ئالودە نەبوو، ئە مە لەلاپەك، لەلاپەكى تىرىش ھەست دەكەم نەسى ماددەى (17) كەمىك تەقدىم و تاخىرى ھەپە، بەرەئى من لە دەست پىكەكەى ئاوا بنووسرى كە پىزىك بۇى ھەپە چارەسەرى بۇ ئەو نەخۆشە بنووسرى لەبرى ئەوھى كە لە دەستپىك دابىت تاكە كەسەكان بۇى ھەپە، من پىشنىار دە كەم كە لەبرى تا كە كە سەكان بنووسرى (ئەو كە سانەى كە كارتىكارە عەقلى)، پەعنى ديار بى تەشخىص بىرى، سوپاس.

بەرپىز د.رېئىواز ھايق حىسېن / سەرۋىكى پەرلەمان:

بەللى سوپاس، كاك سىروان فەرموو.

بەرپىز سىروان فرج مەھمەد:

بەرپىز سەرۋىكى پەرلەمان.

كۆتا خالى ماددەى (17) كە دەللى نابل دەستى لى ھەلېگرى بۇ كە سانى دىكە بە ھەر ھۆكارىك، بەراى من ئەو زۆر ناروونە، ئەگەر مەبەست لېرە ئەو بى ئەو مەوادانە بۇ كە سېك كە دەنووسرى بۇ مەبەستى چارەسەرى دەبى سىاغەپەكى وابكرىت كە نابل مامەلە و سەوداى پى بىرى و بدرى بە كە سى دووھىان بە كەسى سىپەم، جا لېرە بەراى من ناروونە، ئەگەر سىاغە بىرېتەو شتىكى باشە، سوپاس.

بەرپىز د.رېئىواز ھايق حىسېن / سەرۋىكى پەرلەمان:

بەللى دەستەن خۆش بى، كاك كاروان فەرموو.

بەرپىز كاروان عبدالرحمەن عبدالله:

بەرپىز سەرۋىكى پەرلەمان.

ماددەى (17) لە بەشى كۆتايى نابل دەستى لى ھەلېگرى بۇ كە سانى دىكە، ئەمە بەھىچ شىوھەك گىرەنتى تېدا نىپە، وانا نەخۆش دەتوانى وەرى بىرى، دەستىشى لى ھەلېگرى و ھىچ گىرەنتى و تەدقىقىش نىپە لەوھى كە ئايا بەراستى دەپكا يان نا، بۇپە من پىشنىاز دەكەم كە بىرگەپەكى دىكە بۇ ئەو ماددەپە ئىزافە بىرى، باس لەوھى بىرى لە كاتى پابەند نەبوونى نەخۆش ھوكمەكانى ماددەى (31) ى ئەم ياساپە بە سەر دا جى بەجى دەكرى، چۈنكە ھوكمەكانى ماددەى (31) باس لەوھى دەكات سزاكانى كەسېك كە بازارگانى بە ماددەى ھۆشبەرەوھ بىكات كە سزاكانى چۈنە و وردەكارەكانى چۈن دەبىت، من پىشنىاز دەكەم كە ئەم بىرگەپە ئىزافە بىرى بۇ ئەوھى ئەو كەسەى كە وەرىشى دەگرى ئەگەر بە مەبەستى پىزىشكىش بى ترسى ئەوھى ھەبى كە نەتوانى بە ئاسانى دەستى ھەلېگرى بۇ كە سانى دىكە، سوپاس.

بەرپىز د.رېۋاز ھايق حسين / سەرۋكى پەرلەمان:

زۆر سوپاس، كاك زانا فەرموو.

بەرپىز زانا خالد سمايل:

بەرپىز سەرۋكى پەرلەمان.

من پېموايه ئەم ماددەيه ھەر سەرلەبەرى زيادە، چونكە ئەم ماددە يە خۇى بە رېنمايى لەلايەن ليژنە بالاکەوہ و لەلايەن وەزارەتى تەندروستىەوہ رېك دە خرى، تۆ ناتوانى ھىچ زەمانەتيك بەدى لەوہى كە كەسيك علاجەكە وەردەگرى لەمالەوہ نەيداتە ھاورپيەكى خۇى، نەيداتە كە سيكى ديكە، ئەوہ زەماناتى تيدا نييە ئەوہ، بۆيە لە ياسادا شتيك ئەگەر ئيمە تەسبىتى دەكەين دەبى زەمانەتى تيدا ھەبى، بۆيە ئەم پرسە بەراى من بە رېنمايەكانى وەزارەت رېك دەخرى، ئەو پزىشكە چەند بر دەنووسى بۆ چارە سەرى، لەويدا ئايا چارەسەريەكان دەبىتە دوو بەش بە شيكيان ئەوہ يە كە لەناو نەخۇشخانە خۇى پەرستارەكە دەيدات بە نەخۇش بۆ نموونە لە ھەر ژەمپىكى خواردن دا يەك دەنكە ھەبى دەداتى، دووى ناداتى بۆ ئەوہى زياد بەكارى بېنى، بە شەكەى ديكە ئەوانەى كە كارتىكەرى عەقلىن يان بۆ نموونە موھەدئاتە، مونەوماتە ئەوانە دەيداتى كە لە مالەوہ بەكارى بەينى، كە لە مالەوہ بەكارى ھىنا ھىچ زەمانەتيك نييە لەوہى كە دەيداتە كى، بۆيە ئەم بابەتە پېويست بەوہ ناكات لە ماددەيەك دا ئيمە تەسبىتى بکەين، ئەمە بەرپىنمايى لەلايەن وەزارەتى موختەسەوہ رېك دەخرىتەوہ، زۆر سوپاس.

بەرپىز د.رېۋاز ھايق حسين / سەرۋكى پەرلەمان:

زۆر سوپاس، د.كاظم فەرموو.

بەرپىز د.كاظم ھاروق نامق:

بەرپىز سەرۋكى پەرلەمان.

تېيىنەكەى من زۆر كورتە، تەنھا بەستەوہى دوو وو شەيە پيکەوہ ئەويش باسى ئەوہ گراوہ تەنھا و تەنھا لە بەر ھۆكارى تەندروستى، ئەو كە سەى لە بەر ھۆكارىكى تەندروستى چارە سەرىك بەكاربېنى كەواتە گرفتى تەندروستى ھەيە، كەسيكىش كە گرفتى تەندروستى ھەبى ماناى وايە نەخۇشە ناساغە، لەبەر ئەوہ تاكە كەس ئەگەر بگۆردى بە وشەى نەخۇش يان كەسى ناساغ پېموايە زياتر مانا كە ئەبەخشى وەك لەوہى كە تاكە كەس ھەموو كەسيكى ساغ و نەخۇش دەگرىتەوہ، بەلام كە گرا بە نەخۇش يان كەسى ناساغ ئەو كاتە مەبەستەكە پوونە، دەست خۇش.

بەرپىز د.رېۋاز ھايق حسين / سەرۋكى پەرلەمان:

بەلى زۆر سوپاس، سوسن خان فەرموو.

بەرپىز سوسن محمد مىرخان:

بەرپىز سەرۋكى پەرلەمان.

منىش پشتىوانى كاك سىروان دەكەم، كە ئەم ماددە يە بەرپاستى ناروونە پىۋىستە سىاغەيەكى نوپى بۇ دابىرپىزىتەۋە، ھەرۋەھا لەسەر تاكە كەسەكان پشتىوانى د.رېبوار و د.كاظم دەكەم، زۆر سوپاس.

بەرپىز د.رېۋاز ھايق حسين / سەرۋكى پەرلەمان:

بەئى زۆر سوپاس، لىژنەى تايبەتمەند قسەيەكتان ھەيە؟ كاك د.سامان فەرموو.

بەرپىز د.سامان حسين بەرزنجى / ۋەزىرى تەندروستى:

بەرپىز سەرۋكى پەرلەمان.

ۋابىزانم ئەو ماددەيە لەناۋ بە شى سزاكان زۆر جەۋھەرەكەى تىكرار بۇتەۋە، بۇ يە ئەگەر ھەئىش بىگىرى بەرپاى من ئاسايىيە، بەرپىزىك باسى كىرد كە ئەو ماددە يە ئە سئەن زىادە لەبەر ئەۋەى جەۋ ھەرى ماددەكە لەناۋ سزاكان زۆر تىكرار بۇتەۋە، ئەگەر كەسەك بىدات بە كەسەكى تر سزا ھەيە، سوپاس.

بەرپىز د.رېۋاز ھايق حسين / سەرۋكى پەرلەمان:

بەئى زۆر سوپاس، ماددەى دواى ئەۋە كاك بىزار فەرموو.

بەرپىز بىزار خالد عبدالله:

بەرپىز سەرۋكى پەرلەمان.

ماددەى / 18

يەكەم / كەسى دەرمانساز بۇى نىيە ماددە ھۇشبەرەكان يان كارتىكارە عەقلىيەكان سەرف بىكات، تەنھا بە پىى راجىتەيەكى بنەمايى نووسراۋ لەلايەن پىزىشكىكەۋە نەبىت، يان بە پىى پىسولەى مۇئەتى دەركراۋ لەلايەن ۋەزارەت كەماددە ھۇشبەرەكە ۋ كارتىكارە عەقلىيەكە ۋ بىرەكانيان دىيار دەكات.

دوۋەم / ۋەزىر بەيانيك دەردەكات بەۋ مەرجانەى پىۋىستە بەيئە دى بۇ بەدەست كەۋتنى ئەۋ پىسولانەى مۇئەت كەلە بىرگەى يەكەمى ئەم ماددە دەقيان لەسەر كراۋە، لەگەل ئەۋ داتايانەى پىۋىستە ھەبن ۋ ئەۋ لايەنە كارىگەرەى تايبەتمەند دەبى بە دەركردنى ۋ ئەۋ بىرانەى نابىت زىاتىر لىيان سەرف بىكرى بۇ خاۋەنى پىسولەكە.

سىيەم / نابى پىسولەى مۇئەت بىخىرىتە ھىچ كەسەك جگە لەمانەى خوارەۋە:

1- پىزىشك

2- ئەۋ پىزىشكانەى كە نەخۇشخانە ۋ بىكە تەندروستىيەكان ناويان دەھىن، ئەۋانەى كەدەرمانسازيان

لى نىيە.

بەرپىز د.رېۋاز ھايق حسين / سەرۋكى پەرلەمان:

بەئى زۆر سوپاس، كى دەيەۋى لەسەر ئەۋ ماددە يە قسە بىكات؟ كاك سىروان، كاك دىيارى، د. كاظم، كاك ياسىن، د.رېبوار، كاك زانا، د.زىدان، كەسى تر ھەيە؟ كاك ياسىن فەرموو.

بەرپىز ياسىن خىسر طە:

بەرپىز سەرۋىكى پەرلەمان.

ئەو ماددانەى كە باس دەكرىن كە ماددەى ھۆشبەرن، كە لە خەستەخانەكان دەدرىن، لە ئە ساس دا ماددەى ھۆشبەر نىن، ئەو ماددانە دروست دەكرىن، يەعنى دروست دەكرىن، كىشەكە لەو دە داىە ئەو ماددانە كە تۆ ئىستا كە لەوانەىە زۆر كەسمان كە حەبىكى پاراستۆل دە خۆين تۆزىكى تىداىى، بەلام كىشەكە لەو دە داىە دروست دەكرىن، ئىمە دەبى رى لە بازرگانىيەكەى بگرىن، دەنا ئەو نەخۆشەى كە چەند دكتور مان لە گەلن كە بۇ خۆيان دەزان ئەو كە سەى كە وەرى دەگر یت دەنكە حەبىك وەرى دە گرى يان بىست دەنكى وەردەگرى دكتور بۆى دەنووسى بە سى جە مە، ئەو كىشە نىيە كىشەكە لەو دە داىە كە دروست دەكرىت، كىشەكە لە دروست كەردنە كەى داىە، بۇ يە مەن دە ئىم بەھىچ شىوہىەكى بە قەنا عەتى خۆم بە ھىچ شىوہىەكى ھىچ صىدلىەك بۆى نەبى بىفرۆشى تەنھا حكومەت بۇ خۆى سەرپەرشتى بكات، لەبەرئەوہى بە ىەك پارچە ھىچ نابى، بەلام ئەوانەى لە مەدخەلەكان دىن پىرسىارم بۇ جەنابى وەزىر ھە يە، كى گويم ئى بوو دەلئىن دوو ھەزار قىصور صىدلىە لە كوردستان ھەيە، دەلئىن بە ھەمووى ھەزار صىدلىە مۆلەتى نىيە، پىرسىارىكى دىكە لە لىژنەى ياساى ئەو دەرمان فرۆش يان دەرمانساز، ساز يەعنى دروستى دەكات، فرۆش يەعەنى دەفرۆشى، ھەموو دەلئىن دەرمانساز، كەواتە ئىمە ئە گەر خاوەنى ئەو كارگانە بىن والله راستى باشتىن دەولەتىن كە دەرمانى دروست بكەين، سوپاس.

بەرپىز د.رېواز فايق حسين / سەرۋىكى پەرلەمان:

بەلئى زۆر سوپاس، كاك دىارى فەرموو.

بەرپىز دىارى انور حمە رحىم:

بەرپىز سەرۋىكى پەرلەمان.

ماددەى (18) بىرگەى يەكەم، كەسى دەرمانساز بۆى نىيە ماددە ھۆشبەرەكان يان كارتىكەرە عەقلىيەكان سەرف بكات تەنھا بە پىي رە چەتەى بىنەماىى نوو سراو لەلايەن پىزىشكىكەو نەبىت، لىرەدا دە مەوئ پىشنىازى ئەو بەكەم و ئەوہى بۇ ئىزافە بكرى لەلايەن پىزىشكى تايبەتمەندەوہ، بۇ نموو نە ناكرى، يەعنى ھەموو پىزىشكىك نابى بۇ نموو نە ئە مە رىچەتە بنوسى يان ئەم دەرمانە ھۆشبەرەكان يان كارتىكەرە عەقلىانە، دكتورىكى جوانكارى نابى ھەر لەبەر ئەوہى دكتورە ئە مە بنوسى، يان دكتورىكى بۇ نموو نە مەجالەكانى دىكە، بۇيە پىويستە لىرە دا دىار بكرى لەلايەن دكتورى تايبەتمەندەوہ يان بە پىي پىسولەى مۆلەت دەركراو لەلايەن وەزارەتەوہ، خالى يەكەم بە ھەمان شىوہ لە خالى سىيەم دا دەلئى، يەكەم / پىزىشك، دووہ / ئەو پىشكانەى نەخۆشخانە و بىنكە تەندروستىەكان ناو يان بھىن ئەوانەى كە دەرمانسازيان ئى نىيە، ئەو پىشكانەى كە تايبەتمەندەن، يەعنى دەبى لىرەدا جارىكى دىكە تەخسىس بكرىت و ئا ماژەى پى بكرى، زۆر سوپاس.

بەرپىز د.رېۋاز ھايق حسين / سەرۋكى پەرلەمان:

بەئى زۆر سوپاس، د.كاظم فەرموو.

بەرپىز كاظم فاروق نامىق:

بەرپىز سەرۋكى پەرلەمان.

دياره تىببىنى من لەسەر ئەوھىيە كە ئەو پىسولەيەى كە لە ماددەى (18) بېرگەى يە كەم لە دىرى دووھم دا باسى ئەوھ دەكات و دەئى يان بە پىي پىسولەى مۆلەتى دەرگراو لەلايەن وەزارەت، پىشنىيازى من ئەوھ يە كە ئەو مۆلەتى پىسولە مۆلەتە رېگە پىدراوھ لەلايەن وەزارەتەوھ ھەر ھەمان ئەو پىسولەيە دەبى كە لە نۆرىنگە و كلىنىك و لە عىادە پزىشكىەكان دا بەگاردەھىنرى، پزىشك نەتوانى لەسەر راجىتەى تايبەتمەند بە خۆى ماددەى ھۆشبەر بنووسى، بەئكو لەسەر پىسولە بىنوسى، بەلام پىسولەكە بلىين قىمەتى ماددى لە سەر نەبى يان پارەى لەسەر نەبى و سەر بە وەزارەتى دارايى بى بەئكو پىسولەيەكى تايبەتمەند بى لەلايەن وەزارەتى تەندروستىەوھ كە بۇ نووسىنى دەرمانى ھۆشبەر و كارتىكەرە عەقلىيەكان بى، كەواتە بە كورتى ئەوھىيە كە پىسولەى نووسىنى دەرمانە ھۆشبەر و كارتىكەرە عەقلىيەكان لە نەخۆشخانە و نۆرىنگەكان موھەد بى، بۇ ئەوھى ھىچ كەس نەتوانى لەسەر پىسولەيەكى ئاسايى يان وەرەقەيەك ئەو دەرمانانە بنووسىت و سوپاستان دەكەم.

بەرپىز د.رېۋاز ھايق حسين / سەرۋكى پەرلەمان:

بەئى سوپاس، كاك د.رېبوار فەرموو.

بەرپىز د.رېبوار عبدالرحيم عبدالله:

بەرپىز سەرۋكى پەرلەمان.

لە بېرگە (2) ى ماددەى (18) و شەى بەيان ھاتووه، بەپىي ئەدەبىياتى نظمى سىياسىيە تەنھا سەرۋك و وەزىرى بەرگرى دەتوانى بەيان دەرېكات، بەيانى رىئاسى و بەيان موئەسسەسەى عەسكەرى، ئەگەر لىز نەى تايبەتمەند يان جەنابى وەزىر تەوزىجەك لەسەر و شەى بەيان بەدات، ئەوھ يەك، دوو / ھەست دەكەم كە بەراستى ئەم تەرجومە كوردىيەى كە گراوھ زۆر رەككە، مەفھوم نادات بە دەستەوھ، تەرجومەى حەرفى كراوھ، بۇيە ئەگەر پىداچوونەوھك بە دەقى ئەم ماددانە بىرى لەرۋوى لوغەويەوھ بۇ ئەوھى مەفھوم بەدات بە دەستەوھ نەك تەرجومەى حەرفى بىرى، سوپاس.

بەرپىز د.رېۋاز ھايق حسين / سەرۋكى پەرلەمان:

بەئى زۆر سوپاس، كاك سىروان فەرموو.

بەرپىز سىروان فرج محمد:

بەرپىز سەرۋكى پەرلەمان.

لە ماددەى 18 / سىيەم كە دەئى يە كەم / ئەو كە سانەى كە پىسولەكە وەردە گرن 1 / پزىشك، 2 / ئەو پزىشكانەى كە نەخۆشخانە و بىكە تەندروستىەكان ھتد، يەئنى لىرە لە دووھم دەستنىشانى كرووھ

ئەو پزىشكانەى كە لەو بىنكە تەندرو ستىيانەدان دوا يىش لە يە كەم دا وتوو يەتى پزىشك، خۇى كە و تى پزىشك ھەموو پزىشكىك دەگرىتەو، يەنى من پىموايە يەكەم زىادەيە، گشتگىر يە ئىمە باس لە پزىشكى تايبەتمەند دەكەين، يەنى پزىشكى ئاسايى دەتوانى دەرمانىكى وا بنوو سى كە بۇ كە سىكى خزمى خۇى يان يەكىكى خۇى كەواتە من پىموايە بە كورت و موختە سەرى يان يە كەم زىادە يە يان دوووم زىادە يە، سوپاس.

بەرپىز د.رېواز ھايق حسين / سەرۆكى پەرلەمان:

بەئى زۆر سوپاس، كاك زانا فەرموو.

بەرپىز زانا خالد سمايل:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

من پىموايە ئەم ماددەيە لە زۆربەى ماددە كانى دىكە گرنگترە، چونكە ئىمە لىرەدا دەتوانىن كۆنترۆلى ئەو بەكەين كى دەرمان وەردەگرى، بىرگەى يەكەم / تەواو پىشتگىرى قىسەكانى كاك د. كاظم دەكەم كە نابى ئەم (يان) ەى تىدا بىت، دە بى لىرەدا ئىمە دە بى يەكلايى بەكەينەو كە كى دەرمان دەنووسى و صىدلىيە بە را چىتەى كى و لە سەرج پىسولەيەك دەرمان سەرف دەكات، دەرمانى ماددەى ھۆشبەرە و كارتىكەكەرە عەقلىيەكان، سىغەكە وای لى بى كەسى دەرمانساز بۆى نىيە ماددە ھۆشبەرەكان يان كارتىكارە عەقلىيەكان سەرف بكات، تەنھا بە پىي راجىتەيەكى بنەمايى نووسراو لەلا يەن پزىشكى تايبەتمەندى رىگەپىدراو، بە پىي پىسولەى مۆلتەى دەركراو لەلايەن وەزارەت، كەواتە ئەم پزىشكە دەبى رىگەپىدراو بى لە بىدايەتەش لە تەعريفەى پزىشك باسمان كىرەو كە پزىشك ئەو يە كە رىگەپىدراو لەلا يەن سەندىكا، سەندىكاى تايبەتمەند، بىرگەى سىيەم لەم ماددە يەدا زىادە، چونكە لە ماددەى يەكەم وەسەف دەكرى، پىشتگىرى لە رايەكەى كاك سىروان دەكەم، بىرگەى سى بە تەواو ھەلبىگىرى، چونكە لە خالى (ا) باس دەكات كە پزىشك كىيە، لە خالى (ب) دا ئەم دەرگا يە نەكەينەو، بىرگەى (ب) ئەم دەرگا يە نەكەينەو، چونكە ھەندىك بىنكەى تەندروستىمان ھەيە كە جەنابى وەزىرى تەندروستى لىرە ئامادە يە ھەندىك بىنكەى تەندروستى كە پزىشكى لى نىيە، دەرمانسازى لى نىيە، كەواتە ئىمە دەرگا يەكى دىكە دەكەينەو، بۆيە بەراى من بە تەواو تەى بىرگەى سى ھەلبىگىردىت، چونكە لە بىرگەى يەكەم دا تەعريفەكە روونترە، زۆر سوپاس.

بەرپىز د.رېواز ھايق حسين / سەرۆكى پەرلەمان:

بەئى زۆر سوپاس، كاك د. زىدان فەرموو.

بەرپىز زىدان رشيد خان اودل:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

لەسەرەتادا من پىشتگىرى لە قىسەكانى ھەريەك لە بەرپىزان كاك د. كاظم و د. زانا و كاك سىروان دەكەم، بەلام ھەموو كىشەكان بۇ ئەو دەگرىنمەو كە دەقى ماددە عەرەبىيە كەم لەبەردەستە، ھەموو ماددەكان كىشە لەسەر ئەو يە لەسەر شىوازى وەرگىرپانەكەيە كە بەرپىز كاك جلال باسى كرد، ئىمە لىرە ئەگەر عەرەبىيەكە

دهقاو دهق بخوینینهوه کیشه لهسهر نهو ماددهیه نابی به تایبته له برګه یه کهم دا، بویه نیمه وامان پی باشه له کاتی پیداجوونهوهی لیژنه تایبتهتمه ندهکان دهقی عه ره بیه که ئیعمادی لهسهر بکهن و دار شتنیکی جوانی بو بکهن له کوردی دا، ریک بی، چونکه نه گهر به پیی عه ره بیه که بی ده لی (لا یجوز لاصیدلی صرف مواد مخدره او مائثرات عقلیه الا بموجب وصفه الطبیه الا صولیه من طبیب) که واته لی ره کیشه دروست نییه له عه ره بیه که ته واوه، به لام له کوردیه که یه نه گهر بیخوینی نه وه ده بی بلین پزیشکی ریگه پیدراو، وهکو هاوکارانم ناماژهیان پی کرد، بویه له هه موو ماددهکانی تر نهو کیشه یه مان بو دروست ده بی هیوادارم ئیعماد لهسهر عه ره بیه که بکری، ئینجا پیداجوونهوهی بهسهر دابکریت.

به ریژ د. ریواز هایق حسین / سه رۆکی په رله مان:

به لی زور سوپاس، لیژنه تایبتهتمه ندهکان قسه یه کتان هه یه؟ کاک جلال فه رموو.

به ریژ جلال محمد امین:

به ریژ سه رۆکی په رله مان.

سه بارهت به وهی پرسپاریکمان ناراسته کرا وشه ی دهرمانساز به کارنه هیتریت، دیاره نه مه یه یاسی سهندیکای دهرمانسازان ژماره (8) ی سالی 1999 بهو شیوازه ته عریفی کردوو، بویه نیمه ناتوانین لی ره ده ستکاری بکهین، له بهر نه وهی نه وه به قانون ریخراوه سوپاس.

به ریژ د. ریواز هایق حسین / سه رۆکی په رله مان:

به لی زور سوپاس، کاک د. سامان فه رموو.

به ریژ د. سامان حسین به رزنجی / وه زیری ته ندروستی:

به ریژ سه رۆکی په رله مان.

به پروای من باسی نه وه کرا که (یان) هکه زیاده له عه ره بیه کهش واز حی، مه به ستی نه وه یه یان را چپته ناساییه که ی خو ی پزیشک به کاری بهینی یان را چپته یه کی تایبتهتمه ند که ده کری دواتر پوئینی مادده کان بکری، هندی مادده ی زور که له عه ره بیه کهش پوئین کراوه به ره نکه گه کانی سوور و زهر د و که سک و نهو ماددانه جیاوازن له بابته تیک بو بابته تیکی تر، ده کری کامیان به پسه له ی ناسایی سهر ف بکری و کامه شیان پسه له ی تایبتهتمه ندی بو بکری بو نمونه ئیستا بوتلی خوین له نه خو شخانه نه هلیه کان ته نا نه ت نه گهر پسه له یه کی تایبتهتمه ندی موه حده هه یه بهو پسه له یه نه بی کهس ناتوانی له خو یه وه خوین وه ریگری، بویه ده کری له ری نه مایی زیاتر ته فسیلی بدهینی، به لام (یان) ه که بمینی باشتره، له بهر نه وهی روتین لای هاوولاتی زیاتر ده بی، ببیته یه ک را چپته و له کاتیک دا له وان ه یه (4، 5) نایتمی بو بنوو سی پزیشکه که، ناکری له سه ر پسه له یه کیان نایتم بنوو سی پسه له یه کی تریش هه بی یه ک نایتمی بو بنوو سی له بهر نه وهی مه وادی ته خدیری تیایه، به پروای من نه وه به جی بهی لین باشتره، باسی پزیشکی تایبتهتمه ند بلین پزیشکی پسپور باشتره، جگه له پزیشکی پسپور پزیشکی گشتی یان شاره زای گشتی یان پزیشکی نیشه جی ناتوانیت بینوو سی، بویه تایبتهتمه ندیه کان پسپور بی باشتره، باسی دکتوری جوانکاری ناتوانین ئیختسسه کان لی ره له

قانون تەھدىد بىكەين، لەبەرئەھەدى پزىشكى جۈانكارى لە سوتان زۆرتىرىن مەۋادى تە خدىر بەكار دەھەينى، تەننەت لە دۋاى ھۆلەكانى نەشتەرگەرىش پزىشكى پىپۇر ئەۋەندەى ئەۋان مۆلفىن وپىسىدىن و ترامال و ئەۋانە بەكار دىن پزىشكى نەشتەرگەرى ئاساى بەكارى ناھەينى، لەبەر ئەھەدى گىانى ئازارى زۆرە نەخۇش، بەيانەكە ۋازحە لىرە مەبەستى بەيان فەتھە بۇ كىرەھەدى بەۋ شىروئانە ۋەكو رىنەماى، رىنەماى پى دەرىجى، ھەروھە باسى بىكەى تەندروستى زۆر دەكرىت، بىكەى تەندروستى ئەۋ بابەتەنە ۋەر ناگرى، لىرە ۋەكو سىغەى نووسىنەكە دەنووسرى نەخۇشخانە و بىكەى تەندروستى، بەلام بە شىۋەھەكى سەرەكى ئەۋ شوپانەى پزىشكى لى نىبە ئەسلەن ئەۋ بابەتەنەيان لە تەلەبەھەدى دەرمان ناياندرىتى، چۈنكە تەلەبەھەدى دەرمان لە شوپىنك بۇ شوپىنكى تر دەگۆرى و جىاۋازە، زۆر سوپاس.

بەرپىز د.رېۋاز ھايق حىسەن / سەرۋكى پەرلەمان:

بەلئى زۆر سوپاس، ماددەى دۋاى ئەۋە، فەرموو.

بەرپىز. شاپان كاكە صالح محمد:

بەرپىز سەرۋكى پەرلەمان.

ماددەى/19

ۋەزىر رىنەماى دەردەكات بۇ دىارى كىردى ئەۋ داتا و مەرجانەى پىۋىستە بەينەدى لە نووسىنى پراچىتەى پزىشكى و پىۋەكانى مۆلەت كە بە پىۋى ماددەى ھۆشبەر يان كارتىكارى عەقلى لە دەرمانخانەكان سەرف دەكرى، بۇى ھەپە ئەۋ ماددە و بىرەنەى ناپىت مانگانە زىاتر لىيان سەرف بىكرى بۇ ھەر نەخۇشك دىار بىكات، سوپاس.

بەرپىز د.رېۋاز ھايق حىسەن / سەرۋكى پەرلەمان:

بەلئى زۆر سوپاس، ھەر بەرپىزك دەپەۋى لە سەر ئەۋ ماددەپە قىسە بىكات، بەلام لە سەر سىاغەكەى نا، چۈنكە زۆر زۆر خراپە سىاغەكەى، ئەگەر لە سەر ناۋەرۋكە كەى قىسەپەك ھەپە؟ د.زىدان، كاك زانا، كاك دىارى، كاك مەم، كاك سەروان، كاك سەروان فەرموو.

بەرپىز سەروان محمد على:

بەرپىز سەرۋكى پەرلەمان.

ئىستا ماددەى (19) ئەھەدى لەسەر نەكرا، ماددەى (20) خۋىنراپەۋە تازە.

بەرپىز د.رېۋاز ھايق حىسەن / سەرۋكى پەرلەمان:

ئەۋە خەلەلىك ھەپە، ماددەكە دووبارە بوو، فەرموو.

بەرپىز سەروان محمد على:

بەرپىز سەرۋكى پەرلەمان.

ئەھەدى ماددەى (19) تىبىنىم لەسەر ماددەكە ھەپە، ماددەكانى تىش بەراستى، چۈنكە ئەۋانەى پىشتر خۋىندراپەۋە، لە زۆرەپەى ماددەكان نووسراۋە تاكە كەسەكان، كەجى لە ماددەى پەكەم ئامازە بە ھەموو

ناوهدگان گراون که وهزیر، پزیشک یان ههمووی به دروستی گراوه، بهلام تاکه کەس ئەووی که نهخۆشه، یهعنی ئاماژهی پێ نهگراوه، له ماددهی یهکهه تا ماددهی (19) ئیستا خویندووومهتوه، ههر تاکه کەس ناویان هاتوو، تووشبووی نهخۆش، یان نهخۆشی تووشبوو به ماددهی هۆشبهه، نهک تاکه کەس به گشتی، سوپاس.

بهپێژ د.رێواز هایق حسین/ سهروکی پههلهمان:

زۆر زۆر سوپاس بۆ جهنابت، کاک مهه، فهرموو.

بهپێژ مهه برهان محمد قانع:

بهپێژ سهروکی پههلهمان.

من پێشنیازم ههیه ماددهی (19) لابریت، لهبهه ئەووی له ماددهی (18) برگهی دووهم ئاماژه بهوه گراوه که وهزیر بهیانیک دهردهکات، تهبعهن ئیشی وهزیر نییه بهیان دهربکات، بهیاننامه دهرکردن نییه ئەم مهسهلهیه رێنمایی دهرکردنه، پێشنیازم ههیه بهم شیوهی لێ بکریت ماددهی (19) ههلبگرین لایبهین، چونکه له ماددهی (18) برگهی دووهم دا هاتوو دواتر دهلیی رێنمایی پێویست دهردهکات، یان نهلیی بهیاننامه، بلێ رێنمایی پێویست دهردهکات، له ناو رێنماییهکان دا تهحیدیدی ئەو مانگه بکات بلێ ئەو مانگه ئەو نهخۆشه بۆی نیه جاریکی تر دووباره بیتهوه، دهلیی به پێی پێویسته له ناو رێنماییهکه، ئەو کاته له ناو رێنماییهکهوه روون بکریتهوه، پێموایه باشتره و پێویست دهکات تۆزیک خۆمان له درێژداری ماددهکان بپاریزین، زۆر سوپاس.

بهپێژ د.رێواز هایق حسین/ سهروکی پههلهمان:

بهلیی، زۆر سوپاس، کاک زانا، فهرموو.

بهپێژ زانا خالد سمایل:

بهپێژ سهروکی پههلهمان.

هاورام لهگهه راپهکهی کاک مهه، ئەم ماددهیه زیاده، جگه لهوهی له ماددهی (18) دا باس دهکری له ماددهی (49) ی ئەم یاسایهش باس دهکات که وهزیر رێنمایی بۆ ئاسان جیبهجیکردنی حوکمهکانی ئەم یاسایه دهردهکات، زۆر سوپاس.

بهپێژ د.رێواز هایق حسین/ سهروکی پههلهمان:

بهلیی، زۆر سوپاس، کاک دیاری، فهرموو.

بهپێژ دیاری انور حهمه رحیم:

بهپێژ سهروکی پههلهمان.

پشتگیری پێشنیازی ههر یهک له هاورپیان کاک مهه و کاک زانا دهکهه، پێموایه ئەم ماددهیه پێویست نییه، له ماددهی یان له برگهی دووهم له ماددهی (18) ئاماژهی پیکراوه، بهلام پێشنیاز دهکهه لهویش بهم جوهری لێ بکری دهسهلات بۆ وهزیر بۆ نموونه پێشنیاز دهکهه که وای لێ بکری (لیژنهی بالای

بەرەنگار بونوئەۋەي ماددە ھۆشبەرەكان لەگەڵ ۋەزارەتى تەندروستى بەسەرپەرشتى ۋەزىر) بۇ ئەۋەي فرەپەنگى ۋە فرە بېرىرى تىدا دروست بېت ۋە ھىچ قۇرخكارىيەك يان بېرىرىكى ئەۋتۆي تىدا نەدرى، سوپاس.

بەرپىز د.رېۋاز ھايق حسين / سەرۆكى پەرلەمان:

بەئى، سوپاس، د.زىدان فەرموو.

بەرپىز زىدان رشيد خان اودل:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

مىنىش ھاۋراپ لەگەڵ ئەو يەكە لە بەرپىزان كاك مەم ۋە د. زانا ۋە كاك ديارى، بۆيە ۋا پېۋىستە ئەحكامەكانى كە دەسەلات ۋە رېنمايى ۋەزارەتن، يان خودى جەنابى ۋەزىرن لە يەك ماددەدا كۆبكرىتەۋە ۋە بەگشتى ئاماژە بە ھەموو ئەو خالانە بكرى كە لە يەكە يەكەي ماددەكان ھاتوو.

بەرپىز د.رېۋاز ھايق حسين / سەرۆكى پەرلەمان:

بەئى، زۆر سوپاس، بەرپىز د.سامان، پەنئىت چىيە لەسەر ئەۋەي دەئىن لابرېرى؟ فەرموو.

بەرپىز د.سامان حسين بەرزنجى / ۋەزىرى تەندروستى:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

ئاسايى يە لابرېرىت، چونكە لە پېشەۋە باسى بەيان دەكات، ئەۋە بەيان فەتخە، ئەو بەيان مەبەستى بەيان فەتخە، دەكرى بكرىتە رېنمايىش، سوپاس.

بەرپىز د.رېۋاز ھايق حسين / سەرۆكى پەرلەمان:

خۆتان چى دەكەن عادەتەن كاك دكتور لەو حالەتەنە؟

بەرپىز د.سامان حسين بەرزنجى / ۋەزىرى تەندروستى:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

رېنمايى ھەيە ۋە بەيان ھەيە، بەيان فەتخ بۇ شوئىنىك كە بەيانى پى دەردەچىت لە پرووى ھەيكەليەۋە دەتوانى ئەو كارە بكات، چونكە زۆر جار ۋەزارەتى دارايى ئەگەر بەيان فەتخى ناردە ئەو شوئىنە، كارى لەگەڵ ناكات ۋە تەبەن ۋەكو ئىجازەيەكە، بۇ نمونە شوئىنىك بەيانى پى دەردەكەي كە ئەو شوئىنە بتوانىت ھۆبەي نەخۆشەكانى ئافرەتان ببىنى بۇ نمونە، پى دەئىن بەيان فەتخ، ھەر ناۋەكەشى بە بەيان دەنووسن لە ئەمرە ۋەزارىەكەش نانووسرى فەرمان ۋەزارى دەنووسرى بەيان، ئەۋە مەبەستى بەياننامە نيە بەياننامەي راگەيەندراوى، دەشكرى ۋەكو رېنمايىش بېت، سوپاس.

بەرپىز د.رېۋاز ھايق حسين / سەرۆكى پەرلەمان:

بەئى، سوپاس، بەخىرھاتنى بەرپىز ۋەزىرى ھەرىم د. قالا دەكەين، ماددەي دواي ئەۋە، فەرموو.

بەرپىز. شاپان كاكە صالح محمد:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

ماددەى (20):

بە بەيانىك كە ۋەزىر دەرىدەكات لە رېگەى ئالوگۇر كوردنى ماددە ھۆشبەرەكان و كارتىكەرە عەقلىيەكان لە نەخۇشخانە و بىنكە تەندروستىيەكان و ئەو يەكانەى سەر بەوانن لە كەرتى گشتى و تىكەلاۋە تايبەتتىيەكان بۇ رېكخراۋىكى ناكومى كە خزمەتگوزارىيى و چاودىرى تەندروستى دەبەخشىتە نەخۇشەكان ديار دەكرىت، سوپاس.

بەرپىز د.رېۋاز ھايق حسين/ سەرۆكى پەرلەمان:

بەئى، سوپاس، ھەر بەرپىزىك دەپەوى قسە بكات لەسەر ئەو ماددەپە، كاك سىروان و كاك زانا، كاك شىخ زاهر، فەرموون.

بەرپىز زاهر محمد على:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

پىشنىياز دەكەم بېرگەپەك يان ماددەپەك زياد بكرىت، بۇ ئەۋەى دكتورەكان ئىلزام بكرىن لە كاتى نووسىنى عىلاج يان چارەسەرى نووسىنەكەيان بە تەبع بىت، زۆر جار ئەو ئىشكالىە دروست دەبىت مەسەلەن عىلاجەك نووسراپە چەندىن صەيدەلىپە دەكەى نازانى خەتەكەى ناخوئىندىتەۋە، ئەۋە لە عىراقىش ئەو بېرپارە دەرچوۋە، بۇپە داۋا دەكەم بېرگەپەك يان ماددەپەك زياد بكرىت دكتورەكان ئىلزام بكات بەو بابەتە، زۆر سوپاس.

بەرپىز د.رېۋاز ھايق حسين/ سەرۆكى پەرلەمان:

بەئى، زۆر سوپاس، كاك سىروان، فەرموو.

بەرپىز سىروان فرج محمد:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

من پىمواپە ئەم ماددەى (20) ھەمان لە ماددەى (18) دا يان جىي كراۋتەۋە يان جىي بكرىتەۋە، لىرە تۆزىك قارسىان كروۋە، جا لەبەر ئەۋەى موشەرىع كە ياساپەك دادەنى بۇ ئەۋەى ئەوانەى پاش خۇى كە دەپخوئىننەۋە لىي تىبگەن، ئەۋەندە نەگەپىنەۋە سەر ياساى ماددەى (17) و (18) ھەر بە ھەمان شىۋە چۆن لە ماددەى (18) بېرگەى دوۋەم نووسراۋە (ۋەزىر بەيانىك دەردەكات) جىي ئەۋەش بكرىتەۋە تۆزىك واقىعى تر دەبىت، سوپاس.

بەرپىز رېۋاز ھايق حسين/ سەرۆكى پەرلەمان:

بەئى، سوپاس ، كاك زانا، فەرموو.

بەرپىز زانا خالد سمايل:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

بەيانىك كە وەزىرى تەندروستى، (تەندروستىيەكە) پېويستە لابرېت، چونكە وەزىر تەعريف كرايه له ماددەى يەكەمى ئەم ياسايە، سوپاس.

بەرپىز د.رېواز فايق حسن / سەرۆكى پەرلەمان:

بەئى، تىدا نىيە (بەيانىك كە وەزىر دەرىدەكات)، سوپاس، لىژنەى تايبەتمەند قسەيەكتان ھەيە؟ بەئى دكتورە، فەرموو.

بەرپىز د. شاپان كاگە صالح محمد:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

سەبارەت بە ماددەى (20) بە بەيانىك كە وەزىر دەرىدەكات، تەندروستى لەگەل نىيە، سەبارەت بەودى كە بە كۆمپىوتەر بنووسرىتەو، لە سالى 2012 كۆنوس كراو، وەزارەتى تەندروستى بە ھەماھەنگى لەگەل سەندىكا پزىشكىيەكان رېنمايى دەركراو كە دەبىت پزىشكان پابەند بن بە نووسىنى راجىتە بە كۆمپىوتەر، بەلام لەو دەجى جىبەجى نەكرابىت، سوپاس.

بەرپىز د.رېواز فايق حسين / سەرۆكى پەرلەمان:

بەئى، سوپاس ، بەرپىز وەزىرى تەندروستى، فەرموو.

بەرپىز د.سامان حسين بەرزنجى / وەزىرى تەندروستى:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

زۆر سوپاس، سەبارەت بە پرىنت كەردنى بە تەبع كەردنى راجىتەكان بەبروای من پېويست ناكات لىرە باسى بكەين، چونكە بۆ ھەموو دەرمانىك بىرپارى سەرۆكايەتى ئەنجومەنى وەزىران ھەيە كە پارسال دەرجوو، دەبىت راجىتە ھەموو بىبىتە پرىنت، ئىستا ئەم پروسەيە دەستى پىكردوو، سەرەتايەك ھەيە، جەخت دەكەينەو لە ئايندەيەكى نزيك كە ھەموو عيادەكان راجىتەكانيان بە كۆمپىوتەر و لاپتۆپ بنووسنەو، بۆيە بە بروای من نەك تەنھا بۆ ماددەى ھۆشبەر بەلكو بۆ ھەموو دەرمانىك، زۆر سوپاس.

بەرپىز رېواز فايق حسين / سەرۆكى پەرلەمان:

بەئى، سوپاس، د.قالا قسەيەكتان ھەيە؟ فەرموو.

بەرپىز د.قالا فرید ابراهيم / وەزىرى ھەرىم:

زۆر سوپاس بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

بەرپىز د.رېواز فايق حسين / سەرۆكى پەرلەمان:

بەئى، سوپاس، ماددەى دواتر، فەرموو.

بەرپىز د. شاپان كاكە صالح محمد:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

بەشى پىنچەم:

دروست كردنى ئەو گىراو پزىشكىيانەى ماددەى ھۆشبەر و كارتىكارى عەقلى يان پىشېنەى كىمىيەى لە خۇ دەگرېت.

ماددەى (21)

1-كارگەكانى دەرمان بۇيان نىيە ئەو گىراو پزىشكىيانەى دروست بكەن كە ماددەى ھۆشبەرى يان كارتىكارى عەقلى، يان پىشېنەى كىمىيەى دەچىتە ناو پىكھاتەكەى تەنھا لە دواى وەرگرتنى ئەو مۇلەتە نەبىت كە لە ماددەى (8)ى ئەم ياسايە دەقى لەسەر داو.

2-كارگەكانى داو و دەرمان بۇيان نىيە ماددەى ھۆشبەر يان كارتىكارى عەقلى يان پىشېنەى كىمىيەى كە بە دەستيان كەوتوو بەكارى بەينن تەنھا لە دروستكردنى گىراو پزىشكى نەبىت بە پىي رېنمايى كە وەزىر دەرىدەكات.

سوپاس.

بەرپىز د.رېواز ھايق حسين/ سەرۆكى پەرلەمان:

بەئى، زۆر سوپاس، ھەر بەرپىزىك دەپەوى لەسەر ئەو ماددەىە قسە بكات كاك مەم و كاك گۆران، كاك گۆران، فەرموو.

بەرپىز گۆران عمر على:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

بە نىسبەت بەشى پىنچەم كە باسى ماددەى گىراوكان دەكات، من پىشنىارىكم ھەيە بۇ بەرپىز وەزىرى تەندروستى، كەوا لىژنەيەكى تايبەت و كارا دروست بكرىت بۇ پشكىنى ئەو كافتريايانەى كە نەرگەلەى تىدا دەكىشن، لەبەر ئەو ھەندىك لەوانە ماددەى ھۆشبەر تىكەلى توتنى نىرگەلە دەكەن بۇ ئەو ھى ئالودە بن و بەردوام سەردانى ئەو كافتريايانەى بكنەو، زۆر سوپاس.

بەرپىز د.رېواز ھايق حسين/ سەرۆكى پەرلەمان:

بەئى، زۆر سوپاس ، كاك مەم، فەرموو.

بەرپىز مەم برهان محمد قانع:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

پىشنىازى من ئەو ھەى بۇ ئەم بەشە ھەر بەشى پىنچەم لابرېت (دروست كردنى ئەو گىراو پزىشكىيانەى ماددەى ھۆشبەر و كارتىكارى عەقلى)، ماددەى (21) بەم شىو ھى لى بكرىت (بەرگەى يەكەم/ تەنبا دروست بكەن و بەكارى بەينن) (بەكارى بەينن) نىزافە بكرىت، بۇ ئەو ھى بەرگەى دوو ھى لابرېت، چونكە دىسان ھەمان شتە (كارگەكانى دەرمان وە وە وە وە وە. دروست بكەن و بەكارى بەينن) بەس تەنھا وشەى

(بهكاري بېنن) برځه يهكهم و دووهم بهس تهنيا وشه ي (بهكاري بېنن) له برځه يهكهم دا بليي كارگه ي دهرمان بويان نييه مادده ي گيراوه پزيشكيانه دروست بكن و بهكاري بېنن كه نهوهنده نهوهنده باس ي دهكات، نهوه يهك، دوو / پېشنياز دهكهم مادده ي دووهميش هه لېوه شپته وه نهوه ي سهره وه ببي به برځه يهك له وه، مادده ي دووهم كه بهياننيك دهردهكات وهزير، ببي به برځه ي دووهم، برځه ي دووهم لاده بريت، نهوه ي سهره وه دهخريته خواره وه، زور سوپاس.

بهريز د.رېواز فايق حسين / سهرؤكي پهرله مان:

سوپاس، به لي، بهريز وهزيري تهندروستي، فهرموو.

بهريز د.سامان حسين بهرنجي / وهزيري تهندروستي:

بهريز سهرؤكي پهرله مان.

دياره تيبيني د.فالاش هر له سهر نهوه ي كافتريايه كه بوو، كافتريا به پهيره و رېنمايي له ياساي تهندروستي گشتي رېكخراوه، وانا پيوست ناكات ليړه باس ي كافتريا بكهين، نهوه له رووي پشكنيني ياساي چاوديري گشتي تهندروستي ههيه، سوپاس.

بهريز د.رېواز فايق حسين / سهرؤكي پهرله مان:

زور سوپاس، ليژنه تايبه تهندهكان مادده ي دواي نهوه، فهرموو.

بهريز رؤميؤ حزيان نيسان:

بهريز سهرؤكي پهرله مان.

به شي شه شم: نهو رووهكانه ي چاندينان قهدهغهيه.

مادده ي (21):

چاندينان هاورددهكردي يان هه ناردهكردي يان به خاوهنبوون يان دهستپيداگرتن يان بهردهستبوون يان كرپن يان فروشتن يان گواستنهوه يان رادهستكردي يان گوړپينهوه، يان دهست لي هه لگرتني نهو رووهكانه قهدهغهيه كه مادده ي هؤشبه يان كارتيكاري عهقلي دهقنوووس كراو له خشته ي يهكهمي هاوپيچي نه م ياسايه ديئيت بهرهم له گشت قوناغهكاني گه شه كردن، ههروه ها تويهكانيشي يان گوړپينهوه پييان يان نيوهندگيري هه شتيكي له م بابهته تهنها بو مبهستهكاني پزيشكي يان زانستي نهبيت و لهو حالت و مهرجانه ي له م ياسايه دا دهقيان له سهر كراوه، لهوانهش خهشخاش و نهفيون و رووهكي گوش (قنب) و دهونه كوكا (جنبه الكوكه) و قات و نهو رووهكانه ي نهوانه له خو دهگرن و نهوانه ي له رووي جيناتهوه هه مواركراون كه كاريگهري هه مان مادده هؤشبه رهكه يان ههيه، سوپاس.

بهريز د.رېواز فايق حسين / سهرؤكي پهرله مان:

زور سوپاس، هر بهريزيك دهيهوي قسه بكات له سهر نهو ماددهيه، كاك كاروان، ناشنا خان، كاك مه م، كاك زانا، د.گهلاويژ، كاك ديار، د.گهلاويژ، فهرموو.

بەرپىز گەلاۋىز عبىد عثمان:

بەرپىز سەرۋكى پەرلەمان.

بە نىسبەت ئەو روۋەكانەى كە دەچىندىرېن يان ھاوردەكردنى يان ھەناردەكردن يان گۆرپىنەوۋە يان تۆۋەكانىيان بەكاردەھىندىرېن، لە زۆربەى شوپىنەكان ئەو روۋەكانە ناسراو نىيە لە نىوان خەلگى، بۆيە من خۆم لە باخچەى كۆلىژىك ئەسلەن دىومە ئەو روۋەكە خەشخاش كە چىندراۋە، بۆيە پىۋىستە كە روۋەكەكان دەدەنرېن لە جەدۋەلەكە پىم باشە وىنەى روۋەكەكانىش دابنرې، ئەو روۋەكانە، تاكو شارەزا ھەبى و خەلكەكە شارەزايىيان لەسەرى ھەبى، زۆر سوپاس.

بەرپىز د.رېۋاز ھايق حسين / سەرۋكى پەرلەمان:

بەلى، زۆر سوپاس، كاك كاروان، فەرموو.

بەرپىز كاروان عبدالرحمن عبدالله:

بەرپىز سەرۋكى پەرلەمان.

ماددەى (22) لە كۆتايى دىپى سىيەم و تا كۆتايى دىپى چوارەم ئىشكالمان بۇ دروست دەكات دواتر، باس لەو دەكات ئەو روۋەكانە قەدەغەيە كە ماددەى ھۆشبەرى يان كارتىكارى عەقلى دەقنوس كراو لە خشتەى يەكەمى ھاۋپىچى ئەم ياسايەدا دىتە بەرھەم لە گشت قۇناغەكانى گەشەكردن، ۋەكو ھەموومان دەزانين كە بەرپىز ۋەزىرى تەندروستىش پىشتر لە جەلسەى پىشوو ئاماژەى بەۋە كرد كە ئەم روۋەكانە بەردەوام لە گەشەكردندان، بۆيە من پىشنياز دەكەم ئەۋە لابىرېت وانا كۆتايى دىپى سىيەم تا كۆتايى دىپى چوارەم، لە برى ئەۋە جىي بىرېتەۋە، ھەر روۋەكىك كە ماددەى ھۆشبەر يان كارتىكارى عەقلى لى بەرھەم بەپىنرېت، دواى ئەۋە تەۋاۋ بىرېت، چونكە بەۋ شىۋەيە مەتاتى دەبىت، ھەر روۋەكىكى تازەش بەرھەم بەپىنرېت دەتوانين رېگەى لى بگرين و پىۋىست بە ماددەى تازە و ھەمواركردنى ياسا ناكات، چونكە ياسا بۇ رۆژىك و دوو رۆژ نىيە، سوپاس.

بەرپىز د.رېۋاز ھايق حسين / سەرۋكى پەرلەمان:

بەلى، زۆر سوپاس، ئاشنا خان، فەرموو.

بەرپىز ئاشنا عبدالله قادر:

بەرپىز سەرۋكى پەرلەمان.

تېبىنىيەكەى منىش نىزىكە لە تېبىنى كاك كاروانەۋە، ناۋھىنانى ئەو روۋەكانە، چونكە ئەو روۋەكانە بەردەوام لە گەشەكردندان و جۆرەكانىشان زياد دەكات، رەنگە پىۋىستى بە ھەمواركردنەۋە ھەبى بە زيادكردنى بى بۇ ئەۋ لىستانەى لە دواۋەيە و ئەۋ ماددانەى تىدايە كە ماددەى ھۆشبەر و كارتىكەرى عەقلىن، بۆيە ئەۋ نمونانە لابىرېت باشترە، زۆر سوپاس.

بەرپىز د.رېۋاز ھايق حسين / سەرۋكى پەرلەمان:

بەلى، زۆر سوپاس، كاك زانا، فەرموو.

بەرپرز زانا خالد سمايل:

بەرپرز سەرۆكى پەرلەمان.

منيش ھەمان تېبىنىم ھەيە، پشتگىرى لە راپەكەى ئاشنا خان و كاك كاروان دەكەم، لە ھەمان كات دا بەرپراى من ئەم ماددەيە دەرگايەكى دىكەمان لى دەكاتەوہ كە خەلكانىك بە ياسايى لەمەودا ئەم رووہكانە بچىن، چونكە ئاماژە بەوہ دەكات لە دېرى پىنچەمى دا تەنھا بۆ مەبەستەكانى پزىشكى يان زانستى نەبى، خەلكىك دەيچىنى دەلى بە مەبەستى زانستى يە، پرسىار لىردا ئەوہيە، ئىمە لىرە لە ھەموو كوردستان كارگەى دەرمانمان ھەيە، ھەتا وەكو ئىستا ئايمەكانى ئەو دوو كارگەيە كە بەرھەمى دەھىنن رەنگە بەشىكى زۆر كەمىان پىويستيان بەو رووہكانە ھەبى، بۆيە ئىمە بە ياسا رىگا نەدەين بە خەلكىك چونكە تاوہكو ئىستا موخالەفەى قانون بوو، كەس بۆى نەبووہ بىچىنى ئەم رووہكە بە ياسا رىگاي پى دەدەين، بۆيە بەرپراى من ئەم دىرە ھەلبگىرى، چونكە دەرگايەكەمان لى دەكاتەوہ، رەنگە خەلكىك بىانەوئى بە بىبانووى ئەوہى بۆ مەبەستى زانستى و پزىشكى ئەم رووہكانە بچىنن، سوپاس.

بەرپرز د.رېواز فايق حسين / سەرۆكى پەرلەمان:

زۆر زۆر سوپاس، كاك ديارى، فەرموو.

بەرپرز ديارى انور ھەمە رحيم:

بەرپرز سەرۆكى پەرلەمان.

منيش ھەمان پىشنىيازى ئەو ھاوړپيانەم ھەبوو، پىشنىيازى ھەر يەك لە كاك كاروان و كاك زانا و ئاشنا خان دەكەم، لەو خالەش دا كە باسى دەكات تەنھا بۆ مەبەستى زانستى نەبىت، ئەگەر داندرە ھەرچەند من پشتيوانى ئەو پىشنىيازەى كاك زانا دەكەم كە نابىت ئەمەش بە ياسا رىگاي پى بدرى، بەلام ئەگەر بە ياسا رىگەى پى درا دەبىت ئەوہى بۆ زياد بكرىت بۆ نمونە (لەلايەن وەزارەتى تەندروستىيەوہ) بە مۆلەتى وەزارەتى كشتوكال بۆ نمونە، يان بە ھەماھەنگى لە نيوان وەزارەتەكان، سوپاس.

بەرپرز د.رېواز فايق حسين / سەرۆكى پەرلەمان:

بەلى، سوپاس، كاك مەم، فەرموو.

بەرپرز مەم برھان محمد قانع:

بەرپرز سەرۆكى پەرلەمان.

پشتيوانى لە راي ئەو پەرلەمانتارە بەرپزانەى ھاوړپىم دەكەم كە پىويست ناكات دەستنىشانى ئەو ناوانە بكرىت، ھەر بللى ئەوانەى بە پىي لىستى ھاوړپىچ قەدەغەكراوہكان، ئەوہ يەك، دوو / ئەم ھەموو (يان) ە زيادە بەراستى، يان يان يانى ناوئى، ھەر فاريزە دابنرى ھەل دەكرى، ئەگەر وەلامم درايبەوہ دوایى پىت دەلىم بۆجى فاريزە جىگاي يان دەگرىتەوہ.

بەرپرز د.رېواز فائق حسين / سەرۆكى پەرلەمان:

ئى ئىستا بىلى.

بەرپىز مەم برهان محمد قانع:

مەسەلەى (يان) وەكو ئەوۋى بىلن من دەچم بۇ بازار، من يان كامەران يان فلان يان فلان دەچىن بۇ كۆبۈنۈۋەدەيەك لە بازار مەسەلەن، كە وتم من، سىروان، كامەران، فتاح، عمر، ئەوۋە دەچىن بۇ ئەو كۆبۈنۈۋەدەيە بۇ بازار، ئەم فارىزانە لە پرووى زمانەوانىيەۋە ۋەزىفەى جىگەى يان دەگرىتەۋە، ھەر لە پرووى زمانەوانىيەۋە ئەو رىك بخرىتەۋە، باشترە، سوپاس.

بەرپىز د.رېۋاز قانق حسين / سەرۋكى پەرلەمان:

بەلن، زۆر سوپاس، كاك جلال، فەرموو.

بەرپىز جلال محمد امين:

بەرپىز سەرۋكى پەرلەمان.

تەنھا بۇ ۋەلامى كاك مەم، لە پرووى قانونى (يان) ئەو ناۋەى كە لە پىشى دى ئەفزەلترە لەۋەى كە لە داۋى دى، ئەگەر (،) فارىزە جىگەى (و) دەگرىتەۋە، يەعنى من و كاك مەم و كاك كى ھەر سىكمان لە يەك ئاستى ئەۋەداين، بۇ نمونە كاتى بىرپارىك دەردەكرى بە تايبەت لە بىرپارە سەربازىيەكان دەۋوترى فلان كەس قىادەى ئەم جىگەيە دەكات يان لە حالەتى غايىي ئەۋە ئەو دى، كەۋاتە بۇ ھوكمەكان ئەفزەلئىيەت بۇ ناۋى يەكەمە، دواتر كە (يان) دەلن ئەۋجا ناۋى دوۋەم و ئەۋجا ناۋى سىيەم، ئەو كاتە ئەو (يان) ھى ئاخىر زەعيفترە لە (يان) يەكەم، بۇيە وشەى (و) لە ھەموو ئەو ناۋانەى كە دەيھىنن لە يەك ئاستدان، بەلام (،) فارىزە شوينى (و) دەگرىتەۋە، بەلام بۇ (يان) فارىزە شوينى ناگرىتەۋە، سوپاس.

بەرپىز د.رېۋاز قانق حسين / سەرۋكى پەرلەمان:

زۆر سوپاس، بەرپىز د.شايدان، فەرموو.

بەرپىز شايدان كاكە صالح محمد:

بەرپىز سەرۋكى پەرلەمان.

سەبارەت بەلابردنى خەشخاش و ئەفيون و واتا ناۋى پروۋەكەكان لە ماددەى (22)دا، ئەۋە وەكو نمونە ھىناۋىتەيەۋە دەلن لەۋانەش، كەۋاتە ئەۋە بەشىكە لە زۆر پروۋەكىدىكە، ھەرۋەھا لە موعاھەدە نۆۋدەۋلەتەيەكانىش زۆر بە پروۋى باسى ئەو چەند نمونەيە دەكات، بۇيە ۋا باشترە بىمىنئەۋە.

بەرپىز د.رېۋاز قانق حسين / سەرۋكى پەرلەمان:

بەلن، سوپاس، كاك د.سامان، فەرموو.

بەرپىز د.سامان حسين بەرزنجى / ۋەزىرى تەندروستى:

سوپاس زۆر پەيوەندى بە ۋەزارەتى تەندروستى نىيە، راي ۋەزارەتى كشتوكال ۋەرگىراۋە، بەرپىز د.فاللا دەتۋانن قسەى لەسەر بىكات.

بەرپىز د.رېۋاز قانق حسين / سەرۋكى پەرلەمان:

دكتورە، فەرموو.

بەرپىز د.فالا فرید ابراهيم / وزىرى ھەرپىم بۇ كاروبارى پەرلەمان:

بەرپىز سەرۋكى پەرلەمان.

بەرپىزان ئەندامانى پەرلەمان.

دياره ئەو بابەتەى پەيوەستە بە چاندن و ھاوردەگردن و ھەناردەگردن بە تايبەتەى چاندن، ھەمووى بە راپۇرتىك راي وەزارەتەى كشتوكال وەرگىراوہ و وەزارەتەى كشتوكال پەسندى كردووہ كە ئەو ماددەبە وەكو خوى بمىنىتەوہ، ئەوہى كە ناوھىنانى ھەندىك ماددە ھەيە و ھەندىك ماددەى تر نىە، ئەو ماددانەى كە ناوى ھاتووہ لىرانە سەوابتن، گۇرانگارىيان بەسەردا نايىت، ئەوانە دەبن بە ماددەى ھۆشبەر و ماددەى ھۆشبەريان لى دروست دەكرى، بە بى ھىچ تىكەلاويىەك، ئەوانەى ترىش گۇرانكارىيەكان لە جەدوہلەكان دەكرى ھىچ كىشەى ئىزافەتان نەبى ھەر ماددەبەك بە نوئ ئىستىجداس دەكرى و ماددەى ھۆشبەرى لى دروست دەكرى ئەوہ مونەزەمەى صحەى عالەمى سالانە خشتەكانى خوى نوئ دەكاتەوہ، كە نوئى دەكاتەوہ ئىمە لە ماددەى دووہم پەسندمان كرد ئەو ماددەبە تىپەرى و موناقەشە كە لىژنەى بالا سالانە پىويستە خشتەكان (update) بكاتەوہ بە پىي ئەو گۇرانكارىيانەى كە لەسەر مستەواى دوہلى روو دەدەن، بۇيە منىش تەئىدى رايەكەى د.شايان دەكەم كە ئەوانە ھەر وەكو نمونە ھاتووہ بەوہى كە سەوابتن، بۇيە ھەبوون و نەبوونيان وەكو يەكە، بەلام ھەبىت باشترە، رىگاشى داوہ كە ھەموو ئەو ماددانەى كە نوئ ئىستىجداس دەكەن كە ھەموو (update) بكرىتەوہ، وەزىرى كشتوكالپىش رەئى خوى لەسەر ئەو بابەتانە داوہ، داوایش دىين كە كى بەرپرسە لە چاندنى ئەوانە؟ و چۇن قەلەى ئەو زراعەتانە دەكرى كە ئەو ماددانەى تىدا زەرع دەكرى؟ ئەویش ھەر حەقەكە دراوہ بە وەزارەتەى كشتوكال لە ماددەكانى دواى ئەوہ پەسند كراوہ، زۇر سوپاس.

بەرپىز د.رېواز فايق حسين / سەرۋكى پەرلەمان:

سوپاس، ماددەى دواى ئەوہ، فەرموو.

بەرپىز رۇمىؤ حىزان نىسان:

بەرپىز سەرۋكى پەرلەمان.

بەشى ھوتەم:

تۆمارگردنى ماددە ھۆشبەرەكان و كارتىكارە عەقلىيەكان و پىشینه كىمىايىەكان و چاودىرى كردن و پشكنىنيان.

ماددەى (23):

پىويستە لەسەر بەرپرسانى دەرمانخانەكان و ئەو شوپىنانەى مؤلەت دراون بە ھاوردەگردنى ماددە ھۆشبەرەكان يان كارتىكارە عەقلىيەكان يان پىشینه كىمىايىەكان يان بەكارھىنانيان لە خشتەبەكى واژووگراو بە وردەكارىيەوہ بۇ ئەو لايەنە كە وەزارەت ديارى دەكات بنىرن، بەو ماددە ھۆشبەرەكان يان كارتىكارە عەقلىيەكانى وەريان گرتووہ و سەرفيان كردووہ ئەوہى ماوہتەوہ لە ماوہى ھوت رۇژ لە

بەسەرچوونى وادەى ئەو (90) رۆژەى لە بېرگەى سېيەمى ماددەى (12)ى ئەم ياسايەدا دەقى لەسەر كراوہ بە پىي ئەو نمونانەى وەزارەت بۇ ئەم مەبەستە ئامادەيان دەكات و بەسەر دامەزراوہ تەندروستىە حكومى و ناحكومىيەكان و نۆرپىنگەكانى پزىشكانىش پىادە دەكرى.

بەرپىز د.رېواز ھايق حسين / سەرۆكى پەرلەمان:

زۆر سوپاس، ھەر بەرپىزىك دەبەوى لەسەر ئەو ماددەبە قسە بكات، كاك زانا، كاك موسلىم، كاك موسلىم، فەرموو.

بەرپىز مسلم عبدالله رسول:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

ديارە لە ماددەى (23) لە بەشىكى دا باس لەوہ دەكات ئەو بەرى كە دەمىنپتەوہ لە دەرمانخانەكان بە پىي بېرگە سىي ماددەى (12) كە باس لەوہ دەكات ئەگەر ئەو (90) رۆژە تىپەرى دەتواندىرئ ماوہكەى درىژبكرىتەوہ كە ھاوردە بكرىت ياخود بېرىكى زياتر بدرى بە دەرمانخانەكان، من پىماويە لىرە ئىشارەت بەوہ بدرى ئەگەر ھاتو بېرىكى زۆر يان بېرىك مابوويەوہ لە دەرمانخانەكە نەتواندىرئ بېرى زياترى پى بدرى، چونكە ئەو كاتە پىماويە دەرفەتلىك دەرخسى بەوہى بەشىكى زۆر لە بېرى ماددە ھۆشبەرەكان و كارتىكارە عەقلىيەكان لە دەرمانخانەكان دابىرى بۇ لايەنى تر سوودى لى ببىنرىت، سوپاس.

بەرپىز د.رېواز ھايق حسين / سەرۆكى پەرلەمان:

بەئى، زۆر سوپاس، كاك زانا، فەرموو.

بەرپىز زانا خالد سمايل:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

ئەم ماددەى من پىماويە دەكرى بە پىنمايى رىك بخرى، بەرپىز وەزىرى تەندروستىش لىرە ئامادەبە، بابەتى ماددە ھۆشبەرەكان ئەوہ باس لە ماددەى (12) دەكات كە ئەوانەى مۆلەتيان پىدراوہ، بۇ نمونە چەند كۆمپانىيەك كە ئىمە ناتوانىن باسى چەند كۆمپانىيەى دەرمان بكەين، چونكە ئەوہ پەرلەمانى كوردستانە، دەبى بزانىن كۆمپانىيەى دەرمان بە قانون رىكنەخراوہ لە كوردستان، چونكە ئىمە نالىين كۆمپانىيەى مۆلەت پىدراو، كۆمپانىيەى دەرمان بە قانونى تىجارە كۆمپانىيەكانى عام يەعنى بازىرگانى گشتى مۆلەتيان وەرگرتووہ، بۇيە ئەوانەى كە ئەو ماددانە ھاوردە دەكەن دەكرى وەزارەت يان لىژنە بالايەكەى كە تەشكىلمان كرىدە لە ماددەكانى ئەم ياسايە (database)ىك دابىت چەند ماددە ھاوردە دەكەن؟ بېرى چەند ھاوردە دەكەن؟ و تەوزىيە كىي دەكەن؟ تەوزىيەى چەند دەرمانخانەى دەكەن؟ لەو (database)دا ھەر بېرىك لەو ماددەبە سەرف دەكرى ئەوہ لە (database)كە لە رەسىدەكەى دىتە خوارى، كەواتە كۆنترۆلى ماددە ھۆشبەرەكان و سەرف كرىد تەنھا بە سىستەمىكى داتا بەيس دەكرى كە لىژنە بالاكە يان وەزارەت دابىت و خۇيان چاودىرى بكەن، ئەگەر نا لىرەدا ئىمە لە ماددەبەكى قانونى دا جىگى

بكهينهوه، نهك (90) رۆژ، (180) رۆژيش دابنئين كۆنترۆلكردن و موتابهعهكردنى بۆ تيمهكانى وهزارهت قورس دهبى لهو بابتهدا، زۆر سوپاس.

بهريز د.رئواز فايق حسين / سهروكى پههلهمان:

زۆر سوپاس، بهريز وهزيرى تهنديروستى، فهرموو.

بهريز د.سامان حسين بهرزنجى / وهزيرى تهنديروستى:

سوپاس، به تهنكيد پشتگيرى رايهكهى كاك زانا دهكهم كه به داتابهيس، به پئويستى نازانم له ياساكه داتابهيس بكهين، بهلام له پهيرهوودا دهكريت، (database) رۆلى سههركى دهبينئيت، له ماوهى ئهوه (90) رۆزهش باس لهوه دهكات نهك تهنها مهبهست ئيكسپايهر و مانهوه بيت، بهلگه دهكريت لهوه (database) ه موناقله بكرئت، وانا له شوينيك پئويسته به فهرمى موناقله بكرئ لهوى زياده، له نهخوشخانهيهك بۆ نهخوشخانهيهكى تر، له پاريزگايهك بۆ پايزرگايهكى تر، ههر وهك ئهوهى ئيستا رۆژانه له ههموو عيراق دا پرۆسهى موناقله پهيرهو دهكريت، سوپاس.

بهريز د.رئواز فايق حسين / سهروكى پههلهمان:

بهلى، ليژنهى تايبهتمهاند، فهرموو دكتور، فهرموو.

بهريز د. شايان كاكه صالح محمد:

بهريز سهروكى پههلهمان.

سهبارهت به داتابهيس ماددهى (24) برهگى يهكهم له وهزارهت (database) يك ريك دهخريت تايبهت بهو كهس و دهستانهى مؤهلت دراون بههاورددهكردن و ههناردهكردن و گواستنهوه و دروست كردنى مادده هوشبههركان و كارتىكاره عهقلىيهكان و پيشينه كيميايييهكان، خشتهى ماددهى هوشبههركان به پئى پئوهه نيودهولهتاييهكان تياذا جيگير بكرئت، سوپاس.

بهريز د.رئواز فائق حسين / سهروكى پههلهمان:

زۆر سوپاس، كاك دكتور، فهرموو.

بهريز د. زانا مهلا خالد سمايل:

بهريز سهروكى پههلهمان.

ببورن ئهوه پهخشى راستهوخو نيهه، بويه ههنديك جار بۆ مهصلهحهتى ياساكه قسهى ديكه دهكهين، سهبارهت بهم روونكردنهوهى ليژنهى تايبهتمهاند ئيمه باس له داتا بهيسى ئهوه ناكهين كه خشتهكانى تيدا بى ئهوانهى كه مؤهلت دراون، ئيمه باس له داتا بهسيك دهكهين كه رهصيدهكان ديارى بكات، چهند ماددهى هينايه؟ چهندى سهرف كرديه؟ ئهوه دهبيت به رينمايى ريك بخريت، بويه له ياسادا ئهگهر جيگاشى نهكريتوه ئهركى ليژنهكهيه ليژنهى بالا كه تهشكيل دهبى، زۆر زۆر سوپاس.

بهريز د.رئواز فائق حسين / سهروكى پههلهمان:

زۆر سوپاس، ماددهى دواى ئهوه، فهرموو.

بەرپىز رۇمىيۇ حىزىران نىسان:

بەرپىز سەرۋىكى پەرلەمان.

ماددە ۲۴)

يەكەم/ لە وەزارەت داتابەيسىك پىك دەخرىت تايبەت بەو دەست و كەسانەى مۇلتەدراو بە ھوردەكردن و ھەناردەكردن و گواستەنەوہ و دروستكردنى ماددە ھۆشبەرەكان و كارتىكارە عەقلىيەكان و پىشىنە كىمىيەكان و خشتەى ماددە ھۆشبەرەكان و بە پىپى پىوەرە نىودەولتەتتەيەكان تىايدا جىگىر بىكرىت.

دووہم/ ئەو داتايانەى لە بىرگەى (يەكەم)ى ئەم ماددەيە دەقئان لەسەر كراوہ بۇ ماوہى بىست سال لە رىككەوتى دوايىن ئەو نووسىنەى تىايدا ئەنجام دراوہ دەپارىزىن.

سىيەم/ ئەو نووسىنى راپىتە پزىشكىيانەى لە ماددەى (18)ى ئەم ياسايە دەقئان لەسەر كراوہ بۇ ماوہى (5) سال لەو رىككەوتى لەسەرى چەسپاوہ بپارىزىن، سوپاس.

بەرپىز د.رپۇواز ھايق حىسین/ سەرۋىكى پەرلەمان:

بەئى، ھەلەز خان، سەرچنار خان، شادى خان، فەرمو و سەرچنار خان.

بەرپىز سەرچنار أحمد محمود:

بەرپىز سەرۋىكى پەرلەمان.

بىرگەى يەكەم دەئى (لە وەزارەت داتابەيسىك پىك دەخرىت) ئەو داتابەيسە يەعنى نازانم ئەو كەلىماتە ئىنگلىزيانە چىە دەھىندىرتە ئەم ياسايانەوہ؟

بەرپىز د.رپۇواز ھايق حىسین/ سەرۋىكى پەرلەمان:

بەدىلەكەى؟

بەرپىز سەرچنار أحمد محمود:

بانكىكى زانىارى، يەعنى بۇ (داتابەيس)؟ ئەوہ خالىك، خالىكى تر بىرگەى دووہم ئەو داتايانەى لە بىرگەى يەكەمى ئەم ماددەيە دەقئان لەسەر كراوہ بۇ ماوہى بىست سال، ھەدەف چىە لەوہى بۇ ماوہى بىست سال؟ يەعنى ئەم ماوہىە لەسەر چ ئەساسىك دانراوہ؟ دوای بىست سالەكە يەعنى تەواو ئەم بانكى زانىارى يە كۆتايى پى دەھىنرى؟ ھەر دەتوانى تا ئەم ماوہىە خەزن بىكات؟ بىرگەى سىيەمىش بە ھەمان شىوہ ئەم پىنچ سالە لەسەر چ ئەساسىكى زانستى دانراوہ؟ زۇر سوپاس.

بەرپىز د.رپۇواز ھايق حىسین/ سەرۋىكى پەرلەمان:

بەئى، ھەلەز خان، فەرمو.

بەرپىز ھلز أحمد محمد:

بەرپىز سەرۋىكى پەرلەمان.

ئەو تىبىنىيەت من دقئان بىژم مامۇستا سەرچنارى گۆتن، مەمنون.

بەرپز د.رېواز ھایق حسین / سەرۆکی پەرلەمان:

بەئێ، شادی خان، فەرموو.

بەرپز شادی نوزاد وھاب:

بەرپز سەرۆکی پەرلەمان.

من له خالەکانی پێشوودا ئاماژەم بەم خالە ی خۆم کرد و لیژنە ی تایبەتمەند ئاگاداریان کردمەوہ کہ له ماددە ی (24)دا له مەسەلە ی داتابە یسی تیدا جیگە کراوہتەوہ، پشتگیری رایەگە ی سەرچنار خان دەکەم کہ ناوہگە ی بگۆرپت بۆ بانکی زانیاری، ھەر وەھا ئەو تیبینیە ییە ی من ھەمە ئەم بانکی زانیاری یە لەگەڵ خالەکانی پشکنین (share) بکری یخود ئاراستە ی ئەوانیش بکری و ھەر لایەنیکی کہ مۆلەتی پیدراوہ مۆلەتەگە ی ئەو برە ی کہ له ماددە ھۆشبەرەکان و کارتیکارە عەقلیبەکان دەتوانی بیھینیتە ناو ھەریم و دەتوانی له شوینیکەوہ بیگوازیتەوہ بۆ شوینیکی دیکە ھەمووی خالەکانی پشکنین بە پێی داتابە یس لەلایان بیٹ، یخود دەبی بانکی زانیاری لەلایان بیٹ، نەک بە ئەو وراق، چونکہ لەو کاتەش ئاماژەم پیکرد لەو خالەش ئاماژەم پیکرد ئەو وراق مەسەلاتی تەزویر کردنی تیدا رەنگە ئاسانتر بی له داتابە یس و بانکی زانیاری، بۆیە دەکری ئەم بانکە زانیاری یە له خالەکانی پشکنینیش ھەبی و بەپێی ئەوہ مۆلەتەکان لای خالەکانی پشکنین روون بییتەوہ، نەک بە مەسەلە ی ئەو وراق، زۆر سوپاس.

بەرپز د.رېواز ھایق حسین / سەرۆکی پەرلەمان:

سوپاس بەرپز وەزیری تەندروستی، فەرموو.

بەرپز د.سامان حسین بەرزنجی / وەزیری تەندروستی:

بەرپز سەرۆکی پەرلەمان.

سوپاس ھیچ تیبینیەکی نایە بەرپز سەرۆکی پەرلەمان.

بەرپز د.رېواز ھایق حسین / سەرۆکی پەرلەمان:

بەرپز د.قالا، فەرموو.

بەرپز د.قالا فرید ابراھیم / وەزیری ھەریم بۆ کاروباری پەرلەمان:

بەرپز سەرۆکی پەرلەمان.

له عەرەبیەگە ی (قاعده بیانات) ھاتییە، دەبی ئەوہ کەلیمە یەکی دیکە ی بۆ بدۆزینەوہ بە زمانی کوردی له جیاتی داتابە یس، ئەوہ دوایی لەگەڵ لیژنە تایبەتمەندەکان کاتی کہ پرۆژە ی دەنگدان ئامادە دەکەن، ئەو کاتی ھینیان لەگەڵ دەکەین، سوپاس.

بەرپز د.رېواز ھایق حسین / سەرۆکی پەرلەمان:

بەئێ، سوپاس ماددە یەکی تر.

بەرپىز ھلز أحمد محمد:

دكتور، عهفوو من تەلەبا تەوزىچەكى كىردبوو سەر ئەو پىنج سالە يەنى لەسەر چ بنەما و بىست سال

لەسەر چ بنەما ھاتىنە دەستىشان كرن؟

بەرپىز د.رېواز ھايق حسين / سەرۆكى پەرلەمان:

كاك د. سامان، ئەو پىسارەى سەرچنار خان و ھەلەز خان كىردبوويان، ئەو بىست سالە و ئەو پىنج سالە.

بەرپىز د. سامان حسين بەرزنجى / ھەزىرى تەندروستى:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

مەبەست لىرە ئەو ھىياتى ئەوراقە لە فەرمانگە حكومىيەكانىش مودەيەك ديارى كراو پاش ئەو مودەيە رىگە پىدراو بە لىژنەيەكى لىكۆلىنەو تەحقىقى بىرپار لەسەر فەوتاندى دەدرىت، بۆنمونه ئەوراقى ئىزبارەى بىست سال سى سال پىش ئىستا ئەوانەى كە زىادن رىگە دەگرن بە فەرمى لە فەرمانگەكان دەفەوتىندىر، بۆيە تا ماوہى بىست سال داندراو دەفەوتىندىر، بۆ نمونە داوى دە سالى تر لەبەسەرچوونى ئەو قەزىيەيەك لە مەحكەمە دەكرىتەو، دادگا داوى ئەوراق و ئەو ھىيات دەكات لەسەر پىشكىك، لەسەر نەخۆشكىك، ئەو كاتە ئەگەر مودەيەكى بىست سالى نەبىت نامىنئىتەو، بەلام لە بىست سال زىاتر و ابزانم بىستىش زۆر، زۆر سوپاس.

بەرپىز د.رېواز ھايق حسين / سەرۆكى پەرلەمان:

بەئى، نوقتەى نىزامى.

بەرپىز كاروان عبدالرحمن عبدالله:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

ھەرچەند من ھىنى قسەكرىنم و ھەرنەگرت بەلام ئەگەر دەرفەتم بەدەيتى لەسەر بىست سالەكە يەك شتى بەسەت دەلئىم، عورفىكى نىودەولەتى ھەيە لەسەر پاراستنى ئەو دۆكىومىنتانەى ئاسايشى ئەمنى قەومىن و ئەم عورفە لە راستى دا لە 15 سال تىپەر ناكات، يەنى بىست سالەكەش ھەر زۆر، ئەم پازدە سالە لەو ھاتوو پىموايە، سوپاس.

بەرپىز د.رېواز ھايق حسين / سەرۆكى پەرلەمان:

بەئى سوپاس، مەبەستى ئەو ھەيە خۆى پازدەيە، بىستەكەش زۆر، ماددەى داوى ئەو.

بەرپىز شاخەوان رۇوف مصطفى:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

ماددەى (25)

يەكەم / ھەزەرت پابەند دەبى بە ئاگادار كىردنەو ھى لايەنى تايبەتمەند لە دەروازە سنوورىيەكان و دەسەلاتەكانى گومرگى لە ھەرىمى كوردستان دەربارەى سروشت و جۆر و بىرى ئەو ماددە ھۆشبەرەنەى دەويستىن ھاوردە بكرىن لەگەل راسپاردەكانى كەسىكى دەرمانساز لە ھەر دەروازەيەكى سنوورى بۆ

پشکینینی ئەو ماددانەى دەویستریڻ ھاوردەبکریڻ و وەك یەكکردنیان لەگەڵ مۆلەتی ھاوردە کردن و نامادەکردنی کۆنووسیك لەم بارەیهووە كە وینەیهەکی رادەستی ھەر یەك لەلایەنی تاییبەتمەند لە دەروازەكان و دەسەلاتەكانی گومرگی لە ھەریەم وێپرای وەزارەت.

دووەم/ ئەو ماددە ھۆشبەرانەى بە پێی ئەو رێکارانەى لە بڕگەى یەكەمى ئەو ماددەییە دەقیان لەسەر كراوە وەرگیاون پەوانە دەكریڻ بۆ كۆگاكانی دەرمانی سەر بە وەزارەت و ئینجا رادەستی لایەنە ھاوردەكان دەكریت. سوپاس.

بەرپێز د.رێواز ھایق حسین/ سەرۆکی پەرلەمان:

زۆر سوپاس، ھەر ئەندامیكى بەرپێزی پەرلەمان لەسەر ماددەى (25) قسەى ھەییە، د.محي الدين، كاك زانا، د.گەلاویژ، د.محي الدين، فەرموو.

بەرپێز د.محي الدين حسن يوسف:

بەرپێز سەرۆکی پەرلەمان.

لە ماددەى (25) بڕگەى یەكەم باس لە دەروازە سنوورییەكان و دەسەلاتەكانی گومرگی دەكات، ئیمە پەنگە لە ئەوێ بە تاییبەتی ئەوێ پەيوەندی بە عیراقتەووە ھەییە نە دەروازەى سنووریمان ھەییە، نە دەسەلاتی گومرگیمان ھەییە، زۆر جار ئەو ماددانە ھاوردەى ھەریەم دەكریڻ، نازانم چۆن موعالەجەى ئەو خالە دەكری كە لەبەینی ئیمە و ناوەند دا ھەییە، خالی دوووم ئەوویە لە دێرى سییەم نووسرایە لەگەڵ راسپاردەكانی كەسیكى دەرمانساز، پیموایە تەرجومەكەى ھەلەییە چونكە لە عەرەبیەكەى نووسرایە تكلیف، نەك راسپاردەكانی كە بە مانای تەوصیە، بە مانای ئەو دى كە تەكلیفی كەسیكى دەرمانساز دەكری لە دەروازە سنوورییەكان پشکینین بۆ ئەو دەرمانانە بكات، زۆر سوپاس.

بەرپێز د.رێواز ھایق حسین/ سەرۆکی پەرلەمان:

بەلى، سوپاس، د.گەلاویژ، فەرموو.

بەرپێز د.گەلاویژ عبید عثمان:

بەرپێز سەرۆکی پەرلەمان.

من دەمەویت لە بارەى ئەو پووەكانەى كە ھەمواركرانەووە لەبارەى جینات، پوونكردنەوویەك بەدەم لەلایەن زۆربەى ھەفالاڤانمان لەوانەییە ناسراو نەبیت، ئەو پووەكانەى كە موخەسەنە جینیان لە موختەبەرات نامادە دەكری بە ھۆى گۆرینی جینەكەیان كە ئەو نەباتە پێشتر ماددەییەكى موخەدیر نیە، بەلام كە جینەكى بۆ ئیزافە دەكەن ئى ئەو ماددەییە دەبیتە ماددەییەكى موخەدیر، لیڤە لە ماددەى (25) وەزارەتی تەندروستی پابەند دەبى بە ئاگادارکردنەووی لایەنی پەيوەندیار و دەروازەكان سەبارەت بەو ھیچ بڕگەییەكى تیدا نیە بلى ئەو پێكھاتانە یان ئەو جیناتانەى كە بۆ ئەو نەباتانە كە دەییەوئ تەغیری جینی لى بکریت، رێگری لى بکریت لە دەروازە سنوورییەكان، چونكە ئەووە گرنگە، ئەو ماددانەش زیاتر لە دەروە دیت، چونكە ئەو پووەكانە لە (plant tissue culture) نامادە دەكریت، تاقیگەى (plant tissue culture) بۆیە

تاقىگەمان ھەيە لە ھەرىمى كوردستان لە سەنتەرەكانى لىكۆلېنەوھى پزىشكى كە لە زانكۆى دھۆك (plant tissue culture) مان ھەيە، نەباتات نامادە دەگرى جىنەكانىشىان دەگۆردىت، بەلام پىويستە لە دەروازە سنوورىيەكان ئەوانەش ناسراو بىت، زۆر سوپاس.

بەرىز د.رېواز ھايق حسين / سەرۆكى پەرلەمان:

زۆر سوپاس بۆ جەنابت، كاك زانا، فەرموو.

بەرىز زانا خالد سمايل:

بەرىز سەرۆكى پەرلەمان.

بەرگەى يەكەمى ماددەى (25) بەراى من بەشىكى زۆرى لە ماددەى (5) ئەم ياسايەدا ھاتوو كە كارەكانى لىژنەى بالا ئەمانەى خوارەو لە ئەستۆ دەگرى كە زۆربەى بەرگەكان باس لەم ناوەرۆكە دەكات، پىموايە دووبارە بەرگەى يەكەم، ئەسلى ماددەكە بە بەرگەى دووھم بىمىنئىتەو كە ئەوانەى ماددەكان ھاوردە دەكەن بۆ كۆكاكانى دەرمانى وەزارەت بگوازىنەو پاشان دابەش بكرىت، كەواتە بە راى من تەنھا بەرگەى دووھم لەم ماددەيەدا بىمىنئىتەو، زۆرسوپاس.

بەرىز د.رېواز ھايق حسين / سەرۆكى پەرلەمان:

زۆر سوپاس بەرىز وەزىرى تەندروستى، فەرموو.

بەرىز د.سامان حسين بەرزنجى / وەزىرى تەندروستى:

بەرىز سەرۆكى پەرلەمان.

زۆر سوپاس جەنابى سەرۆكى پەرلەمان.

بەرىز د.رېواز ھايق حسين / سەرۆكى پەرلەمان:

سوپاس جەنابتان داواتان كەردوو لە بەشى ھەشتەمەو دەتانەوى دەرڤەت وەرگرن، چونكە زياتر پەيوەندى بە مەسەلەى سزاكانەو ھەيە، سوپاست دەكەين بۆ نامادەبوونت.

بەرىز د.سامان حسين بەرزنجى / وەزىرى تەندروستى:

زۆر سوپاس بەرىزان.

بەرىز د.رېواز ھايق حسين / سەرۆكى پەرلەمان:

سوپاس بۆ نامادەبوونت، ماددەى دواى ئەو.

بەرىز شاخەوان رۇوف مصطفى:

بەرىز سەرۆكى پەرلەمان.

بەشى ھەشتەم / سزاكان

ماددەى (26)

ھەر كەسك يەككەم لەم كەردارەنى خوارەو ئەنجام بەدات ئەوا بە لە سىدارەدان يان زىندانى كەردنى ھەتتا ھەتايى سزا دەدرىت:

1-ماددهى ھۆشبەر يان كارتىكارى عەقلى يان پېشىنەى كىمىيىى ھاوردە كىردىت يان ھىنابىتى يان ھەناردەى كىردىت بە مەبەستى بازىرگانى پىكردىنى لە دەرهوہى ئەو ھالەتەنەى ياسا مۆلەتى داوہ.

2-ماددهى ھۆشبەر يان كارتىكارى عەقلى بەرھەم ھىنابىت يان دروستى كىردىت بە مەبەستى بازىرگانى پىكردىنى لە دەرهوہى ئەو ھالەتەنەى ياسا مۆلەتى داوہ.

3-پووەكىكى چاندبىت كە ماددهى ھۆشبەر يان كارتىكارى عەقلى پى بەرھەم بىت يان پووەكىكى لەو پووەكانە لە ھەر قۇناغىك لە قۇناغەكانى گەشەكردنى ھاوردەكىردىت يان ھەناردەكىردىت بە مەبەستى بازىرگانى پى كىردن بە تۆبەكانى لە دەرهوہى ئەو ھالەتەنەى ياسا مۆلەتى داوہ.

سوپاس.

بەرپىز د.رېۋاز ھايق ھىسەن / سەرۋكى پەرلەمان:

بەئى، زۆر سوپاس فەرموون ئەو بەرپىزانەى دەيانەوى قسە بىكەن، شادى خان، سەرچىنار خان، كاك مەم، مامۇستا عبدالستار، پووپاك خان، كاك كاروان، كاك رىزار، كاك شىخ ظاھر، ھىسەبە خان، مامۇستا عبدالستار، فەرموو.

بەرپىز عبدالستار مەجىد قاندر:

بەرپىز سەرۋكى پەرلەمان.

سەبارەت بەو ماددەبە بە گشتى ئەو ماددەبە زۆر تەماشام كىردوۋە بەراستى سەرنەجم بۇ دروست بوۋە، لەو رۇزانەش بەراستى ھەندى خەلك پىوھەندىيان پىموھەكردوۋە لەوانەى كە كەس و كارى ھەبە گىراۋە لەسەر ماددەى ھۆشبەر، جا بەشىكى ناپىشارمەو، ئىمە مرفۇقەن دەكەوینە ژىر كارىگەرى عاتىفە و شت، بەشىكىشى لە پوۋى واقىعەشەو تەماشام دەكەم ھەندىك زولم دەكرى لە ھەندىك خەلك، مەسەلەن گەنجىگ گىراۋە بىست سائە، ھەژدە سائە ئىستا ئەوہى پىوھەندىيان پىوھە كىردم يەككىيان (17) سائە لە سەنە، وا تەمەنى دەبىت (37) سال بەرەو (40) سال واتا ھەموو ژيانى سەن بوۋە كە كەمىكى پى گىراۋە، بەلام بە قسەى خۇيان مە نازانم يەنى، دەئىن بەخو تاحىر نەبوۋە و بازىرگان نەبوۋە و بازىرگانى گەورە دىارە كى بوۋە، جارى يەكەم بەراستى مە پىم گوناحە زۆر پى تىكچووم، ئەو پەخشى راستەوخۇش نىبە، يەنى پىم گوناحە دوو گەنجى ئەم ولاتە فەقىرەى يەنى بىست سال، بىست و پىنج سال لەوانەبە سەد گرام يان كەمتر يان زىاتر پىوھە گىراۋە مە پىموابە بازىرگانە ئەسلىبەكە رەنگە دىار بى، بەلام دەسەلات نەبى كە بىگرن، مەسەلەن خۇى بەشىوہبەك لە شىوہبەك لە شىوہگان دەرچوۋاندوۋە، ئىمە بەراستى شتىكى وا بىكەن، ئەو پىموابە عىلاجى لى بىكەن، مە لىرە پىسارم ئاراستەى د.قالا يان كاك د.بىزار، كە بەراستى مە ھەز دەكەم بمانگەبەننە قەناعەت كە چۇن كەسە ئەسلىبەكە بدۇزىتەوہ و ئەو فەقىر و ھەژارەى كە ھەلخەلەتاون، مەندالىك ھەلخەلەتاونە ئاوا سزا نەدرى، ئەو يەك، دوو / باسى سىدارەى تىدايە، بەراستى مە بە قەناعەتى خۇم دەللىم يەنى شتىكىش لە شەرع دەزانم ھەرچەندە ئەگەر جەنابى بەرپىز ئىجازە نەشەرموۋى مامۇستا پىم خۇش نىبە ھەر كات بەسە كفايەتە.

بەرپىز د.رېۋاز ھايق حسين / سەرۋكى پەرلەمان:
بەسەرچاۋ.

بەرپىز عبدالستار مجيد قادر:

چاۋت خۇش بى ياخو، ئەۋەدى كە من تىگەشتىم لە قورئان، بەراستى قورئان تەنھا لە يەك حالت دا كوشتنەۋەدى داناو، لە يەك حالت، فەناعتىش پىيەتى بەراستى باقىيەكەى كوشتنەۋە نى، يەنى كوشتن نى كەسىك بىنى بىكوژى لەسەر ھىچ شتىكى تر غەيرى ئەۋەدى كە (و من يقتل مؤمناً متعمداً إلا..). ئەۋە، يەنى كەسىك كەسىكى زۆر بە ناحەق كوشتبى ئەۋەش ئەگەر عەفوۋ نەكرى، ئەگەر خوینی ۋەرنەگىرى تەبعەن، بۇيە بەراستى من پىموايە ئەۋە حوكمەش لىرە لە سىدارەدان بەراستى من بە زيادى دەزانم پىموايە حوكمەكە توندى، سوپاس.

بەرپىز د.رېۋاز ھايق حسين / سەرۋكى پەرلەمان:

بەلى، بەرپىز سەرۋكى لىژنەى ياساى، فەرموو.

بەرپىز بۇر خالد عبدالله:

بەرپىز سەرۋكى پەرلەمان.

سەر ئاخافتىت كاك عبدالستارى، يەكى ژ گىنگيا پەسەند كىردى قى ياساى ئەۋە ۋى ياسا نوكة بەركارە لە ھەرىما كوردستانى ياسا ژمارە (68) ە ساللا 1965 فەرقى ئەۋە ياسا بە دگەل قى پروژە ياساى كو لەبەر دەستى مەيە ۋ ئەمە دەبىنن گىنگى بۇ ھەرىما كوردستانى لە چ داىە؟ ئەف پروژە ئەۋەدى كە لەبەر دەستى مە فەرقيا كى نافبەرا ئەۋە كەسەى بازىرگانىيەت ماددەى ھۆشبەر دكا ئەۋە كەسەى ئىدىمان بوو يان بە كارھىنانى شەخسى بوو، لىرە ماددەى (26) بەحسنى بازىرگانىيە ۋ ھەندىك حالت دەكات ۋ سزايەكى توندى بۇ داناي بە دىقدا لە ماددە (31) ى ھەى يان فەرق كىردى ئەۋە كەسەى كە بۇ خۇى بەكارى ھىناى عقوبەى گەلەك سووكتەر، ژبەرھەندى گىنگيا قى پروژە ياساى لە ھەندى داىە كو كەسى تاجر تىجارەتى پى دەكات لەگەل كەسىك تووشبوۋى عقوبەيا جوودا كىرى، سوپاس.

بەرپىز د.رېۋاز ھايق حسين / سەرۋكى پەرلەمان:

بەلى سوپاس، رووپاك خان، فەرموو.

بەرپىز رووپاك احمد رحمان:

بەرپىز سەرۋكى پەرلەمان.

پىم باشە دوو خال زىاد بكرى بۇ ئەۋە ماددەيە يەكەمىان / ھەر كەسىك كە مۇلەتى دروستكىردى ماددەى ھۆشبەرى ھەيە ئەگەر فعلىك يان تاۋانىكى پى ئەنجام بدات ياخود بازىرگانى پىۋە بكات، چونكە ئەۋە كەسەى كە مۇلەتى ھەيە ئاسانتر دەتوانى تاۋانى پى ئەنجام بدات، ئەۋە دەبىتە چوارەم، پىنچەمىان / ئەۋە فەرمانبەرەنەى كەۋا بە كارى موكافەھەكىردى ماددەى ھۆشبەر ھەلدەستن ئەگەر ئىستىغلالى بارودخەكەيان كىرد بۇ خۇيان، واتا بۇ خۇيان بەكارىان ھىنا ۋ ئىستىغلالىان كىرد، سوپاس.

بەرپىز د.رېۋاز ھايق حسين / سەرۋكى پەرلەمان:

سوپاس ، كاك رزگار، فەرموو.

بەرپىز رزگار عيسى سوار:

بەرپىز سەرۋكى پەرلەمان.

بە تەنكىد گىرنگى ئەو پىرۆژە ياسايە بېجىگە لەوھى كە پىشتر باس كراوھ لە رووى تەندروستىيەوھە بۇ خالى سزاكان خالى ھەرە گىرنگ و ھەستىارە كە ئىستا لە ماددەى (26) تەنھا بە يەكەم و دووھم و سىيەم باس كراوھ، بە راي من ئەوھ زۆر زۆر موختەسەرە، پىويستە زياتر بە تەفاصيل و وردتر باس بىكرىتەوھ، پىمباشە ماددەى (26) و (27) گىرنگتە دەمچ بىكرىت ئەگەر ئىمكانە لە رووى ياسايەوھ، ئىستا لىرەش باسى لە بىرگەى يەكەم لە ماددەى (26) باسى لە سىدارەدان و ھەتا ھەتايى كرا، پىويستە ئەوھ زۆر زۆر بە روونتر باس بىكرى، چونكە ئەوھ پەيوھندى بە ژيان و مردن و ھەم بە تاك و ھەم بە خىزان و ھەم بە كۆمەلگەوھ ھەيە، بەرپاي من زۆر زۆر موختەسەرە ئەگەر تەفاصيلى زياترى لى باس بىكرى ماددەى (27) يىشى ھەر لەگەل ماددەى (26) دەمچ بىكرىت و لەگەل باسكردنى لەگەل ماددەى يەكەم تەفاصيلىشى زۆر بە وردى بە دەقىقى يەك لە دواى يەك بىتن، بەرپاي من خزمەتى زياتر بەو پىشنىازە ياسايە دەكات، زۆر سوپاس.

بەرپىز د.رېۋاز ھايق حسين / سەرۋكى پەرلەمان:

سوپاس بۇ جەنابت، سەرچنار خان، فەرموو.

بەرپىز سەرچنار احمد محمود:

بەرپىز سەرۋكى پەرلەمان.

سەبارەت بە ماددەى (26) خالى يەكەم ماددەى ھۆشبەر يان كارتىكەرە عەقلىەكانى يان ئەوھ كە باسى كرد و ھىناوئىتى، بە مەبەستى بازىرگانى كردن يەعنى بە قەناعەتى من ئەم بازىرگانى كردنە وەكو لە بىرگەى (10) ماددەى (1) ياساكە پىناسە گراوھ، ھەر مەتاتىيە، يەعنى ئەوھندەى من كارم لە دادگا كردووه ئەوھ كىشەيەكى زۆرى بۇ دادوھەكان دروست كردووه لەسەر ئەوھى كاتى كە ئەو بازىرگانىە بلىين جەرىمەيەك كە كەسىك لە حىازەى ماددەيەكى ھۆشبەر بوو دەيانوويست بىكەن بە بازىرگانى، نەياندەزانى ئەوھ چەند گرام لە حىازەى ئەم تۆمەتبارە بىت بە بازىرگانى حىسابە، ئايا دوو گرام، سى گرام، (10) گرام، مەسەلەن كىلويەك، دەبى تەحدىد بىكرىت، راستە كۆين و فرۇشتنى پى دەكرى بەلام ھەيە (10) گرامى پى دەگرى تۆ ناكرى بلىي ئەوھ بازىرگانى پىكردووه عقوبەى ئىعدامى بۇ دابنىي كە عقوبەيەكى توندە، يان سىجنىكى موئەبەدى بۇ دابنىين، لەبەر ئەوھ تەحدىد بىكرىت لە ياساى قانونى موختەدەراتى پىشووودا ئەوھى تيا نەبوو ھى عىراقى، پىم باشە لىرە ئەو كەمىەتە تەحدىد بىكرىت، ئەمە خالىك، بۇ ئەوھى دادوھەرانىش بزانن بەرچا و روون بن لەوھ چونكە ئەوھ گلەيى ئەوانىش بوو، خالى سىيەم من پىم وايە ھەر لىرە ھەل بىگرى يان پىناسەيىكى ترى بۇ بىكرىت، چونكە دەلى رووھكىكى چاندى بى لە قانونى

مخەدەراتى پېشوو باسى مەزىرە دەگا، يەنى تۆ كېلگەيكە مخەدەراتت ھەبىت بەس تۆ رووھكىكت ھىنابىت چاندبىتت مەعقول نىبە بە موقابىيائى ئەوھى عقووبەيەكى ئىعدام بىت يەنى ناكرىت ئەوھى ئەبى تەھدەيد بىكرىت، ھەروھك نمونەيەك بۆ ماوھى نىو دەفە بۆتان باس ئەكەم ئىمە كاتى خۆى دوو تۆمەتبارمان ھەبوو مەزىرەيەكىيان ھەبوو كۆترىيان بەخپو ئەكرد ئەو دانەوئەلەى كە وھكو كۆترەكە بەكارىيان ئەھىننا دوایى ئاسايش دەستى بەسەردا گرت وتىيان ئەمە ماددەى مخەدرى تىايە، چەند مانگ گىران لەسەر ئەوھى بەبى ئەوھى ھەدەفیان ئەوھى بووبىت كە بازىرگانى پېوھ بىكەن، بەلام بەپېى ماددەى چواردەى مخەدەراتى قانوونى عىراقى پېشوو ئەكرا ئەوان ئىجالەى جىنايات بىكرىن لەبەر ئەوھى ئەمانە مەتاتىن عقووبەكەشى ئىعدام ئەبى و ئەبى ووردەكارى زىاترى تىا بىكرىت، سوپاس.

بەپىز د.رېواز ھايق حىسین / سەرۆكى پەرلەمان:

سوپاس، كاك (كاروان)، فەرموون.

بەپىز كاروان عبدالرحمن عبدالله:

بەپىز سەرۆكى پەرلەمان.

لەسەرەتا پىشتىوانى تەواوى لە قسەكانى (سەرچىنار) خان و كا (عبدالستار) دەكەم، بۆ ماددەى (26) بىرگەى يەكەمى، پىم وایە كىشە دروست دەگا تەنھا باس لە بازىرگانى دەستى يەك دەكات بازىرگانى دەستى دوو شمان ھەيە ئەو بازىرگانىيەى تەنھا ھەناردە و ھاوردەى دەكەن كىفایەت نىن كە ئەو ھوكمانە بىانگىرئەوھ، بەلام ئەشكالە گەورەكە ئەو بازىرگانەيە كە لىرە وەرى دەگرىت و بازىرگانى پېوھ دەكات جارىكى دىكە، پىشنىياز دەكەم لە بىرگەى يەكەمدا ئەوھى زىات بىكرىت يان لەناوخۆى ھەرىمى كوردستان بازىرگانى پېوھ كىردبىت لەناوھراستى دىرى دووھم ئەم ئىزافەى بۆ بىكرىت كە بازىرگانى دەستى دوو لىرە كارىگەرى زىاترە لەوھى كە تەنھا ھەناردە و ھاوردەى دەكات، سوپاس.

بەپىز د.رېواز ھايق حىسین / سەرۆكى پەرلەمان:

سوپاس، كاك (شىخ ظاھر)، فەرموون.

بەپىز ظاھر محمد على:

بەپىز سەرۆكى پەرلەمان.

بەناوى خوارى گەورە، ماددەى (26) دەلى ھەر كە سىك لەم كىردارانەى خواروھ ئەنجام بەدات، ئەوھ بە لەسىدارەدان يان زىندانى كىردنى ھەتا ھەتايى سزا دەدرى، كە سى حالەت باس كىردوھ بەراستى لەبەر ئەوھى عقووبە كە عقووبەيەكى زۆر توو ندە بەراستى لەسىدارەدان، وا باشە تەھدەيد بىكرى كام فەل كام جەرىمە بە عقووبەى ئىعدام دادەنرىت، كامىشيان بە سىجنى موئە بەد دادەنرىت ب، بە گىشتى كە لەو فەقەرەيەى دىارى نەكردىيە، كەواتە وا پىويستە وورد بىكرىتەوھ ماددەكە چ حالەتەيك عقووبە كەى ئىعدامە لە چ حالەتەيك سىجنى موئە بەدە، لىنەگەرى مەسەلەن تەقدىرى قازى قازى مەسەلەن بىرئى فلان ئەو تاوانەت كىردىيە ئەوھى عقووبەى ئىعدامە ئەوھى سىجنى موئە بەدە، ئەوھ لە گەل عقووبەى ئىعدامىش بەراستى ئە گەر

بازرگانیک يهك چار بازار گانى مادده هؤ شېهرهكانى كردبېت عقوو بهى ئىعدام پېم وادبیت زؤره سجنى مونهبهد بيت، نهگهر جارى دوووم دووبارهى كردوو هگراوه سهر تاوانه كهى نهو كاتى بكرېته عقوو بهى ئىعدام، سوپاس.

بهپړيز د.رېواز هايق حسين / سهرؤكى په رله مان:

سوپاس، شادى خان، فهرموون.

بهپړيز شادى نوزاد وهاب:

بهپړيز سهرؤكى په رله مان.

بهپړيز نه نامه بهرېزهكانى په رله مان هاوکارانم من نه مهى كه باسى نه كه م تكا نه كه م زؤر به ووردى گويم لى بگرن تكا نه كه م، بهرېز سهرؤكى په رله مان پېم مه بره چونكه زؤر گرېنگه گرېنگيهكى خوشى هه يه، من تهنيا له سه رعقوبه ي له سيډارهدان قسه نه كه م نيمه هه موومان ناگادارين وه هه موومان ناگامان له وه يه به ته قريبي له ساله (1998) له ههرېمى كوردستان چهنه حله تيكي دياريكراو نه بى عقوو بهى ئىعدام له ههرېمى كوردستانا ته نفيز نه كراوه سهرؤكى ههرېم ئيمزاي نه كردوو وه ته نفيز نه كراوه نه مه خاليكه پيويسته له بهرچاوى بگرين، خالى دوووم راسته حكومهتى فيدرال و عيراق ئيمزاي له سهر معا هدهى وهك ئىعدام نه كردوو، بهلام ولاتانمان زؤرن وه ههرېممان زؤره له دونيادا به پيى ئيمزا كردنى نه وه وه كو ئىعدامى كردوو له قانونا ئىعدامى هه لگرتوو ياساى سيډره ي هه لگرتوو، بو نمونه روسيا و به شيك له وولاتانه ي كه له باشوورى نه فريقيا هه يه، نيمه شتيكى ترمان هه يه له روى دينييه وه خواى گهوره له قورئانى پيروژدا ده فهرمويت (ان اعلمونا لا تعلمون) نيمه هيچ كات ناتوانين قهرارى نه وه بدهين كه مافى ژيان له ئينسانىكا بو ئينسانى بسينيه وه، مافى ئينسان مافى مروفيكه به يه كسانى بو يه عقوو بهى سيډاره يا خود سزاي سيډاره له م ياسايه دا زؤر زؤر قورسه، ههروه ها ليكولي نه وه كان له سه تا سهرى دونيا يا دهر يان خستوو نه وولاتانه ي ياساكانيان سزاي سيډاره ي تيايه جهريمه له وولاته يا كه م نابيت ته وه به پيچه وانوه بهرز نه بيت ته وه رپژه ي تاوان كردن له وولاتانه دا بهرز ده بيت ته وه نزيكترين ولات لي مانه وه تجارته ي مخادراتى تيډا بهرپژه يكي زؤر بهرچاو هه يه ئيرانه له ئيران تاجرى مخه دهرات حوكمى ئىعدام نه درى و ته نفيزيش ده كرى، بهلام روژ به روژ تيجارته كردن به مخه دهراته وه روو له بهرز بوونه وه يه و داتا كان دانابهز نه وه، مه ولانه جه لاله دين ده لى (حقيقهت ناوينه يهك بوو له ده ستى خودا كه وته سهر زهوى و بوو به چهنه پارچه يك و هه رهؤزىك پارچه يكه بهر كه وت، حقيقهت لاي كه سمان نييه به ره ها يى حقيقهت گشتيه، بو يه تكا ده كه م مافى ژيان نيمه به و پييه ي كه رومان له روومان له وه يه كه ياسايى سيډاره ته نفيز نه كه ين با نه م ههنگاوه له نيمه وه ده سپتيكا له ياساكانمانا نه مانبيت تكا تان ليده كه م له م ياسايه دا با عقوو بهى سيډاره هه لگرين با نه مينى له م ياسايه دا يه كه م ههنگاو بيت بو نيمه، نه مى سهروره ييه به نيمه بپرى بهرامبهر مافهكانى مروف بهرامبهر حقه ي ژيان بو هه موو كه سيك به يه كسانى، زؤر سوپاستان ده كه م.

بەرپىز د.رېۋاز ھايق حسين / سەرۋكى پەرلەمان:

سوپاس بۇ تۇش، حسيبە خان، فەرموون.

بەرپىز حسيبە سعيد ابراهيم:

بەرپىز سەرۋكى پەرلەمان.

ئىمە بىنىمان كە دوو ۋەزىرى بەرپىز ئامادەبوونىان ھەبوو ھە دانىشتىنى پىشتروو ئەم دانىشتنەش، لە بە شى سزاكانىش پىپويست بوو كە ۋەزىرىكى تايبەت لىرەدا ئامادە بى، بەپىي ئەۋەى كە من لە سەر سزايەكان پەيوەندىم لەگەل چەند بىكەيكي چاكسازى كرووۋ مەترسى ماددە ھۆشبەرەكام دە تۈنم بلىم بەپىي ئەو لىكۆلئىنەۋەى كە لە بەر دەستى مندايە لە مەترسى تىرۆر كىردن زياترە بەپىي ئەۋەى كە دىمۆگرافىيى تاوان لە (2018/3/1) تاۋەكى (2019) ۋەرم گىتتە كە دەئىت (لە كۆى (1304) ھەزار و سى سەد و چوار بەندىراۋ يەككى لە ۋ چاكسازىانە بۇ سالى يەكەم (667) شەسەد و شەست و ھەوت كەس بە تاۋانى تىرۆر دەستبەسەرداگىراون، (167) كەس ئەۋانە بوۋىنە كە ماددە ھۆشبەرەكانىان بەكار ھىناۋە، بەلام لە دوا ئامار بۇ سالى (2019) لە (1317) ھەزارو سى سەد و ھەقدە كەس (416) چوار سەد و شانزە كەس بە ماددە ھۆشبەرەكان و (367) سى سەد و شەست و ھەوت كەسە بە تىرۆر، كەۋاتە دە تۈنم بەلئىن مەترسى ماددە ھۆشبەرەكان بۇ سالى (2019) رىزبە ندى يە كەمى گرتۆ تەۋە لە يەككى لە چاكسازىيەكانى ھەرىمى كوردستاندا، من لەگەل ئەۋەدام كە كاتىك ئىمە بازىرگانان ياخود كە سانىك بەھۆى تىۋەگلانىان بە ماددە ھۆشبەرەكانەۋە دەست بە سەردا دەگىر يىن پۆلىنكىرد نەۋەى سزادراۋان بە شىۋەيەكى تەندروست بىكرىت بەۋەى مەترسى كەسەكە جۆرى تاوان ماۋەى سزا و تە مەنىان رە چاۋ بىكرى، ئە مەيان لەلايەك لەلايەكى تىرىش لەناۋ چاكسازىيەكاندا پىشنىارى ئەۋە دەكەم كە ھەموو كە سەكان كە بوۋنە تە بازىرگان و ھاتوۋنەتە دەرى ئەۋانە بوۋنە كە لەناۋ سەنتەرەكانى چاكسازى يەگىريان ناسىيە، بۇ يە جىا كارى ھەبىت لەنىۋ ئەو كەسانەى كە ماۋە يەكى زۆرە ھوكمىان ۋەرگر توۋە لەگەل ئەو كە سانەى كە ئىستا بە بازىرگانى كىردن ياخود بە ئالودە بوۋنەۋە دەستگىر دە كرىن، سەبارەت بە ماددەى (26) پىم باشە ئەئىت (ھەركەسىك يەككى لەم كىردلارەنى خوارەۋە ئەنجام بەدات ئەۋا بە لە سىدارەدانن يان بە زىندانى ھەتايى سزا دەدرىت، سىدارەدان بەر لە زىندان نايى پىم باشە راست بىكرىتەۋە، بۇ ئەۋەى كە زىندانى كىردنى ھەتايى يا لەسىدارەدان ، سىدارەدان دەچىتە دوا بىرگە، سوپاس.

بەرپىز د.رېۋاز ھايق حسين / سەرۋكى پەرلەمان:

سوپاس، كاك (مەم)، فەرموون.

بەرپىز مەم برهان محمد قانع:

بەرپىز سەرۋكى پەرلەمان.

سەرەراى ئەۋەى پىشتىۋانى لە بۇ چوۋنەكەى (سەر چىنار) خان و بە شىكى بۇ چوۋنەكانى كاك (عبدالستار) دەكەم لەسەر سزاكە، دەمەۋى ئەۋە بلىم يەككى لەو خالانەى ۋلاتە دىمۆگراسىيەكان شانازى پىۋە دەكەن نەبوۋنى ياساى سزاى لەسىدارەدانە، ھەلبەتە دوو راي جىاۋاز ھەيە مەسەلەى سزاى لەسىدارەدان و ھەتا ھەتايى، ئەم پەر لەمانتارە

بەرپىزانە پىنم وايە دىلرەقى لەكەسىيانا نابىنم بۇيە مەسەلەى ياسايە ئە گەر جۇرئىك لە دل رەقى ھەبىن نابىت بە شانازى بۇ ولاتەكە، مەسەلەى سزاي لە سىدارەدان دىلرەقىيەكى زۇر گەورە يە وە حالەتگەلەيكن كە شاپستەى ئەوە نىن تەنانەت بازرگانىشان كىردووە، ئىمە لە تەداعىيات و مەترسىەكانى چاندىنى ماددەى ھۆشبەرەو بازارگانى پىوە كىردن باش تىئەگەين، بەلام سزاي كوشتن وە كۆتايە ھىنان بە زيان سزايەكى دل رەقە ئە مە خالىيەك، خالىيەكى دىكە من پىشنىيازە ئەوويە دارشتنەووى ئەم ياسايە بەم شىوويەى لىبىرئىت ئەم ماددە يە، من بىرواي بە شىكى زۇر بىروام بە تەفكىكەت ھەيە بىروام بە ھەلەشەنى بە شىكى زۇرى لەناو ماددەكان و كەم كىردنەووە رووبەرى دىرئىزادارى، دەستوورى ئەمىرىكى ھەفت من چەند جارئىك باسەم كىردووە ئەم ياسايەى ئىمە ياسايەكى زۇر زۇر گەورە يە ئەكرى كورت بىرئىتەووە، لەناو ئەو ماددەيا من پىم باشە بىرگەى دوووم و سىيەم لىبىرئىت ھەر نەمىنى وە دارشتەووەكە ئەم پىشنىازە دەكەم، ھىوادارم لىزەنى ياسايى و ھاورىيان دىقەت بەدن چونكە لە بەر ئەووى بىرگەى دوووم و سىيەم باس لە بازارگانى دەكا بىرگەى سىيەم باس لە بەرھەم ھىنان دەكات، ئەمانە لەناو يەك و شەدا يەك بىرگەدا چىگەى بکەينەووە واتە بىرگەى يە كەم بە تەنيا بەمىنىتەووە بىي بە ماددەى (26) وە پىشەكەيەكە شى لىبىرئىت، ماددەى ھۆشبەر يان كارتىكەرى ئەقلى ھەرگەسىك ئەم كارە بىكات يەعنى بە شىوويەك لەم شىوويە ئەوا زىندانى كىردنى ھەتا ھەتايى ئەكرى ئەگەر ماددەى ھۆشبەر يان كارتىكەرى ئەقلى بەر ھەم بەيئى، دروست بىكا، ياخود بازارگانى پىوە بىكات ياخود ھاوردە كىردبىت، ئەوا بىرپار دەدرى بە زىندانى كىردنى ھەتا ھەتايى، پىشگىرى لە (شادى) خان ئەكەم، سوپاس.

بەرپىز د. پىواز ھايق حىسەن / سەرۆكى پەرلەمان:

سوپاس، كاك د. محى الدين، فەرموون.

بەرپىز محى الدين حىسەن يوسەف:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

زۇر بەى دەو لەتان ئىستا بەم ئاراستەيە دەرون كە حوكمى لە سىدارەدان لە ياساكانيان نەھىلان و، ئىمە دەزانين گىرتى ماددەى ھۆشبەرەكان كىشەيەكى نىودەولەتايە ئاخىر ئامار ئەووى لە كوردستان لە اموى رابردو و بلاو كرايەووە، لە سەرەتا سائەووە تا كۆتايى مانگى (11) زياتر نىزىكەى (900) نۆ سەد كەس لە كوردستان گىراو بە ماددەى ھۆشبەر، نىزىكەى (11000) يازدە ھەزار كەس تووشبوويەن، من بۇخۆم لەگەل حوكمى لەسىدارەدا نىم، لەگەل ئەووم كە زىندانى ھەتا ھەتايى بىكرى بەلام بە مەرجىك ئەو كە سەى كە حوكمە ھەتا ھەتايى دەيگىرئىتەووە نە لىبووردنى گىشتى وە نە لىبووردنى تايبەتى بىانگىرئىتەووە، كەواتە دەبى ھەموو حوكمەكانى خۆى ئەو ماوويەى كە حوكم دەدرى بە حوكمى ھەتا ھەتايى بباتە سەر بەندىخانەكە، زۇرسوپاس.

بەرپىز د. پىواز ھايق حىسەن / سەرۆكى پەرلەمان:

سوپاس، خۆى عادەتەن كە عەفو دەردە چىت لە پەرلەمانى كوردستانەووە لە شكلى قانوو نا، ئەوانە بەدەرەكرىن بازارگانى بە موخەدەرەت بەدەرەكرىن، پىشتر بەكارھىنانەرىش بەدەرئەكرا ئەم جارە ئەخىر ئەوانمان لىبەدەر نەكرد، كاك سروان، فەرموون.

بەرزى سروان محمد ەلى:

بەرزى سەرۆكى پەرلەمان.

من پشتگىرى پېشنيارەكەى (شادى) خان و (سەرچنار) خان و كاڭ (عبدالستار) دەكەم، بەلام ئەمن تە لەبېكەم ھە يە لە سەرۆكايەتى پەرلەمان ھەموو پەرلەمانتارەكان و ھەزارە تە موختە سەكان بەراستى ئە مە لە گەل لە سىدارەدانى نىم وەكو (سەروان) چونكە ھاورام لەگەل برايانم خودا روح دەسىنئىتەوہ نەك ئىمە روح بستىنن، بەلام زىندانى كردنى ھەتا ھەتايى خۇى ھەموو رۇژ دەمرىت، بەلام كە تۆ لەسىدارەت دا ئىتر تەواو مرد، بەلام كە لە زىندان بوو ئەو كات ھەموو رۇژ دەمرىت ئەوہ ئەو، بە نىسبەت ھۆكارەكانى تووشبون ئىستا لە ھىچ ولاتىك نەمبىنيوہ كە سى يەكەمى كە تجارەتى ماددەى ھۆشەبەر دەكات گىراپىت، ئەوا ھەموو پەر لەمانتارن لىرە نە لە ھەموو ولاتەكانى كە ژمارەى تووشبوون لەولۇ زۆرە يەنى بەراستى تا ئىستا كەسى يە كەم نەگىراوہ كە سى دووہم و سىيەم و چوارەم و سەدەم دەگىرئ بەلام كەسى يەكەم كەس نازانى كىيە، لە بەر ئەوہى ئەوان ئەوہ نەدە تۈانا و دەسلەتتى ھە يە، بۇ يە لەگەل لە سىدارەدان نىم دىسانىش دە ئىم، ھۆكارەكانى ببىننەوہ خەلك بۇ تووش دەبىت؟ نەم نە لە سەر ئىيران ھاتەوہ راستە ئىران خەلك لە سىدارە دەدات بۇ ئەوانەى كە تىجارەت بە ماددەى ھۆشەبەر دە كات، بەلام ھۆكارى تووشبوونى ئەو ولاتە زياد بوونى رىژەى ئەو كەسانەى ئالوودەى ماددەى ھۆشەبەر دەبن ھۆكارەكان چىن؟ ئىمە وەكو پەرلەمان و وەكو حكومەت رىگىرى لە ھۆكارەكان بكەين بۇ ئەوہى خەلك روو لە ماددە ھۆشەبەر نەكات نەك كە تووش بوو لەسىدارەى بەدى، دىسان ھاوراى ھەفلالنم كە چاولىكەرى لەو ولاتانە بكەين كە نەرم و نىانن و كارى باش لەوئ دەكرئ نەك توو ندرەوى و ئەوانە، من ئاخىر شت دە مەوئ بلىم لە سەر لىبووردنى گشتى يە ئەوئىش چونكە ئەو باسە كراو و ماددەكە لەسىدارەدان باس دەكرىت بۇيە موختەسە پىوہى ئەگەر رىگە بەدى شتىك بلىم، سوپاس.

بەرزى د.رېواز ھايق حسين/ سەرۆكى پەرلەمان:

لىرە جار جار لىبووردنى گشتى دەدر چى، بەلام دەرنەنجا مەكانى زۆر جار ەكس دەبىتەوہ، بەدا خەوہ دوای ئەوہى ئەخىر جار پەرلەمانى كوردستان لىبووردنى گشتى دەركرد وە خەلكىك بەربوون زياتر لە چەند حالە تەكى زۆر ناخۆ شمان بىنى كەوتيان ئەمانە بەھۆى لىبووردنى گشتى بەربوون، دوای ئەوہ تاوانى كەوہرتريان كرد ئەمە ھى ئەم مەجلىسە نىيە، كاڭ (بالانبو)، فەرموون.

بەرزى بالانبو محمد ەلى:

بەرزى سەرۆكى پەرلەمان.

دوای ئەوہ ئەو ماددەى ئاراستەى لىژنەكەى ئىمە كرابوو، ئىمە لە لىژنەكەى خۇمان وتوويژىكى زۆر زۆرمان لەسەر كرد من وىراى پشتگىرى كردنم بۇ كاڭ (عبدالستار) و (شادى) خان و كاڭ (كاروان) و (سەرچنار) خان، ديارە ئە مە بابەتتىكى گرینگە ئەبى زۆر بە وريايەوہ كارى لەسەر بكەين، ئەم بابە تە كە باس لە سزاي لە سىدارەدان ئەكا وە بىرگەكانى بەھەمان شىوہ ئەلئى ماددەى ھۆشەبەر يان كارتىكەرى ئەقلئى يان پشىنەى كىمىياوى ھاوردە كىردىت يان ھىبابى، كىردىت بۇ رابردوہ، كەواتە ياسا پىوئىستى بە موستەمسەك ھە يە وە شاىەت لەم حالە تە مستەمسەك بەدەستەوہ نىيە وە ھاوردەكردن ئەكەوئتە سەر شاىەد و سزادان، ئىمە خۇمان دەزانين بە دا خەوہ ئەبلىم ئەبى سەيرى بكەين ئەم ياسايە بۇ ولاتىك دەبىت كە عدالەت (100%) تىيدا پىيادە كرابىت، ئىمە دەزانين تا ئىستاش

كيشه‌ی سیاسی له‌ناو حیزبه‌كانا هه‌یه به‌ئاسانی ئه‌توانرێ خه‌لك له‌ سه‌ر كيشه‌ی سیاسی به‌م یا سایه‌وه بگلینرێت، له‌به‌ر ئه‌وه به‌ وردی ئه‌گه‌ر دیراسه‌یكی باشی بکه‌ین زۆر زۆر باشتره و ره‌ت نه‌کرێ له‌وه پێویسته به‌لگه‌ی مه‌لموس هه‌بێ نه‌ك به‌ سزادان نه‌ك به‌ تووشکردن، هه‌موومان ئه‌زانین ئیستاش به‌دا خه‌وه ئه‌یلیم ئه‌مه‌ش، سه‌پته‌ره‌كانی ناسایش که‌ لێره‌وه به‌ره‌ سلیمانی ئه‌رۆی سه‌پته‌ره‌کانی پارتی سه‌یر نه‌که‌ن یه‌که‌یتیت یان پارتیت که‌ ئه‌رۆی.

به‌رپێز د.رێواز هایق حسین/ سه‌رۆکی په‌رله‌مان:

نا وانیهه. ته‌واو.

به‌رپێز بالانبو محمد علی:

به‌رپێز سه‌رۆکی په‌رله‌مان.

وايه، که‌ له‌وێشه‌وه دێی به‌هه‌مان شیوه، له‌م حاله‌تانه ترس هه‌یه بۆ هه‌موو که‌ سیك باشتر وای به‌ وردی بیری لیبکریته‌وه، بپرگه‌ی دووهم ماده‌دی هۆشبه‌ر کارتیکه‌ری ئه‌قلی به‌ره‌م هینابیی یان دروستی کردبیت به‌مه‌به‌ستی بازرگانی کردن و ئه‌مه که‌سی شاره‌زاو خه‌بیر نه‌بیت ناتوانی ئه‌ن ماده‌دانه دروست بکا، له‌ به‌ر ئه‌وه پێم وایه پێویسته ئه‌گه‌ر له‌ دادگاش بیری له‌وه بکریته‌وه که‌ که‌سیك به‌ شتیکی واوه ئه‌گه‌ردرێ بیری له‌ ئاستی رۆشنگیری و ئاستی زانیاری ئه‌وه که‌ سه‌ بکریت، ئایا ئه‌م که‌ سه‌ توانای ئه‌وه‌ی هه‌یه ئه‌وه ماده‌دانه دروست بکات یان ئه‌مه که‌سیکی که‌ دروستی کردووه ئه‌ویشی پێوه نیش نه‌کرێ، به‌هه‌مان شیوه باس چاندنی رووه‌ك ئه‌کا ته‌که‌نه‌لۆژیا ئه‌مرۆ گه‌یشته‌ته ئه‌وه ئاسته‌ یابان جگه‌ره‌ی دروستکردووه که‌ تۆوی گول له‌ناو فلته‌ره‌که‌یایه‌تی کاتیك که‌ فری ئه‌دری له‌ جیی جگه‌ره‌که‌ گولێک سه‌وز ئه‌بێ، پێویسته بیری ئه‌وه رووه‌کانه‌ی ئه‌لی چاندرا بیری بکریت زۆر زۆر ناساییه هه‌موومان ئه‌زانین ئه‌مرۆ هه‌موو خه‌لك خاوه‌نی مه‌زرعه‌یه وه خاوه‌نی خانوو وه زۆربه‌ی په‌رله‌مانتاره‌کان ئه‌توانین بلین که‌ لێره‌ن یان له‌ جیگا یه‌کی دیکه هه‌زاران خه‌لکی که‌ی کاسبی وه‌کو ئیمه، له‌ حاله‌تیکی ئه‌گه‌ر ماله‌ که‌ی چۆل بێ من برۆم دوو ده‌نک تۆوی یه‌که‌یک له‌وه رووه‌کانه فریبده‌مه حه‌وشه‌که‌یی و سه‌بی خۆم برۆم موخبیری بکه‌م بلیم له‌ مالی فلان که‌سا ئه‌وه سه‌وز بووه ئه‌م کابرایه ئیمه ئه‌هینین به‌هه‌مان ماده‌ده توشی ئه‌که‌ین، باشتر وایه بیری ئه‌وه رووه‌کانه دیاری بکرێ، ئایا ئه‌م رووه‌ك له‌ رووی نه‌زانیه‌وه سه‌وز بووه؟ ئایا ئه‌م رووه‌که به‌ خۆرسک سه‌وز بووه؟ یان ئایا ئه‌م رووه‌که رێژه‌که‌ی ئه‌وه‌ندیه بۆ ئه‌وه به‌کار هاتووه که‌ بازرگانی پێوه بکریت، سوپاس.

به‌رپێز د.رێواز هایق حسین/ سه‌رۆکی په‌رله‌مان:

سوپاس، به‌رپێز سه‌رۆکی لیزنه‌ی یاسایی ده‌یه‌وی قسه‌یک بکات، فه‌رموون.

به‌رپێز بزار خالد عبدالله:

به‌رپێز سه‌رۆکی په‌رله‌مان.

حه‌ز که‌م هنده‌ک تیبینیا دیار که‌م سه‌ر ئاخفتنی ئه‌ندام په‌رله‌مانا سه‌ر سزای، ته‌بعه‌ن مه‌ ل یاسا سزادانا عێراقی ژماره (111) یا سالا (1969)، مه‌ ل فیرێ ماده‌ (23) یا هه‌ی بیژیت (تقسیم جرائمین حیث جسامتها) ل فیرێ قانونا عقوباتی یا به‌رکار نوکه جسامه‌ت و مه‌زنی و ختوره و ئه‌ویت تاوانا بکه‌رێ دکه‌ت دناف ئه‌وی کۆمه‌لگه‌هی دا ییت ژیک جودا کرین ئو ییت ته‌قسیم کرین بۆ (جنایه، جنحه،

مخالفة)، لیږه مه مهږم پي ټوهه كو ټهز ټيشارهت پي بدهم ده مي تاوانهك ل جينايات بيت ختورهيه كا مهزن ههبيت يان ټهسهري وي تاواني ټهسهركي مهزن بيت سهر حهقي غهيري، سهر كو مه لگهه، سهر شهسهكي ليږه قانوني مهږم ټي ټوهه يا داناي كو جينايه ب عقوبهيه كا توند بيته ټهژماردن و ل قهلهمدان، مه ماده (86) پي هه ټههر هه مان ياساي ته عريفا عقوبهت ټيعدام يا كرى بيټيت (هه شنقا محكومه عليه حتى الموت) راسته ټهف نهسه پي هه ي و مه وجوده، به ټي ټهگه ټهه سح كهيني ټيلتيزاماتيټ كو ټهه به شهكين ټ دهولهتا عيراهي وعيراق ټي ټهسهريټ دهولي و مه عاهيداتيټ دهولي سهر خو پي پهيدا كرينه كو ټهف ياسايا عقوبه ټيعدامه ناچيته بواري جيبه جي كرن ټيلا كيټم حالهت نه بن، د ناحيا ديتنا قانوني فه فهرق د نافبهرا موشه رعي قانوني ل روژه لاتا نافه راست گهل يا روژنافا جيبه؟ موشه رعي ل روژه لاتا نافه راست پتر عاتفييه د ده مي دانانا قاعيد ټي قانوني يان ته حديد كرنا سزايي بو تاوانه كي، ټيعدام ل وولاتيټن پيشكهفتي ټي يا هه ټو ټيلا نه بوويه به ټي ل هندهك حاله تيټ كيټم هندهك ل وان حالهتا ټهوين ختوره هه، ټهري پرسيار لفيري ټهوه كهسهك تيجاره تيټ ب مادديټ موخه ده راتي بكهت ټهفه لفيري ټهگه ر عقوبا وي ټيعدام نه بيت هه ټي جيبه؟ چونكي ټهه بغي فيعلي بغي تيجاره تيټ پي كو مه لگهه دكوټيت ټهفه مه ستره ټهتلي، ټو فهرق جيبه د نافبهرا قانوني دا، نمونه مه جهريمه ب قهتلا هه عقوبا وي يا دياره جهريمه يا هه (قتل خطا) كو نبيتهتا سلوكي ټيجرامي نه بوويه، لفيري فهرق گهلهك يا هه د نافبهرا ههر دوو عقوبادا ههر دوو حاله تيټ قهتلي، كهواتا لفيري جهريمه يه كا مهزنه ته هديده ل سهر كومه لگهه ټو ټيشارهت دان سهر هندهك ټيتفاقياتيټ دهولي سهر مسته وايټ دهولي ټي مولحه قي ټيختياري پي (عهد الدولي الخاصة للحقوق المدني و السياسي) پي سالا (1966) ههر وهسا ټيتفاقيه ټه مريكي يا هه، مه جموعه يه كا ټيتفاقياتيټ دهولي ټي بيت ههين كو راسته دټي ټيعدام كرنينه به ټي هندهك حالهت ټي بيت هيلين بو هندي ببه رادع ټهف ديارده يا ټهف تاوانيټ هنديټ مهزن بيت خهته ر بمين و بگه هنه سزايټ خو، چونكي خهته ره كا مهزنه سهر كو مه لگهه، زور سوپاس.

بهريټ د. ريواز فائق حسين / سهروكي په رله مان:

سوپاس، كاك جهلال، فهرموون.

بهريټ جلال محمد امين:

بهريټ سهروكي په رله مان.

ټهنداماني بهريټي په رله مان دياره بابته تي له سيټداره دان و له سيټداره نه دان ټهه ته قريبه ن بوته جهده ليك، ټهتوانين ب ليټين دوو گروپ درو ست بوو نه له زور به ي ولا تان به شيك له گهل ما نهوه به شيك له گهل نه مانه وهيه، به لام من به ته حديد قسه له سهر ټهه ياسايه بكهين وهكو براي بهريټ كاك (بټار) ټامازه ي پيدا، له بهر ټهوه ي سزاي ټيعدام له ناو قانوني عقوبات هه يه قانوني عقوو بان لايه زال كاري پي ټهه كري ټيمه كاري پي ټهه كهين، ټيمه هه سټين له م ياسايه ټهه له سيټداره دانه هه لگرين، وه له مقابلا له قانوني

عقوبات هه بئى كه زۆربهى ئەو كه سانەى داد گايى دە كرى بۆ خۆ تان ئەزانن به پيى قانونى عقوبات له مه حكه مه كان ئيجرائاتيان له گه ل ئەگرى پيى وايه ئە مه تەناقوزيک دروست ئەکا وه من پيى وايه ئەم بايه ته هه لگيرين بۆ دواى ئەم پرۆژهيه كه ئايه پرۆژهيه كى جيا هه بئى سزاي ئيعدام به شيوازيكى كولى له كوردستان هه بئيت يا خود نه بئى، له ناو ئەم ياسايش هه بئى چونكه ئەم ياسايش خه تەريكى گه وره يه و هيچى له عقوبه كانى قانونى عقوبات كه متر نييه وجودى هه بئيت دواتر ئە گه ر پەر له مان تاران پي كه وه و هاورا بوون بۆ ئەوهى سزاي له سي داره دان نه بئى ئەو كاته به پرۆژهيى جياواز كار بكه ين له كوردستان به شيوازيكى كولى سزاي ئيعدام نه بئى، سوپاس.

بهريز د. رېواز هايق حسين / سهروكى په رله مان:

سوپاس، () خان، فه رموون.

بهريز روژان ابراهيم على:

بهريز سهروكى په رله مان.

ژبه ر گرنگيا ياسايا مادديت هوشبه ر ئو ل سه ر را و بۆچوونيت هه فالا كو ياسا عقوبا ل سي داره دانى هه بئيت يان نه بئيت، لقيرى به حسى بازرگاني پيكردن يى كردى د قى ياسايى دا مه پينا سا بازرگاني پيكردن يا كرى يه عنى يا هه ي ماددا نويم به ره مه ينان و دروست كردن و ده ره ينان و گرته وه و به رده ست بوون ئو په رله مان تاره كى زى به حسى ناف هه ريى كر ئە گه ر نيوه نديگري زى يا هاتى فيجا بروونى ته عريفا بازرگانيى پى كردن، ئە گه ر ب هوورتر بخينن ئو ژبه ر خه ته ريبا قى ياسايى ل سالا (2018) به ريز سهروكى په رله مان نزيكى ده هزار كه سا ئالوده ي قى مادده ي بوون ل دهوك و پاريزگه ها دهوكى، نزيكه ي چارسه د كيلويا ييت گرتين ل سنوورى ئو نزيكه ي دووسه د شهديت حه با يى گرتين، به حس كر گوتى ئە گه ر رووه كه ك ناف هه مى مه زه عا وى هات چاندى ئە فه نه مه به ست بۆ بازرگاني پيكرده يه عنى ب رووه كه كى بازرگاني پى ناكه ت، سوپاس.

بهريز د. رېواز هايق حسين / سهروكى په رله مان:

سوپاس، (د.فالا)، فه رموون.

بهريز د. فالا فريد ابراهيم / وهزيرى هه ريى بۆ كاروبارى په رله مان:

بهريز سهروكى په رله مان.

ئه وه له ن ديب جه ي مادده ي (62) واز حه ده ئى (هه ركه سيك له و كر دارا نه ي خواره وه ئە نجام بدات، ئە وه به له سي داره دان يان زيندانى هه تا هه تايى سزا ده دريىت) يه عنى له ناو ياسا كه دا نه ها توو بلئى (ئو حاله تا نه ي خواره وه تهنه سزاي له سي داره دان يان هه يه و حاكم يان قازى ئە تۆ بۆت نييه بچى بۆ عقوبه ي دووم كه هه تا هه تاتيه، يه عنى ليئا نه حه قى هه ل بزاردى له به ينى له سي داردان و زي ندانى دان دراوه به شه خ صى قازى به نه زه رى ته ماشا كردي خطوره تى ئە و جه ريمه و ئە و كه سه ي كه جه ريمه كه ي كر دووه، ئە وه حاله تى يه كه م نيما نه، نيما نه يه عنى ئيلا به له سي داره دان حوكم بدرئى، دووه ميان ئە و كه سه كه سيكى بازرگانه له هه رسى حاله ت مه به سه كه ديار كراوه يه كه ميان ده ئى (مادده ي هوشبه ر هاورده كرد بئى به مه به ستى بازرگاني) دووم ده ئى (مادده ي هوشبه رى

دروست کرد بهمه بهستی بازرگانی) سیهمیان بههه مان شیوه دهلی (چاندوویهتی به مه بهستی بازرگانی)، نه ری ئا یا بهمه بهستی بازرگانی کردن له ناو ئینجا نه یکی دانئ دهروئ به مه بهستی بازرگانی کردن، یان به سونفه که یک تیده پهرئ تویه که فریده داته ناو حه وشه ی تودا له حه دیکه ی تودا دروست ده بیت نه و حاله تانه هه مووی قازی له سه ری داده نیشی جهریمه هه مووی دیاره فاعلی دیاره رووکنی ماددی دیاره روکنی مه عنه وی دیاره که قه صدی جیانییه هه مووی دیراسه ی حاله ته که ده کری، دائی مه ن له یاسا نه و ورده کاریا نه به جئ ده هی شترئ بؤ صولته ی قه زائی، لیرانه له سیداردان که دراوه بؤ وه کو رادعیک داندراو بؤ نه وه ی ترسیک بی بؤ نه وه ی ترسیک بؤ نه وانه ی که بازرگانی پیوه ده که ن، که سی بازرگان نه و که سانه ی که بازرگانی پیوه ده که ن ناخیر ئیحصائی دکتوره ئیشارته ی پیدا ده لئیت (900) که س کیراوه به لام (11000) یازده هه زار که س تووش بووه، ئیمه وه کو مشورع پهر له مانئ کوردستان وه کو مشورع حکومه تی هه ری می کوردستان وه کو حکومه ت (11000) یازده هه زار که سه ئینقاز بکا یانیش دیفاعی نه و چهند که سه بیت که بازرگانی پیده کات، مه عه لعلم عقوبه ی له سیداردانه که به قه تعی نه هاتووه، قازی عاده تن خوی له عقوبه ی له سیداردان ده پاریزئ نه گهر حه قی ئیختیارت دایئ له بهینی هه تا هه تایئ و له بهینی ئیعدام عاده تن خوی له ئیعدامه که ده پاریزئ و بؤ هه تا هه تاییه که دی، به لام هی ندیک حاله ت هه ن به راستی یه عنی هه ندیک شه خص هه ن ختوه تیان دروست کردووه له سه ر نه و موجه مه عه ی، یاسای پیشتر که یاسای بهرکاره یاسای سالی شیسته کا بووه سالی شیسته کان به ده گمه ن هه ر نه ده بی ستر بلئین مادده ی موخه در له سنوره کان عیراق داخل ده کری زور به که مه ی به لام ئیستا ئیمه له سالی (2019) ی بووه به زا هیره له کوردستان بهرپزان، نه م بایه ته ده بی عقوباتی راده ی بؤ دابنریتن بؤ نه وه ی نه و که سانه بگه ری نه وه له وه ی که کراوه، ئینجا عقوبه که ش لیره دا به شیوه یه کی قه تعی دانه رواه نه وه بؤ نه وانه ی که نه و پر سیاریان کرد، نه وه ی که زور به کورتی سزاکان هاتووه هه ر له مادده ی (26) هه تا ده گه یه مادده ی (38) هه ر هه مووی سزایه ئا یا نه و که سه ی که مؤلته ی پیدراوه و بازرگانی پیوه ده کات دوا مؤلته دانی دینه سه ر عقوبه دانی، نه ویش چونکه ته قری به ن زیاتر له ده مادده یه تنه ا له سه ر بابه تی سزاکان قسه ده کا، بؤ یه من پیم وایه لیرانه دا له سیداردان زیندانی کردن هه ردووی بمینئ ته وه حه قی ئیختیاره که بدریتن به قازی له وی قازی حه که م بیت و به دیرا سه کردنی ختورته ی نه و جهریمه یه ی که کراوه ختورته ی نه و سه خصه له سه ر موجه مه ع، زور سوپاس.

بهرپز د.رپواز فایق حسین/ سه رۆکی پهرله مان:

سوپاس، کاک شاخه وان فهرموون.

بهرپز شاخه وان رؤوف مصطفی:

بهرپز سه رۆکی پهرله مان.

مادده ی (27):

یه که م: هه ر که سیک یه کیک له م کردارانه ی خواره وه نه نجام بدات نه و به زیندانی کردنی هه تا هه تایئ یان کاتی به پیبزاردنیکه که متر نه بیت له (10,000,000) ده ملیون دینار که متر نه بیت زیاتر نه بیت له (30,000,000) سی ملیون دینار سزا ده دریئ:

1-مادده ی هۆشبه ر یان کارتیکاری نه قلی یان پیشینه ی کیمیایی هاتووه له خشته ی ژماره (1) ی نه م یاسایه یان رووه کیک له م رووه کانه ی مادده ی هۆبه ری کارتیکاری نه قلی ئی به ره م دی به رده ست بووبی یان ده ستی

پیداگرتبیت یان کریبیت یان فرۆشتبیت یان به خاوهنی بویت یان رادهستی کردبیت یان وهری گرتبیت یان گواستهوهی بۆ کردبیت یان دهستی لیھلگرتبیت یان گۆرینهوهی تیدا کردبیت یان سهرفی کردبیت به ههر سیفھتیک بیت یان نیوه ندگیری بۆ کردبیت له ههر شتیک له مانه به مهبهستی بازارگانی پیکردنی بهههر شیوهیهک بیت ئهویش له دهرهوهی ئهو حالهتهی یاسا مۆلهتی داوه.

2- ماددهی هۆشبهر یان کارتیکاری ئهقلی پشکھش کردبیت بۆ بهکارهینان یان بۆ به شدار بووبیت یان هاندەر بووبیت له سهر بهکارهینان له دهرهوهی ئهو حالهتانهی یاسا مۆلهتی داوه.

3- مۆلهتدراو به بهردهست بوونی ماددهی هۆشبهر یان کارتیکاری ئهقلی یان پیشینهی کیمیای هاتوو له خشتهی ژماره (1)، (2)، (3) ی هاپیچ بۆ ئه م یاسایه بۆ بهکارهینان بۆ مهبهستی دیاریکراو بهلام بهپچهوانهی ئه م مهبهسته رهفتاری پی کردبیت.

4- شوینیکی بۆ بهکارهینانی مادده هۆشبهرهکان یان کارتیکاره ئهقلیهکان بهرپوه بردوو یان ئا ماددهی کردوو یان رهخساندوو.

5- نهوجهوانیکی گومرا کردوو یان ههر کهسیکی دیکه ی هاندراوه له سهر بهکارهینانی مادده هۆشبهرهکان یان کارتیکاره ئهقلیهکان.

دووهم: سزا دهریت بهبهند کردنی تووند و پیبژاردنی که که متر نه بیت له (5,000,000) پینج ملیون دینار و زیاتر نه بیت له (10,000,00) ده ملیون دینار ههر کهسیک.

1- ماددهی هۆشبهر یان کارتیکاره ئهقلیهکان یان پیشینهی کیمیاوی هاتوو له خشتهی ژماره (2،3،4،5) ی ئه م یاسایه بهردهست کردبیت یان کری بیت یان فرۆشتبیت یان رادهستی کردبیت یان وهری گرتبیت یان گواستهوهی بۆ کردبیت یان دهستی لیھلگرتبیت یان ئالوگوری تیدا کردبیت یان سهرفی کردبیت بهههر سیفھتیک یان نیوه ندگیری کردبیت له شتیک له مانه به مهبهستی بازارگانی پیکردنی به ههر شیوهیهک بیت له دهرهوهی ئهو حالهتانهی یاسا مۆلهتی داوه.

2- بههه مان سزا هاتوو له برگه ی دووهم ئه م مادده یه سزا دهری ههر کهسیک مادده یهکی هۆشبهر یان کارتیکاری ئهقلی یان پیشینهی کیمیاوی هاتوو یان رووهکیک له رووهکهکانی ماددهی هۆشبهر یان کارتیکاری ئهقلی ل بهرهه م دیت بهردهست بووبیت یان دهستی پیدا گرتبیت یان کری بیت یان فرۆشتبیت یان به خاوهنی بوونی بیت یان رادهستی کردبیت یان وهری گرتبیت یان گواستهوهی بۆ کردبیت یان دهستی لیھلگرتبیت یان ئالوگوری تیدا کردبیت یان سهرفی کردبیت به ههر سیفھتیک بی نیوه ندگیری کردبیت له ههر شتیک له مانه به مهبهستی بازارگانی پیکردنی به ههر شیوهیک بیت له دهرهوهی ئهو حاله تهی یاسا مۆلهتی داوه بۆ ئه م ماددانهی له خشتهکانی ژماره (4،5،6،7،8،9،10) ی هاپیچی ئه م یاسایه هاتوو.

به ریز هیمن احمد حمه صالح / جیگری سهرۆکی په رله مان:

سو پاس، به ریزان ههر په رله مان تاریکی به ریز دهیوهی گفتوگۆ له سهر ئه م مادده یه بکات، با دست به رز بکا ته وه، بۆ ئه وهی ناوه کان تۆمار بکه ین، دوا یی ریگه ناده ین هیچ به ریزیکی تر گفتوگۆی له سهر بکات، ئه م به ریزانه ناویان

تۆمار كراوه، كاك (شوان)، (گوليزار) خان، كاك (اوميد)، (خديجه) خان، كاك (كاروان)، (حسيبه) خان، كاك (جمال)، كاك (ياسين)، كاك (مم)، كاك (جمال)، فەرموون.

بەريز جمال حويز مصطفى:

بەريز سەرۆكى پەرلەمان.

ماددەى (27) يەكەم ئو سزايانەم پى كەم چونكە دوو بەشيش لەوانە ئەوەى ماددەكە بەكار دەهيىنى ئەوەى بارزگانى پى دەكا، بۇ بازركانەكان راستى دە مليۆن و سى مليۆن زۆر كە مە حە قە سزاي قورستر بدين، سوپاس.

بەريز هيمن احمد حمەصالح / جيگري سەرۆكى پەرلەمان:

هيچ پيشنيارى محدد هەيه كاك (جمال).

بەريز جمال حويز مصطفى:

بەريز سەرۆكى پەرلەمان.

نوسرايه لە دە مليۆن سى مليۆن بۇ بازركان ئەمە زۆر كەمە.

بەريز هيمن احمد حمەصالح / جيگري سەرۆكى پەرلەمان:

كاك (مم)، فەرموون.

بەريز مم اسكندر مم:

بەريز سەرۆكى پەرلەمان.

تايينين هەبوو لەسەر سزادان و زيندانى هەتا هەتايى جەنابى وەزيرى هەريم روونکرد ئەوەى دا سوپاس، هەرچەندە مە كو وەك پەرلەمانتارەكى ليژنەى كاروبارى كۆمەلايەتى.

بەريز هيمن احمد حمەصالح / جيگري سەرۆكى پەرلەمان:

كاك (مم) ئەگەر تايينيەكە لەسەر ئەو ماددەيه هەيه، گفتوگۆمان لەسەر ئەوەى تر كۆتايى پيھينا.

بەريز مم اسكندر مم:

بەريز سەرۆكى پەرلەمان.

پشتگري لە قسەكانى كاك (جەلال) دە كەم، چونكە بەريز سەرۆكى پەر لەمان ئەوەى لە ولا تە پيشكەوتوووەكان كەخەلكى هەريم ئيلتيزامى سەد لە سەد لە ياسا لە پرانسيپەكانى ئازادى لە مافى مرؤف مەبەست لەوە نييه لە ئيمە باشتر و پيشكەوتوو تر و مرؤف ترن لە بەر ئەوەيه، چونكە سزاي تووندى هەيه، بۆيه بۇ بازركانەك رەنگە سەد مليونيش هەر ج نەبيتن كە بازركانى بە ماددەى هۆشبەر بكات، پيشنيار دەكەم سى ئەوەندەى ليبريتن، سوپاس.

بەريز هيمن احمد حمەصالح / جيگري سەرۆكى پەرلەمان:

سوپاس، كاك (اميد)، فەرموون.

بەريز ئوميد عبدالرحمن حسن:

بەريز سەرۆكى پەرلەمان.

وڭراي پشتيواني كردنم لەسەر هەردوو بۆچوونی بەريزان كاڤ (جمال) و كاڤ (مم) منيش تەئكيد لەسەر ئەو دەكەمەو جياوازيهكە و فاصيلهكە زۆرە لەنيوان ئەوێ كە لە بەندكردنی هەتا هەتايی بۆ دە ملیۆن دینار، دە ملیۆن دینار بۆ ئەو گروپ و بۆ ئەو مافیا و بۆ ئەو كەسانەى كە ئەو كارە قیژەوونە دە كەن بە هیچ جۆرێك گونجاو نییە، من پيشنيار دەكەم بپيژاردن هەر لاڤریت، چونكە وەكو بەريز وەزیری سەرۆكى هەريم باسی كرد لە پيشوودا قازی موخهيهەر دەبی لەنيوان دوو عقوو بە كە بيدا لە سیداره یان هەتا هەتايی، لیڕهشدا دیسان قازی موخه يەر دەبی كە لەنيوان پيژاردن و لە گەل بەند كردنی هەتا هەتايی واتە یان لاڤرێ یان مەبلەغەكەى ئەوئەندە زۆر بیټ كە خالی یەكەم و دوو میش دیسان هەمان مەبلەغی كەم دووبارە بوویتهووە یان لاڤرێ یان مەبلەغەكەى زیاد بكری، زۆر سوپاس.

بەريز هیمن احمد حمهصالح/ جیگری سەرۆكى پەرلەمان:

سوپاس، كاڤ (كاروان)، فەرموون.

بەريز كاروان عبدالرحمن عبدالله:

بەريز سەرۆكى پەرلەمان.

وڭراي پشتيوانيم بۆ قسهكانی كاڤ (جمال) و كاڤ (امید) و برادهران، پرسيارێكم هەیه لە بەريز وەزیری هەريم بۆ كارو باری پەرلەمان، لە ماددەى (27) لە بپگەى یەكەم كاتێك كە باس لەو دەكریت لە ئەحكامەكان هۆشبهەر كاتێكەرى ئەقلى هەتا داویى هەموو یانەكان، ئەم دوو حوكمەى كە دیار كراوە كە دەستبەسەر كردنی هەتا هەتايی بۆ ئەم غەرامهيهی كە بە ماددى دیاری كراوە حوكمەكانى بەسەر كام یەك لەمانە تەطبیق دەبن؟ دەست بەسەر داگرتن بازرگانی پپوه كردن گواستنهووە، چونكە حوكمەكەمان بە تەواوئەتى بەسەر كامیان دادەسەپینرێ، زۆر سوپاس.

بەريز هیمن احمد حمهصالح/ جیگری سەرۆكى پەرلەمان:

سوپاس، (كلیزار) خان، فەرموون.

بەريز كلیزار رشید حاجی:

بەريز سەرۆكى پەرلەمان.

من تیبينيم هەیه لە ماددەى (27) بپگەى یەكەم و دووهم بپگەى یەكەم خالی پینجەم باسی نەو جەوانی كردوو، تەبعەن ئەمەش تەرجومە كراوە لە قانونی عیراقى ژمارە (50) ئى (2017) اغوائى حدث دەبی لیڕەدا ئیمە مەبدەئیکى قانونیمان هەیه دەلی (مطلق یجزی علی اطلاق) ئینجا بە رهئى من ئەگەر ئیغوائى كەم ئەقلەكى بكا دەبیټ ئەویشی تیدار لیڕە دیار بكهین جار بە رای منەووە ئەم وشە لیڕە لاڤریت بلین (هەر كەسێك) ئەووە كیفایهتە، سوپاس.

بەرزەھىمەن احمد حمەصالح / جېڭرى سەرۋكى پەرلەمان:

سوپاس، كاك (ياسىن)، فەرموون.

بەرزەھىمەن ياسىن خىزىر: طە:

بەرزەھىمەن سەرۋكى پەرلەمان.

بەناۋى خوا، بەرزەھىمەن سەرۋكى پەرلەمان لىرە يەكەم جار پىشتىگىرى كاك (جمال) و كاك (ئومىد) و كاك (مەم) و ھەموو ئەو بىرادەرلەر دەكەم، بەلام ئەوانەى ماددە ھۆشبەر دەينىن دەفرۇشنى يەنى ئەك سى ملىۋن يان دە ملىۋن كاك (جمال) باسى كىرد زۆر لەۋەى زىاتەر، بەلام مەن دە مەۋى رۈنكەرنەۋە يەك بەدەم، بەرزەھىمەن سەرۋكى پەرلەمان ماددەى ھۆشبەر كە گۈلۈكە يان تەيرىكە تۈيە كەى ھە لىدەگرى لە شۈينىك بۇ شۈينىكى تىر ئەۋە ناپىت بە ماددەى ھۆشبەر، سەدان گۈل ھە يە لە مالان داتناۋە ماددەى ھۆشبەر بەس دەبى دروست بىرى، بۇ نەۋە ۋەكو شەراب لە تىرى دروست دەكرى خۇ تىرى ھەلەلە بەلام شەرابى لىدروست دەكرى، مەن پىم باشە ئەۋە ماددەى ھەر لاجى ئى پارە كەى، لە بەر ئەۋەى پارە نەمىنى سزايەك باشتىن رىگايە بۇ ئەۋەى ھىچ كەسىك نەتوانى مەعامەلەى پىۋە بىكا، سوپاس.

بەرزەھىمەن احمد حمەصالح / جېڭرى سەرۋكى پەرلەمان:

سوپاس، كاك (شۈان)، فەرموون.

بەرزەھىمەن شۈان كىرىم مەمەد:

بەرزەھىمەن سەرۋكى پەرلەمان.

مەن پىشتىگىرى كاك (ئومىد) و كاك (جەلال) و كاك (مەم) دەكەم بۇ ئەۋە بىرگەى سزادانى پارە كە يان پارە كە لادىرى يان بىرىك لە ماددە ھۆشبەرەكە مەسەلەن لە (30-100) غەم غەرامە دەيگىر تەۋە، ۋەك پىبىزاردن ئەۋەش ئەۋە بىرەى دىار كراۋە زۆر زىاتەر بىرى بە دوۋات يان سى قات، سوپاس.

بەرزەھىمەن احمد حمەصالح / جېڭرى سەرۋكى پەرلەمان:

سوپاس، خىدىجە خان، فەرموون.

بەرزەھىمەن خىدىجە ئەمىر: طە:

بەرزەھىمەن سەرۋكى پەرلەمان.

لە بىرگەى دوۋەمدا كە باس كراۋە لە خالى دوۋەم دەلئىتن بە ھەمان سزاي ھاتوو لە بىرگەى دوۋەمى ئەم ماددە يە سزا دەدرىت ھەر كە سىك ئە مە لىرەدابا شترە كە لايىبەين، لە بەر ئەۋە ئەۋەى لە دىبا جەى بىرگەكەدا باس كراۋە كافىيە ۋەكو چۈن لە خالى يەكەم بە ماددەى ھۆشبەر دەستى پىكرىدەيە لىرەش ھەينەن لە ماددەى ھۆشبەر دەست پىكا ماددەى ھۆشبەر يە كارتىكارى لەۋى دەست پىكات، ھەرۋەھا دەكرىت سىاغەكەشى رىكتىر بىكەين بەم شىۋەيە، بە بەند كىردى تۈند و بە پىبىزاردىك كەمتر نەبىت لە (5,000,000) پىنج ملىۋن دىنار و زىاتنر نەبى لە (10,000,000) دە ملىۋن دىنار سزا بىدرىت ھەر كەسىك، بەم شىۋەيە، سوپاس.

بەرزەھىمەن احمد حمەصالح / جېڭرى سەرۋكى پەرلەمان:

سوپاس، حىسبە خان، فەرموون.

بەرزەھىمەن سەئىد ابراھىم:

بەرزەھىمەن سەرۋكى پەرلەمان.

سەبارەت بە سزا كانى ئەو كەسە بازىرگانانە يان ئەو كەسانەى كە ئالودەى ماددە ھۆشبەرەكانن ئە گەر بى سەير كەين لە رووى كاريگەرەو تەوانىكە بۆ تىكدان و روخاندنى كۆمەلگا لە ھەموو روويكەو بۆيە بە پىويستى دەزانم لە ماددەى بىست ھەوتەم بىرگەى يە كەم پىشتىگىرى راي بەرزەھىمەن (ئومىد) دە كەم كە پىبىژاردن نەمىنى، لەبەر ئەو پىشتىر لە ماددەى پىشوو سزاي سىدارەدان زىندانى ھەتايان بۆ يەكلا بوويتەو، لە خالى دووھمىش ھەمان سزا لىردا دە تەوانىن سزايەكان بۆ ئەو كەسانەى ئالودە بوون لىرە پىبىژاردنەكە زىاد بىكەين كەمتر نەبىت لە (15,000,000) پازدە مىيۇن و زىاتر نەبىت (30,000,000) سى مىيۇن، لىرە ئەگەر سەيرى ھەمان خالى يەكەم بىكەينەو بازىرگانەكان تەنھا بازىرگانى ناوخويى نىن بىگەر ئەو نەى كە ماددە ھۆشبەرەكان بازىرگانى پىو دە كەن ئەو نەى كە دەستبە سەرىش كراون لە چاكسازىيەكاندا و خەلكى دەرەو كوردستانن زۆربەيان، بۆيە پىويستە ئەو نەش كە بازىرگانى بە ماددە ھۆشبەرەكان دەكەن خەلكى دەرەو سىنوورى ھەرىمى كوردستانن ياخود بىيانىن كە ھەول ئەدەن ئەو ماددە ھۆشبەرەكانە بىننە ناو كوردستان بە سزايەك سزا بىردىن كە سزاي لە سىدارەدان بىت ياخود داخلى بوونەو نەى ناو كوردستانىان لى قەدەغە بىرىت، سوپاس.

بەرزەھىمەن احمد حمەصالح / جېڭرى سەرۋكى پەرلەمان:

سوپاس بەرزەھىمەن ۋەزىرى ھەرىم بۆ كاروبارى پەرلەمان، فەرموون.

بەرزەھىمەن د. قالا فرىد ابراھىم / ۋەزىرى ھەرىم بۆ كاروبارى پەرلەمان:

بەرزەھىمەن سەرۋكى پەرلەمان.

ئەگەر بىرگەى يەكەم دىباچەكەى بخويىنەو (ھەر كەسنىك يەككىك لەم كىدارانەى خوارەو ئەنجام بىدات ئەو بە زىندانى كىردنى ھەتا ھەتايى يان كاتى ۋە بە پىبىژاردنىك كە كەمتر نەبى) يەنى يانە كە لە بەينى غەرامە و عقوبەى سىن نىيە سىن مئە بەد و موھقەت پىبىژاردنەكە لە ھەموو خالە تدا ئەتۆ سىن دەبى سىنەكە ئىما موئە بەدە ئىما موھقە تە ئەو قازى دەزى نى بەپىيى خىوورە تى خالەتە كە، سىن دەبى لە گەل سىنەكە ئەو غەرامەشت ھەيە يەنى يانەكە لە بەينى عقوبە و بەند كىردن و عقوبەى غەرامە نىيە ئەو ۋا لە بەينى عقوبەى بەند كىردن و لە بەينى غەرامەكە، يەنى لە ھەموو خالەت كىدا ئەتۆ سىن دەبى بەلام ئەتۆ سىنەكە يان ھەتا ھەتايى يان ۋەقەت كە ئەو قازى بىرپارى لىدەدا ئەو نىشى ئىمە نىيە، بە موئەبەد حوكم بىرى بە ھەتا ھەتايى حوكم بىرى لە ھەردو خالەتدا بە موھقەت لە ھەردو خالەت ئەو پىبىژاردنە ئەو پىبىژاردنە ھەيە ئەو غەرامەى پىويستە بىرى جا ئە گەر غەرامەكە زىاد بىرى ئەو پەر لەمانى بەرزەھىمەن پىشنىار بىكات و دابىنىتن، بۆيە لىرانە يانەكە لە بەينى غەرامە و لە بەينى ھىن نىيە تەنىكە دەكەينەو كە يانەكە لە بەينى تەنھا سىنە بۆ موھقەت و بۆ موئەبەد لە ھەموو خالەت كىدا ئەو كەسە دەگىرى، بەلام لەپال گرتنەكە ئەو مەبلە غە پارە شى لىووردەگىرى، جا

ئەگەر پىتان كەمە ئەو ھىچ دەگىرىت لەلايەنى قازىيەو پىتان كەمە ئەو مەبلەغە دەتوانن لىرانەدا زىادى بىكەن كە بگىرى و مەبلەغىكى زياترىش بدات، زۆر سوپاس.

بەرىز ھىمىن احمد حمەصالح / جىگىرى سەرۋىكى پەرلەمان:

زۆر سوپاس، لىژنەنى تايىبەتمەند ماددەى (28)، فەرموون.

بەرىز جلال محمد امين:

بەرىز سەرۋىكى پەرلەمان.

ماددەى (28):

ھاتنە كاپەى يەككە لەم حالەتانەى خواروۋە بارودۇخى تووند كىردن دادىرى بە بارودۇخى تووند كىردن دادەنرى بۇ ئەو سزايانەى لە ھەردوۋ ماددەى (26) و (27)ى ئەم ياسايەدا دەقىان لەسەر كراۋە:

يەكەم: گەرانەۋە بۇ تاۋان لە سەلماندى گەرانەۋە بۇ تاۋان گشت ئەو ھوكمە دادگەرى نىشتمانى و بىانيا نە رەچاۋ دەكرىن كە تاۋان باركىردنى تىيدا بەو تاۋانانەى لەم ياسايە دەقىان لەسەر دراۋە.

دوۋەم: ئەگەر كەسى بىكەر فەرمانبەرىك بىت يان كەسىكى راسپىردراۋ بىت بە راژەى گشتى ئەوا بەرەنگار بوۋنەۋەى بازىرگانى پىكىردنى يان بەكارھىنانى نارەۋا بە ماددە ھۆشبەرەكان و كارتىكەرە ئەقلىيەكان يان ئالگوۋر كىردنى يان بەردەست بوۋنى پى سپىردراۋە.

سىيەم: ئەگەر كەسى بىكەر بە شدار بوۋبى لە باندىكى نىۋدەۋە لەتى يان ھۆكارە كەى ھاۋكات بى لە گەل تاۋانىكى پىشىلكار بۇ ئاسايشى ناوخۇبى يان دەرەكى دەۋلەت.

چوارەم: ئەگەر كەسى توند و تىزى يان چەك لە ئەنجام دانى تاۋانەكەى بەكار بەينرى.

پىنجەم: ئەگەر تاۋانەكە ئەنجام دراۋىت لە شوپىنىكى خوا پەرسى يان لە دامەزراۋە يەكى فىركارى يان سەربازى يان مەدەنى يا چاكسازى (سجن) يان شوپىنىكى دەستگىر كىردنى يان چاكسازى نىۋجەۋانانى يان لانەيكى لەخۇگرتنى كەسانى بىلانە و دەرۋزەكار يان بۇ چاۋدېرى كىردنى ھەتىۋان يان يانەيكى ۋەرزى يان دامەزراۋەيكى كۆمەلگەى مەدەنى.

بەرىز ھىمىن احمد حمەصالح / جىگىرى سەرۋىكى پەرلەمان:

زۆر سوپاس، بەرىزان ھەر پەر لەمانتارىكى بەرىز دەيەۋىت گىتوگۇ لەسەر ئەو ماددە يە بىكات با ئىستا دەست بەرز كاتەۋە تا ناۋەكان تۆمار بىكەن، ئەم بەرىزانە دەيا نەۋى گىتوگۇ لەسەر ماددەى (28) بىكەن، (كلىزار) خان، كاك (رىفنگ)، كاك (سەروان)، كاك (اميد)، (خىدىجە) خان. كاك (رىفنگ)، فەرموون.

بەرىز رىفنگ محمد محمد:

بەرىز سەرۋىكى پەرلەمان.

براستى ل ماددا (28) د خالا (5) دا ھاتىيە ئەگەر تاۋانەكە ئەنجام بدىرىت لە شوپىنىكى خواپەرسى يان دامەزراۋەيكى فىركارى سەربازى، مە پى باشە دىفرىدا ئەف فىركارى سەربازى نوكة زارافەيا لەشكرى پى كوردستانى مە تى ئەو جەھىت ئەكادىمى بىت ھەين كو فىركارىنە، ژبەر ھندى جەپىن دىترى پەيوەندىدار

نابن پېښه، باش بينين ټه گهر تاوانه که ټه نجام بدرېت له شوېنېکې خواپهرستی يان دامه زراوه په کې سهر بازي و ټه منييه کان يان مه دهنې، يه عني ټه و فيرکارييه ژې بيته راگرن، سوپاس.

بهريز هيمن احمد حمه صالح / جيگري سرؤکي پهرله مان:

فهرموو کاک ټوميد.

بهريز ټوميد عبدالرحمن حسن:

بهريز سرؤکي پهرله مان.

وډرې پشتيواني کردن له قسه کاني کاک رفينگ ټه کيد له سهر ټه که مه وه له ماده دې (28) برگه ي دووهم ههر که سي بکهرې فهرمانبهر بي يان که سيکي راسپي دراو بي به راژه ي گشتي، پيم باشه که هيژه کاني ناسايش و پوليسيش نيزافه بکري، راسته له ديروي دواتري که ټه لي به چاوديري ټالوگور کردن يان بهرده ست بووذيان بي سپي دراوه، واته ته حسيل حاصله، به ته حديدش پيوسته کارمه نداني هيژه کاني ناسايش و پوليس داخ بکري که ټه وان سهر وکاريان له گهل ئيجرا ټه ت کردن له تاوانه هه يه، زور جار پشت ټه ستوور به کارمه نده کاني ټه و ده زگيا نه له وانه يه کاري له و جوړه بکري، بو برگه ي پينجه م له کاتي باسي سجن يان شوينه گشتييه کان ټه کات پيوسته قوتابخانه و ناوه ندي فير کاريش زياد بکرين راسته له وي باسي دامه زراوه ي فير کاري ټه کات، به لام به ته حديد قوتابخانه کان که ئيستا له ناوه نده کاني خویندن ټه و حاله هه بوونه به تايبه تي له قونا غه کاني دواناوه ندي چهند حاله تيک بووه، به ته حديد باسي ټه وي بکري تا ريگري بکري له ټه نجامدهر يان تاوانبار سزا که ي توند بي، سوپاس.

بهريز هيمن احمد حمه صالح / جيگري سرؤکي پهرله مان.

سوپاس، فهرموو گوليزار خان.

بهريز گوليزار رشيد حاجي:

بهريز سرؤکي پهرله مان.

تېينم هه يه له ماده دې (28) برگه ي يه که م گهرانه وه بو تاوان ته رجوو مه کراوه هي قانوني عيراقې (العود)، وشه ي (العود) نه ماوه له قانوني عقوبات له ماده دې (139-140) ټلغا کراوه، حه ز ټه که يين ټه و وشه يه لا بدن.

بهريز هيمن احمد حمه صالح / جيگري سرؤکي پهرله مان:

فهرموو کاک سه روان.

بهريز سه روان محمد علي:

بهريز سرؤکي پهرله مان.

هاوراي پيشنياري کاک ټوميد و کاک ريقتنگم، به لام داواش له بهريزتان ټه که م ټه گهر دکتوره فالأ وه کو وه زيروي کارو باري پهرله مان يه که م جار ري به ټه و بدرې، که ماده کان ټه خویندرې نه وه شيکردنه وه ي دروست وه رگرين له سه ري، بو نمونه ماده دې (26) ټه گهر گويم له و شيکردنه وه يه بوايه که دکتوره فالأ ټه يکرد له سه ره ټه و ماده ديه، رهنگه ناماژه ي من به و شيويه نه بووايه که ټه مدا، بو يه ټه و زياتر له ئيمه

شارهزايه و لهگهال لیژنهکه بووه و داریزهری نهو پرژژه یهش بووه، یه کهمجار دهر فتهت بهو بدری لهگهال خویندنهوهی ماددهکان شی کردنهوه لهسهه نهو ماددهی بکری ئینجا رای په رلهمانتار وهرگیری، سوپاس.

بهریز هیمن احمد همه صالح / جیگری سهروکی په رلهمان:

له جهلسه ی پیشوو وامن کرد، لهسهه داوای بهریزیان بوو که پی خویش بوو په رلهمانتار رای خوئی باس بکات، ئینجا وهلامی کوئی گشتی بهریزان نهندانمان بداتهوه، فهرموو خهدیجه خان.

بهریز خهدیجه عمر طه:

بهریز سهروکی په رلهمان.

پیمن وایه له برگه ی سییه نهگهه بکری نهوه زیاد بکهین، نهگهه کهسی بکهه بهژدار بووی له بانديکی نیوخویی یان بانديکی نیودهولهتی، پیمن وایه کهسانیک ههن لهسهه ناستی ناوخویش نهتوانن باند دروست بکهن به شیوهیهکی ریخراو نهو تاوانه نهنجام بدن و مهترسیشی گورهیه، زیاتر له بازرگان لهوانه یه له سنووری شاریکی دیاری کراو به تهنیا نهنجامی بدن، بهس نهگهه بیپته باند له سنووری نهو ولاته ههمووی نهیکهن، نهوهش عهینی مهترسیه نهگهه باندی نیوخویش زیاد بکری باشتره.

بهریز هیمن احمد همه صالح / جیگری سهروکی په رلهمان:

ماددهی (29) فهرموو.

بهریز جلال محمد امین:

بهریز سهروکی په رلهمان.

ماددهی (29):

1 ههه کهسی دهست دریژی بکاته سهه فهرمانبهریک یان راسپیډراویک به راژدی گشتی لهوانه ی ههلهستهی به جی بهجی کردنی یاسا یان روو بهروویان بوویهوه به هیز یان به توندوتیژی یان به چهک له کاتی جی بهجی کردنی وهزیفه یان بههوییهوه بی نهوه به چهس کردنی کاتی سزا نهدری.

2- له کاتی هاتنه دی پهکی لهو حالهتانه ی خوارهوه نهوه نهپیته زیندانی کردنی ههتا ههتایی، نهگهه نهو دهستدریژی کردنه ی له برگه ی پهکهمی نهو ماددهی دهقی لهسهه کراوه پهکهوتنیکی ههمیشهیی لا دروست بی.

2- نهگهه جی بهجی کهه لهو فهرمانبهرانه بی نهوانه ی به نهیشتنی تاوان یان پاراستنی ناسایشی گشتیان پی سپیدرابی.

3- نهگهه نهو دهستریژی له برگه ی پهکهمی نهو ماددهیه دهقی لهسهه کراوه بووه هوئی مردنی تاوانلیکراو نهوه سزاکه نهپیته له سپدارهههه.

بهریز هیمن احمد همه صالح / جیگری سهروکی په رلهمان.

کی قسه ی ههیه؟ جوان خان، کاک ئومید، فهرموو جوان خان.

بهریز جوان یونس محمد:

بهریز سەرۆکی پەرلەمان.

ئەگەر ریژگە بدەن پێشنیاریکم هە بە پێش ئەوەی بێمە سەر ئەو بابەتە، پێم باشە کە کۆبوو ئەوەی پەرلەمان ئەکرێ لە کۆتایی وەرەقە ئیمزا کردنی ناوەکان بێ، چونکە زۆر بەیان ناویان ئیمزا کردوو و چونکە تە دەروو و بە ئامادە بووش لە ناو جەلسە پەرلەمان حیساب کراون، لە سەر ماددە (29) مەبەست لێرە ئەگەر کەسەکە.....

بهریز هیمن احمد حەمە صالح / جیگری سەرۆکی پەرلەمان:

بەس بۆ روون کرد ئەوە، لە بەر ئەوەی کۆبوو ئەوەکان در یژە ئەکیژن بۆ ئەو پرۆژە یا سایانە ئاسایشە پەرلەمانتار بۆ کاری یان پێویستی بچنە دەروو، بەلام لەگەڵ ئەوەین پەرلەمانتارە بەریژەکان لە کۆتایی ئاماژە پێ بدری کۆ لێرە بوو، فەرموو.

بهریز جوان یونس محمد:

..... لێرە باس لەوە کراوە ئەگەر ماددە هۆشبەر بەکاربێنیت و دەست در یژی بکات، مەبەستی ئەوەیە لێرە یاسایی یەعنی هەم ماددە هۆشبەری خواردبێ و هەم دەستدریژی بکات؟ یان بەس باسی دەستدریژی، دوو، لە برگە دووم خالی یەکە ئەگەر ئەو دەستدریژی لە برگە یەکی ئەو ماددە دەقی لە سەر کراوە پە کەوتنیکی هەمیشەیی لا دروست بێ ئەو سزای هەتا هەتایی ئەبێ، ئەگەر دەستدریژی لە سەر ئەکرێ ئایا پە کەوتنیکی دەروونیشی لا دروست نابێ؟ ئەوەش لە دەروونە پە کەوتە نابێ؟ خۆ بەس لە جەستە نییە، سوپاس.

بهریز هیمن احمد حەمە صالح / جیگری سەرۆکی پەرلەمان:

فەرموو کاک ئومید.

بهریز ئومید عبدالرحمن حسن:

بهریز سەرۆکی پەرلەمان.

پشتیوانی بۆچوونی جوان خان، پێم وایە ماددە (29) پێویست بە برگە یەکەم ناکات، بە تایبەت باسی ئەوە ئەکات زیندانی کردنی کاتی، زیندانی کردنی کاتی لای خەلک واینا کرایە تەوقیفیکە و لە نەتیجە خەفیفە، بەلام پێویستە برگە یەکەم لایرێ، تەنیا لەو خالە دەست پێ بکا هەر کەسێ دەستدریژی بکا تە سەر فەرمانبەرێک یان راسپێدرای رازە گشتی ئەوانە هەلەستن بە جی بەجی کردنی یاسا بەو جۆرە یەگسەر بێنە سەر برگە دووم بەو ماددانە سزا ئەدری، تا ئەکاتە کۆتایی سوپاس.

بهریز هیمن احمد حەمە صالح / جیگری سەرۆکی پەرلەمان:

فەرموو لێرە یاسایی.

بهریز بزار خالد عبدالله:

بهریز سەرۆکی پەرلەمان.

حەز کەم تەوزیجەکی بدەم، ماددە (85) ژ قانونا عقوباتی عیراقی عقوبات ئەسلی تەحید کرى، هەر عقوبەکی سزای بۆ دانای، زیندانی کرنا موه قەت یان کاتی حوکمی وێ نە کەمتر (5) سائە حەتا (15)

ساله، ژ بهر هندی ئەفه عقوبه‌کا ئەسلیه و چیچه‌کا گرانه، وه‌کو لیژنه‌ی یاسایی پېشنیار ئەکه‌م ئەگەر له برگه دوخاڵا دووی ئەگەر که‌سی بکه‌ر له‌و فه‌رمانبه‌رانه بی ئەوانه‌ی نه‌هیشتنی تاوانی پاراستنی ئاسایشیش گشتیان پې راسپێدرایی ئەوه له‌ مادده‌ی (28) هه‌یه، دووباره‌یه، له‌ مادده‌ی (28) له‌ هاتنه‌ دئ ئەوانه‌ نه‌بیته‌ یه‌کی له‌ حاله‌تی توند کردن، ئەگەر مه‌حتاج بکات لی‌ره نه‌هیلن، ئیشاره‌ت پې بده‌م زروف مشه‌جه‌د چیه، قانونا عقوباته‌ عیراقی ل هه‌نده‌ک ماده‌ به‌حسی کری زروف مشه‌ده‌ده‌ چیه، عقوبا ئەسلی چیه و ئەگەر وای عوقبا زی‌تر ده‌بن، عه‌کسی وی زروقی موخه‌فه‌ف، ئەو زروفه‌ په‌یدا ببن عوقبا ئە سلی که‌م ببن، ژبه‌ر هندی مادده‌ی (28-29) چه‌ز دکه‌م هه‌نده‌ک ده‌ستکاری بکه‌ن، هه‌نده‌ک برگه و خاڵ تیکراران، دشیت باشت ریکبێخین، سوپاس.

به‌ریز هیمن احمد چه‌مه‌صالح/ جیگری سه‌رۆکی په‌رله‌مان:

فه‌رموو کاک جه‌لال.

به‌ریز جلال محمد امین:

به‌ریز سه‌رۆکی په‌رله‌مان.

ئوه‌ی کاک بژار وتی پشتیوانی به‌شیک‌ی زۆری ئەکه‌م، له‌ یه‌ک خاڵ جیباوازه‌ ئه‌ویش ئه‌وه‌یه له‌ مادده‌ی (28) ئەگەر که‌سی فه‌رمانبه‌ر یان ئەو که‌سه‌ی راسپێدراوه‌ به‌ رازه‌ی گشتی بو‌خۆی موشته‌ره‌ک بی له‌ تاوانه‌که، به‌لام له‌ مادده‌ی (29) ئەگەر موته‌هه‌م ده‌ستریژی بکه‌نه‌ سه‌ر که‌سی راسپێدراو یان فه‌رمانبه‌ری ده‌وله‌ت، که‌وا یه‌ هه‌ردوو حاله‌ت جیباوازه‌ و ئەبێ بمینێ، سه‌باره‌ت به‌ پرسیاری کاک ئومید ئەلی ئەگەر له‌ مادده‌ی (29) برگه‌ی یه‌ که‌م زه‌رووره هه‌بێ، ئەگەر ده‌ستریژی کرایه‌ سه‌ر فه‌رمانبه‌ر یان راسپێدراوی ده‌وله‌ت، لی‌ره سزاکه‌ی زیندانی کردنی کاتیه، به‌لام له‌ برگه‌ی دووه‌م ئە که‌ر ئەو ده‌ستریژی کرد نه‌ رهنگه‌ له‌ برگه‌ی یه‌ که‌م ئە که‌ر زله‌یه‌که‌شی لی بدات هه‌ر به‌ ده‌ستریژی هه‌ژمار ئەکری، به‌لام له‌ برگه‌ی دووه‌م ئە که‌ر ده‌ستریژی بی‌ته‌ هۆی په‌ که‌وتنی، رهنگه‌ له‌ نه‌تیجه‌ی ته‌فه‌ کردن یان لی‌دانیک‌ی قورس به‌سه‌ری به‌شیک‌ی چه‌سته‌ی په‌ک بکه‌وی له‌و کاته‌ نه‌بیته‌ تا هه‌تایی، بو‌ حاله‌تی یه‌که‌م ده‌ستریژی به‌سیت بی ببیته‌ هه‌تا هه‌تایی پیم وایه‌ قورسه‌ و دیسانه‌وه‌ ئەو یاسایه‌ له‌وه‌ی عیراق وه‌رگیراوه هه‌ردوو برگه‌که‌ شوینه‌که‌ی گونجاوه‌ و بمینیته‌وه، سوپاس.

به‌ریز هیمن احمد چه‌مه‌صالح/ جیگری سه‌رۆکی په‌رله‌مان:

فه‌رموو مادده‌ی (30).

به‌ریز جلال محمد امین:

به‌ریز سه‌رۆکی په‌رله‌مان.

مادده‌ی (30):

هه‌ر پزیشکی‌ک راچیته‌یه‌کی پزیشکی بنووسی بو‌ سه‌رف کردنی مادده‌ی هۆشبه‌ر یان کارتی‌که‌ری عه‌ق‌لی (بو‌) یه‌ک زیاده‌یه‌ لی‌ره، جگه‌ له‌ مه‌به‌سته‌کاتی چاره‌سه‌ری پزیشکی له‌ گه‌ل پیزانینی به‌و کاره‌ ئەو سزا ئه‌درئ به‌ به‌ند کردن بو‌ ماوه‌یه‌ک له‌ شه‌ش مانگ که‌مه‌تر نه‌بێ و پې بژاردنیک‌ له‌ (3) ملیۆن دینار که‌مه‌تر نه‌بێ و (5) ملیۆن زیاتر نه‌بێ یان یه‌کی له‌و دوو سزایه‌ له‌ گه‌ل قه‌ده‌غه‌ کردنی پیاده‌ کردنی پزیشکه‌ی بو‌

ماوهى سالىك، ھەر دەرمان سازىك ھەئىستى بە سەرف كىردى ئەو ماددە بە بى راجىتەيەكى پزىشكى بەيپى ھوكمەكانى ئەو ياسايە بە ھەمان سزا سزا ئەدرى.

بەريز ھيىمن احمد ھەمەصالح / جىگىرى سەرۋكى پەرلەمان:

كى قسەى ھەيە؟ بەريزان ئەگەر لە كاتى گىفتوگۆ تەلەفۇنتان بۇ ھات ئەتوانن لە دەرەو ۋەرگرن، سوپاس، (كاك ديارى، كاك سەروان، كاك كاروان، كاك جەلال، كاك ئومىد، ھەسىبە خان، كاك بەختيار، شادىە خان)، فەرمو كاك بەختيار.

بەريز بەختيار شكرى سلىمان:

بەريز سەرۋكى پەرلەمان.

نىسبەتى ئەو پزىشكە ئەو راجىتە بنقىسى سزاۋى كىمە، (5) مىيۇن بىيتە (20 تا 40) مىيۇن، ھەرو سا برگەك ئىزافە بكرى، ئەگەر ئەو پزىشكە ئەو ھەئەيە دووبارە بكات، سوپاس.

بەريز ھيىمن احمد ھەمەصالح / جىگىرى سەرۋكى پەرلەمان:

فەرمو كاك جەلال.

بەريز جلال محمد عبدالله:

بەريز سەرۋكى پەرلەمان.

پشتگىرى قسەكانى كاك بەختيار ئەكەم، لە ھەمان كات دكتۇر ۋ خاۋەن سەيدەلى پەيوەندىيان نەبى چۆن بۇ خاۋەن سەيدەلىيە ئەنووسى؟ دوو، با ھەبەسەكە زياتر بى، چونكە ئەگەر مە سەلە غەرامە بى بىگومان ئەزانين (2 تا 3) گرام بە (400) ھەزارە، ئەگەر كاپرايەك ھەزار غەرامى بفرۆشى ئەبى چەند سوودى ھەبى، ئەگەر ھەبەسەكە زياتر بى، (3) سال بى ئەو كاتە ناتوانى ئەو كارە بكات، سوپاس.

بەريز ھيىمن احمد صالح / جىگىرى سەرۋكى پەرلەمان:

فەرمو كاك ديارى.

بەريز ديارى انور ھەمە رحيم:

بەريز سەرۋكى پەرلەمان.

پشتگىرى كاك جەلال ۋ كاك بزار ئەكەم، ئەو سزايەى دانراۋە كەمە بۇ بنىر كىردى ئەو دياردەيە، پىم باشە بەو جۆرە بى لە دىرى دوووم (لەگەل پىزانينى بەو كارە بۇ جارى يەكەم ئەو سزا ئەدرى بە بەند كىردن بۇ ماۋەيەك لە (6) مانگ كەمتر نەبى ۋ ھىوادارم سەقفە زەمەنى يەئنى كۆتايى بۇ دابنرى، بۇ نمونە لە (5) سال زياتر نەبى، لە جارى دوووم دووبارە كرايەۋە لە سال ونيويك كەمتر نەبى ۋ لە (2) سال زياتر نەبى، پىشنيار ئەكەم برى غەرامەكەش زيات بكرى، سوپاس.

بەريز ھيىمن احمد ھەمەصالح / جىگىرى سەرۋكى پەرلەمان:

سوپاس، فەرمو.

بەرئزگاروان عبدالرحمن عبدالله:

پشتیوانی كاك بهختیار و كاك جهلال و كاك دیاری ئە كەم به تایبەتی شەش مانگ زۆر كە مە، كیشەكە لیرەوه دەست پێ ئەكات كە پزیشكێك راچیتەكە بەگاردینێ بۆ مەبەستێکی ترن پێشنیار ئە كەم لە سالی كەمتر نەبێ.

بەرئز هیمن احمد حەمەصالح / جیگری سەرۆکی پەرلەمان:

سوپاس، فەرموو كاك حیکمەت.

بەرئز حکمت محمد عبوزید:

بەرئز سەرۆکی پەرلەمان.

پشتگیری كاك بهختیار و كاك جهلال ئەكەم، ئەو سزایە كەمە، هەم پارە و هەم بەند كردن.

بەرئز هیمن احمد حەمەصالح / جیگری سەرۆکی پەرلەمان:

سوپاس، فەرموو شرین خان.

بەرئز شرین امین عبدالعزیز:

بەرئز سەرۆکی پەرلەمان.

هەمان بۆچوونم هەیه، پێویستە ریکاری سزاكان قورس بن، پێشنیار ئەكەم سزای بەند كردن بۆ ماوهی (2) سال كەمتر نەبێ، سزای ماددی لە (5) ملیۆن كەمتر نەبێ و لە (10) ملیۆن زیاتر نەبێ.

بەرئز هیمن احمد حەمەصالح / جیگری سەرۆکی پەرلەمان:

فەرموو كاك ئومید.

بەرئز ئومید عبدالرحمن حسن:

بەرئز سەرۆکی پەرلەمان.

ویرای پشتگیری كاك بهختیار و كاك جهلال و كاك دیاری و كاك حیکمەت و شرین خان، ئەکید لە سەر ئەوه ئەكەمەوه ئەو كەسە ئەو تاوانە ئەكات كێیه؟ پزیشك و دەرمانسازن، كەوایه بە ئەسلی تیگەپشتنی خۆی ئەبێ سزادانەكەشی ئەبێ بە قەد ئەوه قورس بێ، شەش مانگ زۆر كەمە، ئەگرێ زیاتر بێ، غەرامە كەمە، ئەگرێ بەرز بكریتەوه، قەدەغە كردنی لە پیاوێ كەمە پێشەكەیی كە خیانەتیكە و بەلاریدا بردنە، سالیك كەمە لای كەم چەند سالی، ئەو كەسە لە پێشەكەیی دوور بخریتەوه كە سیقەیی لە دەست ئەدات، سوپاس.

بەرئز هیمن احمد حەمە صالح / جیگری سەرۆکی پەرلەمان:

فەرموو شادی خان.

بەرئىز شادى نوزاد وھاب:

بەرئىز سەرۆكى پەرلەمان.

ھەموو ئەو تېببىيانەى ھەمبوو كاك بزار و كاك جەلال و كاك ديارى و كاك كاروان و شىرىن خان و كاك ئومىد وتيان پشتگىريان ئەكەم، سوپاس.

بەرئىز ھېمەن احمد ھەمە صالح/ جىگىرى سەرۆكى پەرلەمان:

فەرموو كاك وھىسى.

بەرئىز وىسى سەيد وىسى:

بەرئىز سەرۆكى پەرلەمان.

ھاورام لەگەل برادەران، بەلام پېشنيار ئەكەم سزايىھەكان دووقات بىكرين، بۇ نموونە بەندە كردن لە شەش مانگ بىكرىتە سالى، غەرامە لە سى ملىون بىكرىتە شەش، لە (20) ملىون بىكرىتە (40) ملىون، ئەگەر دووبارەشى كىردەو سزاكەى زياتر بى، لەگەل ئەوھش پېشنيار ئەكەم حالەتى دوو بارە كىردەوھى مۇلەتى كاركىردنى لى بسەندىرئىتەوھ، سوپاس.

بەرئىز ھېمەن احمد ھەمە صالح/ جىگىرى سەرۆكى پەرلەمان:

فەرموو كاك سەروان.

بەرئىز سەروان محمد على:

بەرئىز سەرۆكى پەرلەمان.

پشتگىرى پېشنيارى كاك بەختيار و كاك جەلال و ھەموويان ئەكەم، بەلام بۇ نىسبەت سزاكان دوو قاتيش كەمە، ئەوھى تىجارەت بەو شتە ئەكات يان پىزىشكىك ئەتوانى (3 تا 5) ملىون بۇ پىزىشكىك ئەگەر بە ھەلە بىكات دروستە، بەلام بە ئەنقەست بىكات شەش مانگ كە مە شەش سالى بى، (3) ملىون نا، چونكە ئەتوانى (3) ملىون بدات تا خوى لى دەرباز بىكات، (30) ملىون بى، ئەگەر سزاكان قورس بن لە كىردنى كارى قىزەوھن خۇمان ئەپارئىزىن، بەلام ئەگەر (3) ملىون و (5) ملىون بن رەنگە زۆرىە شوئىنەكان بىكەن، چونكە لە سزاكەى ناترسن، ئەوھى تىرىش ئەگەر جارى يەكەم كىردى سالىك نا با (10) سالى نەھىلن كارى پىزىشكى يان سەيدەلىە بىكات، ئەگەر دووھ جار بوو تا ھەبە كارى پىزىشكى نەكات، سوپاس.

بەرئىز ھېمەن احمد ھەمە صالح/ جىگىرى سەرۆكى پەرلەمان:

فەرموو ھەسىبە خان.

بەرئىز ھىسىبە سەيد ابراھىم:

بەرئىز سەرۆكى پەرلەمان.

پشتگىرى ھاورىيانەم ئەكەم پىش من قسەيان كىرد، تەنيا تېببىنىيەكى بچووك، لە بەر ئەوھى ئەو حالەتە ئە چىتە قالبى بازىرگانى بە مرفۇھوھ پىم باشە سزاكان قورس بن، بەلام لە نووسىنى ھەر پىزىشكىك

راچېتېه يه كې پزېشكي بنووسى پېم باشه بنووسرى هەر پزېشكيكى دهرمانساز يان تايبەت ماددهى ھۆشېەر بى پېويستى بدن به نه خووش ئه چېتە قالبى بازرگانى بۆ زياد بكرى، سوپاس.

بهرېز هېمن احمد حەمەصالح/ جېگري سەرۆكى پەرلەمان:

فەرموو كاك شوان.

بهرېز شوان كەريم محمد:

بهرېز سەرۆكى پەرلەمان.

پشتگيرى هەفالتەم ئەكەم، پېم وايە موراعاتى پزېشك كراوه، پېشنيار ئەكەم سزاكە لە سى سال كەمتر نەبى و پېش بزاردن لە (15) مليون كەمتر نەبى بۆ (3) مليون، سوپاس.

بهرېز هېمن احمد حەمەصالح/ جېگري سەرۆكى پەرلەمان:

فەرموو وەزيرى هەريم بۆ كاروبارى پەرلەمان فەرموو.

بهرېز د.فالتا فەريد ابراهيم/ وەزيرى هەريم بۆ كاروبارى پەرلەمان و حكومت:

بهرېز سەرۆكى پەرلەمان.

لەگەل ئەوەين ماددەكە وەكو خۆى بېنېتەتەوه، لە بەر ئەوەى حالەتەكە ديارى كراوه و نا چېتە ناو بابى بازرگانى، نووسينى راچېتە كارى بازرگانى نيه لەبەر ئەوەى بازرگانى پى كردن شروتى خۆى هەيه لە ياسا، لەگەل ئەوەشين كە دكتورەكان، چونكە ره ئى وەزاره تى سەحەشمان وەرگرتەيه، عقوبەكان ئە سلەن ئەوان لەگەل زياتر لەو حالەتە لەگەل هەلگرتنى بوون، بۆ ئەوەى دەستيان نەگيرى لە پيدانى وە سفەى توبى، ئەوان وا خۇيان هين ئەكەن كە سوپندنى ياسايان خوارديه و موستەحيله لەو سوپندە لا بدن لە كاتى ئەنجامدانى كارەكانيان بۆيه كە تەماشاي تەشريعاتى دولى تريس ئەكەى دائيمەن عقوبەكان، بۆ ئەوەى دەست و پيدان نەبەستىرئەتوانن ئەركى خۇيان بکەن عقوبەكەيان ئەخەفتەرە لەو كەسەى كە تيجارەتى پى ئەكات يان لەو كەسەى دروستى ئەكات، سوپاس.

بهرېز هېمن احمد حەمەصالح/ جېگري سەرۆكى پەرلەمان:

فەرموو ليژنەى تايبەتمەند.

بهرېز شاخەوان رۇوف مصطفى:

بهرېز سەرۆكى پەرلەمان.

رهئى ئيمە وايە وەكو ليژنەى تايبەتمەند بەند كرنەكە زياتر بكرى و پېبژاردنيس زياد بكرى، سوپاس.

بهرېز هېمن احمد حەمەصالح/ جېگري سەرۆكى پەرلەمان:

ماددهى (31)، فەرموو.

بەرئىز شىنۇ اشقى عبداللە:

دىيارە زۆربەى ئەندامان قسەيان لەسەر ئەوۋە كرد كە عقوبە كە زياتر بىكرى، بەلام ئەوۋە جىھىلدىراوۋە بۇ دادوۋەر، ئەلى لە شەش مانگ كەمتر نەبى، كەواپە لە سەرۋوى شەش مانگەۋە ھەتا پىنج سال ئەتوانى زىاد بىكرى.

بەرئىز ھىمەن احمد ھەمەصالح / جىگرى سەرۋكى پەرلەمان:

ماددەى (31) فەرموو.

بەرئىز رۇۋان ابراھىم على:

بەرئىز سەرۋكى پەرلەمان.

ماددەى (31):

ھەر كەسىك ماددەيەكى ھۆشبەر يان كارتىكەرى عەقلى يان پىشىنەى كىمىيى ھاوردە بىكات يان بەر ھەمى بەيئى يان دروستى بىكات يان بەردسەستى بىكات يان دەستى پى بگرى يان بىكرى يان روھكەك لەو روھكەنەى ماددەى ھۆشبەرى يان كارتىكەرى عەقلى لى بەرھەم دى بچىنىت يان بىكرىتە بە مەبەستى ۋەرگرتنى يان بەكارھىنانى كەسى ئەوۋە سزا ئەدرى بە بەند كردن بۇ ماۋەيەك لە يەك سال كەمتر نەبى و لە سى سال زياتر نەبى و بەپى بژاردنىك لە (5) مىيۇن كەمتر نەبى و لە (10) مىيۇن زياتر نەبى.

بەرئىز ھىمەن احمد ھەمەصالح / جىگرى سەرۋكى پەرلەمان:

كى قسەى ھەيە؟ (جوان خان، كاك سەروان، كاك عەلى، دكتۇرە گەلاۋىژ، كاك پىشەۋا، كاك دىارى، كاك سىپان، كاك گۇران)، فەرموو كاك پىشەۋا.

بەرئىز پىشەۋا طاھر مصطفى:

بەرئىز سەرۋكى پەرلەمان.

لە ماددەى (31) باسى سزاي ئەو كەسە ئەكات كە ماددەكە بەرھەم دىئى، يان بەردەست ئەكات يان دەستى پى بگرى يان روھكەك لەو ماددەيە بەرھەم بىئى بۇ خۇى بلاۋ كەرەۋەى زەھەرە كە يان سەرى مار ئەو كەسەى كە ئەو ئىشانە ئەكات، ئەو كەسە ئەو ماددەيە پەرش و بلاۋ ئەكات بۇ ھەموو ئەو پزىشك و ئەو كەسانەى بەكارى دىئىن، بۇيە سزاي ئەوانىش كەمە، يەك سال كەمتر و سى سال زياتر نەبى كە مە، (5) تا (10) مىيۇنەش كە مە، پىشنىار ئە كەم بەرزتر بىكرىتەۋە، (5) مىيۇن بىكرىتە (50) مىيۇن و ئەوۋە تر بىكرىتە (100) مىيۇن، سزاكەشى كەمە لە (10) سال كەمتر نەبى و لە (15) سال زياتر نەبى.

بەرئىز ھىمەن احمد ھەمەصالح / جىگرى سەرۋكى پەرلەمان:

فەرموو كاك سىپان.

بهریز سیپان سالم حسن:

بهریز سەرۆکی پەرلەمان.

پشتگیری قسهکانی کاک پێشهوا ئەکەم که ماوهی سزادانی وی بێته زێده کرن، هەر و سا پاره غەرامه بێته (100) ملیۆن، سوپاس.

بهریز هیمن احمد حەمەصالح/ جیگری سەرۆکی پەرلەمان:

سوپاس، فەرموو کاک عەلی.

بهریز علی حەمە صالح:

بهریز سەرۆکی پەرلەمان.

پێم وایه ئەو ماددهی تیکلاوی دروست ئەکات له بهینی بازرگان و بهکارهینەر، له بنههت بهکارهینەر نهخۆ شه، ئەبریته نهخۆشخانه و عیلاج ئەگرێ، سیفتهی ئەوهی هاورده بۆ بازرگان، مونتیج بۆ ئەوهیه ئیجتاجی ئەکات و بهکاری دینی، چونکه ئەلی هاورده بکات یان بهرهمی بهینی، یان دروستی بکات یان بهردهستی بکات و دهستی پێ دابگرێ هەر نازانم مەعناى چیه؟ یان بکری یان روکێک لهو روکانهی ماددهی هۆشبهەر یان کارتیکهری بهرهم بچێ یان بیکری به مەبههستی وەرگرتنی کهسی، ئەو سیفتهتانه له عەمەلی هیچی بۆ وەرگرتنی کهسی نین، بۆ ئەوانه تو جارەتی پێ ئەکەن، حوکمی تو جارەت زۆر زۆر قورسه له حوکمی بهکارهینەر، ئەگرێ یهکی ئەوانه هەمووی بکات که ئەیگری بلی له قانونهکه ههیه ئەوه بهکارهینەری کهسیه حوکمی که مەن بەلی بهکارهینەر کهسی له زۆر دونیا هەر حوکمی نییه، له هەندێ شوین حوکمی که مە، بۆیه پێم باشه جیا بکریتهوه، ئەوانه سیفتهی توجارن یان مونتیجن، پێم وایه نهخۆشه بهکارهینەر، کهسی پێویستی به عیلاجه، بۆیه ئەو دوو برگه یه جیا بکریتهوه و واتاکه ی روون بکریتهوه.

بهریز هیمن احمد حەمەصالح/ جیگری سەرۆکی پەرلەمان:

فەرموو دکتۆره گەلاوێژ.

بهریز گەلاوێژ عبید عثمان:

بهریز سەرۆکی پەرلەمان.

هەمان تیبینی کاک عەلیم ههیه، بهلام ماددهی (27) یهکهه هەر کهسی یهکی لهو کردارانەى خوارهوهی ئەنجام دابی له برگه یهکهه، یهکهه، ئەو حالهتهی باس کردوو، ئەوه به دوو باره لێره سزاکی کهمیش کردۆتهوه، نهفسی شته، دهست پیداکرتن، فرۆشت، زیوهنگیری کردن، هەموو له ماددهی (27) یهکهه هاتوو.

بهریز هیمن احمد حەمەصالح/ جیگری سەرۆکی پەرلەمان:

فەرموو گۆران.

بەريز گۆران عمر ەلى:

بەريز سەرۆكى پەرلەمان.

پشتگىرى قىسەكانى بەريز كاك ەلى ئەكەم، لەگەل ئەو ەش لە ماددەى (31) و سەرجمە ماددەكانى تىرىش سەقفە زەمەنىيەكە ديارى كراو ە بۆ سزاكان كە لە (3) زياتر زياتر نەبى و لە (5) كەمتر نەبى، بەلام لە ەى پزىشكان لە ماددەى (30) ئا ماژەى پى نەكراو ە وە كو رۆژان خانىش وتى، ديارى بىكرى لە چەند زياتر نەبى.

بەريز ەيمەن احمد حەمەصالح / جىگىرى سەرۆكى پەرلەمان:

فەرمو كاك سەروان.

بەريز سەروان محمد ەلى:

بەريز سەرۆكى پەرلەمان.

پىشنيار ئەكەم ئەو پىرۆژە ياسايە ەەر نەدرىتە راگەياندن، لە بەر ئەو ەى سزاكان ئەو ەندە سووكن رەنگە ئەوانەى تىجارەت بە ماددەى ەۆشبەر ئەكەن زيات بى، ئەگەر ئەو ە سزا بى زيات ئەكات، گوتيان يەك سال، شەش مانگ كەمتر نەبى، لىرە ئەلى يەك سال كەمتر نەبى و لە سى سال زياتر نەبى، يەئنى سى سال زياتر نەبى، سى سال و يەك رۆزىش ناتوانى كەسى بە ند بىكەى كە ماددەى ەۆشبەرى بە دەست گىرابى، ئەگەر واى لى بى رەنگە روو لە زيات بوون بكات، ەاوراى كاك پىشەوام ئەگەر (5) ملىۆنە بىكرى بە (50) ئەگەر (10) ملىۆنىشە بىكرى بە (100).

بەريز ەيمەن احمد حەمەصالح / جىگىرى سەرۆكى پەرلەمان:

فەرمو كاك ديارى.

بەريز ديارى انور حەمە رحيم:

بەريز سەرۆكى پەرلەمان.

پشتگىرى كاك پىشەوا و كاك ەلى و كاك سەروان ئەكەم، پىشنيار ئەكەم وەزىرى ەريم بۆ كارو بارى پەرلەمان لەگەل لىژنەكان وەلام بەدەنەو، پىشنيار ئەكەم رىزبەندى دابىرى بۆ ئەو كەسانەى كە بازرگانى ئەكەن يان بەرھەمى دىنن، بۆ نموونە ئەگەر كەسى چ رىژەيەكى پى گىرا ئەو ەندە بۆ ئەو ەندە چەنى سزا بىرى و غەرامەكەى چەند بىن بۆ نموونە ناكى ئەگەر كاك سەروان تەواو وتى ئەگەر بازرگانانى ماددەى ەۆشبەر بزانن كەسى (10) كىلو ماددەى ەۆشبەر بەينى بايى پارەيەكى خەياليە سەير ئەكەى سزاكەى (5) ملىۆنە و عقوبە كەى سالىكە و لە سى سال زياتر نييە، رەنگە ە ندى خەلك بىكرن لە بەر ئەو، بۆ يە پىشنيار ئەكەم بەپىي كەمىيە و جوړى بەرھەمەينان و جوړى بازرگانى پى كردنى، پىم وابى لە قانونى عقوباتى عىراقى ەيە، ئەوانە رىژەيان بۆ دابىرى و بەپىي رىژە كە غەرامە و زىندانىيە كە ديارى بىكرى، سوپاس.

بەرئیز ھېمەن احمد ھەمەصالح / جېڭرى سەرۆكى پەرلەمان:

فەرموو جوان خان.

بەرئیز جوان یونس محمد:

بەرئیز سەرۆكى پەرلەمان.

ئەو قانۇنە عىراقىيەى ئىستا لەبەر دەستمانە و تەرچوومەى كوردى گراوہ سەرەراى ئەو تەرچوومەى زۆر خەلەلى رېزمانى ھەيە، داوا ئەكەين پىداچوونەوہ بىكرى لەلايەن لىژنەى ياساى و راوئىژكارانى رېزمانى كوردى كە بە جوانى بىنووسنەوہ و تىگەپشتنى باشترى ھەبى، ناتوانين بىين ھەمان ياسا كۆپى بکەينەوہ و ھەر چ قسەيکمان ھەبى لەسەرى، بەلام ئىمە كە ئەو ياسايە ھاتۆتە پەرلەمان كەوايە ھەندى سزايە ھەيە كە ئەبى قورستى بکەين، بۆيە رام لەگەل كاك پىشەوا و ھەر ھەفائىكى تر كە پشتگىرى لەوہ كوردە ئەو سزايە زياتر بىكرى.

بەرئیز ھېمەن احمد ھەمەصالح / جېڭرى سەرۆكى پەرلەمان:

فەرموو وەزىرى ھەريم.

بەرئیز د.قالا فەريد ابراهيم:

بەرئیز سەرۆكى پەرلەمان.

ئەو گلەيىەى ئىستا لە چاكسازيەكان ئەكرى ئەوہيە لە قانۇنى عقوبات و ياساى سالى (65) ى تايبەت بە موخەدەرات ھىچ ھالەتتىكى لە يەكتر جودا نەكردۆتەوہ، ئەوہى تىجارەتى پى ئەكات و ئەوہى وەرى ئەگرى و نەخۆش، بۆيە گلەيى ھەيە ئەللى كەميەكى زۆر كەم بە دەست كەسيكەوہ گىراوہ (20) سال حوكم دراوہ، ئەو كەسە تەنيا خۆى بەكارپهيناوہ لەگەل بازركانەكە لە يەك ژوورن كە دىتە دەرى ئەبىتە باند لەگەل ئەو بازركانە، ئەو ياسايە يەكى لەخاسلەتە باشەكانى ئەوہيە ھەموو ھالەتەكانى لە يەكتر جودا كوردۆتەوہ، لىرە مەبەستى ھاوردە كەھاتووہ ئەو ھاوردە كەردنە مەبەستى شەخسىە، ئەرى حاكم ئەبى ئەوہ لەيەكتر نەكاتەوہ كە بۆ مەبەستى شەخسى چەند غەرامىك و بۆ ھاوردە كەردن بە كىلۆيە، ئەو كەسە بە كىلۆ لە دەستى بىگىرى حاكم بلى بۆ ئەغرازى شەخسى بەكاردينى، ناتوانى لەو ھالەتەنە لابتە، لىرە ديارى كراوہ، لە ھالەتى يەكەم باسما كەرد كە ئەغرازى تىجارەيە، لىرە بۆ مەبەستى شەخسىە، كە تۆ دىيە سەر مەبەستى شەخسى ھالەتەكان ديارن، دىراسەكە سولتەى قەزائى ديارى ئەكات، بەلام ھىچ ياسايەكەم نەخوئىندۆتەوہ بە دىراسە و موقارەنە، پەرلەمانى ھىچ ولاتى كەميەى ديارى نەكردوہ بلى تۆ ئەوندە كەميەت لە دەست گىرا بە بەكارھينەرى شەخسى دائەنرى، ئەوہى جى ھىشتووہ بۆ سولتەى قەزائى و ئەويش بە دىراسە كەردنى خەلفىەتى بابەتەكە، زۆر جار تاجىرىكى زۆر گەورەيە، بەلام ئەو دەقەيە (2) غەرامى لى دەگىرى، بەلام دوايى بە تەحقيق لە قەزا بۆى روون ئەبىتەوہ ئەو كەسە تاجىرىكى زۆر گەورەيە و ئەوہى لە دەستى گىراوہ، ئەو موستەلەھەتەنە عەرەبين و بە كوردى زۆر زەحمەتە تەرچوومە كەردنى، بۆيە پىشنيار ئەكەم لىژنەى ياساى لە تەنپشت ھەر موستەلەھىكى كوردى كە باو نيەيە

بەكارهينانى موستەلەحى عەرەبى لە ناو قەوس دابنى بۇ ئەودى مەفھوم بېت ھەم بۇ ئەو كە سانەى تەتبىقى ئەكەن و ھەم بۇ پەرلەمان، بەلام بەكارهينانى كەسى دواجار بۇ پەرلەمانە ئايا تەحدىدى كەمىيە ئەكات يان نا، بەلام ديارى كردنى كەمىيە رائەگەينم ئەببئە ھۆى بازىرگانى زۆر گەورە نەجاتى بېى، چونكە ئەوكات بازىرگان دىفاع لە خۆى ئەكات، موحامى دىفاع ئەكات، ئەلى قانون ديارى كردوو، ئەودى لە من گىراوہ (5) غەرامە، كەوايە بەپى ماددەى (31) تەنيا يەك سال ھىن ناكرىم، سوپاس.

بەرىز ھىمن احمد حەمەصالح/ جىگرى سەرۆكى پەرلەمان:

فەرموو كاك عەلى نوقتەى نىزامى.

بەرىز على حەمە صالح:

بەرىز سەرۆكى پەرلەمان.

مونتيچ مونتيچە، مونتيچ لە بازىرگانىش حوكمى قورستە، مونتيچ ئەبى بە بەكارهينەر، ئەلى بەر ھەمى بېنى، بەرھەمەينەر يەعنى مونتيچ.

بەرىز ھىمن احمد حەمەصالح/ جىگرى سەرۆكى پەرلەمان:

سوپاس، فەرموو لىژنەى تايبەتمەند.

بەرىز بزار خالد عبدالله:

بەرىز سەرۆكى پەرلەمان.

پرسىار ئاراستەى لىژنەى ياساى ھاتە كرن، كول ماددا (30) شەش مەنگا كەمتر نەبىت ھەدى ئەعلا ديار نەبوويە، وەكو ديارە لە ماددى (85) ئ قانونا عقوباتى عىراقى جەرىمىت تەسلىيە ديار كرى، ل فىرئ كەلىما بە ند كردن يەعنى ھەبس، چاوا ديار بىت ھەبس ھەدى ئەعلا و نزم چەندە؟ فىرئ نقيسىت شەش ھەقى كىمتر نەبىت، كەوايە ھەبس بە سىت نىنە، ھەبس شەدىدە، ديار كرنا ماددى (85) دىبىژىت ھەبسا بە سىت ژ (24) سەعاتا ھەتا (3) ھەيقە، ھەبسا شەدىد (3) ھەيقا پتر بىت و (5) سائە زياتر نەبىت، كەوايە مادام ھەدى ئەدنا ديارى ئەكرئ شەش ھەيقە بەمەعناى ھەبس شەدىدە، راستە گە لەك كەموكورتى سياغى فى پرۆژىت ھەبىت، ژ بەر ھندى پەرلەمانى ب سىفەت ئىستىعجال ئاراستەى مە كر بوو، دوون سىت پىشنىيازىت قانونى و پرۆژە ب سىفەت ئىستىعجال، ھەروسا ژ بەر كو ئەف پرۆژە ل ئەنجوو مەنا وەزىران ھات، گەلەك فلتەرىن ياساى و قانونى ل ئەنجوو مەنا وەزىران دەرباز بوويە، مەجلىس شووراش پىداچوونا ل سەر كرى، كاتى دىتە بەردەستى مە ژى، ژ بەر ھەندى گەر ئەف خەلەلە ھەبن ببوورن، سوپاس.

بەرىز ھىمن احمد حەمەصالح/ جىگرى سەرۆكى پەرلەمان:

فەرموو كاك شاخەوان.

بەرىز شاخەوان رۇوف مصطفى:

بەرىز سەرۆكى پەرلەمان.

لە ماددەى (31) رەئى ئىمە وايە سزاي بەند كراو زياد بكرئ و پى بزاردنیش زياد بكرئ، سوپاس.

بەريز ھېمن احمد ھەمەصالح/ جېگىرى سەرۋىكى پەرلەمان:

فەرمو ماددە (32) دوايى پشووئەك وەرئەگرين.

بەريز رۇژان ابراهيم على:

بەريز سەرۋىكى پەرلەمان.

ماددە (32) :

1 سزا ئەدرى بە بەند كىردن بۇ ماوئەكە لە شەش مانگ كەمتر نەبى و لە دوو سال زياتر نەبى و بە پى بۇردنىك لە (3) مليون دىنار كەمتر نەبى و لە (5) مليون زياتر نەبى ھەر كەسى رىگە لىبە كە سانى تر بدات ماددە ھۆشبەر يان كارتىكەرى عەقلى بەكاربىنى لە شوئىنى خۇى ھەتا ئەگەر بەبى بەرامبەرىش بوو.

2- بگىرىت لە ھەر شوئىنى كە ئا مادە كرابى يان رەخسىندرابى بۇ بەكارھىئانى ماددە ھۆشبەر يان كارتىكەرى عەقلى تىدا بەكارئەھىئان لەگەل پىزانىنى بەو كارە و ھوكمەكانى ئەو برگە يە پىادە ناكرى بە سەر مېرد يان ژن يان بنە چە يان ئەوكە سەى ئەو شوئىنى درو ست كىردووە ئا مادە كىرد بى يان رەخساندى بۇ كىرد بى يان ئەوئە تىدا نىشتەجىيە لە گەل رە چاۋ كىردنى ھوكمەكانى ياساى سزاكان دەربارەى بەشدارى پى كىردن و ھەوال نەدان لەسەر تاوانەكان.

1- 2 سزا ئەدرى بە پى بۇردنىك لە (2) مليون دىنار كەمتر نەبى و لە (5) مليون دىنار زياتر نەبى ھەر كەسى ماددە ھۆشبەر يان كارتىكەرى عەقلى بەبرى زىاد لەو بەرى دەر ئەنجامنى لە فرەى پرۆسەكانى كىش كىردن يان كەمتر لىين بەردە ست بىكات يان دەستى پىداگرتىبى بەو مەر جەى جىاۋاز يەكان لەوانەى خواروۋە زياتر نەبى:

أ 10% برانەى لە يەك گرام زياتر نىن.

ب- 5% لەو برانەى لە يەك گرام زياترن ھتا 25 گرام بەو مەر جەى رىگە پىدارو لە 25 مىلى گرام زياتر نەبى.

ج- 2% لەو برانەى لە 25 گرام زياترن.

د □ 5% لە ماددە ھۆشبەر يان كارتىكەرى عەقلى جا بەرەكەى ھەرچەند بى.

2- لە ھالەتى گەرانەوۋە بۇ ئەوان سزايەكە ئەبىتە بەند كىردن و بە پى بۇردنىك لە (59) مليون دىنار كەمتر نەبى و لە (10) مليون دىنار زياتر نەبى يان بە يەكى لەو دوو سزايە.

3- ھەر كەسى بزانى بە بوونى ئەو روۋكە ھۆشبەرئانە لەو ياسايە دەقىان لەسەر كراۋە كە لە شوئىنى

چاندرابىن بۇ مەبەستى ناپرەوا و دەست پىشخەرى نەكات بۇ ھەۋلدىن لەسەرى، ئەوا سزا ئەدرى بەو

سزايەى لە خالى يەكەمى بەرگەى دوۋەمى ئەو ماددەيە دەقى لەسەر كراۋە.

بەريز ھيىمن احمد ھەمەصالح/ جېڭرى سەرۋكى پەرلەمان:

كى قسەى ھەيە؟ (كاك سەروان، كاك جىھاد، گوليزار خان، كاك جەلال، كاك ديارى، سەرچنار خان، ھەسبىيە خان، دكتور گەلاوئىز)، فەرموو سەرچنار خان.

بەريز سەرچنار احمد محمود:

بەريز سەرۋكى پەرلەمان.

قسەم لەسەر برگەى سىيەمى ئەو ماددەيە، بە برگە يەكى زىادە ئەزانەم، چونكە قانوونى عقوبات بابىكى ھەيە باسى (الحجاء عن الاخبار) ئەكات ئەو ھەوالدەرانەى كە ئەخبار نادەن، خۆى عقوبەى بۆ دانراو، لە ھەمان ماددەى يەكەمى ئەو ياسايە لە برگەى دووھمىش ئەلى رە چاوى لە ھەوالدان ياساى سزادان بىكرى، ئەو ھەر لابرئ ئاسايە، چونكە لە ياسايەكى تر ھاتوو، سوپاس.

بەريز ھيىمن احمد ھەمەصالح/ جېڭرى سەرۋكى پەرلەمان:

فەرموو كاك جىھاد:

بەريز جھاد حسن ابراھىم:

بەريز سەرۋكى پەرلەمان.

پيشنيارا من ل سەر فان سزايە وەكى ديار كو ئەف كەسانىت شۆلى موخەدەراتىت كەن، ژ بۆ ھەندىە كو خۆ بگەھنىنە وان كەسىت دەولەمەند كو كارىت وان بىنە دەرى، ھەگەر ئىحتىمالە فەقىر و ھەزار موخەدەرى ناكىشن، ئىلا نادىرەن ئىك تووش بىبتن، ئەف سزايەت ھەن راستى كىمن بۆ كەسى دەولەمەند كو ئەفى دياردە ھەن، ئەز دگەل ھەندىمە كو ئەف سزايە زىادە بىبتن، سوپاس.

بەريز ھيىمن احمد ھەمەصالح/ جېڭرى سەرۋكى پەرلەمان:

فەرموو كاك جلال.

بەريز جلال محمد امين:

بەريز سەرۋكى پەرلەمان.

پشتگىرى قسەكانى كاك جىھاد ئەكەم، سوپاس.

بەريز ھيىمن احمد ھەمەصالح/ جېڭرى سەرۋكى پەرلەمان:

فەرموو ھەسبىيە خان.

بەريز ھەسبىيە سەيد ابراھىم:

بەريز سەرۋكى پەرلەمان.

ماددەى (32) كەسەكە ديار نىيە سزا ئەدرى، چ سزا ئەدرى؟ سزا ئەدرى بە بەند كردن بۆ ماوہ يەك لە شەش مانگ، ئەگەر مەبەست لە كەسەكە كەسى ئالودەبوو شەش مانگ كەمە، پىويستە بەلاى كەم سالىك و شەش مانگ بى، بۆ ئەوہى بە دروستى جەستەى پاك بىتەوہ لەو ماددە يە لە ژىر چاودىرى، دووہم،

سەبارەت بە سزاكان لە ھەموو كۆى بە ندى سزاكان ئەو پى بژاردنانەى دانراون و ئەو ماوەيش دانراوه كەمە، بۆيە پشتگىرى مامۆستا جىھاد دەكەم، سوپاس.

بەريز ھيەن احمد ھەمەصالح / جىگىرى سەرۆكى پەرلەمان:

فەرموو كاك ديارى.

بەريز ديارى انور ھەمە رحيم:

بەريز سەرۆكى پەرلەمان.

پشتيوانى سەرچنار خان و ھەسيە خان و مامۆستا جىھاد ئەكەم، ماددەى يە كەم و برگەى يە كەم ديارى نەكراوه كىيە؟ دووھم، تەكا ئە كەم ئەو سزايانە زۆر ئاسان و زۆر سووكن، عىبەرت لە دەركردنى ياسا بۆ ئەوھىە ئەو دياردەيە كەم بكرىتەوھە يان بنېر بكرى ئەبى سزاي قورسى بۆ دابنرى، بۆ دكتۆرە كە و تمان بۆ كاروبارى خۆيان، بەلام بەراستى بۆ بەكارھينەر تاحەديك، بەلام بۆ بازارگان و ئەوانەى ھاوردەى ئە كەن و ئەوانەش بەرھەمى دىنن زۆر زۆر كەمن، سوپاس.

بەريز ھيەن احمد ھەمەصالح / جىگىرى سەرۆكى پەرلەمان:

سوپاس، فەرموو كاك سەروان.

بەريز سەروان محمد على:

بەريز سەرۆكى پەرلەمان.

ھاوپراى پيشنيارى مامۆستا جىھاد و ھاوپرايانەم، بەلام لە ماددەى (32) ھەموو سزاكان زۆر سووكن، چونكە لە ماددەى (32) و ماددەى (26) ئەگەر سەيرى بەكەى ئەرز و ئاسمانى فەرقە، لەولا لە سىدارە ئەدرى، لىرە بە سى يان پىنج مليۆن زياتر نەبى، ديسان ئەلیم ئەگەر سزاكان ئەوھندە سووك بن ھەم سائەكان و ھەمو مەبلەغەكان بەراستى روو لەزياد بوون ئەكات، ئەگەر ئىستا (11) ھەزار تووش بوو ھەيە دلتىام ئەبىتە (110000)، بۆيە ھەندى قورس بى بۆ ئەوھى لىى بترسى، ھەم لە مامەئە كردن ھەم تووش بوون.

بەريز ھيەن احمد ھەمەصالح / جىگىرى سەرۆكى پەرلەمان.

فەرموو گلزار خان.

بەريز گلزار رشيد حاجى:

بەريز سەرۆكى پەرلەمان.

ماددەى دووھم، خالى دووھم نەفسى تىبينم ھەيە، لە حالەتى گەرانەوھ بە راى من ئەگەر وشەى دوو بارە كردن بنووسين باشترە، سوپاس.

بەريز ھيەن احمد ھەمەصالح / جىگىرى سەرۆكى پەرلەمان:

فەرموو دكتۆرە شاين.

بەريز شاين كاكە صالح محمد:

بەريز سەرۆكى پەرلەمان.

ماددەى (32) بىرگەى سىيەم، ھەر كەس بزانى بە بوونى ئەو رووگە ھۆشبەرانە لەو ياسايە دەقى لە سەر كراوہ كە لە شوپى چاندرابى بۆ مەبەستى نارەوا، پيشنيار ئەكەم بە بوونى بەرھەمھيئانى ئەو رووگەنەى كە بۆ ھيەلەكانى ھەموار كراوہ بۆ بەرھەمھيئانى ماددەى ھۆشبەر، چونكە ئەو رووگەنەى كە كە بۆھيەلەكانى ھەموار كراوہ بۆ ماددەى ھۆشبەر بەس لە قەدە غە كراوہ كان ھاتووہ، ھيچ لە سزاكان نەمبينيوہ، سوپاس.

بەريز ھيەن احمد ھەمەصالح / جىگىرى سەرۆكى پەرلەمان:

فەرموو وەزىرى ھەريەم.

بەريز د.قالا فەريد ابراھيم / وەزىرى ھەريەم بۆ كاروبارى پەرلەمان:

بەريز سەرۆكى پەرلەمان.

ھەموو ھالەتەكان جيانە، ئيمە لە گەل ئەوھين وە كو خۆى بمينى، كە سەكانيش ديارى كراون كينە، لە ماددەكانى تريس كەسەكان كين عقوبە ئەدرين.

بەريز ھيەن احمد ھەمەصالح / جىگىرى سەرۆكى پەرلەمان:

فەرموو ليژنەى تايبەتەند.

بەريز بزار خالد عبدالله:

بەريز سەرۆكى پەرلەمان.

سەبارەت بە بىرگەى يەكەم ديارە كى سزا ئەدرى، لە كۆتايى جوملە كە ديارە، سەبارەت بە غەرامە، راستە عقوبەيەكى ئەسليە بەپيى قانونى عقوباتى عيراقى، بەلام عقوبەيەكى ئيزافى ليرە، وە كو پيشتر جەنابى وەزير باسى كرد، ئەوہ نيبە بس عقوبەكەى غەرامەيە كەمە يان نا، عقوبە يەكى ئيزافىە لە گەل عقوبەى تر كە بەند كردنە يان زيندانى كردنە، سوپاس.

بەريز ھيەن احمد ھەمەصالح / جىگىرى سەرۆكى پەرلەمان:

فەرموو كاك بالانبۇ.

بەريز بالانبۇ محمد على:

ئيمە وەكو ليژنەى ئاسايش و بەرگرى ويراى ئەوہى لەگەل ئەوھين سزاكان قورس بىكرى، بەس جياوازى نيوانى ماددەى (26) و (32) ئەوہ يە ماددەى (26) بۆ ئەو كە سانەيە بەكار ئەھيەنن و بازرگانى پيوہ ئەكەن، ماددەى (32) بۆ ئەو كە سانەيە ريگە خۆشكەرن بۆ كەسانىك ئەو ماددەيە بەكاردينن، سوپاس.

بەريز ھيەن احمد ھەمەصالح / جىگىرى سەرۆكى پەرلەمان:

سوپاس، ئەگەر سەرنجى تر ھەيە، دانىشتنەكە ھەئەگرين بۆ سەعات (2-45) تەكايە لە كاتى خۆى ئامادە بن بۆ ئەوہى لە ماددەى (33) ھوہ دەست پى بەكەينەوہ.

بەشى دووہ

بەرپىز د. رېۋاز ھايىق ھىسىن / سەرۋىكى پەرلەمان:

دانىشتنەكەمان دەست پى دەكەينەۋە، فەرموو كاك رۇمىۋ ماددەى (33) بھوئىنەۋە نىسابى ناۋى جەلسەى
گفتوگۇ بەس بۇ ئىنقىقاد پىۋىستە فەرموو.

بەرپىز رۇمىۋ ھىزىران نىسان:

بەرپىز سەرۋىكى پەرلەمان.

ماددەى 33:

يەكەم: پىۋىستە لە سەر دادگاي تايبەتمەند برپارى گلدانەۋەى ئەو مايە گوپىزراۋ و نەگوپىزراۋانە بدات بۇ
ھەر كەسىك يەككك لەم تاۋانانەى ئەنجامدا بىت كە لە ھەردوو ماددەى (26) و (27) ئەم ياسايە دەقىيان
لەسەر دراۋە.

دووەم:

1- پىۋىستە لە سەر دادگا دئىبابىتەۋە لە سەرچاۋەى راستەقىنەى ئەو ماپانەى لە برگەى يەكەمى
ئەو ماددەى دەقىيان لە سەر كراۋە لىكۆئىنەۋەش مايەكانى گوپىزراۋ و نەگوپىزراۋانەى مپرد و ژن و
مندالاکانىان يان جگە لەۋان كە لە ناۋەۋە يان دەرەۋەى ھەرىم دەگرىتەۋە.

2- دادگا برپارى دەست بەسەر داگرتنى مايەكانى تۆمەتبار و ھاوسەر و مندالاکانى يان جگە لەۋان
دەدات ئەگەر بۇى سەلمىنرا كە دەرئەنجامن بۇ يەككك لەو تاۋانانەى لە ھەردوو ماددەى (26) و
(27) ئەم ياسايە دەقىيان لەسەر دراۋە.

3- بانكە عىراقىيەكان يان بيانىيەكان ئەۋانەى لە ھەرىم كار دەكەن پابەند دەبن بەۋەى گشت
داتايكان بدەنە دادگاي تايبەتمەند بۇ ئەۋەى بزانى چىيان لەلايە لە رەسىد و ھەنگىراۋە سپاردە و
پشك و سەنەد و ھەر مايەكى دىكە كە خاۋەندارىتى دەكا دەگەرئىتەۋە بۇ ئەو كەسانەى
لىكۆئىنەۋەىان لەگەندا دەكرى لە سەر ئەو تاۋانانەى لەم ياسايەى دەقىيان لە سەر كراۋە لەگەن
جىبەجى كردنى برپارەكانى دادگا بە گلدانەۋە يان دەست بەسەر داگرتنىان.

بەرپىز د. رېۋاز ھايىق ھىسىن / سەرۋىكى پەرلەمان:

كى ئەيەۋى لە ماددەى (33) قسە بكا؟ فەرموو گولىزارخان.

بەرپىز گلزار رشىد ھاجى:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

ماددەى (33) يەكەم پىۋىستە لە سەر دادگاي تايبەتمەند تەبعەن ئەمە تەرجمەى مەحكەمەى موختەسە، بە رەئى من تايبەتمەند لىرە وشەيەكى قانونى نىيە، بە رەئىمن بنووسىن لە سەر دادوهر لە لىكۆلىنەو، يەعنى قانونى تر دەبى، سوپاس.

بەرپىز د. رىۋاز فايق حسين / سەرۆكى پەرلەمان:

فەرموو كاك سروان،

بەرپىز سروان محمد على:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

ببوره لە ھەموو ماددەگان ئەوھى ئەو پىرۆژەى بللىن راپۆرتى ھاوبەش و ئەوانە ئەوھى كە مەحكەمەكە دەكات دادوهرەكە تا ئىستا ئامازەى پى نەكراو، ئەدى ئەگەر بۆ نموونە من دادوهر بەم، بەلام برپارىكى ميزاجىم دا بللىن سزاي دادوهرەكە چى دەبى؟ لەو ئەگەر ئىزافە بكرى زۆر باش دەبى سزاي ئەو كەسەى كە بەھەئە مەحكەمەكە دەكات، سوپاس.

بەرپىز د. رىۋاز فايق حسين / سەرۆكى پەرلەمان:

فەرموو كاك كاروان.

بەرپىز كاروان عبدالرحمن عبدالله:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

لە ماددەى (33) لە برگەى سىيەم باس لەو دەكات، بانكە عىراقىيەگان يان بانكە بيانىيەگان ئەوانەى كە لە ھەرىم كار دەكەن پابەند بن بەوھى كە رەسىدەگانىان ئاشكرا بكەن، كەشفى حىسابى كەسى لىكۆلەوهر بكەن، ئەو كەسەى كە لىكۆلىنەوھى لەگەل دەكرىت، بەلام لە ئەساسدا پىم وايە ئەوا لەگەل ياساى (پايقەر بانكىنگ) تەناقوزات دەكات، ئايا ئەو بانكانە كە لىر كار دەكەن بە ياساگانى خۆيان ئەوھى كە من عىلمم پى ھەبىت زانىارى نادەن، داوا لە بەرپىزتان ياخود لە لىژنەى ياساىى وابزانم كەسىان لىرە نىيە ئەگەر روونكردنەو بەدەن لە سەر ئەو بابەتە، سوپاس.

بەرپىز د. رىۋاز فايق حسين / سەرۆكى پەرلەمان:

فەرموو شادى خان.

بەرپىز شادى نوزاد وھاب:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

وشەى ماىە لەم ماددەيەدا لە ھەموو برگەگاندا دووبارە بۆتەو، كە بەعەرەبىيەكەى ئەموال مەنقولەيە، ئەموال مەنقولە ماىە ناكات وشەيەكى تر دەكات لە كوردیدا كە ئەویش مولكى گوازاوھى، پىۋىستە ئەوھ بگۆرپىت، سوپاس.

بەرپىز د. رىۋاز فايق حسين / سەرۆكى پەرلەمان:

ليژنه تايبەتمەندەكان جەواب دەدەنەو، دەرئەوئ قسە بکەى يان دەرئەوئ جەواب بەدەیتەو وەکو لیژنەى تايبەتمەند نا قسە نابیت، چونکە ناوت نەنووسیو بەرپزان ئەندامانى لیژنە تايبەتمەندەكان لەسەر مینەسە ئەگەر ویستان قسە بکەن، دەبى لەگەل ئەندامانى بەرپزی پەرلەمان دەست بەرز بکەنەو، دەرئەوئ جەواب دانەو دەرئەوئ تايكى مومەییەزە، بەلام دەرئەوئ ئیستیفادەى لى بکەن، بەلام بۆ قسەکردن دەبى دەست بەرزبکەنەو وەکو هەر ئەندامىكى تری پەرلەمان، سەبارەت بە عقوبەى دادوەر، لە راستیدا دادوەر ئەرکى خۆى جیبەجى نەگات لە بواری دادبىنى یاسای تايبەتمەند بە خۆیانان هەیه، پىویست ناکات لەم یاسایە قسەى لە بارەیهو بکەین، ئەوئى کە سەرى مەسەرەفى يان نەهینى پاراستنى (عملاء) با بلین ئەو کەسانەى کە لە بانقىك يان لە بانقىكدا موعامەلە دەکەن لە ناو قەوانینى عیراقیدا موعتەرەفە بانقەکە حکومى بى يان بانقى تايبەتى بى، سەرى مەسەرەفى پارپزاو یەکیکە لەو مەبادیئانەى کە ئیشى لە سەر دەکرى، ئیلا مەحکەمە دەرئەوئى واکا کە رەسیدی یەکیک ئاشکرا بکا، يان با بلین قەرارىكى دادوەر دەرئەوئى ئەو بکا، لیژنەكان هیچ قسەیهکەتان نییه، ماددەى دوای ئەو، فەرموو بالانبو،

بەرپز بالانبو محمد علی:

بەرپز سەرۆکی پەرلەمان.

ماددەى / 34

یەکەم: لە گشت حالەتەكان حوکم دەرئیت بە دەست بەسەر داگرتنى ماددە ھۆشبەرەكان و کارتیکەرە عەقلىیەكان و پيشینه کیمیاییەكان و ئەو رووگانەى ماددەى ھۆشبەر، يان کارتیکەرى عەقلى بەرھەم دەھینن، لەگەل ئەو کەرەستەو ئامپرو کەلوپەل ولەخۆگرتەى بەکارھاتووە و بۆ ئامرازى گواستەنەوئى گىراو کە لە ئەنجامى تاوانەکە بەکارھاتوون ئەویش بە پيشیل کردنى مافەکانى کەسانى دیکەى نیاز پاک. دوویم: گشت ئەو ماددە ھۆشبەر و کارتیکەرە عەقلى و پيشینه کیمیاییانەى گىراون راستەوخۆ بۆ ئەو لایەنانەى تايبەتمەندن بە پاراستنیا دەنیردريت.

سێیەم: حوکم دەرئیت بە داخستنى هەر شوینىكى مؤلەتدراو بە ھاوردەکردن يان ھەناردەکردن يان گواستەنەوئى ماددە ھۆشبەرەكان يان کارتیکەرە عەقلىیەكان، يان پيشینه کیمیاییەكان يان بەردەست بوونیا پالپشت بە حوکمەکانى ماددەى ھەشتى ئەم یاسایە بۆ ماوہیەک لە یەك مانگ کەمتر نەبیت و لە یەك سال زیاتر نەبیت داخستەکەش دەبیت ماہى قەدەغەکردنى خودى کارکردنەکە يان بازرگانى پیکردنى يان دروستکردنى لە ھەمان شوین چ بەھۆى کەسێک حوکم دراووە بیت يان یەکیک لە تاکەکانى خیزانەکەى يان ھەر کەسێكى دیکە کەسى حوکم دراو شوینەکەى بەکرى پیدابیت يان دەستى لى ھەلگرتبیت بۆى دوای روودانى تاوانەکە و قەدەغەکردنەکەش خاوەن شوینەکە يان ھەر کەسێک مافی عەینى بەسەردا ھەبیت ناگریتەو، ئەگەر پەيوەندى بەتاوانەکەو نەبیت.

چوارەم: پىویستە لە سەر دادگا سەربارى ئەو سزایانەى لەم یاسایەدا دەقیان لەسەر کراو حوکم بدات بە پيشکەش کردنى کەسى حوکم دراو لە پیدەکردنیدا کارەکە بۆ ماوہیەک لە یەك سال زیاتر نەبیت و ئەگەر گەراو بۆ ھەمان تاوان لە ماوہى ئەو پینچ سالە دەکەویتە دوای دەرچوونى حوکمى کۆتایى قەدەغەکردنەکەى ئەو دادگا بۆى ھەیه فەرمان بکات بە قەدەغەکردن بۆ ماوہى سى سال زیاتر نەبیت و

قەدەغە كۆرۈنۈش لى رېكەوتى كۆتە ھاتنى جېبە جېكردنى سزايەكەى يان كۆتايى ھاتنى لەبەر ھەر ھۆيەك بېت دەست پى دەكات.

پېنجەم: / دەستكردن (شروع) بە ئامانجى ھەر تاوانىك لەو تاوانانەى كە لەم ياسا سزادراون ئەوا بە سزاي تاوانى تەواو سزا دەدرېت ھەرودھا بەشدارى كۆردن لە تاوان بەھاندان بېت يان رېكەوتن يارمەتيدان يان ھەر شوپىنكى دېكەش بەشدارى كۆردن ئەوا بە سزاي بكەرى تاوان سزا دەدرېت.

بەرپىز د. رېواز فايق حسين / سەرۆكى پەرلەمان:

ھەر ئەندامىكى پەرلەمان دەپەوئى لە سەر ماددەى (34) قسە بكات با دەست بەرزكاتەوہ؟ فەرموو د.مى الدىن.

بەرپىز مى الدىن حسن يوسف:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

پېشنيارى ئەو دەكەم بېرگەيەك بۆ ئەو ماددەيە زىاد بكرى، كە بۆ دادگا ھەبېت بېريار بدات بە بلاوكردنەوہى ياخود نەشكردنى پوختەى ھوكمە يەكلاكەرەوہكە كە دەرھەق بە تاوانبار دەدرېتن، ئىنجا بە سجن كۆردن بى يان بە ھەبسكۆردن كە لەو جەريمانەى كە لەو ياسايەدا ھاتووە لە رۆژنامەيەكى فەرميدا، سوپاس.

بەرپىز د. رېواز فايق حسين / سەرۆكى پەرلەمان:

فەرموو سەرچنار خان.

بەرپىز سەرچنار احمد محمود:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

بېرگەى پېنجەم كە باسى (شروع) دەكا و لە قانونى عوقاباتدا ماددەى (31) پېناسەى شروعى كۆدووە، ناكړى عقوبەى شروع و عقوبەى جەريمەى تام ھەمان شت بى، يەئنى ئەوا موخالەفەى مەبادئى عامەيە، سوپاس.

بەرپىز د. رېواز فايق حسين / سەرۆكى پەرلەمان:

كاك بزار تەركيزت ھەبوو لە سەر ئەوہى سەرچنار خان يەئنى بە عەزەر بن، فەرموو ھەسبە خان.

بەرپىز ھەسبە سعید ابراهيم:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

لە دانىشتنى دوپنيدا بېريارى ئەوہ درا كە ئەو دانىشتنە بە شپوہيەكى داخراو بېت و نەگواستريتەوہ لەبەر مەترسيەكانى ئەو بابەتە لە سەر كۆمەلگا، بەلام ئەوہى ئيرە ئەوہى من لە سزاكان بەدى دەكەم لەبەر ئاسانى سزايكان باشترە، يەئنى ئەو ياسايە زۆر نەرم مامەلەى كۆدووە لەگەل ئەو كەسانەى كە تاوانبارن، پيم باشترە كۆى گشتى سزايەكان قورستر بكرين لە سەر ئەو كەسانەى تايبەتەن كە بازگانى ماددە ھۆشبەرەكان دەكەن، بەنيسبەت خالى دووہم دەلئ گشت ئەو ماددە ھۆشبەر و كار تيكەرە عەقلى و پېشپنە

کیمیایویانەى گىراون راستەوخۆ بۆ ئەو لایەنانەى تايبەتمەندن بە پاراستنیان دەنێردرێت، ئایا ئێمە کاتێک
کە ماددەیهکی ھۆشبەر دەست بەسەر دادەگرین، بۆ ئەوەیە کە بپارێزرێ یان خود لێردا پێویستە وشەیهکی
دیکەش زیاد بکری تايبەتمەندن بە پاراستنیان تاوەکو لە ناو دەبرین، پێویستە کۆتایی پێ بێ، سوپاس.

بەرپێز د. رێواز فایق حسین / سەرۆکی پەرلەمان:

فەرموو کاک شیخ.

بەرپێز ظاهر محمد علی:

بەرپێز سەرۆکی پەرلەمان.

بەناوی خودای گەورە، بڕگەى دووهم گشت ئەو ماددە ھۆشبەر و کارتیکەرە عەقلى و پێشینه کیمیایویانەى
گىراون راستەوخۆ بۆ ئەو لایەنانەى تايبەتمەندن بە پاراستنیان دەنێردرێت، پێشنيان دەگەم لە ژێر
چاودێرى لێژنەیهکی تايبەتمەند لە ناو بېرین و بەشیوہیەکی ئاشکرا و بەژداری ھۆکارەکانی راگەیانندن و
پشتگیری حەسیبە خانیش دەگەم، سوپاس.

بەرپێز د. رێواز فایق حسین / سەرۆکی پەرلەمان:

فەرموو شادی خان.

بەرپێز شادی نوزاد وەھاب:

بەرپێز سەرۆکی پەرلەمان.

ماددەى (34) بڕگەى دووهم گشت ئەو ماددە ھۆشبەر و کار تیکەرە عەقلى و پێشینه کیمیایویانەى گىراون،
پێشنيان دەگەم لە دواى ئەمە ئەم بەشەى بۆ زیاد بکری ھەموو ئەو کەلوپەلانەى لە دروستکردنى یان
بەرھەم ھێنانى ماددەى ھۆشبەر یاخود کارتیکەرە عەقلىیەکان بەکارھێنراون لە مەوقەى جەرمەکە
ئەوانیش دەستی بەسەر داگیرى پشتگیری رایەکەى بەرپێزان دەگەم بۆ لە ناو بردنى بە شیوہیەکی ئاشکرا
لەبەرچاوى ھەموو ھاوڵاتیان، سوپاس.

بەرپێز د. رێواز فایق حسین / سەرۆکی پەرلەمان.

کاک بزار قەسەبەکتان ھەبە فەرموو.

بەرپێز بزار خالد عبدالله:

بەرپێز سەرۆکی پەرلەمان.

لە سەر شروع ئەژى د گەل ھندىمە کو شروع عقوبا وی پچەکی سوکتز لى بى وەکو تیبینی کو زانین شروع
چیبە؟ شروع ئەو ئەو کەسیت تاوانى دکەت حەزا تاوانى ل دەف ھەى روکنى ماددى تەحقیق بوی، بەلام
نەتیجە تەحقیق نەبوو، ب سەبەبى زروفەکی خارجی نەکو ئیرادا ئەو کەسیت تاوانیت کەت ژ بەر ھەندى
مادام نەتیجە تەحقیق نەبوو، پیتیبیە فەرقیت ھەبیت نافبەرە بکەرى ئەسلیدا و حالەتى شروعیدا
دیارە ژى قانون عقوباتى عیراقى مەوقى سەر ھەى ئەگەر ئیعدام دى تەخفیف بت بۆ سجن مئەبەد

ئەگەر سىز كۆنەبەد بوو دەپتە سىز مۇئەققەت و ھەبسى و ھەتا دوماھىكى ئەژى وەكو لىژنا ياساىى
من زى پى باشە فەرقى بىكەن نافبەرە بىكرى ئەسلى و ھالەتى شىروعى وەختى پەيدا دىت، سوپاس.

بەرىز د. رىواز فايق حسين / سەرۆكى پەرلەمان:

نوقتەى نىزامىيە؟ وەلامت ھەبى، لە سەر چاوان يەعنى جەوابى پەرلەمانتاران دەدەيەوہ لە رووى
ياساىيەوہ، ئىعتىاديە لەویش بى، بەلام نابى قسەى خۆت بى، دەپت جەوابى ئەوان بەدەيتەوہ لە رووى
قانوونىيەوہ، فەرموو.

بەرىز خدیجە عمر طە:

بەرىز سەرۆكى پەرلەمان.

ئەوہى كە مەسەلەى شىروە باس دەكرىتن راستە كە لە قانونى عقوباتى عىراقى ژمارە (111) ى سالى 1969 لە
ماددەى (31 و 32) باسى ئەوہ دەكات كە ھەر تاوانىك ئەگەر شىروعى تىدا بىكرىتن، واتە روكنى ماددىەكە
بەتەواوى نەھىتەدى، ئەوہ عقوبەكەى كەمتر دەبى لە جەرىمەى تامە، بەلام لەم ياساىەدا كە باسى جەرىمەى
موخەدەرات دەكات بە ئىعتىبارى ئەوہى كە جرائىم داواش دەكرىت جەرائىم زەرەر و جەرنىم خەتەر، ئەوجا ئەو
جۆرە تاوانە تاوانى موخەدارەت و تاوانىكى خەتەرە كە تەھدىدى موختەمەع دەكاتە ھەموو، بۆيە پىم وايە لىرەدا
ھىچ جىاوازى نەكرىيە لە نىوان شىروەكەى و ئەوہى كە بەشىوہىكى تام ئەنجام دەدرىت، يەعنى لەبەر ئەوہى
كە شىروە و تامەكە بەيەك جۆر سزا دەدرىت، سوپاس.

بەرىز د. رىواز فايق حسين / سەرۆكى پەرلەمان:

كلك زاهىر نوقتەى نىزامە؟ فەرموو.

بەرىز ظاھر محمد على:

بەرىز سەرۆكى پەرلەمان.

راستى شىروە پىناسەكراوہ لە قانونى عقوباتى عىراقى (الشىروە ھو بدە بالتنىفىذ الفعل بالقصد ارتكاب
جناية أو جنحة وقد خاب اثره للأسباب لا دخل لأراد الجان) كەواتە عقوبەى شىروە نىوہى عقوبەى
ئەسلەكەيە، مەبدەئە عامەكەيە، سوپاس.

بەرىز د. رىواز فايق حسين / سەرۆكى پەرلەمان:

فەرموو رۆژان خان،

بەرىز رۆژان ابراھىم على:

بەرىز سەرۆكى پەرلەمان.

بەس بۆ روونكردەنەوہكى ل سەر ماددە (34) دووہم ئەو لايەنانەى تايبەتمەندن بە پاراستنىان، ئەوہ ماددە
(41) ھوكمى گشتىيەكان و كۆتايىيەكان، دووہم ھاتووہ ئەو لىژنەيەى بىرگەى يەكەمى ئەو ماددەيەى دەقى
لە سەر كراوہ ھەلدەستىت بە لە ئەستۆ گرتنى ئەركى بەدواداچوون و سەرپەرشتى كردنى گرتن و پشكنىن
و پاراستنى عەمباركردن و لە ناو بىردنى ماددە ھۆشبەرەكان، سوپاس.

بەرپىز د. رىۋاز فايق حسين / سەرۋىكى پەرلەمان:

ماددەى دواى ئەو فەرموو بالانېۋ.

بەرپىز بالانېۋ محمد على:

بەرپىز سەرۋىكى پەرلەمان.

ماددەى / 35

يەكەم: نايىت ئەوانەى تۆمەتبارن بەو تاوانانەى لەو ماددەكانى (27 و 28 و 30) ى ئەم ياسايە دەقيان لەسەر كراوہ دەستەبەرى ئازاد بكرين، تاوہكو دەعواكەى يەك لايى بكریتەوہ.

دووم: ئەو تاوانەى لەم ياسايەدا دەقيان لە سەر كراوہ لەو تاوانانە دادەنرین كە پىۋىستە بۇ راستكردنەوہى تاوانباران بەپىيى ياسا.

سىيەم: ئەو تاوانانەى لە ھەردوو ماددەى (26 و 27) ى ئەم ياسايە دەقيان لە سەر كراوہ بە تاوانى ئابرووبەر دادەنرین.

بەرپىز د. رىۋاز فايق حسين / سەرۋىكى پەرلەمان:

ماددەى (35) ھەر بەرپىزىك قسەيەكى ھەيە؟ فەرموو رووپاك خان،

بەرپىز رووپاك احمد رحمان:

بەرپىز سەرۋىكى پەرلەمان.

من تەنھا لە رووى سياغەكردنەوہ پىم باشە بەو جۆرە بى، لە دواى دەستەبەر، بە دەستەبەرى ئازاد بكرين تاوہكو بىريارى دادگا دەربارەى داواكە دەردەچىت، سوپاس.

بەرپىز د. رىۋاز فايق حسين / سەرۋىكى پەرلەمان:

فەرموو كاك كاروان،

بەرپىز كاروان عبدالرحمن عبدالله:

بەرپىز سەرۋىكى پەرلەمان.

لە ماددەى (35) لە بىرگەى يەكەم بۇ بىرگەى سىيەم، لە كاتىكدا لە بىرگە يەكدا باس لەو دەكرىت ئەو تۆمەتبارانە ناكىت بە كەفالىت ئازاد بكرين، خۇى لە ئەساسدا بۇچى ھەر ئاماژە بە ماددەكانى (27 و 28 و 30) ى كراوہ، ئەى ماددەى (31) بۇچى ئاماژەى پى نەكراوہ، داوا دەكەم لە بەرپىز سەرۋىكى لىژنەى ياسايى كە وەلام بداتەوہ، من پىشنىاز دەكەم كە ئەوہشى بۇ زياد بكرى و لە ماددەى (35) لە بىرگەى سىيەم كاتىك دەلىلى كە تەنھا ماددەكان (26 و 27) بە تاوانى ئابرووبەر دادەنرین، خۇى ئەوہى لە ئەساسدا ئەوہى پزىشك دەيكا لە ھەمووى ئابرووبەرانەترە، چونكە پزىشك كەسىكى موختەسە لەم بوارە ھەقە ئەوہش ئىزافە بكرى ماددەكانى (30 و 31) ىش بۇ بىرگەى يەكەم و سىيەم زياد بكرى، سوپاس.

بەرپىز د. رىۋاز فايق حسين / سەرۋىكى پەرلەمان:

فەرموو كاك بزار.

بەرپىز بىزار خالدىن ئاللاھ:

بەرپىز سەرۋىكى پەرلەمان.

ئەگەر بەس كاك كاروان ئىعادە بىكات.

بەرپىز د. رىۋاز فايق حسين / سەرۋىكى پەرلەمان.

فەرمو كاك كاروان.

بەرپىز كاروان عبدالرحمن ئاللاھ:

بەرپىز سەرۋىكى پەرلەمان.

لە ماددە (35) باس لەو دەكات نابىت ئەوانە تۆمەتبارن بەو تاوانانە لەو ماددەكانى (27 و 28 و 30) ى ئەم ياسايە دەقيان لەسەر كراو دەستەبەرى ئازاد بىكرىن، تاوگە دەعاكە يەك لايى بىكرىتەو، ئەى ئەمانە كە كە لە ماددە (31) ئامازە پىكراو، ئەى ئەمانە كە پىزىشكن كە ئامازە پىكراو، لە بىرگە سىيەمىش بە ھەمان شىو دەلى ئەو تاوانانە لە ھەردو ماددە (26 و 27) ى ئەم ياسايە دەقيان لە سەر كراو بە تاوانى ئابرووبەر دادەنرىن، من لە راستىدا پىم وايە ئەو كەسە كە پىزىشكە پىچەوانە ياسا كار دەكات و ماددە ھۆشەبەر بە پىچەوانەو دەنوسرىت كە لە رەچەتەيدا لەبەردەست دەتوانى بىنوسىت بەكارى بەئىت، بۇ ئەمەش ھەقە ئامازە پى بىرىت كە تاوانىكى ئابرووبەرلەنەيە و ئىزافە بىرى ماددەكانى (30 و 31) ىش بۇ بىرگە يەكەم و سىيەم زىاد بىرى، سوپاس.

بەرپىز د. رىۋاز فايق حسين / سەرۋىكى پەرلەمان:

فەرمو كاك بىزار.

بەرپىز بىزار خالدىن ئاللاھ:

بەرپىز سەرۋىكى پەرلەمان.

ماددە (35) بىرگە يەكەم ماددەكانى (27 و 28 و 30) ى ئەف ماددە عقوبا وا پىترە و موختەمەلە ھەكى گەلىك مەجالى دى دا قانون عقوباتا دا ھەكى ھالەتتە يىت خەتەر و مەترسىدار پىتر دىنە سەپىر كىر موختەمەلە ئەف كەسە بەئىتە بەردان يان ب كەفالتەت، يان موھىم رەقت يەئىنى ھالەتتە رەقىننى پەيدا بىت ژ بەر ھەندى ئەف بىرگە فى شىوھى ھاتىە دانان، سەبارەت بىرگە سىيى زى ئەو تاوانانە لە ھەردو ماددە (26 و 27) ى ئەم ياسايە دەقيان لە سەر كراو بە تاوانى (مخلە بالشرف)، ئەگەر پىشنىارەك ھەبىت كو ماددەھەكى دى ئىزافە بىت ئەو زى بىتە زىمى بىئىتە (مخلە بالشرف) ئەف دى ئىزافەت كەين بەلى قانون عقوبات (مخلە بالشرف) تەھدىد كىرىا ب ھەندى جەرائىمادا، يەئىنى تەھدىد كىرى ئەم نەشىي ھەر تاوانەكە ھەبىت بىخەنە ل چارچوقى (مخلە بالشرف) دا ل دىف نەسى قانون عقوبات، سوپاس.

بەرپىز د. رىۋاز فايق حسين / سەرۋىكى پەرلەمان:

فەرمو كاك بالانبو.

بەرپىز بالانېۋۇ محمد ەلى:

بەرپىز سەرۋىكى پەرلەمان.

دىيارە ئىمە مەبەستمان لەو ياسايە رووبەرۋوبونەۋەدى ماددە ھۆشەبەر و كارتىكىردنە عەقلىيەكانە، تىببىنى من ئەۋەيە لە سەر ئەم ياسايە ئەۋەيە ئىمە ئەۋەندەى گىرنگىمان داۋە بە سزاكان، ئەۋەندە گىرنگىمان نەداۋە بە رووبەرۋوبونەۋە، لەبەرئەۋە رووبەرۋوبونەۋە ئەركىكە لە پىش سزادان، بۇيە من پىم باشە جەخت لە سەر ھەئۆيستم دەكەمەۋە لە سەر ماددەى (26و27) دادۋەرى تايبەت و بى لايەن لەم كەيسانەدا دىيارى بىكى، سوپاس.

بەرپىز د. رىۋاز فايق حسين/ سەرۋىكى پەرلەمان:

ماددەى دۋاى ئەۋە، فەرموۋ كاك بالانېۋۇ.

بەرپىز بالانېۋۇ محمد ەلى:

بەرپىز سەرۋىكى پەرلەمان.

ماددەى/ 36

يەكەم: ھەر كەسكىك لە نىۋ تاوانبارەكان دەستپىشخەرى بىكات بۇ ھەۋلدا بە دەسەلاتە گىشتىيەكان لە سەر تاوانەكە بەر لە ئەنجامدانى تاوانەكە و پىش ھەئسانى دەسەلاتەكان بە دۋا گەرانى ئەنجامدەرانى زانىنى بىكەرەكانى دىكە، ئەۋە لەو سزايانەى لەم ياسايەدە دەقيان لە سەر دراۋە دەبووردىت، بەلام ئەگەر ھەۋلدا بە دۋاى ھەئسانى دەسەلاتەكان بىت بەمە ئەۋە لە سزاكان نابووردىت تەنھا ئەگەر ھەۋلدا بە گرتنى ئەۋ تاوانبارەى ئاسان كىردىت.

دوۋە: بە پاساۋىكى سووككار دادەنرىت بۇ ئەۋانەى ھوكمەكانى ئەم ياسايە دەيانگىرىتەۋە ھەر ھەۋل دانيك بە دەسەلاتە گىشتىيەكان لە سەر تاوانەكە لە كاتى لىكۆلىنەۋە يان دادگايى كىردن، ئەگەر ھەۋلدا بە بىتە مايەى گرتنى تاوانبار يان ئاشكرا كىردنى كەسانىك بەشداريان كىردىت لە تاوانەكە و پەيوەندىيان ھەبىت بەباندى تاوانكارى نىۋ خۇيى يان نىۋ دەۋلەتتەۋە.

بەرپىز د. رىۋاز فايق حسين/ سەرۋىكى پەرلەمان:

فەرموۋ كاك كاروان،

بەرپىز كاروان عبدالرحمن عبدالله:

بەرپىز سەرۋىكى پەرلەمان.

كە لە بىرگەى يەكەم دا ھاتوۋە يەكجار مەتاتىيە، يەنى ئەگەر كەسكىك تاوانىكى گەۋرەى كىردى بۇ جارى چۈرەم خۇى بىروا ھەۋال بەدات ئۆتۈماتىكى تۆ لىي خۇش بى، ئەمە چ جۆرە سزايەكە رەنگە تاوانەكە ئەۋەندە سووك بىكات كەسى تاوانبار زۆر بە ئاسانى بتوانى دەست بۇ ئەم قەزىانە بەرى، سوپاس.

بەرپىز د. رىۋاز فايق حسين / سەرۋىكى پەرلەمان:

خۇي مەبدەئى عام ھەيە لە قانۋونى عقوباتدا، شتىك ھەيە پى دەوترى دووبارە گەرپانەۋە سەر تاوان كە دووبارە گەرپايتەۋە سەر تاوان لىخۇشبوۋنى تىدا نىيە، عقوبەي جارى پىشۋوش دەيگىرپتەۋە، فەرموۋ كاك كاروان.

بەرپىز كاروان عبدالرحمن عبدالله:

بەرپىز سەرۋىكى پەرلەمان.

ئەمە ئەكىد وايە علم پى ھەيە، بەلام ئەگەر كەسىك سى جار تاوانىكى كرىپى، بەلام ئاشكرا نە بوپى باس لەو حالەتە دەكەم ئاشكرا نەبوۋە بۇ جارى چوارەم پارەيەكى زۇر زۇرى قازانچ كرىدوۋە، چونكە بە ماددەي ھۇشبەر پارەيەكى زۇر زۇر قازانچ دەكات جارى چوارەم ھەۋال دەدات و ئەگەر بزاني كە ئاشكرا دەبىت ھەۋال دەدات و ھىچ شتىكى لە سەر ئىسپات نابى ئەو كاتە حكومەكەي بەردانە، نازانم ئەمە چۇن سزاكەي ھەلدەۋەشپنىيەۋە،

بەرپىز د. رىۋاز فايق حسين / سەرۋىكى پەرلەمان:

فەرموۋ كاك مەم.

بەرپىز مەم بورھان محمد قانع:

بەرپىز سەرۋىكى پەرلەمان.

لە جەلسەي رابوردوۋ جەنابت باسە لەۋە كرىد كە مولاھەزەي زمانەۋانى ناخەيتە دەنگدان مەشروە ئەۋەي جەنابت باسە كرىد، بۇيە داۋا لە بەرپىزان لىژنەي ياساي و لىژنەي پەيۋەندىدار دەكەم كۆي ئەم ياسايە بەم شىۋەيە پىروا عەيبە بۇ ئىمە، بۇ پەرلەمان، بەراستى زۇر زۇر خراپە تەرجمەكەي من نوسخە عەرەبىيەكەم لەبەردەم دايە بەراورد دەكەم شتىكى دىكەيە، بەراستى يەعنى باش نىيە، داۋا دەكەم لەۋ بەردەرانە حەفتەي داھاتوۋ دەنگ دەدرى لە سەر ئەم ياسايە مەسەلەن دەستپىشخەرى بكات بە ھەۋالدىن بە دەسەلاتئەمە زۇر ھىنە، مەسەلەن دەست پىشخەر بىت بۇ پىدانى زانىارى بى بە دەسەلات ئىخبار بە مەعناي پىدانى بەخشىنى زانىارىيە جا ئەو شتانە لە روۋى زمانەۋانىيەۋە ھىوادارم لە داۋى جەلسەكە بدرى بە لىژنەيەكى پىسپۇر، بۇ ئەۋەي بەۋ شىۋەيە تىپەرىنرى، سوپاس.

بەرپىز د. رىۋاز فايق حسين / سەرۋىكى پەرلەمان:

ئىمە پىش ئەۋەي بىينەۋە بۇ بەشى دوۋەمى جەلسەكە ناردوۋمان بۇ زمانەۋان، بۇ ئەۋەي تا يەكشەممە بىتەۋە ھەموۋمان بەرپىسىن لەۋەي ئەم ياسايە بە باشترىن شىۋە پىروا ھاۋكات پىشنىار دەكەم لە بەرپىزان لە لىژنەي ياسايە ھەر ئەمىرۋ نووسراۋىك ئامادە بىكەن ماددەكانى (26 تا 37) بىنرىن بۇ ئەنجومەنى دادۋەرى، بۇ ئەۋەي تا دوۋشەممە ۋەلامان بدەنەۋە ئەم سزايانەي كە لە ناۋ ئەۋ پىرۋزە ياسايەدا ھاتوۋە، ئايا لەگەل مەبادى عامە چەندى دەگونجى؟ چەندى ناگونجى؟ و مولاھەزاتيان چىيە ئەم ياسايە زۇر زۇر گىرنگە، گىرنگە پەسەندى بىكەين، بەلام دەبى بەشىۋەيەك پەسەندى بىكەين كە چوۋە ناۋ خەلك لە روۋمان دى بلىين ئەۋە ياساي ئىمەيە، لىتان ناشارمەۋە ئەمە ھىچ بەس نىيە ھىچ ئەۋە نىيە تا كەس گۆيى لى بى، بەلام من كە ئەيخوئىنمەۋە نازانم مەبەستى

جیپه، یه عنی سزا ههیه لیږه دهیخوینمه وه نازانم باسی چی دهکات، ئه ی خوینمه وه نازانم ئه وه له ناو قانوندا ههیه یان نییه؟ ئه حکامه کانی چین یا چی نین؟ له بهرئنه وهی بۆ ئه وهی وازح تر بی ئیمه ئه وه ههنگاوه دهگرینه بهر فهرموو ئاشنا خان،

به پریز ئاشنا عبدالله قادر:
به پریز سه رۆکی په رله مان.

ببوره سه رۆکی په رله مان. ههر له سه ر ئه وه داڤشته وهی زمانه وانوی و ئه وانه پېشنیاریکم ههیه ئه گهر لیم وه رېگرن سوپاستان دهکهم بۆ ئه وهی جاریکی تر تووشی حالته تی هاو شیوه نه بین، به راستی ئه وه قانونانه ی که عه ره بین وه رده گپردرین پېش ئه وهی که خویندنه وهی دووهمیان بۆ بکریت، پېش ئه وهی که بیهینه ناو قاعه وه ئه وه لیژنه موخته سسه یا بابلیین ئه وه پسپوره زمانه وانییانه به ته واوه تی ریک و پیک بکه ن، ئه وجا بیهینه ناو قاعه موناقه شه ی بکه ین، هه روه کو به پریزت ناماژته پی دا یه عنی ئیستا ئه وه نده ره کیکه کوردیه که ی ئه سلهن ههر نازانی باسی چی دهکات، ئیمه له وه ئه چی ئه گهر ره وان بی له بهر چاومان تی بی نی زور جدی دروست بی له سه ر هه موو یاسا که ی پی ده لئه مه ند بکه م، به لام وه ختیگ من تییناگه م تی بی نی له سه ر چ شتیگ بده م، بۆیه زه رووره کامل بکری ئه وه پیداجوونه وهی زمانه وانوی بۆ بکری، ئینجا بیهینریته ناو قاعه و خویندنه وهی دووهمی بۆ بکری، سوپاس.

به پریز د. ریواز فایق حسین / سه رۆکی په رله مان:

حه وت رۆژمان له بهر دهسته تاوه کو خویندنه وهی سییه م ههر پېویستییه کی بو ی چاکی ده که ین فهرموو.

به پریز د. گه لاویژ عبید عثمان:

به پریز سه رۆکی په رله مان.

حوکه مه کانی سزاکان هه مووی ته واو بوو ماده دی ئه خیری ماوه ده زانم باسی (111) دهکات، به لام هیچ سزایه ک بۆ ئه وه که سانه دانه نراوه که ئه وه رووه کانه به ره هم ده هیئن که بۆ رووه کانیان هه موار کراوه، من پېشنیار دهکهم جینات به کوردیه که ی پی ده لئین بۆهیل بۆ لیژنه ی یاسای ئه گهر چاکی بکه نه وه له هه مووی نووسراوه جینات ئه وه رووه کانه ی که بۆهیله کانیان هه موار کراوه بۆ ماده دی هۆشبه ر به مه به سستی به ره هم هیانی ماده دی هۆشبه ر (نباتات معدل جنین بغرض انتاج مواد مخدر) ئه گهر بکریت پیداجوونه وه به سزاکان ئه وانیشی تی بکری، سوپاس.

به پریز د. ریواز فایق حسین / سه رۆکی په رله مان:

ماده دی دوا ی ئه وه فهرموو کاک بالانبۆ.

به پریز بالانبۆ محمد علی:

به پریز سه رۆکی په رله مان.

ماده دی / 37

حوکه مه کانی یاسای سزاکانی به رکار ژماره (111) ی سالی 1969 ی هه موارکراو، یان ههر یاسایه کی دیکه جیگه ی بکریته وه پیاده ده کریت به سه ر ههر تاوانیک، یان ههر سه ریچییه ک که له م یاسایه دا نه هاتوه.

بەرپىز د. رېۋاز فايق حسين / سەرۆكى پەرلەمان:

كى لەسەر ئەو ماددەيە قسەى ھەيە؟ فەرموو سەرچنار خان.

بەرپىز سەرچنار احمد محمود:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

ئەم ماددەيە بە راي من لە رووى قانونيەو شتىكى زيادە، چونكە ئەگەر ھەر تاوانىك كە لەم ياسايەدا نەھاتبىت تەحسىل حاسلە و ئەسل وايە بگەرپتەو بۇ قانونى عقوبات يان قانونە عىقابىەكانى تر، ئىتر ج پيويست دەكات بىت ھەر لا بىرپت تەبيعيە، سوپاس.

بەرپىز د. رېۋاز فايق حسين / سەرۆكى پەرلەمان:

فەرموو كاك حىكمت

بەرپىز حىكمت محمد عبو زىد:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

پشتگىرى سەرچنار خان دەكەم، بە راي منىش وايە ئەم ماددەيە زيادە و شتىكى كەم و كورە بۇ پەرلەمانى كوردستان كە بلىتن لە ماددەيەك ئەگەر نەبىتن، ئەگەر نەبىتن با چاكى بكەين، بكەينە تىدايە، سوپاس.

بەرپىز د. رېۋاز فايق حسين / سەرۆكى پەرلەمان:

فەرموو گولزار خان،

بەرپىز گليزار رشيد حاجى:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

منىش ھاوپرام لەگەل سەرچنار خان، مەبدەئى قانونىمان ھەيە دەئىت (القانون منزہ عن اللغو) فيعلەن ئەمە زيادەيە (الزيادة كالتقصان)، سوپاس.

بەرپىز د. رېۋاز فايق حسين / سەرۆكى پەرلەمان:

ليژنە تايبەتمەندەكان قسەيەكتان ھەيە؟ نىتانە، ماددەى دواى ئەو، فەرموو گولستان خان،

بەرپىز گولستان سعيد حمد:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

بەشى نۆيەم: رى و شوينەكانى چارەسەرکردنى كەسانى ئالودەبوون:

ماددەى/ 38

يەكەم: دادگا لە جياتى سەپاندى ئەو سزايەى لە ماددەى (32)ى ئەم ياسايە دەقى لە سەر كراوہ بۆى ھەيە بىرپار بدات بەوہى گونجاوہ لەمانەى خواروہ:

1- دانانى ئەو كەسەى دەسەلنىرپت ئالودەى ماددەى ھۆشبەرہ يان كارتىكارى عەقلىيە لە يەكى لەو

دامەزراوہ تەندروستيانەى بۇ ئەم مەبەستە دروست دەكرپن بۇ ئەوہى تىدا چارەسەر بكرپت

تاوہكو ليژنەى تايبەتمەند بە ليكۆلئىنەوہى حالەتى ئەو كەسەى لەوئى دانراوہ راپورتىك دەربارەى

حالتەكەكى بۇ دادگا بەرز دەكاتەووە بۇ ئەووی بېپاری ئازادکردنى بدات يان دريژە بدات بەو مانەووی بۇ ماوەیەك يان چەند ماوەیەكى دیکە.

2- ئەووی دەسەلینریت ماددەى ھۆشبەر يان کارتیکارە عەقلىیەگان بەکار دەھینریت پابەند بکات بەسەردانىکردنى نۆرینگەى دەروونى □ کۆمەلایەتى كە بۇ ئەم مەبەستە دروست دەکرین حەفتانە یەك جار يان دوو جار بۇ یارمەتیدانى لە سەر دەرباز بوون لە بەکارھینانى تاوہکو پزیشكى راسپیراو بە یارمەتیدانى راپۆرتیک دەربارەى حالتەكەى بۇ دادگا بەرز دەكاتەووە و بۇ ئەووی بېپار بدات بە راگرتنى سەردانى کردنى يان دريژە پیدانى بۇ ماوەیەك يان چەند ماوەى دیکە نابیت بەرزگردنەووی ئەو راپۆرتە لە (90) رۆژ دوا بکەویت لە ریکەوتى دەستکردنى نەخۆش بە سەردانىکردنى ئەم نۆرینگەى.

3- پابەندکردنى ئەووی بېپاری ئازادکردنى دەردەچیت لە دامەزراووی تەندروستى كە سەردانى نۆرینگەىەكى دەروونى □ کۆمەلایەتى بکات.

دوووم: لە وەزارەت لیژنەى پزیشكى پسپۆر بیک دەھینریت بۇ کارکردن لە سەر جیبەجیکردنى ئەم ریکارانەى لە بېرگەى یەكەمى ئەم ماددەىە دەقیان لە سەر کراوہ و ئەركى ئەم لیژنانە بە رینمایى دیارى دەکریت كە وەزیر دەرى دەكات.

سییەم: ئەگەر كەسى حوکم دراو ئەو چارەسەریەى لەم ماددەىەى بوی بېپار دراوہ رەت بکاتەووە ئەوہ دادگا بوی ھەىە لە شوینى بەندکردن دایبىنیت بۇ ئەو ماوەىەى كە ماددەى (32) ی ئەم یاسایە دەقى لە سەر کراوہ.

بەرپۆز د. رېواز فايق حسين / سەرۆكى پەرلەمان:

ھەر ئەندامىكى بەرپۆز دەیەوئ گفتوگۆ لەو ماددەىە بکات با دەست بەرزبکاتەووە؟ فەرموو كاك نزار،

بەرپۆز نزار ملا عبدالغفار:

بەرپۆز سەرۆكى پەرلەمان:

سەبارەت بە بەشى نۆیەم ماددەى (38) بېرگەى یەكەم دەلێت دانانى ئەو كەسەى دەسەلینریت ئالودەى ماددەى ھۆشبەرە يان کارتیکارى عەقلىیە لە یەكئ لەو دامەزراوہ تەندروستیانەى بۇ ئەم مەبەستە دروست دەکرین، بۇ ئەووی تیدا چارەسەر بکریت تاوہکو لیژنەى تايبەتمەند، مەبەست لە لیژنەى تايبەتمەند ئەگەر بکرى ناوەرپۆكەكەى دیارى بکەن لیژنەى تايبەتمەند كییه؟ سوپاس.

بەرپۆز د. رېواز فايق حسين / سەرۆكى پەرلەمان:

فەرموو كاك زانا،

بەرپز زانا خالد سmail:

بەرپز سەرۆكى پەرلەمان.

لە برگەى يەكەم، خالى يەكەم پشتگىرى لە رايەكەى كاك نزار دةكەم، ليژنەى تايبەتمەند ماددەى يەكەمى لە پيئاسەكان، پيئاسە بكرى و باشتري پيئاسەش بە راي من بۇ ليژنەى تايبەتمەند ئەوويە كە ليژنەى پزىشكى پسپورىە لەلايەن وەزير پيەك دەهيئىرى و سالانە گۆرانكاريان تيدا دەكرى، چونكە ئەگەر ئەم ليژنەىە لە دەقى برگەكانى ديكە وازحە كە ئەم ليژنەىە سەلاحياتيان يەكجار زۆرە ئەم ليژنە پزىشكيە دەتوانيت كەسيەك ئازاد بكات، بۇيە دەبيت ئەمە سالانە گۆرانكارى لەم ليژنەىەدا بكرىت بۇ ئەووى مەجالى هيچ كاريكى ديكەى نا ياساى تيدا نەميئيت، لە برگەى دووئەمدا باس لەو دەكات كە بۇى ئەووى دەسەلمينريت ماددەى ھۆشبەر يان كارتىكارە عەقلىيەكان بەكاردەهيئيت پابەند بكات بەسەردانىكردى نۆرينگەيەك، ئيمە لە ياساى وەزارەتى تەندروسيتدا كەرتى يايبەتمان نييە كەواتە بە ياسا ئەم پرسە يەك نەخراوہ بۇيە لە جياتى نۆرينگەيەك دەكرى بكرىتە سەنتەريەك، چونكە لە ماددەكانى ديكەى پيشتەر كە موناقتەشەمان لە سەرى كرد ئەمە ناوى سەنتەرە بۇ ئەووى ئەو كەسە ئيجبار نەكرىت بچيتە عيادەيەكى پزىشكى لە دەرەوہ ئىجالەى پزىشكى پسپور بكا و ئاماژەى پي بكرى بە سەردانىكردى سەنتريكى دەرەوونى كۆمەلايەتى لە كەرتى گشتى، چونكە وتمان لە كەرتى تايبەت ياسامان نييە، لە دپرى دواى ئەوہ ھەفتانە يەك جار يان دووجار ئەمە دەبي سەنتەرەكە ديارى بكات نەك بەپيى ياسا ديارى بكرىت، بۇيە لە جياتى ئەوہ بليى ھەفتانە يەك جار يان دووجار دەنووسين بەپيى خشتەى ديارىكراو لەلايەن سەنتەرەكە، لە خالى سيدا بەھەمان شيوہ ديارىكردى نۆرينگە بگۆرپيت بۇ سەنتەر كە لە خالى دوودا باسمان كرد لە برگەى دووئەمى ھەمان ماددە لە تەعريفە كە باسى لە ليژنەى تايبەتمەند كرد دەبيت يان ليئە بۇى ئيزافە بكەين يان لە تەعريفەى ليژنەى تايبەتمەند باس لەوہ بكەين كە ماوہى ليژنەكە ديارىكراو بى، سوپاس.

بەرپز د. ريواز فايق حسين/ سەرۆكى پەرلەمان:

فەرموو رۆزان خان،

بەرپز رۆزان ابراهيم على:

بەرپز سەرۆكى پەرلەمان.

بەس بۇ روونكردنەوہكى جبت ھەقالە مە ھەر نوقتە بيژم، سەبارەت وى ليژنى ليژنا تايبەتمەند برگە دوو نەفسى ماددا گووتى وەزارەت ليژنەى پزىشكى پسپور پيەك دەهيئيت بۇ كاركردن لە سەر جيئەجيكردى ئەو ريكارانەى لە بەندى يەكەمى ئەو ماددەيە دەقيان لە سەر دراوہ ئەركى ئەو ليژنانە بە رينمايى ديار دەكرين كە وەزير دەرى دەكات، سوپاس.

بەرپز د. ريواز فايق حسين/ سەرۆكى پەرلەمان:

فەرموو كاك سروان.

بەرپزى سروان محمد على:

بەرپزى سەرۆكى پەرلەمان.

ئەو دەووم جاره ئەو پېشنياره دەكەم، حەز دەكەم بەراستی بەهەند وەرېگىرى، بەر لەوہى ئىمە تەوزىح بەدەين و شىكردنەوہى لە سەر بکەين كەسى موختەس بەرپزى وەزىرى كاروبارى پەرلەمانە كە ماددەيەك دەخویندريتەوہ شىكردنەوہى يەكەم با ئەو بدریت شىكردنەوہ بکات كى نالى ئىمە بە هەلە لە رستەكە دەگەين يان لە نووسىنەكە دەگەين، ئەگەر يەكەم شىكردنەوہ بە ئەو بدریت ئىنجا ئىمە ئەوہى لى بکەين، سوپاس.

بەرپزى د. رىواز فايق حسين / سەرۆكى پەرلەمان:

سوپاس، بەلام بەگوڤرەى پەپرەو وا نىيە ئىمەش پابەندى پەپرەو دەبين، جەنابتان قسە دەگەن دوايى دەرفەتى دەدەينى وەلامى ھەر ھەمووتان دەداتەوہ، فەرموو كاك كاروان.

بەرپزى كاروان عبدالرحمن عبدالله:

بەرپزى سەرۆكى پەرلەمان.

لە ماددەى (8) لە برگەى يەكەم لە خالى دەووم، نامازە بەوہ كراوہ ئەوہى دەسەلمىنریت ماددەى ھۆشبەر يان كارتىكارە عەقلىيەكان بەكاردەھىنیت پابەند بکات بەسەردانىکردنى نۆرىنگەى دەروونى □ كۆمەلايەتى، كە بۆ ئەم مەبەستە دروست دەكرين خۆى ئەمە لە ئەساسدا ئەمە كىشەيەكەمان بۆ دروست دەكات، چونكە تا ئىستا نۆرىنگەيەكى موختەسمان نىيە، وەكو برى بەرپزىم كاك زانا نامازەى پىكرد، ئىمە لە ماددەكانى پىشوووش باسما ن لەوہ كەردووە كە نەخۆش بنىردریتە ئەو نەخۆشخانەى كە تايبەتن بە چارەسەرکردنى ئەو كەسانەى كە تووش بوون بە ماددە ھۆشبەرەكان، بەلام لە ھەرئىمى كوردستاندا ھىچ جۆرە نەخۆشخانەيەكى لەو شىوہەمان نىيە، ئەم ياسايە حكومەتى ھەرئىمى كوردستان مولزەم دەكات بۆ ئەوہى كە زوو بە زوو دەست بکات بەو نەخۆشخانە و نۆرىنگانە، بۆيە تەكا دەكەم ئەگەر پىويست دەكات حكومەت دەست بکات بە دروستکردنى نۆرىنگە و نەخۆشخانەى پىويست، پىويستمان بەوہ ھەيە كە لە ياساكەدا نامازەى پى بىرى حكومەت مولزەم بىرى بە موددەيەكى ديارىكراو بۆ دروستکردنى و لە ھەمان برگەى لە خالى سىيەم پابەندکردنى برىارى ئازادکردنى دەردەچىت ئەمە خۆى لە ئەساسدا رىنمايىيە، پىم وايە لە ئىستادا پىويست ناكات ئەمە نامازەى پى بىرىت، چونكە سەردانىکردنى نۆرىنگە لە دەسەلاتى لىژنە دايە پىشتىر باس لە لىژنەى تايبەتمەند كراوہ ئەگەر ئەمان برىار بەدەن بە سەردانىکردنى بۆ نۆرىنگەيەكى تايبەت پىم وايە لە ياسا ئىزافەيە، داوا دەكەم لە بەرپزى وەزىرى ھەرئىم بۆ كاروبارى پەرلەمان وەلامى ئەوہ بداتەوہ، سوپاس.

بەرپزى د. رىواز فايق حسين / سەرۆكى پەرلەمان:

فەرموو روپاك خان.

بەرپىز روپاك احمد رحمان:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

لە ماددە (38) بىرگەي يەكەم لە خالى يەكەم لە دىپى كۆتايى كە دەلى بىرپارى ئازادكردى بىدات يان درىژە بىدات بەو مانەوەى بۆ ماوەيەك، يان چەند ماوەيەكى دىكە، لىرە ماوە دىارى نەكراو ماوەكە دىار نىيە، ئايا چەند دەمىنپتەو، بۆيە پىويستە ماوەكە دىارى بكرى و، ھەرۈھا بۆ بىرگە دووم پىشتىگىرى لە قسەكانى كاك زانا دەكەم و پىشتىگىرى لە قسەكانى كاك كاروان دەكەم، سوپاس.

بەرپىز د. رىۋاز فايق حسين / سەرۆكى پەرلەمان:

فەرمو كاك بالانبو.

بەرپىز بالانبو محمد على:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

وېپراي پىشتىگىرىم بۆ وتەكانى كاك كاروان، دىارە ئەم ياسايە دەلى لە داوى (90) رۆژ لە بلاوكرىدەوئەي لە ۋەقائىعى كوردستان جىبەجى دەكرىت، ئىمە لە ماددەى (38) بىرگەي يەكەم خالى يەكەم ئامازەمان داوہ بەو دامەزراوہ تەندروسىتايەى بۆ ئەم مەبەستە دروست دەكرىن، ئىمە ئامازەمان بە شتىك داوہ كە بوونى نىيە و ناشزانين كەي دەبىت، لەبەر ئەوہ باشتر وايە ئەم ماددەيە يان لا بىرىت يان لەگەل حكومەت قسە بكرىت، بۆ ئەوئەي كاتىكى دىارىكراو ھەبىت بۆ دروستكردى ئەم دامەزراوہ تەندروسىتايە، سوپاس.

بەرپىز د. رىۋاز فايق حسين / سەرۆكى پەرلەمان:

فەرمو كاك رزگار.

بەرپىز رزگار محمد محمود:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

ماددەى (38) بىرگەي سىيەم ئەگەر كەسى حوكم دراو ئەو چارەسەريەى لەم ماددەيەى بۆى بىپار دراوہ رەت بكاتەو، ئەوہ دادگا بۆى ھەيە لە شوپى بەندكرىن داىبىت، ئىمە پىرسىار دەكەين ئەو بەندىخانەيە كە كەسى تووش بووى لى دادەنرى، ھەر ھەمان بەندىخانەيە كە ئىستا خەلكى بە تىكەلى تىدايە، لەبەرئەوئەي ئىستا كە ئەو كەسانەى كە تووش بوون ئەچنە ناو ئەو خەلكانەى تىرش كە خەلكى تىرش تووش دەكەن، چونكە خەلكمان بىنيوہ پىش ئەوئەي كە بچىتە بەندىخانە تووش بوو نەبوو، بەلام ئىستا بە لۆدىكى تر دەبىنرى، بۆيە پىويستە ئەو كەسانە گرتووخانەى تايبەتايان بۆ بكرى و ئەو كاتە كە چارەسەرى پىشكىشان بۆ دەكرىت و ئەو كاتە باشتر چارەسەريان دەبى، سوپاس.

بەرپىز د. رىۋاز فايق حسين / سەرۆكى پەرلەمان:

فەرمو گوليزار خان.

بەرپىز گلىزار رشيد حاجى:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

ماددە (38) بىرگە (1) فەقەرە (2) ووشە نۆپىنگە ھاتوۋە لىرە، دەبوايە ئىمە پىناسە نۆپىنگە بىكەين لە ماددەيەك لە تەعريفەكان، من لىرە تەعريفىكىم نووسيوە (ھەر نۆپىنگەيەك دەروونى كۆمەلايەتى دادەمەزىت بە پىي ئەم ياسايە بەمەبەستى چارەسەر كىردنى ئالوودە بوونەكان)، سوپاس.

بەرپىز د. رىۋاز فايق حسين / سەرۆكى پەرلەمان:

سوپاس، ھەسبە خان فەرموو.

بەرپىز ھىسبە سەيد ابراھىم:

ھەموومان دەزانىن مەبەست لە سزادان بۇ تۆلە سەندنەوە نىيە، بەلگو ئامانچ تىيدا چاگردنەوە رەفتارى كەسەكانە، بۇ ماددە (38) لە خالى يەكەم پىشتىگىر لە كاك نزار دەكەم لە بىرگە يەكەمىش پىشتىگىر كاك زانا دەكەم، بەنسىبەت خالى دوومى و بىرگە دوومىش كە دەللىت ئەوۋى دەسەلمىندىت ماددە ھۆشبەرەكانىن كارتىكەرەكان بەكار دەھىندىت بەسەردانىكىردن بۇ نۆپىنگەيەكى دەروونى، كۆمەلايەتى، ئىمە نۆپىنگە پىزىشكىمان ھەيە، بەلام نۆپىنگە كۆمەلايەتى نىيە، سەنتەرى كۆمەلايەتتەيە، لە ماددە (7) يىش ئامازە بەوۋە كرايە كە بە مەھكەمە ھەماھەنگى وەزارەتى كارو كاروبارى كۆمەلايەتى، ھەرۋەھا وەزارەتى تەندروستى سەنتەرىك دادەمەزىندىت، بۇيە ئەگەر ھەموو ئەو ووشانە يەك بىخىنەوۋە باش دەبىت، لە خالى (ج) بىرگە سىيەم پابەند كىردنى ئەوۋى بىرپارى ئازاد كىردنى دەردەچىت لە دامەزراۋى تەندروستى كەسەردانى سەنتەرىكان دىسان، لىرەشدا نابىت بە راي من پاش ئەوۋى كە من لە چاگسازىيەكانەوۋە بە راپورتى دەقىقەوۋە باس دەكەم، ئەو كەسانەى كە دووبارە بە ھۇى ئالوودە بوونى بە ماددە ھۆشبەرەكانەوۋە، جارى دووم دىنەوۋە سىجەكانى چاگسازى، ئەوانەن كە ماۋى ياسايى خۇيان تەواۋ نەكردىە، ھەر كەسىك كە ئالوودە ماددە ھۆشبەر بوو بۇ ئەوۋى كە لە ژىر چاۋدىرىدا بىت و لە نوپوۋە دروست بىرىت، پىۋىستى بە سالىك و شەش مانگ ھەيە، بەشىۋەيەك ئەلى كە سى مانگ ئەو كەسە بەتەنيا رىگە بىرى كە سى مانگ نابى كەسە نىزىكەكان بىينى، سى مانگى دووم ئەگەر پىۋىست بوو كەسانى دووم، دواى نۇ مانگىش پىزىشك ئەتوانى كە بىرپار لەسەر ئازادكىردنى ياخود مانەوۋى كەسەكان بەت، بۇيە با ماۋى گىرەنەوۋى كەسەكە تەھدىد بىرى، سوپاس.

بەرپىز د. رىۋاز فايق حسين / سەرۆكى پەرلەمان:

بەئى رۇزان خان.

بەرپىز رۇزان ابراھىم ەلى:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

بەنسىبەت ماددە (38) بەس روونكىردنەوۋەك سەبارەت بە ماۋە ھەبوو كە بەھس كر، ھەگەر ھەم سەح كىرنى ماددە (38) يەكەم با ئەوۋى دەسەلمىنى ماددە ھۆشبەرى يان كارتىكارى عەقلى بەكاردەھىنرى

پاڤەند بکات بە سەردانی کردنی نۆرینگەیهکی دەروونی کۆمەڵایەتی کە بۆ ئەم مەبەستە دروست دەکریت، هەفتانە یەک جار یان دوو جار، یا هەفتانە یا راپۆرتا حازر کریا، ئەز بیژم وازحیە باسکرنی، سوپاس.

بەرپۆز د. رێواز ھایق حسین / سەرۆکی پەرلەمان:

زۆر سوپاس، فەرموو د. ڤالا.

بەرپۆز د. ڤالا فرید ابراهیم / وزیرى هەریم بۆ کاروباری پەرلەمان:

بەرپۆز سەرۆکی پەرلەمان.

ماددەکە زۆر وازحیە، تەنیا بۆ ئەو کەسانە یە کە لەماددەى (31) باسکرایە، ماددەى (31) تەنیا باس لەو کەسانە دەکات کە بۆ خۆی ماددەکەى وەرگرتوو، چى کرپییى و چى بەرھەمى ھینا بیٔ، واتا ئەو کەسەى کە بەکارى دینى، لەو ھالەتەنە دەتوانى بەشیوەیەک موعالەجە بکرى، پێشتریش لەگەڵ وزیرى تاییبەتەنە دەلامى داووتەووە کە نۆرینگە و نەخۆشخانەمان ھەبە، بەلام بەو مستەوايە کە ئیستا لەو قانوونە باس کراوە، لەو یاسایە ھەموو شۆپنەکان باس کراوە کە ئەو نۆرینگانە ئەو شۆپنە موختەسانە ئیشیان چیبە و ئەرکیان چیبە بەرامبەر بە کەسى ئالوودە بوو و مەبەستى چارەسەرکردنە، ئەووە ھالەتەى یەکەم، ھالەتەى دوووەم بەرپۆزان ھەندیک مۆستەلح بەکار دەھینریٔ لەلایەن بەرپۆزان ئەندامانى پەرلەمان، داوا لە بەرپۆزان دەکەم کە لە پڕۆتۆکۆل بیسپرنەووە کاتیٔ دەئین وزیرى ھەریم بۆ کاروباری پەرلەمان وەلامان بەداتەووە، ئیئە لێرە لە جەلسە یەکی ئیستىجوابى نییە، لێرە ئەرکی ئیئە تەنیا روونکردنەوویە، بەشداریکردنمان تەنیا بۆ پیدانى روونکردنەووە بۆ بەرپۆزان ئەندامانى پەرلەمان، بۆ ئەووی بەرجاویان روون بى، لەلایەک و لەلایەکی تریشەووە بۆ ئەووی بەشیوەیەکی ئەوتۆ یاساکان دەرجن، کەمترین صەخرات و بۆشایی تیدا بى، بۆ ئەووی نەگەرپندرینەووە، بۆیە تکا دەکەم لە بەرپۆزان کە ھەندیک مۆستەلح ھەبە داوا بکەن کە لە پڕۆتۆکۆل ھەلبگری، بۆ ئەووی ئیئە لە جەلسەى ئیستىجواب نین، زۆر سوپاس.

بەرپۆز د. رێواز ھایق حسین / سەرۆکی پەرلەمان:

بۆ لەمەودوا بەکارى مەھینن، بلین داواى روونکردنەووە دەکەین، شتیکی تر بلین، دەمانەوئ روونتر بى، قسەکەى جەنابت لەو روووە دروستە، ماددەى داواى ئەووە بەرپۆزان وەلامت ھەبە فەرموو .

بەرپۆز رۆژان محمد کریم:

بەرپۆز سەرۆکی پەرلەمان.

ماددەى (55) پەیرەوى ناوخۆی پەر لەمانى بپگە (2) سەرۆکی پەر لەمانى ھەر داخواز یەک بیٔت بۆ سیرینەووی ھەر کەلیمەک، لازمە بپاری لە سەر بەدەن ئەگەر چارەکی دى سەر ئاخاوتنا د. ڤالای بپاری لەسەر بەدات زۆر سوپاس.

بەرپۆز د. رێواز ھایق حسین / سەرۆکی پەرلەمان:

ئى ئەووە بپارماندا لەمەودوا پەر لەمانتار بەکارى ناھینى، ئەوان نیتیکیان نییە ئە مە دەزانین و، دکتۆرە جەنابیشیان دەزانن ئەوان نیتیکیان نییە مەبە ستیان روونکردنەووی زیاترە لە شیوەى پرسیار وەلام، داواى مەکەن لە شیوەى روونکردنەوویا داواى بکەن ماددەى داواى ئەووە بەرپۆزان.

بەريز گلوستان سعید حمە:

بەريز سەرۆكى پەرلەمان.

ماددەى (39)

1-ئەوكەسەى ماددەى ھۆشبەر يان كارتىكارى ئەقلى بەكار دەھىنەت كە لە خۆيەو دەيتە پيش بۇ چارە سەرگەردن لە نەخۆشخانەى تايبەت بە چارەسەرگەردنى كەسانى ئالوودەبوو ئەوا دەعوای تاوانكارى لە سەر ئەنجام نادرئ.

بەرگەى دووھم:

1-ئەو نەخۆشەى حوكمەكانى بەرگەى يەكەمى ئەم ماددەى دەيگريتەو لە ژير تيبينى كەردن دادەنرەت لە دامەزراوەى تەندروستى بۇ ماوئەكە لە (30)رۆژ زياتر نەبەت.

2-ئەگەر بۇ داموزراوەى تەندروستى سەلئىرا كە نەخۆشەكە ئالوودەبوو پيويستى بە چارەسەر ھە يە ئەوا بۇ ھەيە بۇ ماوئەكە لە (90) رۆژ زياتر نەبەت بېھلئەو.

3-دامەزراوەى تەندروستى ماوئە مانەوئەى نەخۆش تيايدا بۇ ماوئەى (180) رۆژ دريژ دەكاتەو ئەگەر بۇ دەركەوت پيويستى بە چارەسەرگەردنى ئەمە پيويست دەكات.

بەرگەى سېھم: ليژنەى پزىشكى تايبەتمە ند بۇ ھە يە ئەوئەى بەرپارى دەر چواندنيان لە دامەزراوەى تەندروستى دەدرەت پابەند بەكات بەسەردانى كەردنى نۆرينگەى دەرئونى كۆمەلايەتى بەو مەرجەى پزىشكى چارەسەرگراو راپۆرتەكەى بۇ ليژنە بەرز بەكاتەو بۇ ئەوئەى بەرپارى بەدات بە راگرتنى سەردانى كەردنى نۆرينگەى باسكراو يا بەردەوام بونى.

بەرگەى چوارەم: لەكاتى پابەند نەبونى نەخۆش بە پرۆگرامى چارەسەرى لە لايەن دامەزراوەى تەندروستى ئەوا دامەزراوەى تەندروستى يان نۆرينگە بە گويەرى حالەتە كە دادگای تايبەت لەو بوارە يەوئە ئاگادار دەكاتەو بۇ گرتنە بەرى ريگای ياسايى دەرھەقى بە پيى ماددەى (32)ى ئەم ياسايە.

بەريز د.رئوواز ھايق حسين/ سەرۆكى پەرلەمان:

زۆر سوپاس ھەر ئەندامىكى بەريزى پەرلەمان تيبينى ھە يە لە سەر ئەو ماددە يە وە دە يەوئە گفتوگوى لەبارە يەوئە بەكات فەرموو ناوئەكانتات تۆماربەكەن بەريزان (جوان خان، كاك زانا، د.گەلاويژ، شيخ زاھر، روپاك خان، شيرين خان، د.كازم، سەر چنار خان) فەرموو شيرين خان.

بەريز شيرين امين عبدالعزیز:

بەريز سەرۆكى پەرلەمان.

ماددەى (39) بەرگەى دووھم خالى يەكەم و دووھم با بليين كات ياخود ماوئە يەك ديارى كراو بۇ كەسى ئالوودەبوو بۇ چارەسەر كەردن، من پيشنياز دەكەم ماوئە كات ديارى نەكريت، كەسى ئالوودەبوو تا ئەوكاتەى پيويستى بە چارەسەرگەردن ئەبەت دەرفەتى ھەبەت واتا كاتەكە مە حدود نەكريت بۇ كەسى چارە سەرگەر ياخود ئالوودەبوو، زۆر سوپاس.

بەريز د.رئوواز ھايق حسين / سەرۆكى پەرلەمان:

زۆر سوپاس د.كاظم فەرموو.

بەريز د.كاظم ھاروق نامق:

بەريز سەرۆكى پەرلەمان.

ئەو تىببىيەى كە من ھەمە ديارە بەريزان پيش ئيمەش يەك دووجار باسيان كرددو، بەس بەراستى لەم ماددە يا زۆر گرنگە جەختى لىبكەينەو، ئەويش بېرگەى يە كەم كە دەلايت لەخۇ يەو دەيتە پيش بۇ چارە سەرکردن لە نەخۇ شخانەى تايبەت، بەراستى نەخۇ شخانەى تايبەت ماعناى نەخۇ شخانەى ئەھلى دەگريتەو، ليرە يا ئەبيت بلايى تايبەتمە ند يا ئەبى بلايى سەنتەر يا ئەبى بلايى دامەزراوہ يەكى سەر بەوہزارەت و، من پيم باشە كە كەليمەى گشتى تيا بيت، بۇ ئەوہى وازح بيت كە كەرتيكي گشتيەو سەر بە وەزارەتە و لە زير چاوديري وەزارەتدايە.

سەبارەت بە بېرگەى دووہم لە خالەكانى ئەلف و با و ئەوانەيە رۆژەكەيان ديارى كراوہ نوسراوہ بۇ نموونە بېرگەى (أ)نوسراوہ لە (30) رۆژ زياتر نەبيت، لە راستيا من پيم وايە كەمتر نەبيتە كە زەرور ترە لەوہى زياتر نەبيت، چونكە ھەركاتيەك نەخۇشەكە يان ئەو كەسەى ئالودەبووہ گەيشتە ئەوہى كە پزيشكە بتوانى ئيزنى بدات و سەردانى كرددنەوہى ناو بە ناوى بۇ دانيت ئەوا خۇى ئيزنى دەدات، بەلام لانى كەم ئەبى مودەيەك ھەبيت بزيشكەكە يا سەنتەرەكە بتوانيت لە گەل داموودەزگاكانى ترا وەك و بەشى ئاسايش و پۇليسەى لە نەخۇشخانەكەيا كار دەكەن بتوانيت ئەو كەسە بەيلىيتەوہ لە نەخۇشخانەكە، كەواتە لانى كەم ھەدى ئەدناى بۇ دابنرى لە (30) رۆژ زياتر نەبيت، بەلام لە چەند كەمتر نەبيت؟ ئەو دوو خالە لای من گرنگ بون زۆر سوپاس.

بەريز د.رئوواز ھايق حسين / سەرۆكى پەرلەمان:

زۆر سوپاس فەرموو كاك شىخ زاھر.

بەريز زاھر محمد على:

بەريز سەرۆكى پەرلەمان.

ديارە ئەو ياسايە تايبەتە بە ماددەى موخەدەر و كار تيكرائوہ ئەقلىيەكان، پيم و ابى باسى كە سيك نەكراوہ كە رۆژانە تەعامولى لەگەل ماددەى موخەدرە ئەويش دكتورى موخەدير، دكتورى تەخدير كاتيەك نەخۇشيك بەنج دەداتە نەخۇشەكان زۆر لەو حالەتانەمان ديتيە كە دەلین فلانە كەس بەھوى بەنجەوہ بە ھوش خوى نەھا تەوہ، ئايا چ سزايەك دادەنريت بۇ نەخۇشى موخەدير و وەكو دەزانين لە قانون ھاتووہ كە باس لەوہ دەكات دكتور بەس دەبى عيناىە بكات، نەك عيناىە رەجلو ئيعتاد، تەنھا لە عەمەليەتى تەجميلى كە دەبيت مەسەلەن كە سەكە چۆن ئەگەر كەپوى عەمەليات بكات دەبى كەپوى چۆن بوئ دەبى ئاواى بۇ دەر بچوئنى، بۇيە داوا دەكەم عقوبەى دكتورى موخەدير ديارى بكرت، پرسیارتيكيشم بۇ ليژنەى پزيشكى ئەوہيە ئايا باس لە كارتتيكەرە عەقلىيەكان دەكات؟ ئايا مەشروباتى كھولى ناچيتە بواری كار تيكرائوى عەقلى؟

بەريز د.رئواز فايق حسين/ سەرۆكى پەرلەمان:

فەرموو سەرچنار خان.

بەريز سەرچنار احمد محمود:

بەريز سەرۆكى پەرلەمان.

من تيبينيم لەسەر خالى دووم هەيه، كە ئەويش رەبتي بە خالى يەكەمەوه هەيه، تەبەعن ئەوه بۆ ئەو كە سانەيه كە دەعوايان لە سەر ناکریت و خو یان یان ئەخباری دەكەن و ئالودەن یان پيويستیان بە چارەسەرە، جارى وا هەيه ئيمە حالەتیک دروست دەكات كەسەكە كە زانی مەحكە مە پيی زانیوه یا دادگا پيی زانیوه دیتە ئەو بنگە تەندروستییهوه دەلی من پيويستم بە چارەسەرە، بۆ ئەوهی دەعوی جەزائی لەسەر نەكریت ئەمە خالیك.

خالی دووم: ئەو (30) رۆژەيه زیاتر زیاتر نەبیت، پيم وايه وهك و پيشتر نازانم زیاتر نەبیتە كە ئەو موده تەحیدد نەكریت، چونكە ئەوه رەبتي بە خالی دوومەوه هەيه، ئەگەر پيويستی بە چارەسەر بوو ئەلی بۆ (90) رۆژ ئەتوانی تیهەكیشی لە بەینی خالی یەكەم و دووم بكریت بە یەك خال و بە (90) رۆژەكە.

خالی سییەم: ئەگەر لە (180) رۆژدا عیلاج نەكرا لەو حالەتەیا جی ئەبیت؟ چونكە حەدی ئەعلاى بۆ داناو (180) رۆژ زیاتر نەبى، ئەى ئەگەر چارەسەر نەبوو؟ یەعنى وهك ئەوه وايه هیجمان نەكرديت، ئەوكاتە لە بەر ئەوهش یەعنى هەر ئاوا بە مو حەدەدی نەمینی تەوه كاتە كەى تا چارەسەر ئەبى، زۆر سوپاس.

بەريز د.رئواز فايق حسين/ سەرۆكى پەرلەمان:

جوان خان فەرموو.

بەريز جوان یونس محمد:

بەريز سەرۆكى پەرلەمان.

منیش هەمان تيبينى برادرانم هەبوو، پيم باشە ئەو رۆژانە تەحیدد نەكریت، بەلكو بەو شیودیه بنوسریتەوه تا ئەو كاتەى پيويستی بە چارەسەر نامینیت و دلنیادەبن لە باش بوونی نەخۆشەكە بۆ یە پشتگیری لە هەفالانم (شیرن خان و د.كازم و سەر چنار دەكەم) زۆر سوپاس.

بەريز د.رئواز فايق حسين/ سەرۆكى پەرلەمان:

كاك زانا فەرموو.

بەريز زانا خالد سmail:

بەريز سەرۆكى پەرلەمان.

لە برگەى یەكەمدا پشتگیری لە (د.كازم) دەكەم كە نەخۆشخانەى تايبەت بە نەخۆشخانەى خاس دیت بگۆردریت دەبیت بكریتە نەخۆشخانەى تايبەتمەند كەواتە تەخەسوسى.

وہ لہ برگہی دووہمدا ھەرسى خال يەك، دوو، سى رەبته بە يەكتر دەكرى، بكرىتە يەك خال، لہ گەل ئەو رايەم كە لہ پرۆتۆكۆلى عيلاجيدا كە ئەمە لہ خالى يەكەم ئا ماژەى پىكراروہ دەلى ئەو نەخۆشەى كە برپارت دا نەخۆشە لہ پرۆتۆكۆلى عيلاجيدا سەقف ديارى ناكرى كەى چاك دەبىتەوہ كەس زەمانەتى ئەوہى ناكات رەنگە ئەمە نەتوانىن زەمانەتى ئەنفلۇزايەك بكەين، چۆن زەمانەتى ئەوہ دەكەى ئالودەبون بە ماوہى چەند چاك دەبىتەوہ بۆيە پشتگىرى لہ ھەموو ئەو بەرپزانە دەكەم كە لہ گەل ئەوہن ماوہ كە ديارى نەكرىت.

لہ برگەى سىيەمدا: ديسان وەك پىشنيارەكەى پىشتر ووشەى نۆرىنگە بكرىتەوہ سەنتەر و ئىزافەى كەرتى گشتى بۆ بكرىت، بۆ ئەوہى نەجىتە كەرتى تايبەت، لہ برگەى چوارەمىشدا بە ھەمان شىوہ ووشەى نۆرىنگە ھاتۆتەوہ لەویشدا بگۆردرىت بە سەنتەرى كەرتى گشتى زۆر سوپاس.

بەرىز د.رئواز ھايق حسين / سەرۆكى پەرلەمان:

روپاك خان فەرموو.

بەرىز روپاك احمد رحمان:

بەرىز سەرۆكى پەرلەمان.

ماددە (39) برگەى يەكەم پشتگىرى قسەكانى د.كازم دەكەم، كە بكرىت بە نەخۆشخانەى تايبەتمەند.

لہ برگەى دووہم: (أ، ب، ج) منىش پشتگىرى ھاوپرېيانم دەكەم كە باس لہ ھەدى ئەعلا نەكرىت، ديارى نەكرى ھەتا چارەسەر نەكرى، واتا ئەو ووشەيەى بۆ زياد بكرى كاتى چارەسەر بوونى سوپاس.

بەرىز د.رئواز ھايق حسين / سەرۆكى پەرلەمان:

زۆر سوپاس د.گەلاويژ فەرموو.

بەرىز د.گەلاويژ عبىد عثمان:

بەرىز سەرۆكى پەرلەمان.

ماددەى (39) يەكەم پالپشتى لہ ھاوکارانم دەكەم كە نەخۆشخانەى تايبەت نيە بكرىتە نەخۆشخانەى تايبەتمەند، بەلام لہ خالى دووہم يەكەم ئەو (30) رۆژە دانراوہ ئەو كەسە لہ ژىر چاودىرى دەبى، چونكە ئەو كەسە ناگىرىتن لەوانەيە لہ كاتى ئەو (30) رۆژەى كە چووہ دەلى ئەمن دەمەوى ئەمن خۆم عيلاج بكەم، لەوانە يە جارىكى تر ماددەى ھۆشبەر بەكاربىنيتەوہ، بۆيە (30) رۆژ لہ لہ ژىر تىيىنە كردن، تىيىنە كردن دەبى بگۆردرى چاودىرى كردنە، بكرىتە چاودىرى كردن باشترە لہ دامەزراوہى تەندروستى و بۆ ماوہى (30) رۆژ لہ (30) رۆژەى جارىكى تر بەكارە نەھىنيتەوہ ئەو ماددە ھۆشبەرە و، بۆ نۆرىنگەش پالپشتى لہ (كاك زانا دەكەم) و لىرە لہ خالى سىيەم دامەزراوہى تەندروستى ماوہى مانەوہى نەخۆش تىايدا بۆ ماوہى (180) رۆژ درىژ دەكاتەوہ ئەگەر بۆى دەرگەوت چارەسەر كردنى ئەو نەخۆشە پىويستى بەو ماوہيەيە نەك بۆى دەرگەوت پىويستى بە چارەسەر كردنى ئەمە، پىويست دەكات ئەمە يەعنى تۆزىك

رەدىكە دارشتنەۋەكەى پېۋىستى بەۋەپە رۆژ درېژدەكاتەۋە ئەگەر بۇى دەرکەوت چارەسەرگەردنى پېۋىستى بەۋ ماۋەپەپە زۆر سوپاس.

بەرىز د.رېۋاز ھايق حسين / سەرۋكى پەرلەمان:

لېژنەى تايبەتمەند لېژنەكان قسەتان ھەپە فەرموو رۆژان خان.

بەرىز رۆژان ابراهيم على:

بەرىز سەرۋكى پەرلەمان.

ئەۋ لېژنەى تايبەتمەند سەبارەت پزىشكان، پزىشكان بۇ موخەدرىش دېت و بۇ ھەموو پىسپۇرى پزىشكى دېت، سەبارەت بەۋەى كەمترىن ھەمان ماددە (39) چوارەم، ئەگەر گوتى كەمتر بىتن ئەۋۋى لە كاتى پابەندبونى نەخۇش بە پىرۇگرامى چارەسەرى، واتا رۆژبېت يان دوو رۆژبېت موھم تەۋا نەكردبېتن واتا كەمترىنە سەبارەت بەحسى مەشروباتى كرن لىستا كار تىكراۋى عەقلىدا ئەفە لىستە سەر مەھداتى دۋەلى ھاتىە سالانەى (1971) لىستا ئەۋسالە ھاتى زۆر سوپاس.

بەرىز د.رېۋاز ھايق حسين / سەرۋكى پەرلەمان:

بەرىز ۋەزىرى ھەرىم روونكردنەۋەتان ھەپە؟

بەرىز د.قالا فرید ابراهيم / ۋەزىرى ھەرىم بۇ كاروبارى پەرلەمان:

بەرىز سەرۋكى پەرلەمان.

لە نوسخەى عەرەبى (المستشفيات المختصة) واتا خاصە نىپە موختە سە، بۇپە تەئىدى بەرىز د. كازم دەكەين ئەۋەپان بېپتە موختەص، بەلام لە سەر موودەكان ديارە راي پىسپۇران ۋەر گىراۋە لەۋ بابە تە راي وان ۋابوۋە كە ھالەت ھەپە بە (30) رۆژ عىلاج دەكرى، ھالەت ھەپە پېۋىستى بە (90) رۆژە لە ھەموو ھالەتتە عىلاجى كەسى ئالودەبوون رايان ۋا داۋە كە زۆر ئاستەمە لە (180) رۆژ تىپپەپەرىت ۋ ئەۋ كە سەى كە عىلاج دەكرىتن، دەر ھەتى ئەۋەى نىپە بېپتە تە دەرۋە ۋەرى بگرىتەۋە، چونكە ئە سل لە نۇرىنگە كە ناچتە دەرئ بۇ خۇى لە موستەشفا تايبەتەكە دەمىنپتەۋە تا عىلاج دەكرى و راپۇرت دەنوسرىت ئەۋ كەسە عىلاجكراۋە ۋ تەئىراتى لەسەر نەماۋە ئىنجا ئازاد دەكرىتن زۆر سوپاس .

بەرىز د.رېۋاز ھايق حسين / سەرۋكى پەرلەمان:

نوقتەى نىزامى كاك شىخ زاهر فەرموو.

بەرىز ظاهر محمد على:

بەرىز سەرۋكى پەرلەمان.

ئەمن پىرسىارەكم كرد ئايا ئەۋ ماددەپە دەچنە چوارچىۋەى كارتىكەرە عەقلىەكان يان نا؟ ئەگەر دەچن بۇ داخىل ناكرى ئەگەر ناشچن بلىن ناچن.

بەرىز د.رېۋاز ھايق حسين / سەرۋكى پەرلەمان:

بەس ۋەلامى دايتەۋە رۆژان خان فەرموو دكتۇرە.

بهریز د. شایان کاکه صالح محمد:

بهریز سەرۆکی پەرلەمان.

وہلامەکەى من ھەمان وەلامى رۆژان خانە، لۆخۆى لە خشتەى پینجەمەو، خشتەى کار تیکارە عەقايەکان نەخیر تێیدا نییە حە سەب موعا ھەدە نۆ دەولەتییەکان و پیکھینەرى، ئەساسى کھول ئیسانۆلە کە لە پيشینه کیمیاویيەکان لە دوو خشتەى کۆتایی، واتا نۆیەم و دەیەم ھەر تێیدا نییە، واتا موعا ھەدە نۆ دەولەتییەکان تێیان نەکردیە، ئەمە ئەو جەدوولانە دە بۆ ئەو خشتانە لە سەر خشتە نۆ دەولەتییەکان بپۆین، لەبەر ئەو تێیدا نییە دەست خۆش.

بهریز د. رێواز ھایق حسین / سەرۆکی پەرلەمان:

کاک زانا فەرموو نوقتەى نیزام؟

بهریز زانا خالد سمایل:

بهریز سەرۆکی پەرلەمان.

ئەگەر روخسەت بەدى روونکردنەوہیەك لەو بابەتە بەدەم ئەگەر روخسەتە.

بهریز د. رێواز ھایق حسین / سەرۆکی پەرلەمان:

جەنابت لە لیژنەى تەندروستی فەرموو.

بهریز زانا خالد سمایل:

بهریز سەرۆکی پەرلەمان.

بەلێ لە لیژنەى تەندروستیم، لەگەڵ پشتمگى کردنى ھەردوو بەرێزان رۆژان خان، راستە لە موعا ھەداتى نۆ دەو ئەتى نە تەوہ یەگرتووہکان ھەر چى شە ست و یەك و ھەفتا و یەك تێیدا نییە، بەلام دە بۆ بگەریینەوہ سەر ئەوہى بەلێ کارتیکەرە عەقلىيەکان ماددە کھولییەکانیش دەگریتەوہ بە پێى زانستى، نەك بە پێى ئەوہى چى واژووى لەسەرکراوہ، بەلێ مۆئەسەرەتاتى ئەقلىيە و (WHO) دانى بەو راستییە داناوہو بەلێ خوارد نەوہ کھولییەکان لە زەمى کارتیکەرە عەقلىيەکانە زۆر سوپاس و ھەتا بەرێز سەرۆکی پەرلەمان ھە ندیک ماددەى تر مان ھە یە مۆنە شیتەکانە ئەوہى ووزە بەخشەکان ئیستا ئەوانیش بەپێى (WHO) دیتە زومنى کار تیکەرە عەقلىيەکان.

بهریز د. رێواز ھایق حسین / سەرۆکی پەرلەمان:

د.کازم جەنابیش تەندروستى فەرموو، بەرێزان دەرھەت دەدەین بە د.کازم دکتۆرە با قسەيەك بکات لەو بوارەيەوہ.

بهریز د. کاظم فاروق نامق:

بهریز سەرۆکی پەرلەمان.

دەست خۆشى لە ھەرسى بەرێزان (رۆژان خان و د. شایان و کاک زانا) دەگەم کە ھەرسىيان ئەندامانى لیژنەى تەندروستين، بە دئىايەوہ ماددە کھولییەکان وەك کاک زانا باسى لێوہکرد ماددەى ھۆشبەرن و کار

دەكەنە سەر ھۆش و ھەست و توانای ئىدراكى مرۇف و لەم خشتەدا نىن، لەبەر ئەوھى عالەمىيەن جۆرئىك لە ئىستىسناى بۇ دروستكراوھ لەبەر ئەوھى تازە بەو شىۋازە ھاتوھ ئەگەر نا بەلى ماددەى ھۆشبەرن و ئەتوانم بلىم ھىجيان كەمتر نىيە جۆرئىك لەو ماددانەى كە لەم خشتانەدا ھەن و كاريگەريان ھەيە لەسەر رەفتارو ئىدراك و بىرگردنەوھو بىراردانى مرۇفەكان، بەدئىيايەوھ كاريگەرى ئەبى لە سەر رەفتارو چۆنىەتى كاريگەريشيان لەسەر موجتەمەع، بەلام ئىستىسناى بۇ كراوھ تازە لە جەدوھلەكان نىيە، ئەكرىت بىخەينە ناوى، ئەشكرىت ھەرۆھك و چۆن ھاتوھ وازى لىبھىندىت، سوپاس.

بەريز د.رئواز فايق حسين / سەرۆكى پەرلەمان:

ماددەى دواى ئەوھ بەريزان ماددەى (40) بەريزان فەرموون.

بەريز سعيد مصطفى تەتەرخان:

بەريز سەرۆكى پەرلەمان.

ماددەى (40) نەينى ئەو كەسانەى لە حالەتى ئالودەبوون بە ماددە ھۆشبەرەكان يان كارتىكارە عەقلىيەكان چارەسەر دەكرىن دەپارىزىت.

بەريز د.رئواز فايق حسين / سەرۆكى پەرلەمان:

بەريزان كى ھەيە لەم بارەيەوھ قسە بىكات با ناوى خۆى تۆمار بىكات (كاك لقمان، كاك سيروان، سەر چنارخان، رۆبىنا خان، كاك ديارى) بەريزان كاك لقمان فەرموون.

بەريز لقمان حمد حاجى:

بەريز سەرۆكى پەرلەمان.

سەبارەت بە ماددەى (40) تەرجمەى حەرفى كراوھ لەرووى زمانەوانىيەوھ تەسەور دەكەم پىشنىياز دەكەم واى لىبىكرى جوانتر بىت، لە حالەتى چارەسەركردى ئەو كەسانەى ئالودەبوون بە ماددەھۆشبەرەكان و كارتىكەرە عەقلىيەكان دەبىت نەينى كەسيان پارىزراو بىت زۆر سوپاس.

بەريز د.رئواز فايق حسين / سەرۆكى پەرلەمان:

فەرموو رۆبىنا خان.

بەريز رۆبىنە اويملك عزيز:

بەريز سەرۆكى پەرلەمان.

ئەگەر ھات و كەسەكە نەينى ئاشكراكرد، ئايا ھىج سزايەك ھەيە؟

بەريز د.رئواز فايق حسين / سەرۆكى پەرلەمان:

بەلى ئەوھ خۆى قانونى خۆيان ھەيە، كاك ياسين فەرموو.

بەريز ياسين خضر طە:

بەريز سەرۆكى پەرلەمان.

من پشتگىرى لە رايەكەى كاك لقمان دەكەم.

بەريز د.رئواز ھايق حسين / سەرۆكى پەرلەمان:

سەرچنار خان فەرموو.

بەريز سەرچنار احمد محمود:

بەريز سەرۆكى پەرلەمان.

ئەم ماددەبە خۆى واجبى ھەموو فەرمانبەريکە لە ھۆکمە تە کار بکات نھيىنى کارە کەى بپاريزى، يەعنى ليرە ھيچ نە سيكى ئيلزا مى نەھاتووہ ئەلى نھيىنى ئەو کە سانەى لە حالەتى ئالودەبوون لە ماددە ھۆشبەرەکان، يان کار تیکەرە عەقلىبەکان چارە سەر دە کرين دەپاريزريت ئەبى و شەى پيويستە بخريتە پيشەوہ بپاريزرى لەلایەن کيوە لەلایەن ئەو دامودەزگایانە کە کار لەو کەيسانە ئەکان.

بەريز د.رئواز ھايق حسين / سەرۆكى پەرلەمان:

کاک ديارى فەرموو.

بەريز ديارى انور حمە رحيم:

بەريز سەرۆكى پەرلەمان.

قسەکانم کرا پشتگيرى سەرچنار خان دەکەم.

بەريز د.رئواز ھايق حسين / سەرۆكى پەرلەمان:

کاک سيروان فەرموو.

بەريز سيروان فرج محمد:

بەريز سەرۆكى پەرلەمان.

بيگومان ھەموو حالەتى نەخۆشەك فەرزە و، پيويستە لەسەرچارەسەرکار نھيىنەکانى بپاريزريت بە کۆمپليتى لە دواى ئەوہ قسەکانمان زۆرى کرا، بەلام من پيم وا يە لەم حالە تە ئەبى يەك دە ستەواژەى بۆ زياد بکرى بە پيچەوانەوہ ئەبى بە پيى ياساکان سزاي ئەوانە بەدرى کە نھيىنە کەى ناپاريزرى تەبەعن يەك بە بە سیتی بەريز سەرۆكى پەرلەمان ئەوانەى کە ئالودە دەبن بە و ئيشە بەلانى کە مەوہ چواردەورەکەى ئەيزانن ئەك ئەبى ھەر نھيىنەکەى بپاريزريت، بەلکە ھيچ داتايەك نەدرى بە کەسى يەگەميشى بە بى رەزامەندى خۆى لە ھەموو دنيا يە عورف ئاوايە قانونيش لە ھەموو ياساکان بە بى رەزامە ندى خۆى ناتوانريت دايکيشى و باوکيشى لە (18) سان زياتر بوو داتا وەر بگري چ ماددە يەك وەر ئەگري ئيلا لە حالەتيکا نەبیت ئەگەر خۆى قودرەتى ئەوہى نەبیت ژيانى خۆى بەرجەستە بکات، يەکيکى بۆ دانين، وابزانم ليرە لە مەحکەمە پيى دە ئين قەيم سەرپەرشتى کار ئەو سەرپەرشتى کارە مەسئول و قەزيەى خراپەکارەکان ئەکاتەوہ زۆر سوپاس.

بەريز د.رئواز ھايق حسين / سەرۆكى پەرلەمان:

ليژنە تايبەتمەندەکان بەلى دکتۆرە.

بەرئىز د.شايدان كاكە صالح محمد:

بەرئىز سەرۆكى پەرلەمان.

سوپاس بۇ ھەموو سەرنجەكان، خۇى ئەوھى كە ئالوودە دەبى بە ماددەى ھۆشبەر بە نەخۆش حيسابە، نەخۆشيش پزىشك ھەر كە تەخەروج دەكات سوئندى دەخوات كە نەپنى نەخۆش بپاريزرئيت، لە بەر ئەوھ لە ياساكانى پزىشكيدا ھەيە كە لە سوئند خواردنەكانماندا ھەيە سوپاس.

بەرئىز د.رئواز ھايق حسين/ سەرۆكى پەرلەمان:

د.قالا فەرموو ئەگەر تئيبينيهكتان ھەيە.

بەرئىز د.قالا فرید ابراهيم/ وەزىرى ھەرئىم بۇ كاروبارى پەرلەمان:

سوپاس بەرئىز سەرۆكى پەرلەمان تئيبينيمان نيە.

بەرئىز د.رئواز ھايق حسين/ سەرۆكى پەرلەمان:

بەشى دەيەم فەرموون.

بەرئىز گلوستان سعید حمە:

بەرئىز سەرۆكى پەرلەمان.

ھوكمە گشتيەكان و كۆتاييەكان ماددەى (41) بېرگەى يەكەم ليژنەيەك پيئك دەھينرئيت بە سەرۆكايەتى دادوهرئىكى پۆلئىنكراوى يەكەم كە ئەنجومەنى دادوهرى لە ھەرئىم دەستنيشانى دەكات لە گەل ئەندامايەتى نوينەرى ئەم لايەنانەى خواروھ.

1-ديوانى ئەنجومەنى وەزيران.

2-بەرئوھبەرايەتى گشتى بەرەنگاربونەوھى ماددە ھۆشبەرەكان و كارتئىكارە ئەقلىيەكان.

3-بەرئوھبەرايەتى گومرگەكان.

4-پەيمانگاي پزىشكى دادى لە ھەرئىم.

5-ليژنەى بالآ.

6-ئاژانسى پاراستن و زانيارى.

بېرگەى دووھم: ئەو ليژنەيەى لە بېرگەى يەكەمى ئەم ماددەيە دەقى لەسەر كراوھ ھەلدەستئيت بە لە ئەستۆ گرتەنى ئەركى بە دوادا چوون و سەرپەر شتى كردنى گرتن و پشكنين و پاراستن و ەمباركردن و لەناوبردنى ماددە ھۆشبەرەكانى يان كارتئىكارە ەقلىيەكان يان پيئشينە كيميائيەكان لە فەرمانگەى پزىشكى دادى ئەوانەى ھوكمى دەست بەسەر داگرتنيان دراوھ.

بېرگەى سئىيەم: كارى ئەو ليژنەيەى لە بېرگەى يەكەمى ئەم ماددەيە دەقى لەسەر كراوھ بە ريندماى رپك دەخريئ كە سەرۆكى ليژنەى بالآ دەرى دەكات سوپاس.

بهریز د.رئواز ھایق حسین/ سەرۆکی پەرلەمان:

ھەر ئە ندامیکی بهریزی پەرلەمان دە یەوئیت لە سەر ئەم ماددە یە قسە بکات، ماددە (41) با دەست بەرزبکاتەو (سەرچنارخان، کاک مەم، کاک بالانبۆ، کاک یاسین، کاک زانا، رۆببنا خان) کاک مەم فەرموو.

بهریز مەم برھان محمد قانع:

بهریز سەرۆکی پەرلەمان.

ئیمە لە پیناسە یە کەمدا ماددە لیژنە یەکی بالامان ھە یە، لە ناو لیژنە یە بالایە نوینەری ئەنجو مەنی وەزیرانی تیدایە، وەزارەتی دادی تیدایە، ھەموو ئەوانە ی تیدایە، جا بۆ یە من پێشنیازم وایە ھەر ئەو لیژنە یە بە ماددە یە ک بلی لیژنە ی بالاً ئەرکی ئە مە لە ئە ستۆ ئەگری، یەعنی پێویست نا کا دیسانەو لیژنە یەکی دیکە دروست بکەینەو، من پێشم وایە خالی شەشە میان کە ئەلی ئازاندسی پاراستن و زانیاری ئەو دەزگایەکی زانیاری و مەلوماتیە، دەزگای ئاسایش جیاوازە دەزگای ئاسایشی گشتی نوینەرا یەتی ئەبی لەو مەسەلە یە وەک لەو شوینە، من پێم وایە زیادەشە زۆر سوپاس.

بهریز د.رئواز ھایق حسین/ سەرۆکی پەرلەمان:

فەرموو کاکا یاسین.

بهریز یاسین خضر طە:

بهریز سەرۆکی پەرلەمان.

لە ماددە یە کەمدا کە دەلیت لیژنە یە ک پیکدەھینریت لەوانە ی خوارەو، من پێشنیاز دە کەم ئەو لیژنە یە چوار سال جاریک بگۆردریت، نەک بە دریزی تەمەنی کابرا ئەندامی ئەو لیژنە یە بی ھەتا مووی بە سەریەو نەمیئ، لە ماددە ی دوو مەیشدا لە ناو بردن و عەمبارکردنی بە راستی من یە ک شتتان پی بلیم بەریزان دە بی ئەو ماددە ی لە دەست ئەو کابرایە دەگریت تەبەن بە غرامە من نمونە یە کتان بۆ دەگریمەو کەسیک (7) کیلوی لی گیرا بوو، کاتیک کە چوو لەی حاکم، حاکم گوتی کاکە تۆ (4) کیلۆ ئەو ماددە یە تە لە کوئی بوو؟ گوتی جەنابی حاکمی (4) نەبوو (7) بوو، بۆ ئەو ی کە ئەگەر ئەو لیژنە ی پیک دیت لە (4) سال زیاتر نەبی ناتوانی مە سەلەن ھەتا (4) سالی بەس تەحەمولی ئەو ی دەکات دوا ی (4) سال لەوانە یە دەست لەگەل بانیدی بازرگانی تیکەل بکات لەولا یەو پەنای بدات، بۆ یە من پێشنیاز دەکەم لە (4) سال زیاتر نەبی و بە ئاشکراش بە بەرچاوی ھەموو خەلکی کوردستان ئەوشتە لە ناو بیریو بسوتینریت، نەک بە ناوی خەستەخانە ی وەزارەتی تەندروستی زۆر سوپاس.

بهریز د.رئواز ھایق حسین/ سەرۆکی پەرلەمان:

کاک زانا فەرموو.

بهریز زانا خالد سەمیل:

بهریز سەرۆکی پەرلەمان.

لە بر گە ی یە کەم کە باس لە پیکھا تە ی لیژنە کە دە کات لە خالی (2) بەریو بەرا یەتی گشتی بەرنگار بوو نەو ی لە ماددە ھۆ شەبەرەکان و کارتیی کارە عەقلی یەکان، ئە مە را ست بکری تەو بە کری بە

بهريو بههرا يهتي گشتي نههيشتنى هو شېهر كه به يا ساى ژ ماره (5) ي سالى (2011) تهنزيم كراوه
عينوانهكهى بهم شيويهيه.

له برگهى دووهدا ئهوهى كاك ياسين باسى كرد گرتن و پشكنين و پاراستنى عه مباركردنى و ئهوانه له
دهلى يا پيشينه كيميايهكان له فه زمانگهى پزىشكى دادى يهعنى لهوئى هه ل دهگيرين ده ستيان به سهردا
دهگيريت فه زمانگهى پزىشكى دادى جيهه؟ ئه مه له كوردستان ئيستا له پهيمانگاي پزىشكى داديمان هه يه،
فه زمانگه مان نييه، كهواته تهعريفمان نييه و موئه سه سه كه مان نييه پيشى ده ليين لهوئى هه ليگره، خوئى
جيهه كه نييه، جا له كوئى هه ليگرى، لهوئى پهيمانگاي پزىشكى داديش ئه و وهزيفه يه يه نييه ئه گهر مه بهست
پهيمانگاي پزىشكى داديه وهزيفه يه كى ديكه يه هه يه زور جياوازه له وه زور سوپاس.

بهريز د. ريوواز هايق حسين / سهروكى په رله مان:

كاك بالانبو فه رموو.

بهريز بالانبو محمد على:

بهريز سهروكى په رله مان.

ماددهى (41) بر گهى ددوهم ئه و ليژنه يه ي له بر گهى يه كه مى ئه م مادده يه ده قى له سه ر كراوه
هه لده ستيت، من پيم باشه ئه و ليژنه يه ي له بر گهى يه كه مى ئه م مادده يه ده قى له سه ر كراوه دواى
وه رگرتنى ره زامه ندى دادوهر هه لده ستيت به له ئه ستوگرتنى، ئه گهر ره زامه ندى دادوهرى له گه ل نه بئى ئه م
ليژنه يه ئه توانن له سه ر جاده سه ياره بوه ستين و بلين ئيمه به دواى مه وادى موخه درا ئه گه ريين، ئه توانن
بدن به سه ر مالى خه لكا بلئى ئيمه به دواى مه وادى موخه درا ئه گه ريين، ئه توانن برواته باخى خه لكه وه بلئى
به دواى مه وادى موخه درا ئه گه رييم، پيوسته پيش ئه وهى ئه م ليژنه يه ئه ركه كه يان جيه به جئى بكه ن
ره زامه ندى دادوهر وه ر بگرن زور سوپاس.

بهريز د. ريوواز هايق حسين / سهروكى په رله مان:

رؤبينه خان فه رموو.

بهريز رؤبينه اويملك عزيز:

بهريز سهروكى په رله مان.

ئه ف ليژنه چهنه نوينه ر، چهنه بيكهاته يه كه ئه گهر هاتوو نوينه ريك له په رله مان تيدابيتن خراپ نييه.

بهريز د. ريوواز هايق حسين / سهروكى په رله مان:

ئيمه جاوديريان ده كه ين، نابينه ئه ندام له گه ليان.

بهريز سه رچنار احمد محمود:

بهريز سهروكى په رله مان.

پشتگيرى له وته كانى كاك مه م ئه كه م، له گه ل ئيزافه ي ئه وهى كه له مادده ي يه كى ئه م ماده يا هاتوو ئه لئى
ليژنه يه كه بيك ده هيندرئى به سه رو كايه تى دادوهر يكي پوليئى كراوى ده ره جه يه ك، يه عنى ئه م ليژنه يه كه

دروست دەبى بە شەش دانە بەدەر لەو دە ئازانس و پاراستن و زانیارییەکان نابى لەو یدابى، بەلگە ئاسایش کارەکان ئەکات لیژنەیهکی بەلای یەکیکە لە ئەندامەکان، یەعنى وەك ئەو وایە لیژنە یەك لە ناو لیژنە یەکا دروست بکەین کە ئەمە ئەکریت بکری بە کارى ئیختساسى لە لیژنەى بەلای لە هەمانکاتدا لە برگەى سێیەم ئەلى کارى ئەو لیژنەیه لە برگەى یەکەمى ئەم مادەیه دەقى لە سەر کراو بە رینماى ریک دەخریت کە سەرۆکى لیژنەى بەلای دەرى دەکات، یەعنى رینمایهکە سەرۆکى لیژنەى بەلای دەرى ئەکات، سەرۆکیش لەو لاه دادوهریکی پله یەکە، یەعنى دادوهره پله یەکە کەش دروست بى چ ئیختساس مهامیكى هه یه، لە هەمان کاتدا نەتوانى رینمايى دەربكات بەلگە سەرۆکى لیژنەى بەلای دەرى بکات.

بەریز د. رێواز ھایق حسین / سەرۆکی پەرلەمان:

بەریزان لیژنەى تايبەتمەندەکان قسە یەکتان هە یە؟ نییە، بەریز وەزیری هەریم قسە یەکتان هە یە لە سەر قسەى پەرلەمانتاران.

بەریز د. فالأ فرید ابراهیم / وەزیری هەریم بۆ کاروبارى پەرلەمان:

ئیمە تەئیدی ماددەکە دەکەین وەکو خۆى، کارى هەردوو لیژنەکە دیارە لیژنەى بەلای سەرۆکەکەى وەزیرە، بۆیە وەزیر دەتوانى رینمايى دەربكات، زۆر زۆر سوپاس.

بەریز د. رێواز ھایق حسین / سەرۆکی پەرلەمان:

زۆر سوپاس بۆ جەنابت، کاک کاو تیبینیهکی بۆ ناردبووین ئەلى لە هە ندیک شوین بەلای تەو، گوا یە ئیمە ئەم ئالای کوردستان کە بە گول دامان ناو پێچەوانەیه تەبعەن بە نسیبەت جەنابتا نەو تەواو بەس بە نسیبەت ئیمەو وایە، ئەگەر رووی بکەیتە ئیرە سورەکە بکەویتە لای ئیمەو عەکس دەبیتەو ئەو کاتە بە نسیبەت ئیمەو مەزبووتە، بە نسیبەت جەنابتانەو رووی کەیتە د. محیدین ئەتوانى قسەى لە سەر بکەى، رووی بکەیتە ئەم بەریزانەش هەر دەتوانى، لە بەر ئەو ئیمە ئەو ئیختیارە مان کرد رووی لە زۆرینەکە بى و هیج ئیشکالیکیشى برۆ ناکەم تیا بى، سوپاس بۆ تیبینیه کە، ماددەى دواى ئەو بەریزان لیژنەى تايبەتمەندەکان ماددەى (42).

بەریز گلستان سعید حمە:

بەریز سەرۆکی پەرلەمان:

برگەى یەکەم هەر یەکیک لەمانەى خوارووە بە ئەندامى بەرزەفتکردنى دادگەرى دادەنریت بۆ پیادەکردنى دە سەلاتەکانى بەدوادا گەران لەو تاوانا نەى لەم یا سایەدا سزایان بۆ دا نراو لە گەل کۆکرد نەو وەى ئەو بەلگانەى پەيوەندیدارن پێیانەو.

1- ئەفسەران و کارمەندانى هیژەکانى ئاسایشى ناوخۆ.

2- ئەفسەران و کارمەندانى پاسەوانى سنورەکان.

3- فەرمانبەرانى گومرگ و فرۆکەخانەو بازارە ئازادەکان و پۆست.

4- فەرمانبەرانى وەزارەتى گشتوکال ئەوانەى تەخویل کراون.

5-فەرمانبەرانی وەزارەت لەوانەى خاوەن پىشەى پزىشكىن و ئەوانەى دىكە كە وەزىر بۇ چاودىرى كەردنى جىبە جىكەردنى ئەم ياسايە داين دەنىت.

بەرگەى دووم: ھەر يەككەى لەوانەى لە بەرگەى يەكەمى ئەم ماددەى دەقىان لەسەر كراوە پابەند دەبىت بە پىادە كەردنى حوكمە كەنى ياساى بنەما كەنى دادگەرىيە تاوانكارىيە كەنى ژمارە (23)ى سالى (1971).

بەرگەى سىيەم: فەرمانبەرانی وەزارەتى كشتوكال ئەوانەى راسپىردراون بە جىبە جىكەردنى ئەوەى تايبە تە بە وەزارەتە كەيان لەم ياسايە رىگە پى دەدرىن بە ھەلگە نەدى ئەو چىندراوانەى قەدەغە يە بە پىي حوكمە كەنى و كۆكردنە وەيان لەگەل بەلك و رەگە كەنىان لەسەر تىچوى خاوەنە كەنىان لە كۆگە كەنى وەزارەتى كشتوكال دەپارىزىن تا ئەو كاتەى بەشىوئەى كەنى دەعوایە كە لە لایەن دادگەى تايبە تەمە نەوە يەكلاى دەكرىتەوە لەگەل لەبەر چاوغرتنى ئەمانەى خوارەوە.

1-ئەو رىكارەى فەرمانبەرانی وەزارەتى كشتوكال پىي ھەلگەستەن وەك دەزگە كەنى بەرزەفەتە كەردنى دادگەرى بە ئاگادار بونى لایەنە دادوەرى تايبە تەمە نەدە كەنەوە بىت.

2-ھەلگە نەدى چىندراوہ قەدە غە كراوہ كەن بە ھەما ھەنگى بىت لەگەل بەرىوہ بەرايەتى گشتى كارو بارى ماددە ھۆش بەرە كەن و كارتىكارە عەقلايە كەن، ھەر وەھا كۆنۆ سە كەنى پشكىن و لىكۆلەنەوہ بەداتە لىژنەى پىكەيى نراو بە پىي ماددەى (41)ى ئەم ياسايە عەمبار كەردنە كەش لە ژورى توندو تۆلەى كە بۇ ئەم مەبە ستە ئا مادە كراوہ يا لەناو بەردنى بە پىي رىنماى كە وەزىرى كشتوكال و سەر چاوە كەنى ئا و دەرى دەكات، سوپاس.

بەرىز د.رئوواز فايق حسين / سەرۆكى پەرلەمان:

زۆر سوپاس ھەر ئەندامىكى بەرىزى پەرلەمان دەيەوئىت گەفتوگۆ بىكات لەبارەى ئەو ماددە يەوہ با دەستى خۆى بەرز بىكاتەوہ ناوى خۆى تۆمار بىكات (گولستان خان، كاك شىخ زاھەر، گوليزار خان، كاك زانا، شادى خان، د.مەيدىن، كاك مەم، كاك ياسىن، د.كازم، خەدجە خان) بەرىزان ئەم ناوانە ناوى خۆيان تۆمار كەردوہ گولستان خان فەرموون.

بەرىز گلستان باقى سليمان:

بەرىز سەرۆكى پەرلەمان.

من روونكردنەوەكى لەسەر مەشروباتىن كەولى ھەيە، ئەز بىژم يان نا لەسەر مەشروباتىن كەولى.

بەرىز د.رئوواز فايق حسين / سەرۆكى پەرلەمان:

پەيوەندى بەو ماددە يەوہ چىيە؟

بەرىز گلستان باقى سليمان:

بەرىز سەرۆكى پەرلەمان.

پەيوەندى زانستى ئەز بىژم دكتۆرە.

بهریز د. ریواز فایق حسین / سەرۆکی پەرلهمان:

تازه ئەو ماددەییەمان تەواوکرد، ببورە سوپاس بەرێزان دەبێ ئیلتیزام بە پەیرهو بکەین ئەگینا ئیشەکانمان ناروا فەرموو خدیجە خان.

بهریز خدیجە عمر طه:

بهریز سەرۆکی پەرلهمان.

من تیبینیەکم هەیه لەسەر ئەو ماددەییە، بۆم بۆتە جیگای پرسیار ئە گەر د. فالاً روونکردنەووە یەك بدات بەخۆشتان دەزانن کە لە قانونی (اصول محاکمات جزائی) لە ماددە (39) باسی ئەعزای زەبەتی قەزائی دەکاتن بە ژماردن باس دەکات، یەعنی لێردا کراوە مادام بە ژماردن، ئایا کە ئەوانە لێره باس دەکرێتن ئەوا نابێتە تەناقوزیک لە گەڵ ئەو ماددە (39) لە قانونی (اصول محاکمات)؟ و یان لێردا مەبەستان ئەوویە کە تەنها ئەوانە کە دەست نیشان کراون، تەنها بۆ مەبەستەکانی ئەم یاسایەییە، چونکە وا تێدەکەم دە ئێتن یە کەم هەر یەك لەما نە ی خوارەو بە ئە ندامانی بەرزەفت کردنی داد گەری دادەنر یت بۆ پیادەکردنی دەسەلاتەکانی بەدوا گەران لەو تاوانانە کە لەم یاسایەدا سزایان دانراوە، یەعنی کەواتا بۆ ئەم یاسایەییە یان بابەتیکی ترە، چونکە ئەگەر وا نەبی ئەوا تەناقوز دروست دەکات مۆتەعاروز دەبێ لە گەڵ ماددە (39) لەقانونی (اصول محاکمات).

بهریز د. ریواز فایق حسین / سەرۆکی پەرلهمان:

فەرموو دکتۆر کازم.

بهریز د. کاظم فاروق نامق:

بهریز سەرۆکی پەرلهمان.

تیبینیەکە ی من زۆر کورتە ماددە (42) بڕگە ی یە کەم فە قەرە ی (ه) باسی ئەووە ئەکات فەرمانبەرانی وەزارەت لەوانە ی خاوەن پیشە ی پزیشکین، پیشە ی پزیشکی ئەوانە ی خاوەن پیشە ی پزیشکین پیناسە نەکراوە، زۆریش روون نییە بزانی کێنە ئەوانە یەعنی مەودایەکی زۆر فراوان ئەوانە ی خاوەن پزیشکین، ئەگەر بکریت یان پیناسە بکرین یان ئەم وشەییە بگۆردریت ئەوانە ی کە پزیشکن، بۆ ئەووە ی شتەکە حە سر بیت دەست خۆش.

بهریز د. ریواز فایق حسین / سەرۆکی پەرلهمان:

کاک یاسین فەرموو.

بهریز یاسین خضر طه:

بهریز سەرۆکی پەرلهمان.

نازانە لەگەڵ کاک دکتۆر هاوڕامە یان نا، بەلام پشستگی دەکەم من ماددە (3) کە دە ئی فەرمانبەرانی وەزارەتی کشتوکال هەموو فەرمانبەرانی دەگریتەووە، دەبێ مۆختەس بکری بەو فەرمانبەرە کە لە ماددە

كیە ییوی دەزا نی، له بەر ئەووی وەزارە تی كشتوكال وەزارەتی كە ئەنواع فەرمان بەری تیدا یە، یەعنی فەرمانبەری تیدایە محاسبە، بەلام تیدایە دکتۆرە.

بەریز د.ریواز فایق حسین / سەرۆکی پەرلەمان:

ئاخر بەس ئەلی ئەوانە تی تەخویلكراون ئەوانە تی ریپیدراون دیاری کردوو.

بەریز یاسین خضر طە:

بەریز سەرۆکی پەرلەمان.

نا بەس دەلی فەرمانبەر له ماددە (3) دەلی فەرمانبەری وەزارە تی كشتوكال.

بەریز د.ریواز فایق حسین / سەرۆکی پەرلەمان:

ئاخر ئەووی جەنابت لهوانە تی نو سخەكە تی یە كەم بی، ئە مە تی بەر دەستی ئیمە راپۆرتی لیژنە تی ئەلی فەرمانبەرانی وەزارە تی كشتوكال ئەوانە تی تەخویل كراون یەعنی ریپیدراون.

بەریز یاسین خضر طە:

بەریز سەرۆکی پەرلەمان.

دەلی راسپیردراون، ئینجا دەبی كە سی موختەس دیاری بكری هەمو كەس نازانی له بەشی دووم دەلی عەمبارکردنی مەسەلەن ئەو ماددە تی هەلكە ندراو هەلكی شراو جی پیدەلین چیندراو، قەدە غەكراو له وەزارە تی كشتوكال وەزارە تی كشتوكال وەزارە تی كشتوكال خزمەتگوزاریە خزمە تی جوتیاران دەكات، نایا ئەو پۆلیس و ئەو ئەمنیە تی هە تی ئەو ماددانە لهوئی دانی، بۆیە وا چاكە ئەو ماددە له شوینی تی تایدەت بی و عەمە لیە تی پاریزراو بی، ئەوجا له ئاسایش بی وەزارە تی تەندروستی بی نەك له وەزارە تی كشتوكال كە دەجی حەز دەكە تی دوانزە تی شەو برۆ دەرگا كراو تەووە یەك پۆلیسی بەسیتی لەسەرە سوپاس.

بەریز د.ریواز فایق حسین / سەرۆکی پەرلەمان:

هەر دامەزراو یەكی حكومەت، حكومەت بۆ خۆی دەپاریزی، یەعنی فەرق چییە له بەینی وەزارە تی تەندروستی و وەزارە تی كشتوكال.

بەریز یاسین خضر طە:

بەریز سەرۆکی پەرلەمان.

نا فەرقی هە تی، چۆن وەزارە تی تەندروستی لەگەل وەزارە تی كشتوكال عەرزوو ئاسمانی فەرقە له وەزارە تی تەندروستی بنكە تی پۆلیسی تیدایە، بەلام له وەزارە تی كشتوكال یەك كەس حەرەسە سوپاس.

بەریز د.ریواز فایق حسین / سەرۆکی پەرلەمان:

سەرچنار خان فەرموو.

بەریز سەرچنار احمد محمود:

بەریز سەرۆکی پەرلەمان.

له قانونی (ئصولی محاکماتی جزائی) ئیمە ئەعزای زەب تی قەزائی (ئصولی محاکماتی جەزائی) دیاری كراو ئەمانە تی به حەسر هیناو پۆیستی نەدەكرد ئەگرا رجوع بكەینەو، بۆ ئەو بەدەر لهو هیئراو دە لی

ياساى بىنەماي دادگەرى تاوانكارىيەكان شتى وا ھەر نىيە، بىنەما دادگەرىيە سزايەكان ئەمانە ئەبى يەنى ھەر بەو شىۋازە، لە خالىكى تىرىشا لە خالى دووھەم بەرپۆبەرايەتى گشتى كاروو بارى ماددە ھۆشبەرەكان يەنى چى؟ كارووبارى ماددەى ھۆشبەر من تىيىگەم ئە گەر بەرەنگارىو نەوہى بەرپۆبەرايەتى گشتى ماددە ھۆشبەرەكان بەس ئا يا بەرپۆبەرايەتىيەكەمان ھە يە كاروو بارى ماددەى ھۆشبەر، يەنى ئەبى ئەمانە رىكبخرىنەوہ زۆر سوپاس.

بەرىز د.رئوواز ھايق حسين / سەرۆكى پەرلەمان:

كاك محى الدين فەرموو.

بەرىز محى الدين حسن يوسف:

بەرىز سەرۆكى پەرلەمان.

لە ماددە (42) بىرگەى يەكەم، خالى دووہم، ئەفسەران و كارمە ندىانى پا سەوانى سنوور ئىمە پا سەوانى سنوورمان نىيە، ئەوہى ھەمانە ھىزى پىشمەرگەيە، بۆيە پىم وايە ھەر تەرجومە تەرجومەكەى عىراقىيە، بىرگەى دووہم خالى دووہم ھەر يەك لە بىرگەى يەكەمى ئەم ماددەى ئەم خالە دەقيان لەسەر كراوہ پابەند دەبىت، چونكە جەمە ئەوانە كۆنە تاك نىنە تا پابەند بىت.

لە سىيەميان خالى چوارەم، لە كۆگاكانى وەزارەتى كشتوكالدا دەپارىزن تا ئەوكتەى بە شىۋەيەكى كاتى بە شىۋەى كۆتايى، چونكە لە عەرەبىيەكەى (بىشكەل نىھائى) لىرە نوسراوہ كاتى، بۆيە پىم وايە ئەوہش چاك بىرئىتەوہ.

بىرگەى كۆتايى ئەوہى دووہم، خالى ھەلكە ندىن و كە عەمباركردنى لە ژوورى توندو تۆل، بۆ ئەم مەبەستە نامادەكراوہ يان لەناو بردنى بە پىي رىنمايى وەزىرى كشتوكال سەرجاوہكانى ئا، ئىمە لە ماددە (41) باسى پىك ھىنانى لىزنەكەى دەكات، لە ماددە (2) بىرگەى (2) دا ھەر ماددە (41) باس لە ئەركەكانى ئەو لىزنەيە دەكات، ئەركيان پىشكىين و دەست بە سەرداگرتن و لە ناو بردنىيەتى، ئىستا ئىمە دىين ئەو دەسەلاتە دەدەينە وەزارەتى كشتوكال، مەعەلەم ئىمە لە ماددەى (41) دا لە بىرگەى (2) دەسەلاتەكە دراوہ بەو لىزنەيەى كە سەر پەرشى گرتن و دەست بەسەراگرتنى لە ناو بردنى دەكات و زۆر سوپاس.

بەرىز د.رئوواز ھايق حسين / سەرۆكى پەرلەمان:

شادى خان فەرموو.

بەرىز شادى نوزاد ھاب:

بەرىز سەرۆكى پەرلەمان.

لە ماددەى (42) بىرگەى يەكەم ئەو دەسەلاتانەى دراوہ بە پىي دەسەلاتى بە دواگەران لەو تاوانەى لەم ياسايەدا سزايان بۆ دانراوہ، كۆمەئىك لايەنى زۆر جياواز ديارى كراون بۆ ئەوہى دەسەلاتى بەدواگەران بە دواگەرانىان ھەبىت، من بە راستى بۆم سەيرە، چونكە لە ھەموو دنيادا بەم شىۋەيە جىگەيەكى موختەس ھەيە، بۆ بە دواگەران بەدواى ئەو جەريمانەى كە پەيوەندن يان بە ئەو باندا نەى كە پەيوەند يدارن بە

ماددەى ھۆشبەرەو، ئەكرى ھەماھەنگيان لەگەل بكن، ئەكرى ھەواليان پى بدن، ئەكرى ئە گەر شتېكيان لەو بوارەو ەيستى لايەنى پەيوەندىدار ئاگاداربكەنەو، بەلام ناكرى ئەفسەران و كارمە ندانى ھىزەكانى ئاسايش ئاسايشى ناوخۆ ئەفسەرو پاسەوانى سنورەكان فەرمانبەرانى گومرگوو فرۆكە خانەو بازاركردن و ئىلا ئاخىرى ھەموو خالەكان ھەموويان تواناى ئەوھيان ھەبى بە دواى ماددەى ھۆشبەردا بگەرېن، ئە مە ئەبى لايەنىكى موختەس بى جىھەتېكى ديارى كراو بى، لە بەر ئەو تەكا دەكەم ئە مە پىويستى بە پىداچونەو ھەيە، پىويستى بە گۆرانكارى ھەيە، ناكرى ئەم ھەموو دەسلەتە تواناى گەرانى ھەبى بە دواى ماددەى ھۆشبەردا سوپاس.

بەريز د.رېواز فايق حسين / سەرۆكى پەرلەمان:

كاك زانا فەرموو.

بەريز زانا خالد سمايل:

بەريز سەرۆكى پەرلەمان.

لە برگەى يەكەمى ماددەى (42) لە خالى سىيەم، فەرمانبەرانى گومرگ و فرۆكەخانەكانى بازارە ئازادەكان و پۆ ست پۆ ست چىيە؟ ئە گەر روونكردەو ەك ھەبى لە لايەن پۆ ست نو سراو، جا ئە گەر روونكردەو ەك ھەبى باشترە و فەرمانبەرانى گومرگ و مەرزەكان ئىزافە بكرى، چونكە مەرزەكان تەنھا فەرمانبەرانى دائىرى گومرگى لى نىيە، بۆيە ئەوانىش چاودىربىن، لە خالى (5) ھاورام لە گەل رايەكەى كاك (د. كازم) لەوانەى خاوەن پىداويستى پزىشكىن، دە بى يان تەعريفى بكەين يان بىگۆرىن، بەس وا چاكترە ئىمە بىگۆرىن بە خاوەن پىشەى تەندروستى، چونكە دوو ماناى لە يەكتر جيان، ئىمە دەزانين لەسەر سنوورەكان لەو جىيانەى لە بنكە تەندروستىيەكان كە چاودىرى تەندروستى بازارەكان دەكەن، ئەو ستافەى كە لەو پىن ستافى زياترو لىقايەى تەندروستىن، ئەوانەى چاودىرى بازار دەكەن، بۆ يە ئە گەر بلىين ستافى پزىشكى تەنھا پزىشك و دەرمانسازس دەگرېتەو، بەلام ئە گەر بلىين ستافى تەندروستى، رەنگە كىمىايش بگرېتەو و يارىدەدەرى دەرمانسازو چاودىرانى بازار بە بوارى تەندروستى بگرېتەو و، ئەوانەى لە ناو كارگەكانى دەرمانىشدا كار دەكەن ديسان ھەر بە ستافى تەندروستى ناو دەھىنرىن زۆر سوپاس.

بەريز د.رېواز فايق حسين / سەرۆكى پەرلەمان:

گليزار خان فەرموو.

بەريز گليزار رشيد حاجى:

بەريز سەرۆكى پەرلەمان.

من تىبينىەكم ھە يە لە ماددەى (42) برگەى يە كەم ھەمان تىبينى خەد يچە خان و سەر چنارخانە، بەرزەفتكردن مع ناى (اعضاء الضبط القضائى فى اصول محاكمات جزائىة) تە عدادى كراوە - سريەن، ھەروەھا لە خالى سىيەم فەرمانبەركانى گومرگ و فرۆكەخانە خۆى حەسەب (اصول محاكمات) باسى

مودىرى فرۇكەخانە دەكات و، مودىرى گومرگ، نەك فەرمانبەران بەشىۋەى گىشتى، جا ئەو روونكردهودمان دەوى لى د.فالا، سوپاس.

بەرىز د.رئواز ھايق حسين / سەرۋكى پەرلەمان:

كاك مەم فەرموو.

بەرىز مەم برهان محمد قانع:

بەرىز سەرۋكى پەرلەمان.

تەبعەن دەست خۇشى لى لايەنى پەيوەندىدار دەكەم كە پرۇژەكەى كر دوو، من جەخت دەكە مەوہ زۇر پرۇژە يەكى دوورودرئوو وەرزكەرە، وئراى دەست خۇشى بەراستى لى ناو لىژنەى ياساى ئەم پرۇژە يە رۇشتوو، نازانم تا چەند مولاخەزەى ھەندى شتيان كر، تەنيا سى نوقتە باس دەكەم، سى خال دواى تەماشا ئەكەين عەيبە يە بۇ ئىمە ئەم ياسايە بەم شىۋەيە لى پەرلەمان دەرجى، تەنيا سى خال باس ئەكەم، يەعنى ئەوہى فەرمانبەران تەبعەن لى ماددەى يە كەم خالى سىيەم، فەرمانبەرانى گومرگ و فرۇكەخانە بازار نازادە كان پۇست، ئەوہى كاك زانا ئامازەى پىكرد پرسىارى كر من تىئە گەم كە ئەلى پۇست، پۇست مەن سەبە، پۇستو گەياند نە، دائىرى بەرىد پۇستەيە، پۇست يەعنى مەنصەب، مەنتق نىيە فەرمانبەرى پۇستمان نىيە، ئىمە بۇ يە بزاند ھە ئەى زمانەوانى ج كارەساتىك دروست دەكات بۇ ياساكانمان، چوارەميان پىويست ئەكات ئەم مە سەلەيە فەرمانبەرانى مخەوہل كە لى عەرەبىيەكەى لىبەردستمانبايە، عەيبە وشەى مخەوہل نابى تەخويل كراو بىت سەر پشك دە كرئ سەرپشككراوہ فەرمانبەرانى سەر پشككراو لى وەزارەتى كشتوكال عنوانەكە دوايى دىتە پىشەوہ بۇ وەزارەتى كشتوكال نەك بلایى لى وەزارەتى كشتوكالەوہ تەخويل كراون پىنچەم خال، ئەمە بەس بۇ بەرچا و رۇشنى جەنابتان پىنچەميان (ھ) لى ناو نوسخە ئەسلىيەكە دەلى(موظفين وزارة من دول مهن طبية من غير من الذين يعاونون من الوزيريعينون الوزير لرقابة هذا القانون) ئەم مە سەلەيە نابى تەندرو ستى بىت فەرقى ھە يە ئە مە پزىشكىيە، دە بى دلى ئەو فەرمانبەرانى موعەرە فە لىرە ئەو فەرمانبەرانى وەزارەت كە پىشەى پزىشكىيان ھە يە ئەو نەى دىكەش بۇ وەزىر بۇ چاودىرى جىبەجىكردى ئەم ياسايە دايان دەنن مەبەستەم لىم جوملە رەكىكانە لى كۆى ياساكەدا ھە يە بەراستى وە ئەم شتانە دوا جار بلاو دەبى تەوہ ھىوادارم پىشنىازەكەم بۇ ھاوړ يانى ئەزىز يەككىن لى لىژنە ماندووەكان لىژنەى ياساى بەراستى جىي دەستخوشىيە ئەم ماندوووبو نەيان بەلام پىشنىازە دەكەم ئەم ياسايە ئىمەش ئەتوانىن ھاوكرىان بىن بۇ ئەوہى ئەو پرۇژە ياسايانە بۇ ئەوہى مۆتەكاملتر بىتە بەردەستمان ، سوپاس.

بەرىز د.رئواز ھايق حسين / سەرۋكى پەرلەمان:

كاك ظاھر فەرموو.

بەرىز ظاھر محمد على:

بەرىز سەرۋكى پەرلەمان.

لەبەر ئەوہى لى قانونى ئسول مەحاكەماتى جەزائى ژمارە (23)ى سالى 71 ماده (39) چەند كەسلىك دىارى كراون وەك ئەندامى بەرزەفتكردى دادوہرى (اعضاء ضبط القضائي) پىنچ كەسن ھەر يەكە بەپىي ئىختىساس و مەكانەتى خۇيان و بەپىي ماددەى 41 لى قانونى ئسول مەحاكەماتى ئەو كەسانە بۇيان ھەيە كە شەكوايان پى دەكات يان جەرىمەيەك روودەدات ئاگادارى قازى يان ئىدعاى عام بىكەن گوى لى

شەكوايەكان بىگرن و لەو كەسانەى كە بە (اعضاء ضبط القضائي) دانراون يەك لەوانە موختارى گەرەك يان موختارى گوند بەراستى موختار گرنگىيەكى زۆرى ھەيە زانىارى زۆر لەلای موختارە، بۆيە داوا دەكەم موختار ئىزافە بكەم لەو كەسانى كە (اعضاء ضبط القضائي) لەو ياسايەدا ھاتوون.

بەرپۆز د. رېواز فايق حسين / سەرۆكى پەرلەمان:

بەلێ زۆر سوپاس، فەرموو روژان خان لىژنە تايبەتمەندەكان.

بەرپۆز روژان ابراهيم على:

بەرپۆز سەرۆكى پەرلەمان:

سەبارەت ماددا (55) بېرگەى (2) داخاز ژ جەنابى تە بکەم کو وشەى عەيبە كە پەرلەمانتارەكى ب كار ئىناى لا بىریت لە پەرۆتۆكۆل، و زۆر سوپاس.

بەرپۆز د. رېواز فايق حسين / سەرۆكى پەرلەمان:

لىژنە تايبەتمەندەكان قەستان نىيە؟ فەرموو كاك بژار.

بەرپۆز بژار خالد عبدالله:

بەرپۆز سەرۆكى پەرلەمان:

دقیق تەنكىد كەمەفە عەدەدەكى زۆرى كۆمبونا مە كر ئو زانیدەن جەلسیت پەرلەمانى بەردەوام بوون ئەف پەرۆزە ب خو ئىك ژ پەرۆزیت بەرفرە و گەلەكى شاملە ئەم ھند فېرا گەھشتین وەكو سیاغەكا قانونى تەماشە بکەین نوکە زى ئەز تەنكىد كەمەفە لىژنا ياسایى نە لىژنا زمانەفانىە، ئەز زى پېشنيار دكەم بۆ سەرۆكايەتيا پەرلەمانى ئەف حالەتە گەلەك جارا تىكرار بیت و ھەمى جەلسادا ئەندام تىيىنييت وانا زى مەعقولن لىژنەيەك ھەبیت وەكو فلتەرەك بەرى بۆ لىژنا ياسایى بېتە ئىجالە كرن ژ ناحيا لوغەوئەفە چونكى سۆرانىا مەيا تەواو نینە حتا ژ بلى ھندى خەلكى سلیمانى و ھەولپىرى مەعنا ھندى نىە سۆرانىى ھەمى دزانن ژ ناحيا لوغەوى پىتقى ب شارەزايپن ئەكادیمی يیت زمانەفانى ھەى ژ بەر ھندى ئەف سەر لىژنا ياسایى حساب نەكەن، وە حەزەكەم سەر كۆيا پەرۆزى بەرپۆز وەزیرە ئەگەر روونكردەكى بدەت چونكە ب راستى ئەفە ھەمى شوێ لىژنا ياسایى نینە، سوپاس.

بەرپۆز د. رېواز فايق حسين / سەرۆكى پەرلەمان:

بەلێ سوپاس، گرمانجى ژووروش رېزمانەكەيان زۆر دەولەمەندە ھىچ فەرقى نىيە لە راستى دا نەك فەرقى نىيە لە رووى رېزمانى و لە زۆر روودووە زۆر دەولەمەند و بەھىزە بەلام ئىتر ئەووە زمانى نووسين و زمانى رەسميات سۆرانى يە ئىمە واجبمانە وەكو سەرۆكايەتى پەرلەمان ھاوكارى لىژنە تايبەتمەندەكان بين بۆ ئەووى لە رووى زمانەوانىيەو لەم دارشتەيە باشتر نامادە بکەين ئىمە حەوت روژمان لە بەر دەستە رىكى دەخەينەو، بەلێ دكتورە فالە قەسەيەكتان ھەيە.

بەرپىز د. قالا فرید ابراهيم/ وزيرى ھەرىم بۇ كاروبارى پەرلەمان:
بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

ئەوۋى ئىشارەتى پېدرا بە نىسبەت قانونى (اعضاء ضبط القضائى) كە لە قانونى ئوسولى مەحاكەمەى جەزائى ھاتوۋە مەعنای ئەوۋە نىيە ناتوانىت لە قانونىكى تر چەند كەسىك كە وەكو (اعضاء ضبط القضائى) تەھدېد بكات ئەو كەسانەى لىرە دىارى كراون ماناى ئەوۋە نىيە جىگای ئەو كەسانە دەگرەوۋە كە لە ئوسولى مەحاكەماتى جەزائى دا ھاتوۋن ئەوان كارى خۇيان دەكەن و ئەوانەش لىرە كارى خۇيان دەكەن، ئەركى وان تەنھا جى بەجىكردى ئەو ماددە سزايانەپە كە لەناو ئەو قانونەدا ھاتوۋە، بۇپە ھېچ تەنافوزىك لە بەينى ئوسول مەحاكەمەى جەزائى و لە بەينى ئەو ياسايە روونات، بۇپە ھەرىكەيان ئەركەكانيان دىارى كراو، ئەفسەران و كارمەندان و پاسەوانى سنورەكان، پاسەوانى سنور لىرە يەئنى (حرس حدود) مان ھەپە جىاوازە لەگەل (حرس اقليم) دەستورى عىراقى پىشمەرگەى بە (حرس اقليم) ناوھىناوۋە لە ناو دەستورەكەيدا، بۇپە لىرە ھېچ خەلەلىك نىيە، بەرپوۋەبەراپەتتىك ھەپە لە كوردستان بە ناوى بەرپوۋەبەراپەتى نەھىشتىنى ماددەى ھۆشبەر، بەللى بەرپوۋەبەراپەتتىك گىشتىپە سەر بەدەزگای ئاسايشە لە ھەرىمى كوردستان تەئىدى دكتور كازم و كاك زانا دەكەم لەوۋى لە پىشەى پزىشى بگۆردىت بۇ پىشەى تەندروستى، لەبەر ئەوۋى لىردا ھاتوۋە (من ذوى المهنة طبية) واتا تەندروستى راسترە، خالەكانى تر لەگەل ئەوۋەن بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان ماددەى (42) وەكو خۇى پەسند بكرىت لە بەر ئەوۋى ھېچ خەلەلىكى ياساى تىدا نىيە، زۆر سوپاس.

بەرپىز د. رىواز ھائىق حسين/ سەرۆكى پەرلەمان:

بەللى زۆر سوپاس، دكتورە گەلاوئىز روونكرەنەوۋەت ھەپە وەكو ئەندامى لىژنەى موختەس، فەرموو.

بەرپىز گەلاوئىز عبىد عثمان:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

لە ماددەى (42) دوۋەم لە كۆتايىپەكەى لە عەرەبىپەكە نوسراوۋە وەزىر رىنماى دەردەكات، لىرە نوسراوۋە وەزىرى كىشتوكال، من پىمواپە وەزىر مەبەستى وەزىرى تەندروستىپە كە رىنماى دەردەكات لىرە ئەوۋە بە ھەلە نوسراوۋە، چونكە لايەنى لەناوبردىنى ماددەى ھۆشبەر لە لايەنى تەندروستى دەبى وەزىرى تەندروستى رىنماى دەرىكات، سوپاس.

بەرپىز د. رىواز ھائىق حسين/ سەرۆكى پەرلەمان:

بەللى سوپاس، ماددەى (43).

بەرپىز رۇزان ابراهيم على:

ماددەى (43):

پەكەم: ئەو لايەنەى ماددەى ھۆشبەرەكانى گرتۆتەوۋە برى يەك مىيۇن دىنارى پى دەبەخىرىت بەرامبەر بە ھەر كىلۇ گرامىكى دەست بە سەر داگىراو.

دوۋەم: ئەو برە پارەپەى كە لە برگەى يەكەمى ئەم ماددەپە دەقى لە سەرگراوۋە دو ھىندە دەكرىت لە خالەتى دەستگىركردنى ئەو تۆمەتبارە قاچاخچىپەى كە ماددەى ھۆشبەرەكانىشى بەردەستە.

سىيەم: پاداشتىك بە رېژە (40%) بەھاي ئەو پاداشتانى لە ھەردوو بېرگەي يەكەم و دووھى ئەم ماددەھى دەقيان لە سەرکراو دەبەخىرىتە ئەو كەسانەي ھەوال دەدەن لە سەر تاوانەكانى بازىرگانى پى كەردن بە ماددە ھۆشبەرەكان ئەگەر ھەوال دانەكە بوو ھۆي ئاشكرا كەردنى تاوانەكە و دەستگىر كەردنى تاوانباران.

چوارەم:

ئەو پاداشتەي لە بېرگەي يەكەم و دووھى و سىيەمى ئەم ماددەھى دەقى لە سەرکراو رادەستى ئەو كەسانە دەكرىت كە دەبانگىرىتەو لە رىگاي دەزگاي ئاسايش و مىكانىزمى خەرجكەردنىشى بە رىنمايى دىارى دەكرىت كە بەرپىز وەزىرى دارايى دەرى دەكات، سوپاس.

بەرپىز رىواز ھايق حسين / سەرۋكى پەرلەمان:

زۆر سوپاس، ئەو بەرپىزانە ناويان نووسىوۋە بۇ ئەوۋى دەست بە موناقتەشە بىكەين، (كاك زانا، ھەسىبە خان، كاك سىروان، شىرىن خان، كاك شاخەوان)، شىرىن خان فەرموو.

بەرپىز شىرىن امين عبدالعزىز:

بەرپىز سەرۋكى پەرلەمان:

سەبارەت بە ماددەي (43) بېرگەي يەكەم كە باس لە پاداشت دەكات لە بەرامبەر كەسىك، ئەگەر كىلويەك ماددەي ھۆشبەر رادەست بىكات، بەلام ئەو بېر پارەھىي لىرە دىارى كراو، رەنگە ھاندانىكى ھىندە پىويست نەبىت كە خەلكىك ھان بەدەين لە جىگا و شوپىنىك و بە ھەر شىوازيك يا ھەر بېر ك ماددەي ھۆشبەر بەدى بىكات رادەستى بىكات بۇ تموح و ئامانجى شەخسى و مەبەستى خۆي بەكارى نەھىنىت، لىرەدا من پىشنىياز دەكەم كە بېرى ئەو پارەھىي لە (5000000) بۇ (10000000) دىنار بىكرىت وە بە پىي جۆرى ماددەي ھۆشبەرەكەش دىارى بىكرىت، سوپاس.

بەرپىز د. رىواز ھايق حسين / سەرۋكى پەرلەمان:

بەلى سوپاس، كاك سىروان فەرموو.

بەرپىز سىروان فرج محمد:

بەرپىز سەرۋكى پەرلەمان:

من بە تىكرا لەگەل ماددەي (43) دا نىم و تەسەور ناكەم لىبىرىت، بەلام ئەم (1000000) دىنار و تا خواروۋە رەنگە ئىنشالاي خواي لە سەر بى ئەو دەولەتەي ئىمە ھەزار سال تەمەنى بىت رەنگە لە دە سالى داھاتوودا ئەو يەك مىليون دىنارە كۇكا كۆلايەك نەكات، رەنگە زۆر زۆرىش بىت، من پىشنىياز دەكەم لە دونيا عورف وايە ئەگەر ھاتو پاداشتى كەسىك بىكەيت لە كەشكەردنى شتىك بىروانايەك دەھىنىت كەوا ئىنسانىكى باشە لە پىشخستنى كۆمەلگاكەي و لە تاوانبارانى كەشف كەردوۋە قەلەمىك يا مىدالىيەك دەھىنى، بەلام بە بىرىكى باش ئەگەر مىليونىك دىنار بوو مىدالىيەكى ئالتون بىكەن بە شانىيەوۋە بە يەخەيەوۋە، ئەمە ھەم ناھىيە مەنەوييەكە زۆر زۆر گەورەترە لە پارەكە، دوو بۇ خۆي و كەس و كارەكەي

دەمىننېتەۋە لە كۆمەلگاپەكى ۋەكو كوردستان بەشدارى كوردوۋە يا ھەماھەنگ بوۋە لە گەل دەسەلاتەكاندا بۇ ئەم ئىشە باشە بۇ نموونە دەلئىم ئىنشالائى خۋاى لە سەر بېت ئىمەش ۋا بكەين لە ھەموو دونيادا ھەيە سالانە لە ھەموو شارېك، ئىنجا لە ھەموو ھەرېمېك ئىنجا دەولەتېك كەسى باش ھەلدەبېژىرن ئەۋكەسە باشەى كە ئىشېكى خېرى كوردوۋە دەستىشانى دەكەن بە كەسايەتى سال لە شار، ئىنجا كەسايەتى سال لە ھەرېمەكەدا ۋ ئىنجا لە ۋلاتەكەدا جا من پېشنيار دەكەم زۆر بە كورتى دەلئىم ئەۋ كەسە شايستەى ئەۋدەيە بېك لە سەروو ئەۋ ماددەيە ۋ بۇى زىاد بكرېت كە نىشانەيەكى نازايەتى بدەنى، لە خالى چۈارەمىش لە رېگاي دەزگاي ئاسايش ئەۋ پاداشتە دەدرېت ئەمە ھەلەيەكى زۆر گەۋرەيە، چونكە دەزگاي ئاسايش شوپنېك نىيە پاداشتى خەلك بكات بەدەر لەۋەى كە رەئى خەلك ۋ پەرلەمانتار چۆنە، ئەۋە لە رېگاي ۋەزارەتېكى مەعنەى يا ۋەزارەتى كۆمەلەيەتى بېت يا لە لېژنەيەكى بۇ دابنرېت، زۆر سوپاس.

بەرپېز د. رېۋاز ھايق حسين / سەرۆكى پەرلەمان:

بەلئى سوپاس، كاك زانا فەرموو.

بەرپېز زانا خالد سەمىل:

بەرپېز سەرۆكى پەرلەمان.

من مۆلاخەزەم لە سەر ئەم ماددەيە ھەيە، ھاۋرام لەگەل كاك سيروان بەراستى ديارى كردنى ئەۋ مەبلەغانە مەترسەك ھەيە، پېۋىستە لېرە باسى بكەين، ئەمە ھۆلى پەرلەمانە ۋ گواستەۋەى راستەخۆش نىيە، بۇيە ھەندى قسە ھەيە دەبى بېكەين لە ئىستادا كە ئەۋ ياسايە نەبوو پېشتر خەلكانېك ھەبوون توش دەكران بەۋەى كە ماددەى ھۆشەريان لەلەيە، ئافرەت ھەبوۋە لە ئارايشتاگان كە توشكراون بېك ماددەى ھۆشەر خراۋتە جەنتاى، بۇ ئەۋەى توش بكرېت ۋ ناچار بېت كارى تر لە گەل ئەم ئارايشتاگايە بكات، ئەگەر لېرە ئىمە بە ياسا رېك بخەين پاداشت بدەينە ئەۋ خەلكەى ھەۋال دەدات دئنيان ئەم حالەتان زۆر زياتر دەبن، بۇيە دەبى ئىمە رېگرى بكەين ھەدەف لەۋ ياسايە ئەۋەيە رېگرى لەم حالەتانە بكەين نەك رېگا خۆش بكەين، بەيانى دوو گەنج شەر ۋ دەمەقائىيان دەبېت بېك ماددەى ھۆشەر دەخاتە گېرفانىنەۋە ھېچىشى پى نىيە بۇ ئەۋ ملىۋن دىنارە ھەۋالېشى لە سەر دەدات، كەۋاتە ئىمە بە ياسا دەرگامان بۇ ئەۋ حالەتە كردهۋە، بۇيە بە راي من رېگايەكى تر بدۆزىنەۋە ۋەك ئەۋەى كاك سيروان باسى كرد بېروانايەك رېزلىنانيك پاداشتى بكەين مەراسىمى بۇ بكەين ھەرچى بۇى دەكەين، بەلام پارەى لى دەرېنېن، زۆر سوپاس.

بەرپېز د. رېۋاز ھايق حسين / سەرۆكى پەرلەمان:

زۆر سوپاس، كاك شاخەۋان فەرموو.

بەرپېز شاخۋان رۇۋف مصطفى:

بەرپېز سەرۆكى پەرلەمان.

لە ماددەى (43) بەشى زۆرى ھاۋرېيان باسى ئەۋەيان كرد كە بىر لەۋە بكرېت مىكانىزمېك بدۆزىتەۋە لە برى پاداشتەكە، چونكە راستە ئەۋ قسە قسەيەكى حسابىيە، كەسېك ئەگەر بېريار بېت پاداشتە بدەيتى

پاداشتهکه دەبیتە بەشیک لە مەشاکیل و سەرئێشەى گەورە بۆ خەلک، بەلام حەق وایە میکانیزمیک بدۆزیتەووە لە برى پاداشتهکه شتیکی کەى بۆ بکریت و من پشتیوانى راي هاوڕێيان دەکەم، سوپاس.

بەرپێز د. رێواز فایق حسین / سەرۆکی پەرلەمان:

زۆر سوپاس، حسیبە خان فەرموو.

بەرپێز حسیبە سعید ابراهیم:

بەرپێز سەرۆکی پەرلەمان.

پشتگیری راي كاك زانا و كاك سيروان دەکەم، هەرچەندە سزاكان قورستر بن ئیمە دەتوانین رێگری بکەین لەوەى كە كەسەكان ئالودەى ماددە هۆشبەرەكان نەبن و بازرگانی پیکردنى كەمتر بێتەو، بەلام لەهەمان كات ئەگەر پاداشتهكان زیاتر بکەین دەرگا لە بەردەم خەلکەكە دەکەینەووە، بۆ ئەوەى کارەكە زیاتر فراوان بێت، زۆر سوپاس.

بەرپێز د. رێواز فایق حسین / سەرۆکی پەرلەمان.

سوپاس بۆ بەرپێز، لیژنە تاییبەتمەندەكان قسەیهكتان هەیه؟ سى كەس داوا دەكات پاداشتهكان لابەرت لای خۆتان تەسجیلی بکەن، بەلێ كاك بزار.

بەرپێز بزار خالد عبدالله:

بەرپێز سەرۆکی پەرلەمان.

ب راستى من زى قەناعەت ب پێشنيارایا فان ئەندام پەرلەمانا هەبوو حسیبە خان و كاك زانا و كاك سيروان، راستە دەمى موشەرەع قاعیدى قانونى رسم دگەت پیتقیه دوورتر هزر بگەت فعلەن ئەفە هەژى هندییه كو ئەم هەمى لقیرى موشەرەعیى قى یاسایینه هزر ت هندیى دا بکەین كو ئەم دەرگەهەكى فەكەین تەشجیعی دكەین كو خەلکەكى عەمدەن توش كەنى و ئیحتماله خەلکەكى بى گونەه زى بیت، سوپاس.

بەرپێز د. رێواز فایق حسین / سەرۆکی پەرلەمان:

ماددەى (44)

بەرپێز گەلاوێژ عبید عثمان:

بەرپێز سەرۆکی پەرلەمان.

ماددەى (44)

جیگری سەرۆكى دەزگای ئاسایش بە هەماهەنگى لەگەڵ وەزیری تەندروستی و وەزیری دارایی بۆى هەیه پالپشت بە مۆلەتى دادوهرى لیکۆلینەووە شیوازی رادەست کردنى ماددە هۆشبەرەكان و کارتیکەرە ئەقلیهكان و پێشینه کیمیاییهكان بەکار بهینیت بە مەبەستى ئاشکراکردنى باندەکانى تاوانکاری ئەوانەى مامەلە بەم ماددانە دەکەن، سوپاس.

بەرپێز د. رێواز فایق حسین / سەرۆکی پەرلەمان:

بەلێ زۆر سوپاس، کى هەیه لەبارەى ئەو ماددەیه قسە بکات، سیاغەى ئەم ماددەیه باش بوو.

بەرپز زانا خالد سmail:

بەرپز سەرۆكى پەرلهمان.

فيعلهن ئيمهش تهئيد دهكهين سياغهي زور باشه، بهلام پرسيارهكهى من لهوهيه روونكردنه وهمان بدنهى، مهبهست چييه له جيگرى دهزگا، نيا دهزگاكه بوى ههيه يا ئيلا نهو كهسه، نهگهر جيگرى دهزگا نهو كاته كارىكى ههبوو نيا كهس بوى نيهه نهو كاره بكات؟ زور سوپاس.

بەرپز د. ريوافايق حسين / سەرۆكى پەرلهمان.

له سياغهي ئەم مادديه ئەسل ئيشه ئەساسيهكه هى جيگرى دهزگاي ئاسايشه ههماهنگى دهكات لهگهڵ وهزيرهكان وهزيرى تهنروستى و وهزيرى دارايى، له ئەسلدا ئيشى ئەوه به گوپرهى سياغهي ئەم مادديه، ئەوه روونكرنه وهكهيه، كاك دكتور كافم فهرموو.

بەرپز كاظم فاروق نامق:

بەرپز سەرۆكى پەرلهمان.

سهبارت به ماددهى (44) من پيموايه ههر وهكو چون بهكارهينانى ئەم ماددانه مهنوعه و قهدهغهكراوه و به ياساش دردهچيپت وه بازرگانى كردن و گواستنهوه و فروشتن و دهستاودهست پى كردنيان كرداريكى نابروبهرايه، به ههمان شيوه ريگه نادرىت بهكاربهينريپت بو ههر ريكاريكى تر وه له توب شتيك ههيه پيى دهگوتريپت (Placebo) واتا درمانيكى ساخته، واتا تو له شيوازي ساختهدا دهتوانى له شيوهى حهب كهچى له ناو دهنى، چى له ناو دهنى دهتوانى دروستى بكهيت و ناوى بنويپت درماني هوشبهر، بهلام درمانه هوشبهرهكه نهبيپت دهكرى مادديهكه بى هيج كاريگهري سلبى و ئيجابى نهبيپت له سهر جهستهى ئەو مرؤفه ئەوه بهكار بهينيت، نهك مادده هوشبهره ئەساسيهكه بهكاربهينيت، بو ئەوهى خهلكى پى بگريپت يا باندى پى بدوزيتهوه، واتا دهكرىت ئەگهر ئەمه مهبهستيانه ئەم مادديه بهمينيتهوه، به راستى من هيج لهگهڵ ئەوهدا نيم ماددهكه خوئى بهكار بهينيت، بهلكو دهكرى شيتى درماني ساخته كه له ولاتانىش بهكاردههينريپت ئەوهى پيى دهگوتريپت (Placebo) ئەوه بهكار بهينريپت بو ئەو ريكاره ياساييهى كه لهم مادديه بهكار هينراوه، ئەگينا بهكارهينانى ماددهكه خودى ماددهكه بو دستگير كردنى خهلك ئەوه پاساويكى به راستى ئەقلانى نيهه، سوپاس.

بەرپز د. ريوافايق حسين / سەرۆكى پەرلهمان:

بهلى سوپاس، ليژنه تايبهتمهندهكان قسهيهكتان ههيه؟ ئەو مادديه له دهقه عهرهبيهكهدا ههيه؟ دهقه عهرهبيهكه لاي كى ههيه؟ كاك جلال وهكو ليژنهى ياسايى قسهمان بو بكه.

بەرپز جلال محمد امين:

بەرپز سەرۆكى پەرلهمان.

سهبارت به قسهكان بهرپز دكتور كاظم، دياره ئيمه له عهمهلى بينيومانه كاتيک دهلى بهكار دههينريپت له زير چاوديري بهرپز دادوهري ليكولينهوه دادوهريش به خوئت دهزاني جيگرى دهزگاي ئاسايشى سهربهخو ئەم كاره ناكات به مؤلتهى بهرپز دادوهري ليكولينهوه ئەو كاره دهكات وه هاوكات شيوازي بهكارهينانهكهى، ئەمه ليره مهتنه بهو شيوازيه مهسهلهن جيگرى ئاسايش ههنديك لهم مادديه به چاوديري بهرپز دادوهري ليكولينهوه دهينريپت له ريگاي موخبيري يا ئەو كهسهى بو ئەو كهسانى تهلهبى كرپيني دهكهن يا تهلهبى فروشتنى دهكهن ئەو كات كه

دەبىنى لىي دەكرى دەزانى ئەو كەسە كىپارە وە وردە باندىكە كەشف دەكات و دەستگىرى دەكات، بۇيە ئەگەر تۆ ماددىيەكى تەزويىرى بدەيتى ئەو كەسە خۆى خەبىرە وە بەكارى دەھىنى وە لەگەل بەكارهينانى يەكەم نەفەسى دەزانىت ئەمە ئەو ماددىيە نىيە، بۇيە موخبىرەكەش لاي سووك دبىت و كارى لە گەل ناكات و، بۇيە من تەسەور دەكەم بەم شىوازەيە و مانەووى زەرورە، سوپاس.

بەرپىز د. رىواز فايق حسين / سەرۆكى پەرلەمان:

بەئى سوپاس.

بەرپىز كاظم فاروق نامق:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

ئەگەر ئەو كەسە ماددىكەى بەكارهينا و بەو ماددىيە گيانى لە دەست دا حجەت چىيە بۇ ئەمە؟ ئەگەر تۆ كەمىنىكت دانا و ماددىكەت دا بەو كەسەو، ئەو ماددە ھۆشبەرە ھەموومان دەزانىن گىرتى تەندروستى دروست دەكات، ھەر لەويەو تووشى گىرتىكى تەندروستى كرد دلى وەستا حالەتتىكى بە سەر ھات و مرد حجەت چىيە بۇ ئەو؟ بەلام ئەگەر شتىك بدەيتى و لە رووى علمىو ە بىسەلمىنى نابىتە ھۆكارى مردن يا گىرتى تەندروستى بۇ ئەو كەسە، واتا ھەر شتىكى بە سەر بىت دەزگاي ئەمنى و ئەو لىژنە ھىچ گىرتىكى ياسايان لە سەر نىيە، سوپاس.

بەرپىز د. رىواز فايق حسين / سەرۆكى پەرلەمان:

ماددەى دواى ئەو.

بەرپىز رۆمىو حىران نىسان:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

ماددەى 45:

پاداشتى ئەو لىژنەيە لە بىرگەى يەكەمى ماددەى (41) و بىرگەى دووومى ماددەى (38) ى ئەم ياسايە دەقيان لە سەرگراو بە رىنمايى رىك دەخرىت كە وەزىر دەرى دەكات، سوپاس.

بەرپىز د. رىواز فايق حسين / سەرۆكى پەرلەمان:

بەرپىزان كى قسەى ھەيە لە سەر ئەو ماددىيە؟ سەرچنار خان، كام مە، كاك زانا، سوپاس بۇ ئەوانەى كە تا ئىستاش تاقەتى مناقەشەيان ماو، فەرموو سەرچنارخان.

بەرپىز سەرچنار احمد محمود:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

ماددەى (45) ئەگەر پاداشتى ئەو لىژنەيە لە بىرگەى يەكەمى ماددەى (41) وە ھەيە واتا پەيوەندى بە ماددەى (41) وە ھەيە و بىرگەى دووومى ماددەى (38) وە پەيوەندى بە ماددەى (38) وە ھەيە پىرسىارى من لىردا ئەو ھەيە بۇ ئەمە لە ماددەى (45) ھاتوو ئەگەر پەيوەندى بە ماددەى (41) و (38) وە ھەيە ئەسل وايە دەبى لە ماددەى (42) ھاتبوايە ئەمە خالىك خالىكى تر پاداشتى ئەو لىژنەيە دوو لىژنە تەحدىد گراو بەكيان لە ماددەى (38) و بەكيان لە ماددەى (41) ھەردووكيان كارى قانونى و وەزىفى

خۇيان دەكەن ج پېۋىستىيان بە پاداشتە ئەسلەن ئەم پاداشتە ھەر نەمىنەيت و ئەم ماددەيە لاپرەيت و زۆر سوپاس.

بەرپىز د. رېۋاز فايق حسين / سەرۋكى پەرلەمان:

بەئى سوپاس، بەرپىز كاك لقمان فەرموو.

بەرپىز لقمان حمد حاجى:

بەرپىز سەرۋكى پەرلەمان.

سەبارەت بە ماددەى (45) من پېم باشە ئەم پاداشتە تەنھا ئەم كەسانە بگرېتەوہ كە لە ماددەى (43) دا ھاتوون لە راستى دا ئەك لە ماددەى (41) ئەوانە ئەركيان پېكھيئانى سەرپەرشتى لىژنەكە دەكەن بەلام لە ھەموو ھالەتەك دا لە خالە گومرگىيەكان تەنھا بۆ ماددە ھۆشبەرەكان نا بەلكو بۆ ئەم كەل و پەلانەى كە بە قاچاخىش داخىل دەبن لە خالە سنورىيەكان پاداشتەك ديارىكراوہ لە بەرامبەردا دەدرېتە ئەم كەسانەى دەست بە قاچاخەكان دا دەگرن بۆيە مانەوہى پاداشت لە ماددەى (43) كارىكى پېۋىستە و زەرۋورە، سوپاس.

بەرپىز رېۋاز فايق حسين / سەرۋكى پەرلەمان.

بەئى سوپاس، كاك زانا فەرموو.

بەرپىز زانا خالد سمايل:

بەرپىز سەرۋكى پەرلەمان.

من ھاۋرام لە گەل رايەكەى سەرچنار خان ئەوانەى لە ماددەى (41) دا ناويان ھاتوۋە، ھەموويان پۆستىيان ھەيە ئەگەر بگەرپيەوہ ماددەى (41) ديوانى ئەنجومەنى ۋەزيران پەيمانگەى پزىشكى دادىە بەرپۆۋەبەرايەتى گومرگانە، ژمارەيەك لەو بەرپزانە ھەموويان پۆستىيان ھەيە لە چوارچۆۋەى ئەركەكەى خۇيان ئەم ئەركە دەكەن ۋە موچەيەكى باشيشيان ھەيە ۋە پلە تايبەتن زۆربەيان، بۆيە پېۋىست بە پاداشت ناكات ئەوہيان نەبېتە عەتف بەرامبەر بە زەمىلەكانمان لە لىژنە پزىشكىيەكان، بەلام ھى ئەوان ھەقى خۇيانە ئەوانەى لە ماددەى (38)، چونكە واقعەك ھەيە بەرپزان ئەندامانى پەرلەمان دەبى بيزانن پزىشكە پىسپۇرپيەكان ناچنە ناو ئەم لىژنانەى كە مەترىسيان ھەيە، چونكە ئەوہشيان ھەر وازحە تاوہكو ئىستا لە كوردستان ئىمە ياساى پاراستنى مافى پزىشكانمان نىيە ۋە ئەم لىژنانەش لىژنەى مەترىسدارن، بۆيە ئەگەر پاداشت نەكرىن يا دەرمالەيەكيان پى نەدرېت ناچنە ناو ئەم لىژنانە، بۆيە ئەوانەى لە ماددەى (38) ى ئەم ياسايە دەقيان لە سەر كراوہ تەنھا ئەوان پاداشت بكرىن، سوپاس.

بەرپىز د. رېۋاز فايق حسين / سەرۋكى پەرلەمان:

سوپاس بۆ جەنابت، كاك مەم فەرموو.

بەرپىز مەم بورھان محمد قانع:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

من سەرھراي ئەوھى پشٹیوانى له تەواوى بۆچوونەکانى سەرچنار خان دەكەم بە ھەئوھشانەوھى ئەو ماددەھىە و ھەر نەمىنىت پىويست ناکات، تەنانەت كۆى ئەو پاداشتانەى له ناو ئەو ياسايە ھەئبوھشیتەوھ و پاداشت پىويست ناکات وھ له حالەتیکیش ئەگەر حالەتیکى لەو شیوھىە بوو، كافىە ئیمە دەسلەئتمان داوھ بە وھزىر رىنمایى دەربكات له ناو رىنمایىھەكەدا دواتر ئەنجومەنىكى بالایە و ئەو ھەموو پۆستى بالای تىدايە له ناویاندا پاداشت كەردن بودجەھىەكى له بەر دەمى دابىت، بۆیە ناوھینانى پاداشت له ناو ئەو ياسايە بە باش نازانم و بە ھەموو شیوھىەك بسپرىتەوھ ھەھىە، سوپاس.

بەرپىز د. رىواز فايق حسين / سەرۆكى پەرلەمان:

بەئى سوپاس، فەرموو كاك سىروان.

بەرپىز سىروان فرج محمد:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

ئیمە له ھەموو شوینىك باسى ئەوھ دەكەين خۆشەويستى خاك و نىشتمان و بەرپاكردى عەدالەت، ئیمە ھەموو فەرمانبەرىكى ئەم وولاتە بە ئاسايش و بە فەرمانبەرىكى ئاسايىھەوھ ھەتا دەگاتە وھزىر، ئىشەكەى ئەوھىە كە يەكەم شت خۆشەويست بىت بۆ خاك و نىشتمانەكە و ئىشەكەى خۆى بكات، ئى ئەو مووچەھىەك وھردەگرى، له پای مووچەكەى خۆى ئىش دەكات، من ھەر بۆ ئەوھى درىژەى پى نەدەم، بزەبت لەگەئ سەرنجەكە و راکەى سەرچنار خانم و پشٹیگرى لى دەكەم و، كاك لوقمانىش كە دەئى ئەگەر كەسىك شایستەى پاداشت بىت لەم ياسايە، تەنھا ئەوانەى كە لەناو بپرگەى (43) كە من ئامازەم پىكردووھ، دووبارەى دەكەمەوھ، پاداشت پارە نىيە بىدەھتە خەلك، پارە دەروات و دەیدا بەشتىك و دەبخوا، پارەى سەيارەھىەكەى پى دەگۆرى و تەواو، بەلام دووبارەى دەكەمەوھ ئەو پاداشتە دەبى بدرىت، بۆ نموونە كىلۆيەك لەو ماددەھىە،.....

بەرپىز د. رىواز فايق حسين / سەرۆكى پەرلەمان:

ببورە، بەلام ئەو لەناو پەپرەو نىيە، نابى دووبارەى بكەیتەوھ، پەيامەكە گەشىت سوپاس، ماددەى (46)، كاك بزار فەرموو.

بەرپىز بزار خالد عبدالله:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

دواى گفتوگۆ كەردن لەگەئ سەرۆكى لىژنە تايبەتمەندەكان، ئیمەش پىشنيار دەكەين و گەشىتىنە ئەو قەناعەتە ماددەى (43) و (45) ھەر نەمىنىت له پرۆژەكەدا، سوپاس.

بهرېز د. رېواز فايق حسين / سهرۆكى پهرلهمان:

بهرېزان نيمه نهگه پاداشتهكان يانى ليژنهكانى كه له ماددهى (38 و 41) دا هاتوون، برومان بهوه ههبي پاداشت وهرېگرن، ئهبي ماددهى (45) بمينيتهوه، چونكه ئهبي تهنزيم بكرى، ونهگه برومان وابي پاداشت ههر نهمينى، ئهه كاته دهبي ماددهى (45) نهمينى، باشتره نيوه ديراسهيهكى زياترى بكه، نهگه قهرارتان دا ئهه دوو ماددهيه، وانا قهناعهتتان وابوو كه ئهه دووانهى تريش زهروور نيه، ئينجا واى لى بكه، تهواو وازيحه يانى ئيوه پيتان وايه كه زهروور نيه، باشه رۆزان خان فهرموو.

بهرېز رۆزان ابراهيم على:

بهرېز سهرۆكى پهرلهمان.

سهبارت به بهحس كرى ماددا (38) و (41) به حس كرا كو پيشتر بهحسا كر، ماددا (38) ، چونكا به حوكما گشتى تهبيعى د بهحسى كرى باشتره ديراسهتى بيته كرنى، نهك لادانى، و ريكخستن بكرى، باشتره پاداشت ههبيتن كو تهشجبعهكى بو ئهوانا ببنه ئهندامى فان ليژنه، سهبارت بهحسى (43) كرد، ئهقه قيرى بوچى باسى (43) نهكريا، چونكا (41 و 38) بهحسى ليژنهيا كرى، قهرى نافى ليژنا نهينادى، (43) بهحسى لايهكيا، نهبهحسى ليژنانه، سوپاس.

بهرېز د. رېواز فايق حسين / سهرۆكى پهرلهمان:

زور سوپاس، ماددهى (46) فهرموو.

بهرېز شاخهوان روف مصطفى:

بهرېز سهرۆكى پهرلهمان.

ماددهى (46): رسوماتى ئهه مؤلتهانهى لهه ياسايهدا دهقيان لهسهر كراوه، بهپي خشتهكانى رسوماتى ژماره (11) كه هاوپيچى ئهه ياسايهن.

بهرېز د. رېواز فايق حسين / سهرۆكى پهرلهمان:

بهلى لهسهر ئهه ماددهيه، فهرموو.

بهرېز ديارى انور حمه رحيم:

بهرېز سهرۆكى پهرلهمان.

بهلى، يهكهم جار خشتهكه بخوينيتهوه، دووهم روونكردنهوه بدن، تكا دهكهم له ليژنه پهيوهنديدارهكان.

بهرېز د. رېواز فايق حسين / سهرۆكى پهرلهمان:

ئى ئهوه لهبهردستاندايه كاك ديار.

بهرېز ديارى انور حمه رحيم:

بهرېز سهرۆكى پهرلهمان.

خشتهكه روون نيه، ئهه خشته چونه و كى وهريدهگريت و له كوى وهريدهگريت؟ سوپاس.

بەرپىز د. رېۋاز فايق حسين / سەرۆكى پەرلەمان:

بەئى، وازحە، كىيى تر قسەى ھەيە، سەرچنار، كاك مەم، كاك زانا، كاك زانا فەرموو.

بەرپىز زانا خالد سمايل:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

خشتەى ژمارە (11) ھىچ روونىيەكى تىدا نىيە، چونكە ئەو برانەى بە سەدا يەك و دووسەدو پەنجا ھەزار دىنار ۋەھتا لە خالى پىنچەمدا ھەر بەرەسى رىگا بە خەلك دەدات بچى بچىنىت، يانى لە خالى چوارەمدا لە خشتەكەدا، خشتەى ژمارە (11) خالى چوار، پىنچ سەد ھەزارى خوى بدا و بچى بچىنىت، ھىچ موشكىلەى نىيە، كەواتە نىمە ياسا بو دەردەكەين، بوئے داواى روونكردەوى تەفاصيل دەكەين لە لىژنەى ياساى لەسەر ئەو بابەتە، سوپاس.

بەرپىز د. رېۋاز فايق حسين / سەرۆكى پەرلەمان:

سوپاس، دەرفەتەيان دەدەين، سەرچنار خان فەرموو.

بەرپىز سەرچنار احمد محمود:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

رسوماتى ئەو مۆلەتەى لەو ياسايدا دەقيان لەسەر كراۋە، بەپىيى خشتەكانى رسوماتى ژمارە (11) ى ئەم ياسايە، يانى ماناكەى ناتەواۋە، ئەم ياسايە كە دىت رىك دەخرىت، ئەۋەى بو ئىزافە بكرىت، بو ئەۋەى مەفھومەكەى جوان بكات، سوپاس.

بەرپىز د. رېۋاز فايق حسين / سەرۆكى پەرلەمان:

سوپاس، كاك مەم فەرموو.

بەرپىز مەم بورھان محمد قانع:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

من پشتگىرى قسەكانى سەرچنار خان دەكەم، سوپاس.

بەرپىز د. رېۋاز فايق حسين / سەرۆكى پەرلەمان:

بەرپىزان لىژنە تايبەتمەندەكان قسەتان ھەيە، نىيە، سەبارەت بە خشتەى ژمارە (11) داواى روونكردەۋە دەكەن، رۆزان خان فەرموو.

بەرپىز رۆزان ابراھىم على:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

بەس روونكردەۋەيەكى بو پەرلەمانتاران، ئەف خشتەت ھەنى ھەمىت ھاتە راسپاردنىت ھەردوو لىژنا تەندروستى و لىژنا ياساى كو پىداچوونەكى فان جەدۋەلە باش بكن، سوپاس.

بەرپىز د. رىۋاز فايق حسين / سەرۋكى پەرلەمان:

ياني پىداچوونەۋەى پىدا بىكەن، بەئى زۆر باشە، ھەر بەراستى من نازانم ماددەى (46) ياني چى؟
ھوكمەكەى كوا؟ باشە ماددەى (47).

بەرپىز بالانبو محمد على:

بەرپىز سەرۋكى پەرلەمان.

ماددەى (47):

يەكەم: - لەماۋەى دوو سالّ لە رىكەۋتى بەركار بوۋنى ئەم ياسايە ۋەزارەت ھەلدەستىت بەمانەى خوارەۋە:
1- دامەزراندن و پەرەپىدانى يەكەى چارەسەرى تايبەت بە چارەسەرکردنى كەسانى ئالۋودە بوو بە
ماددەى ھۆشبەرەكان و كارتىكارە عەقلىيەكان لە چوارچىۋەى دامەزراۋە تەندروستىيەكان.
2- دابىنکردنى نۆرپىنگەى دەروۋنى □ كۆمەلەيەتى بۇ چارەسەرکردنى كەسانى بەكارھىنەر بۇ ماددە
ھۆشبەرەكان و كارتىكارە عەقلىيەكان و ئەۋانەى ئالۋودەيانن.
3- شياندن و راھىيان مىلاك لەۋانەى پزىشك و دەرمانساز و فەرمانبەران و ھاندانىان لە روۋى ماددى و
مەعنەۋىيەۋە بۇ چارەسەرکردنى كەسانى ئالۋودەبوۋى ماددە ھۆشبەرەكان و كارتىكارە عەقلىيەكان و
ئەۋانەى بەكارىان دەھىنن، بۇ ئەۋەى تەۋاۋى شىۋاۋى تەندروستى خۇيان لەروۋى جەستە و عەقلى و
كۆمەلەيەتتىيەۋە بەدەست بەھىننەۋە.

دوۋەم: ۋەزارەت بە ھاۋكارى لەگەل ۋەزارەتە پەيوەندىدەرەكان و رىكخراۋەكانى كۆمەلگەى مەدەنى
ھەلدەستىت بە دانان و جىبەجى كەردنى پلان و پروگرامى پىويست بۇ ھۆشياركەردنەۋى خەلكى دەربارەى
مەترسىيەكانى بازىرگانى پىكردن يان خراب بەكارھىنانى ماددە ھۆشبەرەكان و كارتىكارە عەقلىيەكان بە
پىچەۋانەى ھوكمەكانى ئەم ياسايە لەسەر تەندروستى تاكە كەسەكان و ئاسايشى كۆمەلگە و لەسەر
مافەكانى مرۇف و ئازادىيە بنەرەتتىيەكانى و گرتنەبەرى رىكار بۇ ئاھەنگىرانى سالانە لەرۋزى جىھانى
بەرەنگارىبوونەۋەى ماددە ھۆشبەرەكان.

بەرپىز د. رىۋاز فايق حسين / سەرۋكى پەرلەمان:

ئەۋانەى دەيانەۋى قسە بىكەن، كاك كاۋە، سەرچىنار خان، كاك ديار، كاك سىروان، شادى خان، كاك مسلم، كاك
لقمان، كاك زانا، حىسيە خان، كاك ياسىن، كاك كاۋە فەرموۋ.

بەرپىز كاۋە عبدالقادر حسن:

بەرپىز سەرۋكى پەرلەمان.

ھەرچەندە لە ماددەى يەكەمدا تەعريفى ۋەزارەت كراۋە كە ۋەزارەتى تەندروستىيە، بەلام لىرە دوۋجار
ناۋى ۋەزارەت ھاتوۋە، و لە بىرگەى دوۋەم كە دەئى ۋەزارەت بەھاۋكارى لەگەل ۋەزارەتە پەيوەندىدارەكان،
بۇيە بۇ ئەۋەى ماددەكە ۋازحتر بى، باشترە لىرە لە ھەردوۋ چارەكە ناۋى ۋەزارەتەكە بلى و بلى ۋەزارەتى
تەندورستى، بەھاۋكارى لەگەل ۋەزارەتە پەيوەندىدارەكان، ۋاتە تەندورستىشى بۇ زىاد بىرى و زۆرسوپاس.

بەرپىز د. رىۋاز فايق حسين / سەرۋكى پەرلەمان:

بەئى زۆر سوپاس، كاك ديارى فەرموو.

بەرپىز ديارى انور حمە رحيم:

بەرپىز سەرۋكى پەرلەمان.

ماددە (47) بىرگە يەكەم: لەماوەى دوو سال لە رېكەوتى بەركار بوونى ئەم ياسايە وەزارەت ھەلدەستىت بەمانەى خوارەو، ماوەى دوو سال بۆ بەركاربوونى ئەو ياسايە ماوەيەكى زۆر زۆر، و بەپى ھەئبژاردن بىت، بەپى بابلىين خولى پەرلەمانى بىت، نزيكى سالىك لە تەمەنى حكومەت رۇيشتوو، دواى دەرچوونى ئەو ياسايە و بەركاربوونى ئەو ياسايە دوو سال بۆ ئەو تەمەنە، واتە بەجۆرىك لە جۆرەكانى زەمەنىكى زۆر كەمبىتتەو لە تەمەنى ئەو كابىنەى حكومەتى ھەرىمى كوردستان، رەنگە ئىشەكان وەكو پىويست نەكرىت و يان ئەو مۆئەسسەسات و دەستە و ئەو لىژنانەى كە پىويست پىك نەھىنرئ، بۆيە من پىم وايە ئەو ماوەى زۆر زۆر، رىكارەكان ئەگەر ھەم بارگرانى دارايى بى و ھەر رىكارىكى دىكە بى حكومەت بەخوى ئەو پىرۆژەى ھىناو، پىرۆژەى خۆيەتى، بۆيە ھىچ پىويست ناكات ماوەى دوو سالى بۆ دابنرى، ومن پىشنىياز دەكەم كە دواى بەركاربوونى ياساكە يانى دواى ئەو لە وەقايەى فەرمى بلاودەبىتتەو بە نەوت رۆژ دەست بكرىت بە دروست كردنى ئەم لىژنانە، وەزارەت ئەم شتانە بكات، يان بەرزترين كات لە ماوەى (120) رۆژدا، ئەمە خالى يەكەم، با بلىين بىرگەى دوو مى ماددەكە، ماددە (47) لە كۆتاييدا دەئىت: لەسەر مافەكانى مرؤف و ئازادىە بنەرەتییەكانى و گرتنەبەرى رىكار بۆ ئاھەنگىرانى سالانە لەرۆژى جىھانى بەرەنگاربوونەوى ماددە ھۆشبەرەكان، يانى من تى ناگەم ئاھەنگ بۆ؟ كىشەيەك ھەيە، كەلتوورىك ھەيە، بۆ نموونە سالانە سالىدى ھىنەكان ئاھەنگ دەگىرئ، يانى ئايا ئەمە بنى كراو؟ ئايا شتىكى و ا كراو، بۆيە پىويستە لە بىر ئاھەنگ گىران، سەينار بكرئ و رىكارى پىويست بگىرئ بەر، وپىويست بە ئاھەنگ گىران ناكات، سوپاس.

بەرپىز د. رىۋاز فايق حسين / سەرۋكى پەرلەمان:

سوپاس، كاك مسلم فەرموو.

بەرپىز مسلم عبدالله رسول:

بەرپىز سەرۋكى پەرلەمان.

وہلہ من ئىزافەتەن لەسەر خالى (47) لە بىرگەى دوو مىدا، كە باس لە وەزارەتە پەيوەندىدارەكان دەكات لەگەل رىكخراوہ كۆمەلگە مەدەنىيەكانى، كە ھەئسن بە جىبەجىكردى پلان و پىرۆگرامى پىويست بۆ ووشياركردنەوى خەلك، من پىم وايە يەك شت ئىزافەتەن بۆ ئەو كە لىرە ئىشارەى پى نەدراو، راگەياندنە، يانى پەخشى راگەياندن بەشىوہيەكى گشتى ئىعلام، كەبەراستى رۆلىكى گرىنگ و بەرچاو دەبىن لە ووشياركردنەوى خەلك، بتواندى لەرئىگەى ئەو خالەوہ ئىزافە بكرئ و، بۆ ئەو كە بتواندى

هەموو کۆمەلگەى لىيە ناگادار بکرىتەو، و ناگادارى کاروچالاکییەکان و چۆنیەتى جیبهجیکردنى ئەو پرۆگرامە بن، سوپاس.

بەرپز د. رېواز فايق حسين / سەرۆكى پەرلەمان:

سوپاس بۆ جەنابت، كاك زانا فەرموو.

بەرپز زانا خالد سمايل:

بەرپز سەرۆكى پەرلەمان.

له ماددهى (47) برگهى يەكەم، هاوړام لهگهڵ پيشنيارهكەى كاك ديارى، ماوهى دوو سال زور زوره، چونكه رهوشى چاكسازييهكان لهههريمى كوردستان له رهوشيكى زور خراپ دان، ئەوهندە ژمارهى بەندكراوانى تيدا ههيه كه جيگايان ناييتەوه ئيستا، بارقورسيهكى زور لهسەر چاكسازييهكان له سنوورى پاريزگاکان ههيه، بۆيه دهبيت وهزارهتى تايبهتمهند بهزووبى ئەو كارە جیبهجی بکات، پيم وايه كه شهش مانگ باشه، ماوهيهك لهشهش مانگ زياتر نهبيت، ئەم سەنتەرانه بکرىنەوه، چونكه هيج موبهريړيک نيه، له ئيستا دا ژمارهى فەرمانبهران و پزىشکانى وهزارهتى تەندروستى زياتر له پهنجا ههزاره ميلاکيان، و گريبهستيان ههيه، ژمارهيهك خۆبهخش ههرحهنده ياسايى نين، دهزگاکان بهريوه دهبن، بۆيه ئەو ئەركى حكومهته كه ئەو موئەسسەساته به زووبى بکاتهوه، هەر له برگهى يەكەم خالى سى، شياندىن و راهيئان، لهوانهيه پزىشك و دەرمانساز و وشهى پەرستار زياد بکرى، چونكه رۆليكى يەكجار كاريگەر، پەرستار لهم سەنتەرانه كه دهكړينهوه دهيبين، له برگهى دووهم وهزارهت بههاوكارى لهگهڵ وهزارهته پهيوهنديدارهكان و ريكخراوه جيهانيهكان بخريته پيش ريكخراوهكانى كۆمهلگهى مهدهنى، چونكه ژمارهيهك ريكخراوى جيهانى ههيهكه كار لهسەر مادده هۆشبهرهكان دهكەن، بههاوكارى ئەوان بيت و ههموويان نووسينگه و ئوفيسيان ههيه له ههريمى كوردستان، و هاوړام لهگهڵ كاك موسلم كه دهزگاکانى راگهياندىن ئيزافه بکريت، سوپاس.

بەرپز د. رېواز فايق حسين / سەرۆكى پەرلەمان:

سوپاس، كاك ياسين فەرموو.

بەرپز ياسين خضر طه:

بەرپز سەرۆكى پەرلەمان.

پشتگري له راي بهريزان كاك زانا و كاك مسلم دهكەم، بهلام كاتيك كه باسى ماددهى (46)ى كرد روونكردنهوهيان نهدا لهسەر خشتهى (11)، خشتهى (11) زور خهتەرە، ئينجا هيوادارم يان پيداچوونهوهى پيدا بکرى و يان هەر لایبرى، ماددهى (46) هەر لایبرى، لهبەر ئەوهى له خشتهى (11) دهلى كابرأ پينج سەد ههزارى داو رۆخهكهى بچيئى،

بەرپز د. رېواز فايق حسين / سەرۆكى پەرلەمان:

كاك ياسين ئيمه له ماددهى (47)ين.

بەرپىز ياسىن خىزىر تە:

دەزىنە دەستىم بەرزىگىر دە، بەلام نەتەبىنى، ئىنجا ھىوادارم ئەو بەرپىزانەنى كەوا ئەو لىزىنە ھاوبەشە پىداچوونەۋەھىكى بە ماددەنى (46) دا بىكەن، سوپاس.
دەلى كابر پىنچ سەد ھەزارى داو رۇخەكەنى بىچىنى،.....

بەرپىز د. رىۋاز ھايق حىسەن / سەرۋىكى پەرلەمان:

بەرپىزان سەبارەت بەو رسوماتانەنى كە وەردەگىرى، لە عەرەبىيەكە بە وازى ھەيە، ئىمە لەناو مەشروعەكە لەزۇر شوپىن ووتومانە وەزارەت مۇلەت دەدات بە پىزىشك و فلان مۇئەسسەسە بۇ ئەۋەنى مەۋاد بىن و بىچى، لە بەرامبەر ھەر مۇلەت پىدانىك رەسى مۇلەت ھەيە، ئەو ھالەتانەنى لە ناو پىرۇزە ياساكە ھاتوۋە و ئەبى بە ياسا و تىپىدا ئىقرار ئەگرى، ھىكومەت مۇلەت ئەدات بەو دامەزراۋانە لە خىشەكە ھاتوۋە، ئەلى بۇ سەيدەلانى چۇن ئەبى، ئەگەر ئىقرارى ئەۋە بىكەن ھىكومەت بۇ ھەيە مۇلەت بەدات ئەبى ئىقرارىش ئەۋە بىكەن لە بەرامبەر ھىكومەت پارە وەرئەگرى، جا بەرەكەنى زۇرە يان كەم و ئەتانەۋى مەرج ھەبى بابەتتىكى ترەن، بەلام لابرەنى تەۋاۋى ماددەنى (46) نوقستانى گەرە دروست ئەكات، چۈنكە ھىكومەت مۇلەتى دوكانىك نادات چۇن مۇلەتى ھىنەنى دەرمان ئەدات، لەبەر ئەۋە لىزىنە تايبەتمەندەكان و لىزىنەنى ياساى بەرمەبنانى ئەو قسانەنى ئەندامانى پەرلەمان كىردىان سەيرى خىشەكە بىكەنەۋە، بەلام لابرەنى بۇشاىى دروست ئەكات، فەرموو.

بەرپىز دىارى انور ھەمە رىھىم:

بەرپىز سەرۋىكى پەرلەمان.

بەپى پەيرەۋى ناوخۇى پەرلەمان لە خۇپىندەۋەنى سىيەم موناقتە شە و گىتوگۇ لە سەر ھىچ ماددە يەك ناكىرى، بۇيە پىشنىار ئەكەم لىزىنە پەيوەندىدارەكان، بۇيە داۋاى روون كىردەۋەمان كىرد، مۇلەت يان كات ئەدەن پىش ئەۋەنى ئەو ماددەيە بىچىتە دەنگدان و خۇپىندەۋەنى سىيەم روون كىردەۋە بىدەن بۇ ئەۋەنى گىتوگۇ لەسەر بىكەن.

بەرپىز د. رىۋاز ھايق حىسەن / سەرۋىكى پەرلەمان:

بەرپىزان لىتان ناشارىنەۋە راۋىزىكىمان كىردوۋە لە تىپەرانەنى ئەو پىرۇزە ياسايە نابى پە لە بىكەن، بە رەسى داۋامان لە ئەنجومەنى دادوۋەرى كىردوۋە سەبارەت بە ماددەنى (26 تا 37) رەئى خۇپانمان بەدەنى، چۈنكە ماددەنى سزايىن، پەيوەندى بە سزادانى خەلگەۋە ھەيە، خەلك ئەكرىتە سىجىن و لە سىدارە ئەدرى، پىويستمان بە بەرچاۋ روونىيە، لە روۋى سىاغەۋە پىويستمان بە بەر چاۋروۋىنى و دوو بارە دار شتەۋەيە، دلىيام ھەموۋتان ھەز ئەكەن كاتى ياسايەك دەرئە چى لە سەردەمى ھەر يەكتان ئەتانەۋى بە باشتىن كوالىتى دەرچى، كەس پى خۇش نىيە، ياسايەك لە پەرلەمان دەرچى كوالىتى لە ئاستى تمۋى نەبى، ھەول ئەدەين پەلە نەكەين، راستە تەنى (7) رۇز لە روۋى قانۋونىيەۋە لە بەر دەستە، ھەول ئەدەين لە ماۋەنى ئەو (7) رۇزە خۇمان تەرخان بىكەن، بۇ ئەۋەنى چىمان پى ئەگرى بىكەن ئىۋەش ئەتوانن ھاۋكار بن و

ھەر موقتە رەھبەر ھەبى بۇ دەستكارى كىردى خىشتەگە ئەتۈن بىدەن بە بەرپىزنى لىژنە تايىپەتمەندى يان تەندىروستى و كاروبارى كۆمەلەيتى و ياساى، بۇ ئەۋەدى ھاوکار بن، فەرمو شادى خان.

بەرپىز شادى نوزاد ۋەھاب:

بەرپىز سەرۋكى پەرلەمان.

لەو حالەتە بەرپىز ت باس ت كىرد، پىۋىستە دانىشتى دوۋم بە كراۋە بى ھەلگىرن، بۇ ئەۋەدى ئەو روون كىردنەۋانە بەرپىز تان داۋتان كىردوۋە و گەيشتە دەستان ئىگادارى بىن، جا موناقتە شەي ياساكتە تىپەرى و ئىنجا دانىشتى سىيەمى لەسەر بىكەن، بۇيە پىشنىار ئەكەم دانىشتى دوۋ يان خويىندىنەۋەدى دوۋمى ئەو ياسايە بە كراۋە بى ھەلگىر ت ئەو رىنماى داۋتان كىردوۋە ئەگاتە دەستان و روون كىردنەۋە لى ئىمەش ھەبى و موناقتە شە بىكەن و ئىنجا بىچىنە خويىندىنەۋەدى سىيەم.

بەرپىز دىۋاز ھاىق حىسەن / سەرۋكى پەرلەمان:

ۋابزانەم ئەو پىرۋە ياسايە لى شەش لىژنەيە، (55) ئەندامى پەرلەمان دەرۋەتەن ئەبى پىداچوۋنەۋە بەو روون كىردنەۋانە بىكەن، كە ئەنجومەنى دادەرى ئەينىر، ھەر ئەندامىكى تى پەرلەمانىش وىستى قىسەي ھەبى ئەتۈنى داۋا لە سەرۋك لىژنەكان بىكات، فەرمو سەرچىنار خان.

بەرپىز سەرچىنار احمد محمود:

بەرپىز سەرۋكى پەرلەمان.

لە خالى يەكەم لە ماددەي (47) قىسەم لەسەر ئەو (2) سالىيە، ئەگەر بىيەنى لەگەل ماددەي (51) ئەۋىش ئەلى دۋاي (90) رۋز لە بلاۋبوۋنەۋەدى لە ۋەقائىع، يانى دوۋ سالى و سى مانگ ئەكات نەك (2) سالى، ئەكرى كورتى بىكەينەۋە لە سالىك زىاتر نەبى، كاك زانا ئىشارەتى پىدا پىشگىرى لى ئەكەم، كاك دىارىش، لەگەل ئەو ئاھەنگ كىرپانەش نىم، لەگەل ئەو ياسايە نايەتەۋە، باسى بەرەنگارىۋونەۋەدى ماددەي ھۇشبەرە و باس لە ئاھەنگ كىران نەكرى، سوپاس.

بەرپىز دىۋاز ھاىق حىسەن / سەرۋكى پەرلەمان:

فەرمو حەسىبە خان.

بەرپىز حىسەبە سەيد ابراھىم:

بەرپىز سەرۋكى پەرلەمان.

ماددەي (47) بىرگەي يەكەم، پىشگىرى لە كاك زانا و كاك دىارى و خاتوۋ سەرچىنار ئەكەم، لە خالى (3) شىاندن و راھىنان و مىلاك لەۋانەي پىشك و، ئەۋەدى تىرىش دىكتور ئامازەي پىپىدا پەرىستاران و دەرمانداز و فەرمانبەران، فەرمانبەران ئەبى موختەس بن توپزەرى كۆمەلەيتى و دەرۋوناسى بن، ئەۋانەي مامە ئە لەگەل چاكسازىيەكان ئەكەن، پىم باشە خالى چۋارى بۇ زىاد بىكرى، بەۋەدى كىردنەۋەدى خولى زمان بۇ فەرمانبەران و بەتايىبەتى توپزەران، چۈنكە راستەۋخۇ چاۋپىكەۋتن لەگەل سزادراۋان ئەكەن كە زۇر چار سزادراۋ كەسى بىانىيە.

بەريز د.رئواز فايق حسين / سەرۆكى پەرلەمان:

فەرموو كاك لوقمان.

بەريز لقمان حمد حاجى:

بەريز سەرۆكى پەرلەمان.

سەبارەت بە ماددەى (47) پشتيوانى لە كاك ديارى و كاك زانا و سەر چنار خان و كاك مسلم و حە سيبە خانىش ئە كەم، كە ئامازە يان بەودا (2) سال زۆرە، دامەزرا ندىنى يە كەى چارە سەرى يەكئىكە لە كارە گرنگەكانى ئەو ياسايە، بۆيە بكرىتە (1) سال، سەبارەت بە خالى (2) دابىن كەردنى نۆرپىنگەى دەروونى بۆ چارە سەر كەردنى كە سانى بەكارهينەر بۆ ماددە هۆشبەرەكان و كارتىكەرە عەقلايەكان، پيشنيار ئە كەم بەكارهينەر لابري، چونكە يەكئىك لە ئامانجەكانى ئەو نۆرپىنگەيە ئەودەيە كەسانى ئالۆدە بوو چارەسەر يكا نەك بەكارهينەر، دەرگايەك ئەكاتەووە خەلك بەكارى بىنى، سەبارەت بە سازدانى ئا هەنگى سالانە بكرىتە هەلمەتى هۆشيارى سالانە.

بەريز د.رئواز فايق حسين / سەرۆكى پەرلەمان:

فەرموو شادى خان.

بەريز شادى نوزاد وەهاب:

بەريز سەرۆكى پەرلەمان.

ماددەى (47) بر گەى يە كەمى (2) سال زۆرە، پشتيگىرى راي كاك زانا و كاك ديارى و سەر چنار خان و حە سيبە خان ئە كەم، بر گەى يە كەم خالى (3) پشتيگىرى راي كاك زانا ئە كەم، پيوپىستە پەرستار ئەبى راي نانى بۆ بكرى، لە بر گەى (2) ئا هەنگىپان، پشتيگىرى راي كاك لوقمان ئە كەم بكرىتە هەلمەتى هۆشيارى، پشتيگىرى سەرچنار خانىش دەكەم، سوپاس.

بەريز د.رئواز فايق حسين / سەرۆكى پەرلەمان:

فەرموو كاك سيروان.

بەريز سيروان فرج محمد:

بەريز سەرۆكى پەرلەمان.

ماوەى (2) سال زۆرە، پيش ئەووە كابىنەيە حكومەتى تر هەبوو، ئەبوايە ئيشيان لە سەر كەردايە، ئە گەر بودجە نەبوو، مەعلومە لە پای گرتنى هەر بانديك يان قاچاخچيەك و كە سيك سەرودتيكى ئەكەووتە دەستى، رەنگە لە ياسايە عىلاج نەكرابى و لە شوپىنى تر كرابى، هەر كە سى كە دەستگىر ئەكرى و حوكم ئەكرى لەسەر ئەووەى تىجارەتى كەردوو بە ماددەى هۆشبەر و كارتىكەرى عەقلى هەر شتيكى لە رابردوو لە سەرودت و سامانى بەو پارەيە هاتوو، داگىر ئەكرى و ئە چيئە لاي حكومەت، ئەكرى لەو پارانە خيراىى بكرى، بەكاربىتەووە بۆ ئەو خالانەى لە ماددەى (47) هاتوو، ئەزانن هە ندى لەوانە خەلكى دەروەن و زمانى تر ئەزانن، پيوپىستيان بە موتەرجيم و موخاميه، ئەو مەسروفانە لە چ شوپنىك ئەكرى؟ لە هەموو

دونيا مەسروف لە خۆيانە، پشتگىرى لە بەرئىز ديارى و كاك مسلم و كاك زانا و ھەموو ئەو ھاوئىيانەى لەو ماددەى باسى ئەوھيان كرووھ ماوھكە ئەبى كەمتر بى، و ئەو ئاھەگىرانەش لابرئ، سوپاس.

بەرئىز د.رئواز ھايق حسين / سەرۆكى پەرلەمان:

ماددەى (48) فەرموو، فەرموو رۆزان خان.

بەرئىز رۆزان ابراهيم على:

بەرئىز سەرۆكى پەرلەمان.

سەبارەت (2) سال راستە زۆرە، بەس بارگرانى دارايى چى دكات بۆ دامەزراندنا ھەر يەكەكا چارە سەريئ، پشتگىرى دكەم وەك خۆ بيمينئ، سەبارەت رسومات ئەگەر ب وردى قسە بکەين.....

بەرئىز د.رئواز ھايق حسين / سەرۆكى پەرلەمان:

رسومات تەواو بووھ رۆزان خان، لەسەر ماددەى (47) قسە بکە.

بەرئىز رۆزان ابراهيم على:

تەواو سوپاس.

بەرئىز د.رئواز ھايق حسين / سەرۆكى پەرلەمان:

فەرموو ماددەى 48.

بەرئىز د. گەلاوئىز عبید عثمان:

بەرئىز سەرۆكى پەرلەمان.

ماددەى 48:

1 سەندوقئىك دائەمەزرى بۆ ئەوھى ئەو برە پارەى لەو پئىبژاردنا نەى لەو ياسايەدا دەقيان لە سەر كراوھ لەگەل فرۆشتنى ئەو مايانەى بەپئى ئەو ياسايە دەستيان بەسەر دا ئەگىرئ تئيدادا سپاردە بکرى.

2- ئەو سەندوقەى لە برگەى يەكەمى ئەو ماددەيە دەقى لەسەر كراوھ تەرخان ئەكرئ بۆ پارەدار كردنى (تمويل) ئەو دامەزراوھ تەندروستيانەى لە ماددەى 38 ئەو ياسايە دەقيان لەسەر كراوھ.

3- لئىزنەى بالا بەرئوھبردنى سەندوق لە ئەستۆ ئەگرئ.

4- وەزير بە ھاوبەشى لەگەل وەزيرى دارايى رئىنمايى تايبەت بە بەرئوھبردنى ئەو سەندوقە دەرنەكات.

بەرئىز د.رئواز ھايق حسين / سەرۆكى پەرلەمان:

فەرموو كاك وەيسى.

بەرئىز ويسى سعید وەيسى:

بەرئىز سەرۆكى پەرلەمان.

لە ماددەى (48) پئيشنيار ئەكەم برگە يەكى تر زياد بکرى و بە شئىك لەو داھاتەى كۆ ئەكرئ تەوھ بۆ توشبوانى ماددەى ھۆشبەر خەرچ بکرى، سوپاس.

بەريز د.رئواز ھايق حسين / سەرۆكى پەرلەمان:

فەرموو شيرين خان.

بەريز شيرين امين عبدالعزیز:

بەريز سەرۆكى پەرلەمان.

سەبارەت بە ماددەى (48) بىرگەى (4) وەزىر بە ھاوبەشى لە گەل وەزىرى دارايى رينمايى تايبەت بە بەريوہبردنى ئەو سەندوقە دەر ئەكات، پيشنيار ئە كەم داھاتە كە تايبەت بىكرى بە چارە سەر كردنى ئالودەبووان چ لە چارەسەر بى يان نەخوشخانەى تايبەتمەند، پشتگىرى راى بەريز كاك ويسى ئەكەم.

بەريز د.رئواز ھايق حسين / سەرۆكى پەرلەمان:

فەرموو كاك مەم.

بەريز مەم برهان محمد قانع:

بەريز سەرۆكى پەرلەمان.

لەبەر ئەوہى باسى سەندوقىك ئەكەين، پيم باشە لە پيناسەكانى سەرەتا سەندوقە پيناس بىكات سەندوق جىيە؟ ئەوہ و ئەوہ، بۇ ئەوہى لە بىرگەى (3 و 4) كە ئەللى لىژنەى بالاً بەريوہبردنى سەندوق لە ئەستۆ ئەگرى، ئەوہش بخرىتەوہ ناو بىرگەى (15) ي ماددەى (5) لىژنەى بالاً ئەو سەندوقەش لە ئەستۆ ئەگرىت و ئەركەكانىشى بەو شىوہىيە بىت، واتە بىرگەى (3 و 4) لىك بدرى و بىكرىتە بىرگەى (15) لە ماددەى (5) كە ئەركەكانى ئەنجومەنى بالايە، پىويست ناكات لىرە ديسان ئەركى ئەنجومەنى بالاً باس بىكەى پيشتر باس كراوہ، پيناسەى سەندوقىش ھەست ئەكەم نوقسانە، سوپاس.

بەريز د.رئواز ھايق حسين / سەرۆكى پەرلەمان:

فەرموو شادى خان.

بەريز شادى نوزاد وھاب:

بەريز سەرۆكى پەرلەمان.

ھەمان ئەو خالەى كاك سيروان لە ماددەى پيشوو باسى كرد، ھەموو ئەو ئەموالانەى ئەگەرىتەوہ بۇ ئەو كەسانەى تىجارەت بە ماددەى ھوشبەر و كارتىكەرى عەقلى ئەكەن، بىچىتەوہ ئەو سەندوقە و ھەموو ئەو خەرجىيانەى ئەكەوئتە ئەستۆى ئەو ياسايە جى بەجى بىكرى، پيشنيار ئەكەم خالىك بۇ ئەو ماددەى زياد بىكرى و جىگەى بىكرىتەوہ، سوپاس.

بەريز د.رئواز ھايق حسين / سەرۆكى پەرلەمان:

فەرموو گوليزار خان.

بەريز گلزار رشيد حاجى:

بەريز سەرۆكى پەرلەمان.

ماددەى (48) بىرگەى دوو بە راى من ماددەى (38) ھەلەيە ئەبى (47) بى.

بەريز د.رئواز ھايق حسين / سەرۆكى پەرلەمان:

كاك بزار ئەگەر ئەكىد بكنەنەو، فەرموو كاك ديارى.

بەريز ديارى انور حمە رحيم:

بەريز سەرۆكى پەرلەمان.

پيشنيار ئەكە ماددەى (48) بركەى يەكەمى بەو جۆرەى لى بى، واتە بركەى سىيەم لا برى و يەكسەر سەندوقتيك دائەمەزرى، بۇ ئەوەى ئەو برە پارەى لەو پيژاردنا نەى لەو ياسايە دەقى لە سەر كراو، لە گەل فرۆشتنى ئەو مایانەى بەپىي ئەو ياسايە دەستى بەسەر دادەگىرى، تييدا سپاردە بكرى و ليژنەى بالا بەريوہبردنى ئەو سەندوقە لەخۇ ئەگرى، واتە راستەوخۇ بخريتە سەر پيناسى سەندوقەكە، دوو، لە خالى چوارەم ئەلى وەزير بە ھاوبەشى لەگەل وەزيرى دارايى رينمايى تايبەت بە بەريوہبردنى ئەو سەندوقە دەرتەكات و پارەى ئەو سەندوقە تەنيا بۇ ئەو دامەزراو تەندروستيانە و تووشبوانى ماددە ھۆشبەرەكان خەرچ ئەگرى، واتە بۇ ھيچ شتيكى تر نەگرى، بركەى دوو، ئەو سەندوقەى لە ماددەى يەكەمى ئەو ياسە تەرخان ئەگرى بۇ تەمويل كردنى ئەو دامەزراو تەندروستيانەى لە ماددەى (38) ئەو ياسايە دەقى لەسەر كراو و ھەر كورتھينان و كەموكوريشى ھەبوو وەزارەتى دارايى پرى بكاتەو، نەك بە بيانوى بارگرانى دارايى يان كەمى پى بژاردن ئەو دامەزراو دروست نەگرى، سوپاس.

بەريز د.رئواز ھايق حسين / سەرۆكى پەرلەمان:

فەرموو كاك بزار.

بەريز بزار خالد عبدالله:

بەريز سەرۆكى پەرلەمان.

لەسەر قسەكاي گوليزار خان، بركەى دوو ماددەى (48) وايە (38)، بەلام ئەتوانين بنوو سين (38و47)، چىكى ل ھەردوو ماددە باسى ئەو دامەزراو تەندروستية كراو.

بەريز د.رئواز ھايق حسين / سەرۆكى پەرلەمان:

فەرموو كاك سيروان.

بەريز سيروان فرج محمد:

بەريز سەرۆكى پەرلەمان.

ھەر ئىستا كاك بزار ئىشارەتى پيدا، سوپاس.

بەريز د.رئواز ھايق حسين / سەرۆكى پەرلەمان:

فەرموو كاك زانا.

بەريز زانا خالد سمايل:

بەريز سەرۆكى پەرلەمان.

داواى روون كردنەو ئەكەم لە بركەى يەكەم و ديىرى دووم، ئەلى لەگەل فرۆشتنى ئەو مایانەى، مەبەست چيە لەو؟ ئەگەر بەتەماين ئەوەى ئەيگيرين بيفرۆشينەو ئەو خراپە.

بەريز د.رئواز فايق حسين / سەرۆكى پەرلەمان:

فەرموو كاك بزار.

بەريز بزار خالد عبدالله:

بەريز سەرۆكى پەرلەمان.

دياره ليّره زۆر باس كرايه، قانونى بەركاريش ههيه، ليّره ئەو كەل و پە لە و مادده و بەرھەمى ل تاوان دييە گرتن دەستەلاتى هەى بيّنه فرۆتن، ل ديڤ ريّنايمى وەزارەتى دەرھيخيت چۆنيەتيا فرۆتنى بەحس نەكريه و ناكات، ل ديڤ ريّنايمى دبیت.

بەريز د.رئواز فايق حسين / سەرۆكى پەرلەمان:

بۆ نموونه بەشى لەو مەوادانەى ديّن پيشينهى كيميائين، ئەتوانى لە دروست كردنى دەرمان بەكارى بيّنى، ئەو كەسەى هيّناويەتى بيّ مۆلەتە، دەستى بەسەر بگيرى ئاساييه بفرۆشى بە مەعمەلى دروست كردنى دەرمان، هيچ ريّگرى نييه، شەرت نييه زيان بەخشەكە، مەسەلن ئەو سەيارەى حيّجى ئەكرى قابيلە بۆ فرۆشتن، فەرموو.

بەريز زانا خالد سمايل:

..... من لەگەل ئەموالەكان نيم، سەيارەيه، خانوو، بەلام باس لە فرۆشتنى مايه، ئەگەر مەواد بيّ كاريكى خەتەرە، خوى لە خویدا كە ئەگيرى كەوايه دان ئەنئين بە قاچاغ ھاتوو، رەنگە پيشينهى كيميائيه كە ئەسلى ئەو ماددە نەبيّ، پيوستە لە كارگەكانى دەرمان بەكاربيّ، بۆيه لەو بابەتە دوور كەوينەو بەشترە، ئەو وشە ھەلگيرى باشترە.

بەريز د.رئواز فايق حسين / سەرۆكى پەرلەمان:

ئەوەى زيان بەخش بيّ لەناو ئەبىرى، زۆرجار مەواد ئەگيرى بە موزايەدە ئەفرۆشريتەو، كەسى بە قاچاغ هيّناويەتى و كواليتى عەيبى نييه، وەرئەگيرى، بەلام پاش حوكمى ئيدانەى قابيلە بۆ فرۆشتن، فەرموو دكتور كازم.

بەريز كاظم فاروق نامق:

بەريز سەرۆكى پەرلەمان.

ناويشيم نەنوو سيبوو بەس روون كردنەو يەك، راستە ئەوانەى ھەندى جار مۆسادەرە ئەكرى ئاساييه بفرۆشى، بەلام ھەر ماددەيەك بچيتە جسمى مرفوھو بە شيوھى قاچاغ هيّنرابى بۆ كوردستان و عىراق و بە شيوازيكى زانستى نەگواسترابيتەو و نەقل نەكرابى سوودى خوى لە دەست ئەدا، ئەگەر حەبى ئازار شكينيش بيّ مادام لە دەستىكى ئەمىن نەبوو ھى ئەوە نييه بيفرۆشيتەو، لەگەل ئەووم تەواوى ئەو ماددانەى دەستى بەسەر ئەگيرى ئەگەر پيشينهى كيميائى بن ئەگەر دەرمان و حەبن بە هيچ شيوھيەك نەفرۆشى.

بهریز د. ریواز فایق حسین / سەرۆکی پەرلهمان:

فهرموو كاك لوقمان.

بهریز لقمان حمد حاجی:

بهریز سەرۆکی پەرلهمان.

سهبارت به ماددهی (48) و خالی یهكهم، پيشنيار نهكهم وای لی بکری، سهندوفیک دابمهزری بۆ نهو بره پارهی لهو پیبژاردنه لهو یاسایه دهقی لهسەر کراوه، لهگهڵ فرۆشتنی نهو مولک و مالانهی بۆ نهوهی له وشهیی نهو مایانه رزگارمان بی، چونکه له دهقه عهرهبیه کهش پیم وایه نهموال هاتوو، نهوهی تریش پشتیوانی له كاك مهه نهكهم نهو دوو فهقهریه بۆ نهو ماددهیه بگوازیتهوه، سوپاس.

بهریز د. ریواز فایق حسین / سەرۆکی پەرلهمان:

فهرموو حهسیبه خان.

بهریز حسیبه سعید ابراهیم:

بهریز سەرۆکی پەرلهمان.

تیبییی بهریز كاك زانام لا دروست بوویه، نه گهر مهبه ست لهو مایانه مولک و نهملاک بووی خۆ له ماددهی (34) فهقهری (2) نهلی گشت نهو مادده هۆشبهر و کارتیکه ره عهقی و پيشینهی کیمیایانهی گیاروان راستهوخۆ بۆ نهو لایهناهی تایبهمهندن به پاراستنیان نهئیدرین، کهوایه غامزه ئایا نهو ماددانهی دهستی به سهر داده گیرئ له لایه ههر لایه نیک نهپاریزرین، بۆ نهوهی دوو باره بهکاربیتهوه یان له ناوهبرین، پیویسته روونتر بی، له خالی سییهه که نهلی لیژنهی بالآ سهندوق له نهستۆ نهگری پیم باشه ههر لیژه نهو داهاته ههمان پيشنیاری كاك مهلا وهیسی که نهلی داهاته که بۆ نهو که سانه بی که ئالودهی مادده هۆشبهرهکانن یان له نۆرینگهکان چارهسهر نهکرین.

بهریز د. ریواز فایق حسین / سەرۆکی پەرلهمان:

فهرموو ماددهی دواتر.

بهریز گلستان سعید حهمه:

بهریز سەرۆکی پەرلهمان.

ماددهی 49:

وهزیر بۆی ههیه نهمانهیی خوارهوه دهربکات:

1 رینماییی بۆ ئاسان جی بهجی کردنی حوکمهکانی نهو یاسایه.

2- بهیانیک که ههموار کردنی خشتهکانی هاوپیچ بهو یاسایه له خۆ بگری جگه له خشتهی (11) تایبهت به رسومات نهویش رهش کرد نهوه یان زیده کردن یان گۆرینی ریژهکانی هاتوو تیایان دا بهو شیوهی نهگونجی، لهگهڵ ههموار کردنی خشتهکانی هاوپیچ به ریکهوتنامهی تاکانهی سالی 1961 و ههموارهکانی و ریکهوتنامهی کارتیکه ره عهقلیهکانی سالی 1971 و ههموارهکانی و ریکهوتنامهی نهتهوه یهگرتوووهکان بۆ

بهره‌نگار بوو نه‌وهی بازارگانی پيٰ کردنى نار‌هوا به مادهه هؤ شېبه‌ره‌کان و کارتېټ‌کهره عه‌قلېپه‌کانى سالى 1981 و ههمواره‌کانى و يان بهو شېوهى نه‌گونجى له گهل دهره نجامى نهو ليکولېنه‌وهى و مزارهت پيٰ يان هه‌لده ستى يان بلاؤ يان نه‌کا ته‌وه له سهر مادهه هؤ شېبه‌ره‌کان يان کارتېټ‌کهره عه‌قلېپه‌کان بهو مهر جهى به‌يانه‌که له رۆژنامهى فهرمى وه‌قائىعى کوردستان بلاؤ بکريته‌وه.

بهرېز د.رېواز فايق حسين/ سهرۆكى پهرله‌مان:

كى قسهى هه‌يه؟ فهرموو كاك زانا.

بهرېز زانا خالد سمايل:

بهرېز سهرۆكى پهرله‌مان.

ئاماره‌يه‌كى زۆر باش دراوه به ههموو لايه‌نه‌كان، به‌لام نه‌ساس لي‌ره‌يه، ره‌نگه له ماوهى مانگيكي تر وه‌زير بيه‌وى ته‌عديلى خسته‌كه بكات، وه‌زير له‌سهر نهو نه‌ساسه ته‌عديلى نه‌كات، به‌لام لايه‌نيكى گرنگ هه‌يه باس نه‌كرايه پيٰشتريش له ليژنهى ته‌ندورستى باشمان كرد ري‌كخراوېش ته‌ندورستى جيهانيه (w.h.o) كه ري‌كخراوېكى موعته‌ره‌فه و ههم سالانه و ههم شه‌ش مانگ جارېك ليسته‌كان ئيعلان نه‌كات، بۆيه نه‌بى ره‌چاوى بكرى.

بهرېز د.رېواز فايق حسين/ سهرۆكى پهرله‌مان:

فهرموو ليژنه تايبه‌مه‌نده‌كان، فهرموو دكتور كازم.

بهرېز كاظم فاروق نامق:

بهرېز سهرۆكى پهرله‌مان.

پيّم وايه وه‌زير نهو ده‌سه‌لاته‌ى نه‌بى خسته بگۆرې، خسته‌كان نه‌ساسى نهو ياسايه پيٰك ديّنن، خودى خسته‌كان نهو ماددانه‌يان ديارى كردوو كه حوكمه‌كانى نهو ياسايه‌ى به‌سهر جى به‌جى نه‌كرى نه‌گهر به كه‌سيكه‌وه گيرا يان بازارگاني پيٰوه بكرى يان به‌كارى هينا، نه‌گهر وه‌زير نه‌وه نده ده‌ستى كراوه بى بتوانى خسته‌كان بگۆرې ره‌نگه له ماوه‌يه‌كى كورت و چه‌ند ساليكى كه‌م واى لى بى هيجى نهو تۆى تي‌دا نه‌مي‌نى لهو ياسايه هاتوو، له‌بهر نه‌وه خۆى نه‌وه ياسايه ده‌رئه‌چى، وه‌زير نهو ده‌سه‌لاته‌ى نه‌بى ده‌ستكارى بكات، پهرله‌مان و نهو جيهه‌ته‌ى نهو ياسايه‌ى ده‌ركردوو نه‌ستى له روى ته‌شريعيه‌وه به‌رزتره، وه‌زير بۆى نه‌بى ده‌ستكارى ناوه‌رۆك بكات، به‌لكو بي‌ته‌ نوو سراوېك ئارا سته‌ى پهر له‌مان بكات و داوا بكات خسته‌كانى ده‌ستكارى بكات.

بهرېز د.رېواز فايق حسين/ سهرۆكى پهرله‌مان:

به‌لام پهرله‌مان ته‌خويلى نه‌كات بۆ ئپتده‌يت، كوا ئيختيساسى نه‌وه‌مان هه‌يه دانيشين نه‌ پده‌يتى خسته‌كان بكه‌ين.

بهریز کاظم فاروق نامق:

مادام خشته‌کان له ناو دهقی یاساکه هاتوو، که‌وایه هەر گۆرانکاری له خشته بکری وە‌کو ئە‌وه یه له ده‌قی یاساکه ئە‌کری، ئە‌کری وە‌زیر پێ‌شنیاری خۆی بنی‌ری بۆ پەرله‌مان و لی‌ره هه‌مواری بکری.

بهریز د.رێ‌واز هایق حسین/ سەرۆکی پەرله‌مان:

فهرموو.

بهریز بزار خالد عبدالله:

بهریز سەرۆکی پەرله‌مان.

له‌به‌ر ئە‌وه‌ی ئە‌و پرۆ‌ژه یاسایه 70% قانونی‌کی جه‌زائی‌ه پره له ماده‌دی (27 تا 39) نزیک‌ی (12) ماده‌ده سزای تێ‌دایه، که‌وایه له ئە‌حکام خیتامی مه‌به‌ده‌ئێ‌کی عام له قانون هه‌یه (القانون لا تسری علی ماضی) ته‌نیا ئە‌گەر له سالی‌جی موته‌هه‌م بێ، پێ‌ویسته ماده‌ده‌یه‌ک هه‌بێ نیشاره‌ت به‌وه بکات که ئە‌و که‌سه‌ی پێ‌شتر به یاسای سالی 1965 حوکم بووه و حوکمی وەرگرتیه ئە‌بێ نه‌صیک هه‌بێ به ئە‌سه‌ر ره‌جعی حوکمی ئە‌وان بێته دان و ئە‌و یاسایه له‌سه‌ر وان جی به‌جی بێ.

بهریز د.رێ‌واز هایق حسین/ سەرۆکی پەرله‌مان:

فهرموو ماده‌دی 50.

بهریز گلوستان سعید حه‌مه:

بهریز سەرۆکی پەرله‌مان.

ماده‌دی 50:

یاسای ماده‌ده هۆ‌شبه‌ره‌کانی ژ‌ماره (68) ی سالی 1965 کاری پێ‌ ناکری و ئە‌و په‌ی‌ره و رێ‌نمایی و به‌یاناته‌ی به‌پێ‌ی ئە‌و یاسایه دەر‌چوو به‌ به‌رگاری ئە‌مه‌ینه‌وه به‌و شپۆ‌ه‌ی ناکۆک نه‌بێ له‌گه‌ڵ حوکمه‌کانی ئە‌و یاسایه تا‌کو هه‌لۆ‌ه‌شێ‌نرێ‌نه‌وه یان دەر‌چوونی ئە‌وه‌ی جی‌گایان ئە‌گرێ‌ته‌وه.

بهریز د.رێ‌واز هایق حسین/ سەرۆکی پەرله‌مان:

یاسای به‌رکار نێ‌ستا یاسای (68) ی سالی 1965ه، مه‌جموعه‌یه‌ک نيزام و رێ‌نمایی پێ‌ دەر‌چوو، ئە‌وانه ئە‌هه‌ینه‌وه به‌ مه‌رجی دژ‌ نه‌بن له‌گه‌ڵ ناوه‌رۆکی ئە‌و یاسایه تا شتی‌کی نوێ دەر‌ئە‌کری، کێ‌ قسه‌ی هه‌یه؟ که‌س نییه، پێ‌ش ماده‌دی (51) ئە‌بێ ماده‌ده‌یه‌ک زیاد بکه‌ین پرۆ‌تۆ‌کۆ‌لیه، له‌ سه‌ر ئە‌نجو مه‌نی وە‌زیران و ئە‌نجومه‌نی ئاسایش و ئە‌نجومه‌نی دادوه‌ری و دامه‌زراوه په‌یوه‌ندیداره‌کان، پێ‌ویسته حوکمه‌کانی ئە‌و یاسایه جی به‌جی بکه‌ن، چونکه هه‌موو ئە‌و موئه‌سه‌ساتانه له ناو یاساکه ناویان هاتوو، فهرموو لی‌زنه‌ی یاسایی پیت وایه پێ‌ویسته؟ کێ‌ مولا‌حه‌زه‌ی هه‌یه له‌سه‌ر زیاد کردنی ئە‌و ماده‌ده‌یه؟ ئە‌نجو مه‌نی ئاسایش سه‌ر به‌ سه‌رۆکایه‌تی هه‌رێ‌مه، ئە‌نجو مه‌نی وە‌زیران وە‌زاره‌ته‌کانی لایه، ئە‌نجو مه‌نی دادوه‌ریش ئە‌بێ حاکمه‌کان دابنێ، ماده‌دی (52).

بهریز گلوستان سعید حمه:

بهریز سهرۆكى پهرلهمان.

ماددهى 52:

ئەو ياسايە لە دواى بەسەر چوونى ماوهى (90) رۆژ لە ريكهوتى بلاوكرد نهوهى لە رۆژنا مهى فهرمى وهفائىعى كوردستان جى بهجى ئەكرى.

بهریز د.رئواز هايق حسين/ سهرۆكى پهرلهمان:

كى قسهى ههيه؟ فهرموو كاك لوقمان.

بهریز لقمان حمد حاجى:

بهریز سهرۆكى پهرلهمان.

پيشنيار ئەكەم ئەو نهوته بكرى به (90) رۆژ، نهوت ههر خۆى نيهه.

بهریز د.رئواز هايق حسين/ سهرۆكى پهرلهمان:

خوا رهمى كردوو بهخش نيهه، ئەگينا ئەيانوت پهرلهمان نهوتى كرد به (90) رۆژ، سوپاس، هۆيهكانى دهرچوواندن.

بهریز گلوستان سعید حمه:

بهریز سهرۆكى پهرلهمان.

هۆيهكاي دهرچوواندن:

به لهبەر چاو گرتنى پهسند كردنى كۆمارى فيدرال و ئەندام بوونى له چهندين پهيماننا مهى نيودهو لهتى پهيوهند يدار به مادده هۆ شهبهركان و كارتى كهره عهقلايهكان و به مهبه ستي روو بهروو بوو نهوهى بلاووبو نهوهى بازرگانى پيكردى نى نارهوا به مادده هۆ شهبهركان و كارتى كهره عهقلايهكان له ههرىمى كوردستان له پيناو لهناوبردى باندهكانى تاوانكارى ئەوانهى كار ئەكەن لهسەر گومرا كردنى ههندى چينى گهل و هاندانيان لهسەر بهكارهينانى ئەو ماددا نه كه ئەوهش ههره شهيهكى تر سناكه له سەر تهنديرو ستي مرؤف و خۆشگوزهرانيان و زيان دهگهيهنى به بنه ماكانى ئابوورى و كۆمهلايهتى و رۆژشنيبرى و رهوش له كۆمهلگا به مهبه ستي پهپرەو كردنى ريساي زانستيانه له چارهسەر كردنى ئەو كهسانهى ئالودهبووى مادده هۆ شهبهركان و كارتى كهره عهقلايهكانن بۆ پتهو كردنى هاو كاري نيودهو لهتى لهو بواره، به مهبه ستي ريگه نهدان به چاندى مادده هۆ شهبهركان يان ئەو رووهكانهى كارتى كهره عهقلايان لى دهر ئەهينرى يان سنوودار كردنيان وهك ئافاتىكى مهترسيدر كه ههرهشه له فهوارهى كۆمهلگه ئەكات و دانانى سزاي پشتگير (ردع) بۆ ئەو كهسانهى ئەيانچينن يان بازرگانى پيوه ئەكەن ئەو ياسايه دهرچووينرا.

بهریز د.رئواز هايق حسين/ سهرۆكى پهرلهمان:

بهریزانن ئەزانين دارشتنهكهى زۆر خراپه، لهبەر ئەوه ئەگەر قسه لهسەر دارشتنهكه ههيه، فهرموو.

بەريز مەم بورھان محمد قانع:

بەريز سەرۆكى پەرلەمان.

ھۆى دەرچوواندى ئەو ياسايە چيىھ؟ دوو شتە، يە كەم بەرگرتنە لە تەشەنە سەندى مە سەلەى ماددەى ھۆ شەبەر، دوو، چارە سەر كردنى ئالودە بووگا نە، پيشنيار ئە كەم وا ليبي (بەمەبە ستى بەرگرتن لە تەشەنە سەندى ماددەگانى ھۆشەبەر و چارەسەر كردنى ئالودەبووان ئەم ياسايە دەرچووينرا، سوپاس.

بەريز د.رئواز فايق حسين/ سەرۆكى پەرلەمان:

فەرموو كاك ديارى.

بەريز ديارى انور حەمە رحيم:

بەريز سەرۆكى پەرلەمان.

واژووى ئەندامانى ليژنەى ياسايى، ئەمە كۆبوونەوھى ھاوبەشى ليژنەى ھاوبەشە ھى سەرۆكەگانى پيۆه يە، بەلام پرۆژە ياسايەكە چۆتە ليژنەى ياسايى و ھاتۆتەوھ كوا چەند ئەندامى ليژنەى ياسايى لە گەلى بوو؟ چەند كەس لە گەل بوو كوا واژووگانيان، سوپاس.

بەريز د.رئواز فايق حسين/ سەرۆكى پەرلەمان:

فەرموو كاك بزار.

بەريز بزار خالد عبدالله:

بەريز سەرۆكى پەرلەمان.

كات كەم لەبەر دەست بوو، (55) ليژنەى تايبەتمەند بوو، لەگەل ژمارەيەك راو يژگار لە ماوھى ئسبوعەك نەشيان چەند ماددەك ژبورين، بۆچى؟ (60) مرۆف ھەر يەك كەلیمەك بەھافى براستى زەحمەتە، ل دەستەيا سەرۆكايەتيا ليژنە بريار دا ل سەر فى را پۆرتى دەستەيا سەرۆكايەتيا بەژدار بيت تا ئەم شين تەفاهوم كەين.

بەريز د.رئواز فايق حسين/ سەرۆكى پەرلەمان:

بەريز سەرۆكى ليژنەى ياسايى، لە رووى پەيرەوھيەوھ ئەبوو ھەموو ئيمزاكان پيۆه بى بۆ خويىندەوھى دەنگدان ئەبى ھەر (55) كەسەكە قەبووليانە يان نا ئەبى رەئى خۆيان بليين، ئەزانم بە گوپرەى پەيرەو ئەبى بە ھەفتە يەك تەواو بى، بەلام ھيوادارم بتوانين لەو ھەفتە بتوانين باشى بكەين بەو شيۆھى ئەمانەوئى، ئەگەر نەمانتوانى ئەتوانين دەرەفەتى زياتر بەدين، بۆ ئەوھى ياسايەك بى لە ئاست تموحى ھەمووان بى، فەرموو گوليزار خان.

بەريز گلزار رشيد حاجى:

بەريز سەرۆكى پەرلەمان.

كۆمارى فيدرالى بەپى دەستوورى فيدرالى ئيتيحاديە نەك فيدرالى.

بهریز د.ریواز فایق حسین / سەرۆکی پەرلهمان:

لیره وابه کاردی، ئیتیجادیه کان ئەکەن به فیدرالی، فەرموو دکتۆر محی الدین.

بهریز محی الدین حسن یوسف:

بهریز سەرۆکی پەرلهمان.

بریزت ئاماژت پێچدا پێم وایه، هۆیه کانی دەر چوواندن ئەبێ دار شتنه وهی بۆ بکری، نوو سراوه کۆ ماری فیدرال، عیراق لا چوو، نوو سراوه چین، خۆی توێژه، گومرا کردنی توێژه کانه، زۆری تر پێویستی به چاکردنه، سوپاس.

بهریز د.ریواز فایق حسین / سەرۆکی پەرلهمان:

فەرموو جوان خان.

بهریز جوان یونس محمد:

بهریز سەرۆکی پەرلهمان.

ب بوره هەر له سەر دار شتن دوو تیببیم هه یه، پێشنیار ئە کەم پێش ئەوهی بخریت ته دهنگدان هه ئە ریزمانییه کان چاک بکرینه وه، بهیانی یهک دوو وشهیه چاکي ئەکەینه وه و دهنگی له سەر ئەدری و خه لک قسه ی له سەر ئەکات له سەر دوو شتی وایه، سوپاس.

بهریز د.ریواز فایق حسین / سەرۆکی پەرلهمان:

له و بابته په له ناکهین، له بهر ئەوهی ئەو یاسایه به و شیوهی ئیستا بخریت ته دهنگدان و بچیت ته بهر دهستی خه لک کاره ساته، سوپاس، به و شیوهیه دانیشتنه کان هه لگراین.....

بهریز ئاشنا عبدالله قادر:

بهریز سەرۆکی پەرلهمان.

ئەى خشته کان، ئیستا من تیببیم هه یه له سەری، له جه لسه ی دهنگدان ناتوانین مونا قه شه ی بکەین.

بهریز د.ریواز فایق حسین / سەرۆکی پەرلهمان:

به ریزان خشته ی یه کەم ته و او زانستییه، هەر کەس مولا جه زه ی هه یه، ئەهلی ئیختیساس، فەرموو ئاشنا خان.

بهریز ئاشنا عبدالله قادر:

بهریز سەرۆکی پەرلهمان.

من ئەهلی ئیختیساس نیم، به لām به و پێیه ی به عام سه یری خشته کانم کرد، خشته ی یه کەم له گه ل سییه م زۆر دووباره ی تیدایه، له یه کتر ئە چن، بۆ دوو باره ن، ئە گەر قه ده غه یه ته و او بۆ له خشته یه کی تریش دووباره بێته وه.

بەريز د.رئواز ھايق حسين / سەرۆكى پەرلەمان:

لەبەر ئەوەى هەندى مەواد ھەيە ھۆشبەريشە و کارتیکەرى عەقلىشە و ئەشى پيشينەى کيمياپيشى ھەبى،
فەرموو کاک زانا.

بەريز زانا خالد سمايل:

بەريز سەرۆكى پەرلەمان.

خشتەکان بە گشتى لە کۆبوونەوى لیژنەى تەندروستيش باسما کرد، کومو کورى زورى تیدا يە، راستە لە ياسای پەرلەمانى عىراقى وەرگىراو، بەلام شتىكى تر ھەيە ئەوەى پەرلەمانى عىراقيش لە ياسای 2007 ى مەملە کەى بەحرەين وەرگىراو، ھەمان خشتەکان کۆپى گراينەو و ھاتينە ناو ئەو خشتەيە، ميسال ھە يە لە جياوازی نىوان خشتەکان ھە يە و سناعيە بە تەبيعى ناوئراو، ھە شە بە تەبيعى بە سناعى ئا ماژەى پىکراو، ميسال لە بەر دەستە، کەوا يە خشتەکان کەموکرى تیدا يە، پيشتر لە گەل برادەرانى لیژنە زور باسما کرد، دکتۆرە شايانيش ھەندى ئيشى لەسەر ئەو بابەتە کردوو، پيم باشە ئەو بابەتە يەکلایى بکينەو بە لیژنە يەكى پسپۆر، داوامان لە وەزارەتيش کردوو پيداچوونەو بە خشتەکان بکرى، ناکرى ئەم ياسايە بە ھاوپيچى ئەو خشتانە لەو پەرلەمانە دەريچى، پيوستمان بە کات ھەيە بۆ دەسن نيشان کردنى ئايمەکان يەک بە يەک ھەتا گىراو کان، بابەتیکى تەواو زانستە.

بەريز د.رئواز ھايق حسين / سەرۆكى پەرلەمان:

بەريزان پيشنيارىک ھەيە ھى کاک زانايە، شتەکان بەتەواوى بنيرين بۆ کەسانى پسپۆر، بەلام ناتوانين لە ماوہى ئەو (7) رۆژە دەنگى لەسەر بەدەين کە لە ئەو پەيرەو ھاتوو، ئەخەينە دەنگدا نەو، فەرموو کاک زانا.

بەريز زانا خالد سمايل:

بەريز سەرۆكى پەرلەمان.

ماددام پينشارەکە ئەخەنە دەنگدان، پيم باشە ئەو لیژنەيە چونکە ئەو پرۆژە ھى حکومەتە ناردوو يەتى و راي وەزارەتى تەندروستىە، ئينجا ھاتوو، ئەو لیژنە پسپۆريەى باسى ئەکەين بە بر يارىکى پەرلەمان ئەو لیژنەيە لە کەسانى شارەزا لە ناو پەرلەمان دروست بکرى و رايژ بە خەلکى پسپۆر لە دەرەو بەکەين، بۆ نمونە لە زانکۆگانى ھەريم يان ئەوانەى موختەسن لە دەرمانسازى، ليرە لە لیژنەى تەندروستى بر يار لە خشتەکە بدرى، بجيتەو حکومەت بە ھەمان خشتە ديتەو.

بەريز د.رئواز ھايق حسين / سەرۆكى پەرلەمان:

فەرموو دکتۆرە شايان.

بەريز شاپان کاکە صالح محمد:

بەريز سەرۆكى پەرلەمان.

ھاوراى پيشنيارى کاک زانا، سەرنجەکەى ئا شنا خانيش لە جى خو يەتى، ئەو لە موعا ھەدە نيودەولەتییەکان وەرگىراو، بەلام بۆ دوو بارە نەکرايتەو بەر ئەوەى ئەو ماددا نە زياتر کارىگەرتن،

رېنمايي توندتریان له سهر ئهسهپي، به مهبهست نهو خشتهيه دوو باره كراوه هه لهی زانستی و تهكنيكي نيينه.....

بهريز د.رېواز فايق حسين / سهرۆكي پهرلهمان:

راتان چييه بدهين به ليژنهى پيسپور؟

بهريز شاپان كاكه صالح محمد:

..... خوئ من بم دكتوره فالأ باسى نهوهى كرد خشتهكه راست بكریتتهوه كار له سهر كردوو، بهلام زور ئاساييه ليژنهى موختهس كارى له سهر بكات، پيدا چوونهوهى وردى نهوئ، له بهر نهوهى ستراکتهرهكى كيمياوى كه ليژه ناوى كيمياوى ئاكار هاتوو، نه گهر سهير بكهين نهوه سكراکتهرى دهرمانهكانه، نه گهر داشيک يان حهرفيك يان ژمارهيهك بگورئ نهو ناوه ئهگورئ، باشتره چاك بكریتتهوه نهك ئاوا بپروا.

بهريز د.رېواز فايق حسين / سهرۆكي پهرلهمان:

بهريزان ليژنهى تهنروستى له پهر لهمان رائه سپيرين، بؤ نهوهى له ماوهى ههفته يهك پهيوه ندى به كهسانى پيسپور بكات به مهبهستى راستاندنى خشتهكه و دانيشتنى خويند نهوهى دووم ههر به كراوه يى ئه مينيتهوه تا راستاندنهكه، فهرموو كاك ديارى.

بهريز ديارى انور حمه رحيم:

بهريز سهرۆكي پهرلهمان.

تاكهى كراوه؟ بهپي پهپرهو (24) كاترميره.

بهريز د.رېواز فايق حسين / سهرۆكي پهرلهمان:

تا نهوان ئاماده نهبن، هيچ شتى نيينه له پهپرهو بلئ نهوه نه ساعات به كراوه يى بي، ئيستا جهلسهى خويند نهوهى دووم دابخهين ناتوانين جاريكى تر موناقه شهى نهو خشتهيه بكهين، به دهنگان نهو برياره نه دهين، ههر بوشاييهكى ياسايى هه بوو به دهنگان بريارى له سهر نه دهين، چ چاره سهر يكي تر هه يه فهرموو.

بهريز ئوميد عبدالرحمن خوشناو:

بهريز سهرۆكي پهرلهمان.

ئه گهر ليژنهى پهيوه نديدار راسپيردرئ له پهر لهمان پيدا چوونهوهى خشتهكان بكات، نهك به كراوه يى جيب هيلين، نهو ليژنهى له سهر ريك نه كهوئ له سهر هه موو نهو بابتهانه چ گرفت يك نه بي؟ گرفت يكي پهپرهوى ههيه؟ ئيمهى پهر لهمانتار ئامادهين جهلسهيهكى تر بكهين له سهر موفره ديك كه كارى ئيمه نيينه؟ كاريكى ئيختيسا سيه، با شترين ريگا ئارا ستهى ليژنهى پهيوه نديدارى بكهين و نهوانيش له سهر خشتهكه ريكهون و خويند نهوهى سيهم بكرئ هيژ گفتوگوى له سهر نه كرى، سوپاس.

بەريز د.رئواز فايق حسين / سەرۆكى پەرلەمان:

بەريزان ئەووە فکەرە يەکی ترە، دەنگ لە سەر ئەووە بدری، لیژنەى تايبەتمەند تەخويل بکەن لە ماوەى هەفتەيەک پيداچوونەووە بکات بە يارمەتى پسيۆران لە سەر ئەو خستەيه، ئەووەى جەنابيان ئەيخە نە ناو راپۆرتى کۆتايى پەسند کراوى پەرلەمانى کوردستان بى بۆ خویندەنەووەى سيیەم، کى لەگە ئە بەو شیوہيە؟ (62) کەس لەگەل ئەووە يە لیژنەى تايبەتمەند راسپيڊرى، بۆ ئەووەى لە ماوە يەک لە هەفتە يەک تىپەر نەکات راپۆرتى خۆى سەبارەت بە خستەکان ئامادە بکات و راپۆرتى پەسند کراوى لیژنەى تەندروستى ئەخریتە ناو راپۆرتى خویندەنەووەى سيیەم بۆ دەنگدان، دانیشن کۆتايى هات.

د. رئواز فايق حسين
سەرۆكى پەرلەمانى
کوردستان - عێراق

هيمن هەورامى
جیگرى سەرۆكى پەرلەمانى
کوردستان □ عێراق

منى نبى قهوجى
سکرترى پەرلەمانى
کوردستان □ عێراق

پەرلەمانى كوردستان - عىراق

پروتوكولى دانيشتنى ژماره (12)ى

سى شەممە رېكەوتى 24 10 2019

خولى پىنجه مى ھەلبژاردن

پرۆتۆكۆلى دانىشتىنى ژمارە (12)

سى شەممە رېكەوتى 2019/12/24

كاتزمير (11) ى پېش نيوپۇرى رۇزى سى شەممە رېكەوتى 2019/12/24 پەرلەمانى كوردستان - عىراق بە سەرۇكاپەتى بەرپىز ھېمەن ھەورامى جىگىرى سەرۇك و، بەرپىز منى نىي فھوچى سكرتيرى پەرلەمان، دانىشتىنى ژمارە (12) ى ئاسايى خولى پېنجهمى سالى (2019) ى خۇى بەست.

بەرنامەى كار:

بەپىيى حوكمى برگەى (يەكەم) ى ماددەى (16) و ماددەى (47) لە پەپرەوى ناوخۇى پەرلەمانى كوردستان عىراق، دەستەى سەرۇكاپەتى پەر لەمان برپارىدا بەرنامەى كارى دانىشتىنى ژمارە (1) ى ئاسايى سالى يەكەم لە خولى پېنجهمى ھەلبىزاردنى پەرلەمانى كوردستان لە كاتزمير (11) ى پېش نيوپۇرى رۇزى سى شەممە رېكەوتى (2019/12/24) بەم شېوہىە بېت:

يەكەم: خویندەنەوى دووہمى پېشنىازى برپارى رۇزانى بۇنە فەرمىيەكانى نەتەوہى توركمان بە پىي حوكمى ماددەكانى (87) و (88) و (89) لە پەپرەوى ناوخۇى پەرلەمانى كوردستان.

دووہم: درىژكردنەوى خولى پايزەى سالى يەكەم لە خولى پېنجهمى ھەلبىزاردنى پەرلەمانى كوردستان بەپىيى حوكمى برگەى چوارەم لە ماددەى (7) ى پەپرەوى ناوخۇى پەرلەمانى كوردستان.

سېيەم: دانان و دەست لە كاركېشانەوہى ئەو ئەندامە بەرپزانە لە ليژنە ھەميشەپيەكانى پەرلەمانى كوردستان بە پىي حوكمى ماددەكانى (28) و (34) لە پەپرەوى ناوخۇى پەرلەمانى كوردستان.

1-دەست لە كاركېشانەوہى بەرپىز عثمان على سميل لە ليژنەى ئاوەدانكردنەوہ و وەبەرھىتان و زيادكردنى بۇ سەر ليژنەى شەھيدان و جينۇسايدي زيندانىانى سىياسى.

2-دەست لە كاركېشانەوہى بەرپىز د.ھەورامان ھەمە شريف لە ليژنەى شەھيدان و جينۇسايدي و زيندانىانى سىياسى و زيادكردنى بۇ سەر ليژنەى ئاوەدانكردنەوہ و وەبەرھىتان.

چوارەم: خستنەپرووى بىرۇكەى بەرپىز مەم برھان قانع پەيوەست بە سىياسەتى بەگەرختىنى داھاتەكان بە پىي حوكمى خالى (2) ى برگەى (يەكەم) لە ماددەى (49) ى پەپرەوى ناوخۇى پەرلەمانى كوردستان.

بەرپىز ھېمەن أحمد ھەمە صالح ھەورامى / جىگىرى سەرۇكى پەرلەمان:

بە ناوى خواى بەخشندەى ميھربان.

بە ناوى گەلى كوردستان، دانىشتنەكەمان دەست پى دەكەين، دانىشتىنى ژمارە (12) ى ئاسايى وەرزى پايزەى سالى يەكەمى خولى پېنجهمى ھەلبىزاردنى پەرلەمانى كوردستان، ئىستاش داوا لە بەرپىز سكرتيرى پەرلەمانى كوردستان دەكەين پوختەيەك لە دانىشتىنى پېشووتر لەگەل ناوى نامادەنەبووان بە مۇلەت و بى مۇلەت بخوینىتەوہ.

بەرپز منى نى نادر قەھووجى / سكرتېرى پەرلەمان:
بەرپز سەرۆكى پەرلەمان.

بەرنامەى كار

بە پىيى حوكمى ماددەى (5) و برگەى (يەكەم و دووم) لە ماددەى (16) و برگەى (سىيەم) لە ماددەى (18) و برگەى (يەكەم و دووم و سىيەم و چوارەم و پىنجەم) لە ماددەى (20) و ماددەكانى (47) و (48) و (52) و (54) و (55) و (56) و (57) لە پەپرەوى ناوخۆى پەرلەمانى كوردستان □ عىراق دەستەى سەرۆكايەتى پەرلەمان برپارى دا بەرنامەى كارى دانىشتنى ژمارە (12)ى ئاسايى سالى يەكەم لە خولى پىنجەمى ھەلبژاردنى پەرلەمان لە كاتزمير (11)ى پيش نيوەرۆ رۆژى سيشەممە ريكەوتى (2019/12/24) بەم شيوەىە بىت:

يەكەم: خويندەنەوى دوومى پيشنيازى برپارى رۆژانى بۇنە فەرمىيەكانى نەتەوى توركمان بە پىيى حوكمى ماددەكانى (87) و (88) و (89) لە پەپرەوى ناوخۆى پەرلەمانى كوردستان.

دووم: دريژكردنەوى خولى پايزەى سالى يەكەم لە خولى پىنجەمى ھەلبژاردنى پەرلەمانى كوردستان بەپىيى حوكمى برگەى چوارەم لە ماددەى (7)ى پەپرەوى ناوخۆى پەرلەمانى كوردستان.

سىيەم: دانان و دەست لە كاركيشەنەوى ئەو ئەندامە بەرپزانە لە ليژنە ھەميشەيەكانى پەرلەمانى كوردستان بە پىيى حوكمى ماددەكانى (28) و (34) لە پەپرەوى ناوخۆى پەرلەمانى كوردستان.

1-دەست لە كاركيشەنەوى بەرپز عثمان على سمايل لە ليژنەى ئاوەدانكردنەوى و وەبەرھيئان و زيادكردنى بۇ سەر ليژنەى شەھيدان و جينۆسايدى زيندانىانى سىياسى.

2-دەست لە كاركيشەنەوى بەرپز د.ھەورامان ھەمە شريف لە ليژنەى شەھيدان و جينۆسايد و زيندانىانى سىياسى و زيادكردنى بۇ سەر ليژنەى ئاوەدانكردنەوى و وەبەرھيئان.

چوارەم: خستەنەپرووى بىرۆكەى بەرپز مەم برھان قانع پەيوەست بە سىياسەتى بەگەرختنى داھاتەكان بە پىيى حوكمى خالى (2)ى برگەى (يەكەم) لە ماددەى (49)ى پەپرەوى ناوخۆى پەرلەمانى كوردستان.

پوختەى دانىشتنى ژمارە (11)ى ئاسايى رۆژى دووشەممە ريكەوتى 2019/12/18 بەم شيوەىەى خوارەوى بوو:

1-دەست پىكردنى دانىشتن لەلايەن بەرپز سەرۆكى پەرلەمانى كوردستان.

2-خويندەنەوى بەرنامەى كار و پوختەى دانىشتن و ناوى ئامادەنەبوونى ئەندامانى دانىشتنى پيشوو بە مۆلەت و بى مۆلەت و ناوى ئامادەنەبوونى ئەندامان لە گۆبوونەوى ليژنە ھەميشەيەكان بە مۆلەت و بى مۆلەت لەلايەن بەرپز سكرتېرى پەرلەمان.

3-دەستپىكردنى برگەكانى بەرنامەى كار لەلايەن بەرپز سەرۆكى پەرلەمانى كوردستان.

4-خويندەنەوى دووم و گفتوگۆكردنى پرۆژە ياساى ماددە ھۆشبەرەكان و كاتيكارە عەقلىيەكان لە ھەريمى كوردستان □ عىراق بە ئامادەبوونى بەرپز وەزىرى تەندروستى و وەزىرى ھەريم بۇ كاروبارى پەرلەمان.

5-دەنگدان و پەسەندکردنى لىستى ماددى ھۆشبەرەگان و كارتىكەرە عەقلىيەگان بۇ بەدواداچوون لەلايەن لىژنەى تەندروستى بە گەراندنەوہى بۇ ھۆلى پەرلەمان و دانىشتنى گفتوگۆکردن لەسەرى.

6-كۆتايى ھاتنى دانىشتن لەلايەن بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

ناوى ئەو ئەندامانەى مۆلەت پىدراون يان بەبى مۆلەت ئامادە نەبووين بۇ دانىشتنى ژمارە (11)ى ئاسايى خولى پايزەى لە بەروارى (2019/12/18) بەيانىيەكەى.

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان ھەموويان مۆلەت پىدراون:

- 1- أرشد حسين محمد
- 2- بهجت على إبراهيم
- 3- بهلّين اسماعيل حاجي إبراهيم
- 4- راهى راهبر إبراهيم
- 5- زياد جبار محمد
- 6- سەرگۆ ئازاد حسين
- 7- سۆران عمر سعيد
- 8- شەمۆل اشين صابر
- 9- صباح محمود محمد
- 10- عباس فتاح صالح
- 11- عثمان على سمايل
- 12- عثمان كريم سواره
- 13- محمد سعدالدين أنور
- 14- موژدە محمود محمد
- 15- نجاه شعبان عبدالله
- 16- هديه مراد حيدر
- 17- هيمداد صباح بلال
- 18- هيقيدار أحمد سلمان

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

لىژنەى دارايى بە پىپى ئەوہى كە لە پەيرەوى ناوخۆدا ھاتبوو كە گوتمان ئەوان مۆلەتيان پىدراوو ئەوان لە ناو لىژنەى بەردەوام بوون لە كۆبوونەوہەكەيان.

ناوى ئەو ئەندامانەى مۆلەت پىدراون يان بە بى مۆلەت ئامادە نەبوون بۇ دانىشتنى ژمارە (11)ى ئاسايى خولى پايزەى لە بەروارى (2019/12/18) ئىوارەكەى:

- 1- نازاد أكرم بهرم.

2- دابان محمد حسين مؤلەت

3- رزگار عيسى سوار مؤلەت

4- سهلا فاتح توفيق مؤلەت

5- ههزان احمد حسن مؤلەت

ناوی ئەو ئەندامانەى كە مؤلەت يان به بى مؤلەت له كۆبوونەوہى ليژنە هەميشەبيەگانى پەرلەمان ئامادە نەبوون:

-ليژنەى كاروبارى شەهيدان و جينۆسايد و زيندانىانى سياسى له (2019/12/19):

1- هه ورامان حەمە شريف ئامادەنەبوو

2- رۆژان محمد كريم مؤلەت

-ليژنەى رۆشنبيري و كۆمەلگای مەدەنى و وەرزش و لاوان (2019/12/22):

1- سهلا فاتح توفيق مؤلەت

2- مەم برهان قانع محمد مؤلەت

3- پرووپاك احمد رحمان مؤلەت

-ليژنەى دارايى و كاروبارى ئابوورى (2019/12/22):

1- سۆران عمر سعيد مؤلەت

2- سەركۆ ئازاد مؤلەت

-ليژنەى كاروبارى پيشمەرگە (2019/12/23):

1- عثمان كريم سواره مؤلەت

2- جمال حويز مصطفى مؤلەت

3- بالانبو محمد على مؤلەت

-ليژنەى دارايى و كاروبارى ئابوورى (2019/12/23):

1- زياد جبار محمد مؤلەت

-ليژنەى كشتوكال و ئاوڤيري (2019/12/23):

1- عيمان كريم سواره مؤلەت

2- هيرش حسن محمد مؤلەت

-ليژنەى داكۆكى كردن له مافى ئاڤرەتان (2019/12/23):

1- ئاشنا عبدالله قادر مؤلەت

2- سهلا فاتح توفيق مؤلەت

3- جلال محمد عبدالله مؤلەت

-ليژنەى پەرورده و خوڤندنى بالا و توڤڤينهوہى زانستى (2019/12/23):

1-راھى راھىر ابراھىم مۆلەت

-لىژنەى پەيوەندىيەكانى رەوھندى كوردستانى (2019/12/23) :

1-شېرىن يونس عبدالله مۆلەت

-لىژنەى كاروبارى ياساى (2019/12/23):

1-بەللىن اسماعىل حاجى مۆلەت

2-محمد سعدالدين انور مۆلەت

3-عباس فتاح صالح مۆلەت

4-رۆزان محمد كرىم مۆلەت

سوپاس بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

بەرپىز ھېمەن احمد ھەمە صالح / جىگىرى سەرۆكى پەرلەمان:

زۆر سوپاس، بەرپىزان ئىستا دەست بە جىبەجى كىردى خالەكانى بەرنامەى كارى دانىشتىنى ژمارە (12) دەكەين، كە بىرگەى يەكەم بىرىتى يە لە خويىندەنەوہى دووہى پىشنىيازە بىرپارى رۆزانى بۆنە فەرمىيەكانى نەتەوہى توركمان بە پىي حوكمى ماددەكانى (87) و (88) و (89) لە پەپرەوى ناوخوى پەرلەمانى كوردستان، بۆيە ئىستاش لە دەستەى سەرۆكايەتى داوا لە بەرپىزان لىژنەى ياساى لەگەل لىژنەى رۆشنىبىرى دەكەين بفرەموون بۆ شوپىنى خويان، دەكرىت لە ھەردوو لىژنەكە چەند ئەندامىكى بەرپىزى تىرىش بەشدار بن، فەرموون، بە ناوى پەرلەمانى كوردستان زۆر بە گەرمى بەخىرھاتنى زۆر بەرپىز كاك ئايدىن معروف وەزىرى ھەرىم بۆ كاروبارى پىكھاتەكان دەكەين، بەرپىز لىژنەى ياساى فەرموون، كاك محسن، فەرموو.

بەرپىز محسن حسين مصطفى:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

پىشنىيازى بىرپارى رۆزانى بۆنە فەرمىيەكانى نەتەوہى توركمان:

يەكەم/ ئەو بۆنانەى لاي خوارەوہ بە بۆنەى فەرمى دادەنرىت بۆ نەتەوہى توركمان:

أ- (17)ى تشرىنى دووہى ھەر سائىك بە رۆزى زمان و كەلتورى توركمانى دادەنرىت.

ب- (24)ى شوباتى ھەر سائىك بە رۆزى رۆژنامەگەرى توركمانى دادەنرىت.

دووہم/ دەبى ئەنجومەنى وەزىران و لايەنى پەيوەندىدار ئەم بىرپارە جىبەجى بکەن.

سىيەم/ ئەم بىرپارە لە رۆزى دەرچوونىيەوہ جىبەجى دەكرىت و لە رۆژنامەى فەرمى وەقائىعى كوردستان بلاو دەكرىتەوہ.

ھۆيەكانى دەرچوواندىن:

بۆ زىندوو كىردنەوہى بۆنە نەتەوہى و كەلتورى پىكھاتەى توركمان و پتەوكردى دەولەمەندى و فرە كەلتورى لە ھەرىمى كوردستان ئەم بىرپارە دەرچوونىندرا.

بەرپىز ھېمەن احمد ھەمە صالح (ھەورامى)/ جىگىرى سەرۆكى پەرلەمان:

بەللى زۆر سوپاس، بەرپىزان ئەو دەقى خويىندرايەو دەقى ئەو پيشنيازه ياسايە بوو كە لەلايەن ژمارەى ياسايى ئەندامانى پەرلەمانى كوردستانەو پيشكەش كرا و خويىندنەو دەقى يەكەمى بۆ كرابوو، ئىستا داوا لە بەرپىزان لە لىژنەى تايبەتمەند دەكەين راپۆرتى لىژنە ھاوبەشەكانىش بخويىننەو.

بەرپىز بىزار خالد عبدالله:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

ئەو دەقى راپۆرتى لىژنەى ھاوبەشە:

بۆ/ سەرۆكايەتى پەرلەمانى كوردستان

بابەت/ راپۆرتى ھاوبەش

لىژنەى كاروبارى ياسايى و لىژنەى رۆشنىرى و كۆمەلگەى مەدەنى و وەرزش و لاوان رۆژى دووشەممە رېكەوتى (2019/12/23) كاترەمىر (10)ى پيش نيوەرۆ كۆبونەو دەقى ھاوبەشيان ئەنجام دا بە مەبەستى نووسىنى راپۆرتى ھاوبەش سەبارەت بە پيشنيازى برپارى رۆژانى بۆنە فەرمىيەكانى پيكهاتەى توركمان لە ھەرئىمى كوردستان □ عىراق بۆ خويىندنەو دەووم، كە لەلايەن ژمارەى ياسايى ئەندامانى پەرلەمانەو پيشنياز كراو، دواى خويىندنەو دەقى يەكەم لە دانىشتنى ژمارە (9)ى ئاسايى لە رۆژى سيشەممە رېكەوتى (2019/12/10) رەوانەى لىژنەكانمان كرا دواى گەتوگۆ كردن و تاوتوى كردن لىژنەكان گەيشتنە ئەم ئەنجامانەى خوارەو:

پيشنيازى برپارى رۆژانى بۆنە فەرمىيەكانى پيكهاتەى توركمان لە ھەرئىمى كوردستان □ عىراق: يەكەم/ ئەو بۆنانەى لاي خوارەو بە بۆنەى فەرمى دادەنرئت بۆ پيكهاتەى توركمان:

1- (17)ى مانگى (11)ى ھەموو سائىك بە رۆژى زمان و كەلتورى پيكهاتەى توركمان دادەنرئت.

2- (25)ى مانگى (2)ى ھەموو سائىك بە رۆژى رۆژنامەگەرى پيكهاتەى توركمان دادەنرئت.

دووم/ پيوستە ئەنجومەنى وەزيران و لايەنى پەيوەندىدار ئەم برپارە جيبەجى بكن.

سپيەم/ ئەم برپارە لە رۆژى دەرچوونىيەو جيبەجى دەكرئت و لە رۆژنامەى فەرمى وەقائىيەى كوردستان بلاو دەكرئتەو.

ھۆكارەكانى دەرچوواندن:

بۆ بە فەرمى كردنى بۆنە نەتەوئىيە و كەلتورى پيكهاتەى توركمان و پتەوكردى دەولەمەندى و فرە كەلتورى لە ھەرئىمى كوردستان ئەم برپارە دەرچووندىرا. سوپاس.

بەرپىز ھيىم احمد ھەمە صالح / جىگرى سەرۆكى پەرلەمان:

زۆر سوپاس، بەرپىزان ئەندامانى پەرلەمانى كوردستان، وەك تيبينىتان كرد دەقى پيشنيازه ياساكە لەگەل دەقى ئەو راپۆرتە ھاوبەشەى كە لەلايەن لىژنەى تايبەتمەند نامادە كراو، ديارە ھەندىك دەرشتنى نوپى تىدايە، بۆيە بە پيى ھوكمى برپگەى دووم لە ماددەى (87) ئىستا ئيوەى بەرپىز لەسەر ئەسلى پيشنيازه

ياساگە يان راپۇرتى لىژنە ھاوبەشەكە دەنگ بەدەين بۇ ئەۋەدى يەككىيان بىكەينە بىنەماي گىفتوگۇ، بۇيە ئىستا بەرپىزان دەقى دارشتى يەكەم، با بلىين پىشنىيازە ياساگە ئەۋەدى لەلايەن ژمارەى ياسايى ئەندامانى پەرلەمان پىشنىيار كرابوو ۋەك خۇى دەپخەينە دەنگدان، چەند كەس لەگەل ئەۋەدى كە دەقى پىشنىيازە ياساگە ۋەكو خۇى بىكرىتە بابەتى گىفتوگۇ دەست بەرزى بىكەتەۋە؟ كەس لەگەل نىيە، چەند كەس لەگەل ئەۋەدى دەقى راپۇرتى ھاوبەشى لىژنەى تايبەتمەند بىكرىتە بىنەما بۇ گىفتوگۇ؟ بە دەنگى (72) پەرلەمانتار راپۇرتى لىژنەى ھاوبەش دەكەينە بىنەما بۇ گىفتوگۇ، بەرپىزان لىژنەى تايبەتمەند بىفەرموون بە خويىندەۋەدى دەقى لە ناۋنىشانى پىشنىيازە ياساگەۋە دەست پى بىكەن، فەرموون.

بەرپىز سارا دلشاد بىكر:

بەرپىز سەرۋكى پەرلەمان.

پىشنىيازى بىرپارى رۇژانى بۇنە فەرمىيەكانى پىكەتەى توركىمان لە ھەرىمى كوردستان □ عىراق.

بەرپىز ھىمەن احمد ھەمە صالح / جىگرى سەرۋكى پەرلەمان:

بەللى بەرپىزان لە ناۋنىشان دەست پى دەكەين، ھەر بەرپىزىك دەپەۋىت گىفتوگۇ لەسەر ناۋنىشانى ئەم پىشنىيازە ياسايە بىكات با بىفەرمووت، ئەو بەرپىزانەى دەپانەۋى گىفتوگۇ لەسەر ناۋنىشانى ئەم پىشنىيازە ياسايە بىكەن بىرپىتەن لە بەرپىزىن كاك محمد، كاك د.مىحى الدين، كاك د.رېبوار، كاك مەم برهان، كاك رۇمىۋ، مامۇستا عثمان، كاك محمد فەرموو.

بەرپىز محمد سعدالدين انور:

بەرپىز سەرۋكى پەرلەمان.

پىشەكى ھەز دەكەم ئەۋەدى بلىيم بە بەراورد لەگەل عىراق و ناۋچەكانى دىكە ھەرىمى كوردستان ئەو قەۋارەپەيە كە ناسراۋە بە پىكەۋە ژيان و دابىن كوردنى مافى پىكەتە نەتەۋەيى و ئابىنيەكان، ھەم لە رىككەۋتەنە نىۋدەۋەتەيەكان و لەو بەياننامانەى....

بەرپىز ھىمەن احمد ھەمە صالح / جىگرى سەرۋكى پەرلەمان:

لەسەر ناۋنىشانەكە تىكايە.

بەرپىز محمد سعدالدين انور:

باسى ناۋنىشانەكە دەكەم، لە بەياننامەكانى نەتەۋە يەگىرتوۋەكان ھەم لە ياساى ژمارە (5) ى (2015) ئامازەى بەۋە كىردوۋە كە پشووۋەكان و بۇ ھەندىك بۇنەى نەتەۋەكان بە فەرمى بىكرىن، بۇيە ئەو ناۋنىشانە (رۇژانى بۇنە فەرمىيەكانى پىكەتەى توركىمان لە ھەرىمى كوردستان) ۋەك خۇى بىمىنىت باشە، ھەم بە ۋازىحى دىيارە كە بۇنە فەرمىيەكان بۇ توركىمان بەفەرمى كراۋە، ھەم ئىلتىزام ۋەكو مەسئولىيەتى ھەرىمى كوردستان بە بەرامبەر بە پىكەتەكان، سوپاستان دەكەم.

بەرپىز ھىمەن احمد ھەمە صالح / جىگرى سەرۋكى پەرلەمان:

بەللى، زۇر سوپاس، كاك د.مىحى الدين، فەرموو.

بەرپىز د.مىھى الدىن حىسن يوسىف:

بەرپىز سەرۋىكى پەرلەمان.

من وەكو ئەو لەگە ئىدام، بەلام پىموايە پىكھاتەى توركمان پىكھاتە بگۆرپىن بۇ نەتەوہى توركمان، چونكە ئىمە با تووشى ئەو دەستەواژە و كىشمە كىشمە نەبىن لە عىراق باسى (مكونات) دەكات، نەتەوہى توركمان و كرىستيانەكانىش و بە كلدان و سريان و ئاشور و ئەوانەشەوہ نەتەوہى رەسەنى ئەم نىشتىمانەن، بۇيە پىموايە (پىكھاتە)كە بكرىتە نەتەوہى توركمان، زۆر سوپاس.

بەرپىز هېمن احمد حەمە صالح / جىگىرى سەرۋىكى پەرلەمان:

بەئى، زۆر سوپاس، كاك د.رېبوار، فەرموو.

بەرپىز د.رېبوار عبدالرحىم عبدالله:

بەرپىز سەرۋىكى پەرلەمان.

دىارە ئەو پلۇراليزمە و پىكەوہ زىانەى كە ھەيە لە ھەرىمى كوردستان حالەتتىكى نموزەجىيە، رەنگە لە رۆژھەلاتى نەقىن ئەم جۆرە حالەتە نەبى ئەم پىكەوہ زىان و پلۇراليزمە، من بەش بە حالى خۆم بەم شىۋەيە پىشنىار دەكەم سەبارەت بە ناونىشانى پىشنىازە برپارەكە (پىشنىازى برپارى ديارى كردنى ئەو رۆژانەى خوارەوہ وەك بۇنە فەرمىيەكان بۇ پىكھاتەى توركمان لە ھەرىمى كوردستان) ديارى بكرى.

بەرپىز هېمن احمد حەمە صالح / جىگىرى سەرۋىكى پەرلەمان:

بەئى، زۆر سوپاس، كاك مەم برهان، فەرموو.

بەرپىز مەم برهان محمد قانع:

بەرپىز سەرۋىكى پەرلەمان.

من پىش ئەوہى قسە لەسەر ناونىشانەكە بكەم بە پىيوستى دەزانم كە روونكردنەوہىيەكى كورت بەدم، ھەئەتە ئەم پىشنىازە برپارە كە بە ئىمزاى (17) پەرلەمانتارى بەرپىز پىشكەش كراوہ، ئەم (17) پەرلەمانتارە بەشىكى لەسەر داواى خوشك و برا، لەسەر نوپنەرانى خوشك و برا توركمانەكان بووہ، بۇيە من ھەر بۇ خوشيان بۇ ئەو ھاورپىيانە من پىشنىاز دەكەم ئەو ناونىشانە بەو شىۋەى لى بكرى، بۇ ئەوہى پىكھاتەكانى ترىش مافىان زامن كرابى، ئەم پىشنىازە ياسايە بۇ كلدان و ئاشور و سريان و ھەموو ئەوانەش وا بكەين ئىزافەى بكەين، بۇيە پىشنىاز دەكەم بەو شىۋەى لى بكرى (پىشنىازى برپارى رۆژانى بۇنە فەرمىيەكانى پىكھاتەكان لە ھەرىمى كوردستان)، كۆى پىكھاتەكانى تىدا كۆبكرىتەوہ، زۆر سوپاس.

بەرپىز هېمن احمد حەمە صالح / جىگىرى سەرۋىكى پەرلەمان:

كاك مەم، پەيرەوى ناوخۇى پەرلەمانى كوردستان روونە بۇ ئىزافەكردن يان ھەر بابەتتىكى تر دەبى رېژەى ياساىى ژمارەى پەرلەمانتاران پىشنىازى ياساى خۇيان پىشكەش بكەن، پىشكەش بكرى و دواترىش سەير دەكرى ئىنجا دەخرىتە بەرنامەى كار، ئەوہى كە ئىستا پىشكەش كراوہ و خویندەنەوہى يەكەمى بۇ كراوہ، ئىجالەى لىژنە تايبەتمەندەكان كراوہ، ئەم پىشنىازە ياسايە تايبەتە بە بۇنە فەرمىيەكانى پىكھاتە يان

نەتەۋەدى توركمان، بۇيە ئەۋ بابەتەدى تر دەكرى بەرپانان لە پىكھاتەكانى تر بە پىشنيازە ياسايەكى تايبەتتر داۋاي بكەن، زۆر سوپاس، كاك رۇمىۋ، فەرموو.

بەرپانان رۇمىۋ حازيران نىسان:

بەرپانان سەرۋىكى پەرلەمان.

ۋەللا قسەدى من سىبارەيە، ئەۋە تەقريبەن ھەندىكى جەنابت ۋەلامى ئەۋ قسانەدى منت داۋە، پىش ئەۋەدى من قسە بكەم، من لە دوو دەرفەت دا لە رۇزى (8/3) ناساندى بە جىنۇسايدى ئىزىدىيەكان، دواتر ۋەكو سەرۋىكى لىزەدى مافى مرۇق راپۇرتىكى ھەبوو لەسەر مەسەلەدى جىنۇسايدى كورد، من لە ھەر دوو ئەۋ بۇنەيە.....

بەرپانان ھىمان احمد حەمە صالح / جىگرى سەرۋىكى پەرلەمان:

كاك رۇمىۋ ئەگەر مولاخەزەت لەسەر ناۋنیشانەكەيە، تىكايە تۆ دەبى بە پى پەپرەۋ پابەندىن بەۋە.

بەرپانان رۇمىۋ حازيران نىسان:

بەئى قسەم لەسەر ناۋنیشانەكەيە، پىشتىگرى لە براى بەرپانان كاك مەم دەكەم، بەراستى ئىمە دويىن ھەر لەۋ كۆبوۋنەۋەدى كە پەيوەستە بەم پرۇزە برپارە، ئىمە دانىشتىبوۋىن ۋەكو فراكسىۋنى ھاۋپەيمانى يەككىتى نەتەۋەدى، ھەمان ئەۋ قسانەمان كرد دويىن لە كۆبوۋنەۋەكەشدا، بۇيە من پىموايە بۇ ئەۋەدى پەرلەمان زياتر كاتەكە نەيىبا، بۇ ئەۋەدى كاتەكە باشتر بى، ھەرۋەھا بۇ ئەۋەدى زۆر شتى تىرىش من پىموايە ناكرى ھەر رۇزى بە بۇنەيەكى پىكھاتەيەك، چونكە پىكھاتە زۆر، ئىستا داۋاي پىكھاتە نەتەۋەدى توركمان ۋ كلدۇناشورپىيەكان مەسەلەدى پىكھاتە ئاينىيەكان دى، كە رىزبەندى زۆرە، لە كۇتايىدا من بە تەئكىد پىشتىۋانى لەم پرۇزە برپارە دەكەم، سوپاس.

بەرپانان ھىمان احمد حەمە صالح / جىگرى سەرۋىكى پەرلەمان:

سوپاس كاك رۇمىۋ، مامۇستا عثمان، فەرموو.

بەرپانان عثمان كرىم سوارە:

بەرپانان سەرۋىكى پەرلەمان.

من بەراستى پىشنيار دەكەم كە توركمان نەك ھەر لە عىراق تەنھا كوردستان، ئىمە زياتر قسەدى لەسەر دەكەين، با بە نامۇ كردنى ۋ غەرىب كردنى برايانى توركمان نەبى بەراستى، دابىن كردنى رۇزىك بۇ برايانى توركمان پىموايە كەم كردنەۋەدى شەئنى توركمانانە، بۇ زانىارى ھەموو ئەندامانى بەرپانان پىكھاتەدى توركمان لە ھەۋلىرى بەتايبەت بەراستى زۆرىنەن، كەمىنە نىن، بۇيە داۋا دەكەم رۇزىك نەبى، نەۋەك ۋەكو خەلك قسەيەكمان لەسەر بىكەت بلىن رۇزىكىان دابىن كوردوۋە بۇ جلى كوردى، كە بەراستى ئەۋەش بى رىزىيەك بوو بۇ جلى كوردى، ئىمە داۋا دەكەين كە نەتەۋەدى سەرەكى لە ھەۋلىر بەتايبەت براى توركمانن، سوپاس.

بەرپىز ھېمىن احمد ھەممە صالح / جىڭرى سەرۋىكى پەرلەمان:

بەلى، سوپاس مامۇستا، بەرپىز ۋەزىرى ھەرىم بۇ پىكھاتەكان، ئەگەر تىببىنى و سەرنجىك ھەيە، فەرموو.

بەرپىز ئايدىن معروف / ۋەزىرى ھەرىم بۇ كاروبارى پىكھاتەكان:

بەرپىز سەرۋىكايەتى پەرلەمان.

بەرپىز پىشەكى من زۇر سوپاسى سەرۋىكايەتى پەرلەمان و ھەرودھا فراكسىيۇنەكان كە لە ناو پەرلەمان پىشتىوانيان لەم ھەنگاۋە، كرد، بەتايبەتەش بۇنە فەرمىيەكان بۇ پىكھاتەى توركمان، من لە ناونىشانەكە تەئىدى د.مى الدىن دەكەم كە (پىكھاتە) بىرئە (نەتەۋە) زىاتر باشتر و مولائىمترە، لەبەر ئەۋەى لە دەستورى عىراق و لە دەستورەكانى ئىرەش كە دوو نەتەۋەى گرنگ لە ھەرىم ۋەكو نەتەۋەى توركمان و كلدۇئاوشوورى، ئەۋانەى تر كە ديارە ۋەكو پىكھاتە تەعريف كراۋە، من ئەۋەندە مولاھەزەم ھەيە، زۇر سوپاس.

بەرپىز ھېمىن احمد ھەممە صالح / جىڭرى سەرۋىكى پەرلەمان:

سوپاس، بەرپىز ديارە بەرپىز مىن خان ۋەكو ئەندامى پەرلەمانى كوردستان رۋونكردەنەۋەيەكى بچووكى ھەيە، فەرموو.

بەرپىز مىن نبى نادر قەھۋەچى / سكرتېرى پەرلەمان:

بەرپىز سەرۋىكى پەرلەمان.

مىن قەھۋەچى ۋەكو ئەندامىكى پەرلەمانى كوردستان لە پىكھاتەى توركمان.

بە پىويست دەزانم ئەۋ پىشنىازە برپارە كە رۇزانى بۇنە فەرمىيەكانى پىكھاتەى توركمان ۋەك خۇى بىمىنىتەۋە، بۇ ئەۋەى لە ناۋەرۋكى ئەم پرۇژەيە تەنھا پەيۋەستە بە پىكھاتەى توركمان، بۇ ديارىكردى رۇژىك كە كردنەۋەى قوتابخانەى توركمانە لەگەل رۇژنامەگەرى توركمانە، وانا ھىچ رەبىتك نابى لەگەل پىكھاتەكانى تر، بۇيە ۋەكو خۇى بىمىنىتەۋە بۇ ئەۋەى بۇ پىگەكەشى بەۋ شىۋازە باشترە، زۇر سوپاس.

بەرپىز ھېمىن احمد ھەممە صالح / جىڭرى سەرۋىكى پەرلەمان:

زۇر سوپاس، بەرپىز لە لىژنەى تايبەتمەند ئەگەر رۋونكردەنەۋە ھەيە، فەرموو كاك بزار.

بەرپىز بزار خالد عبدالله:

بەرپىز سەرۋىكى پەرلەمان.

سەبارەت بە (پىكھاتە) و (نەتەۋە)، لىف دەستورى عىراقىزى ھەر دىباچە لە دەستورى عىراقى دا و لە چەند ماددەيەكىش دا لە ماددەى دەستورى عىراقى (مكونات) (پىكھاتە) بە كار ھاتىە پتر (قوميە)، ھەرودسا مە ياسايەك ھەيە لە ھەرىمى كوردستانى ياساى ژمارا (5) سالى 2015 ياسا (پاراستنا مافىت پىكھاتە لە ھەرئىما كوردستانى)، بەس لەۋ ياسايەدا (23) جار (پىكھاتە) ھاتىە بەكارھىنان، ھەرودسا لە ماددا (1) پىش دا ژ فى ياسايى زارافەدا برگا (2) فى شىۋە پىناسەى پىكھاتە كرى تەقسىم كرى سەر دوو كۆمەلە، كۆمەلە نەتەۋەيى و كۆمەلە ئاينى، يەعنى لە فىرئىشى دقيا سال ھەرىمى ژى ھەى ياسا ژمارە

(5) ساللا 2015 پېكھاتە ھاتى بە كارھېنان، ژ بەھەندى مەفى پى باشە پېكھاتە لە فى بمىنىت، زۆر سوپاس.

بەرپىز ھېمىن أحمد ھەمە صالح / جىگىرى سەرۋىكى پەرلەمان:

بەلى بەرپىزان بۇ گىفتوگۇكىردن لەسەر ماددەى يەكەمى ئەم پېشنىيازە برپارە، ئىستا داوا لە بەرپىزان لە لىژنەى تايبەتمەند دەكەين بفرموون بە خویندەنەوہى تەواوى ماددەى يەكەم.

بەرپىز سارا دلشاد بىكر:

بەرپىز سەرۋىكى پەرلەمان.

ئەو بۇنانەى لای خوارەوہ بە بۇنەى فەرمى دادەنرىت بۇ پېكھاتەى توركمان:

1- (17)ى مانگى (11)ى ھەموو سائىك بە رۆژى زمان و كەلتوورى پېكھاتەى توركمان دادەنرىت.

2- (25)ى مانگى (2)ى ھەموو سائىك بە رۆژى رۆژنامەگەرى پېكھاتەى توركمان دادەنرىت.

زۆر سوپاس.

بەرپىز ھېمىن أحمد ھەمە صالح / جىگىرى سەرۋىكى پەرلەمان:

بەلى بەرپىزان، بۇ گىفتوگۇ كىردن لەسەر خالى يەكەمى ئەم پېشنىيازە برپارە ھەر بەرپىزىك دەپەوئى گىفتوگۇى لەسەر بىكات دەست بەرز بىكاتەوہ، ئەو بەرپىزانەى كە دەپانەوئى گىفتوگۇ لەسەر خالى يەكەمى ئەم پېشنىيازە برپارە بىكەن برىتىن لە بەرپىزان كاك مەم برھان، كاك محمد، كاك مەلا وەيسى، كاك د.رېبوار، كاك سەروان، كاك رۇمىو، رۇپاك خان، كاك ئومىد، كاك رۇمىو، فەرموو.

بەرپىز رۇمىو حىزىران نىسان:

بەرپىز سەرۋىكى پەرلەمان.

زۆر سوپاس، كە لە خالى يەكەم ئەو بۇنانەى لای خوارەوہ بە بۇنەى فەرمى دادەنرىت بۇ پېكھاتەى توركمان، خۇى بۇنەى فەرمى دوو جۆرە، بۇنەى فەرمى يادەكە دەكرىتەوہ، ھەندىك جارىش پشوووشى لەگەلە، ئىمە وەكو كىلدۇئاشوورىيەكان ھەندىك بۇنەى فەرمىمان ھەپە بەلام بۇ خەلكى ئىمە پشووہ، نازانم لىرە شەرح نەكراوہ كە پشوووشى لەگەلداپە ياخود نا، زۆر سوپاس.

بەرپىز ھېمىن أحمد ھەمە صالح / جىگىرى سەرۋىكى پەرلەمان:

بەلى، ئەو تىببىنى و سەرنجانە بنووسن بۇ لىژنەى تايبەتمەند لەگەل بەرپىز وەزىرى ھەرىم، كاك محمد، فەرموو.

بەرپىز محمد سەدالدىن انور:

بەرپىز سەرۋىكى پەرلەمان.

پاش راپەرىنى بەھارى سالى 1991 قۇئاغىكى نوى دەستى پى كىرد لە ھەرىمى كوردستان، پېكھاتەكان دەستىان كىرد بە پەپەرەوكرىن و جىبەجى كىردنى مافى نەتەوہى و كىلتوورى و سىياسى خۇپان، لە ژى ئەو سىستەمە دىموكراسىەى كە لە ھەرىمى كوردستان دا دەستى پىكىرد، بۇپە ھەز دەكەم بلىم ئەو

(11/17) يە، لە (1993/11/17) يەكەم قوتابخانەى توركمانى كراوه لە ھەريىمى كوردستان لە ھەولير و لە كفرى، پيگھاتەى توركمان بە زمانى داىك دەستيان كرد بە خويندى خويان، بۆيە ئيمە كردنەوھى يەكەم قوتابخانەى توركمانى لە ھەريىمى كوردستان وەك بۆنەيەكى فەرمى ھەموو سال ياد دەكریتەوھ و دەمانەوى بكرى بە رۆزى زمان و كەلتورى توركمانى، (25) ى شوباتيش دەرچوونى يەكەم رۆژنامەى توركمانى يە لە كەركووك، خۆتان دەزانن لە عىراق و ھەريىمى كوردستان توركمانەكان چەندەھا بۆنەيان ھەيە بەلام ئەو دوو بۆنەيە لەبەر ئەوھى لەسەرى مۆتەفيقن و ھەموو سال لەلایەن توركمانەكان ياد دەكریتەوھ، بە باشم زانى كە پەرلەمانى كوردستان پاش ھەموو ئەو مافە نەتەوھى و كەلتورىيە كە بە توركمانەكان دراوھ، ئەم مافەش بە ئيمە بدریت، ئەم دوو بۆنەيە بە فەرمى بكریت سوپاستان دەكەين و ھيوادارين فراكسيۆنەكانيش پالپشتيمان بكەن.

بەرپز ھيىمىن احمد ھەمە صالح / جيگري سەرۆكى پەرلەمان:

بەئى زۆر سوپاس، رۆوپاك خان، فەرموو.

بەرپز رۆوپاك احمد رحمن:

بەرپز سەرۆكى پەرلەمان.

وھللا من بەس داواى رۆونكردنەوھم دەكرد، بەلام كاك محمد رۆونكردنەوھكەى باس كرد، سوپاس.

بەرپز ھيىمىن احمد ھەمە صالح / جيگري سەرۆكى پەرلەمان:

بەئى، زۆر سوپاس، كاك د.رېبوار، فەرموو.

بەرپز د.رېبوار عبدالرحيم عبدالله:

بەرپز سەرۆكى پەرلەمان.

سەبارەت بە برگەى يەكەم منيش ھەر بە ھەمان شيۆھ داوا لە بەرپز وەزيرى ھەريىم بۆ كاروبارى پيگھاتەكان رۆونكردنەوھيەكمان بەداتى (17) ى مانگى (11) ى ھەموو سائيك بۆ رۆزى زمان، دەمانەوى پاشخانەيەكى لەبارەوھ بزائين، سەبارەت بە برگەى دووھم من پيموايە زيادە، بۆنە نەتەوھيەكان لەگەل بۆنە پيشەيەكان دەبى جياواز بى، ئەوھى لە برگەى يەكەم ھاتووه ريك لەگەل ئەوھم كە بۆنەيەكى نەتەوھىيى توركمانە، داواى ئەوھى كە بەرپز وەزيرى ھەريىم ئەو بەرچاوپروونىھەمان بەداتى، بەلام لە برگەى دووھم پيموايە بۆنەيەكى پيشەيى يە، ميھەنى يە نەك بۆنەيەكى با بليين پەيوەستە بە سەنديكاكانەوھ، بە بوارى رۆژنامەگەرى، من پيموايە ئەوھى دووھم زيادە، لەگەل ئەوھش دا من پشتگيرى قسەكانى كاك رۆميو دەكەم، كە دەليين بە بۆنە كردنى رۆژەكە ديارى بكەن، ئەم بۆنەيە پشوو لەگەل، لەگەلى نىھ، تەوزيحيك بەدن لەسەر ئەو بابەتە، سوپاس.

بەرپز ھيىمىن احمد ھەمە صالح / جيگري سەرۆكى پەرلەمان:

سوپاس، كاك ئوميد، فەرموو.

بەرپىز ئومىد عبدالرحمن حسن:

بەرپىز سەرۋىكى پەرلەمان.

ئەو پېشنىيازە بېرىارەى كە خراوتەتەرۋو بە دىئىيايىەۋە خواستى پېكھاتەى توركمانە لە ناو پەرلەمانى كوردستان كە نوپنەرەرايەتيان ھەيە بە پېنج كورسى پەرلەمانى، ئەوان پېشكەشيان كوردوۋە لەلايەن ئەندامانى پەرلەمان لە نەتەۋەكانى دىكەى جياۋاز، پشتيوانى لى كراۋە، (17) ئەندامى پەرلەمان پشستگىرى لى كوردوۋە، ئەو پەرلەمانە بەرپىزە زادەى بەيەكەۋە ژيانى كوردستانە، بۇيە من پېشنيارى ئەۋە دەكەم كە ئەۋە خواستى ئەۋانە، ئەۋان رۆژەكانى خۇيان ديارى كوردوۋە و پشتيوانى لى كراۋە، بۇ ئەۋ پەرلەمانە بەرپىزە زۆر جوانتر دەبىت كەمترين گفتوگۆ لە چۈرچىۋەى ئەۋ بەيەكەۋە ژيانەى كە ھەموومان شانازى پىۋە دەكەين، كەمترين گفتوگۆى لەسەر بكەين، بە دىئىيايىشەۋە لە خويندەنەۋەى سىيەمىش دا زۆرترين پشتيوانى لە پرۆژەكە كە ھەموو پېكھاتەكانى دىكە دەيكەين، ديسان تەئكىد دەكەمەۋە ئەۋ پەرلەمانە بەرپىزە زادەى بەيەكەۋە ژيانى كوردستانە، پشتيوانى لە خواستى خوشك و برايانى بەرپىزمان لە پېكھاتەى توركمان دەكەين و ھيوادارين كەمترين گفتوگۆ لەسەر خواستەكەى ئەۋان بكرى، زۆر سوپاس.

بەرپىز ھىمن احمد ھەمە صالح / جىگىرى سەرۋىكى پەرلەمان:

بەئى، زۆر سوپاس، كاك سەروان، فەرموو.

بەرپىز سەروان محمد على:

بەرپىز سەرۋىكى پەرلەمان.

زۆر سوپاس، دروست ھاۋراى كاك ئومىد، سوپاس.

بەرپىز ھىمن احمد ھەمە صالح / جىگىرى سەرۋىكى پەرلەمان:

سوپاس، كاك مەم برھان، فەرموو.

بەرپىز مەم برھان محمد قانع:

بەرپىز سەرۋىكى پەرلەمان.

من لەسەر خالى يەكەمى ماددەى يەكەم ھىچ تىبىنىم نىە، بەلام بە نىسبەت خالى دوۋەم بۇ ئەۋ ھاۋرپىيانە و خوشك و برا توركمانەكان و نوپنەرەكانيان، لە عىراق دا يەكەم رۆژنامە لە سالى (1869) دەرچوۋە بە ناۋى (زەورا)، زەورا ھەشت لاپەرە بوۋە، چۈر لاپەرەى بە توركمانى بوۋە، چۈر لاپەرەى عەرەبى بوۋە، يەئنى بۇ خۇيان (911) (الحوادث) دەرەچى لە كەرگوك تەئرىخى ئەۋە (42) سال پېش ئەۋەيە ئەۋ رۆژنامەيە، من پىم باش بو يەكەمىان ئەگەر ئەم حالەتە بكرىت بۇ تەئرىخى (1869)ى مېژوۋى رۆژنامەگەرى لە عىراق، ئەۋە يەك، دوۋەمىان/ لە كوردستان دا ئىستا يادى رۆژى رۆژنامەگەرى دەكرىتەۋە (22/نيسان/1898) كە رۆژنامەى كوردستان لە قاھىرە دەرچوۋە، بېرپارىك نىە بلى ئەۋ رۆژە رۆژى رۆژنامەگەرى كوردىيە، چ پىۋىست دەكات ئىستا بلى رۆژى رۆژنامەگەرىيە، بۇيە من پىموايە ۋەكو ھەندى

له ھاورپيان باسيان كرد تهنه بۇنه نيشتيماينييهكه بمينى گرنكه، بۇ مەسەلەى بۇنەى رۇژنامەگەرييهكه
(cancel) بكرتتەوه، سوپاس.

بەرپز ھيمن احمد حەمە صالح / جىگري سەرۇكى پەرلەمان:

سوپاس، كاك مەلا وھيسى، فەرموو.

بەرپز ويسى سعيد ويسى:

بەرپز سەرۇكى پەرلەمان.

منيش ھەمان تيبينى مامۇستا (رۇميۇ ھەكارى)م ھەبوو، پيم باشە يەگەمەكه بەم شيوى لى بيت (ئەو
بۇنانەى لاي خوارەوه وەك بۇنە دادەنرپن بۇ پيكاھتەى توركمان بە مەرجيك ئەگەر ئەو رۇژ نەكرتتە
پشوو)، ئەوهى تريش پيشنياريكەم ھەبوو مادام ئيمە رۇژى زمان و كلتورى پيكاھتەى توركمانمان دانا، لە
ھەمان كات دا رۇژى رۇژنامەگەرى پيكاھتەى توركمانمان دانا، بەدئنيابيشەوه برا توركمانەكان لە
بزوتنەوهى رزگاربخوازي خەلكى كوردستان رۇلى دياريان ھەبوو، پيشنيار دەكەم رۇژى شەھيدى
توركمانيش ديارى بكرتت، زۇر سوپاس.

بەرپز ھيمن احمد حەمە صالح / جىگري سەرۇكى پەرلەمان:

بەئى، سوپاس، بەرپز وھيزى ھەريم بۇ كاروبارى پيكاھتەكان، فەرموو ئەگەر تيبينيهكت ھەيە.

بەرپز ئايدن معروف / وھيزى ھەريم بۇ كاروبارى پيكاھتەكان:

بەرپز سەرۇكايەتى پەرلەمان.

پەرلەمانتارە بەرپزەكان.

ئەوه ھەنگاويكى زۇر زۇر گرنكه، لەبەر ئەوه ئيمە تاكو ئيستا لە پەرلەمانى عىراق برپاريك يان
پرۇژەيەكى تايبەت نيه بە پيكاھتەكان، ليرەدا كە لە پەرلەمانى كوردستان كە قيرائەى دووم دەكرى
تايبەت بە بۇنە فەرميەكان تايبەت بە پيكاھتەى توركمان، ئەوه زۇر زۇر گرنكه، (11/17)ش پەرلەمانتار
براى بەرپزم كاك محمديش باسى كرد كە ئەوه لەم رۇژەدا لە سالى 1993دا لە شارى ھەولير و كفىرى دا
يەكەم قوتابخانەى توركمانى كە ئيستيداس لەوه كراو، ئەوه زۇر گرنك بوو بۇ پشتيوانى كردنى لە
پەرورەدە و خويندىنى توركمان لە ھەريم دا، كە ليرە (11/17) دەستنيشان كردنى بە رۇژى كەلتور و
زمانى توركمانى ئەوه خەتوھيەكى باشە و ئيمە وەكو وھيزى ھەريم بۇ كاروبارى پيكاھتەكان پشتيوانيان
لى دەكەين، لەگەل ئەوھداين كە ئەو بۇنە فەرميەكانە كە لە پەرلەمان دا پشتيوانى بكرتت و دەعم بكرتت،
زۇر سوپاس.

بەرپز ھيمن احمد حەمە صالح / جىگري سەرۇكى پەرلەمان:

سوپاس، بەرپزان ليرنەى تايبەتمەند ئەگەر را و سەرنجيكتان ھەيە، فەرموو كاك جلال.

بەرپىز روپاك احمد رحمن:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

پىم باشە واپى (ئەم بىرپارە لە رۆژى بلاو بوونەوۋى لە رۆژنامەى فەرمى وەقائىعى كوردستان جىبەجى دەكرىت).

بەرپىز ھىمەن احمد ھەمە صالح / جىگىرى سەرۆكى پەرلەمان:

بەلى، زۆر سوپاس، كاك شىخ ظاھر، فەرموو.

بەرپىز ظاھر محمد على:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

پىشنىياز دەكەم ئەو بىرپارە لە رۆژى بلاو كوردنەوۋى لە وەقائىعى كوردستان جىبەجى دەكرىت، نەك لە رۆژى دەرچوونىيەوۋە، چونكە عورفى تەشرىعى واپە، پاش بلاو بوونەوۋى لە وەقائىعى كوردستان ئەو كات جىبەجى دەكرىت نەك لە رۆژى دەرچوونىيەوۋە، زۆر سوپاس.

بەرپىز ھىمەن احمد ھەمە صالح / جىگىرى سەرۆكى پەرلەمان:

بەلى، زۆر سوپاس، لىژنەى تايبەتمەند ھىچ را و سەرنجىكتان ھەيە، كاك محسن فەرموو.

بەرپىز محسن حسين مصطفى:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

ئەوۋى دووم ئىمە لە زمانى كوردى دا دوو جۆرە رىستەمان ھەيە، رىستەى راگەياندىن و رىستەى دانانى، كە رىستەى دانانى بىت دەبىت كارى ھارىكار لە پىشەوۋى رىستە بىت، (پىويستە) دەبىت لەسەرەتاي رىستە بىت، سوپاس.

بەرپىز ھىمەن احمد ھەمە صالح / جىگىرى سەرۆكى پەرلەمان:

زۆر سوپاس، بەرپىزان لىژنەى تايبەتمەند دەچىنە سەر گىفتوگۆ كوردنى ھۆكارەكانى دەرچوواندىن، فەرموون بىخوئىنەوۋە.

بەرپىز سارا دلشاد بكر:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

ھۆكارەكانى دەرچوواندىن:

بۇ بە فەرمى كوردنى بۇنە نەتەوۋىي و كەلتوورى پىكھاتەى توركمان و پتەو كوردنى دەولەمەندى و فرە كەلتوورى لە ھەرىمى كوردستان ئەم بىرپارە دەرچووندىرا.

بەرپىز ھىمەن احمد ھەمە صالح / جىگىرى سەرۆكى پەرلەمان:

بەلى، زۆر سوپاس، ھەر بەرپىزىك دەويەوۋى گىفتوگۆ لەسەر ئەم بابەتە بىكات، ئەم سى بەرپىزە دەيانەوۋى گىفتوگۆ بىكەن، كاك د.رېبوار، خىجە خان، د.گەلاوئىژ، خىجە خان فەرموو.

بەرپىز خىدېچە عمر طە:

بەرپىز سەرۋىكى پەرلەمان.

سەبارەت بە ھۆكارەكانى دەرچوواندىن پىم باشە كە لىرە وشەى بەرز راگرتنىش زىاد بىكرىت، بۇ بەرز راگرتن و بە فەرمى كىردنى بۇنە نەتەوھىي و ئەویدىش ھەتا ئەخىرى وەك خۇى، تەنھا وشەى بەرز راگرتن زىاد بىكرىت.

بەرپىز ھىمەن أحمد حەمە صالح / جىگىرى سەرۋىكى پەرلەمان:

بەلى، كاك د.رېبوار، فەرموو.

بەرپىز د.رېبوار عبدالرحىم عبدالله:

بەرپىز سەرۋىكى پەرلەمان.

دىارە ئەو پىشنىازە بىرپارە بەلگەيە لەسەر ئەوھى كە لە ھەرىمى كوردستان دوو خاصىھەتى زۇر گىرنگ ھەيە، بەكىكىيان پلۇراليزمە پىكەوھە ژيان، ئەوھى تر يەكتەر قىبول كىردنە، بۇ ئەوھى كە ئەو دوو خاصىھەتە رەنگ بىداتەوھە لە ھۆكارەكانى دەرچوواندىن مەن دەرپشتەيەكەم ھەيە پىشنىاز دەكەم ئەم دەرپشتنە شوپىنى دەرپشتنى ھۆكارەكانى دەرچوواندىن بىگىرپتەوھە كە بەو شىوھەيە خوارەوھەيە:

بۇ بە فەرمى كىردنى بۇنە نەتەوھىي و كەلتوورى پىكەتەھى توركمان و پتەوكىردنى يەكتەر قىبول كىردن و پىكەوھە ژيان و فرە كەلتوورى لە ھەرىمى كوردستان ئەم بىرپارە دەرچووپىندرا.

سوپاس.

بەرپىز ھىمەن أحمد حەمە صالح / جىگىرى سەرۋىكى پەرلەمان:

بەلى، زۇر سوپاس، بەرپىز وەزىرى ھەرىم، فەرموو.

بەرپىز ئايدىن معروف / وەزىرى ھەرىم بۇ كاروبارى پىكەتەھەكان:

بەرپىز سەرۋىكايەتى پەرلەمان.

مەن ھىچ تىبىنىم نىيە، زۇر سوپاس.

بەرپىز ھىمەن أحمد حەمە صالح / جىگىرى سەرۋىكى پەرلەمان:

بەلى، بەرپىزان لىژنەى تايبەتمەند ھىچ راو سەرنجىكتان ھەيە؟ زۇر سوپاس بەرپىزان، د.گەلاوئىز فەرموو، بىوورە.

بەرپىز د.گەلاوئىز عبىد عثمان:

بەرپىز سەرۋىكى پەرلەمان.

ھۆيەكانى دەرچوواندىن (بۇ ئەوھى ھەموو چىن و توپژەكان شارەزاي كەلتوورى پىكەتەھى توركمان بىن و بۇ بتەوكىردنى دەولئەمەندى فرە كەلتوورى لە ھەرىمى كوردستان ئەم بىرپارە دەرچووپىندرا) پىم باشە صىاغەكە ئاواى لى بىكرى و جوانتر دەبىت، سوپاس.

بەرپىز ھېمن احمد ھەممە صالح / جېڭرى سەرۋىكى پەرلەمان:

بەئى، زۆر سوپاس، بەرپىزان گىفتوگۇمان لەسەر بېرگە يەكەمى دانىشتىنى ئەمپۇ كۆتايى پى ھىنا، ئىستا دەست بە جىبەجى كىردى خالى دووھى بەرنامەى كارى دانىشتىنى ئەمپۇمان دەكەين، فەرموو لىزىنەى تايبەتمەند بچنەو شويىنى خۆتان، بەرپىز ۋەزىرى ھەرىم جەنابت دەتوانى بەشدار بى، يان مۆلەتەش ۋەرىڭرى ئاسايە بۇ بېرگەكانى تر، بەرپىزان دەست بەجىبەجى كىردى خالى دووھى بەرنامەى كارى دانىشتەكەى ئەمپۇمان دەكەين، بەرپىزان ھەر ۋەك ئاڭدارن خولى پايزەى سالى يەكەم لە كۆتايى ئەم مانگى (12) كۆتايى پى دى، بە پىيى ھوكمەكانى پەيرەوى ناوخۇ ئىمە لە پەرلەمانى كوردستان كۆمەئىك ئەرکمان لەسەر شان ماوہ بۇ ئەوھى تەواويان بکەين و جىبەجىيان بکەين، بەتايبەتى ئامادە كىردى راپۇرت لەسەر پىرۇژە ياساى چاكسازى، دەنگدان لەسەر پىرۇژە ياساى مادە ھۆشبەرەكان، كاتىكەرە عەقلىيەكان و ھەرۋەھا ئىمە لە سەرۋىكايەتى پەرلەمانى كوردستان لەسەر بىنەماى رىژەى ياسايى ئەندامانى پەرلەمانى كوردستان دوو نووسراومان ئاراستەى سەرۋىكايەتى ئەنجومەنى ۋەزىران كىردوۋە بۇ ئەوھى دانىشتىنىكى تايبەتى گىفتوگۇ لە نىوان پەرلەمانى كوردستان و ھوكمەتى ھەرىمى كوردستان بىرئ لەسەر خالە سنوورىيەكانى ھەرىمى كوردستان، ھەرۋەھا نووسراويكى دىكەشمان كىردوۋە لەسەر داواى ژمارەپەك پەرلەمانتار كە داوايان كىردوۋە دانىشتىنىكى تايبەت لە نىوان پەرلەمانى كوردستان و شاندى دانوستانكارى ھوكمەتى ھەرىمى كوردستان بىرئ لەسەر رەوشى گىفتوگۇكانى نىوان ھوكمەتى ھەرىمى كوردستان و بەغدا لەسەر مەسەلەى بودجە، ھەندىك لەو بابەتانەى تىرىش كە رەنگە بىنە پىش، بۇيە ئىمە بەرپىزان بە ھوكمى بېرگە (4) لە ماددەى (7) لە پەيرەوى ناوخۇ سەرۋىكى پەرلەمانى كوردستان داوا دەكات ۋەزىرى دووھى واتا ۋەزىرى پايزەى سالى يەكەمى خولى ھەئىزاردنى پىنجەمى پەرلەمانى كوردستان بۇ ماوہى (30) رۇژ درىژ بکەينەو، جا بۇيە بەرپىزان ھەر كەسىك لەگەل ئەوھى خولى پايزەى سالى (يەكەم)ى خولى (پىنجەم)ى ھەئىزاردنەكانى پەرلەمانى كوردستان بۇ ماوہى (30) رۇژ درىژ بىرئەوھى بۇ جىبەجى كىردى ئەو ئەركانەى لەسەر شانى پەرلەمانى كوردستان ماون، دەست بەرز بىكاتەو، بەئى، زۆر سوپاس، بە دەنگى (77) ئەندامى پەرلەمانى كوردستان خولى پايزەى سالى (يەكەم)ى خولى (پىنجەم)ى ھەئىزاردنى پەرلەمانى كوردستان بۇ ماوہى (30) رۇژ درىژ دەكرىتەو، نوقتە نىزامە؟ فەرموو.

بەرپىز د.كاظم فاروق نامق:

بەرپىز سەرۋىكى پەرلەمان.

بەرپىزى ئىمە لە چەند دانىشتىنىكى پىشوووش باسما كىردوۋە، يەنى ھەرىمى كوردستان نىزىكەى شەش سالى پىرۇژە ياساى بودجەى نەبوۋە، ئەم درىژكىردنەوھى پەرلەمانىش ئىمە نەك (30) رۇژ (60) رۇژىش بى ئىمە لەگەئىداين و دەنگىشى پى دەدەين و لەگەئىداين، بەلام تكايە ۋەكو سەرۋىكايەتى پەرلەمان داواتان لى دەكەين فشار بىخەنە سەر ھوكمەت با پىرۇژە ياساى بودجە بىت، چونكە ئەم ۋلاتە بە بى بودجە بەرپىوہ ناچى، يەنى بەرپىزى ھىچ ۋلاتىك نىيە خوى ناو نابى ۋلات و پەرلەمانىشى ھەبى و بودجەشى نەبى، لەبەر ئەوہ با ئەو درىژكىردنەوہ لانى كەم سوودىكى ھەبى بۇ خەلكى ھەرىمى كوردستان، پىرۇژە ياساى بودجەى تايبەت بىتە ناو ئەو پەرلەمانە و موناقتەشەى لەسەر بکەين، لايەنى كەم دەستكەوتىكمان ھەبى لە ناو خەلك دا شانازى پىوہ بکەين كە بودجە لە ھەرىمى كوردستان دا بە شەفافی دەروات، زۆر سوپاس.

بەرپز هېمن احمد حەمە صالح / جیگری سەرۆکی پەرلەمان:

بەئێ، زۆر سوپاس، بەرپز د. کاظم، ئیمەش ئاماژەمان بەوە کردوو بە پێی پەیرهوی ناوخوای پەرلەمانی کوردستان نووسراوی فەرمی سەرۆکیەتی پەرلەمانی کوردستان بە ئیمزای بەرپز سەرۆکی پەرلەمان ئاراستەتی حکومەتی هەریمی کوردستان کراوە، داوای ڕوونکردنەوە کراوە لەسەر ئەوەی کە بۆ بودجەتی هەریمی کوردستان ئامادە نەکرابوو و بەشیک لە وەلامەکان پەيوەندی بەو دانوستانانە هەیه کە لە نیوان حکومەتی هەریمی کوردستان و بەغدا هەیه، چونکە جەنابتان ئاگاداران بەرپزان ئەندامانی پەرلەمانی کوردستان، بودجە لەسەر بنەمای داھات و خەرجی دادەنریت، داھاتی هەریمی کوردستانیش پەيوەندی بە ڕیککەوتن و جیبەجی کردنی ئەم ڕیککەوتنە لەگەڵ حکومەتی عێراق هەیه لەسەر ئەو بەشە بودجەییە لە بودجەتی سالی (2020)ی عێراق دا بۆ هەریمی کوردستان پەسەند دەکری، ڕیککەوتنیکی سەرھتایی کراوە لە نیوان شاندی دانوستانکاری هەریمی کوردستان و حکومەتی عێراق، بەلام بەھۆی ئالۆزییەکانی عێراق و دەست لە کارکێشانەوی بەرپز سەرۆک وەزیران نەتواندراوە ئەو ڕیککەوتنە لە چوارچێوەی پڕۆژە یاسای بودجەتی (2020) لەلایەن حکومەتی عێراق بۆ پەرلەمان بنێردی، تا لە پەرلەمان دەنگی لەسەر بدری بۆ ئەوەی هەریمی کوردستان بزانی تەواوەتی داھاتەکی لەو ڕیککەوتنە لەگەڵ حکومەتی عێراق چەند دەبی، بەلام ئیمە ئەم درێژکردنەوەیە حەتمەن ئەم بابەتەش بە نەزەری ئیعتیار وەردەگرین، داوای ئیعادەشیان لێ دەکەینەو و شاندی دانوستانکاری هەریمیش کە ھاتنە ئێرە دەتوانن ئەم پرسیارەیان ئاراستە بکری و کاری لەسەر بکری، نووسراوی جەخت کردنەوەشمان کردوو، بەرپزان بەس تەنھا ویستمان لەسەر ھەر دوو وەرزێ گریدانی سالی یەکەم، واتا وەرزێ بەھارە و وەرزێ پایزە، لە ھەندیک حالت ئاگادارتان بکەینەو بۆ ئەوەی بەرچاوتان ڕوون بی، ئیمە ئەوەی تیبینیمان کردوو بەرپزان ئاماریکمان لایە ئیستا لەسەر ڕیژە ئامادەبوونی ئەندامانی بەرپزی پەرلەمانی کوردستان لە دانیشتنەکانی پەرلەمانی کوردستان لەگەڵ دانیشتی لیژنەکان، ئەم ئامارە ئیمە داوای ئەوەی کە ئامادە دەکری تەبەر ئەوەی ئەم وەرزەمان درێژ کردوو، داوای بە نووسراویکی فەرمی ئاراستەتی تەواوی فراکسیۆنە بەرپزەکانی دەکەین و تەواوی ئەو پەرلەمانتارە بەرپزانەش کە ڕیژە ئامادەبوون لە ناو دانیشتنەکانی پەرلەمانی کوردستان بۆ ھەر پەرلەمانتاریکی بەرپز چەند بوو، ڕیژە مۆلەت وەرگرتن و غائیب بوون و مۆلەت وەرنەگرتنیان چەند بوو، بە پێی خالەکانی ماددە (33)ی پەیرهویش حوکمەکانی دانیشتن و ئامادەبوون لە لیژنەکان ھەمان ئەو حوکمانەن کە لە دانیشتی پەرلەمانی کوردستان دا دەکری، ئیمە ئیستا لێرە ناچینە وردەکارییەکان، بەلام ئەندامی پەرلەمان ھەیه لە (10) دانیشتی پەرلەمانی کوردستان بەشدار نەبوو لە کۆی (26) دانیشتن کە ئیمە لە ھەردوو وەرزێ گریدانی یەکەم و دوو دا ھەمانبوو، پەرلەمانتاری بەرپز ھەیه لە (7) دانیشتن بەشدار نەبوو، لە (8) دانیشتن بەشدار نەبوو، لە کاتی کە دا بە پێی پەیرهو ئەگەر لە سێ دانیشتی یەک لە داوای یەک ئامادە نەبی، یان لە پینج دانیشتی پچر پچر لە یەک وەرزدا ئامادە نەبی خالی پەیرهوی وازجە کە چۆن مامەلە لەگەڵ ئەو حالەتانە دەکری، جا بۆیە بەرپزان بە پێی ئەو نووسراوی مۆلەتانە هەتانبوو و لە ناو دانیشتنەکان خۆیندراو تەو، یان مۆلەت نەبوون لە دانیشتی پەرلەمان خۆیندراو تەو داوامان لە بەرپزەبەرایەتی کاروباری پەرلەمان کردوو لیستیکی وردەکارییان ئامادە کردوو، ئیمە ئەوانە داوای ئاراستەتی فراکسیۆنە بەرپزەکانتان دەکەین، ئەو شمان بۆیە ئاماژە پێدا، بەلام بەرپزان ئاماژە بەو ش بکەین نزیکی (20) ئەندامی بەرپزی پەرلەمان لە کۆی (111) ئەندامە کە لە تەواوی دانیشتنەکانی پەرلەمانی کوردستان بەشدار بوو، (20) ئەندام لە تەواوی دانیشتنەکان بەشداربوون، لە تەواوی

دانیشتنه‌کان دا بووه، ئەوەشمان ههیه ژماره‌یه‌ک پەرله‌مانتار له ته‌واوی دانیشتنی لیژنه‌کان و له‌ته‌واوی دانیشتنه‌کانی پەرله‌مانی کوردستان دا به‌شدار بوون که ژماره‌یان (4) که‌سه، دوا‌ی ناوه‌کانتان و لیسته‌کانتان بۆ دهنی‌رین، له‌گه‌ڵ ئەوانه‌شی که زۆر دا‌وا‌یان کردووه، بۆیه به‌رپ‌زان ئی‌مه له ده‌سته‌ی سه‌رۆ‌کایه‌تی به‌جیددی له‌سه‌ر ئەو باب‌ه‌ته راده‌وه‌ستین، ئەو خا‌له پ‌ه‌رپ‌ه‌ویه‌ی که مولزه‌می پەرله‌مانتار ده‌کات له دانیشتنه‌کانی پەرله‌مان، له دانیشتنی لیژنه‌کان به‌شدار بۆ، ه‌ه‌ر ئی‌جرائی‌کی پ‌ه‌رپ‌ه‌وی به‌رامبه‌ر پ‌ی‌ویست بکات چ به‌ بلا‌و‌کردنه‌وی بۆ له‌ سای‌تی پەرله‌مان، چ به‌ ئا‌گادار‌کردنه‌وی فرا‌کسیۆنه‌که‌ی، یان خودی پەرله‌مانتاره به‌رپ‌زه‌که، ئی‌مه وه‌کو ده‌سته‌ی سه‌رۆ‌کایه‌تی پەرله‌مانی کوردستان له وه‌رزی ئاینده‌وه ئه‌وه جی‌به‌جی ده‌که‌ین، به‌لام به‌ پ‌ی‌ویستم زانی له‌به‌ر ئه‌وه‌ی ئی‌مه ئه‌وه کۆتایی ئه‌و وه‌رزه‌یه ئاراسته‌ی ئی‌وه‌ی به‌رپ‌ز و پای گشتی بکه‌ین، به‌رپ‌زان ئی‌ستا ده‌ست به‌جی‌به‌جی کردنی خالی سی‌یه‌می به‌رنامه‌ی، فه‌رموو، نو‌قته‌ی نی‌زام.

به‌رپ‌ز رۆمیۆ حزیران نیسان:

به‌رپ‌ز سه‌رۆ‌کی پەرله‌مان.

وه‌لا پرسیار ئه‌وه‌یه ئه‌گه‌ر هی هه‌موو فرا‌کسیۆنه‌کان بدری به‌ نمونه‌ نه‌ک ه‌ه‌ر فرا‌کسیۆنی‌ک که ده‌دری غیاباته‌کانی خۆی پ‌ی‌ بدری، هی هه‌مووان بدری‌ت، زۆر سوپاس.

به‌رپ‌ز هیمن احمد حه‌مه صالح / جی‌گری سه‌رۆ‌کی پەرله‌مان:

به‌ئێ، زۆر سوپاس، ئی‌مه له ده‌سته‌ی سه‌رۆ‌کایه‌تی بریار ده‌ده‌ین، کۆبوونه‌وه‌یه‌ک له‌گه‌ڵ سه‌رۆ‌کی سه‌رحه‌م فرا‌کسیۆنه‌کان ده‌که‌ین، ئەو کاته له‌سه‌ر ئەو باب‌ه‌ته گه‌توگۆ ده‌که‌ین، کاک ئومید، فه‌رموو.

به‌رپ‌ز ئومید عبدالرحمن حسن:

به‌رپ‌ز سه‌رۆ‌کی پەرله‌مان.

به‌پ‌ی‌ مادده‌ی (28) تاییه‌ت به‌ لیژنه هه‌میشه‌یه‌یه‌کان و ئەندامانی لیژنه هه‌میشه‌یه‌یه‌کان به‌ر له جی‌به‌جی کردنی بره‌گی سی‌یه‌می به‌رنامه‌ی کار، من پ‌ی‌موایه خا‌لیکی نا‌پ‌ه‌رپ‌ه‌وی ده‌بی‌ت، له‌به‌ر ئه‌وه‌ی دیاری‌کراوه له مادده‌ی (28) خالی دووهم (ه‌ه‌ر لیژنه‌یه‌کی هه‌میشه‌یی له ژماره‌یه‌ک ئەندام پ‌ی‌ک دی‌ت که ناب‌ی‌ت له پ‌ی‌نج که‌مه‌تر و له (11 زیاتر بی‌ت)، پ‌ی‌ویست ده‌کات ئەو دوو به‌رپ‌زه (مامۆستا عی‌مان) و (د.هه‌ورامان) ده‌ست له کار‌کی‌شانه‌وه‌یان..

به‌رپ‌ز هیمن احمد حه‌مه صالح / جی‌گری سه‌رۆ‌کی پەرله‌مان:

دامانناوه کاک ئومید، ده‌ستتان خۆش.

به‌رپ‌ز ئومید عبدالرحمن حسن:

ده‌ باشه، ئه‌گه‌ر نا له به‌رنامه‌ی کار وا نه‌بوو، ده‌ست له کار‌ب‌کی‌شنه‌وه پاشان ده‌ست به‌کار ببنه‌وه، زۆر سوپاس.

به‌رپ‌ز هیمن احمد حه‌مه صالح / جی‌گری سه‌رۆ‌کی پەرله‌مان:

دروسته خا‌لیکی پ‌ه‌رپ‌ه‌وی ته‌واوه، له خالی سی‌یه‌م به‌رپ‌زان ئی‌مه‌ش ئه‌وه‌تا لامانه له ده‌سته‌ی سه‌رۆ‌کایه‌تی راسته له به‌رنامه‌ی کار وا هاتووه، به‌لام به‌ پ‌ی‌ مادده‌ی (28) له پ‌ه‌رپ‌ه‌وی ناوخۆ لیژنه به‌رپ‌زه‌کان ده‌بی

(5) كەس كەمتر نەبى و لە (11) كەس زياتر نەبى، ئىستا ھەردوو ليژنەكە (11) ئەندامى بەرپىزى تىدايە، بۆيە ناكرى ئىمە بلىين بەرپىز مامۇستا ھەورامان يەكەم جار دەست لە كاربكىشيتەو و ئيزافەي بگەين بۆ ليژنەيەكى تر كە ليژنەكە ئىستا بۆ خۆي (11) يە، لەبەر ئەوئەي خەرقى پەپرەو دەبى، بۆيە ئىمە ئىستا دەست بەجىبەجى كرىنى دەكەين، دەست لە كارگيشانەوئەي ھەردوو بەرپىز لە ليژنەكانيان دەخەينە دەنگدان، دواتر ئيزافەكردنيان بۆ ئەو ليژنەئەي كە پيشنيار كراو، ھەردووكى ئەوئەش دەخەينە دەنگدان، بۆ ئەوئەي ئەم خالەش وەكو خۆي جىبەجى بگەين، بەرپىزان بە پىي حوكمى ماددەكانى (28) و (34) لە پەپرەوي ناوخۆي پەرلەمانى كوردستان داواكارىيەك ئاراستەي دەستەي سەرۆكايەتى پەرلەمانى كوردستان كراو بۆ دەست لە كارگيشانەوئەي بەرپىز مامۇستا عثمان على سمايل لە ليژنەي ئاوەدانكردنەو و وەبەرھىنان، چەند كەس لەگەل ئەوئەي ئەم دەست لە كارگيشانەوئەي بەرپىز مامۇستا عثمان قبول بكرى دەست بەرز بكاتەو؟ بەدەنگى (77) ئەندامى پەرلەمان دەست لە كارگيشانەوئەي بەرپىز مامۇستا عثمان پەسەند كرا، بەرپىزان دەست لە كارگيشانەوئەي بەرپىز د.ھەورامان ھەمە شريف لە ليژنەي شەھيدان و جىنۇسايد و زىندانىانى سىياسى، ھەر بەرپىزىك رەزامەندە لەسەر دەست لە كارگيشانەوئەي بەرپىز د.ھەورامان لەو ليژنەيە يا دەست بەرز بكاتەو، بە دەنگى (79) ئەندامى پەرلەمان كوردستان دەست لە كارگيشانەوئەي بەرپىز د.ھەورامان لە ليژنەي شەھيدان پەسەند كرا، بەرپىزان داواكارىيەك ئاراستەي سەرۆكايەتى پەرلەمانى كوردستان كراو بۆ ئەوئەي بەپىي حوكمى ماددەي (28) و (34) لە پەپرەوي ناوخۆ بەرپىز مامۇستا عثمان على سمايل زياد بكرىت بۆ ليژنەي شەھيدان و جىنۇسايد و زىندانىانى سىياسى، ھەر بەرپىزىك رەزامەندە تىكايە دەست بەرز بكاتەو، بە دەنگى (74) ئەندامى پەرلەمان بەرپىز مامۇستا عثمان على سمايل زياد كرا بۆ سەر ليژنەي شەھيدان و جىنۇسايد و زىندانىانى سىياسى، بەرپىزان داواكارىيەك ئاراستەي سەرۆكايەتى پەرلەمانى كوردستان كراو بۆ زيادكردنى بەرپىز د.ھەورامان ھەمە شريف بۆ ليژنەي ئاوەدانكردنەو و وەبەرھىنان، ھەر بەرپىزىك لەگەل ئەوئەي بە دەست بەرز بكاتەو فەرموون، بە دەنگى (71) ئەندامى پەرلەمان بەرپىز د.ھەورامان زياد كرا بۆ سەر ليژنەي ئاوەدانكردنەو و وەبەرھىنان، ھىوای سەرگەوتننيان بۆ دەخوازىن، بەرپىزان ئىستا دەست بە جىبەجى كرىنى خالى چوارەمى بەرنامەي كار دەكەين كە برىتى يە لە خستەنرەووي بىرۆكەي بەرپىز مەم برھان قانع پەيوەست بە سىياسەتى بەگەرخستنى داھاتەكان بە پىي حوكمى خالى (2) ي بركەي (يەكەم) لە ماددەي (49) ي پەپرەوي ناوخۆي پەرلەمانى كوردستان، كە دەبى لە ماوئەي (10) دەقىقەدا پابەندى بىرۆكە نووسراوئەكەي بىت و بقرموئىت.

بەرپىز مەم برهان محمد قانع:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

ئەندامانى بەرپىزى پەرلەمان.

بەپىيى ماددە (49) خالى (2) ئەو ماوە (10) خولەكە بۇ من دانراو ھەول دەدەم پابەند بەم و كاتزمىرەكەش رادەگرم بۇ ئەو ھى كاتى پىويست دا كۆتايى پى بىنم، كات لە جەنابتان ناگرم، تەبعەن ئەم بابەتەى من لەسەر مەسەلەى بەگەرخستنى داھاتەكانە، بەگەرخستنى داھاتەكان لەسەر سى تەوەر ديارىم كردوو، لە تەوهرى يەكەمىان دا بەسەر سى ئاراستە دابەشم كردوو، دواتر ھىوادارم ئەم راسپاردانەى كە دەيانخەمەر و خزمەتى پەيوەندى نيوان حكومت و پەرلەمان بكات و خزمەتى راي گشتى كوردستانىش بكات لەسەر بەگەرخستنى داھاتەكان، بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان، ئەندامانى بەرپىزى پەرلەمان، ئەم راپۆرتەم خۆى لەو ھەدا دەبىننەتەو كە ھەرىمى كوردستان چى بكات بۇ ئەو ھى سوود لە ئەزموونى ولاتىكى ھەزار وەر بگىت؟ ولاتىك كە بە ھۆى پلانى ئابوورى و ستراتىجى دروستى حكومرانىيەو ھى توانى دواى چەند دەيەك بىتە يەككە لە ولاتە پىشكەوتوو ھى كانى جىھان و داھاتى سالانەى لە دواى نزيكەى (60) سال بۇ زياتر لە (690) ھىندە لە سالىك دا بەرز بكاتەو، كە ئەو ھىش ولاتى كۆرياي باشوور، ئاراستەى خستەرووى بىرۆكەكەيشم بەجۆرىكە كە چۆن بتوانىن ھاوشىو ھى كۆرياي باشوور داھاتەكان لە ھەرىمى كوردستان دا بەگەرخەين و داھاتى سالانەى تاك بەرز بکەينەو ھى خۆشگوزەرانى بۇ ھاوئىشتىمانىانى ھەرىم ھەراھەم بکەين و بە يەكجارى مائىناوایى لە ھەزارى بکەين.

تەوهرى يەكەم/ لە جوارچىو تىورىيەكەيە بەخىرايى، دوايى كۆتايى ھاتنى جەنگى خويناوى نيوان ھەر دوو كۆريايە لە سالى (53) دا، ئىتر لەو سالەو تاكو سالى (65) ولاتى كۆرياي باشوور سىياسەتى بەگەرخستنى داھاتەكانى گرتەبەر و بوو يەككە لە مۆدىلە سەرکەوتوو ھى كانى كىشورەى ئاسيا و تەنانت جىھان و داھاتى سالانەى ھاوئىشتىمانىانى بەرادەيەك بەرز بوو ھى كە بە پىي داتاكانى بانكى نىودەولەتى لە سالى 2015 دا داھاتى سالانەى تاك لە كۆرياي باشوور (34549.2) دۆلار بوو، لە كاتىك دا لە داھاتى سالانەى تاكە كەس لە كۆرياي باكوور دا تەنھا (1500) دۆلار بوو، بەمەيش داھاتى سالانەى تاك لە كۆرياي باشوور زياتر لە (23) ھىندەى داھاتى سالانەى تاكە لە كۆرياي باكووردا، سەرەراى ئەو ھى زۆربەى داھاتەكان لە خاكى كۆرياي باكووردا يە، دانىشتوانى كۆرياي باكووريش لە نيو كەمترى دانىشتوانى كۆرياي باشوور، وىراى ئەو ھى داھاتى سالانەى تاكە كەس لە كۆرياي باشوور لە سالى (1953) دا واتا دواى شەرى سى سالەى نيوان كۆرياي باكوور و كۆرياي باشووردا تەنھا (50) دۆلار بوو، ئەندامانى بەرپىزى پەرلەمان، سوود وەرگرتن لە ئەزموونى دەولەتانى پىشكەوتوو لە رووى چۆنىەتى بەرجەستەكردنى وزە و توانا مرۆپىيەكانەو بۇ بونىدانانى ئابوورى ھەنگاويكى پىشەنگە، كۆرياي باشوور بەھۆى ئەو پىشكەوتنەى بەدەستى ھىناو ھىناو تىوانىوتى لە ماو ھىكى كورت دا لە گەشەيەكى ئابوورى گەورە بەدى بىننىت و بۇ ئەو ھىش پىشتى بە سى پەنسىيە سەرەكى بەستوو:

1- ھەولدان و پشوو درىزى.

2- پىشت بە خۆبەستن.

3- گىيانى ھارىكارى بە مەبەستى گەشەپىدانى كۆمەلگا و ھەمەجۆر كەردنى سەرچاو ھى داھاتەكان و چوونە ناو كۆمەلئى دەولەتە پىشكەوتوو ھى كانەو، لە سۆنگەى ئەو سى پەنسىيە سەرەكىيەى سەرەو ھى كۆرياي

باشوور دواى چل سال له هه لمة ته گه ورهيه و پلانه ستراتيجه ئابوورى يه دوور مهودايه، بۆته سهر مهشق و پيشهنگى هيزه ئابووريهكان و پلهى (15) له سهر ئاستى جيهان دا گرتوو، سهره پاي گيرۆدهبوونى به دهست چهندين كيشه و گرفتى وهك زۆرى ژمارهى دانىشتووان و بچووكى رووبه رهگهى و كه مى سهرچاوه سروشتيهكان و زۆرى زهوى شاخاوى و بهردهوامبوونى كيشه و مملانيى سهربازى له گه ل كۆرياي باكوورى دراوسى دا، به لام ئيستا خاوهنى گه وره ترين سهرچاوهى مرۆيى يه.

تهوهرى دووهم/ ئه نجامى منه له دواى ئه وهى كه ئه و پيشهكى يه تيؤريه م خستۆته پوو، بۆ ئه وهى بگه ينه ئه نجاميك بۆ سوود بينين له ئه زموونى پلانى ستراتيجهى ئابوورى كۆرياي باشوور له به گه رڅستنى سهرچاوهكانى داهاى و به رزكردنه وهى داهاى سالانهى تاك دا پيويستمان به گرتنه بهرى چهند ههنگاويكى بنه رتهى يه له حكومراني كوردى دا له هه ريى كوردستان:

1- ئاستى به رپرسياريتى په رله مان و حكومهت، به رپرسياريتى هه ردوو ليژنهى وه به رهينان و دارايى يه له په رله مانى كوردستان به پلهى يه كه م به هه ماههنگى له گه ل حكومهتى هه ريى كوردستان دا به تايبهتى وهزاره تهكانى دارايى و ئابوورى و پلاندانان كار بكهن بۆ بيكه ينانى ئه نجمه نى پلاندانانى ئابوورى و پشت به ستن به كه سانى شارهزا بۆ دارشتنى پلانى ئابوورى چهند ساله و قۇناغيكى جيا جيا و ئه م چهند خالانهى خواره وه له پيشينهى كارهكانيان بيت:

1- زيادكردنى داهاى ناوخۆيى.

2- زيادكردنى سه رمايه گوزارى له هه ريى كوردستان دا.

3- زيادكردنى هه نارده و كه مكدردنى برى خۆراك و كه ل و په لى هاورد.

4- كه مكدردنه وهى باج، به تايبهتى له سهر كه رهستهى خا و بۆ هاندانى كه رتى پيشه سازى له هه ريى كوردستان دا.

ئاستى دووهم له ئه نجامهكان دا ياسا و پلاندانانه:

پالپشت به بۆچوونى كه سانى شارهزا له بواره په يوه نديدارهكان دا له په رله مانى كوردستانه وه ياسايهك به ناوى ياساى به گه رڅستنى داها تهكان له هه ريى كوردستان □ عيراق دا ده ربجييت، بۆ ئه و مه به سته ش ده توانييت سوود له م هيله گشتيانه وه ربگيرييت:

1- په يره وكردنى سياسهتى زيادكردن و به گه رڅستنى داها تهكان، كه ببينه هوى بووزاندنه وهى بازار و زيادكردنى هه لى كار و كه مبوونه وهى ريژهى بى كارى.

2- كۆرياي باشوور له سياسهتى به گه رڅستنى داها تهكان دا سيسته مى پاريزگارى و ستراتيجهى گرته بهر بۆ پالپشتى كردنى پيشه سازيهكانى له زيادكردنى داهاى دا.

3- دارشتنى پلانى چهند ساله و قۇناغبه ندى بۆ گه شه پيدانى ژيرخانى ئابوورى كه ده كرى له جوارچيوه ياسايهك دا هيله گشتيهكانى ديارى بكريت.

4-دانانی کۆت و بەند لەسەر ھاوردەکان بەدەر لەو ھاوردانەى تايبەتن بە کەرەستەى خاو و پيويست بۆ پيشەسازييهکانى بەگەرخستن و سياسەتى داھاتەکان.

5-رپکخستنى بازارە داراييهکان و ئاراستەکردنى بانکە بازرگانىيهکان بە مەبەستى پيشکەش کردنى قەرز و ئاسانکارييه داراييهکان و دانانى نرخى سوودى ئاست نزم لەسەر قەرزى مامناوهند و ماوەدریژ لە کەرتى تايبەت دا.

دواتر پسيپۆران دەتوانن ئەوانە شى بکەنەووە لە ناو ئەو ياسايەدا چۆن تيايدا جيگير بکريت، ليڤه ئيستا من دەرفەتى روونکردنەووەم نيه، بە داواى ليپووردنەووە.

ئاستى سيپهەم حکومپرانى و دامەزراندن:

بۆ ئەووى حکومپرانىيهكى دروستمان هەبێت و دامەزراندن بچيپتە خزمەتى گەشەپيدانى ژيڤرخانى ئابوورى و بەگەرخستنى داھاتەکان و بەرزکردنەووەى داھاتى سالانەى تاکەووە، پيويستە لە حکومپرانى دا ئەم هەنگاوانە بگريڤنەبەر:

1-نەهيشتنى دامەزراندن لە رپگای واستە و خزم خزميڤنەووە.

2-سوودبينين لە توانا و سەليقەى ئەو کەسانەى داوايان پيشکەش کردووە بۆ بەدەستپهينانى پيشەيهكى حکومى.

3-جياوازى نەکردن لە نيوان ئەندامانى ئەو توڤزانەدا کە هەلگري هەمان تايبەتمەندى و برونامەى ئەکاديميڤن.

4-دامەزراندنى ژمارەيهكى زۆر لە کەسانى بە توانا و شارەزا لە بوارى کاروبارى ئابوورى دا کە ئامانج ليى جيبەجى کردنى پلان و ستراتيجييه ئابوورىيهکان بى.

5-گەنج کردنەووەى حکومپرانى، ئەووەش بە دامەزراندنى دەرچووانى زانکۆ و پەيمانگانەکان لە بوارى پسيپۆريه تايبەتەکانى ئابوورى و کشتوکال و پيشەسازى و زانستى دا بە گشتى، سەرەراى کەمکردنەووەى تەمەنى خانەنشيني.

6-ئاسانکاري کردن بۆ کۆمپانياکانى کەرتى تايبەت و بەخشيڤان لە برپک باج لە پيڤناو دامەزراندنى کەسانى شارەزا و خاوەن برونامە کە ماف و ئەرکەکانيان ھاوشيوەى فەرمانبەرانى کەرتى گشتى بپت.

7-پاککردنەووەى دام و دەزگانى حکومەت لەسەرجهەم ئەو فەرمانبەر و ليپرسراوانەى لە گەندەلى تيۆهگلاون.

تەوهرى سيپهەم و کۆتايى:

کە راسپاردەکانى منە کە ليڤهەدا ئامازەى پى دەکەم بە خيڤرايى بۆ جەنابتان، لە ئيستاڤا و لە هەريمى کوردستان دا جەندين جوڤى داھات هەن، لەوانە:

1-داھاتى فروشتنى نەوت.

2-ئەو پارەيهى مانگانە بە پيى بودجەى سالانەى عىراق پشكى هەريمى کوردستانى تيڤاڤه.

3-داھاتی خالھ سنووریپھکان.

4-داھاتی خزمەتگوزاری گشتی کە لەلایەن کەرتی گشتییەوہ پێشکەشی ھاوئیشتیماڤیان دەکریت.

5-داھاتی باج.

6-ھاوکاری و کۆمەکی وڵاتان و پیکخراوہ خیۆخوازیہ جیہانییہکان لە بواریہ جیاجیاکاندا.

7-داھاتی تر.

سەرھەرای ئەو داھاتانہ پێویستمان بە زیادکردنی داھاتی پێشەسازی و کشتوکالی ھەیە، بۆ داہین کردنی پێداویستییەکانی ناوخی و ھەر وھا ھەناردەکردنیان بۆ ناوچەکانی دیکە ی عیراق و تەنانەت وڵاتانی دەرھوہ، بۆیہ راسپاردەکانم بە کورتی خۆیان لەو خالانہی خواریوہدا دەبیننەوہ:

1-یەکخستنی کۆی داھاتەکان و چاودێری کردنی لەلایەن پەرلەمانەوہ بە جۆریک کە لیژنەییەکی تایبەت لە پەرلەمان بە ناوی لیژنەیی چاودێری داھات لە فراکسیۆنہ جیاجیاکان پیک بەیندریت.

2-پیکھێنانی سندووقی تایبەت بە داھاتی بەگەرخواو، جگہ لەو داھاتەیی کە بۆ مووچہ و خزمەتگوزاریی گشتی سەرف دەکریتەوہ.

3-گەراندنەوہی متمانہ بۆ بانکە حکومییەکان لە ھەریمی کوردستان و ھاندان بۆ زیادکردنی پارہی پاشەکەوت بە بەرزکردنەوہی نرخ ی سوود.

4-ھاندان بۆ بەرزکردنەوہی ھەناردەکردن، ئەوہش لە رپی پالپشتی کردنی دارایی راستەوخی، کۆت و بەند کردنی سەر ھاوردەکان.

5-لابردنی باج لەسەر کەرستەیی خا و کالای مامناوہندی.

6-بەھیزکردنی پەییوہندیەکانی ھەریم لەگەڵ حکومەتی فیدرالی و سوودبینین لە بازارەکانی ناوہند و باشووری عیراق بۆ ساغ کردنەوہی کالاکانی ھەریم لە بواری پێشەسازی و کشتوکالی و پەلەوہری دا.

7-زامن کردنی شەفافییەت لە داھات و کارکردن بە راپۆرتەکانی چاودێری دارایی و دەستەیی دەستپاکی ھەریم و رۆلی راستەقینەیی چاودێریکەر و یەکلاییکەرەوہی پەرلەمان لە کاروبارەکانی بەرپۆہبردندا.

8-بەش بەش کاری بکریت لە پرۆسەیی بەرپۆہبردن دا یان بە کریدانی یەکەکانی کەرتی گشتی بۆ کەرتی تایبەت بەجۆریک کە بەرزەوہندی گشتی تیدا رەچا و بکریت و بواری بەرەخسینریت بۆ ھاتنە ناوہوی کەرتی تایبەت بۆ ناو ئەو بوارانہی لە کەرتی گشتی دا قەتیس کراون وەک تەندروستی و خویندن و فیڕکردن و گواستەنەوہ و گەیاندن.

9-دەرچوواندنی یاسایەک لە پەرلەمان کە کارناسانی و بەخشین بگریتەخۆ و دواتر ببیتە ھۆی پالپشتی کردنی سەرمايەگوزاری تایبەتی کە ئەوہش کەشیک ی گونجاو دەستەبەر دەکات بۆ گەشەکردنی سەرمايەگوزاری ناوخیی و ھەر وھا راکیشانی سەرمايەیی بیانی بۆ سەرمايەگوزاری لە ئابووری نیشتیماڤی دا.

10-چارەسەرکردنی کورتھینان لە بودجەیی گشتی دا بەگرتنەبەری کەمکردنەوہی خەرچیہ گشتییەکان و زیادکردنی داھاتەکانی ھەریم و سەرچاوەگشتیەکان.

11-زامن کردنی ئابووری ئازاد لەسەر بنەمای ئازادی ئابووری بازار و کیپرکی کردن.

12-جياوازي نەگردن لە ھەندىك لە ناوچەكانى ھەريمى كوردستان دا لەرووى پيشكەوتن و گەشەپيدان دا.

13-بەخۆمالي كردنى بانكە بازرگانىيەكان لە پيناو كۆنترۆل كردنى پيدانى قەرز و ھاوکارىيەكان بە ھەندىك پيشەسازى ھەلاوئردگراو واتا (استثنائي).

14-پيشخستنى بازارە دارايىەكان و ئاراستەكردنى بانكە بازرگانىيەكان بە مەبەستى پيشكەش كردنى قەرز و ئاسانكارىيە دارايىەكان بە دانانى نرخى سوودى ئاست نزم لەسەر قەرزى مامناوھند و ماوھدرئز لە كەرتى تايبەت دا.

15-پيشخستنى پرۆسەى فيرکردن وەك چۆن يەكئىك لە ھۆيەكانى گەشەكردنى ئابوورى كۆرياي باشوور بۆ ئەم لايەنە دەگەرپتەووە كە رۆژانى خوئندن لە كۆرياي باشووردا لە ھەموو دەولەتانی جىھان زياترە و لە ساليك دا (296) رۆژ دەوامى خوئندن ھەيە و كاتزميەرەكانى خوئندنيش زۆرترن، كە ئەو لايەنيكى پەرەپيدانى تواناي مروىيە، ئابوورى كۆرياي باشووريش لەسەر بنەماى ھاوبەشى راستەقینە لە نيوان دامەزراوە فيركارىيەكان و بازارى كاردا دروست بوو.

16-كەلك وەرگرتن لەو قەرزەنەى دەدرينە عىراق و سوودبيني لە پشكى ھەريم لەو قەرزەندا سەرەراى يارمەتى يە نيودەولەتيەكان بۆ ھەريم و گۆرپنى ئەو كۆمەك و قەرزەنە بۆ بەگەرخستن لە بەرھەمھيەن و بەرزكردنەوھى ئاستى ھەناردەكردن.

17-گرنگى دان بە سەرچاوە مروىيەكان كە سەرچاوەيەكى نەتەوھي گرنگ و بزوينەرى سەرەكى گەشەپيدانى ئابوورى يە.

ھيوادارم ئەو ئەنجام و راسپاردەيەى كە خستەروو ببیتە وەرەقەيەكى كار لە داھاتوودا لە نيوان ليژنەكانى پەرلەمان و حكومەت دا بۆ ئەوھى بتوانين پيکەووە كاری ھاوبەش بکەين و ئەوھى كە پيويست دەكات پسپۆران دەولەمەندترى بکەين، خزمەتيك بە ھاوئيشتيمانىانى كوردستان بکەين، زۆر سوپاستان دەكەم.

بەرپز ھيەن احمد ھەمە صالح / جىگرى سەرۆكى پەرلەمان:

سوپاس كاك مەم، دەستتان خۆش، بەرپزان، نوقتە نيزامە؟ فەرموو كاك محسن.

بەرپز محسن حسين مصطفى:

بەرپز سەرۆكى پەرلەمان.

دەستخۆشى لە كاك مەم دەكەم بۆ خستەرووى ئەم بىرۆكەيە و ئەو ھەفألانەى پيشتريش بىرۆكەيان خستۆتەرۆو، پيمان خۆشە بە شيوەيەك لە شيوەكان بگاتە دەستمان ئەو بىرۆكەيە، زۆر سوپاس.

بەرپز ھيەن احمد ھەمە صالح / جىگرى سەرۆكى پەرلەمان:

بەئى، زۆر سوپاس، بەرپز كاك مەم ئەگەر دوايى بە نووسين ئاراستەمان بکەى تا بیدەين بە تەواوى ئەندام پەرلەمانە بەرپزەكان، لەگەڵ ئەو بىرۆكانەى تريس، بەرپزان پيش ئەوھى كۆتايى بەو دانيشتنە بيئين تەنھا ھەندىك لەو داتايانەى تريس كە لەبەر دەستمانە لەسەر سالى يەكەمى خولى پينجەمى پەرلەمانى كوردستان كە پيمان باش بوو ئيوەى بەرپز لىي ئاگاداربن، ئيمە لە ھەردوو وەرزەكە، ئەم وەرزمەن درئز كرددو، بەلام تا ئيستا،

تا ئەمەردۆكە دانىشتنى ژمارە (12) يە (26) دانىشتنى ئاسايىمان ھەبوو ھەگەل (1) دانىشتنى ئاسايى، ئەو ياسا و بېرپارانەى لە پەرلەمانى كوردستان (4) ياسا لە پەرلەمانى كوردستان دەرجووڤىندراو، (16) بېرپار ھەبوو بەو بېرپارانەى كە لە دەستەى سەرۆكايەتیش ھەبوون، ئەو پېشنياز و پرۆژە ياسا و بېرپارانەى خوڤىندەنەو ھى يەكەميان بۆ كراو ھەمەرى پېشنيازى ياسا و بېرپار (25) و ھەمەرى پرۆژە ياسا (2)، تا ئەمەردۆكە بەرپازان (240) پرسيار لەلايەن پەرلەمانتارانى بەرپزەو ھەمەرى ئاراستەكراو، تا ئەمەردۆكە ئىمە وەلامى (97) پرسيارمان بە دەست گەيشتۆتەو، لەم خولەش دا جگە لە دروستكردنى ليژنەكان و سەرۆكايەتى ليژنەكان و كاراكردنەو ھى سەرۆكايەتى ھەريم و ھەلبژاردنى بەرپز سەرۆكى ھەريم و دەنگدان بە كابينەى نۆيەمى ھۆمەتى ھەريمى كوردستان و ھەلبژاردنى بەرپز سەرۆكى پەرلەمان، كۆمەلئىك لەو ئەركانەى تريش لە رووى تەشريعى و رەقابى جېبەجى كراون، لەم سالى يەكەم دا چوار بېرۆكە لەلايەن پەرلەمانتارانى بەرپزەو ھەمەرى خراو تەروو، ليروو داوايان لى دەكەين بېرۆكەكەيان داوي بە نووسين ئاراستەى ئىو ھى بەرپزىش بكەنەو، كارى ليژنەكانيش لەرووى تەشريعەو بەردەوام بىت و لە رووى رەقابيشەو بەردەوام بوون، بە پىي ئەو ھەمەرى لاي ئىمە يە بەرپازان تەنھا لە ليژنەكانى ئىو لە ليژنەكانى پەرلەمانى كوردستان ئەو كارانەى كە كراون بە نووسين ئاراستەى ئىمە كرابى و وەلام درايتەو ئىمە (2704) نووسراو لە كاروبارى ليژنەكان ئاراستەى ئىمە كراو لە سەرۆكايەتى پەرلەمان و وەلامى (2450) دانەيان دراوتەو، ئەوانى تريش كارى پىويستى لەسەر دەكرى، بەرپازان بۆ پشووكانى پەرلەمانى كوردستانيش بە پىويستمان زانى دەستەى سەرۆكايەتى پەرلەمانى كوردستان ئاگادارتان بكەينەو كە لە ئەمەردۆكە (12/24) ھەتا رۆژى (2020/1/5) پشوو رۆژانى پەرلەمانى كوردستان دەبن، ئىمە ليروو داوا لە ليژنەكان دەكەين ليژنە تايبەتمەندەكان بەرپازان ئەوانەى كە بە پىي پەيروى ناوخۆ خەسلەتى بەپەلە دراوتە ئامادەكردنى راپۆرت لەسەر ئەو پېشنيارە بە تايبەتى پرۆژە ياسا چاكسازى، ھەوت رۆژى كاركردن لەبەرچا بگرن كە تەقريبەن رۆژى پىنج شەم كۆتايى پى دىت، بۆيە ليروو داواتان لى دەكەين لە ليژنە تايبەتمەندەكان بەشيكيان راپۆرتيان ئامادە كروو بەدەستمان گەيشتوو و ئىحالەى ليژنەى قانونى كراون، بەلام ئەو ليژنەى كە ماون راپۆرت لەسەر ياساى چاكسازى ئامادە بكەن دوا مۆلەت بۆيان بە پىي پەيرو رۆژى (2020/1/8) دەبىت، بۆ ئەو ھى ئاراستەى ليژنەى ياساى بكرى، دواتر راپۆرتى ھەموو ليژنە ھاوبەشەكان ھازر بكرىت و ئەو كات كە گەيشتە دەست سەرۆكايەتى پەرلەمانى كوردستان ھەول بەدين پيش (1/15) خوڤىندەنەو ھى دوو ھى بۆ پرۆژە ياساى چاكسازى بكەين لەگەل ئەو ياسايانەى تر كە لەبەر دەستمان دا ماون، بەرپازان بەم شىو ھى دىينە كۆتايى دانىشتنى ئەمەردۆمان و سەرگەوتووبن.

د. رىواز ھايق حسن
سەرۆكى پەرلەمانى
كوردستان - عىراق

ھىمەن ھورامى
جىگرى سەرۆكى پەرلەمانى
كوردستان □ عىراق

منى نبى ھوچى
سكرتىرى پەرلەمانى
كوردستان □ عىراق